

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

LEHNSBARON
HANS BERNER SCHILDEN HOLSTEN'S
S L Æ G T E B O G

UDARBEJDET AF
HANS BERNER SCHILDEN HOLSTEN
OG
ALBERT FABRITIUS

I

FØRSTE HEFTE

K Ø B E N H A V N . M C M X L

Til Bogbinderen.

Første Bind bestaar af følgende Hefter, som sammenbindes i den anførte Orden:

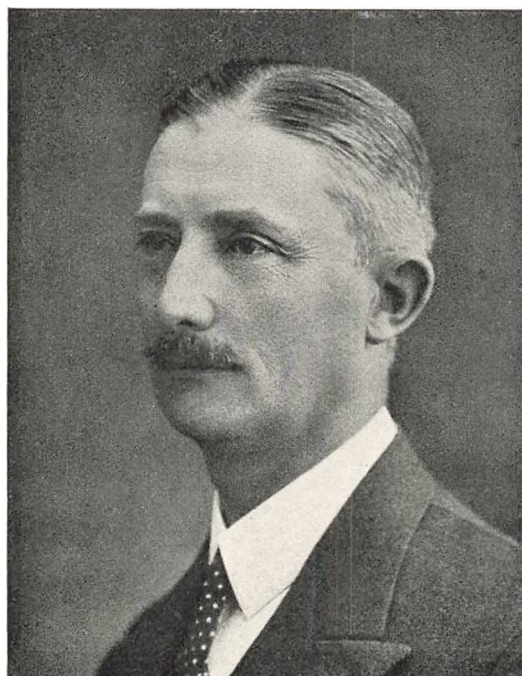
Indledningshefte med Romertalspaginering . . .	I—XCV
Første Hefte med Arabertalspaginering	1—244
Andet Hefte „ „	245—612

Ved Indbindingen udtages af første Hefte de efter Side 60 anbragte Tavler I—XI, som senere skal indbindes i et Tavle- og Registerbind, hvoraf foreløbig første Hefte er udkommet.

HANS LEHNSBARON BERNER SCHILDEN HOLSTEN

OG

LOUISE COMTESSE KNUTH

HANS HEINRICH ADAM LEHNSBARON BERNER SCHILDEN HOLSTEN

til Langesø og Clausholm, Medejer af Holstenshuus

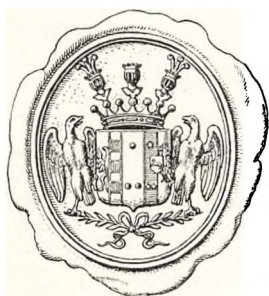
er født paa Holstenshuus 18. Juli 1881 som ældste Søn af Kammerherre, Hofjægermester ADAM CHRISTOPHER Lehnsbaron BERNER SCHILDEN HOLSTEN til Baroniet Holstenshuus og det von Schilden-Jydske Fideikommis, og LOUISE ELLA AUGUSTA FANNY CAROLINE QUADE. Baronens Kaldenavn er HANS.

Han blev døbt i Diernisse Kirke paa Aarsdagen for Forældrenes Bryllup 6. November 1881 og holdtes over Daaben af sin Farmoder Baronesse SOPHIE MAGDALENE BERNER SCHIL-

DEN HOLSTEN (4/2), medens Frøken ELISABETH QUADE, Barnets Moster, holdt Huen. Som Faddere blev indskrevet i Kirkebogen Barnets Faders Farfader Kammerherre, Hofchef GEORGE ALEXANDER BERNER (8/1), Farfaderen Kammerherre, Ritmester GUSTAV ALEXANDER BARON BERNER SCHILDEN HOLSTEN (4/1) og Morfaderen, den senere Gehejmekonferensraad, Gesandt i Berlin GE-

ORGE JOACHIM QUADE (4/3), men desforuden var atten andre af Forældrenes Slægtninge og nære Venner Faddere, som det fremgaar af Faderens andet Steds gengivne Optegnelser herom.

Sine Navne fik Baronens efter de første Medlemmer af Familierne HOLSTEN og SCHILDEN,

som ejede Jordegods i Danmark, nemlig ADOLPH HANS VON HOLSTEN (1630—94) (128/33) til Gelskov og Langesø og HANS HEINRICH VON SCHILDEN HUITFELDT (1745—1816), der ejede Clausholm og stiftede det von Schilden-Jydske og von Schilden-Holstenske Fideikommis. Adam blev han kaldt efter sin Fader. — Hvad ingen dengang kunde vide, fik han tillige de samme Navne som Slægten BERNERS første Medlem i Danmark, Hoftrompeter HANS HENRIK BERNER (d. 1723) (64/1); dennes Eksistens blev nemlig først omkring 1912 paavist af Hofjægermester C. E. A. SCHÖLLER, Margaard, hvis utrættelige personhistoriske Forskning saaledes ogsaa er kommet denne — som saa mange andre Slægter — tilgode.

1913 udnævntes Baron Berner Schilden Holsten til Hofjægermester og 30. November 1933 til Ridder af Dannebrog. I Medfør af denne sidste Udnævnelse har Baronen nedskrevet en Redegørelse for sit Levnedsløb og sin Udvikling, som her gengives in extenso:

»Jeg er født den 18. Juli 1881 paa Holstenshuus i Diernisse Sogn, Svendborg Amt, som Søn af Baron ADAM CHRISTOPHER BERNER SCHILDEN HOLSTEN og Hustru, Baronesse LOUISE BERNER SCHILDEN HOLSTEN, født QUADE.

Holstenshuus er mit Barndoms- og Ungdomshjem, og der er ogsaa begge mine Brødre fødte, henholdsvis i 1886 og i 1894.

Jeg levede der de første 12 Aar af mit Liv, og, efter at være undervist af en Lærerinde¹² og senere af en Huslærer¹³, blev jeg efter Sommerferien 1893 sat i Comtesse Moltkes og Fru Bays Skole i København, hvor jeg gennemgik de 6 Latinklasser og dimitteredes som Student i 1899. I hele den Periode boede jeg hos Kommandør, senere Admiral, FREDERIK BARDENFLETH¹⁴, der var Chef for Søofficersskolen.

I 1896 var jeg blevet konfirmeret i Garnisons Kirke af Pastor FÆNGER, der senere blev Holmens Provst.

I Aarene efter min Studentereksamen tog jeg Filosofikum og læste Jura og Statsvidenskab, hvorefter jeg i et Aars Tid var paa Lindersvold og Vemmetofte Skovdistrikter.

Paa Sessionen blev jeg kasseret til Militærtjeneste paa Grund af en for stor Lunge.

Den 3. December 1904 blev jeg i Frederikskirken i København viet til Comtesse LOUISE KNUTH, ældste Datter af Grev CHRISTOPHER KNUTH til Lillendal og Hustru, Grevinde ILLE KNUTH, født Comtesse LERCHE.

Vi bosatte os foreløbig i København, hvor jeg fulgte Forelæsninger paa Landbohøjskolen; men min Plan om at tage Landbrugseksamen blev opgivet, dengang da min Fader tilbød mig at flytte til Langesø, hvor min Farmoder havde boet indtil sin Død den 8. April 1906.

Min Fader tiltraadte ved sin Moders Død Baroniet Holstenshuus og det von Schildenske jydske Fideikommis.

I Foraaret 1907 flyttede vi med vor den 27. April 1906 i København fødte Datter, SOPHIE MAGDALENE, til Godsforvalterboligen paa Langesø, hvor vor yngste Datter, REGITZE, fødtes den 14. Februar 1908,

FORLOVELSESBILLEDE
1903

og vor ældste Søn, GODSKE DITLEV, fødtes den 7. Marts 1911, medens vor yngste Søn, HENRIK, er født paa Langesø den 1. Juli 1918.

I 1909 og 1910 boede vi en Tid paa Clausholm, og i 1911 flyttede vi fra Godsforvalterboligen paa Langesø op i Hovedbygningen, der siden da har været vort Hjem.

I 1913 udnævnte Hans Majestæt Kongen mig til Hofjægermester.

Allerede tidligere havde jeg bestyret Godskontoret paa Langesø, og dette har siden 1911 været helt under min Ledelse, saa Godsadministration og det dertil knyttede Regnskabsvæsen er blevet min egentlige Gerning, som jeg har omfattet med den allerstørste Interesse, og som har beslaglagt en meget stor Del af min Tid, særlig i de Aar, da jeg udførte Arbejdet selv uden at have nogen fast Medhjælp.

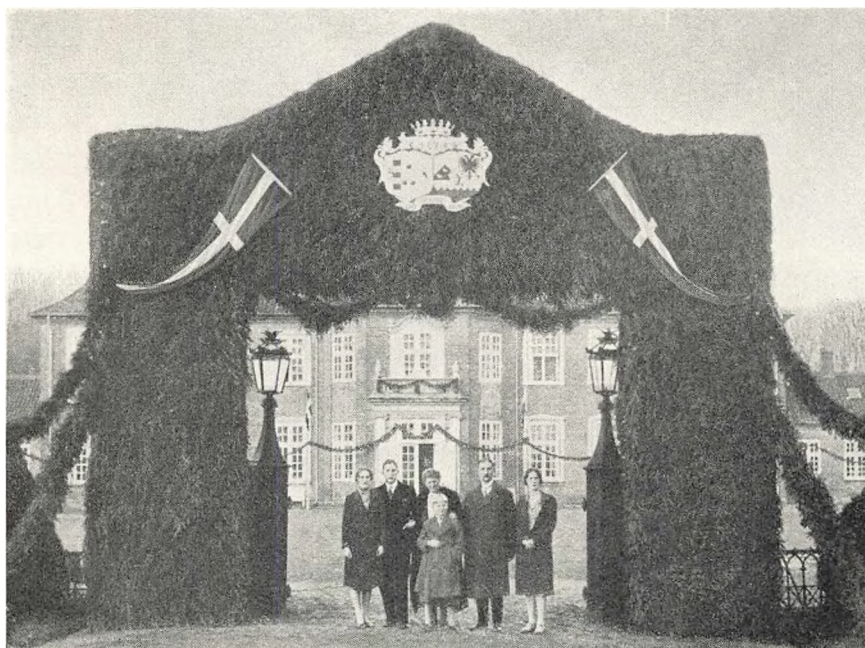
Efter min Faders Forslag overtog jeg fra 1. Oktober 1911 Langesø Hovedgaard og Bøndergods i en Slags Generalforpagtning, medens jeg paa min Faders Vegne administrerede Godskontorets Forretninger vedrørende Skove, Kirker, m. m. Denne Ordning vedvarede, indtil min Fader ved Lehnsafløsningen overdrog mig hele Langesø Gods, som jeg overtog som min Ejendom pr. 1. Oktober 1922.

Samtidig overtog jeg sammen med mine to Brødre Holstenshuus Gods, og ved Ophævelsen af det von Schildenske Fideikommis overtog mine Brødre og jeg pr. 1. Oktober 1925 ligeledes Clausholm Gods, som jeg pr. 1. Oktober 1928 overtog som Eneejer. Samtidig udtraadte min yngste Broder som Medejer af Holstenshuus, der herefter tilhører den ældste af mine Brødre og mig i Fællesskab.

Ved min Faders Død den 25. Maj 1927 tiltraadte jeg Successorfondene for de to tidligere Majorater.

Mit Arbejde med Godsadministration og Godsregnskaber er saaledes i de sidste 14—15 Aar blevet væsentlig forøget, og da det interesserer mig i allerhøjeste Grad, udfører jeg en meget stor Del af Arbejdet personlig og har derved faaet et grundigt og meget nyttigt Indblik i Godsernes og deres Beboeres Forhold.

I de 23 Aar, jeg har haft Raadighed over Langesø, har jeg foretaget meget betydelige Istandsættelses- og Forbedringsarbejder paa Godsets Bygninger, og en Del Restaureringsarbejder har jeg ogsaa ladet udføre paa Clausholm Gods, blandt andet i Hovedbygningen, hvor Slotskappellet, fra Dronning ANNA SOPHIES Tid, er blevet istandsat. Men paa dette Gods er der endnu meget at gøre, før dets Tilstand kan komme paa Højde med Langesøs. Paa sidstnævnte Sted har jeg i Anledning af Festerne ved vort Sølvbryllup den 3. December 1929 ladet de to Herskabshestestalde i Hovedbygningens Sydfløj om-danne til en stor Foredrags-sal, hvor min Hustru og jeg

SØLVBRYLLUPSBILEDE
3. December 1929

ofte samler Godsets og Omegnens Beboere til Møder med Foredrag. — I de senere Aar bor vi paa Clausholm nogle Uger hvert Aar.

I en Aarrække var jeg Medlem af Bestyrelserne for Majoratsforeningen og for Dansk Adelsforbund, og siden 1925 er jeg Medlem af Bestyrelsen for Foreningen af Skov- og Landejendomsbesiddere i Danmark.

Langesø Avlsbrug har jeg drevet i en Del Aar for egen Regning; men nu er praktisk taget alt Godsernes Landbrug bortforpagtet.

Politik har aldrig haft nogensomhelst Tiltrækning for mig, men jeg har beskæftiget mig en Del med kommunale Forhold. Saaledes var jeg fra 1917 til 1921 Formand for den kommunale Hjælpekasse, og fra 1921 til 1929 var jeg af de konservative indvalgt i Vigerslev Sogneraad, indtil jeg i 1929 nægtede at modtage Genvalg. Gennem alle disse 8 Aar var jeg Sogneraadsformand, og dette Hverv optog næsten al min Tid og Interesse, da jeg udførte det meste af Arbejdet selv. Jeg var overordentlig glad ved denne Stilling, der bragte mig i nær Berøring med alle Sognets Beboere, og ved hvis Bestridelse jeg lærte meget, som hidtil havde været mig ukendt. Arbejdet tiltalte mig i høj Grad ved sin alsidige Karakter, og Kontorarbejdet med Kommunens Regnskabs- og Arkivvæsen fangede ganske min Interesse. Det var derfor med tungt Hjerte, at jeg opgav denne Gerning, der imidlertid forhindrede mig i at ofre mig saa meget for mine egne Sager, som jeg burde.

Fra min tidlige Barndom har jeg haft stor Interesse for Genealogi, og denne Interesse har fulgt mig gennem hele mit Liv og er blevet suppleret med en stærk Interesse for Heraldik og for Historie, ogsaa for Lokalhistorie, Topografi og Bygnings- og Kulturhistorie, og

jeg har udgivet forskellige Piecer og har skrevet nogle Artikler om disse Emner. Fra 1921 har jeg været Medlem af Bestyrelsen for Samfundet for dansk Genealogi og Personalhistorie. Til det store Værk om Danske Herregaarde ved 1920 var jeg knyttet som den ene af de fire Redaktører.

I de senere Aar har jeg været stærkt optaget af sammen med en Genealog at udarbejde en meget stort og bredt anlagt Slægtbog over mine Forfædre. Dette Værk hviler paa strengt videnskabelig Basis og paa Samlinger, gjorde af mig igennem en Menneskealder.

Det meste af den Tid, jeg kan afse fra mine nødvendige Forretninger, medgaar dels til Arbejdet paa denne Slægtbog, der kræver en meget stor Korrespondance og nogle Rejser, dels til Samvær med min Familie og Rejser med mine Børn, og dels til ved Besøg og Korrespondance at vedligeholde Forbindelsen med mine talrige Slægtninge og Venner.

3 GENERATIONER
29. December 1912

Min Interesse for Historie og dermed beslægtede Emner har medført, at jeg i 1919 valgtes til Formand for Foreningen til Udgivelse af Danmarks Adels Aarbog, ved hvis 50 Aars Jubilæum i December 1933 Hans Majestæt udnævnte mig til Ridder af Dannebrog.

Efter i en Aarrække at have været Næstformand for Museumsforeningen for Bogense By og Nordfyn og for Historisk Samfund for Odense og Assens Amter, valgtes jeg — henholdsvis i Efteraaret 1933 og i Vinteren 1934 — til Formand for disse to Foreninger.

Af Naturen har jeg megen Familiefølelse og Kærlighed til Slægtens Ejendomme, og gennem min Virksomhed paa Godserne og Arbejdet med Slægtshistorie er disse Følelser blevet yderligere uddybede.

Min Stræben og mit inderlige Ønske er derfor at kunne forbedre og holde sammen paa det, der endnu er tilbage af Slægtsgodserne, og som det er faldet i min Lod at overtage, og at kunne disponere saaledes, at de trods alle Vanskeligheder maa kunne bevares saa længe som muligt i Familien.

Langesø, den 7. Marts 1935.

H. Berner Schilden Holsten.«

Hertil er endnu at føje, at Baron Berner Schilden Holsten med Udgangen af 1938 nedlagde Hvervet som Formand for »Foreningen til Udgivelse af Danmarks Adels Aarbog«, og at »Historisk Samfund for Odense og Assens Amter« fra Nytaar 1939 er blevet sluttet sammen med »Svendborg Amts Historiske Samfund« til »Historisk Samfund for Fyens Stift«, for hvilken Forening Baronen derefter valgtes til Formand. 1. Januar 1940 udnævntes Baronen til Kammerherre.

3. December 1904 — paa sin Farmoders Faders ADAM CHRISTOPHER Baron HOLSTEN-CARISIUS' (8/3) Fødselsdag og sine Farforældres Bryllupsdag — blev Baron HANS BERNER SCHILDEN HOLSTEN i Frederiks Kirken i København af Pastor P. M. LARSEN viet til

¹ ₂ MINNA SOPHIE LOUISE Comtesse KNUTH,

der er født paa Østergaard i Mern Sogn 26. Juni 1882 som ældste Datter af Kammerherre, Hofjægermester CHRISTOPHER ADAM VALDEMAR Greve KNUTH til Lillien- dal og ILLE OTTILTE VILHELMINE Comtesse LERCHE. Hun blev døbt i Mern Kirke 11. August og baaret til Daaben af sin Mormoder Grevinde SOPHIE FREDERIKKE LERCHE, født STEENSEN LETH til Egeløkke, medens Moderens Kusine Comtesse LOUISE LERCHE holdt Huen. Som Faddere blev iøvrigt indskrevet Farfaderen Kammerherre, Hofjægermester Greve ADAM CARL VILHELM KNUTH til Lillien- dal, Morbroderen Hofjægermester Baron

3 GENERATIONER 1931
25 Aar   50 Aar   75 Aar

CARL CHRISTIAN LERCHE til Benzonsdal, Hofjægermester Greve OTTO LUDVIG AUGUST BALTHAZAR DANNESKIOLD-SAMSØE, som var gift med Barnets Faster, og Moderens Farbroder Kammerherre, Hofjægermester Greve FREDERIK FERDINAND LERCHE til Det Lerche'ske Fideikommis. Sine Navne fik hun ved Opkaldelse efter sin Farmoder Grevinde MINNA KNUTH, født Baronesse VON BUTTLAR og efter sin Mormoder Grevinde SOPHIE LERCHE, født STEENSEN LETH, samt efter sin Faster Grevinde LOUISE DANNESKIOLD-SAMSØE (senere Kammerherreinde GREVENKOP CASTENSKIOLD), født Comtesse KNUTH.

H. Berner Schilden Holsten

Baroness LOUISE BERNER SCHILDEN HOLSTEN har næret en særlig Interesse for det sociale Arbejde ligesom for Menighedsarbejdet i Sognet, hvilket har givet sig Udslag i, at hun fra 1918 har været Medlem af Bestyrelsen for Vigerslev Sogns Sygeplejeforening, fra 1922 som Næstformand og fra 1929 som Formand, ligesom hun i Perioden 1916—20 og fra 1922 har været Medlem af Menighedsraadet for Vigerslev Sogn. Baronessen har iøvrigt været Formand for Danske Kvinders Forsvarsforenings Afdeling for Vigerslev Sogn og senere et Aar Formand for Bogense-Kredsen indenfor samme Forening; hun var tillige Formand for Afdelingen for Nordvestfyen af Dameforeningen under Røde Kors og samtidig Medlem af Hovedbestyrelsen for Odense Amt, ligesom hun ved Afdelingens Ophævelse blev Formand for Røde Kors' Afdeling for Vigerslev Sogn. For sit Arbejde her fik Baronessen 1935 Danske Røde Kors' Medaille.

Under Krigen 1914—18 organiserede Baronessen Forberedelserne til Indrettelsen af et Herregaardslazaret paa Langesø, ligesom hun tog Del i Hjelpearbejdet til Støtte for russiske Flygtninge.

Den i det foregaaende omtalte, paa Langesø indrettede, Foredragssal skyldes i væsentlig Grad Baronessens fleraarige Ønske herom, og der er paa hendes Initiativ afholdt en Række socialt og religiøst folkeoplysende Foredrag, hvorom saavel Godsets som Omegnens Beboere samles.

Af større Begivenheder i Ægteparrets Liv kan nævnes deres Sølvbryllup, der fejredes 3. December 1929 og følgende Dage ved en Række Fester. Paa selve Dagen mødte forskellige Deputationer med Adresser og Gaver, og der afholdtes en stor Familiemiddag med paafølgende Aftenselskab, hvori deltog ca. 350 Gæster, dels Familie og Venner, dels Mennesker, som Ægteparret paa forskellig Maade var kommet i Berøring med. Sølvbrudeparret fejredes om Aftenen med et Fakkeltog. Dagen efter blev der holdt Frokost for Funktionærer og Forpagtere fra Langesø og Clausholm, ved hvilken Lejlighed Baronen gav Udtryk for sin Taknemme-

3 GENERATIONER

Grevinde Sophie Lerche, født Steensen Leth
Grevinde Ille Knuth, født Comtesse Lerche
Comtesse Louise Knuth

ca. 1890

lighed over det — ikke mindst for Clausholms Vedkommende — overordentligt gode og trofaste Forhold, »som nu for manges Vedkommende har bestaaet gennem lange Tider. Til Stede ved Festen var saaledes 2 Funktionærer (Gartner HANSEN og Skovfoged EMMELUTH), som for flere Aar siden holdt 50 Aars Tjenestejubilæum, samt en Forpagter (HELLES), der nu som 4. Generation har overtaget en Gaard i Forpagtning. Det er ikke de eneste Tilfælde af denne Slags, der kunde nævnes flere baade fra Langesø og Holstenshuus¹⁵. Desuden afholdtes en Souper for Sognets Beboere og andre, som havde Andel i Gaver og Adresser eller havde deltaget i Fakkeltog; herved var op imod 400 Mennesker til Stede. Endelig afholdtes en Fest for Sognets Skolebørn.

W. Berner Schilden Holsten
J. Knuth.

I Aaret 1936 afholdtes i Dagene 16.—21. September det sjette nordiske Bispemøde paa Langesø med 30 Deltagere fra Finland, Norge, Sverige og Danmark, samt fra den norske Kirke i de Nordamerikanske Fristater. Bispemødet afsluttedes med en Middag, hvortil var indbudt samtlige Præster fra Fyens Stift, foruden enkelte andre; de 164 Deltagere spiste i Foredragssalen.

Foruden for dette Kirkemøde har Ægteparret aabnet deres Hus, naar Lejlighed dertil

gaves, saaledes samles Fyens Stifts Præstefruer regelmæssigt paa Langesø, og i de senere Aar afholdes aarligt ved St. Hansdag i Langesø Have et stort Møde for K. F. U. M. og K. F. U. K. fra Odense med Paarørende; disse Møder, hvori der deltager henved 2000 Mennesker, der underholdes med Opvisninger, Taler og Sange, slutter regelmæssigt med Lejrbaal paa den store Plæne i Langesøs Have.

Ved Baronens historiske og kunsthistoriske Interesser har ogsaa Museumsfolk haft Lejlighed til at besøge det minderige Clausholm og Langesø, ligesom ogsaa baade Langesøs og Holstenshuus' Skove gentagne Gange har været besøgt af danske og tyske Forstmænd.

I Ægteskabet er der følgende fire Børn:

1. SOPHIE MAGDALENE Baronesse BERNER SCHILDEN HOLSTEN, * København 27. April 1906, døbt i Frederiks Kirken 22. Maj¹⁶. Indskrevet i Vallø.

Hun blev opkaldt efter sin Faders Farmoder Baronesse SOPHIE MAGDALENE HOLSTEN (4/2). I Henhold til Bestemmelserne i den kongelige Reso-

4 GENERATIONER

22. Maj 1906

Grevinde Sophie¹ Lerche, født Steensen Leth
Grevinde Ille Knuth, født Comtesse Lerche
Baroness Louise Berner Schilden Holsten, født Comtesse Knuth
Baroness Sophie Magdalene Berner Schilden Holsten
Fotograflet er taget paa sidstnævntes Daagsdag

lution af 5. Februar 1887 fik hun som ældste Barn og præsuntiv Successor friherrelig Titel og det dertil knyttede Navn. Efter sammen med sin Søster og tre Døtre af Sognepræst EYERMANN¹⁷, hvis Enke i en Aarrække boede i et af Godsets Huse, at være blevet undervist i Hjemmet af Frøkenene ELLA LIISBERG¹⁸ og INGEBORG SØRENSEN¹⁹, kom hun i Sct. Knuds Gymnasium i Odense, hvorfra hun 1923 tog Realeksamen. I nogen Tid undervistes hun og hendes Søster af Frøken INGEBORG BUHL²⁰. 3. Oktober 1920 blev hun konfirmeret i Sct. Knuds Kirke i Odense af Stiftsprovst LÜTZHØFT. 1924—25 gennemgik hun Mariaforbundets praktisk-social Kursus i København og 1934—35 opholdt hun

1934 SOPHIE MAGDALENE
Baroness BERNER SCHILDEN HOLSTEN, f. 1906

1934 REGITZE BERNER
f. 1908

sig paa Menighedsskolen Marthabo. Baronessen bor nu i København sammen med sin yngste Broder.

2. REGITZE SOPHIE MINNA LOUISE BERNER, * paa Spejlbjerg ved Langesø 14. Februar 1908, hjemmedøbt 16. Februar, fremstillet i Langesø Kapel 22. Maj²¹. Indskrevet i Vallø.

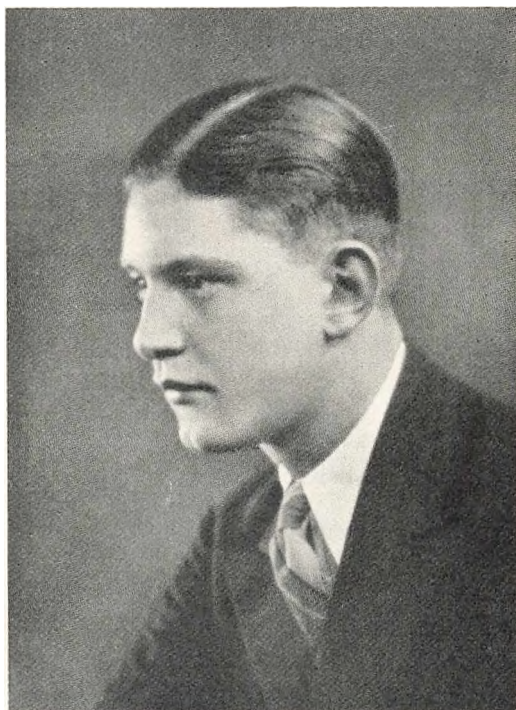
Hun blev opkaldt efter sin Faders Farmoders Farmoder Admiralinde REGITZE SOPHIE Baroness HOLSTEN, født KAAS (16/6), efter sin Moders Farmoder Grevinde WILHELMINE (MINNA) KNUTH, født Baroness VON BUTTLAR og efter sin Farmoder LOUISE Baroness BERNER SCHILDEN HOLSTEN, født QUADE (2/2). I Henhold til Bestemmelserne i den kongelige Resolution af 5. Februar 1887 fik hun kun Efternavnet Berner, medens hendes ældre Søster som præsuntiv Successor havde faaet saavel Friherretitlen som det sammensatte Navn. Af de samme Grunde fik Ægteparrets yngste Søn kun Navnet Berner, medens den ældste Søn, der jo gaar forud for sin ældre Søster i Successionsretten, skulde døbes med de til Majoraterne knyttede Navne. Ligesom Søsteren kom hun efter Privatundervisning hjemme i Skole i Odense og blev konfirmeret 25. Marts 1923 af Stiftsprovst LÜTZHØFT. Efter at have gennemgaaet Mariaforbundets praktisk-social Kursus 1926—27 opholdt hun sig i 1928 og 1929 i England og i 1930—32 i Lausanne og Grenoble af Hensyn til sin Sproguddannelse. I December 1932 blev hun Sygeplejeelev

paa Bispebjerg Hospital i København, hvorfra hun i Foraaret 1936 tog Eksamen som Sygeplejerske. Efter supplerende Uddannelse paa en Række forskellige Omraader har hun gjort Tjeneste som Vikar-Assistent.

Begge Døtre blev 10. Juli 1908 indskrevet i Det adelige Stift Vallø af deres Farfader.

3. **GODSKE DITLEV** Baron **BERNER SCHILDEN HOLSTEN**, * paa Spejlbjerg ved Langesø 7. Marts 1911, hjemmedøbt 8. Marts, fremstillet i Langesø Kapel 22. Maj²², samme Dag som hans to Søstre var henholdsvis blevet døbt og fremstillet.

Han blev opkaldt efter sin Faders Farmoders Farfaders Farfader Oberst **GODSKE**

1932 **GODSKE DITLEV**
Baron **BERNER SCHILDEN HOLSTEN** f. 1911

1939 **HENRIK BERNER**
f. 1918

DITLEV VON HOLSTEN (⁶⁴/₁₇), Erektor af Stamhuset Holstenshuus. 28. Marts 1926 blev han konfirmeret i Thomas Kingos Kirke i Odense af Pastor **E. J. POULSEN**. Efter Skolegang i Odense kom han 1927 paa Haslev Gymnasium, hvorfra han 1930 blev dimitteret som nysproglig Student. Han gennemgik derefter 1933 Dalum Landbrugsskole og har lært praktisk Landbrug forskellige Steder i henved tre Aar. 1930—31 opholdt han sig i Lausanne for at lære Sprog og 1935—37 i England for at studere Hesteopdræt. Fra Sommeren 1937 bor han paa Spejlbjerg ved Langesø og er beskæftiget ved Godsadministrationen.

4. **HENRIK ALEXANDER BERNER**, * paa Langesø 1. Juli 1918, hjemmedøbt 2. Juli, fremstillet i Langesø Kapel 11. August²³ paa sin Moders Daabsdag, sine Morforældres Bryllupsdag og sin Moders Farmoders Fødselsdag.

Navnet Henrik fik han ved Opkaldelse efter Slægten Berners første Mand i Danmark, Hoftrumpeter **HANS HENRIK BERNER** (d. 1723), Navnet Alexander er siden 1753 stedse brugt som Mellemnavn i Familien. Han blev konfirmeret 3. April 1932 i Vigerslev Kirke af Pastor **HUGO RASMUSSEN**. Efter at være blevet undervist i Hjemmet af Lærerne **ERIK DANIELSEN**²⁴, cand. theol. **ERLING HAMMERSHAIMB**²⁵ og cand. theol. **RICHARD FANGEL**²⁶, kom han 1933 paa Stenhus Kostskole, hvorfra han i Juni 1936 blev dimitteret som Stu-

dent af den matematisk-naturvidenskabelige Retning. 1. September 1936 paabegyndte han paa Den Polytekniske Lærestalt i København sine Studier til Bygningsingeniør.

OPTEGNELSE AF

LEHNSBARON ADAM CHRISTOPHER BERNER SCHILDEN HOLSTEN.

FADDERNE

ved HANS HEINRICH ADAM BERNER SCHILDEN HOLSTENS (født Mandag den 18. Juli 1881, Kl. 10 ¼ Frm.) Daab i Diernisse Kirke Kl. 3 ½ Eftm. Søndagen den 6. November 1881. (Hans Forældres Bryllupsdag (gift 1880)). Handlingen blev foretaget af Sognepræsten Hr. Pastor CHIEVITZ.

Gudmoder.

Kammerherreinde MAGDALENE BERNER SCHILDEN Baronesse HOLSTEN, født Baronesse HOLSTEN. (Faders Moder).

Pigefadder.

Frøken ELISABETH MARGARETHE QUADE (Moders Søster).

Faddere.

1. Kammerherre GEORGE ALEXANDER v. BERNER (Faders Faders Fader (Oldefader)).
2. Kammerherre GUSTAV ALEXANDER Baron BERNER SCHILDEN HOLSTEN (Faders Fader).
3. Kammerherre, overordl. Gesandt i Berlin G. QUADE (Moders Fader).
4. Kammerjunker CHR. CHLS. P. QUADE (Moders Broder).
5. Baron AXEL REEDTZ THOTT til Biskopstorp (Faders Svoger).
6. Godsejer MICHAEL A. TRESCHOW til Sannarp i Halland (Faders Svoger).
7. Kammerherre Baron HOLSTEN LEHN CHARISIUS (Faders Moders Faders Broder).
8. Kammerherre Baron HOLSTEN, Stiftamtmand over Lolland-Falster (Faders Moders Faders Faders Broders Søn).
9. Hofjægermester W. BERNER (Faders Faders Broder).
10. Kammerherre Greve PREBEN CHARLES BILLE BRAHE SELBY til Brahesminde (Moders Moders Søsters Søn).
11. Kammerherre hos Hs. M. Kongen af Sverig STAFFAN CEDERSKJÖLD i Stockholm (Moders Faders Søsters Søn).
12. Conseilpræsident ESTRUP til Skaføgaard og Kongsdal (Faders Moders Svoger).
13. Kammerherre OVE SEHESTEDT JUUL til Ravnholt (Faders Moders Svoger).
14. Kammerherre R. v. OPPEN SCHILDEN til det v. Schilden holsteenske Fideicommiss (Faders Moders Moders Søsters Søn).
15. Prinds EMIL SCHÖNAICH CAROLATH til Palsgaard (Faders Moders Moders Søsters Datters Søn).
16. Cand. phil. HECTOR ESTRUP (Faders Moders Søsters Søn).
17. Kammerherre C. A. R. TRESCHOW til Brahesborg (Moders Faders Moders Søsters Datters Søn).
18. Greve FREDERIK MOLTKE Bregentved.
19. Baron PREBEN BILLE BRAHE til Egeskov.
20. Baron FR. FALSEN ZYTPHEN ADELER til Adalersborg.
21. Baron CARL SCHAFFALITZKY DE MUCKADELL til Skjoldemose.

A. C. v. Berner Schilden Holsten.

Der er endvidere opbevaret en af Gehejmeraadinde CAROLINE QUADE skrevet Fortegnelse over Fadderne, hvorefter det fremgaar, at Kammerherreerne BERNER, QUADE og CEDERSCHÖLD, Baron HOLSTEN LEHN CHARISIUS, Hofjægermester W. BERNER og Godsejer TRESCHOW ikke var til Stede ved Daaben.

OPTEGNELSER OM LANGESØ KAPELS 50-AARS JUBILÆUM 1920.

Den 6. November havde Kapellet Jubilæum, idet det den Dag var 50 Aar siden, Biskop ENGELSTOFT indviede det. Vi havde længe planlagt at fejre Dagen ved en større Højtidelighed, og vi havde formaaet Biskop BALSLEV til at komme herud at tale. Desværre kunde Fader og Moder ikke være til Stede, da den Dag maatte overvære Kettys Koncert i København. Kapellet var udsmykket med Blomster paa Alteret og ellers med en Del hele Cyprestræer, som var anbragte i Koret og langs Væggene, hvad der saa meget godt ud og var nemt at indrette. Landaueren og Kaleshevognen hentede Kl. 2 ½ ved Stationen bl. a. Biskoppen, Bispinden og to Frøkener ROTH fra Odense, Døtre af Kapellets første Præst. Jeg selv hentede i Automobilen Tante SOFFI REEDTZ THOTT og vore egne Børn fra Skolen. Vi kørte lige til Kapellet, der var fyldt til sidste Plads. I Koret stod der 6 Stole til Biskoppen og 4 Nabopræster, foruden Sognepræsten, der alle var i Ornat, hvad der saa meget højtideligt ud. Det var Pastorerne EBBESEN, Vigerslev, BALSLEV, Søndersø, WELLEJUS, Korup, GÖTZSCHE, Vissenbjerg, og JOHANSEN, Vevlinge. Jeg havde ganske glemmt, at vi har en Nordgrænse og derfor ikke bedt Præsten i Særslev. Desværre havde vores Provst BALSLEV i Lumby og Stiftsprovst LÜTZHÖFT sendt Afbud, da det var en Lørdag.

Vi sang Salmerne: »O, Kristelighed«, »Dejlig er Jordan« og »Kirkeklokke«. Biskoppen holdt en smuk Tale fra Prædikestolen, og straks efter Gudstjenesten oplæste jeg udenfor Kapeldøren et Gavebrev fra Fader, hvorved han af Taagerodgaardens Mark skænkede et Stykke Jord til Indrettelse af en Kirkegaard, hvad Menigheden i høj Grad havde ønsket i mange Aar, og hvorom der allerede havde været forhandlet i Firserne. Lærer HAUGAARD takkede paa Befolkningens Vegne, og der var stor Glæde over Tilsagnet.

Derpaa kørte og gik vi til Langesø, hvor vi til Chocolate samlede ca. 60 Mennesker. Indbudte var Præsterne, Lærerne, Menighedsraadet, Skolekommissionen, Hjælpekassen og Funktionærene med Koner og enkelte andre. Lærer HAUGAARD gav en kort Fremstilling af Kapellets Tilblivelseshistorie, og han oplæste vistnok en Sang, som af en Odense Sangforening var blevet sunget ved Indvielsen. Jeg bragte ham en Tak, og efter Afsyngelsen af »Guds Ord det er vort Arvegods« tog de fleste bort, medens Biskoppens, Præstefamilierne, Fru EYERMANN, Frøkenerne ROTH og Lærer HAUGAARD blev her til Middag paa 18 Personer. Pastor EBBESEN tog hjem forinden, og vores store konfirmerede Datter var med ved Bordet.

I den nærmeste Tid derefter havde vi Landinspektør og Kredslæge herude for at se paa den nye Kirkegaard og foretage Opmaalinger, og disse indledende Skridt var netop tagne, da Lærer HAUGAARD en Mandag Morgen telefonerede til mig, at nu var der Brug for Kirkegaarden, da Sparekassedirektør PETERSEN, der i 34 Aar havde været Sogneraadformand her og i særlig Grad havde ønsket Kirkegaarden, om Søndagen pludselig havde mistet sin Kone, som jo meget gerne skulde begraves paa den nye Plads.

Dette var en af Aarsagerne til, at jeg satte alt ind paa at faa Sagen bragt i Orden. Men der manglede jo uhyre meget, før alle Formaliteterne var i Orden. Jeg tilbragte en Del af Mandagen med at telefonere til mange forskellige Myndigheder, der alle var mageløst imødekommende. I Løbet af 24 Timer fik jeg Kortet fra Landinspektøren og Kredslægens Erklæring. Jeg skrev saa et langt Andragende og sendte om Tirsdagen cyklende Bud til Vigerslev efter Sognepræstens Erklæring og derefter med hele Sagen til Lumby, hvorfra den kom tilbage til mig med Provstens Erklæring. Onsdag Morgen havde Børnene Sagen med til Odense, hvor den afdødes Søn, Fuldmægtig RYD fra Indenrigsministeriet hentede den paa Bane- gaarden og gik med den paa Stiftamtet og Bispekontoret, Torsdag Morgen rejste han til København til Ministerium og Sundhedsstyrelse, og allerede Lørdag kunde Tilladelsen udfærdiges betingelsesvis. Torsdag var saa Begravelsen og forinden var der rejst noget Traadvæv om Pladsen, ansat 2 Veje og tilkørt ca. 40 Læs Grus, samt plantet Alléer af afhuggede Graner og Cypress.

I min her meddelte samtidige Beretning om Kapellets Jubilæum er der kun foretaget uvæsentlige redaktionelle Ændringer.

H. B. S. H.

1914

Ca. 1917

1911

1918

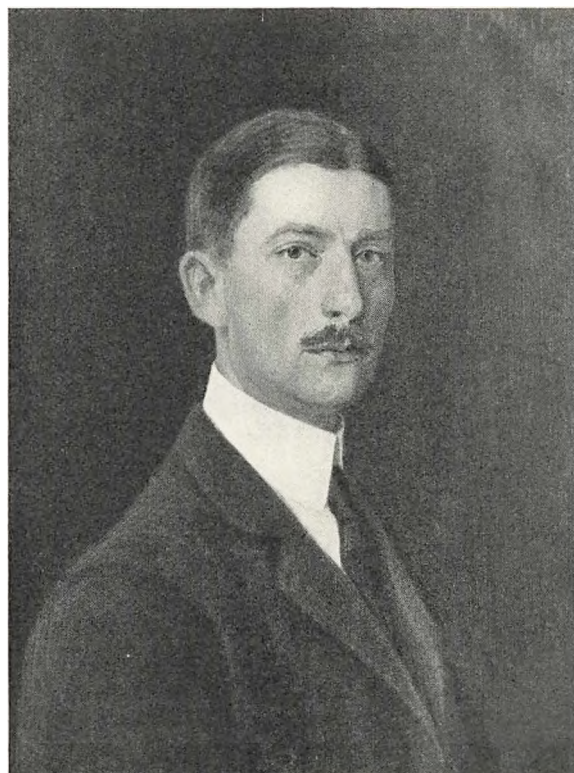

Ca. 1921

Ca. 1920

1920

1921

1921

MALERIER PAA LANGESØ

1920

1921

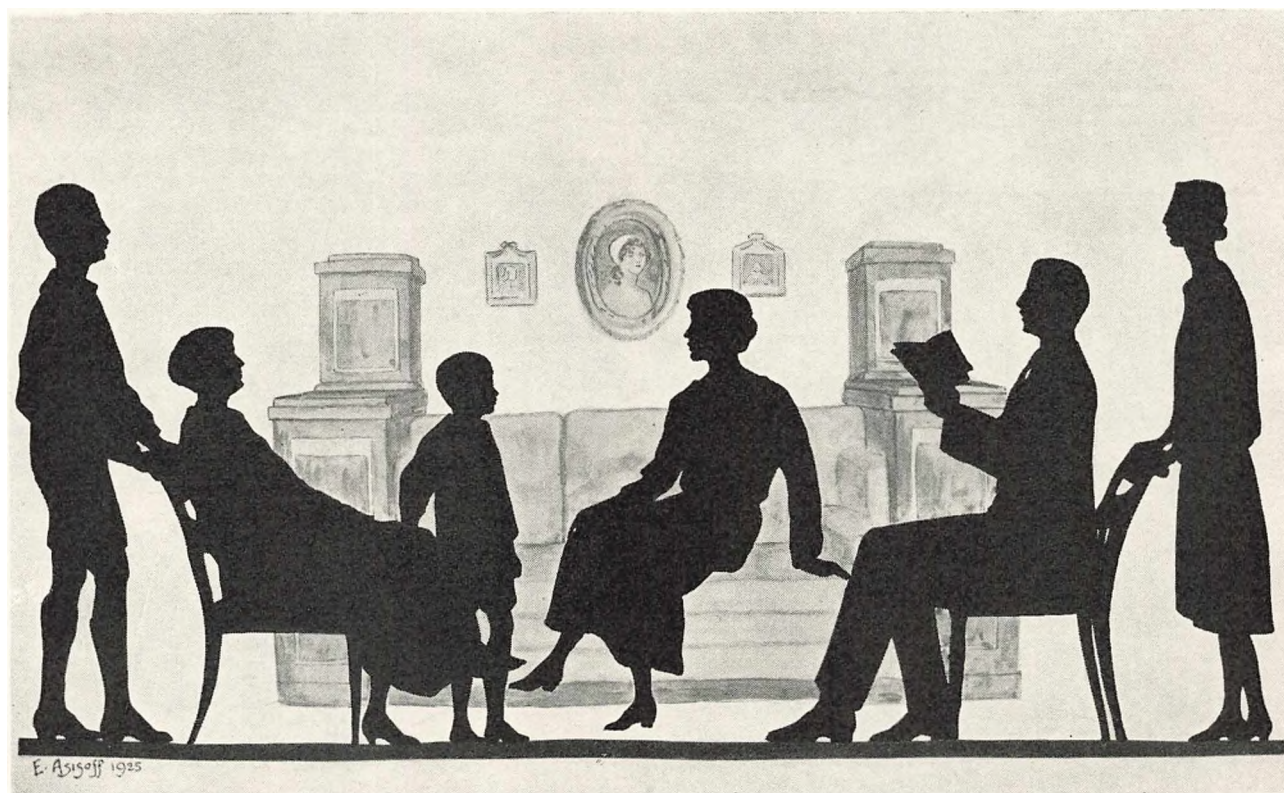

1921

AF FR. MORITZ

I. Buhl fecit

E. Asisoff 1925

Sign. E. Asisoff 1925

Langeso

I. Buhl fecit

Sigu. I. Buhl 1926

Langesø

SØLVBRYLUPSBILEDE

December 1920

SØLVBRYLLOPSBILLEDE

December 1920

KILDER

1. Ministerialbog for Diernisse Sogn, (LA. Odense):
Fødte 1881, f. 18. Juli
HANS HEINRICH ADAM BERNER SCHILDEN HOLSTEN
Døbt: I Kirken den 6. November 1881.
Forældre: Hfr. ADAM CHRISTOFFER BERNER SCHILDEN BARON VON HOLSTEN og Hustru Fru LOUISE BERNER SCHILDEN Baronesse HOLSTEN, født QVAADE, 25 Aar gl. Holstenshus.
Faddere: 1. Lehnsbaronesse S. M. BERNER SCHILDEN HOLSTEN, Klausholm.
2. Frøken ELISABETH MARGARETHE QVAADE, Berlin.
3. Kammerherre G. A. BERNER, København.
4. Kammerherre, Baron BERNER SCHILDEN HOLSTEN, Klausholm.
5. Kammerherre G. QVAADE, Kgl. d. Gesandt, Berlin.
Jfr. om de øvrige Faddere Baron A. C. Berner Schilden Holstens Optegnelse S. 12.
2. ....
3. ....
4. ....
5. Vielsesattest:
Ungkarl Baron HANS HEINRICH ADAM BERNER SCHILDEN HOLSTEN og Frøken, Comtesse MINNA SOFIE LOUISE KNUTH blev ægteviede i Frederikskirken den 3. December 1904 af Sognepræst P. M. Larsen.
Overensstemmelse med Frederikskirkens Ministerialbog bevidnes. København, den 10. Maj 1933.
P. Spr. V.
sign: Lauritsen.
Forlovere: Begges Fædre.
6. Mern Kirkebog (LA. Sjælland).
Fødte 1882, f. 26. Juni
MINNA SOPHIE LOUISE KNUTH
Døbt: 11. Avgust i Kirken.
Forældre: Grev CHRISTOPHER ADAM VALDEMAR KNUTH og Grevinde ILLE OTHILDE, født LERCHE, paa Østergaard, 25 Aar.
Faddere: Grevinde SOPHIE LERCHE til Benzonsdal. Comtesse LOUISE LERCHE af Lerchesminde. Kammerherre. Grev ADAM KNUTH, Lilliendal.
Baron CHRISTIAN LERCHE, Benzonsdal.
Grev OTTO DANNEKJOLD SAMSØE, Assendrop.
Kammerherre Grev FERD. LERCHE, København.
7. ....
8. ....
9. ....
10. Baron BERNER SCHILDEN HOLSTEN's Vaaben er beskrevet i Afsnittet om Vaabenet.
Greverne KNUTH af Christiansdal fører i Henhold til Patent af 2. August 1743 følgende Vaaben:
Skjoldet tværdelt med friherrekronet Hjerteskjold, hvori en af tre grønne Kløverblade (2.1) omsat sort Kedelkrog i Sølv (Knuth), 1° delt, a: ved en Sølvspærre delt af Blaat, hvori to seksoddede Guld-Stjerner, og Rødt, hvori tre Sølv-Lærker (1.2) (Lerche), b: en Sort Rødt-bevæbnet Dobbeltørn i Guld (v. d. Nath); 2° ved et sekstindet Mursnit delt af Sølv og Rødt (Reventlow). — 2 friherrekronede Hjelme: I 3 grønne Kløverblade foran 3 røde Faner (Knuth); II et Sølv-Møllehjul anbragt paa en af Sølv og Rødt seks Gange skraadelt Søjle (Reventlow). — Skjoldholdere: To Vildmænd med løftede Køller i indadvendt Haand.
11. Danmarks Adels Aarvog LI, 1934, S. 3—11. (Berner) Samme, XXXVI, 1919, S. 518—43. (Knuth). Dansk Biografisk Leksikon, 2. Udg. II, 1933, S. 500 f. — Studenterne fra 1899, S. 201 f.
Om HOLSTENSHUUS, Diernisse Sogn, Salling Herred, Svendborg Amt, se:
Trap, Danmark, 4. Udgave, Bd. IV, 1923, S. 715.
N. Rasmussen-Søkilde: Holstenshuus og Nakkebølle, 1875.
Bobé, Graae og West: Danske Len, 1916, S. 303 f.
H. Berner Schilden Holsten i Danske Herregaarde ved 1920, Bd. II, 1923 S. 461—470.
Om LANGESØ, Vigerslev Sogn, Skovby Herred, Odense Amt, se:
Trap, Danmark, 4. Udgave, Bd. IV, 1923, S. 512.
Karl Hansen: Danske Ridderborge, 1875, S. 151—200.
H. Berner Schilden Holsten i Danske Herregaarde ved 1920, Bd. II, 1923 S. 471—482.
H. Berner Schilden Holsten: Langesøes Bygningshistorie (Aarvog for Historisk Samfund for Odense og Assens Amter Bd. III, Hft. 3, 1924, S. 339—72.)
Om CLAUSHOLM, Voldum Sogn, Galten Herred, Randers Amt, se:
Trap, Danmark, 4. Udgave, Bd. VI, 1925, S. 525.
H. Berner Schilden Holsten i Danske Herregaarde ved 1920, Bd. III, 1923 S. 21—36.
12. BODIL MARIE BIRCH, f. 31. Juli 1868 paa Holsteinborg. Datter af Bygmester F. BIRCH og KAREN MARIE OLSEN. Gift 28. April 1899 i Lyngby K. med Forvalter P. SCHOU, f. 6. Juli 1865 paa Roenborg, pr. Struer, Søn af Proprietær P. M. SCHOU og JACOBINE ANDREA AALKJÆR. Forvalter Schou var 1899 Ejer af Pibe Mølle ved Helsing og senere af Sletthøjgaard, pr. Mørkøv.
13. CHRISTIAN HENRIK MARINUS HENRIKSEN, f. 21. Februar 1872 i Diernisse, Søn af Skolelærer i Diernisse JENS PETER HENRIKSEN og ISABELLA SOPHIE PETERSEN. 1. residerende Kapellan ved Vor Frue Kirke i København. Gift 24. Maj 1904 i Diernisse med ELISABETH THORA EMILIE RØRVIG, f. 14. Juni 1875 i København, Datter af Fotograf FREDERIK EMIL RØRVIG og JØRGINE HENRIETTE BACH.
14. Kontreadmiral, Hofchef hos Enkedronning Louise, Kammerherre FREDERIK CARL CHRISTIAN BARDENFLETH (1846—1935), g. m. IDA ELISE CATHRINE MELDAL (f. 1856).
15. Fyens Stiftstidende 29. November, 4. December og 7. December 1929.
Fyens Tidende 5., 8. og 22. December 1929.
Bogense Avis 3. December 1929.
Forpagter HELLES' Oldefader overtog Estrupgaarden i April 1834.
16. Daabsattest:
HOLSTEN, SOPHIE MAGDALENE BERNER SCHIL-

DEN er født i København, Vor Frue Sogn, den 27. April 1906 og døbt i Frederikskirken den 22. Maj 1906 af Sognepræst P. M. Larsen. Forældre: Baron HANS HEINRICH ADAM BERNER SCHILDEN HOLSTEN og Hustru MINNA SOFIE LOUISE, f. KNUTH.

Overensstemmelse med Frederikskirkens Ministerialbog bevidnes, København, den 10. Maj 1933.

P. Spr. V.

(sign:) Lauritsen.

Faddere: Grevinde SOPHIE LERCHE, Baronesse ELLEN HOLCH, Baron BERNER SCHILDEN HOLSTEN, Grev C. KNUTH, Stud. jur. [JØRGEN] ALEXANDER BERNER, Grev KR. FR. KNUTH, Godsejer J. B. S. ESTRUP, Baron KJELD OTTO REEDTZ THOTT, Grev CHR. AHLEFELDT LAURVIG, Baron MOGENS HOLCK.

17. Sognepræst i Vigerslev FREDERIK FERDINAND EYERMANN, f. 29. December 1864 i Visby, Slesvig, † 17. Oktober 1909 i Vigerslev; g. 2° 6. December 1903 paa Frederiksberg med CAROLINE MATHILDE FLEDELIUS, f. 9. Januar 1877 i Nyborg.

Børn: 1. ESTHER EYERMANN, f. 18. Januar 1905 i Kollerup Præstegaard ved Fjerritslev. Kommunalærerinde.

2. EVA EYERMANN, f. 30. Juni 1907 i Kollerup Præstegaard. Kommunalærerinde.

3. HARRIET EYERMANN, f. 29. December 1907 i Kollerup Præstegaard. Kommunalærerinde.

4. HANS BROGE EYERMANN, f. 26. Juli 1909 i Vigerslev Præstegaard. Forstkandidat.

18. ELLA LIISBERG, f. 26. Februar 1894 i København, Datter af kgl. Hof Ur- og Kronometerfabrikant HANS JULIUS LIISBERG og FANNY COLDING. Gift 16. August 1917 i St. Andreas Kirke i København med Sognepræst ved Vor Frelsers Kirke i Horsens CORT EINER TRAP ENGSIG-KARUP, f. 16. December 1886 i Assens, Søn af Redaktør af Assens Højreavis FRITZ ENGSIG-KARUP og LAURA TRAP.

19. INGEBORG SØRENSEN, f. 4. November 1898, Datter af Manufakturhandler i Vejle J. C. SØRENSEN, Sygeplejerske i Klaksvig, Færøerne.

20. INGEBORG BUHL, f. 17. April 1890 i København, Datter af Professor, Dr. theol. & phil. FRANZ BUHL og FRIEDA WILHELMINE GÖRNMANN. Konventualinde i Roskilde adelige Jomfrukloster.

21. Vigerslev Kirkebog: Fødte Kvindekøn.

Født 1908, 14. Febr. Villa Spejlbjerg, Vigerslev Sogn, Skovby Herred REGITZE SOPHIE MINNA LOUISE BERNER.

Forældre: Baron HANS HEINRICH ADAM BERNER SCHILDEN HOLSTEN, Villa Spejlbjerg, og Hustru MINNA SOPHIE LOUISE KNUTH, 25 Aar, viede i Frederikskirken, København, 3. December 1904.

Daabsdagen: 16. Februar 1908. Hjemmedøbt af Pastor Nielsen i Skovby, Fremstillet i Langesø Kapel d. 22. Maj 1908.

Faddere: Grevinde ILLE O. W. KNUTH, Lilliendal.

Baronesse JULIE REEDTZ THOTT, København, udeblev, i Stedet mødte Baronesse ELISABETH REEDTZ THOTT.

Lehnsbaron A. C. BERNER SCHILDEN HOLSTEN, Holstenshus.

(Greve C. A. V. KNUTH, Lilliendal.

Greve OTTO KNUTH, Lilliendal.

Greve WILHELM KNUTH, Lilliendal.

Greve GEBHARDT KNUTH, Vosnæsgaard.

Baron A. REEDTZ THOTT, Kjøbenhavn.

Godsejer M. TRESCHOW, Sannarp, Sverige.

(Foruden disse i Kirkebogen indskrevne var følgende Faddere:

Kammerherre CHRISTIAN QUADE, København, Kammerherre WILHELM GREVENKOP CASTENSKIOLD, Fredensborg, Forpagter OSCAR HAGE, Oremandsgaard.

22. Vigerslev Kirkebog: Fødte Mandkøn:

Født 1911 7. Marts. Langesø Godsforvalterbolig i Vigerslev Sogn, Skovby Herred. GODSKE DITLEV BERNER SCHILDEN HOLSTEN.

Forældre: Baron HANS HEINRICH ADAM BERNER SCHILDEN HOLSTEN, Langesø, og Hustru Baronesse MINNA SOPHIE LOUISE, f. Comtesse KNUTH, 28 Aar. Viede i Kjbvn. 3. Decemb. 1904.

Daabsdagen 1911, 8. Marts, Sognepræst Ebbesen i Hjemmet. Daaben publiceret i Langesø Kapel 22. Maj 1911.

Faddere: Lehnsbaronesse BERNER SCHILDEN HOLSTEN, Holstenshus.

Comtesse BENEDICTE KNUTH.

Lehns greve BILLE BRAHE SELBY.

Greve AHLEFELDT LAURVIG BILLE.

Hofjægermester SEHESTEDT JUUL.

Greve CHRISTIAN RANTZAU.

EBBE BERNER.

Greve KNUTH, Lilliendal.

Lehnsbaron BERNER SCHILDEN HOLSTEN.

Baron CHRISTIAN LERCHE.

Godsejer, cand. theol. ESTRUP.

Greve GEBHARDT KNUTH.

Greve AHLEFELDT LAURVIG LEHN.

Greve CHRISTIAN KNUTH.

(Da Comtesse Knuth ikke var til Stede, mødte i hendes Sted Grevinde S. M. AHLEFELDT LAURVIG LEHN).

23. Vigerslev Kirkebog. Døbte.

Fødselsdag og Datum: 1918, 1. Juli. Langesø Hovedgaard, Vigerslev Sogn, Skovby Herred.

Navn: HENRIK ALEXANDER BERNER.

Forældre: Hofjægermester Baron HANS HEINRICH ADAM BERNER SCHILDEN HOLSTEN til Langesø og Hustru Baronesse MINNA SOPHIE LOUISE, f. Comtesse KNUTH, 36 Aar. Viede i Kjbhn. 3. Dec. 1904. Daabsdagen 2. Juli 1918.

Hvem der har foretaget Daabshandlingen: Sognepræst Ebbesen i Hjemmet. Fremstillet i Langesø Kapel d. 11. August 1918.

Fadderne: Fru ALEXANDRA TRESCHOW, Sverrig.

Overkammerherre OXHOLM, Kjbhn.

Hofchef, Admiral BARDENFLETH, Kjbhn.

Hofjægermester SCHÖLLER, Margaard.

Cand. polit. G. BRUUN DE NEERGAARD, Kjbhn.

Hr. JOHN BORGE.

Hofretsraad PEHR CEDERSCHIÖLD, Stockholm.

Hofjægermesterinde CEDERFELD DE SIMONSEN, Erholm.

Kammerherre C. A. TRESCHOW, Sverrig(!)

(o: Kbh., Brahesborg).

Bestyrer F. TRESCHOW.

(Endvidere var SOPHIE MAGDALENE BERNER SCHILDEN HOLSTEN, Barnets ældste Søster, Fadder. Ved Hjemmedaaben blev han baaret af Hofjægermesterinde CEDERFELD DE SIMONSEN).

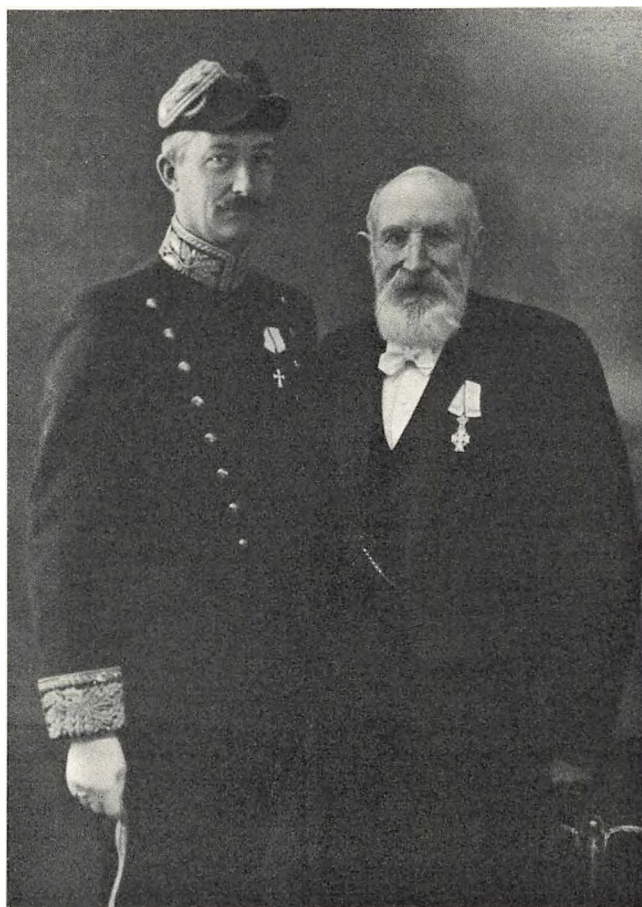
24. AXEL ERIK DANIELSEN, f. 18. Juli 1904 i København, Søn af Fotograf NICOLAI DANIELSEN, Frederiksberggade 21, København, og FERNANDA RØRBY. 1. August 1929 ansat som Lærer ved Københavns Skolevæsen.
 Gift 28. Maj 1936 i Holmens Kirke i København med EMMA LISE HOLM SCHMIDT, f. 21. Maj 1918 i København, Datter af Automobilforhandler ALBERT SCHMIDT, Glostrup, og SOPHIE CHARLOTTE HOLM ANDERSEN.
25. ERLING HAMMERSHAIMB, f. 3. Marts 1904 i Aalborg,

Søn af Overretssagfører i Aalborg HJALMAR HAMMERSHAIMB og MARGRETHE KERSTENS, cand. theol., mag. art.

26. RICHARD DANIEL FANGEL, f. 23. December 1905 i København, Søn af Kvartermester FANGEL, København, og HENRIETTE HANSEN, cand. theol., 1934 Sognepræst til Vridsted-Fly.

Gift 18. Februar 1934 i Tranbjerg Kirke paa Samsø med ESTHER MOGENSEN RASMUSSEN, f. i Ballen paa Samsø 10. Februar 1902, Datter af Købmand i Ballen LAURENTIUS RASMUSSEN og PETRA SOPHIE MOGENSEN.

Begge Pastorinde Fangels Forældre var Oldeborn af ANNA LARSDATTER, der sidst i det 18. Aarhundrede var Stuepige paa Holstenshuus.

Lehnsbaron H. Berner Schilden Holsten og Skovfoged Emmeluth
 December 1933

NOTER TIL BILLEDERNE

- Side 3. Lehnsbaronens Segl. Signet paa Langesø; det har tilhørt Baronens Farfader, Baron Gustav Alexander Berner Schilden Holsten.
- Side 3. Lehnsbaronessens Segl. Signet paa Langesø.
- Side 20 og 21. Paa Baronessens Kjøle ses de Selby'ske Kniplinger.
Se herom: Baron Charles Joseph Selbys Descendens, København 1935, Side 193 f.
- Side 24. Billedet af Baronen og Skovfoged Emmeluth er taget umiddelbart efter, at de i December 1933 havde været i Audiens for at takke H. M. Kongen for henholdsvis Ridderkorset og Sølvkorset.
Den 93-aarige Emmeluth, der stadig fungerer baade som Skovfoged og Slotsforvalter, har nu (1940) været i Tjeneste paa Clausholm i over 66½ Aar hos 3 Slægtled.
- Side 25 og 26. De to Ex libris er tegnede af Frøken Buhl (se Side 10 og Henvisning 20).
- Side 32 og 33. De to Luftfotografier af Langesø og det ene af Holstenshuus, som er gengivet i den følgende Biografi, er leverede af Flyveren Hr. Sylvest Jensen i Hillerød.
- Side 43, 44, 45, 50 og 51. De her gengivne Fotografier er velvilligst udlaante af »Danske Herregaardshaver«, Gutenberghus.
- Side 56 og 57. De to øverste Billeder af Clausholm Kapel er fotograferede i Juli 1939.
- Side 58. De øverste Panelfyldinger er fra Værelse Nr. 9. De midterste Panelfyldinger er fra Værelse Nr. 12, Gobelinstuen. De nederste Panelfyldinger er fra Værelse Nr. 17.
- Side 59. De øverste Panelfyldinger tilvenstre er fra Værelse Nr. 38, Dronningens Sovekammer. Den øverste Panelfylding tilhøjre er fra Værelse Nr. 14, Kammerherrens Stue. Den midterste Panelfylding og Døren er fra Værelse Nr. 15, Empirestuen. Den nederste Panelfylding tilhøjre er fra Værelse Nr. 42, Audiensgemakket.
De afbildede Fyldinger er i nyere Tid fremdragne ved Fjernelse af Overmaling, Tapet eller lignende.

Efter det følgende Billedtillæg vil findes en Række Oversigtstavler til Illustrering af Overførelsen af de Fornavne, som bæres af Probanden og hans nærmeste Familie. Paa de enkelte Navnetavler vil det paagældende Navn være særligt fremhævet. De medtagne Personers almindelige Kaldenavne vil ikke være fremhævet, idet man har anset dette for at ligge udenfor Tavlernes Formaal; Oplysning herom vil for en Del af de paagældendes Vedkommende, og forsaavidt Kendskab hertil haves, være angivet i Teksten. I de Tilfælde, hvor det paa Oversigtstavlen fremhævede Navn tillige er Kaldenavn, vil dette være markeret ved Understregning. Af Pladshensyn og for at gøre Tavlerne saa overskuelige som muligt har man ikke medtaget en Del biografiske Oplysninger, som ellers havde været af af orienterende Betydning. Blandt andet er Livsstilling oftest udeladt særlig ved Personer, der omhandles i nærværende Værk eller om hvem Oplysninger hurtigt kan findes i let tilgængelige Kilder.

De paagældende Tavler er følgende:

I Hans Heinrich	VI Regitze (Sophie)
II Gustav, Henrik, Alexander	VII Louise
III Minna	VIII Godske
IV Adam Christopher	IX Ditlev
V Sophie Magdalene	X Jørgen og Louise
XI Elisabeth Margrethe	

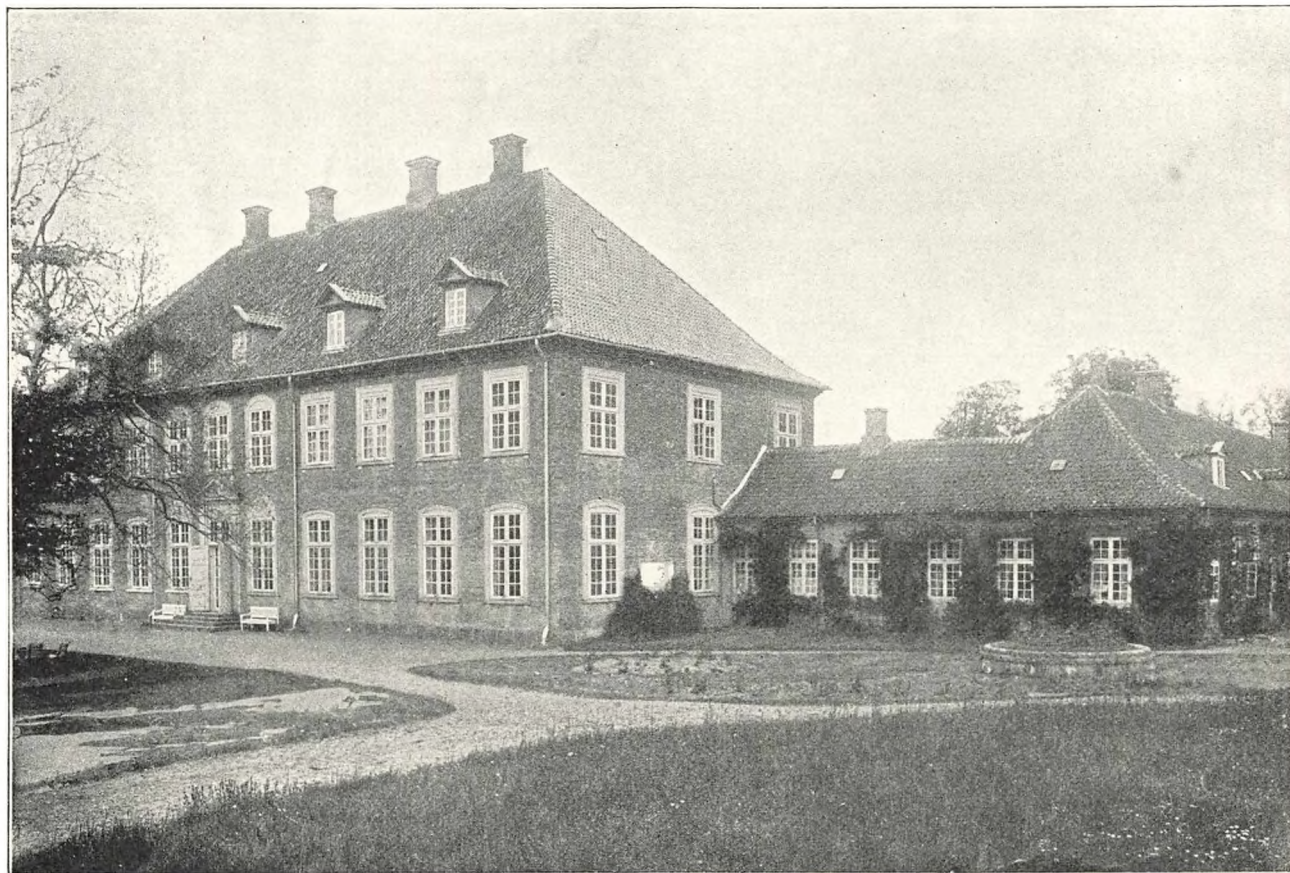
LANGESØ

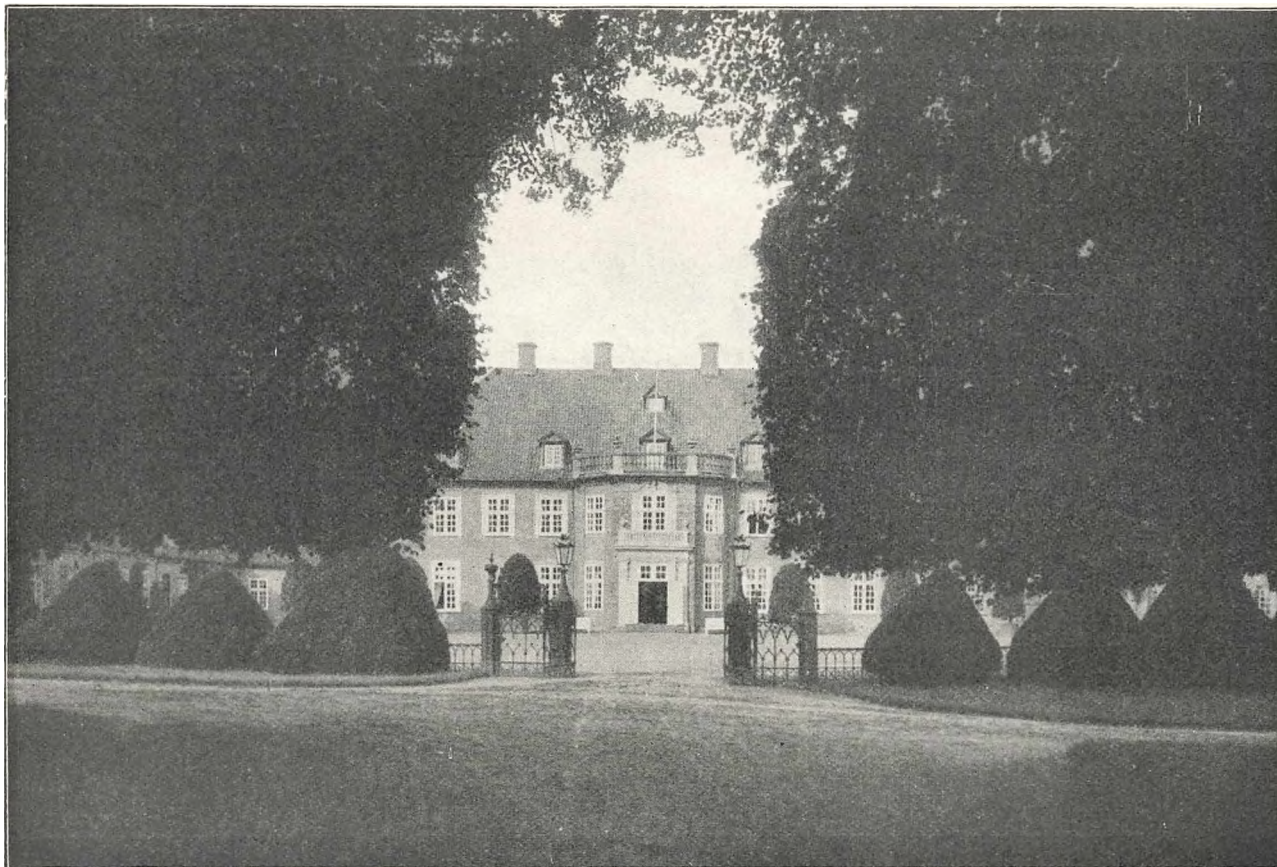
Ca. 1928

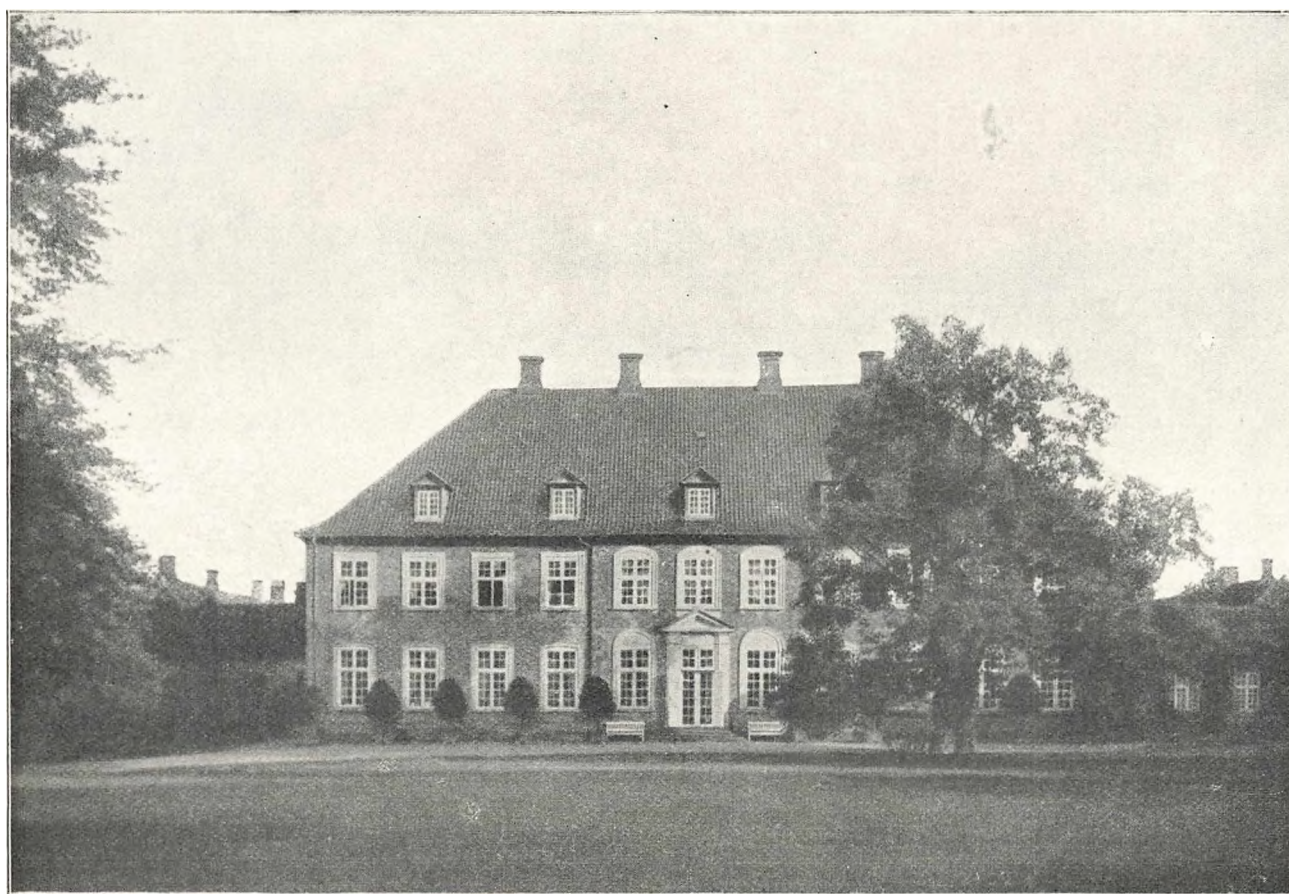
Ca. 1920

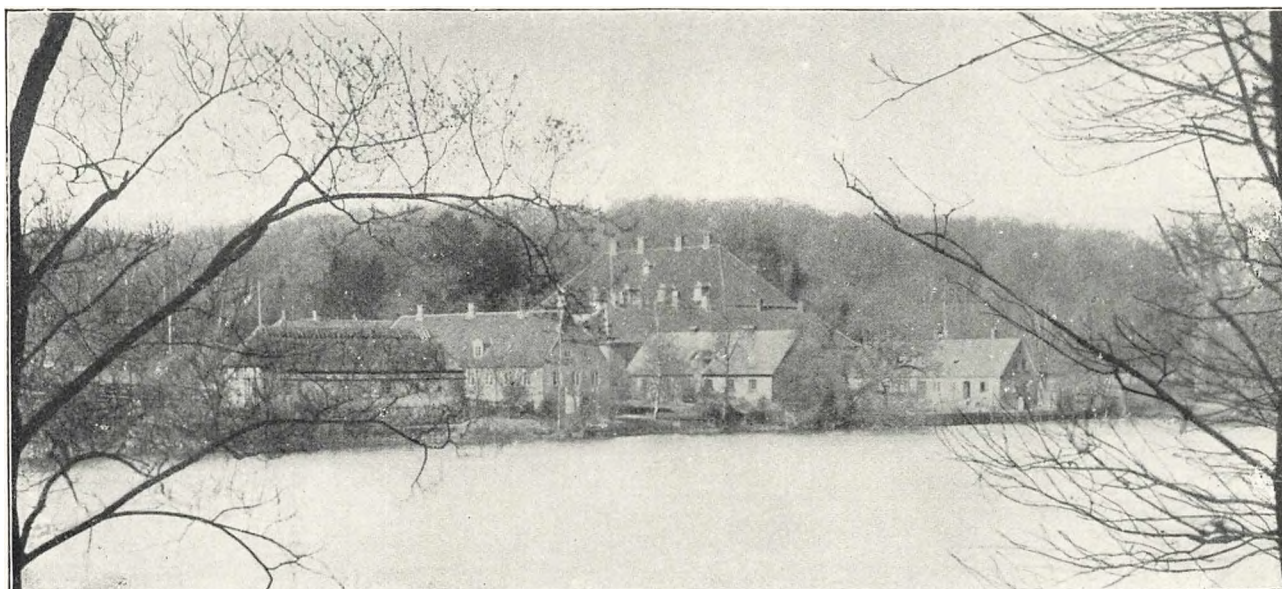
Ca. 1920

Ca. 1920

Ca. 1920

SØEN OG HOVEDBYGNINGEN
Ca. 1920

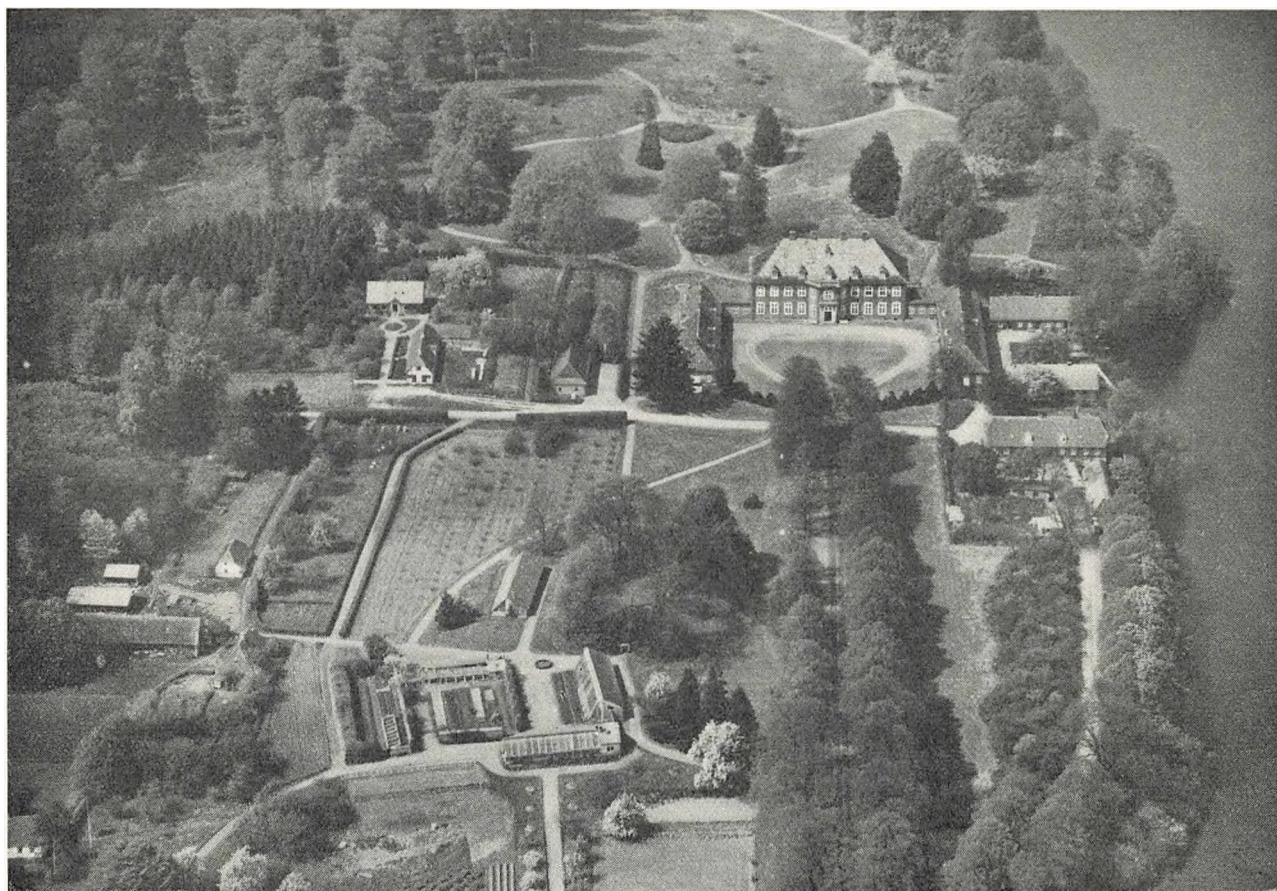

SØEN MED KAPELLET I BAGGRUNDEN
Ca. 1920

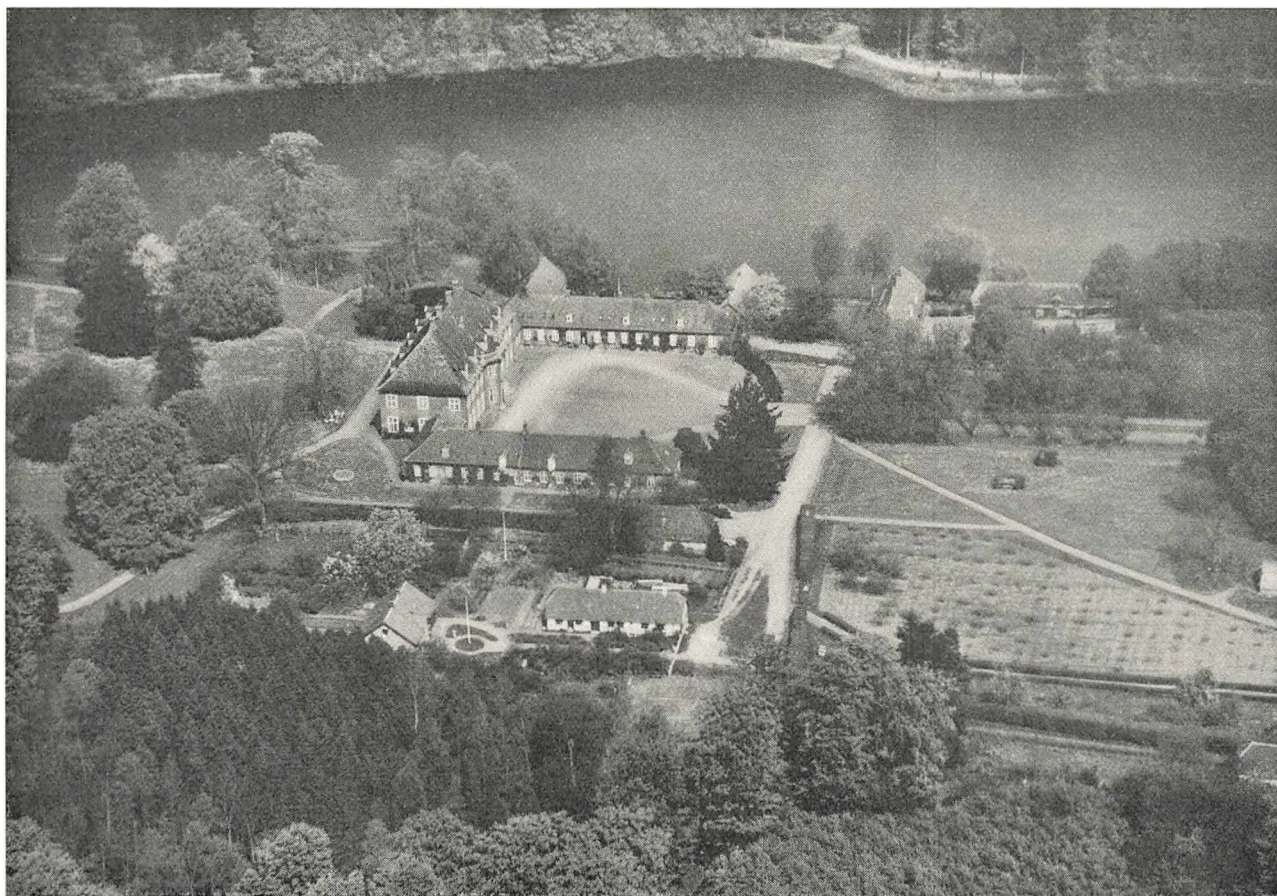

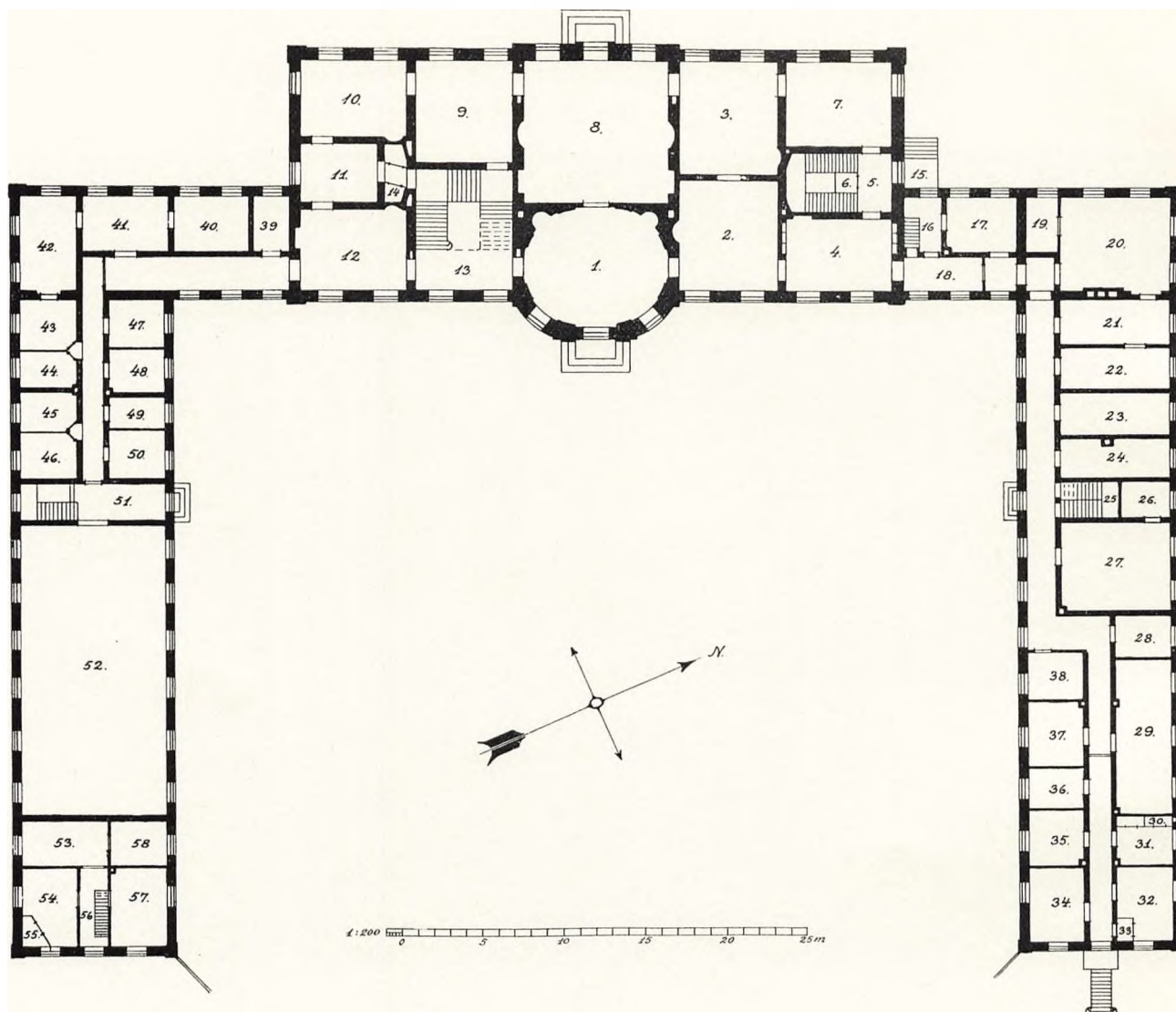
Ca. 1920

1930

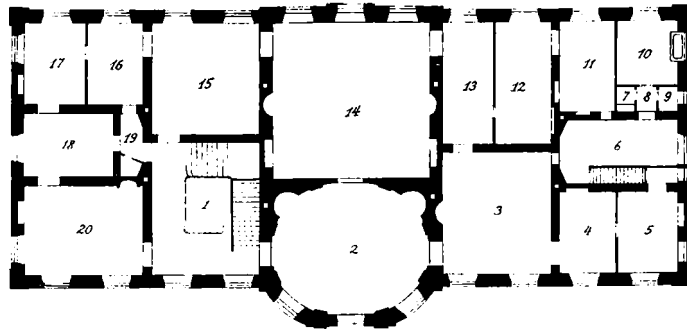

1939

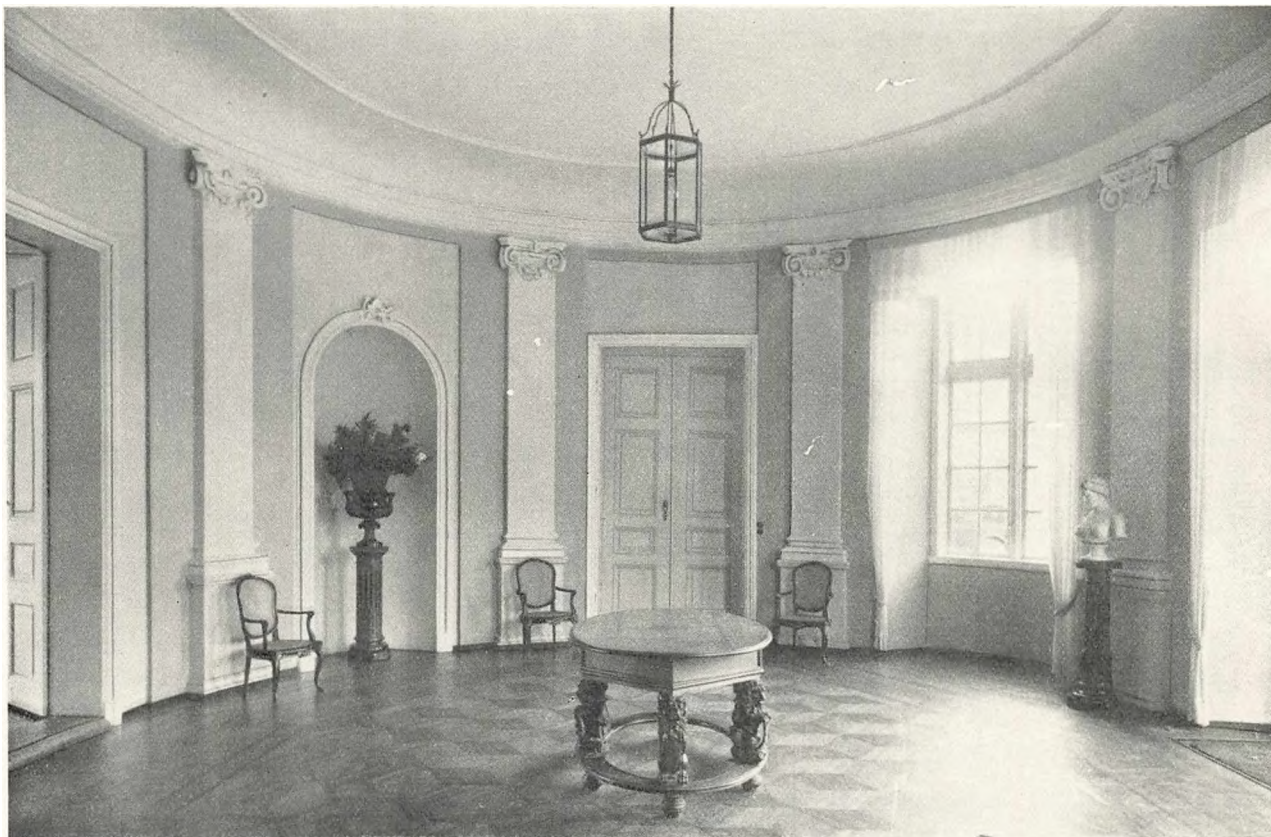
GRUNDPLAN AF STUEN

1 Vestibule	20 Køkken	32 og 34—36 nu Gæste- værelser
2 Forreste Dagligstue	21 Opvask	37 Linnedstue
3 Bageste Dagligstue	22 Spisestue	38 Systue
4 Spisestue	23 og 24 og fire Værelser paa Løftet ovenover: Folke- værelserne.	39 Badeværelse
7 Baronens Arbejdsværelse	26 Fædebur	40—47 og 50 Gæsteværelser
8 Havosal	27 Borgestue	48 Køkken
9 og 10 »Kongestuerne»	28 Stryge- og Rullestue	49 Skabestue
11 og 12 Dagligstuer	29 Godskontor	52 Foredragssal
13 Hovedtrappe	30—36 tidligere Lejlighed for Godsfuldmægtigen	53—58 og et Værelse paa Løftet ovenover: Chaufførens Lejlighed
17 Godskontor	21 Køkken	
18 Tjenergang		
19 Spisekammer		
- Paa Løftet over Nordbojen er der yderligere en 3 Værelses Lejlighed med Køkken for Sognesygeplejersken

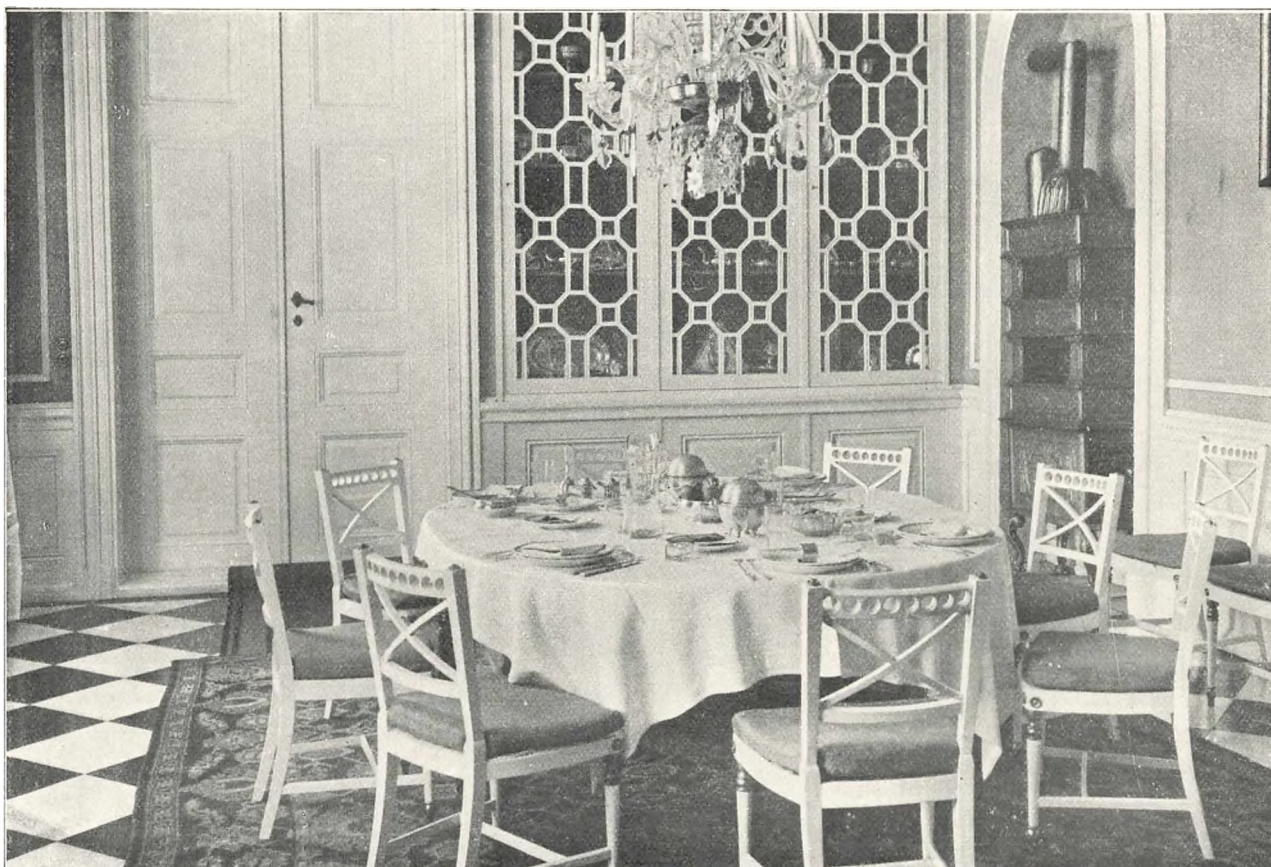

GRUNDPLAN AF 1ste SAL

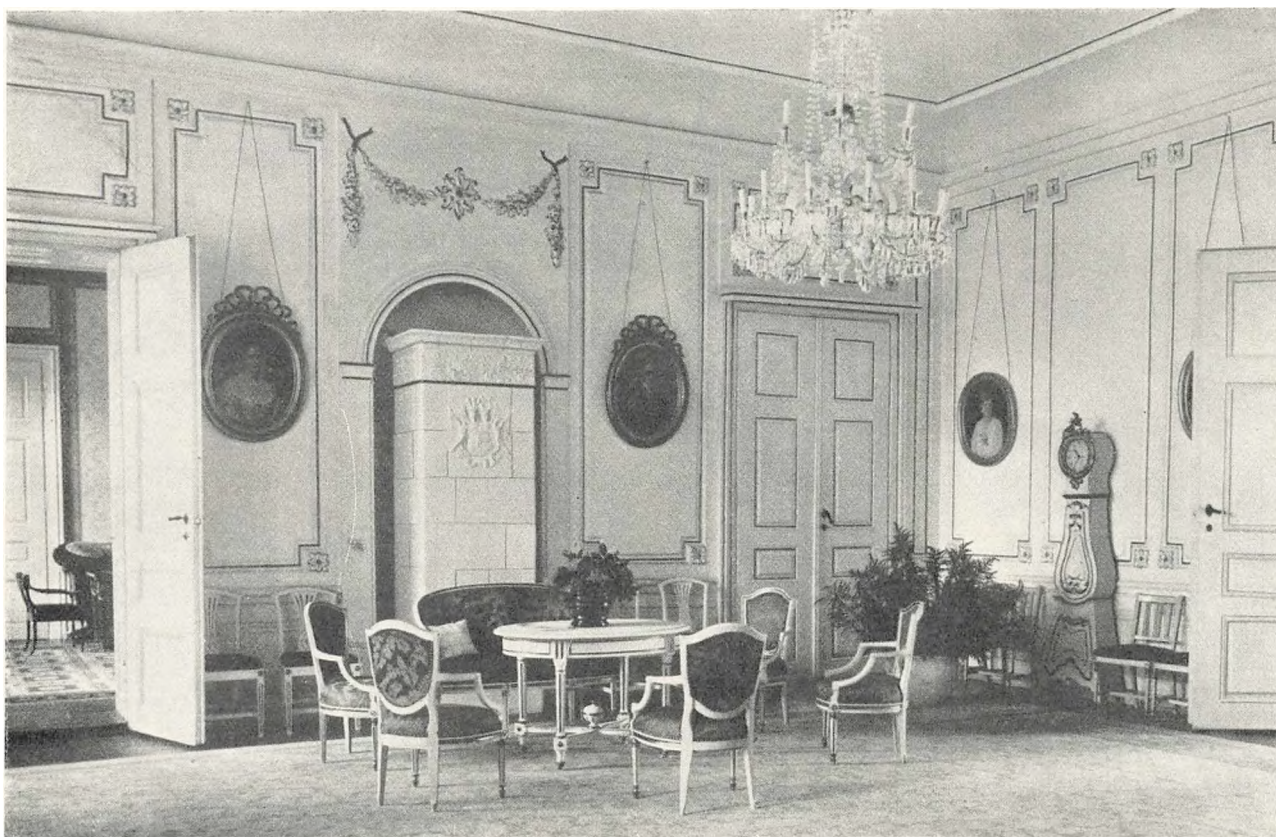
1 Hovedtrappe	10 Badeværelse
2 »Runde Sal«	13 Baronessens Arbejdsværelse
3, 4, 5, 11 og 12 Soveværelser	14 »Billardet«
6 Skabestue	15, 16, 17, 18 og 20 Gæsteværelser

VESTIBULE
Ca. 1931

SPISESTUE
Ca. 1920

HAVESAL
Ca. 1931

BARONENS ARBEJDSVÆRELSE
1931

FORRESTE DAGLIGSTUE
Ca. 1931

FORRESTE DAGLIGSTUE
Ca. 1931

BAGESTE DAGLIGSTUE
Ca. 1931

BAGESTE DAGLIGSTUE
Ca. 1931

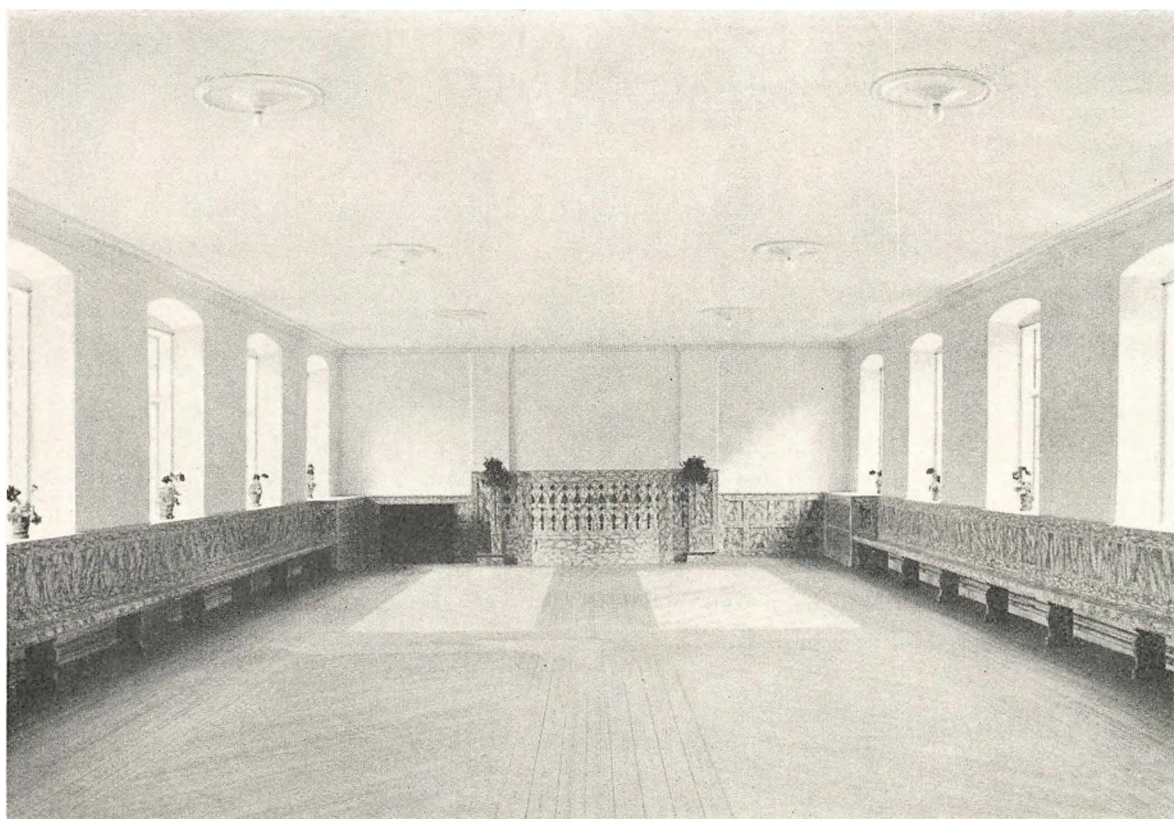
FORRESTE KONGESTUE
Ca. 1931

BAGESTE KONGESTUE
1938

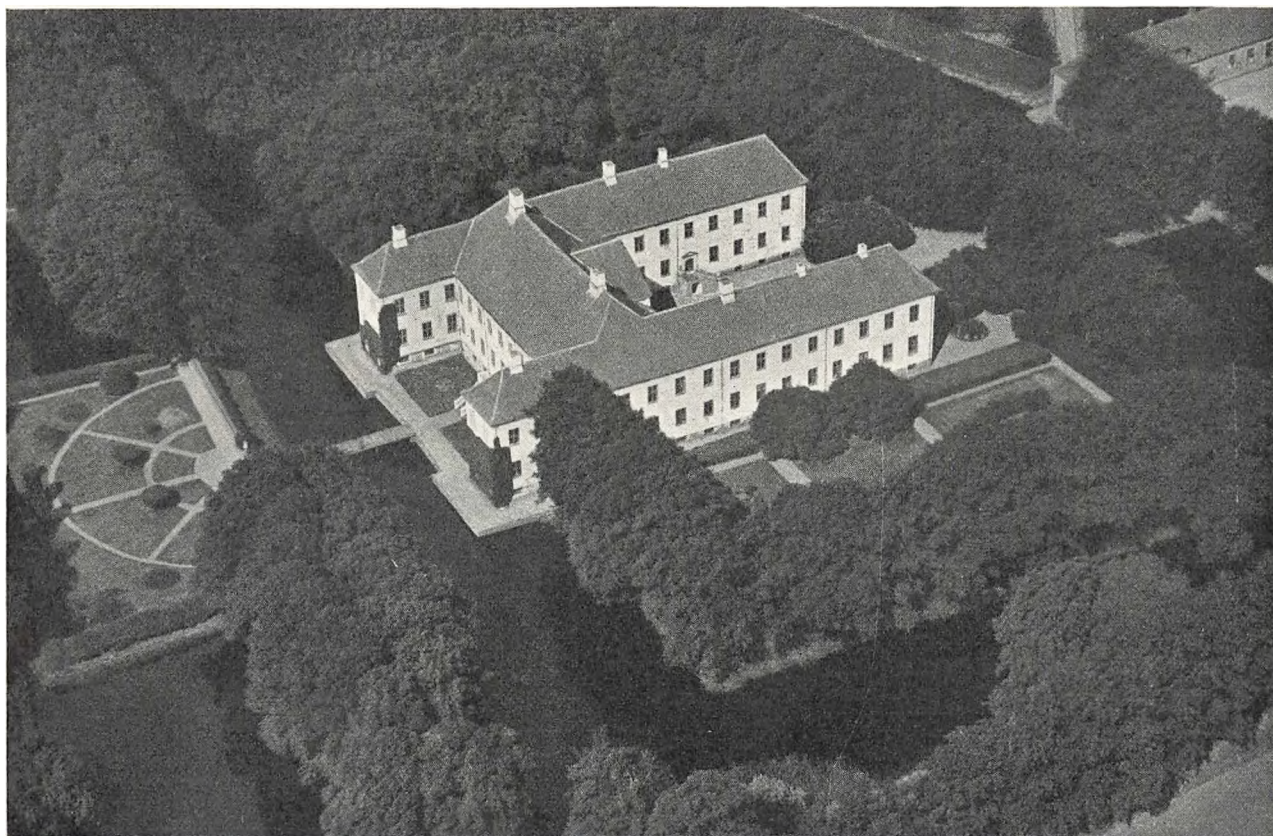

HOVEDTRAPPEN
Ca. 1931

FOREDRAGSSALEN
1939

CLAUSHOLM

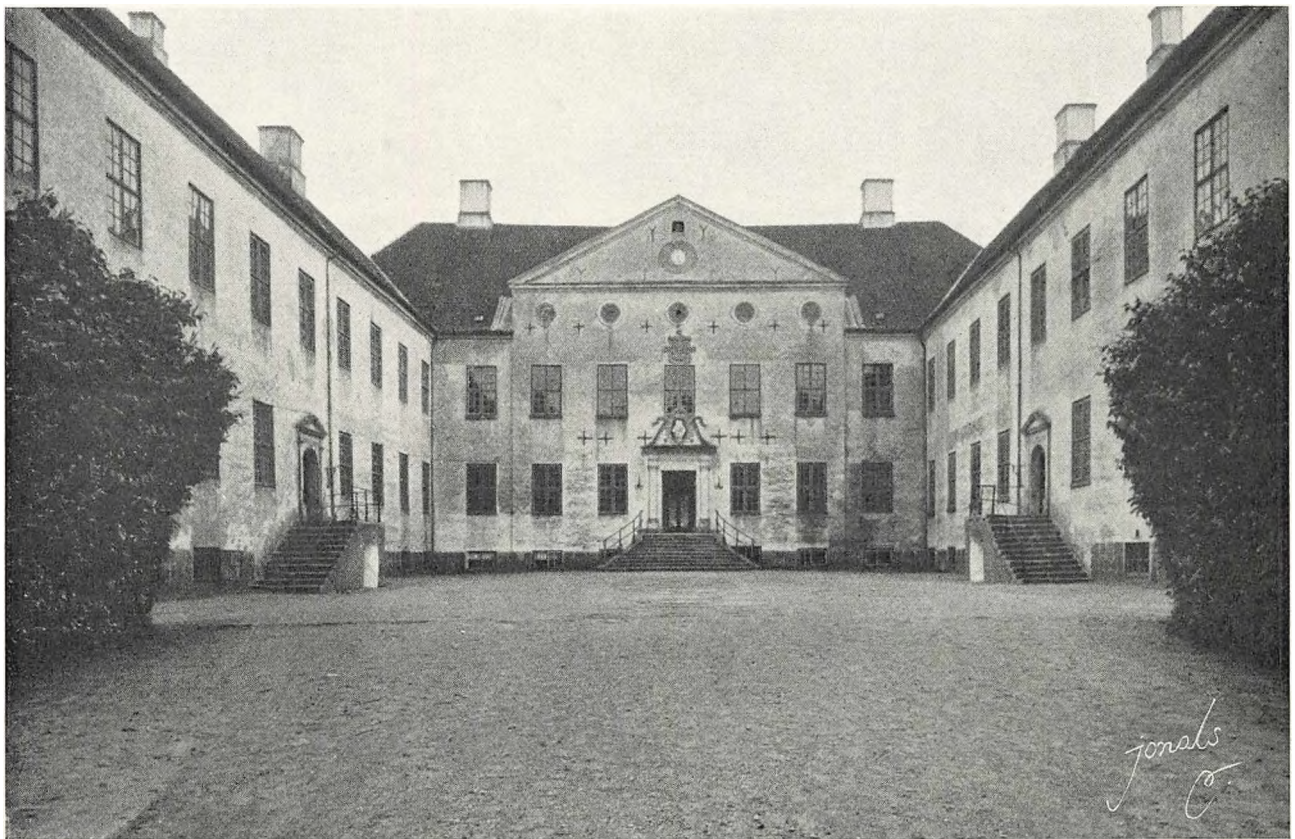

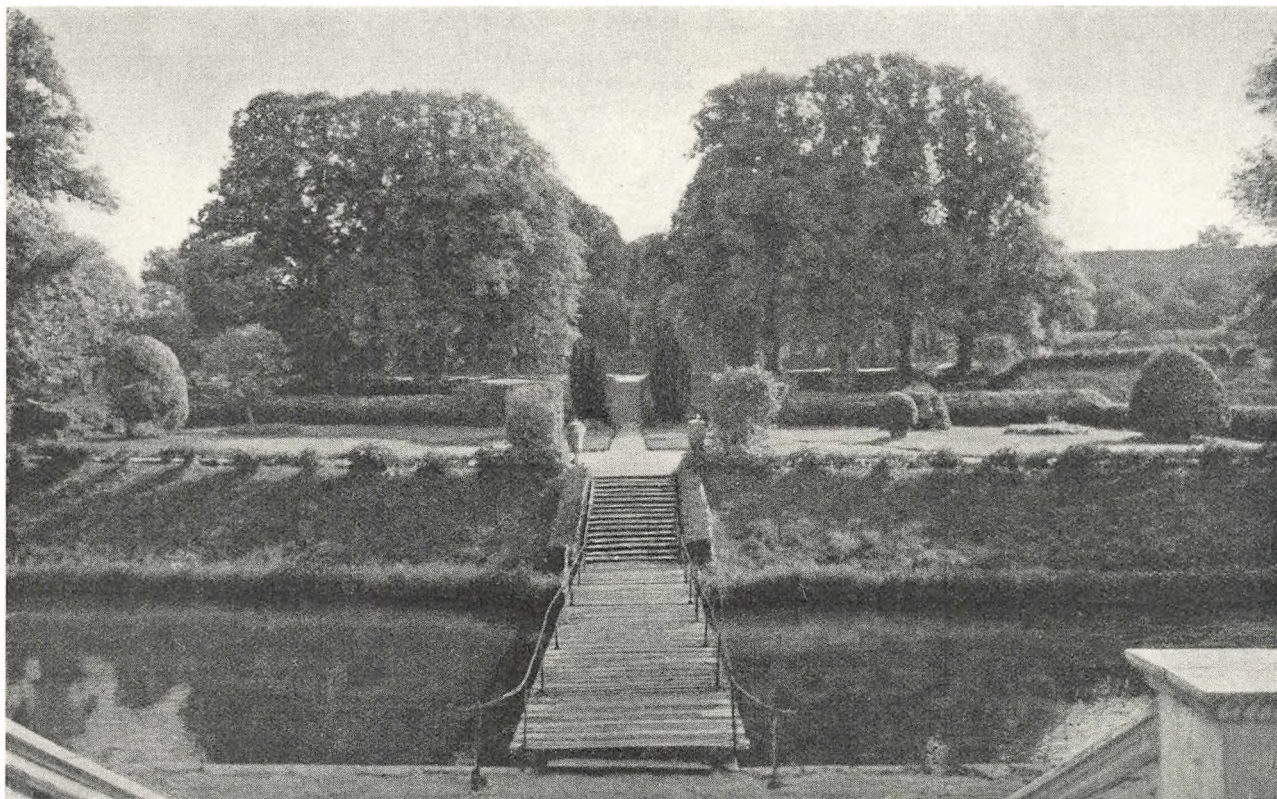
FRA NORD

FRA VEST

FRA NORD

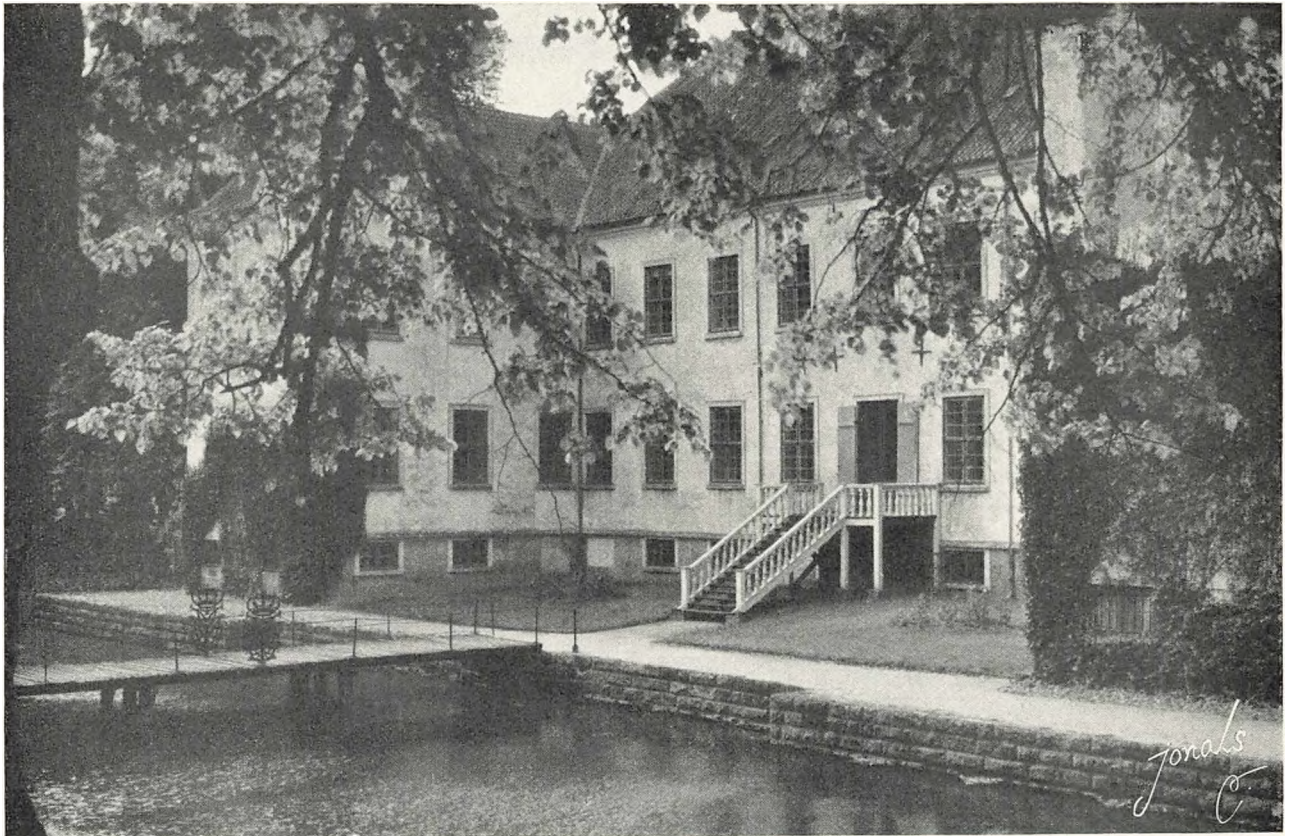

TERRASSERNE

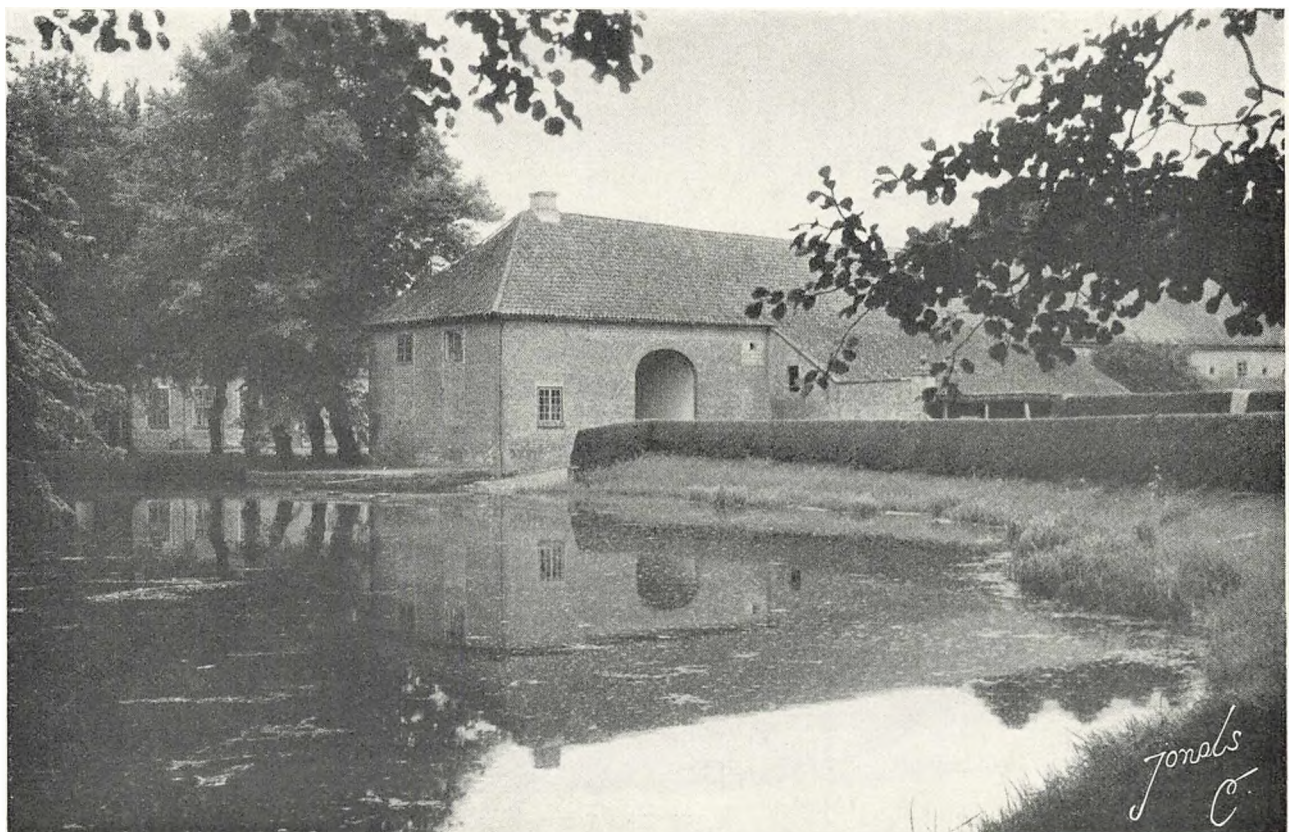

ALLÉERNE

FRA SYDOST

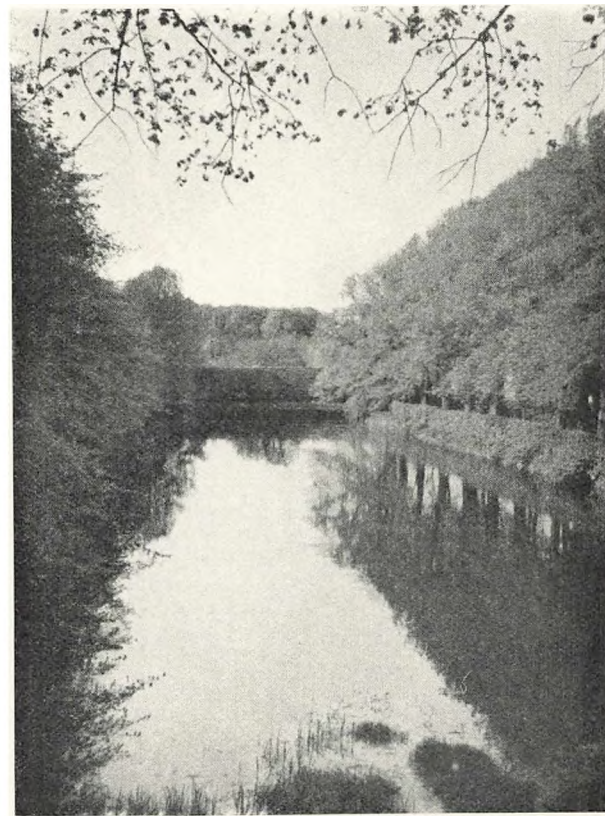
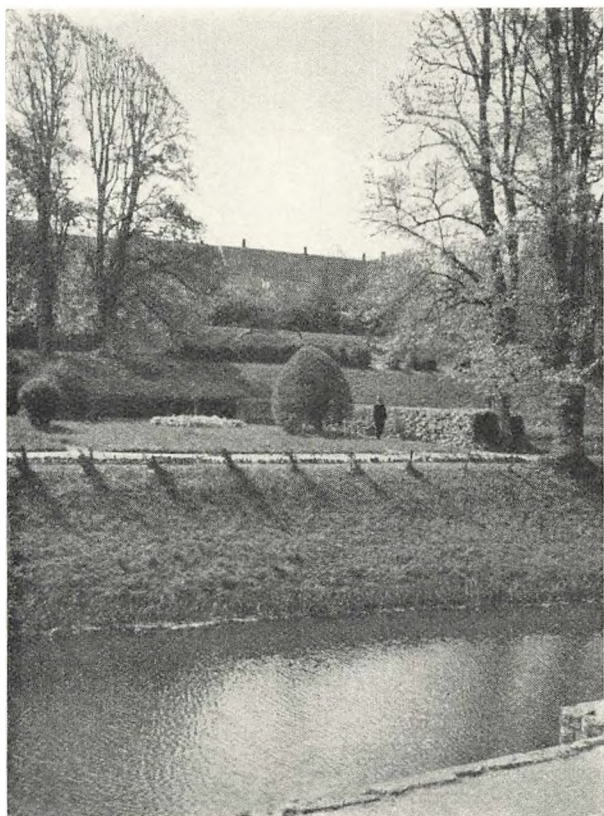
STALDGAARDENS ØSTLIGE FLØJ

FRA SYDØST

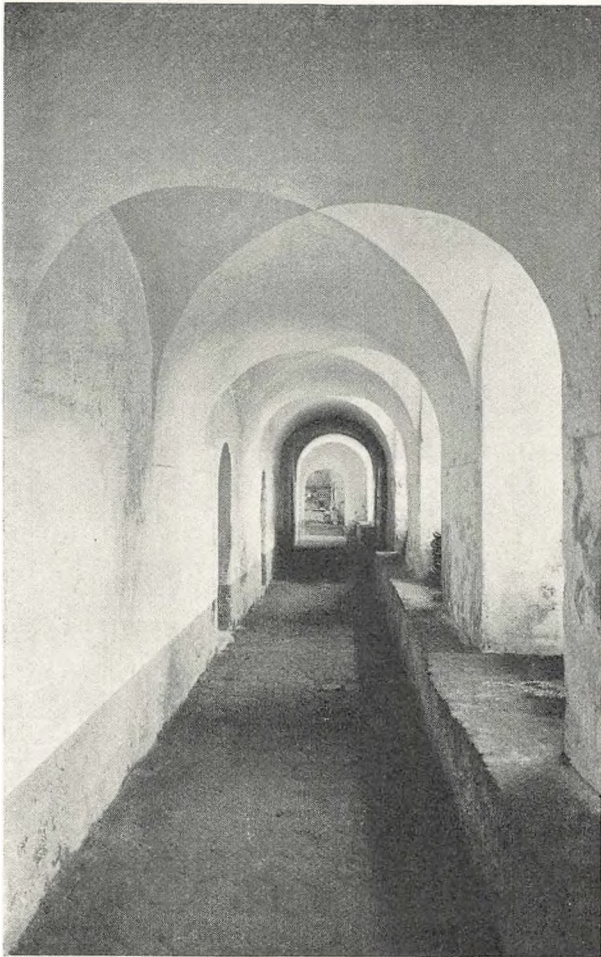
FRA NORDØST

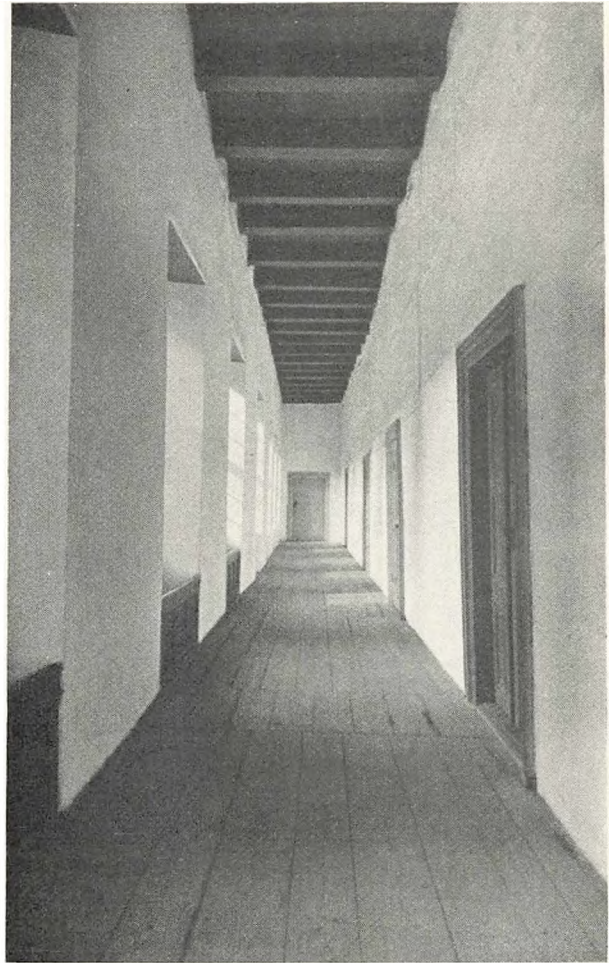
FRA SLOTSGRAVENE

FRA PARKEN

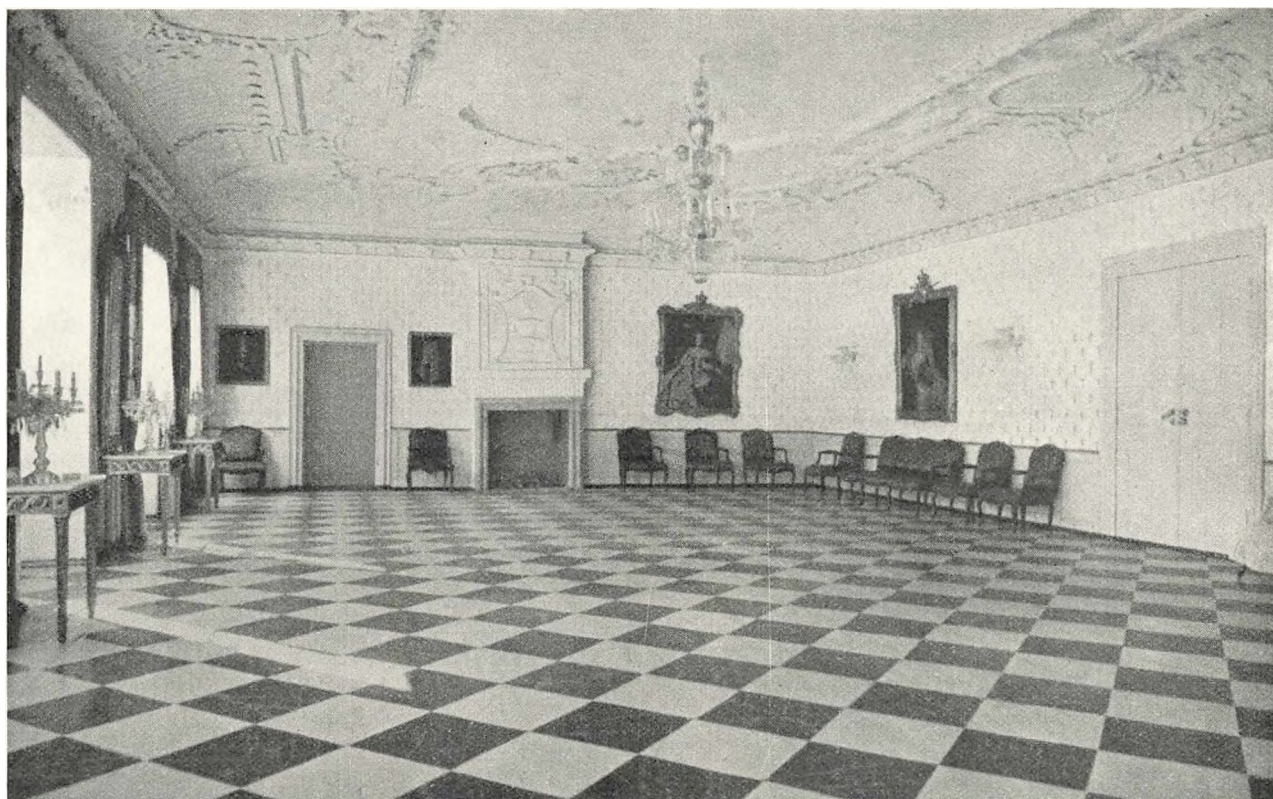
KÆLDERGANG I VESTFLOJEN

GANG I ØSTFLOJENS OVERSTE ETAGE

EMPIRESTUEN
1930

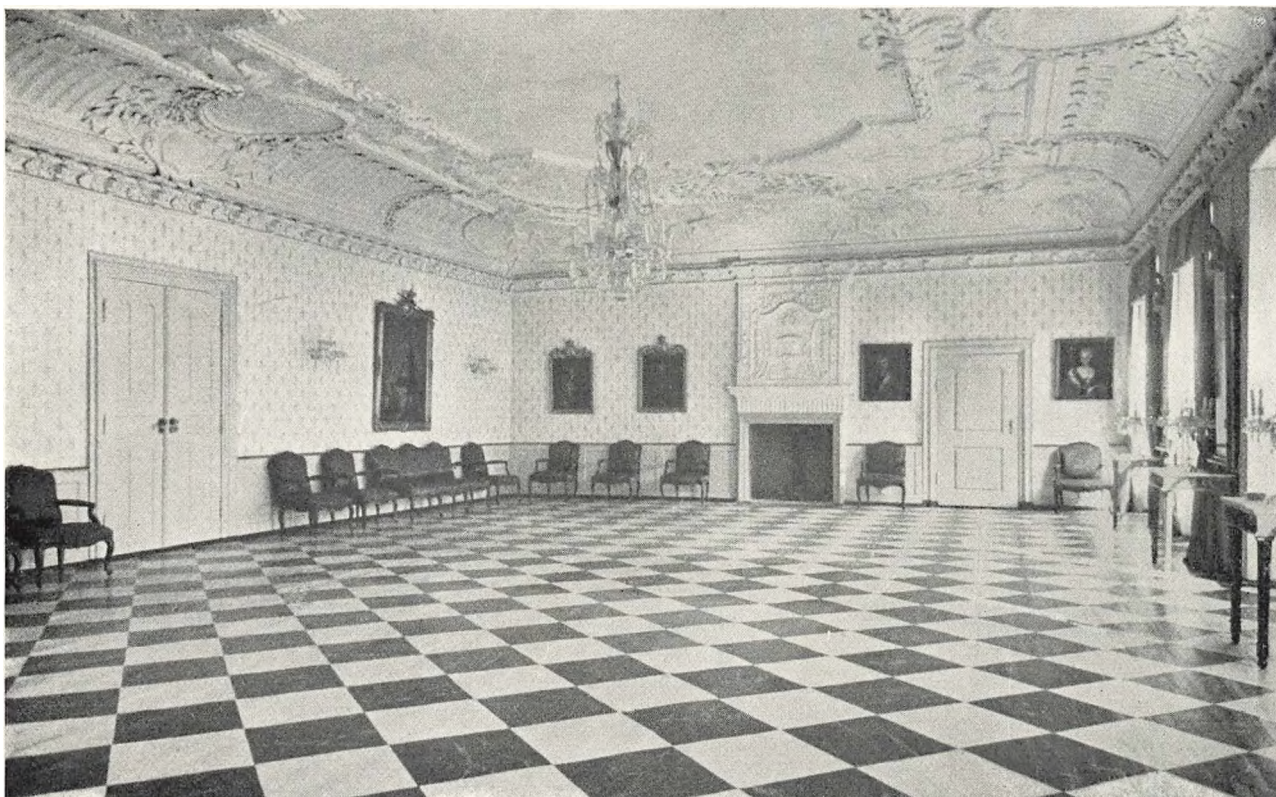

SALEN, SET MOD VEST
ca. 1935

GOBELINSTUEN
ca. 1935

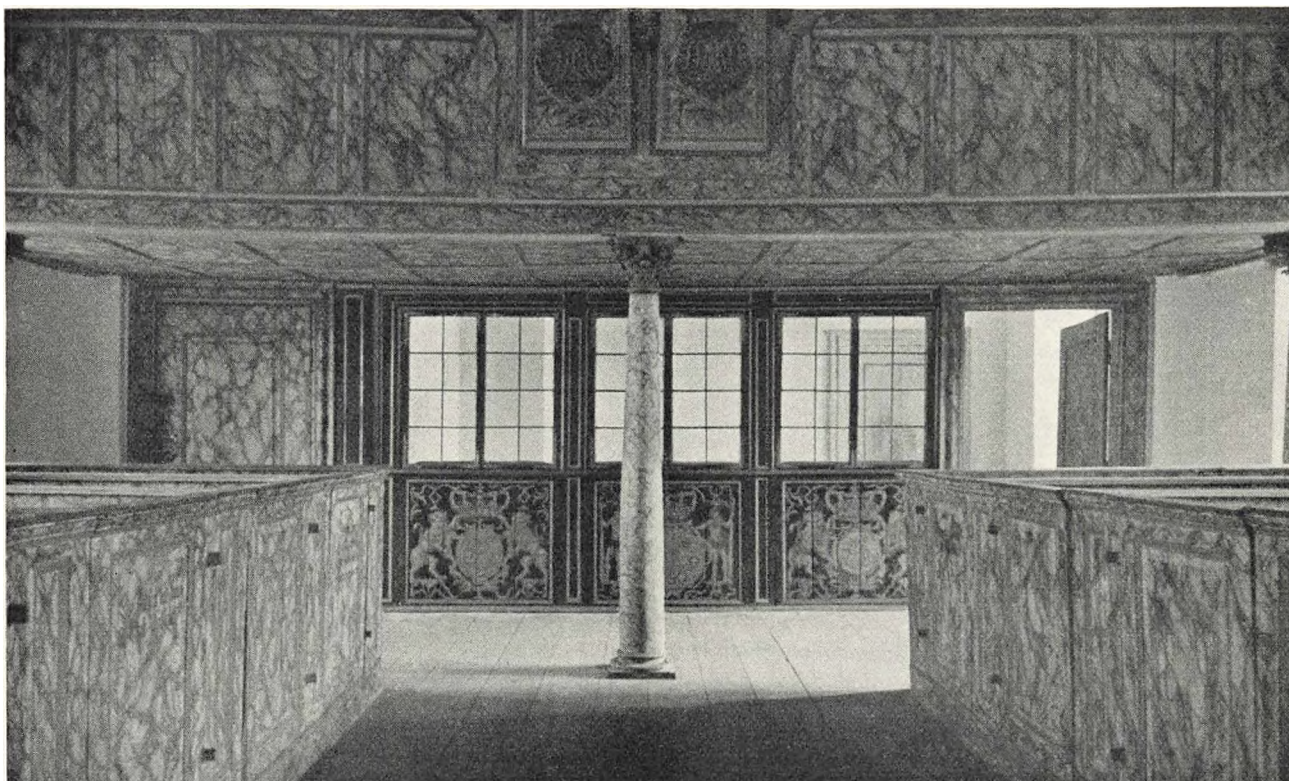

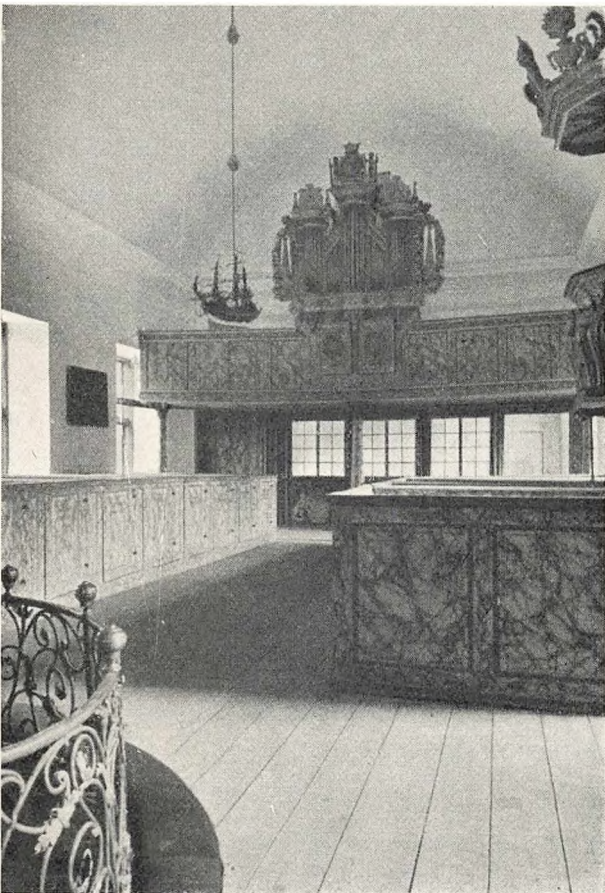
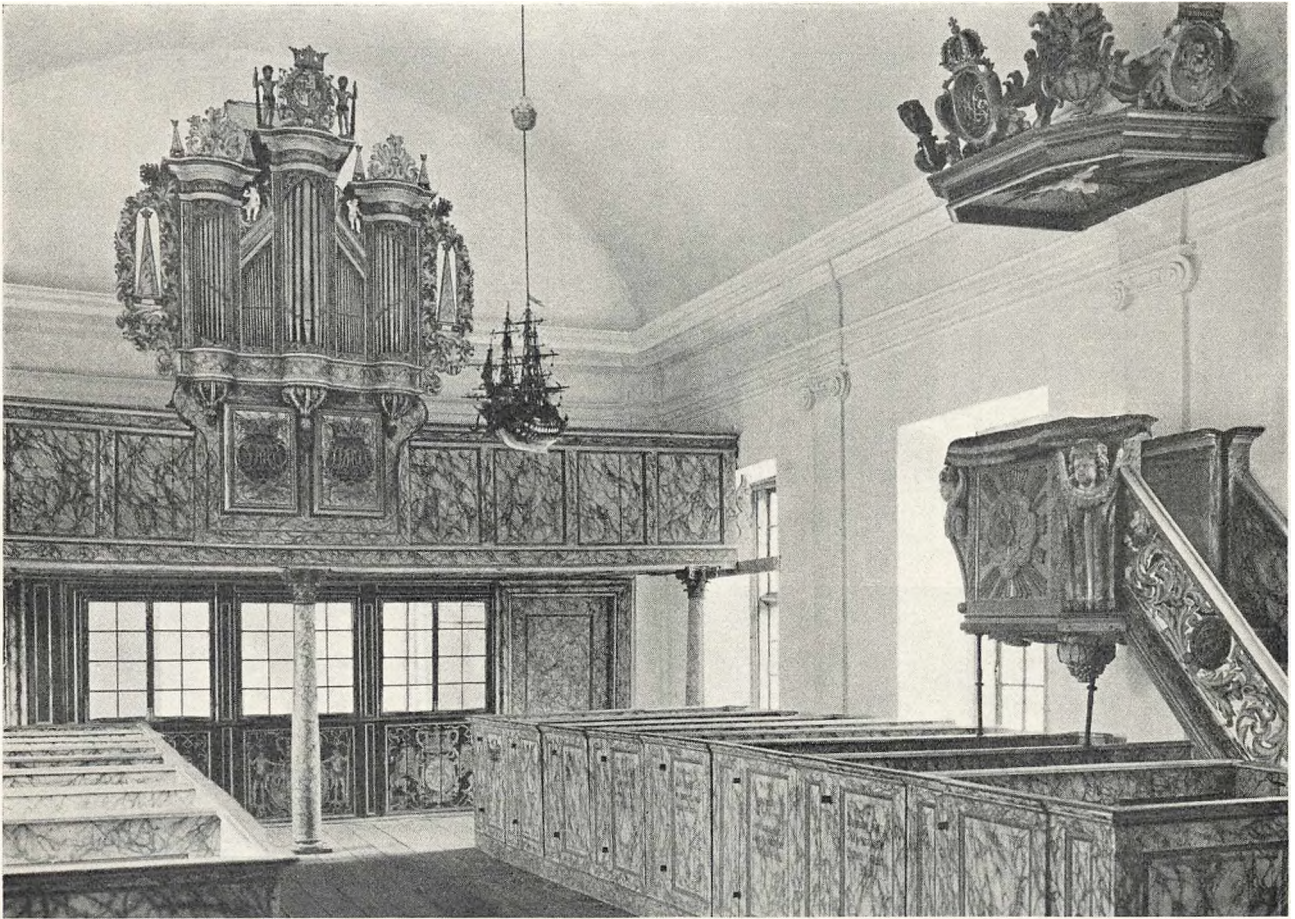
SALEN, SET MOD OST
ca. 1935

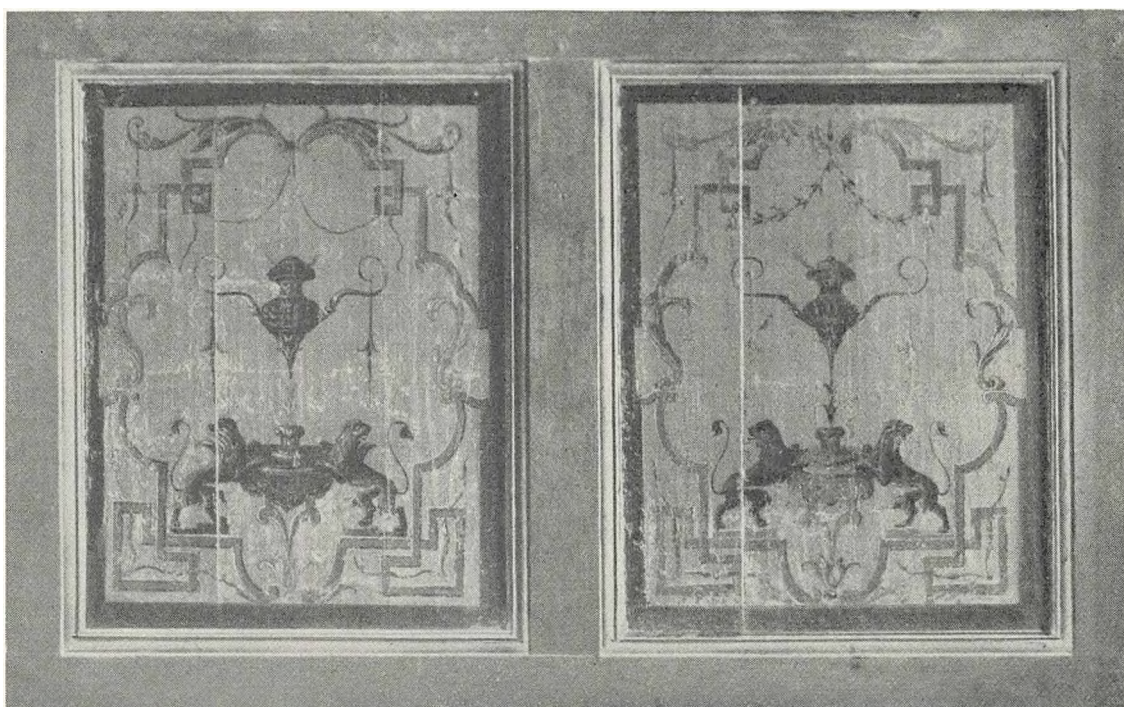
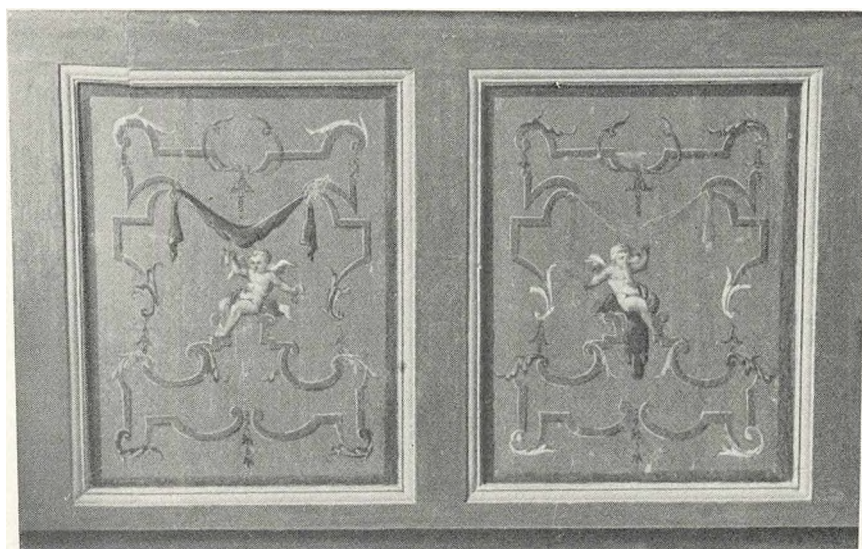

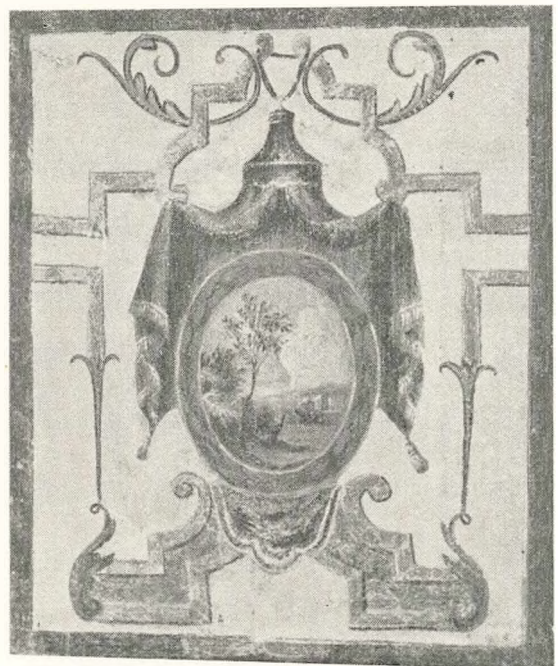
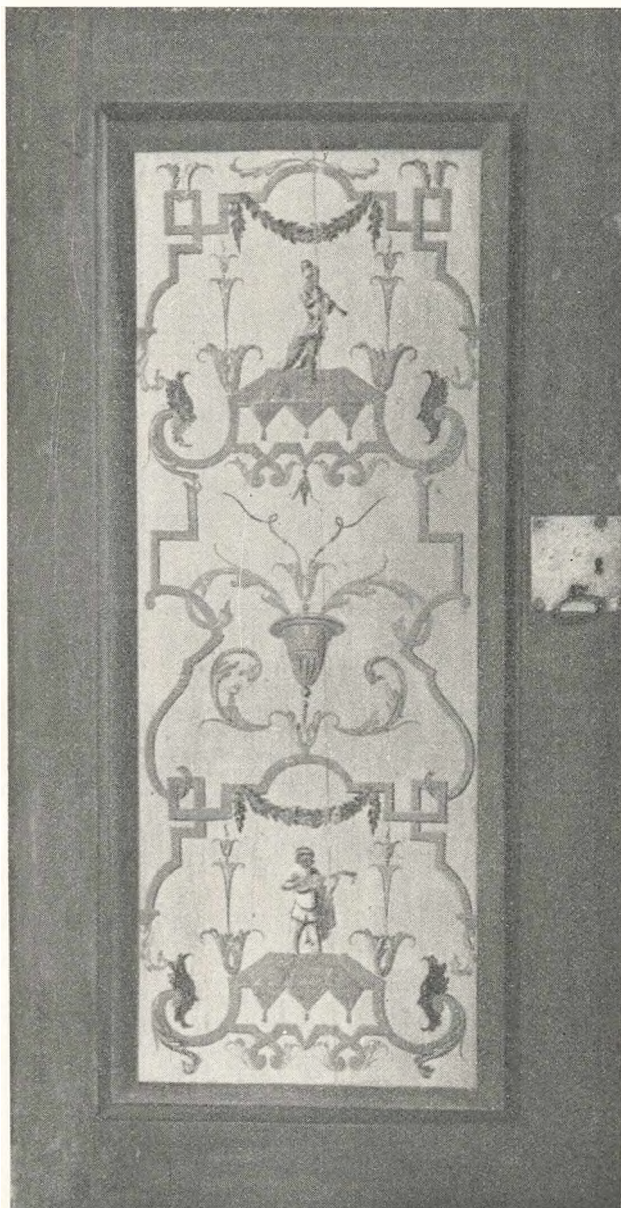
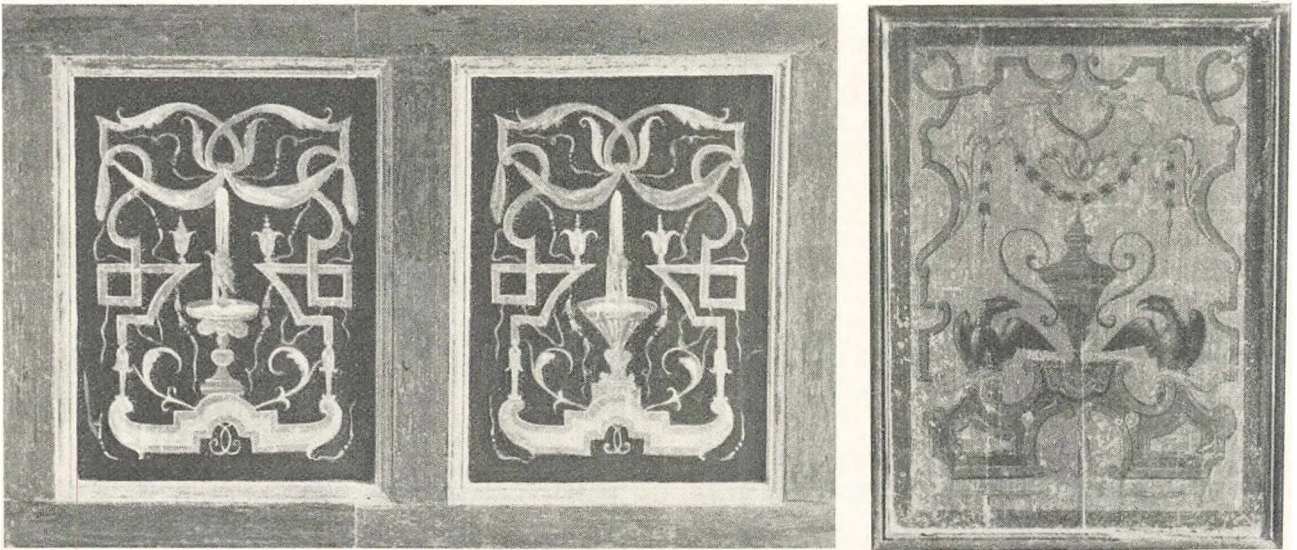
KAMMERHERRENS STUE
1930

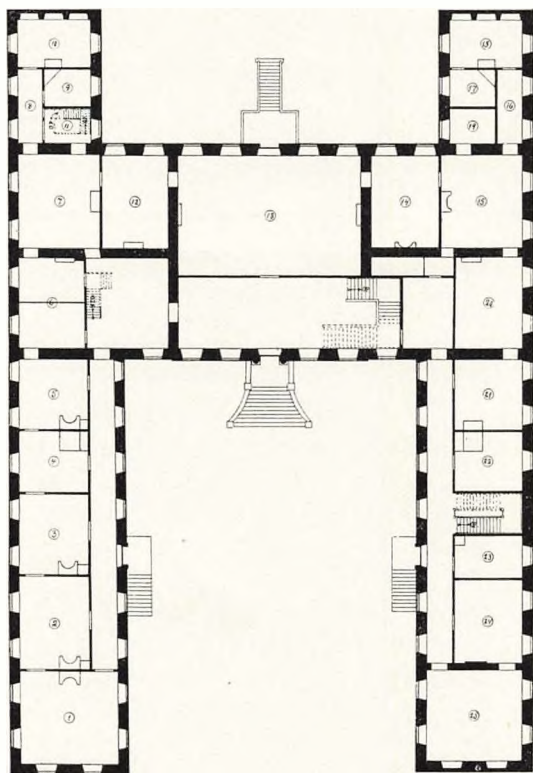

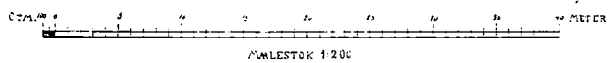

Dor og Panelfyldinger

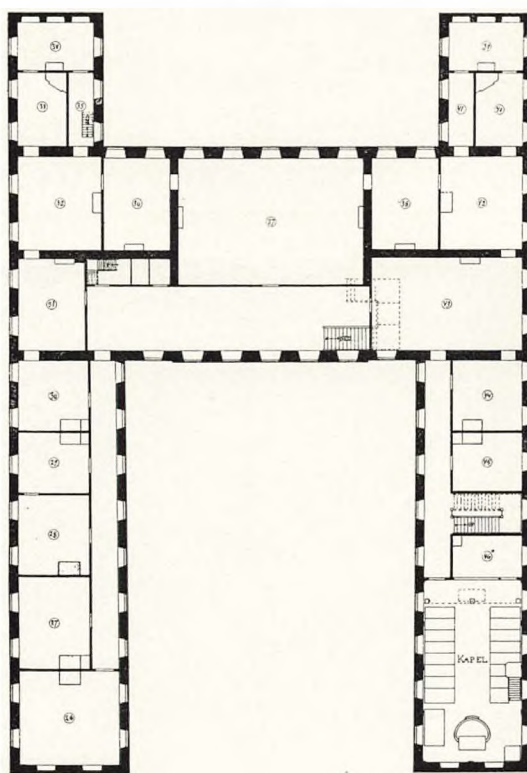
CLAUSHOLM.
PLAN AF STUEN.

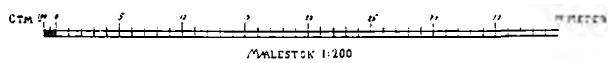
U. smalt af H. Jensen Petersen
København den 17/10

CLAUSHOLM.
PLAN AF 1STE SAL.

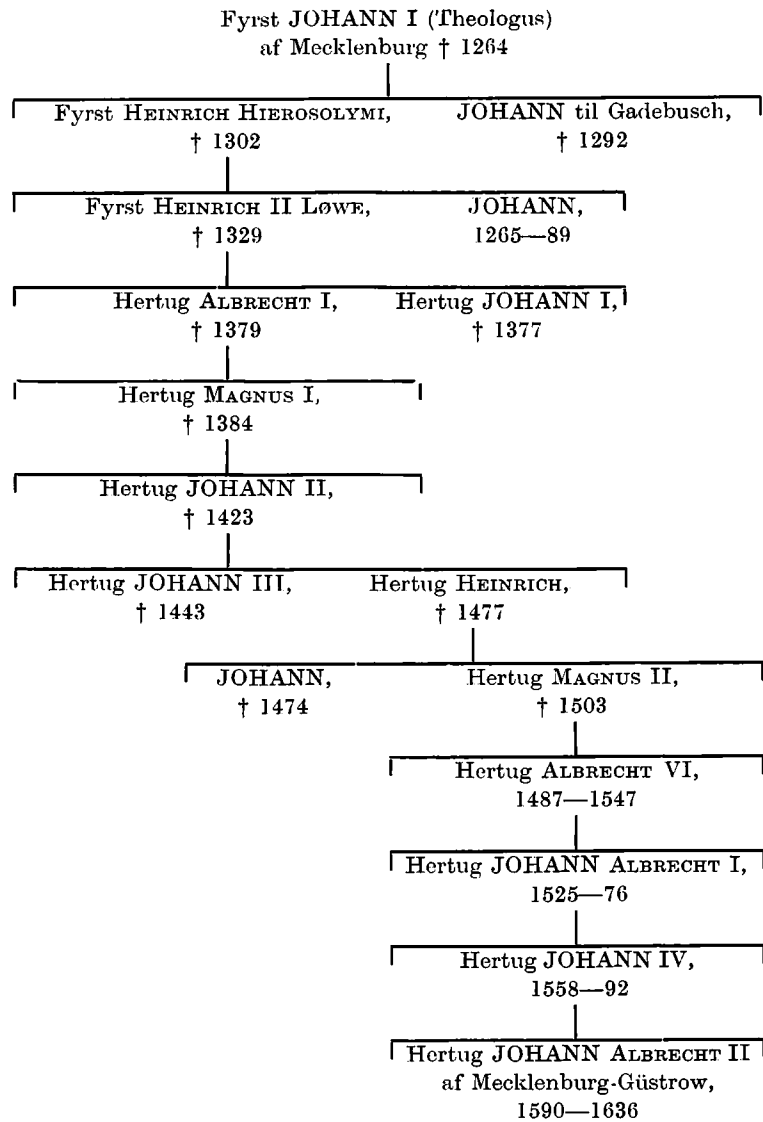
U. smalt af H. Jensen Petersen
København den 17/10

1 Dagligstue	13 Salen
2, 3 og 5 Soveværelser	14 Kammerherrens Stue
4 Skabestue	15 Empirestuen
6 Gæsteværelse og Anretterværelse	16 Biblioteksgang
7 Spisestue	17 og 18 Kabinetter
10 og 20 Gæsteværelser	21 Godskontor
12 Gobelinstuen (Dagligstue)	22 og 23 Folkeværelser
	25 Linnedstue

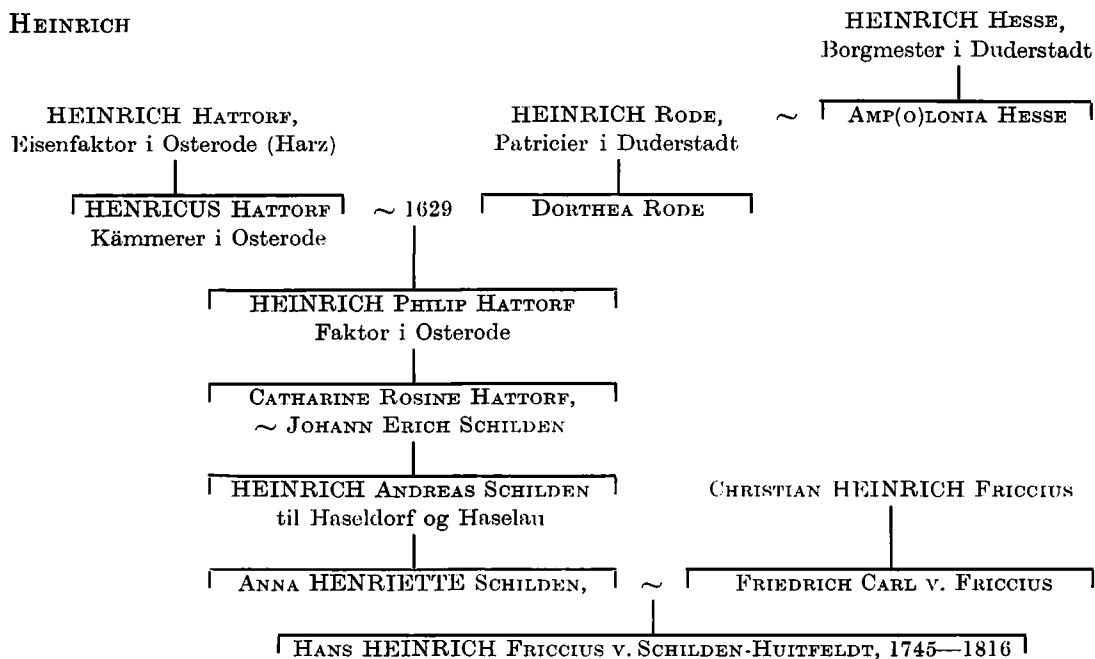
30 og 31 Gæsteværelser	33 »Bedekammeret«
44 og 45 Folkeværelser	37 Riddersalen
	38 Dronning Anna Sophies Dødsværelse
	42 Dronningens Audienstgemak
	43 Dronningens Forgemak
	46 Dronningens Kirkestol

Navnet HANS

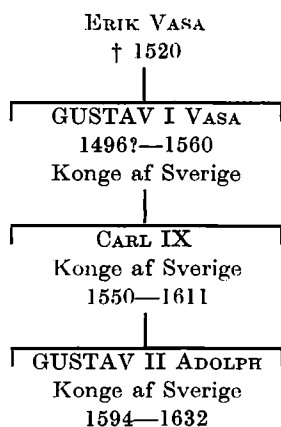

Efter denne sin Gufader opkaldtes ADOLPH HANS VON HOLSTEN (1630—94), efter hvem Lehnsbaron HANS HEINRICH ADAM BERNER SCHILDEN HOLSTEN fik Navnet HANS.

Navnet HEINRICH

efter hvem Lehnsbaron HANS HEINRICH ADAM BERNER SCHILDEN HOLSTEN fik Navnet HEINRICH.

efter ham opkaldte utvivlsomt Hertug Johannes
Albrect II af Mecklenburg-Güstrow sin Søn, der
fødtes to Aar efter at Svenskerne havde restitu-
eret ham i Hertugdømmet

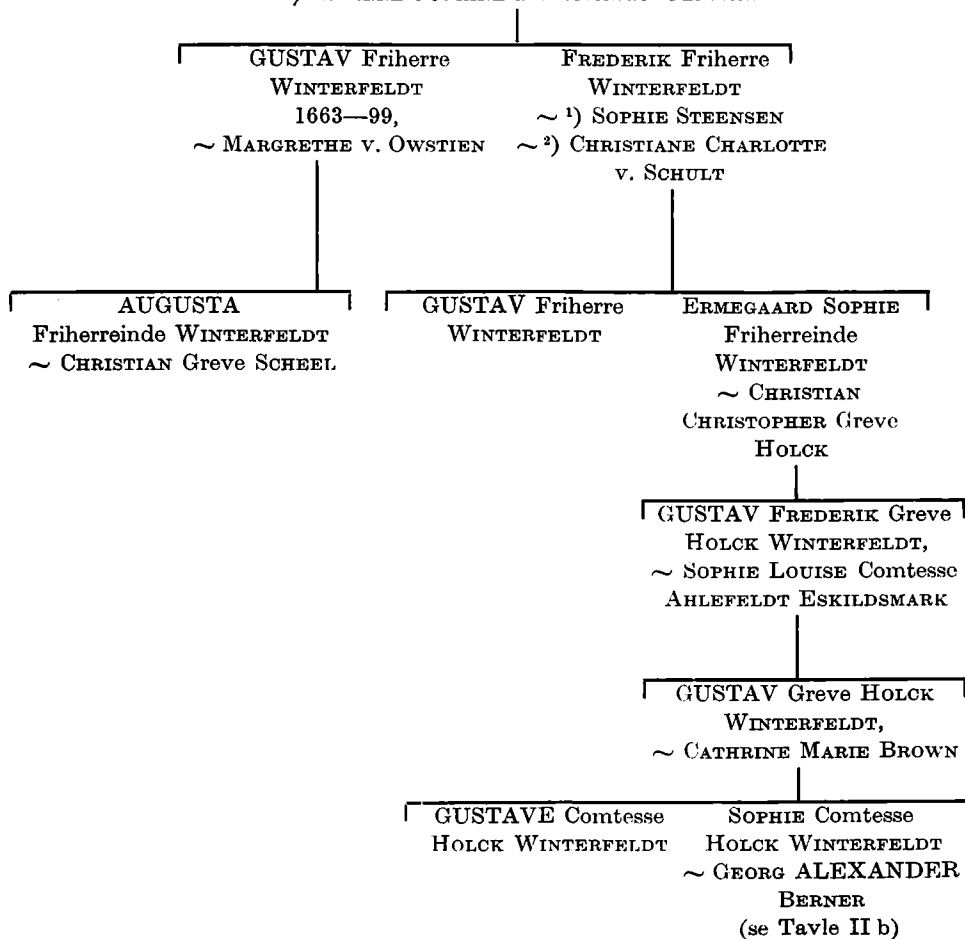
GUSTAV ADOLPH
1633—1695

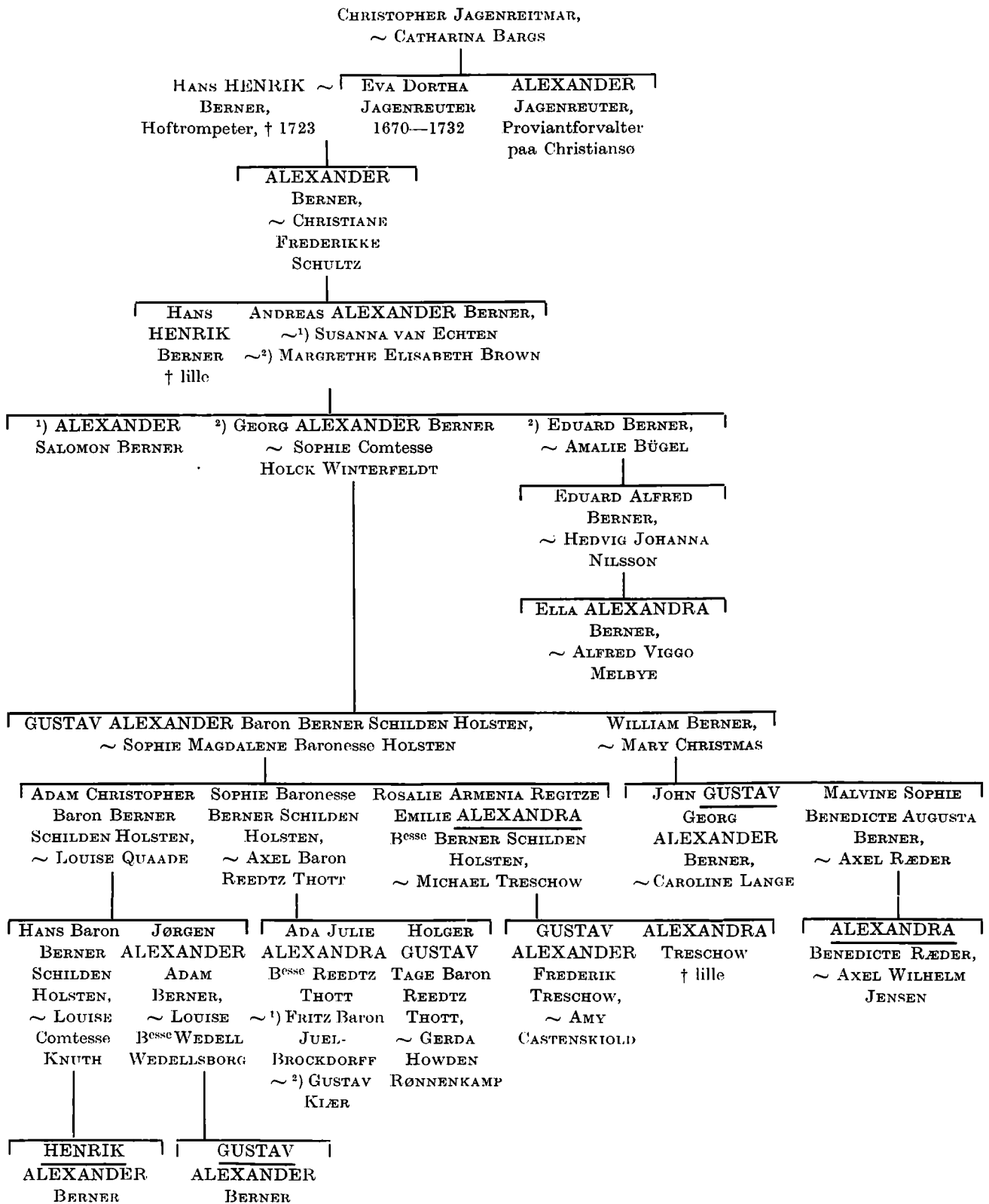
Hertug af Mecklenburg-Güstrow

i hvis Tjeneste som Hofmarskal stod

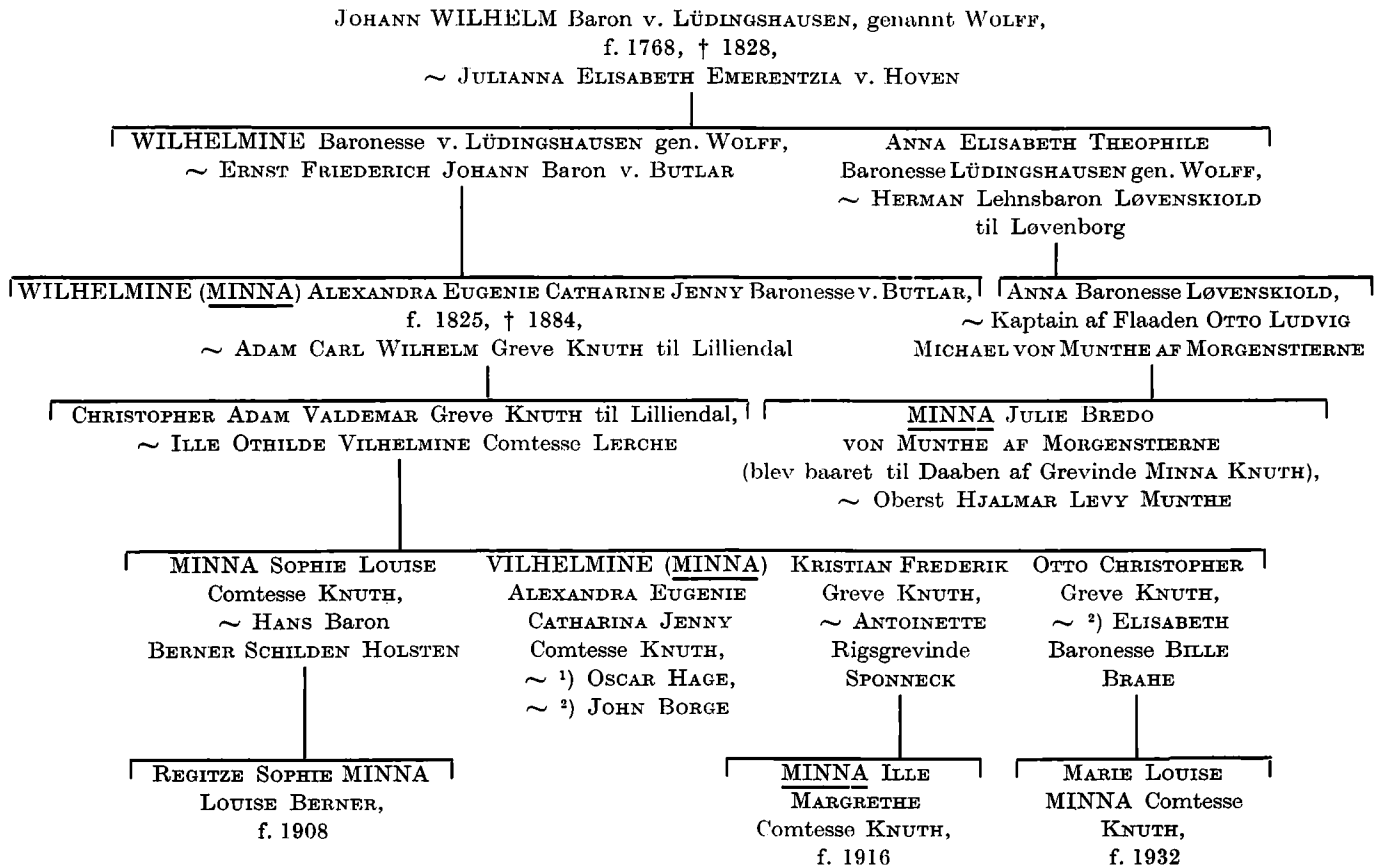
HELMUTH OTTO Friherre VON WINTERFELDT,
der 1663 forlod Hertugens Tjeneste

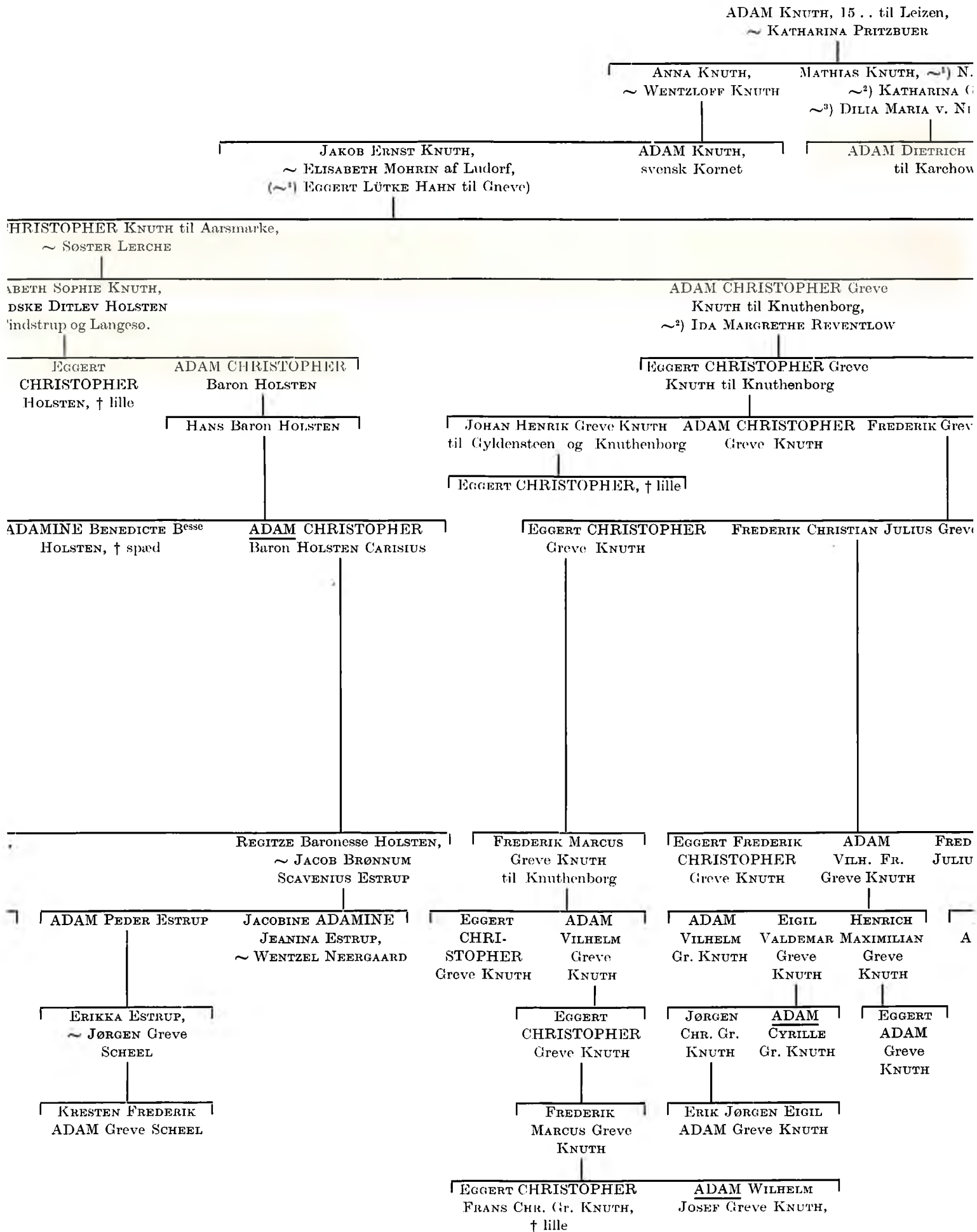
~²) HELENE JULIANE Friherreinde ULFSPARRE

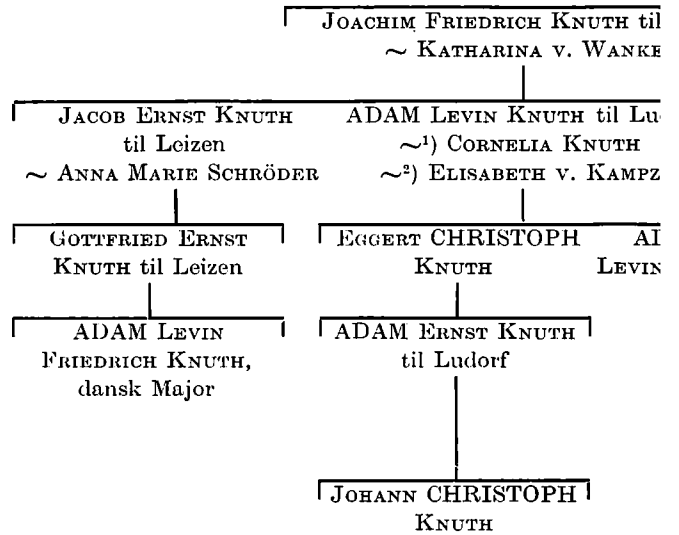

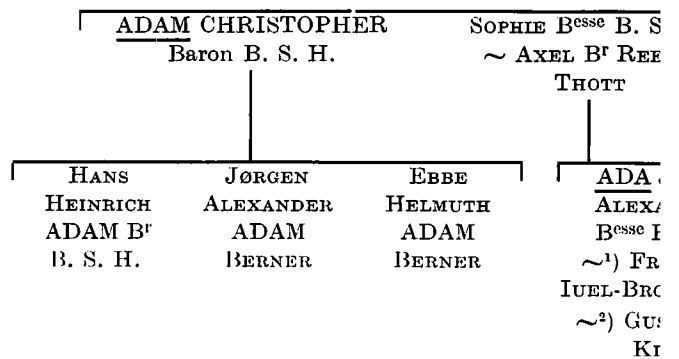

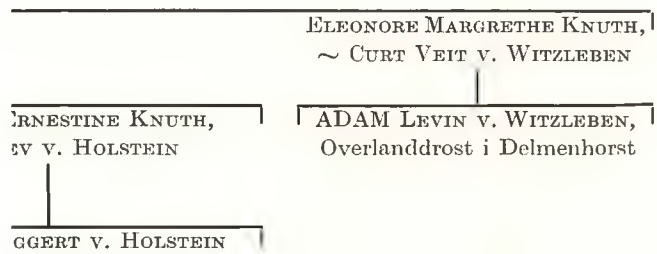
Navnene ADAM CHRISTOPHER

SOPHIE
~ GUS

TAVLE IV

ULRIK |
JTH

7

ADAM LEVIN KNUTH
til Ludorf og Gisselfeld

CHRISTIAN FREDERIK Baron
KNUTH til Christiansdal

CONRAD DITLEV Baron KNUTH
til Conradsborg

ADAM CHRISTOPHER
Greve KNUTH

ADAM CHRISTOPHER Baron
KNUTH til Conradsborg

SOPHIE HEDVIG
Comtesse KNUTH
~ SEVERIN LØVENSKIOLD
til Fossum

CHRISTIAN
FREDERIK
Greve KNUTH
til Lilliendal

SIEGFRIEDE VICTORINE
Cesse KNUTH,
~ Gen. ltnt. Gerh.
Chr. KROGH

CHRISTOPHER
WILHELM
Baron KNUTH

HANS SCHACK Greve
KNUTH

ADAM CH
FRF
Greve

ADAM CHRISTOPHER
LØVENSKIOLD til Næs

HEDVIG LØVENSKIOLD,
~ HERMAN
LØVENSKIOLD til Fossum

ADAM EGGERT CHRI-
STOPHER LØVENSKIOLD
til Christianslund

ADAM
CHRISTOPHER
FREDERIK FERDINAND
KROGH, ugift

STIAN
KNUTH

ADAM CARL WILHELM
Greve KNUTH

CHRISTIAN Gr. KNUTH

SOPHUS
CHRISTOPHER VILH.
VENDELBOE Greve KNUTH

MING
KNUTH,
d

LOUISE SIEGFRIEDE Cesse KNUTH
~¹⁾ OTTO Greve
DANNESKIOLD SAMSØE

CHRISTOPHER
ADAM VALDEMAR
Greve KNUTH

FRTZ ADAM CHRISTIAN
Greve KNUTH

ADAM
SOPHUS Gr.
D. S.

KRISTIAN
FREDERIK

ADAM
CHRI-
STOPHER,
† spæd

OTTO
CHRI-
STOPHER

ADAM
CARL
WILHELM

BENEDICTE,
~ FR. Greve
MOLTKE

RUDOLPH FREDERIK
ADAM Greve KNUTH

ADAM
OTTO Gr.
D. S.

ULRIK
GUSTAV
ADAM

TORBEN
CHRI-
STOPHER

ADAM
CHRI-
STOPHER
FREDERIK

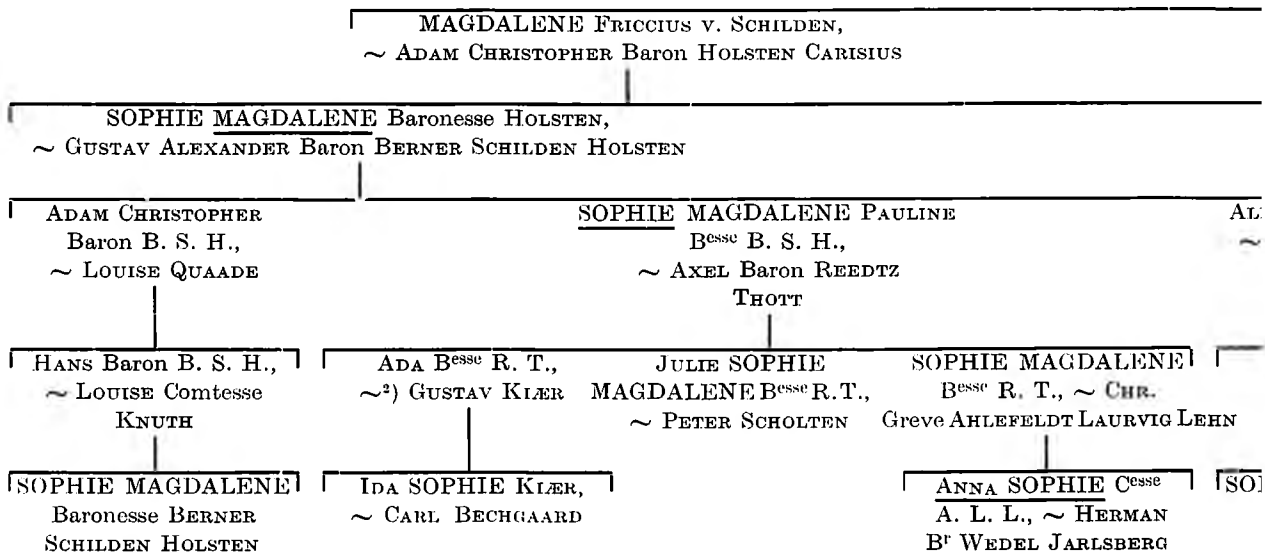
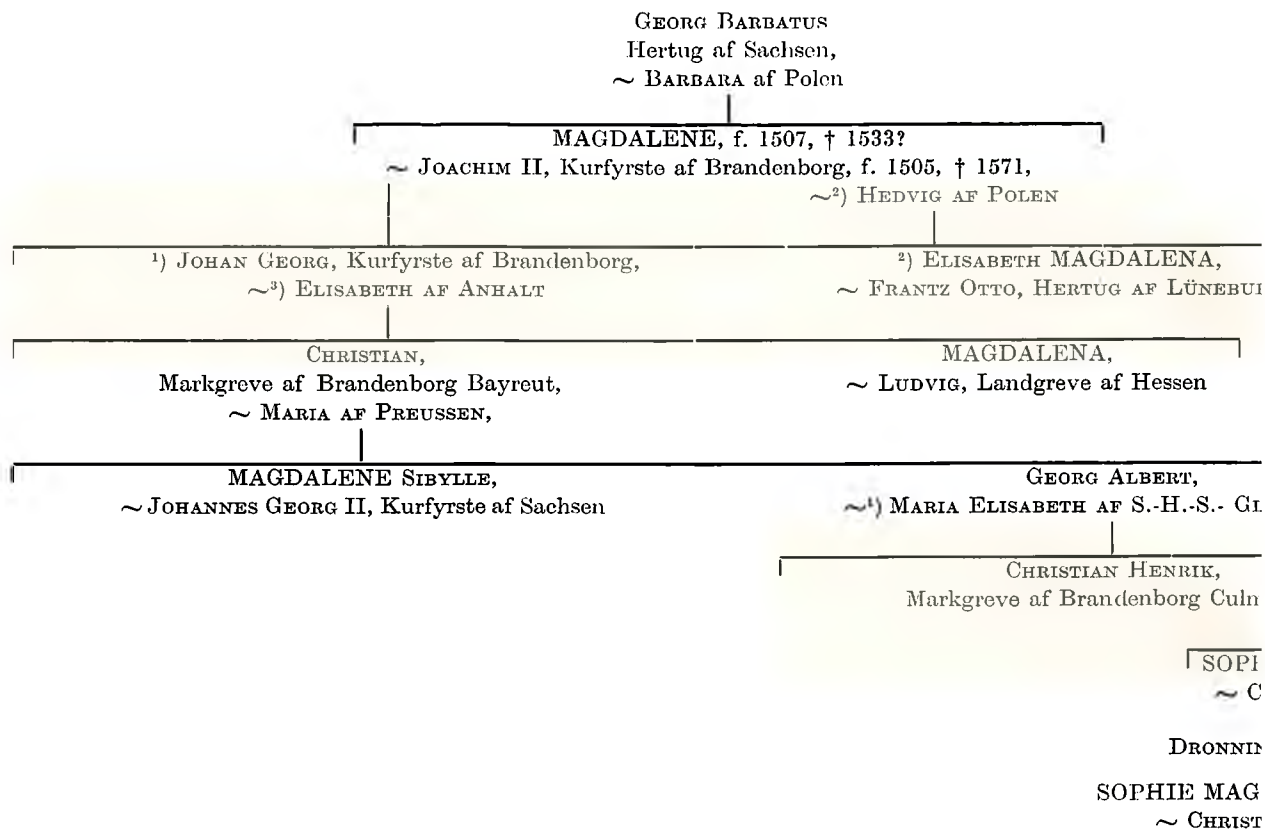
CHRISTIAN
CHRI-
STOPHER
WILHELM

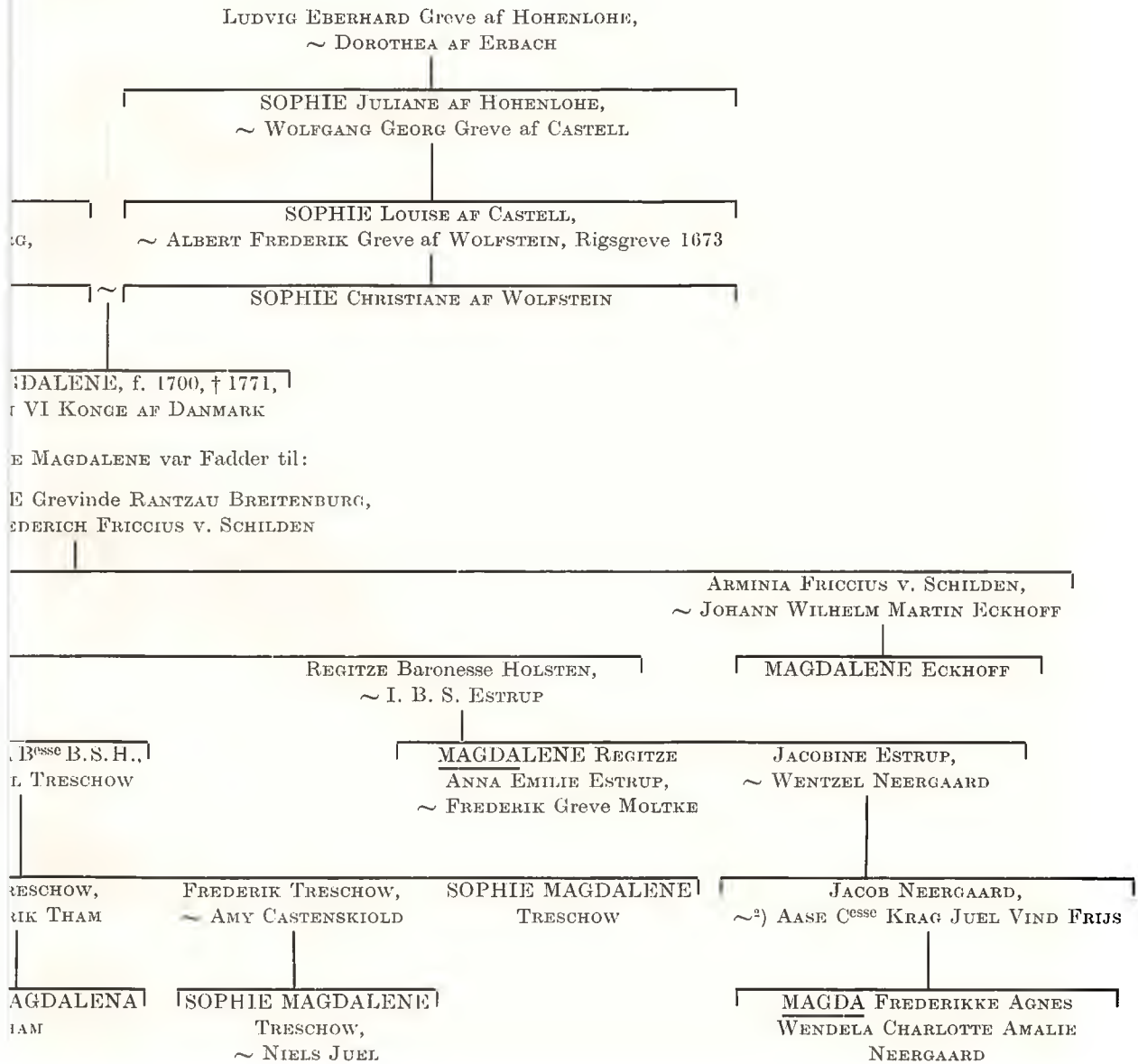
ADAM
CARL
WENT-
ZEL

ADAM*)
FREDERIK
Greve
MOLTKE

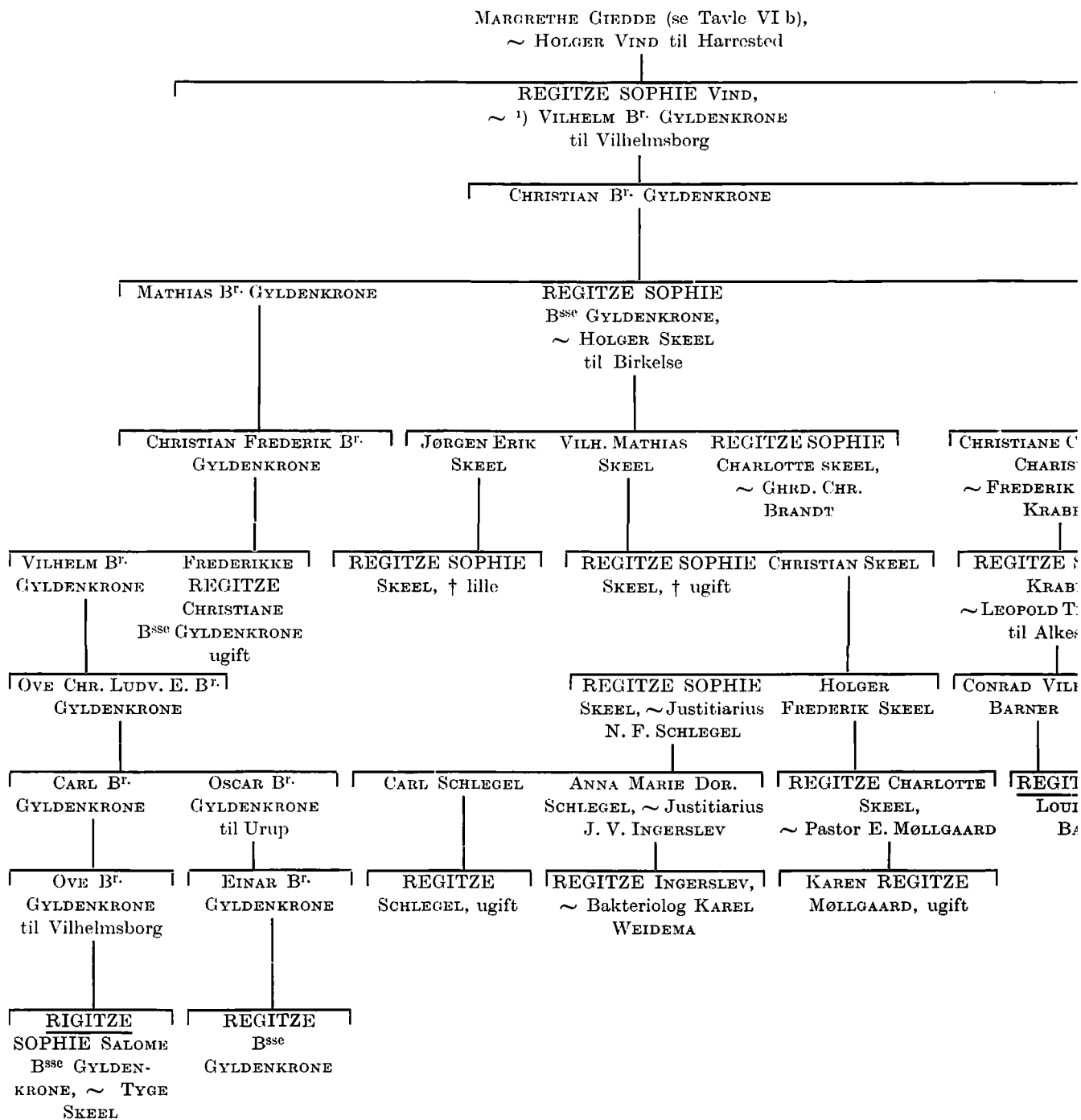
*) Tillige opkaldt efter Greve ADAM GOTTLÖF

Navnet SOPHIE MAGDALENE

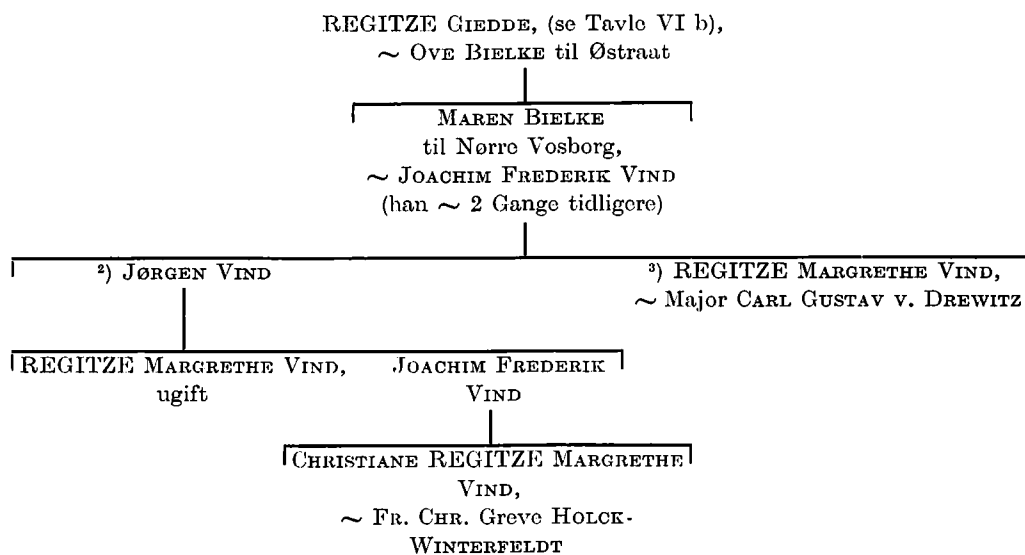

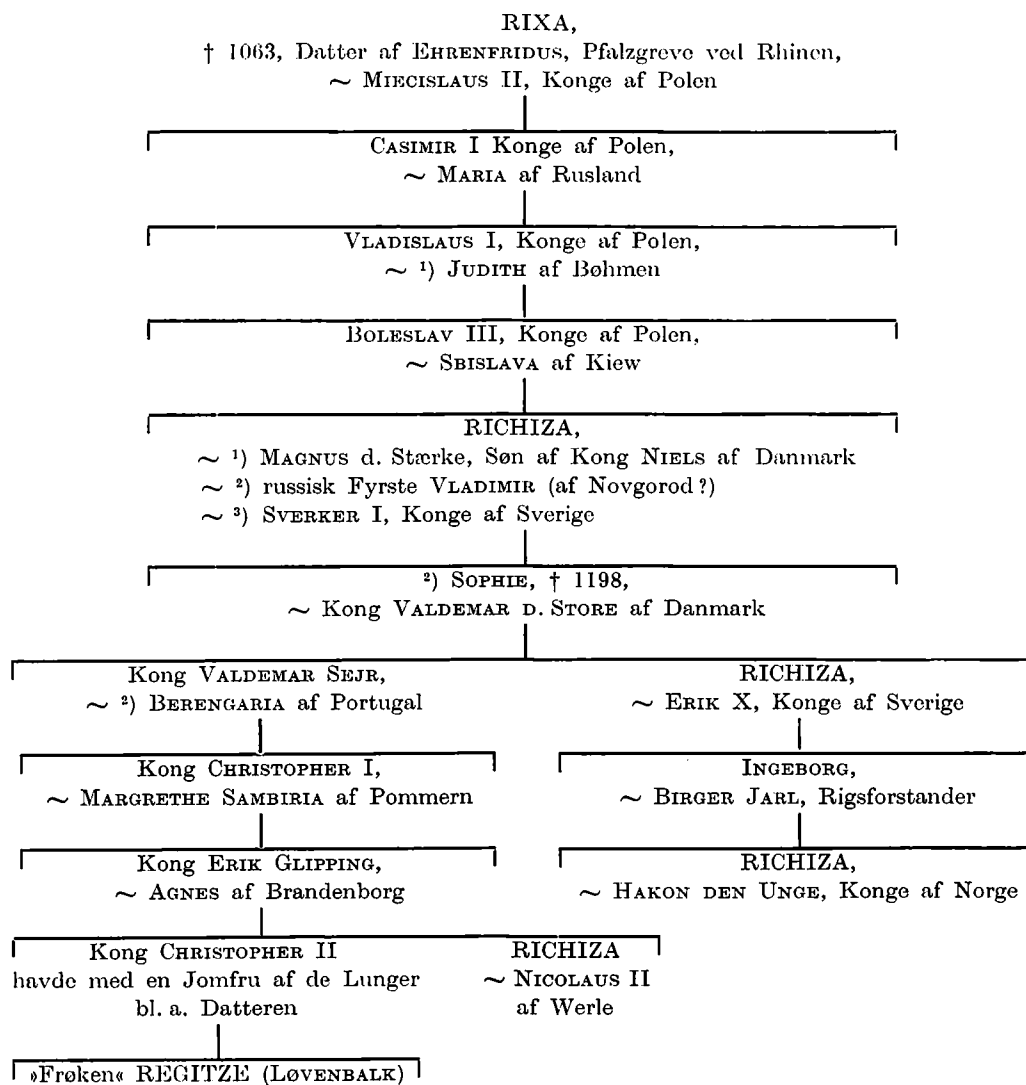
TAVLE VI d

TAVLE VI c

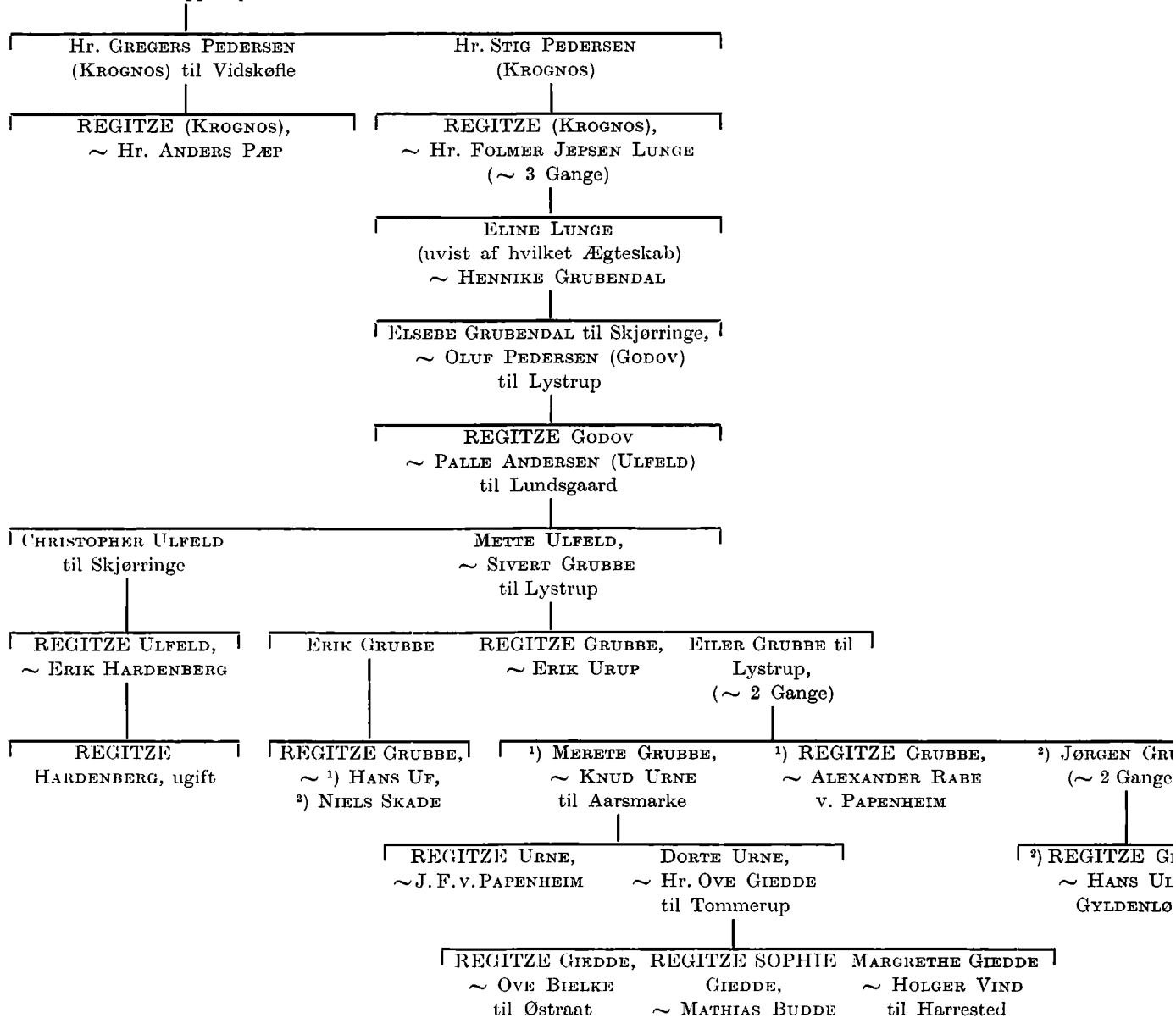

(Se Tavle VI b)

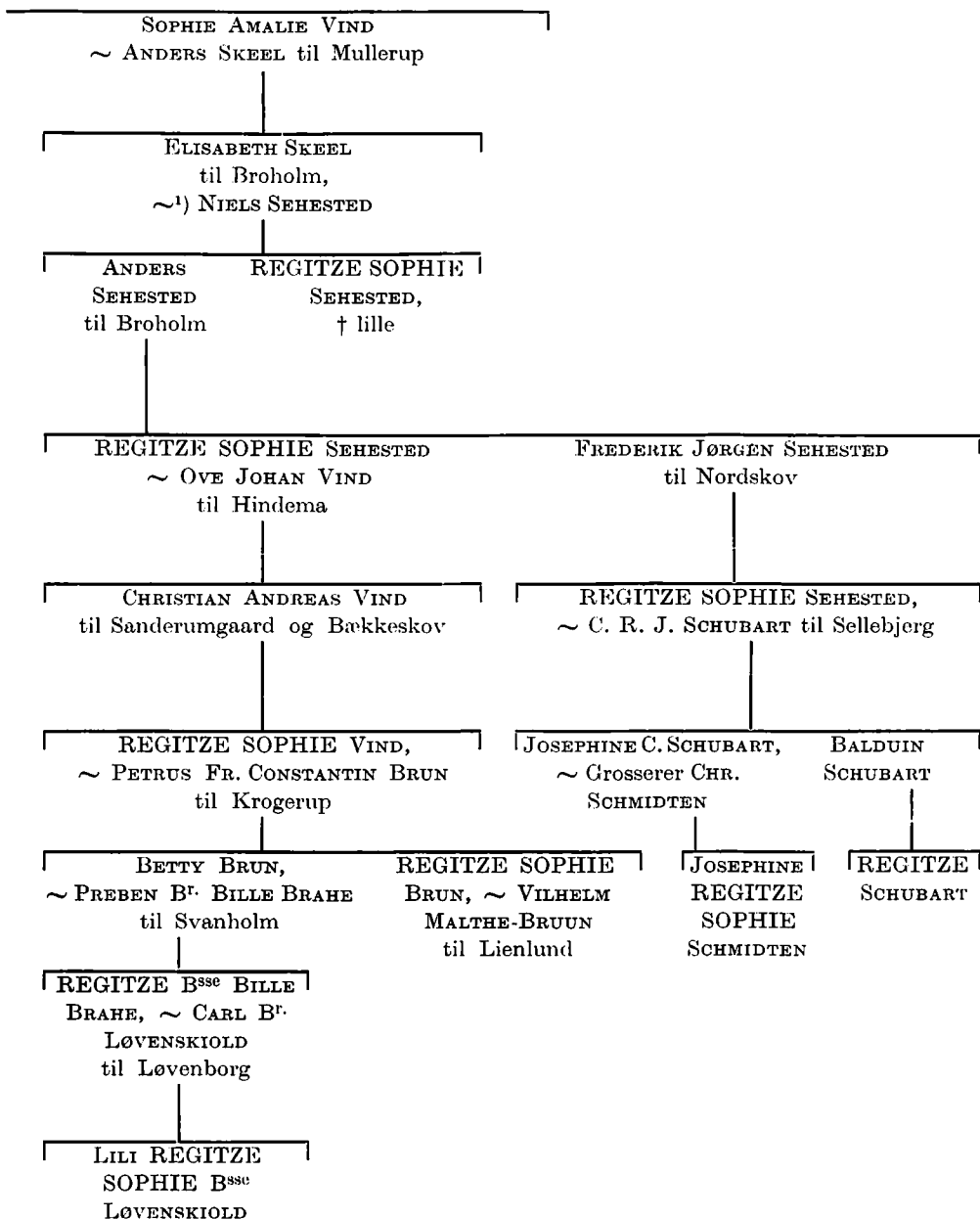
TAVLE VI b

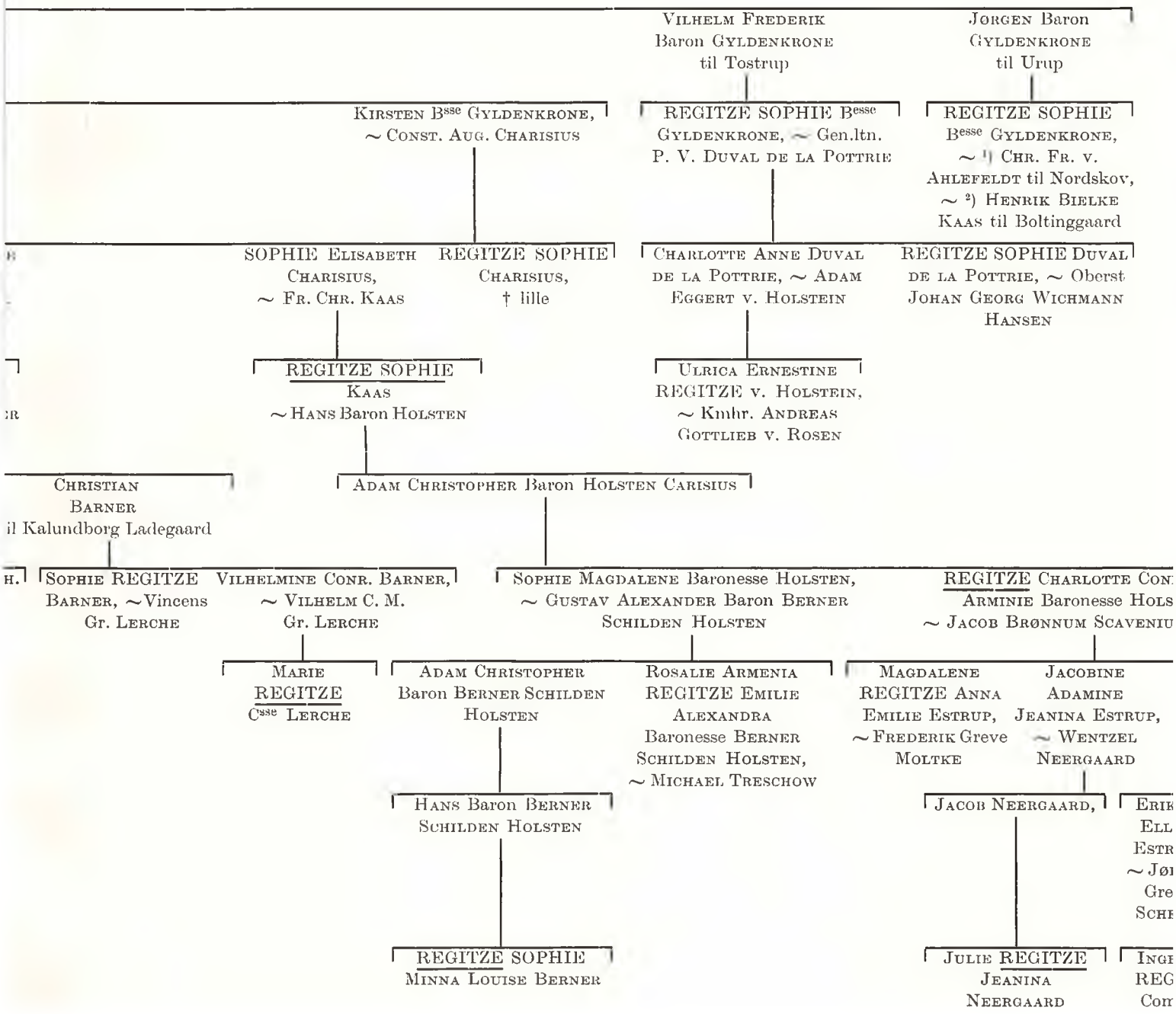
»Frøken« REGITZE (LØVENBALK),
 se Tavle VI a
 ~ Hr. PEDER STIGSEN (KROGNOS)
 til Krapperup

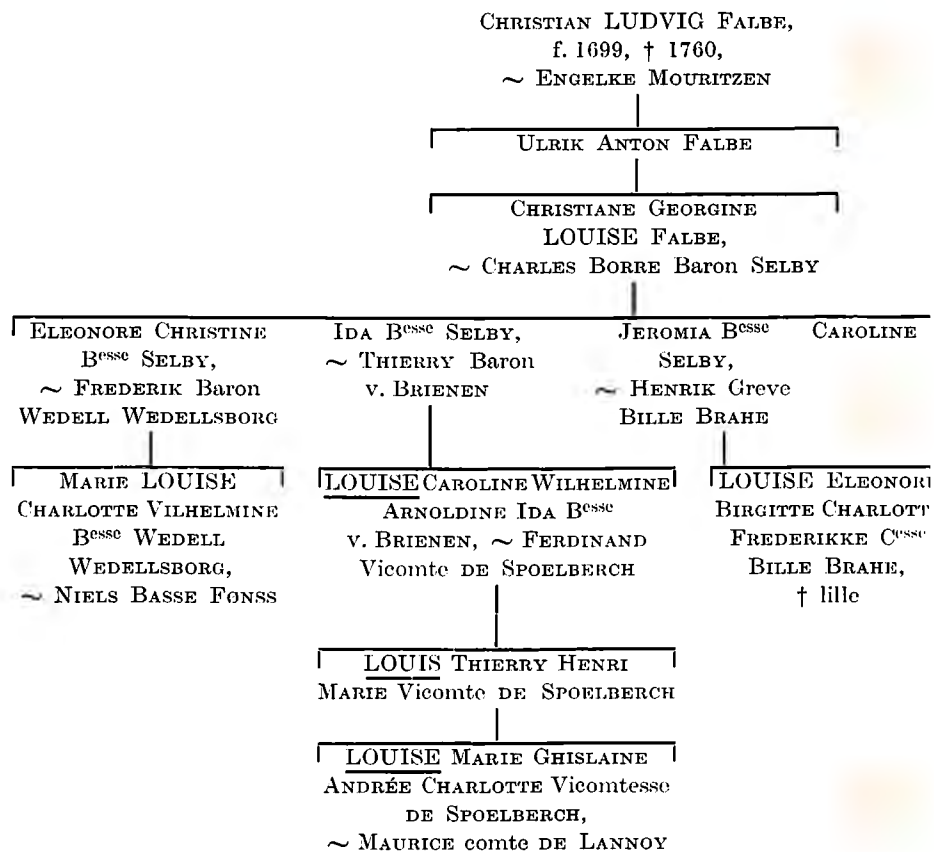
(Se Tavle VI c).

(Se Tavle VI d).

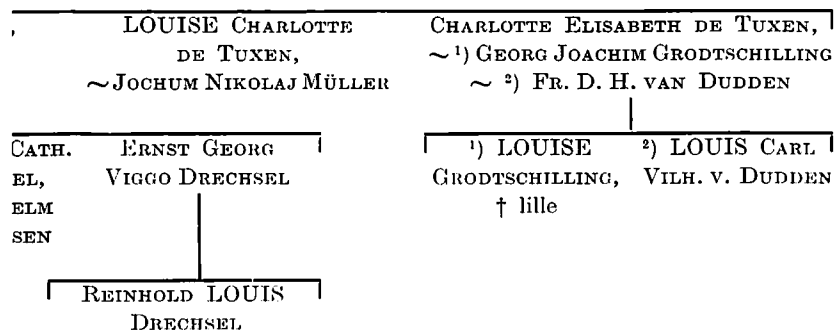

Navnet LOUISE

TAVLE VII

LOUIS DE TUXEN

CHRISTIANE GUSTAVA DE TUXEN,
~ PETER FREDERIK QUADE

CHRISTIAN DE TUXEN

ESSE SELBY ~ GEORGE JOACHIM QUADE   LOUISE GUSTAVA
ADELHEID QUADE,
~ RUDOLPH CEDERSCHIÖLD   LOUIS MAGNUS JOHAN
CHRISTIAN CARL QUAADE   LOUIS DE TUXEN

LOUISE ELLA AUGUSTA
FANNY CAROLINE
QUAADE, ~ ADAM
CHRISTOPHER
BARON BERNER
SCHILDEN HOLSTEN

STAFFAN   GEORGE LOUIS
CEDERSCHIÖLD   CEDERSCHIÖLD

ANS BARON   JÖRGEN BERNER
B. S. H.

PEHR
CEDERSCHIÖLD

HITZE SOPHIE   LOUISE BERNER,
NA LOUISE   f. 1933
NER, f. 1908

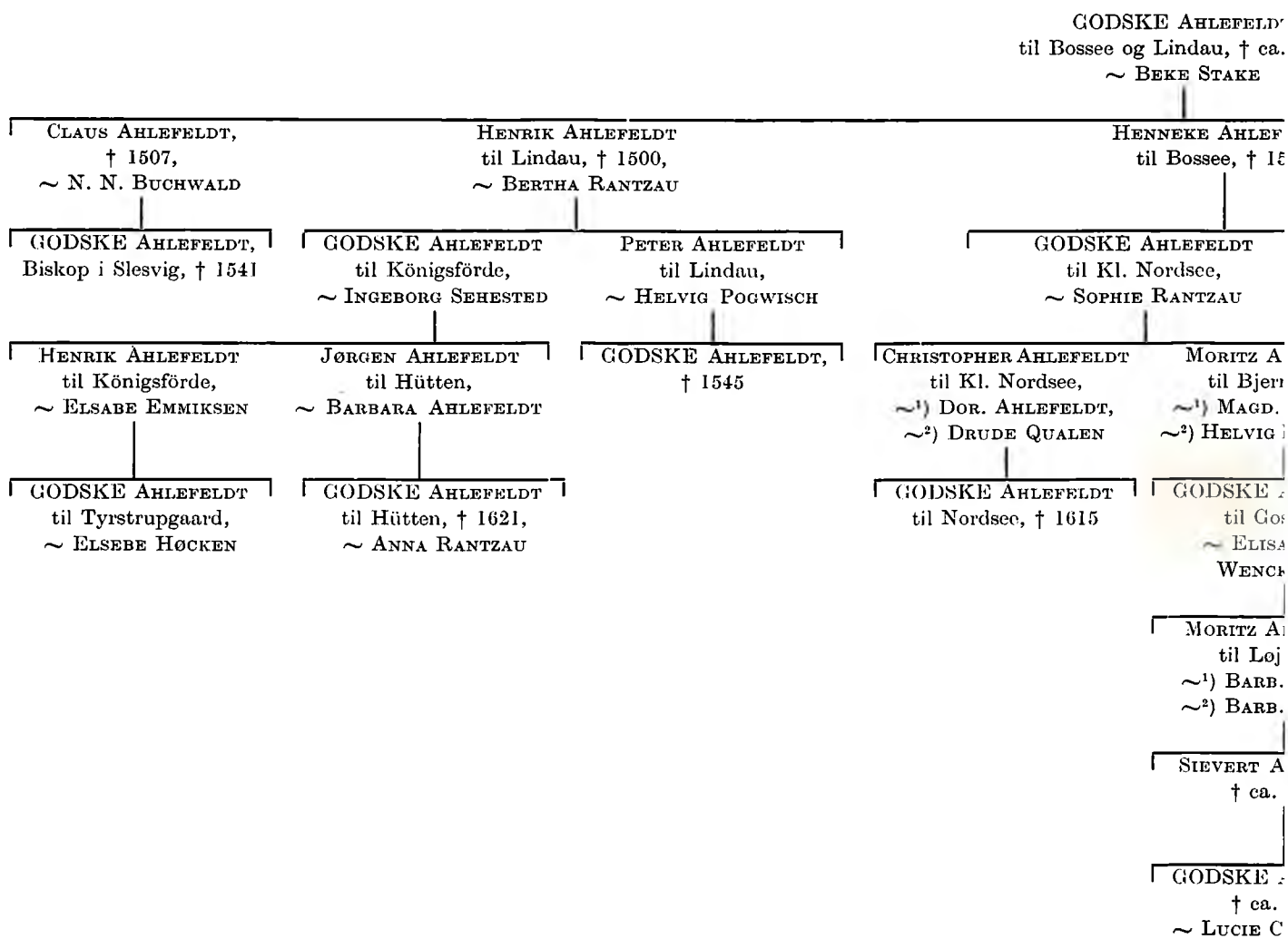
LOUISE
CECILIA
MARGARETA
CEDERSCHIÖLD

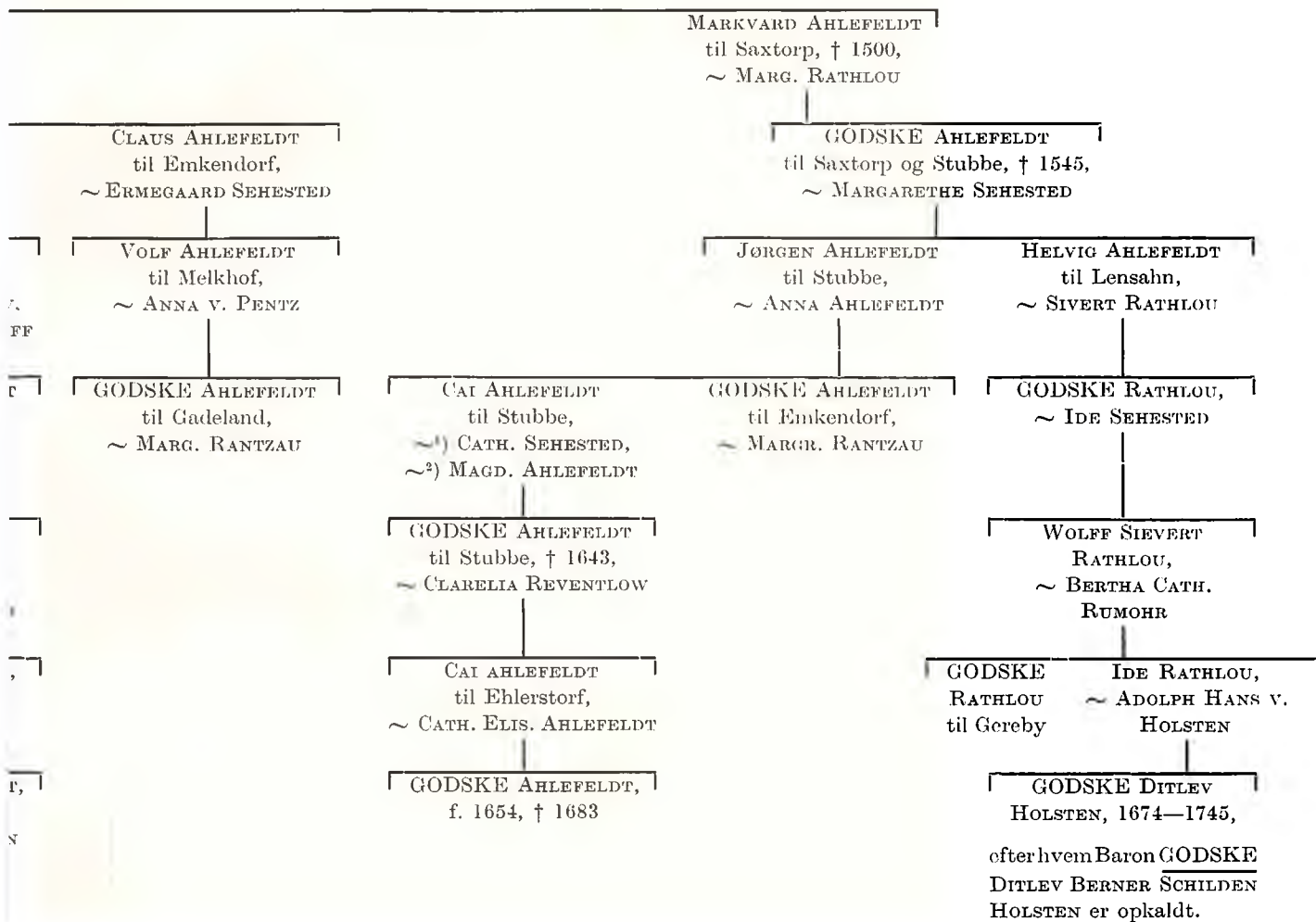
I

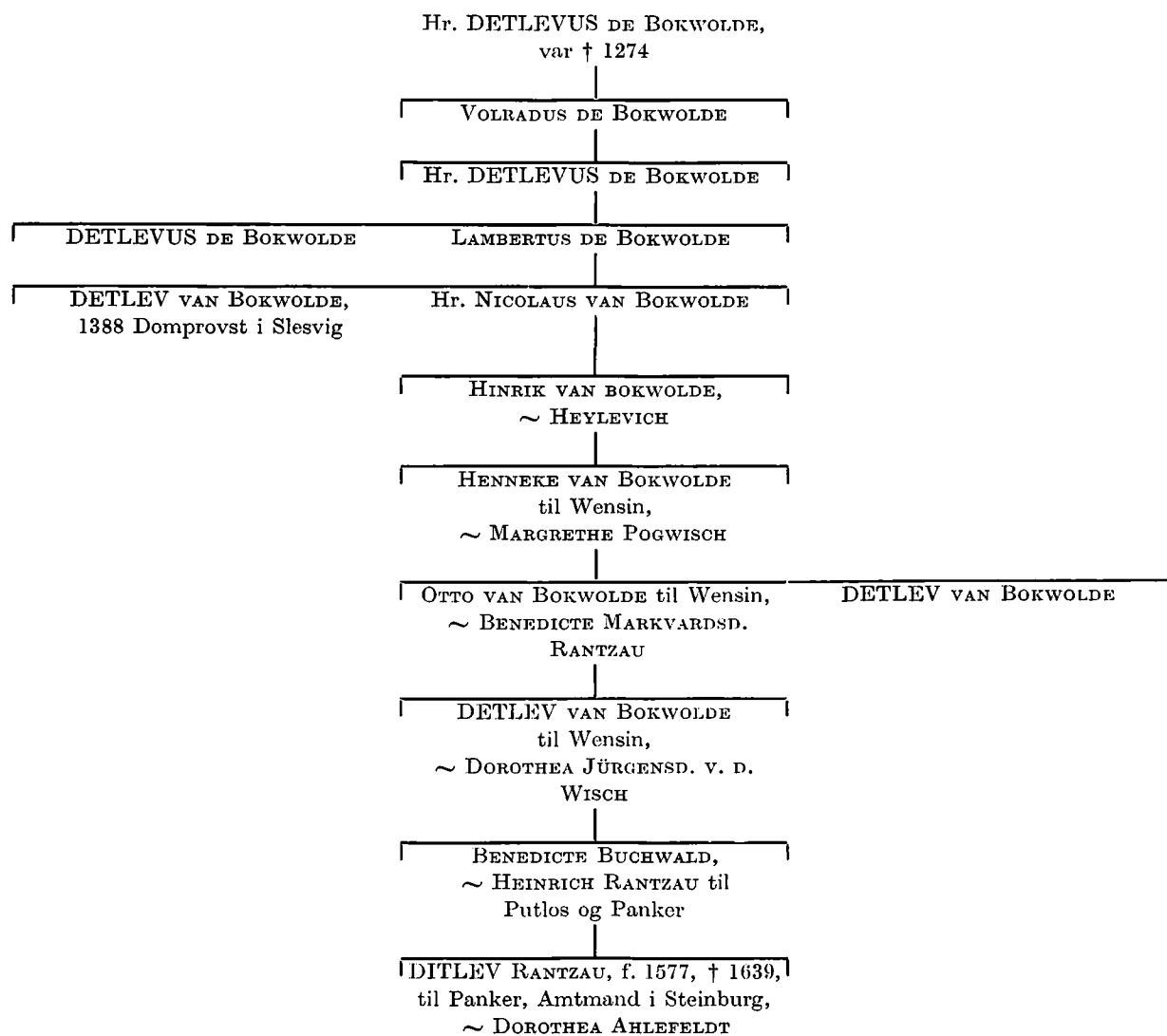
F
VI

Navnet GODSKE

GODSKE DITLEV v. HOLSTEN (Tavle IX b) er utvivlsomt opkaldt efter Ditlev Rantzau, som var hans Faders Velgører

TEN,

uus

NA MARGRETHE HOLSTEN,
 FREDERIK LUDVIG V. PENTZ

DITLEV V. PENTZ, EDEL BENEDICTE V. PENTZ,
 til Fjellebro ~ MATHIAS PEDER OTTO ROSENØRN
 til Katholm

EVINE ØLLEGAARD FR. LUDVIG CHR. PENTZ CHR. CARL GUSTAV
 ROSENØRN, ROSENØRN ROSENØRN
 redsfoged HENRIK
 BRING LANNG

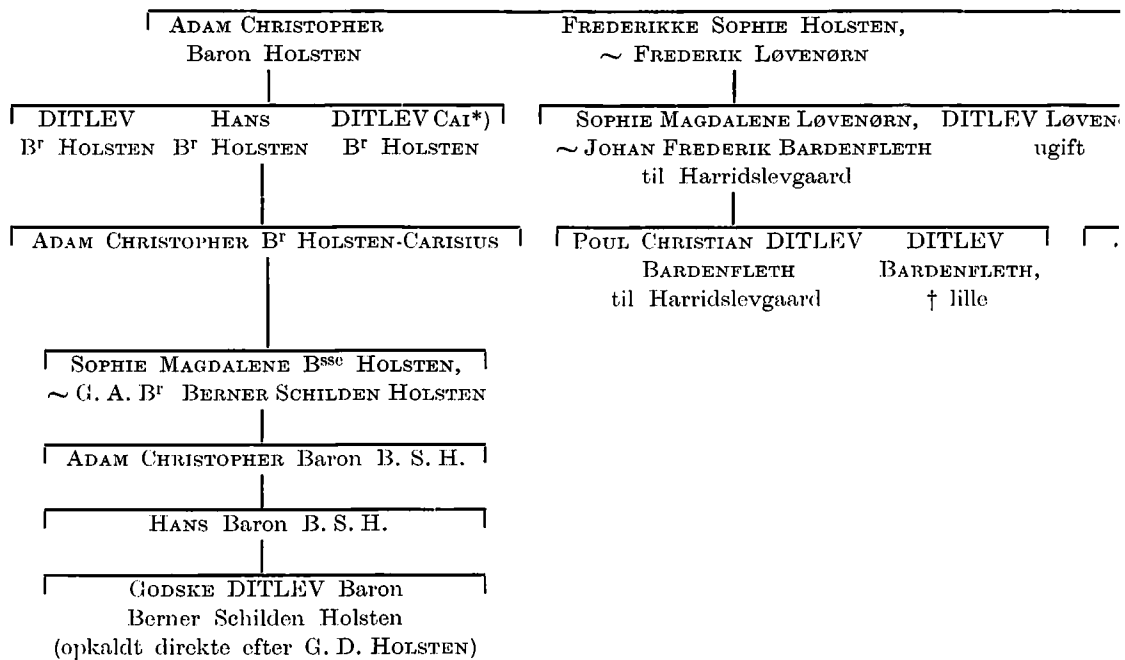
DITLEV LUDVIG
 PENTZ ROSENØRN

EDV. FR. DITLEV
 ROSENØRN

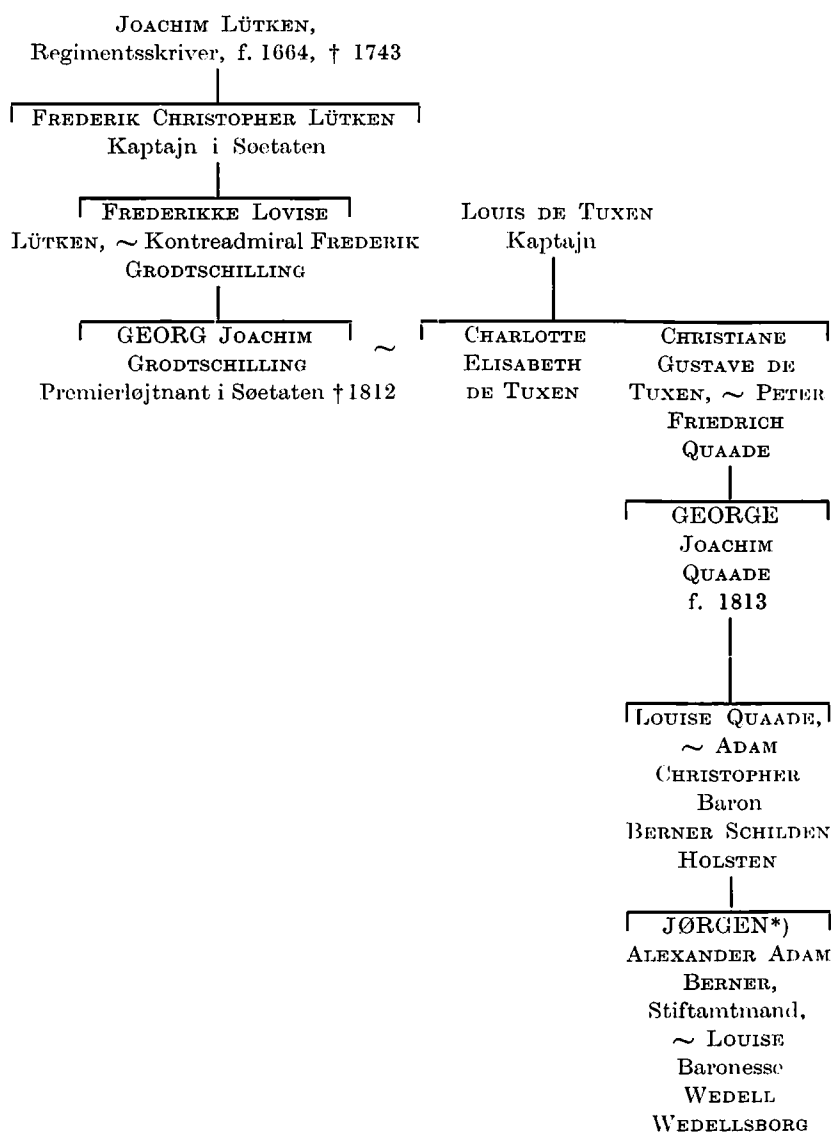
DITLEVINE ØLLEGAARD
 ROSENØRN
 † lille

JOHAN CHRISTIAN
 ROSENØRN

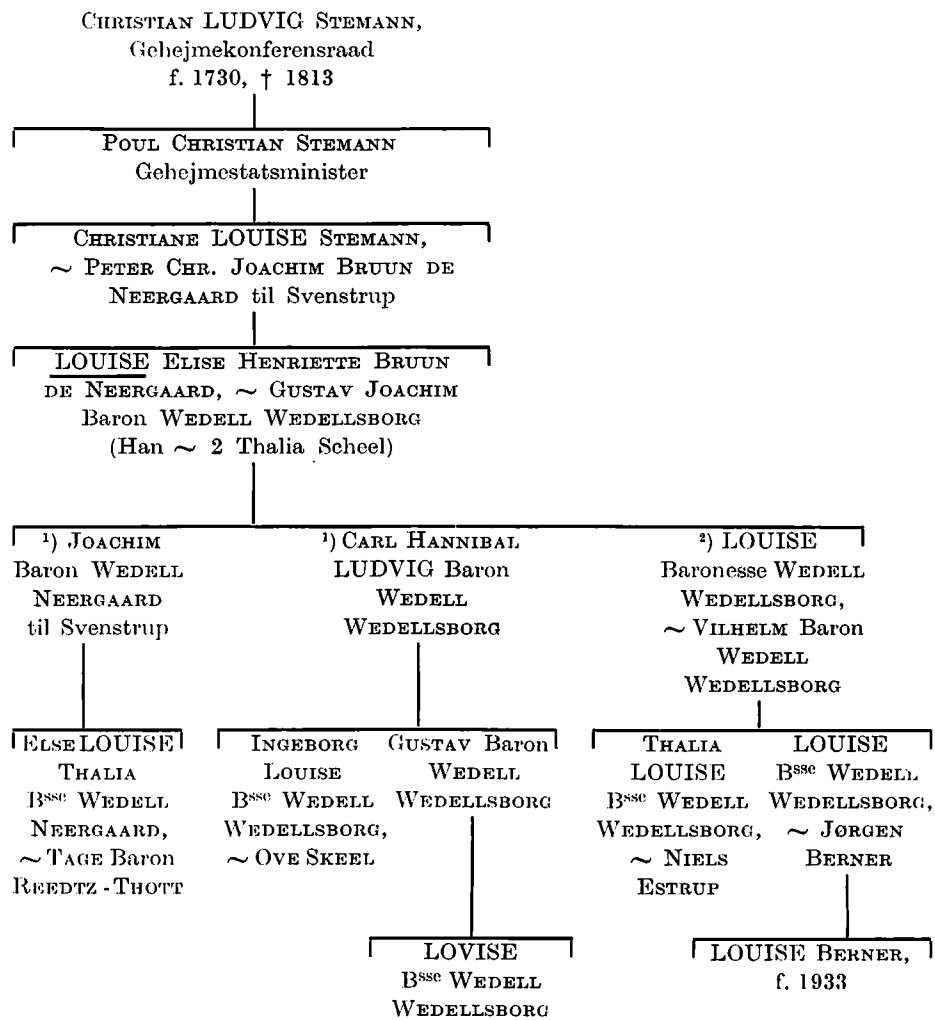
VALDEMAR DITLEV
 ROSENØRN

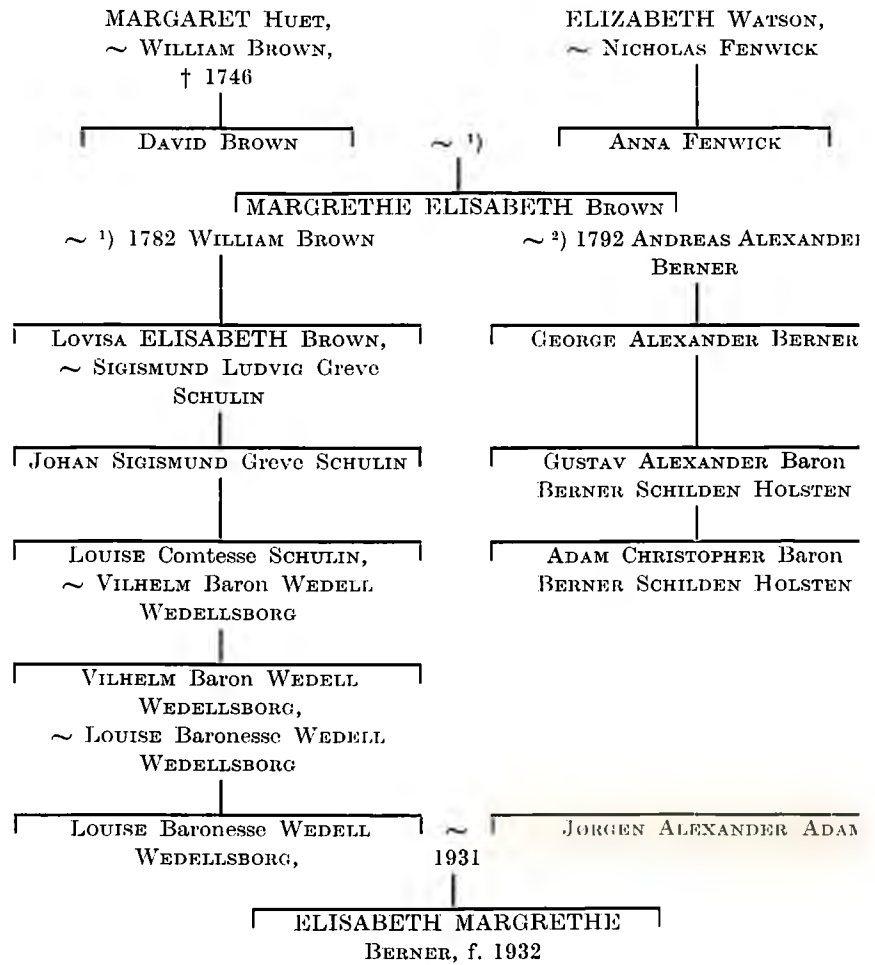
*) Maa dog snarest antages at være opkaldt efter sine to Morbrødre Oberst DITLEV RANTZAU og Gehejmekonferensraad CAI RANTZAU til Gaarz m. m.

*) Jørgen = George.

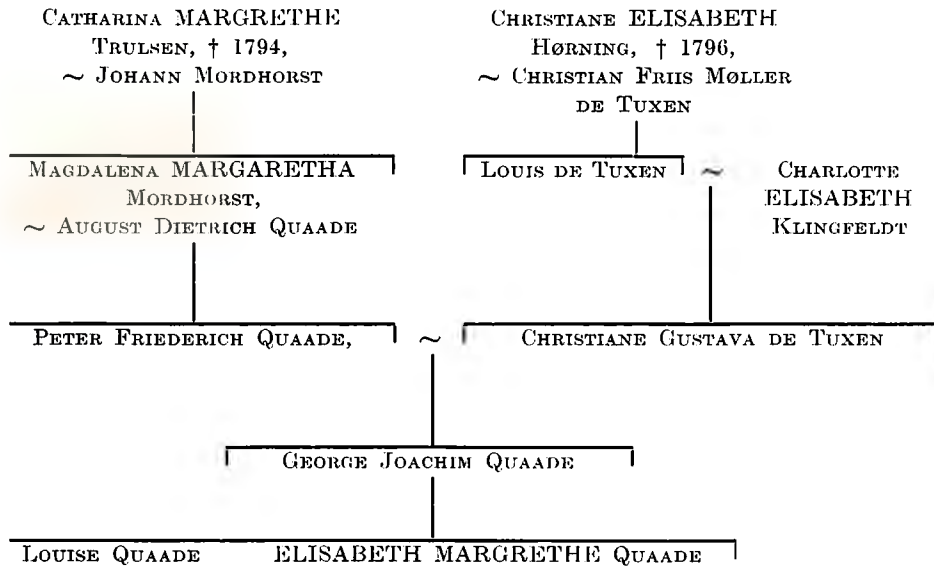

Navnene ELISABETH MARGRETHE

TAVLE XI

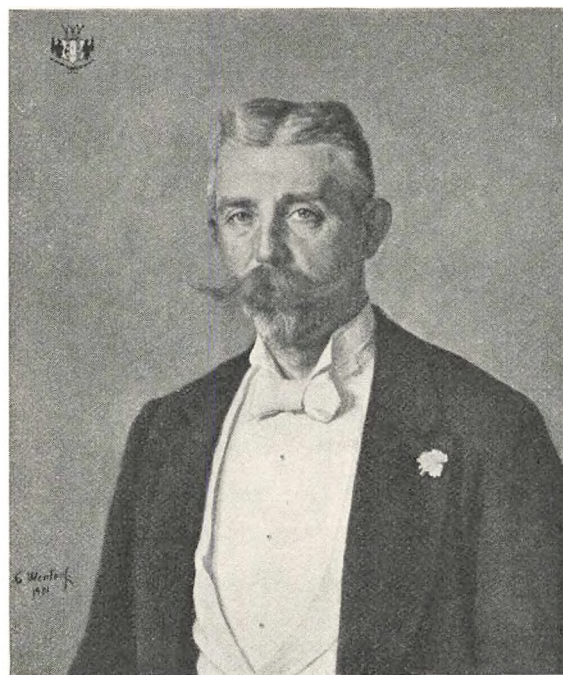

ADAM CHRISTOPHER LEHNSBARON BERNER SCHILDEN HOLSTEN
OG
LOUISE QUADE

sign. Otto Bache 1898

Holstenshuus

sign. C. Wentorf 1901

Holstenshuus

ADAM CHRISTOPHER LEHNSBARON BERNER SCHILDEN HOLSTEN

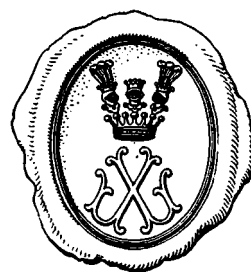
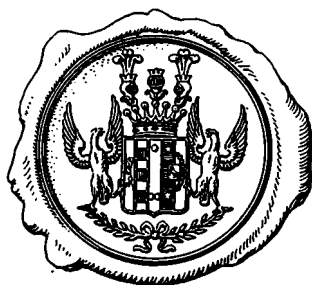
til Baroniet Holstenshuus og det von Schilden-Jydske Fideikommis

er født paa Langesø 18. Juni 1855 som eneste Søn af Kammerherre, Ritmester GUSTAV ALEXANDER BARON BERNER SCHILDEN HOLSTEN og SOPHIE MAGDALENE BARONESSE HOLSTEN til Baroniet Holstenshuus og det von Schilden-Jydske Fideikommis.

Forældrene boede dengang paa Ulriksholm, og Barnet blev født under deres Besøg hos

Morfaderen BARON ADAM CHRISTOPHER HOLSTEN-CARISIUS. Han blev døbt i Vigerslev Kirke paa sin Moders Fødselsdag 20. Juli og baaret til Daaben af sin Farmoders Søster, Enkegrevinde POLLY REVENTLOW, født Comtesse HOLCK-WINTERFELDT. Som Faddere blev indskrevet Morfaderen, BARON A. C. HOLSTEN-CARISIUS — efter hvem han blev opkaldt — Farfaderen, Kammerherre GEORGE ALEXANDER BERNER og Bar-

nets Moster, BARONESSE REGITZE HOLSTEN, samt Kammerherre CHRISTIAN SEHESTEDT JUUL til Ravnholt og Kammerherre, BARON FREDERIK BLIXEN-FINECKE til Dallund. Ved Daaben benyttedes Salmerne: Enhver som tror og bliver døbt —, Lad dem, som fik Forældres Navn, —, og Jesu! Herre! Lad dit Rige —¹². Hans Kaldenavn var Adam.

Ca. 1893

Ca. 1893

I de første Aar boede Forældrene paa Ulriksholm, indtil Fru Berner 1859 overtog det von Schilden-Jydskes Fideikommis, som bestod af Clausholm Gods m. m. Ved Patent af 11. Juni 1860 fik Familien tillagt Navnet Berner-Schilden, som Følge af denne Majoratstiltrædelse. »Her boede vi« — skriver Baron Adam Berner Schilden Holsten i den Selvbiografi, som han indleverede i Anledning af sin Udnævnelse til Ridder af Dannebrog — »og jeg fik sammen med min ældste Søster [den senere Baronesse REEDTZ-THOTT] 1861 Lærerinde, der for mit Vedkommende afløstes af en Huslærer, som indtil Jul 1869 forberedte mig til Latin-skolen.«

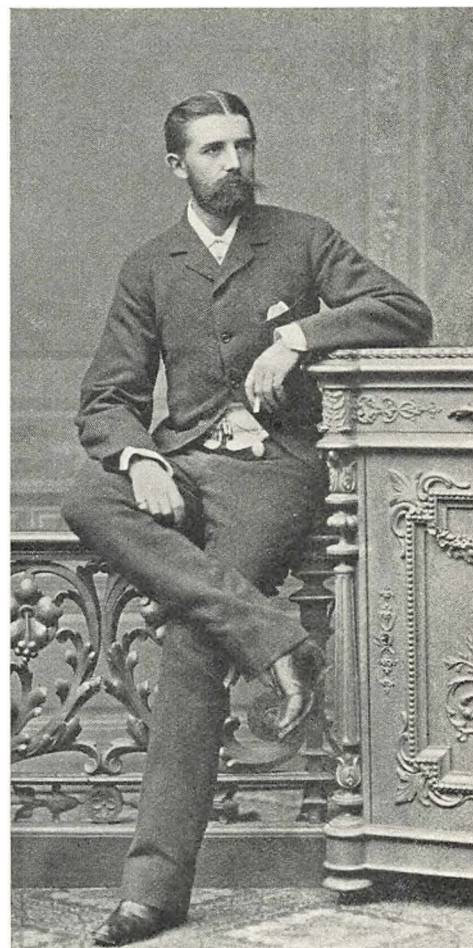
»Den 1ste Februar 1870 begyndte min Skolegang i Randers Skole, og

samtidig forberedtes jeg til Confirmation af Pastor [DINES] PONTOPPIDAN, som den 2den Oktober s. A. confirmerede mig i St. Mortens Kirke«¹³.

»I Sommeren 1874 tog jeg Studenterexamen ved Skolen og kom samme Aar til Ravnholt Skovdistrikt for under Skovrider [JOHAN FREDERIK] WEDELS Ledelse at sætte mig ind i praktisk Skovbrug.«

»Efteraaret 1875 indtraadte jeg paa den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, hvor jeg gennemgik Kursus i theoretisk Skovvæsen indtil 1877, da jeg forlod Skolen«¹⁴.

Under Skoletiden i Randers boede Adam Berner Schilden til at begynde med hos den senere Generalmajor og Kammerherre JOHAN FREDERIK HEGERMANN-LINDENCRONE, der da laa som Løjtnant ved Dragonerne i Randers, og som kom en Del paa Clausholm«¹⁵; men da Hegermann-Lindencrone ved Udbrudet af den fransk-tyske Krig blev kommanderet til Kolding, kom Adam Berner Schilden i Huset hos Oberst CHRISTIAN CARL WEGENER, hos hvem han forblev, indtil Studenterekamen var overstaaet.

1880

sign. C. Paulsen 1862

1869

1881

ca. 1877

Efter det omtalte Kursus paa Landbohøjskolen i København opholdt han sig i nogen Tid paa Gødinggaard i Norup Sogn (Vejle Amt), der var Skovridergaard for Randbøl Skovdistrikt, for under kgl. Skovrider, Baron OVE HAXTHAUSENS Ledelse at blive sat ind i Plantagedrift og Kultivering af Hedejord, hvorefter han 25. April 1878 mødte som Rekrut ved 14. Bataillons 2. Kompagni, der var garnisoneret i Aarhus. Hans Soldatertjeneste blev dog i Midten af Juni Maaned afbrudt af en Lungehindebetændelse, som havde hans Kassation til Følge.

19. Oktober 1879 døde hans Morfader Baron ADAM CHRISTOPHER HOLSTEN-CARISIUS, og Baroniet Holstenshuus tilfaldt derved Kammerherreinde Berner-Schilden, hvorefter Familien i Henhold til Patent af 20. Oktober 1880 fik tillagt Friherretitlen og Navnet Berner Schilden Holsten. Efter at den unge Baron i den mellemliggende Tid havde været beskæftiget med Opmaalings- og Kortlægningsarbejder ved Clausholm, overtog han 1. April 1880 Forpagtningen af Avlsbruget ved Holstenshuus, og samtidig flyttede han ind i Hovedbygningen.

Forpagtningen beholdt han indtil 1885, hvorefter han mest beskæftigede sig med Skovdriften, som han omfattede med megen Kærlighed. Baron Holsten-Carisius havde næret en særlig Interesse for denne Del af Administrationen, og havde megen Andel i de Forsøg, som Skovrider CARL BLOCH havde anstillet i Langesø's Skove med Dyrkningen af fremmede Naaetræer. Disse Forsøg blev i Baron Adam Berner Schilden Holstens Tid ogsaa optaget paa Holstenshuus, hvis Skove til at begynde med lededes af Skovrider EMIL WEST, og de er senere videreført af Skovrider VALDEMAR NIELSEN,¹⁶ der 1. Oktober 1897 overtog Ledelsen af Holstenshuus og Langesø Skovdistrikter og Aaret efter tillige af Clausholms. Som Leder (indtil 1. Oktober 1937) af de store Skove har Skovrider Nielsen baade som Forstmand ved Opbygningen af Skovene, der havde lidt en Del under tidligere Tids noget uskaansomme Drift, og som Salgsleder udført et betydeligt og anerkendelsesværdigt Arbejde; det skyldes ikke

mindst hans Indsigt og Dygtighed, at Godsernes Skove, specielt Langesø's, i vore Dage er i en saa udmærket Stand og bliver saa gunstigt bedømt baade af inden- og udenlandske Sagkyndige, som Tilfældet er.

Foruden for Skovene interesserede Baron Adam Berner Schilden Holsten sig navnlig for Godsernes Arrondering, og efter Fadernes Død i 1889 deltog han mere i Administrationen af de Besiddelser, som ved hans Moders Død i 1906 tilfaldt ham.

Holstenshuus Hovedbygning blev i 1889 under Ledelse af Arkitekt MARTIN BORCH underkastet en gennemgribende Restaurering, som i det ydre navnlig gav sig til Kende ved, at Gavlene blev taget ned, og Taget afvalmet.

Malet af Baronesse L. Berner Schilden Holsten, f. Quade Holstenshuus

Malet af Ludovica Thornam
Tilhører Stiftamtmand Berner, Aalborg Slot

Efter Branden i Julen 1908, som vil blive nærmere omtalt nedenfor, blev Hovedbygningen genopført af Kongl. Bygningsinspektør, Arkitekt VILH. PETERSEN fra Odense, der benyttede de gamle Kældere og i det hele opførte Huset nogenlunde af de samme Dimensioner som før. Han har skabt et i det Indre meget praktisk og bekvemt indrettet Hus med store, gode Rum og mange smukke Enkeltheder.

Familien, der under Genopførelsen havde boet paa Langesø, flyttede 15. September 1910 ind i det nye Hus.

En Del af Langesø Gods overdrog Baronen i 1911 i en Slags Generalforpagtning til sin ældste Søn, Baron HANS BERNER SCHILDEN HOLSTEN, der allerede før denne Tid havde varetaget Bestyrelsen af Langesø Godskontor.

Ved Majoraternes Afløsning overdrog Baronen i 1923 Langesø Gods til sin ældste Søn, og til alle sine tre Sønner i

Forening overdrog han samme Aar Holstenshuus Gods og i 1925 tillige Clausholm Gods.

Baroniet Holstenshuus blev i Henhold til Loven af 4. Oktober 1919 om Majoraternes Overgang til fri Ejendom afløst af Baron Adam Berner Schilden Holsten 20. Marts 1923. De samlede Værdier opgjordes pr. 11. December 1922 til 6.284.965 Kr. 75 Øre, hvoraf de faste Ejendomme efter Ejendomsskyldvurderingen 1920 havde en Værdi af 4.099.946 Kr. 50 Øre.

Af den fulde Værdi udgjorde Statens Andel 20 pCt. eller Kr. 1.256.993,15.

Til Successorfonden henlagdes $\frac{2}{5}$ af 4.828.234,50 Kr., som udgør . . . . . Kr. 1.931.293,80, medens der tilfaldt Besidderen til fri Raadighed de resterende $\frac{3}{5}$ med . . Kr. 2.896.940,70.

Fideikommissgodset Clausholm (Det von Schilden-Jydske Fideikommis) overgik til fri Ejendom 21. December 1925. De samlede Værdier opgjordes pr. 1. Oktober 1925 til Kr. 3.149.608,74, hvoraf de faste Ejendomme efter Ejendomsskyldvurderingen 1920 havde en Værdi af 2.582.500 Kr.

Af den fulde Værdi udgjorde Statens Andel 20 pCt. eller Kr. 629.921,75. Til Successorfonden henlagdes $\frac{2}{5}$ af 2.438.199,99, som udgør . . . . . Kr. 975,280,00, medens der tilfaldt Besidderen til fri Raadighed de resterende $\frac{3}{5}$ med . . Kr. 1.462.919,99.

Malet af Ludovica Thornam
Tilhører Stiftamtmand Berner, Aalborg Slot

Baron Adam Berner Schilden Holsten blev ved Kong Christian IX's Besøg paa Langesø i 1882 udnævnt til Hofjægermester. Bestallingen er underskrevet: »Givet paa Langesø i Vort Land Fyen den 4de Juli 1882«¹⁷. 3. Juni 1908 fik han Kammerherrenøglen¹⁷, og samtidig med at Kabinetssekretær KRIEGER 3. August 1910 overbragte Baronens Kongens Lykønsning i Anledning af, at Fideikommissgodset Clausholm 4. August havde været i Familiens Besiddelse i 100 Aar, meddelte han ham, at Kongen under denne Dato vilde tildele ham Ridderkorset¹⁷.

I nærmeste Tilknytning til Baronens Interesse for Skoven og hans Naturfølelse, stod hans store Kærlighed til Jagten; Jagten var utvivlsomt det, som i størst Udstrækning fængslede ham, og han besad paa dette Omraade en meget alsidig Viden og Grundighed, forenet med den sande Jægers store Kærlighed til Dyrene, saaledes som det fremgaar af de i Tillæget gengivne Nekrologer, der begge er skrevet af Mænd, som stod ham nær og delte hans Interesser paa dette Felt. Foruden en Række Artikler i »Dansk Jagttidende« har han publiceret et Foredrag: »Om Kjendskab til Vildtets Spor«, som han holdt ved den første nordiske Jagt- og Fjerkræudstilling, der 1886 afholdtes i Rosenborg Have i København under Prins VALDEMARS Ærespræsidium¹⁸.

Han var Medstifter af Dansk Jagtforening, som blev grundlagt 1884, og blev paa det første Møde indvalgt i Bestyrelsen. Desuden var han Medlem af Bestyrelsen for Danmarks Fjerkræavlerforening, som sammen med Jagtforeningen arrangerede den nævnte Udstilling i 1886, hvis Ledelse han overtog.

»Ved denne« — hedder det i Selvbiografien — »blev dannet et Hundestambogsudvalg, for hvilket jeg arbejdede meget, blandt andet ved at udgive en Standard for 89 Hunderacer¹⁸, som laa færdig ved Udstillingen 1888, ved hvilken jeg forestod Arrangementet af Hundestambogsudstillingen, og samtidig var jeg ved den forrige Formand Apotheker [H. K. H.] GRAUER's Død s. A. i Januar blevet Formand for »Foreningen for Danmarks Fjerkræavl«.

Disse Hverv nedlagde han paa Grund af Sygdom 1889, men senere blev han dog paany i Stand til at deltage i Foreningsliv. 1893 indvalgtes han i Bestyrelsen for »Fyens Stifts Kunstforening«, der var stiftet samme Aar, og han var Medstifter af »Belønnings- og Forsørgelsesforeningen for Tyender paa Fyen« og senere Formand for dens Repræsentantskab. Denne Forening stod hans Hjerter meget nær, og den nød godt af hans altid vaagne og virksomme Aktivitet for den Sag, som optog hans Tanker.

Baronens politiske Interesse, som var meget levende, førte til, at han i en lang Aarrække beklædte Formandsposten i »Højreforeningen for Faaborg og Omegn«. Desuden lagde han megen Interesse for Dagen for Turistspørgsmaalet, og var fra 1906 Formand for den fyenske Afdeling af »Turistforeningen«, i hvilken Egenskab han deltog i forskellige Turistkongresser i Udlandet.

Nævnes maa ogsaa hans aabne Øre for den spirende Interesse for Lokalhistorie og Museer, som fik ham til at skænke Kaleko Mølle ved Holstenshuus

sign. C. Wentorf 1901
Tilhører Hr. E. Berner, Holstenshuus

1911

til Bevarelse som Prøve paa Indretningen af et gammelt fyensk Møllerhjem.

Af andre Interesser kan nævnes hans Kærlighed til Musiken; han spillede Klaver efter Gehør og komponerede forskellige Smaating uden dog selv at være i Stand til at nedskrive sine Kompositioner, hvad andre gjorde for ham¹⁹.

Baronen boede de sidste Aar af sit Liv paa Clausholm. Her døde han 25. Maj 1927 efter faa Dages Sygeleje. Jordpaakastelsen fandt Sted paa Clausholm 31. Maj, og efter Ligbrænding i Aarhus blev Urnen efter hans eget Ønske 4. Juli 1928 nedsat i Clausholms Have ved Foden af den Mindestøtte, som Clausholm Gods' Funktionærer og Forpagtere havde rejst i 1918²⁰.

6. November 1880 blev Baron ADAM CHRISTOPHER BERNER SCHILDEN HOLSTEN viet i Voldum Kirke til

2/2

LOUISE ELLA AUGUSTA FANNY CAROLINE QUADE,

der er født paa Garnisons Kirkeplads i København 10. Marts 1856 som Datter af Gehejmekonferensraad, Gesandt GEORGE JOACHIM QUADE og første Hustru CAROLINE AMALIA Baronesse SELBY. Hun blev døbt 4. Maj i Garnisons Kirke og Fadderne var Gehejmekonferensraad F.C.DANKWART, den tidligere Direktør for det udenlandske Departement, endvidere Kammerherre, senere Viceadmiral og Marineminister STEEN ANDERSEN BILLE — der var gift med Moderens Kusine CAROLINE BÜLOW — Kammerherre, senere Gehejmekonferensraad, Baron FRITZ BILLE BRAHE — der var gift med en anden Kusine til Barnets Moder, MARIE (MIMI) BÜLOW — Kammerherre, Baron, senere Greve JULIUS WEDELL-WEDELLSBORG, Kammerherre RUDOLPH CEDERSCHIÖLD — der var Svoger til Barnets Fader — Oberst, senere Generalmajor ANTON ULRIK FALBE — en Broder til Barnets Mormoder Baronesse LOUISE SELBY, født FALBE — Premierløjtnant, senere Kaptajn LOUIS QUADE — Barnets

1911

ca. 1884

lige Besøg hos sin Kusine Kammerherreinde MARIE FØNSS, født Baronesse WEDELL-WEDELLESBORG, paa Hinds-gavl, og hun kom derved i nært Forhold til denne Kreds, Kammerherre NIELS BASSE FØNSS' Børn af første Ægteskab og deres kødelige Fætre og Kusiner af Familien KAUFFMANN, derunder ganske særlig Søstrene Lehnsbaronesse LOUISE HOLCK, født KAUFFMANN og Kammerherreinde MATHILDE BULL, født KAUFFMANN.

Bortset fra Konfirmationsperioden og de aarligt tilbagevendende Sommerbesøg i Danmark, opholdt Louise Quaade sig det meste af sin Barndom og hele sin Ungdom i Udlandet. Fra Marts til Oktober 1860 i Bryssel, hvor hendes Fader denne korte Tid var Gesandt, og derefter i Berlin, hvortil han samme Aar blev forflyttet. Hun mistede meget tidligt — allerede i 6-Aars Alderen — sin Moder, der døde i Berlin 5. Oktober 1862 ved Datteren ELISABETHS Fødsel. Gesandten Quaade giftede sig derefter 16. Oktober 1863 med sin afdøde

Farbroder — Comtesse FANNY BLÜCHER-ALTONA (senere Fru LEVETZAU) og Baronesse ELLA WEDELL-WEDELLESBORG, Barnets ældste Moster. Hendes Kaldenavn er Leuse.

Louise Quaade fik Navnet Louise efter Mormoderen, Baronesse LOUISE SELBY, født FALBE, Ella efter sin Gudmoder, Mosteren, Baronesse ELLA WEDELL-WEDELLESBORG, Augusta efter sin Faster, Frøken AUGUSTA QUADE, Fanny efter Comtesse FANNY BLÜCHER-ALTONA, der holdt Huen ved Daaben, og CAROLINE efter sin Moders Tvilling-søster Baronesse CAROLINE SELBY.

Louise Quaade blev konfirmeret 6. Oktober 1872 i Middelfart Kirke af Pastor ANDREAS LETH²¹. Hun opholdt sig i denne Periode og senere paa aar-

1886

H. B. S. H.

1891

1896

E. B.

1900

E. B.

Langeso

H. B. S. H.

Baronessens kødelige Fætter, Lehns greve PREBEN BILLE BRAHE SELBY paa Hvedholm, og dennes Hustru, født Comtesse RANTZAU, og disses Børn. Afstanden mellem de to Gaarde er kun lidt over en Mil, og de to Familier kom overordentlig meget sammen; det særdeles venskabelige Forhold er bevaret igennem Aarene og er fortsat ogsaa mellem de nye Generationer indbyrdes og mellem Slægternes ældre Medlemmer og de yngre.

Ogsaa Ahlefeldt-Laurvig-Bille's paa Egeskov, Schaffalitzky de Muckadell's paa Arreskov, Juel Brockdorff's paa Valdemar Slot, Zytphen Adeler's paa Søbysøgaard, Lehns greve CHRISTIAN EJNAR REVENTLOW paa Brahetrolleborg, Baron CARL SCHAFFALITZKY DE MUCKADELL paa Skjoldemose, forskellige andre Medlemmer af Slægten Schaffalitzky de Muckadell, og Baronens nære Slægtninge, Sehestedt Juul's paa Ravnholt, hørte til Omgangskredsen. Med

Hustrus Tvillingsøster, Baronesse Caroline Selby.

I Berlin — i hvis selskabelige Liv Louise Quaade tog meget Del, og hvor hun i sjældnen Grad var afholdt og feteret — knyttede hun mange Venskabsforbindelser, som for en meget stor Dels Vedkommende er blevet vedligeholdt gennem alle de mange Aar.

Ægteparret rejste straks efter Bryllupsmiddagen paa Clausholm til Holstenshuus, hvor de blev modtaget af Diernisse Sogns Vaabenbroderafdeling og Sangforening, og hvor Gaardmænd og Husmænd fra Sognet havde rejst Æreporte².

Paa Holstenshuus havde de deres Hjem og her fødtes deres tre Sønner. Blandt de Naboer, som udgjorde deres nærmeste Omgang, maa i første Række nævnes

1890

H. B. S. H.

sign.
C. Wentorf
1888

Langeso

J. B.

des eneste Søster, og den i 1932 af-døde Stiftsdame, Frøken SOPHIE SEHESTEDT JUUL, der var hele Familiens meget nære Ven, og som var lige forstaaende overfor og afholdt af tre Slægtled af Familien fra Holstenshuus og Langesø.

Ægteparrets Sølvbryllup fejredes 6. November 1905 ved Afholdelsen af en Middag paa Holstenshuus for den nærmeste Familie og en Souper, i hvilken deltog en stor Del af den fyenske Adel, mange Mennesker fra Faaborg og Omegnen, samt Godsets Funktionærer og Forpagtere.

»Allerede fra Morgenstunden« — hedder det i Avisreferaterne — »hejstes Dannebrog i Faaborg By og Dier-nisse Sogn, og hen paa Formiddagen begyndte Lykønskningerne at strømme ind, blandt de mundtlige kan nævnes en Deputation paa 7 Mand fra Fæstere paa Lyø, som overrakte en

disse Slægters Medlemmer knyttedes oprigtige Venskaber, som i flere Tilfælde er blevet overført paa de næste Slægtled.

Saalænge Baronesse Berner Schilden Holstens Forældre og Søster, Frøken ELISABETH QUADE, levede, var de faste Julegæster paa Holstenshuus, som de ogsaa hver Sommer besøgte, ligesom Baronessens Broder, Kammerherre CHRISTIAN QUADE, og dennes Hustru og Søn. Sidstnævnte, Sekretær POUL QUADE, der med sin Hustru og deres to Børn er Baronessens nærmeste nulevende Slægtninge, er i den nyeste Tid faste Gæster paa Holstenshuus, ofte ogsaa i Juletiden.

Blandt Familiens trofaste Venner maa endnu nævnes Malerinden Frøken LUDOVICA THORNAM, Frøken ERNESTA HOLM, der er den afdøde Kammerherreinde Quaa-

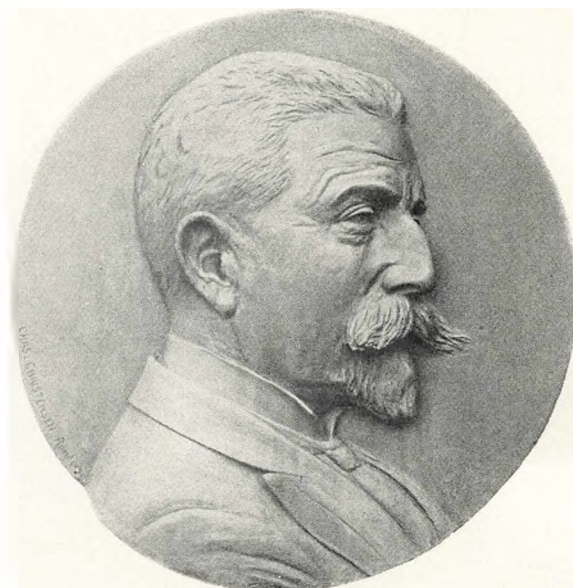
1890

J. B.

smuk Erindringsgave, bestaaende af forskjellige Sølv-gjenstande, og fra Vesteraaby Vaabenbroderforening, i hvilken Baronen blev optaget som Æresgjæst for 25 Aar siden, overbragtes ligeledes Lykønskning ved en Deputation. Talrige andre Beviser paa Højagtelse og Venlighed gav sig Udtryk i Dagens Løb, bl. a. ved de i Gaar omtalte Adresser, der overraktes ved Deputationer, og dernæst gennem en stor Del smagfulde Erindrings-Gjenstande, samt ved en Mængde Lykønskningstelegrammer, hvis Tal løb op til 207«.

».....Kl. 9 blev der af Sognets Beboere m. fl. bragt et Fakkeltog, som med Musik i Spidsen bevægede sig gennem Haven, og derefter marcherede op foran Hovedindgangen til Slot-tet«. Efter Afsyngelsen af en Hyldestsang udbragte Borger- og Haandværkerforeningens Sangkors Formand et Leve.

»Heldigvis blev Vejret smukt i Aftes, og saa vel Arrangører som Tilskuere fik derfor megen Glæde af den storslaede Illumination og Udsmykning, som var foranstaltet foran Slottet i Haven, hvor der tillige prangede et Par smukt udførte Navnetræk med Bogstaverne A.B.S.H. og L.B.S.H. i Transparent²³.«

Chas Christensen, Randers, freit ca. 1918
Medaillon fra Mindestotte
Clausholm Have

Malet ca. 1905 af C. Wentorf

CLAUSHOLM

Holstenshuus

Baronesse Louise Berner Schilden Holsten's 80-aarige Fødselsdag blev paa Initiativ af Lehns greve HENDRIK BILLE BRAHE SELBY paa Steensgaard fejret ved en Festmiddag paa Hotel d'Angleterre i København, i hvilken deltog ialt 83 Mennesker, mest Familie og de nærmeste gode Venner; særligt kan det nævnes, at et meget stort Antal af Baronessens svenske Paarørende havde givet Møde. Ved Middagen holdt Baronessens Fætters Søn Oberst HUGO CEDERSCHIÖLD en smuk, versificeret Tale, hvori han gav varmt Udtryk for de Baand,

Berner Schilden
 Berner Schilden Holsten

Baronesse Louise Berner Schilden Holsten
 J. Quade

som knytter Familierne sammen. Da Talen tillige giver et træffende Billede af Baronessen, gengives den i Tillægget.

Baronesse Louise Berner Schilden Holsten bor endnu paa Holstenshuus. Hun har i en lang Aarrække været Medlem af Bestyrelsen for den kommunale Hjelpekasse for Diernisse og har i sit Forhold til Sognets Beboere vist stor Trofasthed og Hjælpsomhed mod alle, som er kommet i Berøring med hende.

Mindestøtte i Clausholm Have
 rejst 1918 af Forpagtere og Funktionærer

STIFTAMTMANDINDE LOUISE BERNER
F. BARONESSE WEDELL-WEDELSBOG
FØDT 1906

STIFTAMTMAND
JØRGEN ALEXANDER BERNER
FØDT 1886

1939

EBBE BERNER
FØDT 1894

1934

ELISABETH MARGRETHE OG
LOUISE BERNER

STIFTAMTMAND
JØRGEN ALEXANDER BERNER
FØDT 1886

STIFTAMTMANDINDE LOUISE BERNER
F. BARONESSE WEDELL-WEDELLSBORG
FØDT 1906

Sommeren 1939

GUSTAV, ANNA SOPHIE, ELISABETH OG LOUISE BERNER

I Ægteskabet er der tre Sønner:

1. HANS HEINRICH ADAM Lehnsbaron BERNER SCHILDEN HOLSTEN til Langesø (1923) og Clausholm (1929), Medejer af Holstenshuus (1923), * paa Holstenshuus 18. Juli 1881, døbt Diernisse Kirke 6. November. Cand. phil., Kammerherre, Hofjægermester, R*.
 ~ København, Frederiks Kirke, 3. December 1904 med MINNA SOPHIE LOUISE Comtesse KNUTH (F: Kammerherre, Hofjægermester CHRISTOPHER ADAM VALDEMAR Greve KNUTH til Lilliendal og ILLE OTTILTE VILHELMINE Comtesse LERCHE), * paa Østergaard 26. Juni 1882, døbt Mern Kirke 11. August.
 Se ¹/₁.
2. JØRGEN ALEXANDER ADAM BERNER, Medejer af Holstenshuus (1923), * paa Holstenshuus 30. August 1886, døbt Diernisse Kirke 18. Oktober²⁴.
 Student fra Odense 1904, cand. jur. 1911, ansat ved Svendborg Amt 1911—14, i Indenrigsministeriet 1914, Fuldmægtig 1920, i Socialministeriet 1924, Kontorchef i Indenrigsministeriet 1926, konstitueret Præsident for Invalideforsikringsretten 1925—27, konstitueret Stiftamtmand i Viborg Februar-Maj 1928 og Marts-Juni 1929, Kontorchef i Ministeriet for Sundhedsvæsen 1928 (fra 1929 Socialministeriet), Stiftamtmand over Aalborg Stift og Amtmand over Aalborg Amt 1931. K², D.M.
 ~ København, Citadels Kirke, 22. Maj 1931²⁵ med LOUISE Baronesse WEDELL-WEDELLSBORG (F: Oberst VILHELM Baron WEDELL-WEDELLSBORG og LOUISE Baronesse WEDELL-WEDELLSBORG), * Helsingør 27. December 1906, døbt Kronborg Slotskirke (St. Mariæ Sogn) 10. Februar 1907.²⁶ — Børn:
  - A. ELISABETH MARGRETHE BERNER, * paa Aalborg Slot 1. Marts 1932, hjemmedøbt 22. April, fremstillet i Budolfi Kirke 28. August²⁷. (Vallø).
  - B. LOUISE BERNER, * paa Aalborg Slot 3. Juli 1933, døbt Budolfi Kirke 27. August²⁸. (Vallø).
  - C. GUSTAV ALEXANDER BERNER, * paa Aalborg Slot 7. Oktober 1935, døbt Budolfi Kirke 17. November²⁹.
  - D. ANNA SOPHIE BERNER, * paa Aalborg Slot 8. April 1938, døbt Budolfi Kirke 22. Maj ³⁰. (Vallø).
3. EBBE HELMUTH ADAM BERNER, * paa Holstenshuus 18. September 1894, døbt Diernisse Kirke 6. November³¹.
 Kunstmaler.
 ~ Odense, Sct. Knuds Kirke, 15. November 1917³² med KETTY DORIS WÄTZOLD CHRISTOPHERSEN (F: Guldsmed HAGBARD SYLVESTER CHRISTOPHERSEN og JULIE ELISABETH AUGUSTA WÄTZOLD), * Odense 15. November 1896, døbt Sct. Knuds Kirke 3. Januar 1897³³. — Ægteskabet opløst 1928. (Hun ~ 2° 1928 med Dr. med. ELI FRANS JOHANNES FABER, f. 1897, † 1933; ~ 3° 1939 med Professor Dr. med. CARL EDVARD BLOCH, f. 1872). — Uden Børn.

NEKROLOGER OVER BARON ADAM BERNER SCHILDEN HOLSTEN

DANSK JAGTTIDENDE 15. JUNI 1927.

Rask i Vendingen, snarraadig, beslutsom, med den hellige Jægerild i Aarerne, saadan var ADAM BERNER, da den, der skriver disse Linier, første Gang traf ham.

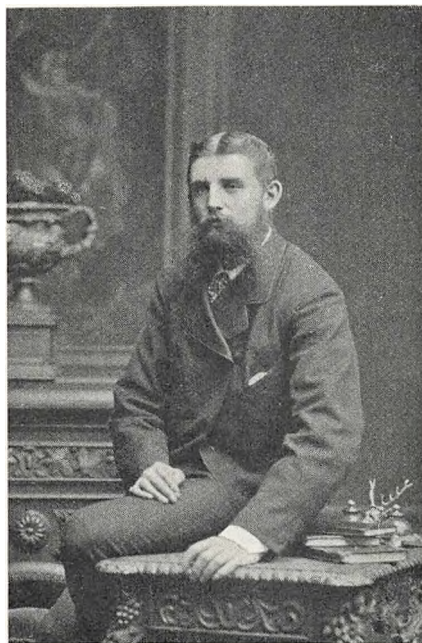
Det var i Begyndelsen af 70'erne, Skoledrenge var vi endnu, og Dueskydning var herhjemme ret ukendt. Saa arrangerede Ad. Berner en saadan nede i Køkkenhaven paa »Clausholm«. Skytternes Antal var — 2, en Havedreng trak i Snoren, og Duerne (for det var rigtige Duer) led ikke større Overlast ved den Sport.

Nogle Aar efter stiftedes »Dansk Jagtforening«, det var i Juni 1884, og det var netop noget for den unge Baron Berner Schilden Holsten; han hørte til »de 8«, som havde forberedt Sagen, og med glødende Interesse kastede han sig ind i Arbejdet for den nye Forening, som i ham havde en fortrinlig Støtte. Lensbaron TAGE REEDTZ-THOTT var Formand, og Baron Berner blev paa allerførste Møde indvalgt i Bestyrelsen.

Forsøg nu at tage ned fra Boghylden af de gamle Aargange af »Dansk Jagttidende« fra 1884 og videre, og man vil finde Adam Berner-Sch.-H.s Navn saa at sige i hvert andet Nr.

Hans Viden var meget alsidig, og han gik grundig tilværks:

En Raa med Opsats bliver nedlagt, straks sendes Dyret til videnskabelig Undersøgelse; — der rejser sig en Disput om Grævlingens Skade paa Nyttevildt, fluks dissekeres Hr. Grimbar's Mave. — I Rubriken

»Fra Dyrelivet« meddeles atter og atter baade lærerige og fornøjelige Iagttagelser, og man kan ikke noksom anbefale de Unge at gøre sig bekendt med de mange Nyttevink, som de Berner-Holstenske Anvisninger indeholder.

Som Eksempel herpaa maa maaske særlig nævnes Foredraget: »Om Kendskab til Dyrenes Spor«, og de dertil sig sluttende Afbildninger*). Her laa et stort Arbejde bag ved! Hvor Storsvildt og Smaasvildt (lige ned til Egernet) havde sin Gang, blev en Cement-Vælling hældt ud, hvorved en Række ypperlige Afstøbninger af Sporene beholdtes. For disse kunstneriske Frembringelser fik forøvrigt den afdøde Forstmester BARTH Ærespræmie ved Udstillingen i 1886, en Anerkendelse som stedse værdsattes højt.

Ja, »Dansk Jagtforening« kaldte ikke forgæves paa Adam Berner-Schilden-Holsten!

Den Gang sorterede »Hundesagen« mestendels under Foreningen og ogsaa her bistod han troligt. —

Friluftslivet var hans Liv og Lyst, indtil Sygdom begyndte at faa Tag i ham; Dyrelivet forstod han, og det beskyttede han.

Nogle faa Verslinier, som jeg saa ofte har hørt den Afdøde citere, vil jeg her sætte som en Takke- og Minderune over Adam Berner-Schilden-Holsten:

Das ist des Jägers Ehrenschild,
Der treu beschützt und hegt sein Wild,
Waidmännisch jagt, wie sich's gehört,
Den Schöpfer im Geschöpfe ehrt.

H.[erluf] R.[osenkrantz]

*) Se Dansk Jagttidende, Aargang III, Pag. 72 og Pag. 136—137.

DANSK JAGTTIDENDE 15. JULI 1927.

I sidste Nr. af Jagttidende har en Mand, der aabenbart er Barndoms- og Ungdomsven af den Afdøde i smukke og sande Ord givet en Skildring af ham, som han var paa den Tid. Billedet af ham over Teksten er ogsaa fra dette Tidspunkt.

Over denne Artikel staar et Billede, som hos alle os, der hørte til den faste Stab af Jægere, der i de sidste Decennier kom paa Klausholmjagterne, fremkalder Mindet om Baronen, som vi kendte ham. For os staar Adam Berner som den fødte Jorddrot, som Adelsmanden uden Frygt og Dadel, den lidenskabelige Jæger og Naturven, den storslaaet gæstfri Vært, og sidst og ikke mindst den trofaste Ven.

I de senere Aar gik det jo paa Klausholm som paa alle Landets andre Godser, at Jagten og Selskabe-

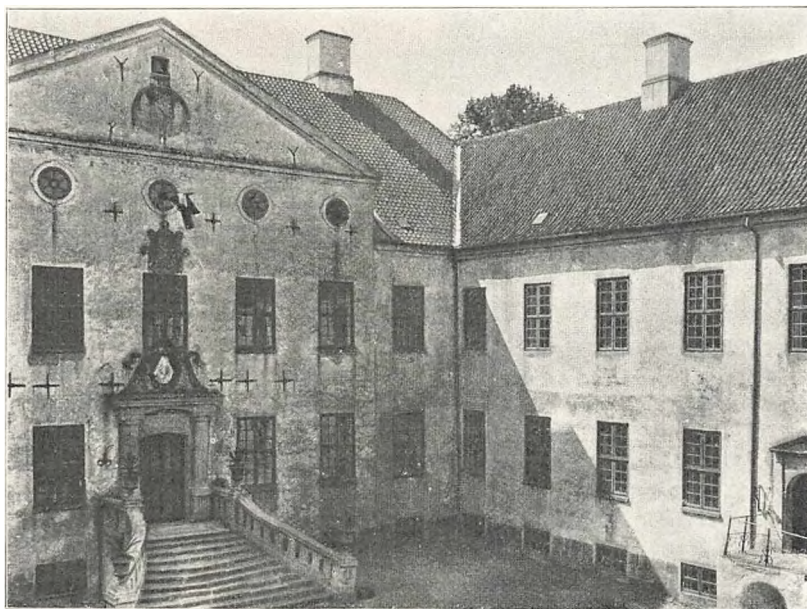
ligheden maatte indskrænkes. Indtil før Krigsaarene lod den kærkomne Indbydelse til Klausholmjagterne altid paa 5 Dages Jagt med Ophold for hele Jagtselskabet paa det gæstfrie og pragtfulde Slot. Der blev traditionelt jaget 2 Dage paa det nordlige Distrikt — Klausholm og Schildenseje — og 3 Dage paa det sydlige — Sofie Amaliegaards Skov og Estrup Birke. Den 1 ½ Mils Køretur med Vogne forkortedes af Proprietær Holst's ikke altid lige artige Historier. Foruden af Holst bestod den faste Kreds af Jægere af P. SCHMIDT, Skærring Munkegaard, Skovfoged EMMELÜTH (sic.) med det store Krybskytte-Ar paa Issen, af Godsets Forpagtere og Undertegnede. De af Godsets Funktionærer og nærmeste Naboer, der ikke var Jægere, blev ofte budne som Suppejægere. Thi paa Klausholm herskede, som næppe paa noget andet dansk Gods, patriarkalske Forhold.

Vi, der mødtes til Klapjagt paa Klausholm, husker Adam Berner, som han med sin store Elskværdighed altid modtog os paa den pompøse Slotstrappe under Frederik d. 4.s Buste, og som han, præsiderende ved Middagsbordet og hævende den store Pokal, ønskede: »Walkommen til Buors«. Adam Berner var nemlig Jyde af Fødsel og Sindelag, og det var ham en Sorg, den Gang Hovedbygningen paa det ham tilhørende fynske Gods Holstenshus brændte, at det ikke lod sig gennemføre at benytte Bygningsassurance fra Holstenshus til at restaurere Klausholms Slot for.

Hvordan Klausholms Skæbne bliver i Fremtiden, vides der intet om; dog er det en Trøst at vide, at Adam Berner efterlader sig en Stamherre, der omfatter Klausholm og dets stolte Historie med samme Veneration som Faderen, og forhaabentlig lykkes det ham at bevare Gaard og Gods fra den kranke Skæbne, der har ødelagt og endnu truer med at ødelægge saa mange af vore skønne og historiske Herreborge.

Vi, der har kendt og skattet den Afdøde, sænker i Ærbødighed Kaarden ved denne noble Personligheds Baare. Ære være hans Minde!

[Af Ritmester H. C. A. Jessen].

CLAUSHOLM

TALE HOLDT VED MIDDAGEN PAA BARONESSENS 80 AARS
FØDSELSDAG AF DAVÆRENDE
OBERST HUGO CEDERSCHIÖLD

TILL TANTE LEUSE

10. MARTS 1936.

Det går ett sund emellan tvänne länder
ett djupblått band, som intet hinder är.
Däröver sträckts och sträckas många händer
i trofast handslag, både här och där!
Så har det gjorts i redan svunna tider
och gör väl än, hur tiden undan rider.

Efter Gustav Alexander Berners Daab
Aalborg Slot den 17. November 1935

På sådant sätt knöts mellan våra släkter
för nära hundra år sen ock ett band,
som tvinnats starkt av tidens milda fläkter
och givit oss ett andra fosterland.
För oss är Danmark med sin rika mylla
vår farmors land, som vi beständigt hylla.

Är det ej självklart, säg, om så vi känna,
om så vi se, på vad det landet gett,
att vi idag, en högtidsdag som denna
med glädje hälsa, att Ni hit oss bett,
att det den svenska grenen har beskärats
Tante Leuse visa, hur av oss hon ärats.

En sådan dag flyr minnet väl tillbaka
till första gången, då din bild jag såg,
och efter femti år kan jag bejaka,
att hjärtat slog, då den framför mig låg.
Du var så smukk, at jag blev rent betagen
och till din slav för allan framtid slagen.

Och denna charme, den har oss alla därat
den svenska släkten utan tvekan sagt,
att till sin skönhetsdrottning den dig korat,
sin hyllning och för dina fötter lagt.
Det har den gjort, det skall den alltid göra,
den saken kan ej tidars tand förstöra.

Så ha vi kommit, att vår vördnad bringa
till släktens äldsta vid de ottio år,
och hjärtligt glada orden särskilt klinga
att så vital och ung du bland oss står.
Vad gör väl årens tall, om blott man känner,
att ungdoms glöd ännu i hjärtat bränner.

Så låt oss svenskar stiga upp i salen,
vår hyllning ge på gammalt svenskt manér!
För tante Leuse höjer jag pokalen,
om fyra hurrarop jag därvid ber!
Jag hoppas vi får fira henne mera
när vi »halvfems» och hundra celebrera!

Hugo Cederschiöld.

10. Marts 1935 paa Holstenshuus

UDDRAG AF FOLKETÆLLINGEN 1890

Svendborg Amt, Salling Herred, Diernisse Sogn.
HOLSTENSHUUS HOVEDGAARD

ADAM CHRISTOPHER Baron BERNER SCHILDEN HOLSTEN	M. 34	G.	Folkekirken	Vigerslev Sogn Odense Amt	Husfader, Hof- jægermester, Lehnssuccessor
LOUISE ELLA AUGUSTA FANNY CAROLINE Baro- nesse BERNER SCHILDEN HOLSTEN	Kv. 33	G.	—	Kjøbenhavn	Husmoder
HANS HEINRICH ADAM Baron BERNER SCHIL- DEN HOLSTEN	M. 8	U.	—	Diernisse Sogn Svendborg Amt	Barn
JØRGEN ALEXANDER ADAM BERNER	M. 3	U.	—	do.	do.
BODIL MARIE BIRCH	Kv. 21	U.	—	Hyllested Sogn Sorø Amt	Lærerinde
ANDREA NIELSEN	Kv. 23	U.	—	Gjentofte Sogn Kjøbenhavns Amt	Kammerjomfru
HANSINE MIKKELSEN	Kv. 23	U.	—	Vigerslev Sogn Odense Amt	Husholderske
ANE MARIE PETERSEN	Kv. 40	U.	—	Sønderbroby Sogn Svendborg Amt	Stuepige
ANE KIRSTINE PETERSEN	Kv. 18	U.	—	Diernisse Sogn Svendborg Amt	do.
JENS PETER RASMUSSEN	M. 32	U.	—	Herrested Sogn Svendborg Amt	Tjener
NIELS HANSØN	M. 17	U.	—	Nørresøby Sogn Odense Amt	do.
NIELS NIELSEN	M. 28	U.	—	Ringe Sogn Svendborg Amt	Skytte
RASMUS PETER RASMUSSEN	M. 28	U.	—	Diernisse Sogn Svendborg Amt	Kusk
LOUISE MAUCAND	Kv. 22	U.	—	Schweitz	Bonne

Af de i Folketællingen 1890 nævnte Mennesker omtales Lærerinden, Frøken BODIL BIRCH i Note 12 Side 22.

Tjener PETER RASMUSSEN er født i Maareskov 28. September 1857 og døbt i Kapellet paa Ravnholt. Han kom i Baronens Tjeneste 1874 og fejrede den 1. Oktober 1924 sit 50 Aars Tjenestebilæum, ved hvilken Lejlighed han dekoreredes med den kongelige Belønningsmedaille.

Den 6. Juni 1890 havde han ægtet SOPHIE FREDERIKSEN, født i Faaborg 5. Marts 1860 som Datter af Glarmester Frederiksen. De boede i Tjenerboligen paa Vejen til Faaborg. Peter Rasmussen døde paa Faaborg Sygehus 16. November 1924 og er begravet paa Diernisse Kirkegaard. Hans Enke har siden boet i Faaborg.

Skytte NIELS NIELSEN er født i Sødunge 4. Marts 1861 og blev sidst paa Aaret 1879 Elev paa Holstenshuus og næste Aar Skytte paa Clausholm. Efter Militærtjenesten blev han 22. Oktober 1885 ansat som Skytte paa Holstenshuus. Fra 1900 til 1909 var han Forpagter af den Baronens som Allodialgods tilhørende Barnehøjgaard og blev derefter Fæster af et i Nærheden af denne Gaard beliggende Husmandsbrug.

Den 28. November 1893 ægtede Nielsen i Lyø Kirke Sognefoged ALBRETSSENS Datter ANE MARIE, der er født paa Lyø 12. April 1865 og døde 4. Februar 1938.

I Begyndelsen boede Nielsens i den da nyopførte Skyttebolig paa Vejen til Pejrup. Nu bor Nielsen sammen med en Søn og dennes Hustru.

Kusk RASMUS RASMUSSEN, hvis Forældre boede i Fruerhavehuset ved Alléskoven under Holstenshuus Gods, er født 6. Maj 1861 og kom i 1886 som Kusk til Holstenshuus. Efter en Tid at have været beskæftiget med Pasning af Vildtet blev han Skovarbejder den 1. November 1899 og bor nu med sin Hustru, der er en Smededatter fra Taagerød ved Langesø, som Opsynsmand i Nakkebølle Enemærke.

Han har saaledes været i Godsets Tjeneste i over 53 Aar.

»KONGRESBOGEN«

Lysten til at samle paa Autografer er ikke nogen moderne Foreteelse, ogsaa i 70'erne i forrige Aarhundrede var dette en yndet Sport blandt unge Piger; naar det omtales her, skyldes det, at Baronesse LOUISE BERNER SCHILDEN HOLSTEN, født QUAADE, fra sin Ungdom har en Autografsamling af mere end almindelig Interesse. Samlingen findes i et lille Album i Læderbind, hvori der er skrevet:

Congrès de Berlin
13 Juin 1878
13 Juillet 1878
après la guerre entre
la Russie & la Turquie
L. Quaade.

Paa Bogens første Blad findes følgende Underskrifter:

v. Bismarck
B. Bülow
C. Hohenlohe

Bucker Radowitz

og paa de følgende Sider har talrige af de Delegerede indskrevet deres Navne; saaledes de østrig-ungarske Udsendinge ANDRÁSSY og KÁROLYI; den yngre BERNHARD VON BÜLOW, Greve HORRIC DE BEAUCAIRE, der senere var Frankrigs Minister i København, Jarlen af BEACONSFIELD (»Berlin 1. Juli 1878«), Marquis'en af SALISBURY (»Berlin July 3, 78«), Lord ODO RUSSEL (»Berlin 4 July 1878«), Ruslands Udenrigsminister Fytst GORTCHACOW, Diplomaten PAUL SCHOUVALOFF og de tyrkiske Medlemmer SADOULLAH, ALLARA THEODORY, MEHEMED ALI og RIZA.

Særlig Interesse knytter der sig til BISMARCK-Autografen, idet Fyrsten af Princip ikke gav Autografer. Lord Odo Russel (den senere Lord EMPTIL) lovede imidlertid Frøken Quaade at skaffe hende den, hvis det var muligt, og paa Kongressens sidste Dag bad han om hendes Bog, som han — efter at Bismarck havde underskrevet Traktaterne — forelagde ham med Ordene: »Voici aussi quelque chose où il faut mettre votre nom«, hvorefter Bismarck skrev sit Navn i Bogen.

ERINDRINGER FRA CLAUSHOLM

af Generalmajor F. Hegermann-Lindencrone.

Medens jeg som Løjtnant ved 5te Dragonregiments 2den Eskadron under Ritmester ALFRED FLINDT laa i Garnison i Randers i Aarene 1866—71, kom jeg ofte paa den i Nærheden beliggende gamle, stolte Herregaard Clausholm; her boede den Gang Kammerherre, Ritmester, Baron ALEXANDER BERNER SCHILDEN HOLSTEN, der tidligere havde gjort Tjeneste ved Livgarden til Hest i København.

Muligvis blev jeg første Gang introduceret af Ritmester Flindt, jeg kom i hvert Fald ofte sammen med ham paa Clausholm. Om det var paa Familieskabets Omraade eller blot som jævnaldrende Officerskammerat, at han og Berner vare Dus, ved jeg ej. Iøvrigt var Berner og min Fader gode Bekendte fra den Tid, min Fader stod ved Husarerne, sammen med hvem Hestgarderne uddannedes paa Jægersborg.

Om det var af Gigt eller Podagra, ved jeg ej, men jeg synes at kunne erindre, at jeg ofte saa Kammerherren sidde i en Lænestol med Benene indhyllede i et Tæppe. Han var i 1866 43 Aar og hans Hustru, MAGDALENE, født HOLSTEN 36 Aar. De havde den Gang 3 Børn: ADAM, SOPHIE og ALEXANDRA, paa henholdsvis 11, 10 og 6 Aar, søde og kønne. Sophie var min specielle Veninde, og kaldte mig altid for »min Løjtnant«.

Jeg kom ofte til Clausholm paa den Tids hyggelige, dagligdags Maade, men der var ogsaa af og til større Selskab og Bal, hvor Godsejerne fra Omegnen, samt Officerer og Honoratiores fra Randers kom til Stede.

Jeg kom ogsaa paa Smaajagt paa Clausholm, og Berners var i det hele paa alle Maader saa elskværdige og gæstfrie som muligt imod min Hustru og mig.

Da Adam blev saa stor, at Forældrene gerne vilde have ham i Randers lærde Skole, saa tror jeg nok, at de i Samraad med Ritmester Flindt ønskede at faa ham i Huset hos mig og min Kone. Jeg boede dengang i en pæn lille Villa med Have, samt Staldrum i Vestergade. Dette blev saa til Virkelighed, jeg erin-

drer ej bestemt Tidspunktet, men tror det maa have været 1867—68. Vi var glade ved at have ham, det var en rar Dreng, som det var let at komme ud af det med. For lettere at kunne komme hjem til Clausholm paa Fridagene havde han for det meste en Hest staaende i min Stald.

En Dag i Forsommeren 1870 var jeg redet til Clausholm om Eftermiddagen for næste Dag at skyde Bekkasiner. Jeg erindrer da saa tydeligt, hvorledes Kammerherren om Natten meget altereret kom ind til mig med et Lys i Haanden for at meddele mig, at der var kommet en Dragonordonnans fra Randers med Ordre til mig straks at komme hjem, da Eskadronen næste Morgen med Jernbanen skulde til Kolding. Det var i Anledning af den mellem Frankrig og Tyskland udbrudte Krig. Jeg husker, at Overlærer KOCHS patriotiske Hustru, da Toget med Dragonerne satte sig i Gang, raabte til mig: »Bring Sejr med!«.

Da min Kone kort efter ogsaa skulde til Kolding, kom Adam i Huset hos Oberst WEGENERS, hvor han saa forblev, indtil han var færdig med sin Skolegang. Da jeg i 1871 blev forflyttet til Aarhus som Adjutant hos Generalløjtnant P. STEINMANN kom Adam mig i flere Aar af Syne, men jeg bevarer Mindet om en god, rar, livlig og høflig Dreng, som vedblev at vise sine fordums Plejeforældre Hengivenhed.

Jeg overværede i sin Tid Soffies og Lalas Bryllupper.

(I de ovenfor meddelte Erindringer, som Generalmajor Hegermann-Lindencrone i Januar 1936 har tilstillet Lehnsbaron H. Berner Schilden Holsten, er der med Forfatterens Tilladelse foretaget enkelte Omredigeringer og Udeladelser.)

SPREDTE ERINDRINGER FRA CLAUSHOLM I 1865—75 AARENE

nedskrevne dels efter fortælling, dels efter optegnelser af min mor, Bertha Ostermann
af sognepræst H. Ostermann.

Min far var sognepræst for Aarslev og Hørning menigheder ved Randers, og i Aarslev præstegaard levede jeg min barndom og ungdom³⁴.

I nabosognet Voldum laa det gamle herresæde Clausholm, kendt fra dronning Anna Sophies historie. Der var ikke langt derover fra Aarslev, blot et lille stykke vej langs aadalen og saa tværs over den saakaldte »vase« — saa laa den gamle statelige borg der under bakkerne paa aadalens modsatte side.

Paa Clausholm boede dengang kammerherre Berner-Schilden; jeg husker ham som en smuk og venlig herre, der altid viste mig umaadelig hensynsfuldhed og faderlig omhu. Kammerherreinden var fra Holstenshuus og Langesø paa Fyn. Hun var en overordentlig statelig dame, der altid optraadte med megen værdighed og anstand og styrede det store hus med fast og bestemt — dog tillige mild — haand. Mod mig var hun altid kærlig og moderlig. Der var tre Børn, en søn og to døtre. Sønnen, Adam, var altsaa arving til alle godserne og kaldtes i almindelighed »den lille stamherre«. Han var en smuk dreng og senere et elskværdigt ungt menneske — men han holdt nok af at drille sine søstre og mig lidt. Den ældste datter hed SOPHIE og den yngste ALEXANDRA, kaldet LALLA. Alle børnene var »umaadelig søde og elskværdige«, døtrene tillige nydelige og almindelig afholdte baade af tjenerskabet og i omegnen. Der herskede i det hele taget det smukkeste forhold mellem familien paa slottet og omgivelserne. Kammerherrens var et udmærket herskab for alle deres undergivne — fra den højeste til den laveste — og tog sig med megen omhu af dem og deres familier; forholdet var smukt gammeldags patriarkalsk, og hengivenheden gengældtes i høj grad fra alle sider³⁵.

Jeg mindes tydeligt den første gang, jeg traf sammen med kammerherrens familie. Det var paa herregaarden Tustrup paa aadalens modsatte side; den ejedes af jægermester JENS PIND. Jeg var vel en 9—10 aar dengang og lidt ængstelig og sky for de »fine og fornemme« fremmede. Men det gik over, saasnart jeg lærte dem at kende. Kammerherreinden maa have syntes om mig, for hun indbød mig med det samme til at deltage i et gymnastikkursus, der skulde igang paa Clausholm, og jeg fik lov dertil af mine forældre. Dette blev indledningen til, at jeg blev en meget hyppig gæst paa Clausholm gennem hele min barndom og ungdom.

I 2 aar gik vi til gymnastik hver søndag i 3 timer. Der kom en gymnastiklærer ud fra Randers, og i den store entré fik vi saa undervisning. Vi var alle meget glade derved, og gymnastiklæreren var meget flink. Jeg glædede mig til hver søndag, jeg blev nemlig næsten hver gang indbudt til at blive der hele dagen, og blev saa hentet hjem med vogn om aftenen. Sophie og jeg var jævnaldrende, og vi blev meget gode venner, hun var henrivende sød og fin. Lalla var meget livlig og morsom. Jeg mindes en gang hun bad mig om at gaa med hende ovenpaa, der var noget, vi skulde hente; men da vi saa gik ned igen, fandt hun paa at lukke mig inde i en kælder, som der gik en trappe ned til fra en af sidegangene; »nu skal du

sidde der, til jeg kommer og henter dig« — sagde hun. Jeg vidste, at kammerherren ikke kunde lide saadan noget, saa jeg sagde: »søde Lalla, pas nu paa, at din papa ikke opdager det, saa ved du jo, han bliver vred«, men hun løb sin vej, og jeg satte mig stille ned paa trappen, og haabede, at en af tjenerne skulde komme forbi. Lidt efter hørte jeg skridt af en, der gik forbi, men jeg mente at kunne kende kammerherrens skridt, saa jeg sad musestille. Saa noget efter, kom der igen en forbi, som jeg følte mig sikker paa, var en af tjenerne. Jeg bankede da paa døren — men ak! det var papa, som lukkede op. Han blev meget forbavset, da han saa mig, men sagde ligestraks efter: »Det maa have været Lalla, der har lukket dig inde; nu skal hun faa!« Jeg tiggede ham om ikke at skænde paa hende for det, sagde, at vi legede, og saa skulde hun hente mig om lidt — men intet hjælp, han trak mig med ind i salonen, hvor de alle sad, kammerherreinden, Soffy, Lærerinden og Adam. Lalla laa og holdt kommers paa en divan og blev vist ikke lidt forbavset, da vi kom ind, men hun maatte pænt bede om forladelse, og saa fik hun smæk af kammerherren, men hun var en sød og god lille pige, som endelig bagefter vilde gøre det godt igen ved at give mig alt muligt — men jeg maatte intet modtage for min mor.

De levede meget lykkeligt sammen paa slottet, og kammerherren var ikke glad, naar hans kære »Lenchén«, som han kaldte kammerherreinden, ikke var rigtig rask, hvilket undertiden var tilfældet.

Mine forældre, som kammerherrens holdt meget af, kom ofte paa slottet til middage, og de satte stor pris baade paa kammerherrens og paa de søde børn. Flere dejlige baller har jeg været til derovre, det var en stor glæde at være med, og ligeledes til de unge pigers fødselsdage. Fastelavnsmandagene var vi der ogsaa, saa hang der i entréen en stor fin tønde, fyldt med godter og numre paa fine smaating, det var altid meget morsomt. Ligeledes var jeg der flere gange i julen til et stort, fint juletræ.

Kammerherreindens far, »den gamle excellence«, som han altid kaldtes, fra Langesø, har jeg ogsaa været sammen med mange gange, han var en saare elskelig gammel herre. Jeg mindes den sidste gang, han var paa Clausholm, da væltede de i skoven paa en køretur, og han kom lettere tilskade og maatte ligge der en tid. Da hentede de flere gange min mor derover, da excellencen saa godt kunde lide at tale med hende; jeg fik da ogsaa lov at følge med for at være sammen med de unge. Excellencen havde en gammel tjener, som var meget kær; jeg hørte, han sørgede saa umaadelig, da hans herre døde. Ved maaltiderne stod tjeneren altid bag excellencens stol.

I haven legede vi om sommeren. Det var en meget stor, smuk og statelig have med smukke lange alléer, vi spillede meget krocket derovre. Der blev engang holdt en stor bazar i den nederste del af haven, kammerherreinden arrangerede den, og min mor stod selv i en af boderne, ogsaa minister ESTRUPS frue stod for en bod, hun var jo søster til kammerherreinden, ligesom ogsaa grevinde MOLTKE, Bregentved*), Basaren afholdtes til fordel for de mange fattige i sognene, og der kom ogsaa saa meget ind, kan jeg erindre.

Det var en fryd, naar der var bal. Et par gange blev der danset i en stue, som kaldtes billardstuen, og vi morede os dejligt. Men ved det sidste store bal, jeg var med til, blev der danset i den store havestue, en stor salon eller rettere sal ud imod haven, og det var ganske dejligt. Der var en mængde mennesker samlet, jeg erindrer, at kammerherreinden ventede en prins CAROLATH, som skulde komme den aften, maaske tænkte hun, at Soffy og han kunde komme til at holde af hinanden. Og da han ikke kom, blev kammerherreinden meget bedrøvet og fik slem migræne. Der kom da bud ned til min mor, som var blandt gæsterne, om hun vilde være saa god at repræsentere ved bordet, og det gik helt godt. Senere paa aftenen kom kammerherreinden saa ned igen, og saa var kammerherren saa glad. Det var et staaende bal med skøn musik og levende blomster ved kotillonen, det var ganske overordentlig smukt. Jeg var saa heldig at faa hele mit balkort fuldt og danse hver eneste dans, da jeg jo var kendt — det kneb lidt med français, men jeg dansede den med Adam, saa han hjalp mig, og det gik godt alligevel.

Kammerherrens var meget elsket paa egnen, de kom ogsaa meget sammen med grevens paa Gl. Estrup SCHEEL og med jægermesterens paa Tustrup, der mindes jeg, at de engang sneede inde efter et middags-selskab sammen med mine forældre, og vi alle omsider blev kørt hjem i slæder, tykt indpakkede — det var uhyre fornøjeligt.

Tjenerskabet paa Clausholm var veloplært, høfligt og hjælpsomt mod gæster og fremmede. Til daglig var der to tjenere, den, der var længst i tjenesten, og tillige den elskværdigste, var »Niels tjener«; adskillige aar efter, da min mand havde forretning i Hornslet, kom han en skønne dag ind i butikken og hilste paa mig. Min mand kaldte paa mig og sagde, der var en herre, som gerne vilde se mig, jeg gik da ud, og der stod en nydelig distingueret herre i butikken, jeg kendte ham dog straks og sagde: »men er det ikke

*) Grevinde MAGDA MOLTKE, f. ESTRUP.

»Niels tjener« — »jo, lille frue,« sagde han, «det vilde glæde mig meget at hilse paa dem og mindes de gamle dage paa slottet«. Han var da blevet skovfoged.

Den daglige levemaade paa Clausholm var solid gammeldags kost, bordet var altid smukt dækket, og begge tjenerne vartede op. Ved selskaber forøgedes betjeningen efter behovet, der plejede da at komme en eller to ekstra tjenere ud fra Randers. Ved saadanne lejligheder straaledes bordet af sølvtøj og lys, og maden var ekscellent. Der muciceredes en del, til daglig af Soffy og guvernanten frk. RENOARD, men ofte kom der ogsaa gæster, som spillede, saaledes erindrer jeg en JOH. WIMPFEN fra Randers, som spillede klaver aldeles dejligt. — Ved de store aarlige jagter kom der gæster viden omkring fra og opholdt sig flere dage paa slottet, hvor der da om aftenene saa at sige var aabent hus for omegnens honoratiores.

Ved børnenes konfirmationer — der fandt sted i Voldum kirke, skønt børnene selv hellere vilde have gaaet til præst og være blevet konfirmeret i Aarslev — var der ikke stort selskab paa konfirmationsdagen, kun familie, men bagefter holdtes der gerne et ungdomsselskab, jeg erindrer særlig min veninde Soffys, som var meget hyggeligt, der blev leget og danset.

Greve præstegaard d. 5. august 1936.

Bertha Ostermann.

BRANDEN PAA HOLSTENSHUUS

I Julen 1908 var hele Familien samlet paa Holstenshuus og desuden Baronessens Søster, Frøken Elisabeth Quaade, og Baronessens Brodersøn, Hr. Poul Quaade.

Tidlig om Morgenen den 30. December opdagede Frøken Quaade, at der var Ild i Huset, og allarmerede nogle af Familiens Medlemmer.

Ilden stammede fra en Skorsten, og Slukningsarbejdet vanskeliggjordes ved, at det var stærk Frost, hvad der ogsaa bevirkede, at Sprøjten fra Faaborg kom temmelig sent.

Hele Hovedbygningen brændte med Undtagelse af de gamle tøndehvælvede Kældere i Jørgen Schults Bygning fra 1643, og det var en stor Sorg for hele Familien saaledes at se sit Hjem ødelagt.

Det lykkedes heldigvis at redde det meste af Indboet i underste Etage, de allerfleste Familiemalerier, Baronessens Smykker, det meste af Sølvtøjet og to Kniplingsbesætninger, medens en Kniplingsbesætning og noget Sølvtøj brændte, ligesom Baronens store Samling af Gevirer og Opsatser, hvad der var ham et smerteligt Tab.

Blandt de Sager af Interesse for Familien, der gik til Grunde ved Branden, kan nævnes et Portræt-maleri af en af Gehejmerraad Holstens Døtre, medens Portrætterne af hendes to Søstre reddedes, et Portræt af en yngre Mand, vistnok Admiral Holsten som ung, og en Miniatur af en ung Officer, vist Emil Holsten; desuden et Gulvtæppe med en broderet Fremstilling af Holstenshuus's gamle af Knud Venstermand og Jørgen Schult opførte Hovedbygning, set fra Øst.

Endvidere brændte en meget smuk stor Mahognitræs Vugge med Bronzebeslag i Empirestil, der formentlig har været benyttet af følgende Medlemmer af Familien:

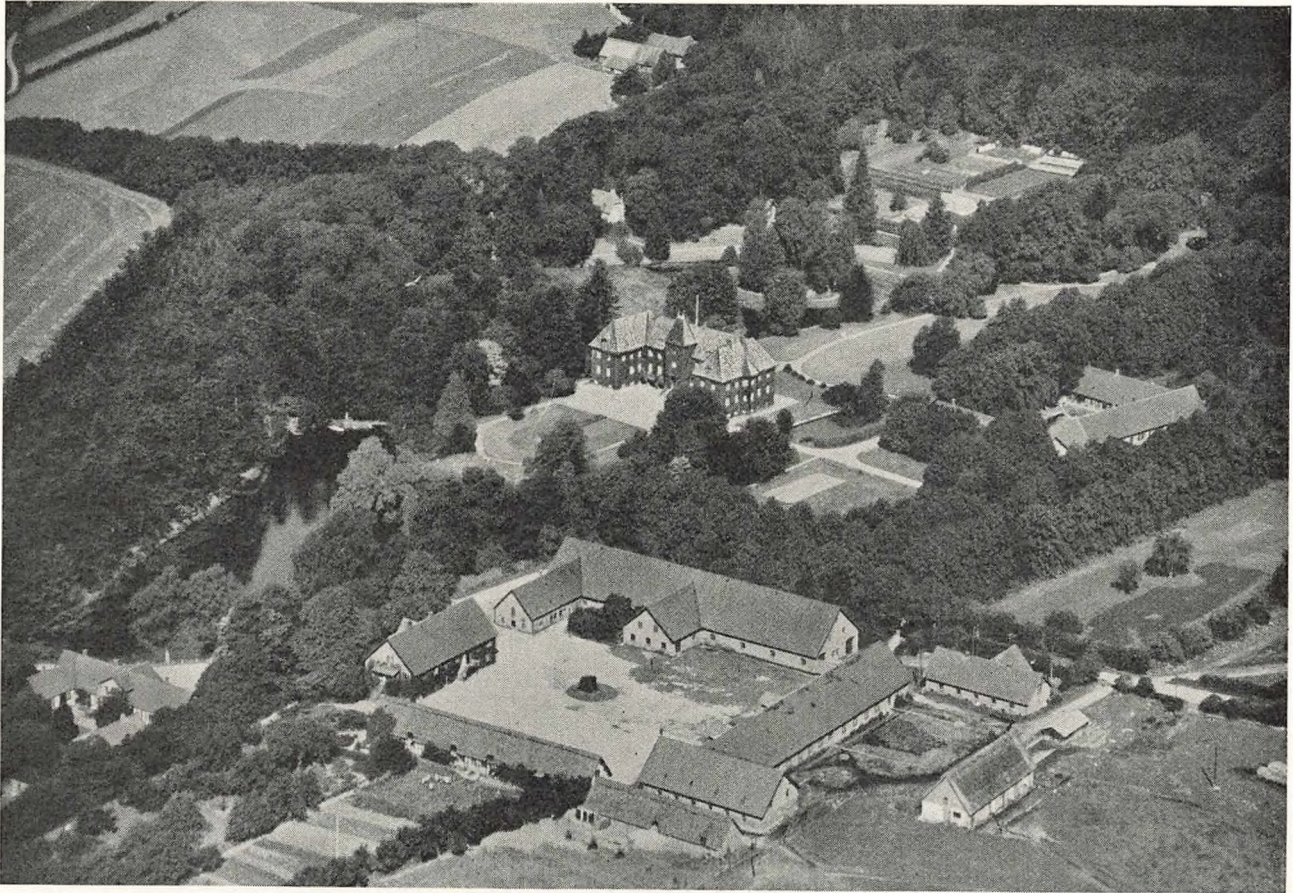
Excellencen Holstens tre Døtre,
Baron Adam Berner Schilden Holsten og hans 2 Søstre,
sammes tre Sønner og antagelig deres Fætter, Poul Quaade,
og Baron H. Berner Schilden Holstens to Døtre,
hvoraf den yngste laa i Vuggen den paagældende Nat.

Endelig brændte en Daabskjole, der var broderet til Grev Preben Bille Brahe (født 14. November 1842), vistnok af hans Moders Søstre, Baronesserne Selby. Om denne Daabskjole har Baron Adam Berner Schilden Holsten nedskrevet følgende:

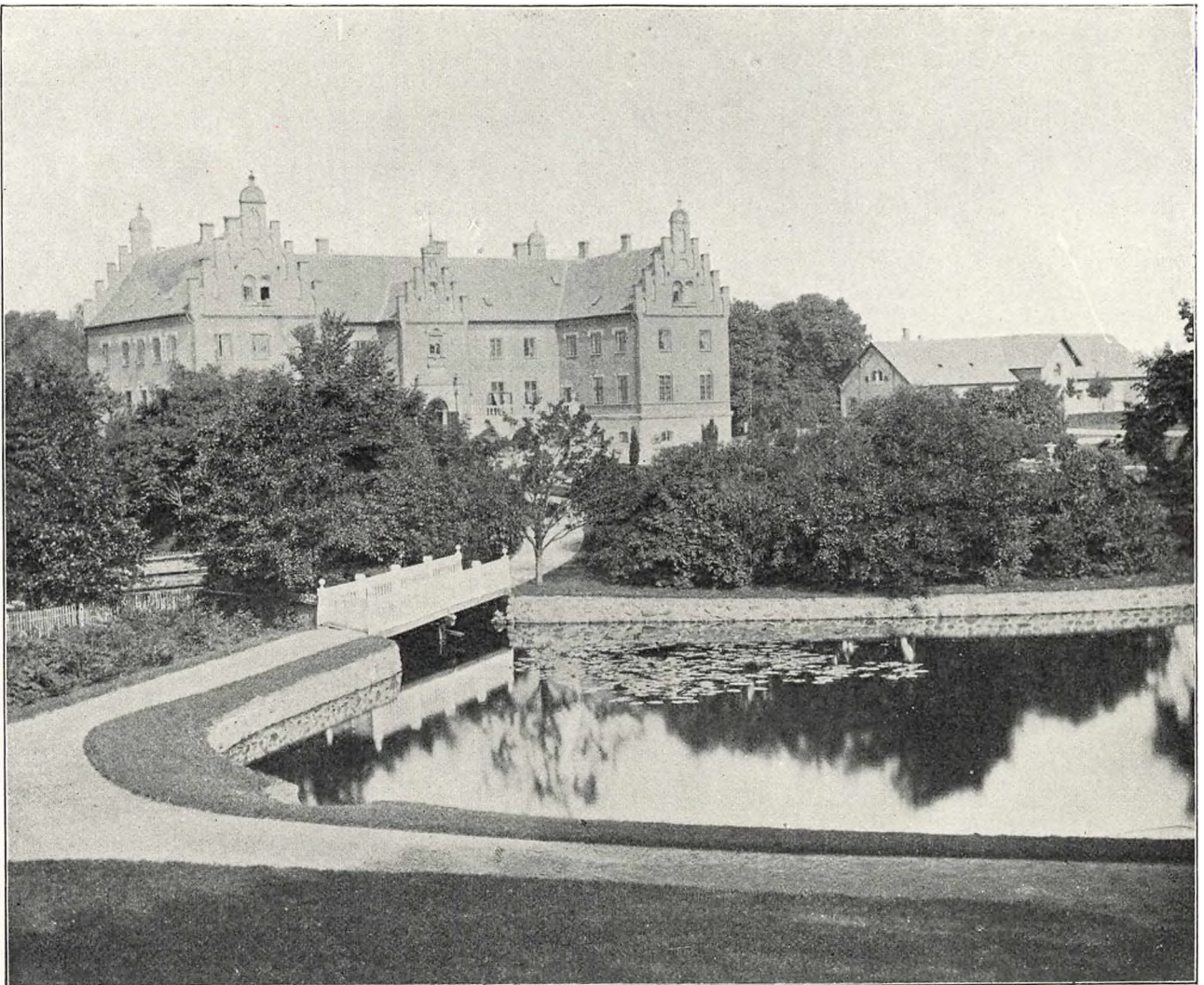
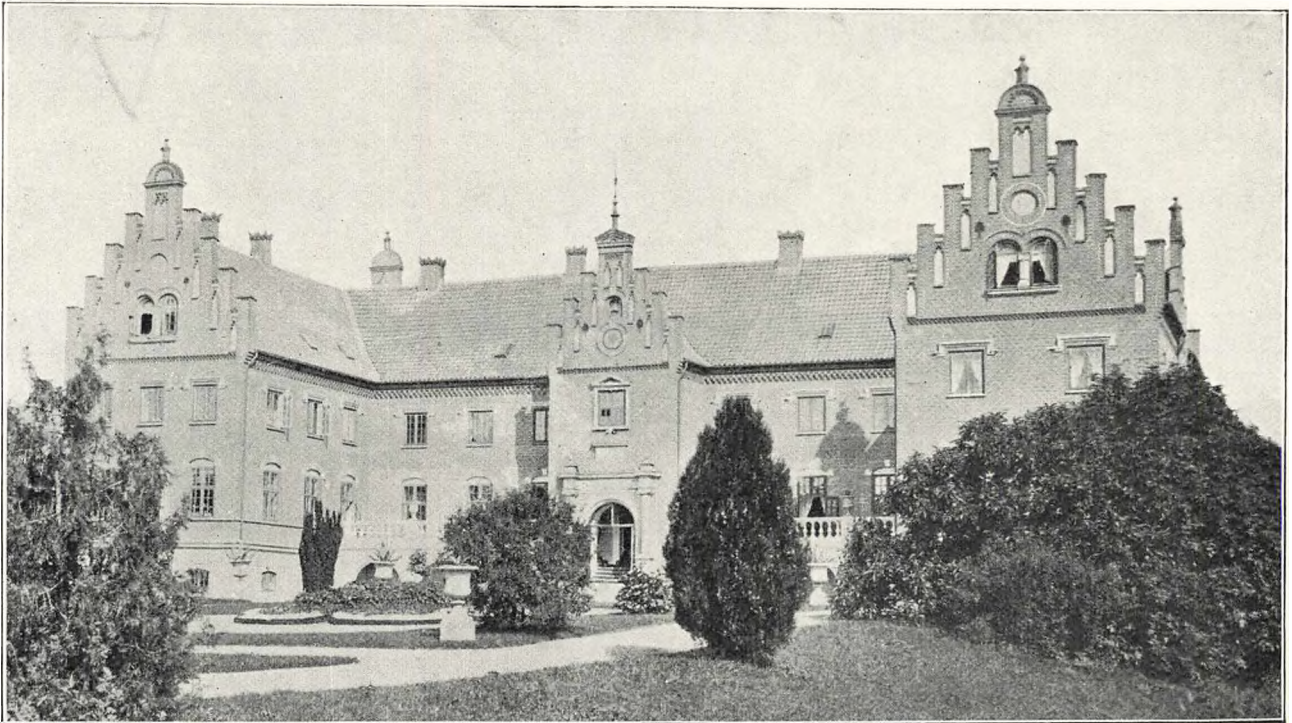
De af Familien's Medlemmer, som har været døbt i den Daabskjole, der stammer fra det Selbyske Huus, og som brændte med Holstenshuus den 30te December 1908.

Preben Bille-Brahe [f. 1842].	Hans Heinrich Berner-Schilden Holsten [f. 1881].
Louise Bille-Brahe [f. 1844].	Jørgen Berner [f. 1886].
Moritz Bille-Brahe [f. 1848].	Poul Quaade [f. 1891].
Christian Quaade [f. 1852].	Ebbe Berner [f. 1894].
Louise Quaade [f. 1856].	Sophie Magdalene Berner-Schilden-Holsten [f. 1906].
Elisabeth Quaade [f. 1862].	Regitze Berner [f. 1908].

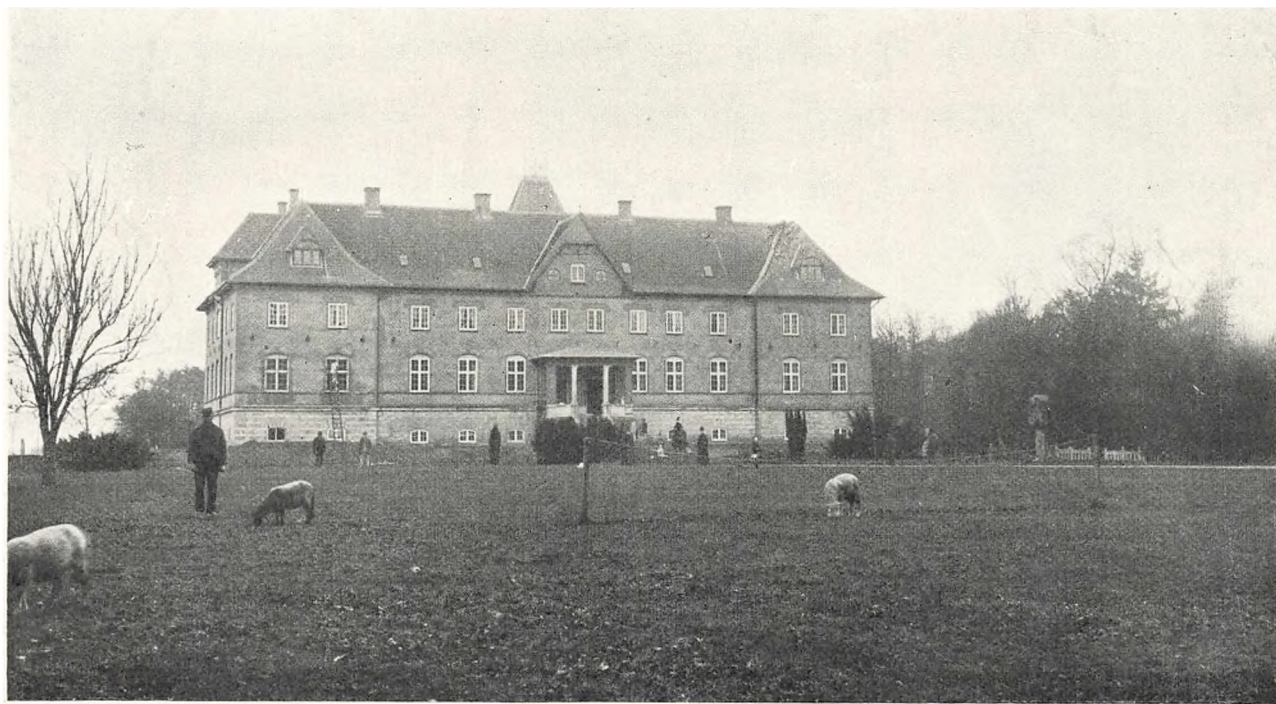
H. B. S. H.

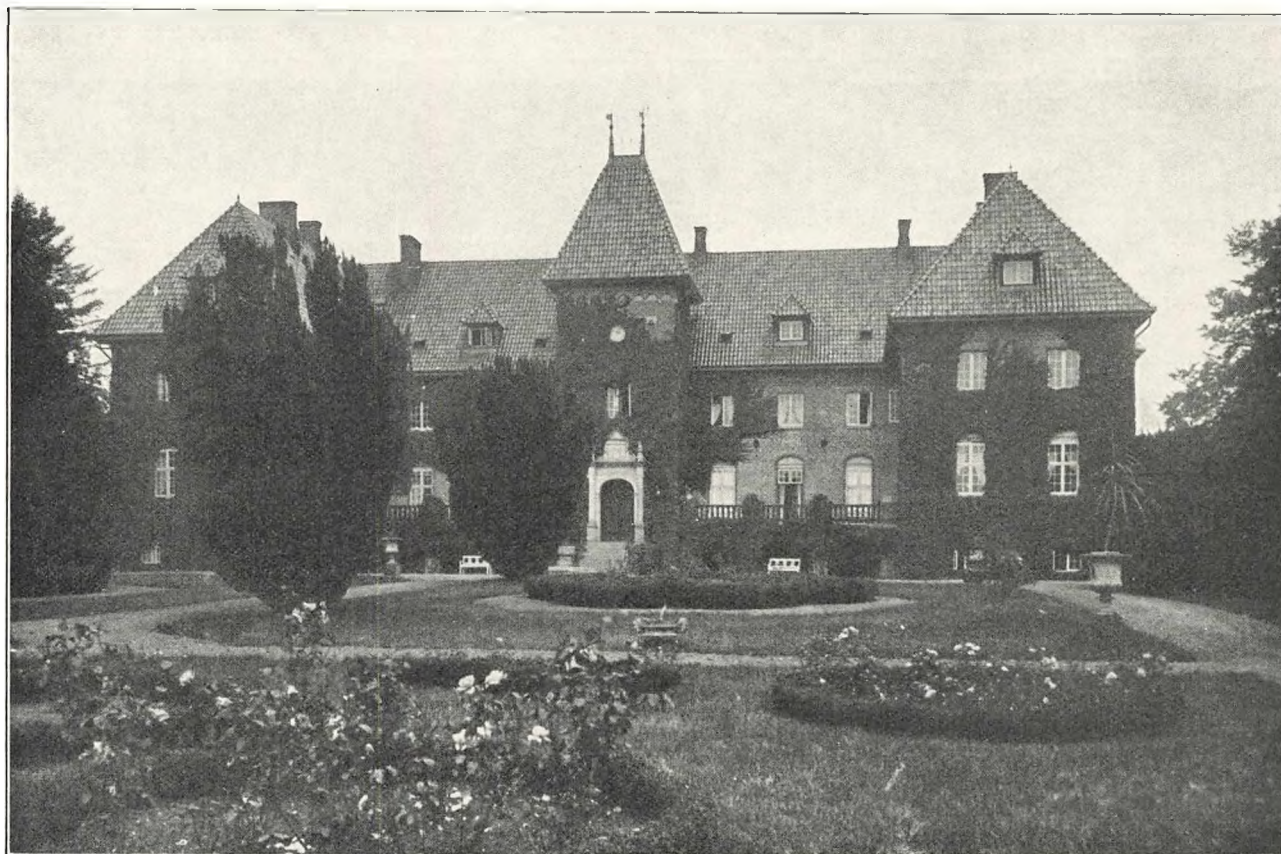
Luftbillede af Holstenshuus

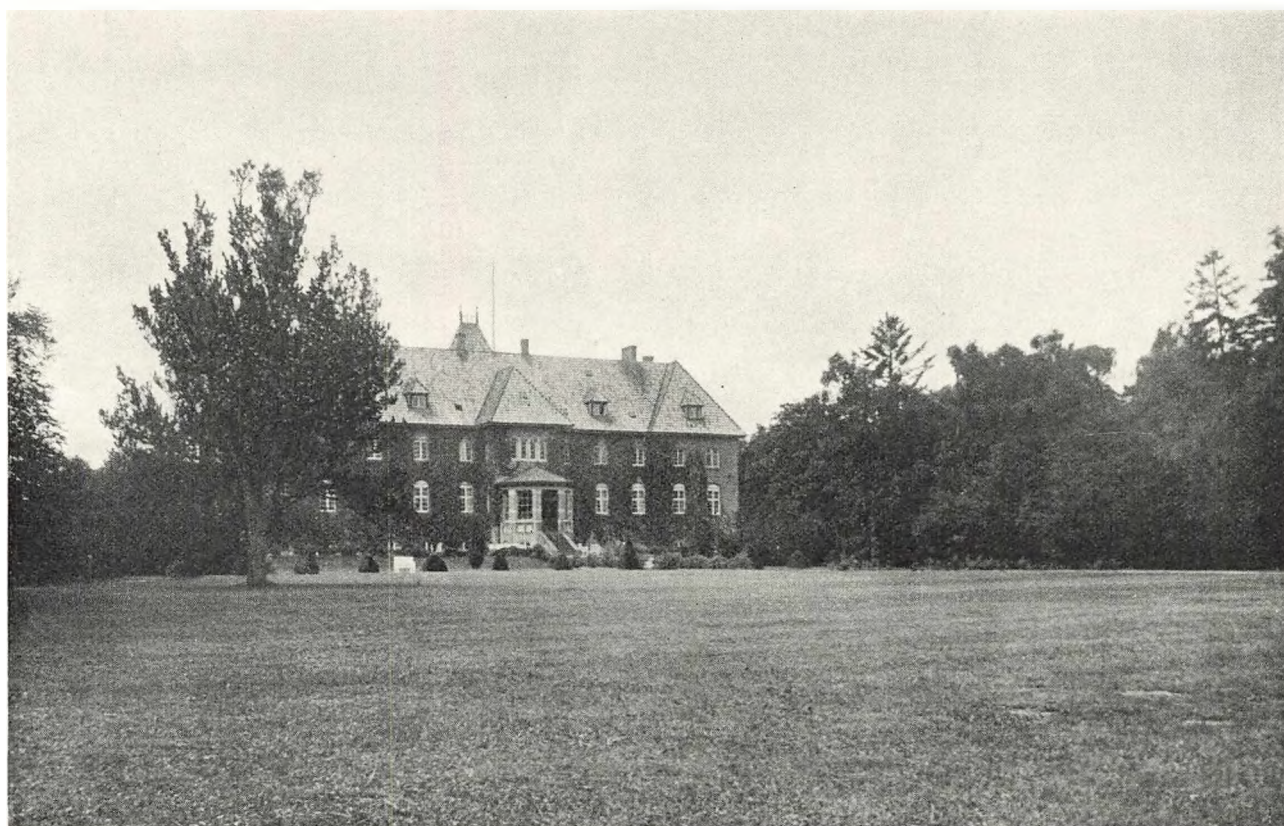
HOLSTENSHUUS 1863—1889

HOLSTENSHUUS 1880—1908

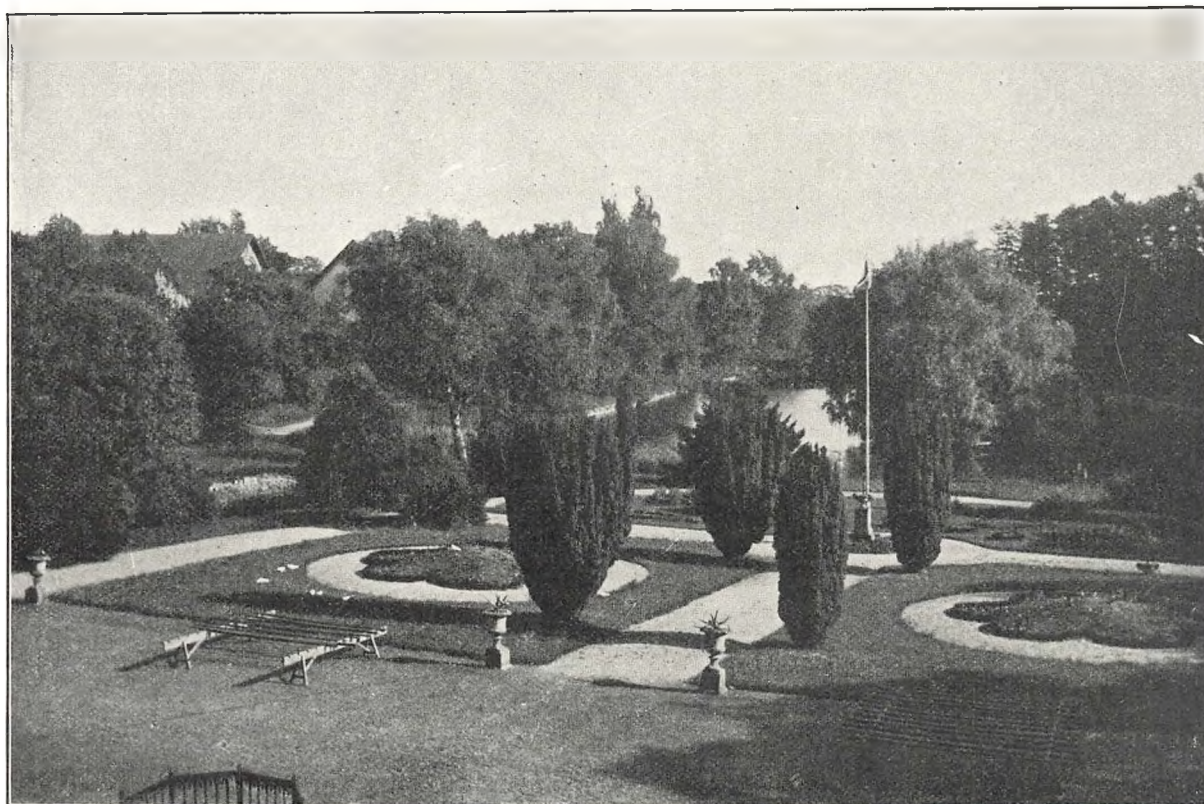

HOLSTENSHUUS FRA SYD CA. 1920

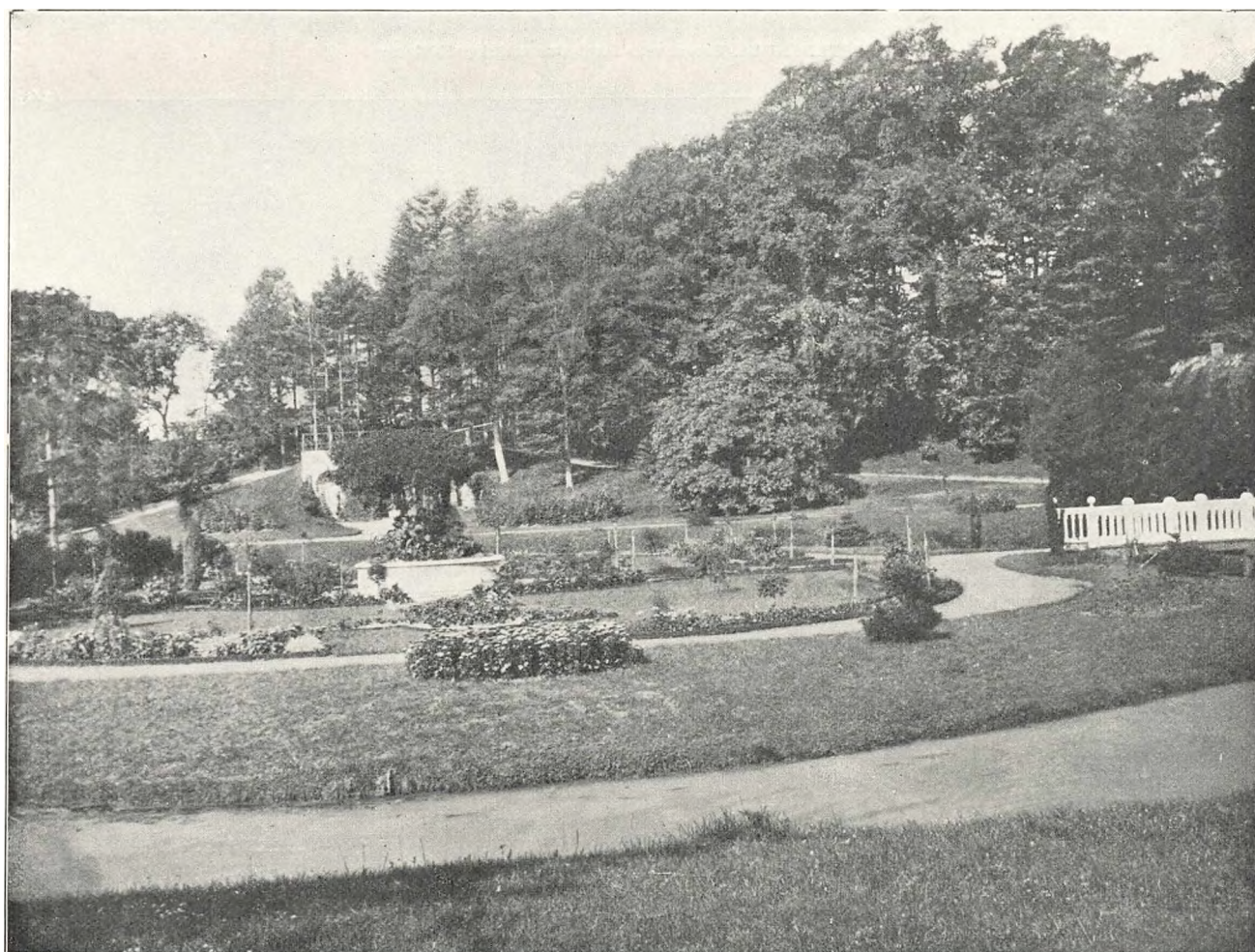

HOLSTENSHUUS FRA NORD CA. 1920

HOLSTENSHUUS. Udsigt over det franske Anlæg, Avlsbygningerne og Møledammen 1906

HOLSTENSHUUS. Øen og Grotten i sidste Halvdel af det 19de Aarhundrede

HOLSTENSHUUS. Baronessens Dagligstue omkring 1880'erne

HOLSTENSHUUS. Baronens Arbejdsværelse omkring 1880'erne

HOLSTENSHUUS. Baronessens Dagligstue omkring 1880'erne

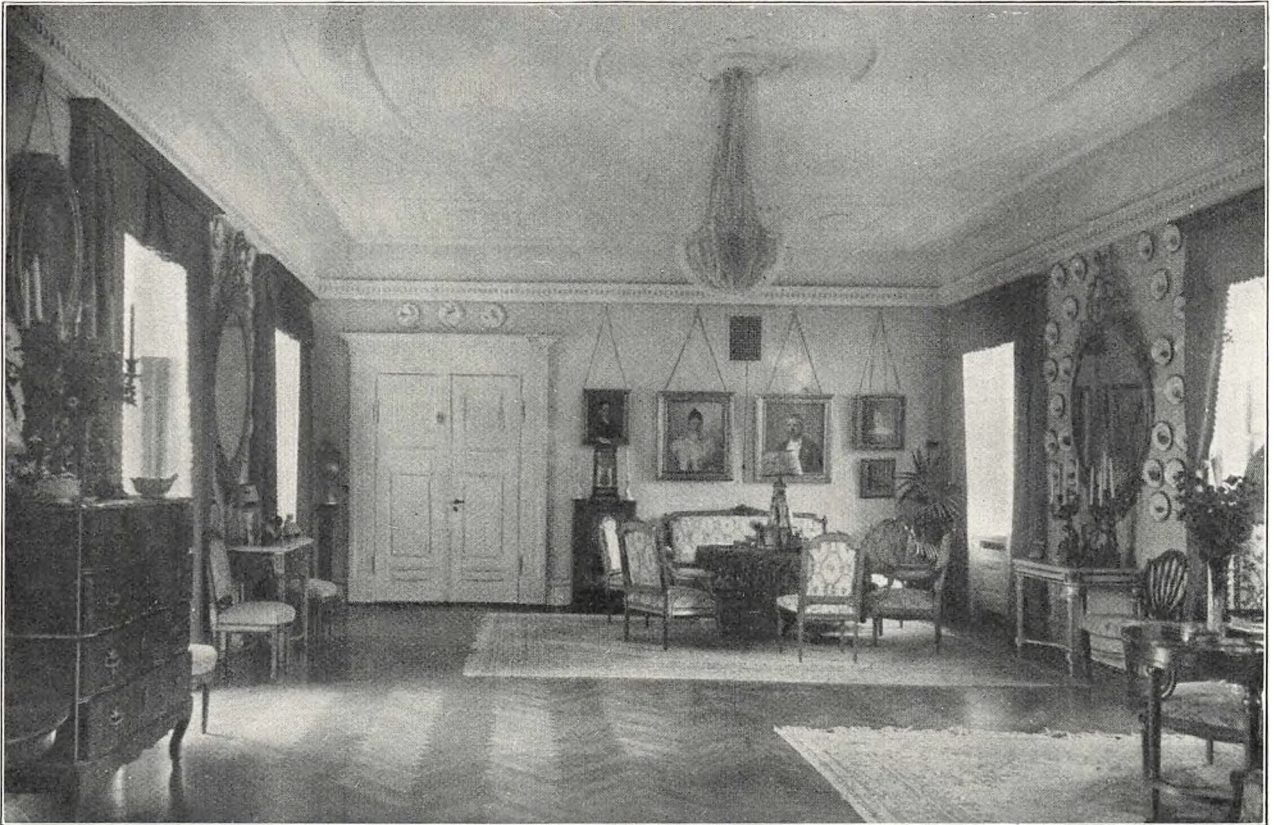

HOLSTENSHUUS. Baronens Værelse ca. 1920

HOLSTENSHUUS. Baronessens Dagligstue ca. 1920

HOLSTENSHUUS. Dagligstue ca. 1920

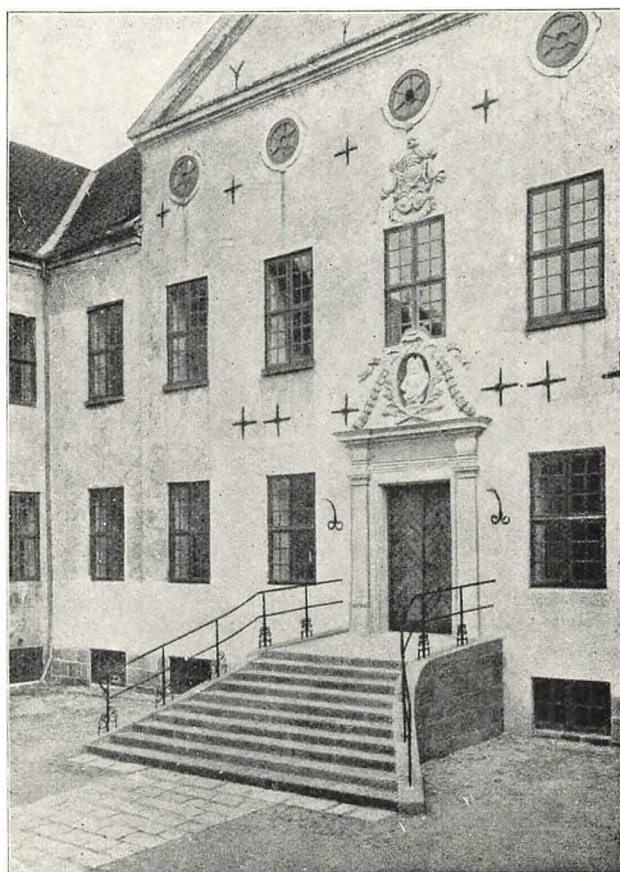

HOLSTENSHUUS. Spisestue ca. 1920

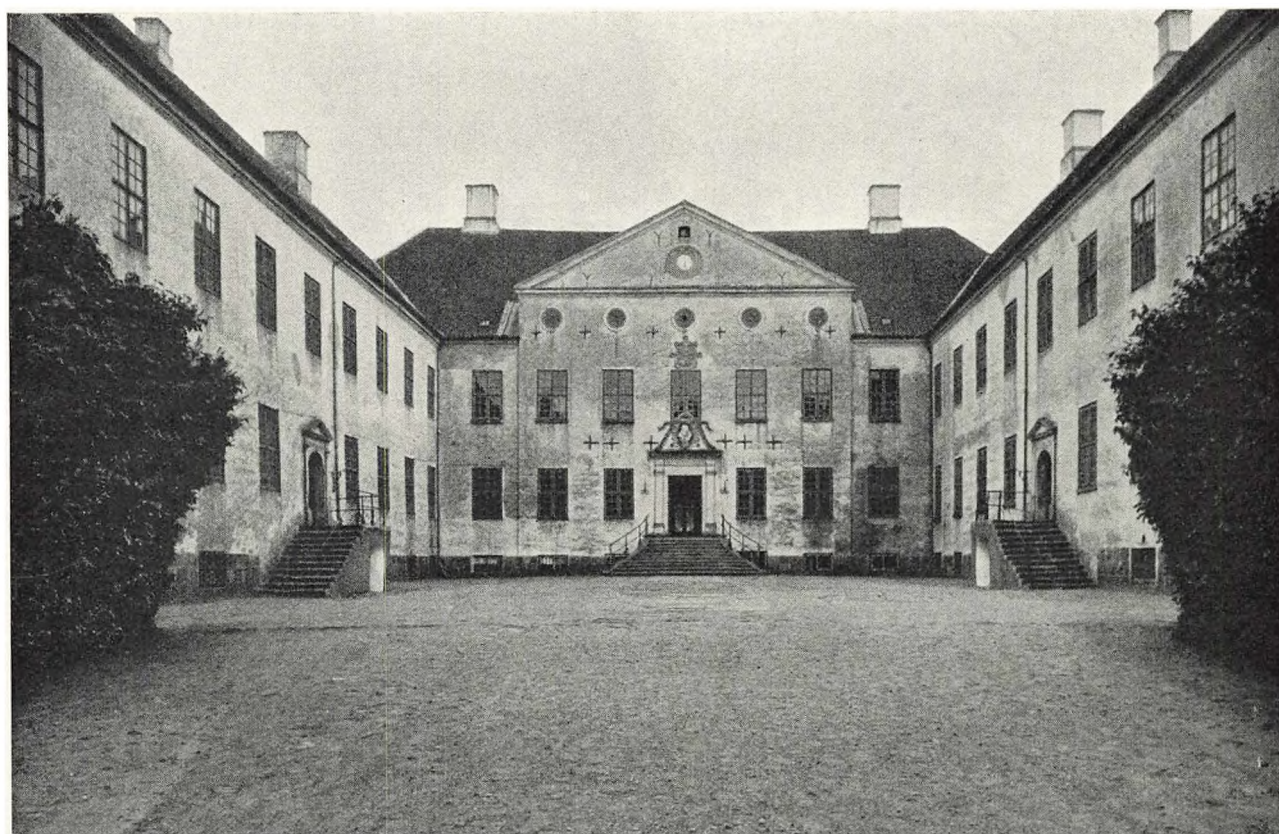

Hovedtrappen og Portalen fra 1860erne

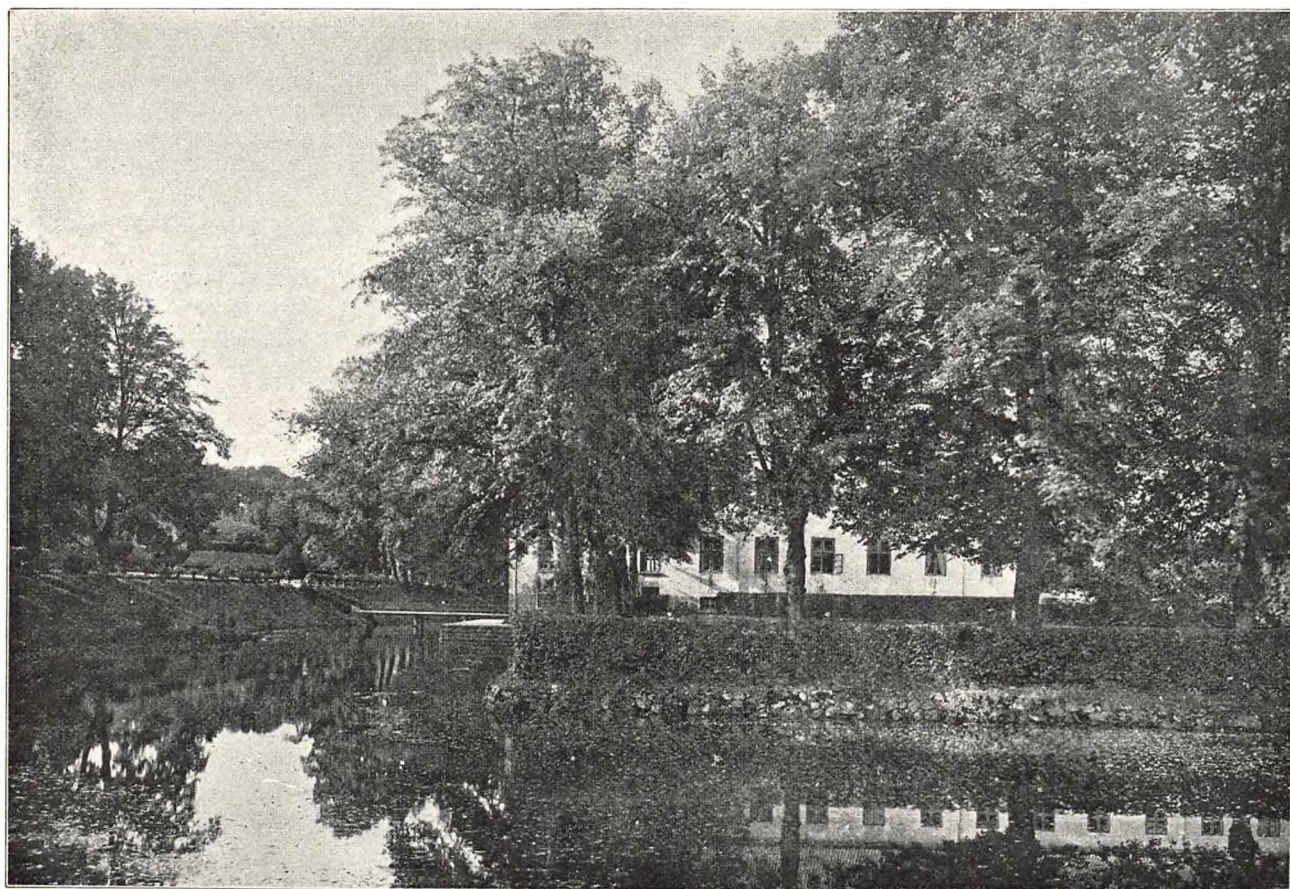
CLAUSHOLM

Hovedtrappen og Portalen fra 1919

CLAUSHOLM FRA NORD

CLAUSHOLM FRA ØST

SLØTSHOLMEN. Med »Fruens Have» og den østlige Grav

KILDER

1. Vigerslev Kirkebog:
1855, 18. Juni ADAM CHRISTOPHER v. BERNER, døbt i Kirken d. 20de Juli 1855.
Forældre: Ritmester, Kammerjunker GUSTAV ALEXANDER v. BERNER og Hustru SOPHIE MAGDALENA, født Baronesse HOLSTEN af Langensø. Moderen 25 Aar.
Faddere: Enkegravinde REVENTLOW, Kammerherre Baron v. HOLSTEN CARISIUS, Kammerherre v. BERNER, Kammerherrerne SEHESTED JUUL og BLIXEN FINECKE og Baronesse REGITZE v. HOLSTEN.
2. Voldum Kirkebog:
Dødsdagen og Dødsstedet: 1927, d. 25. Maj, Clausholm, Voldum Sogn, Galtens Herred.
Begravelsesstedet og Begravelsesdagen: 1927, d. 31. Maj.
Den afdødes fulde Navn: ADAM BERNER-SCHILDEN HOLSTEN.
Den afdødes Stilling og Bopæl: Lensbaron, Kammerherre, Hofjægermester, til Clausholm og Holstenshus. Født paa Langesø 1855.
Alder: 71 Aar.
Af hvilken Præst, Begravelsen er forrettet: Pastor Vedde.
Anmærkninger: Jordpaakastelse paa Clausholm Slot. Liget førtes til Krematoriet i Aarhus d. 31. Maj 1927.
3. Om Inskriptionen paa Mindestøtten, ved hvilken Urnen er nedsat, se Billednote S. 103.
Paa Gravstenen ved Foden af Mindestøtten findes følgende Inskription:
Adam Christopher
Berners Schilden Holsten,
født 18. Juni 1855,
død 25. Maj 1927.
4. Skiftet blev foretaget ved Executorer.
5. Voldum Kirkebog:
Brudgommens Navn, Alder, Haandtering og Opholdssted: Ungkarl ADAM CHRISTOPHER BERNER SCHILDEN BARON HOLSTEN, født 18. Juni 1855 i Vigerslev Sogn, døbt 20. Juli s. A., vaccineret Att. Læge Møller 10. Februar 1870. Confirmeret i Randers 2. October 1870. Holstenshus.
Brudens Navn osv.: Frøken LOUISE ELLA AUGUSTA FANNY CAROLINE QUADE, født Kjøbenhavn 10. Marts 1856, døbt 4. Mai s. A., vacc. 18. December 1856 af Fenger, confirmeret i Middelfart 6. October 1872. Berlin.
Forloverne: Kammerherre BERNER SCHILDEN BARON HOLSTEN af Clausholm, Brudgommens Fader, og Kammerherre QUADE, Gesandt i Tyskland, Brudens Fader.
Vielsesdagen: 6te November 1880.
Om Vielsen er forrettet i Kirken eller hjemme: I Kirken uden Tillysning ifølge Kgl. Bevilling af 28. October 1880.
6. Garnisons Kirkebog, København:
1856, Nr. 37. Født: d. 10de Marts LOUISE ELLA AUGUSTA FANNY CAROLINE QUADE.
Døbt: d. 4de [Mai] i Kirken.
Forældre: Herr Kammerherre GEORG JOACHIM QUADE, Departementschef i Udenrigsministeriet, Gårdspladsen 57, C. Fru CAROLINE AMALIA, født SELBY, 29 Aar.
Faddere: Geheimekonferensraad DANKWART, Kammerherre, Contreadmiral BILLE, Kammerherre, Baron F. BILLE BRAHE, Kammerherre, Baron J. WEDDELL-WEDELLSBORG, Kammerherre CEDERSCHJOLD, Oberst v. FALBE, Premierlieutenant QUADE, Comtesse F. BLÜCHER, Baronesse WEDDELL-WEDELLSBORG.
- 7.....
- 8.....
- 9.....
10. Vaabenet Berner Schilden Holsten, se Vaabenartiklen.
11. Danmarks Adels Aarbog, LI, 1934. (Berners).
Carl Anton Frederik Qvade: Den danske Qvade-Quaade-Qvadeslægt, 1928.
Studenterne fra 1874, Kbh. 1899, S. 16.
12. Optegnelser paa et læst Blad, som henligger i en i grønt Fløjl indbunden Salmebog (Kbh. 1845), mærket L. H. 1846, hvad der gør det muligt at bestemme den som Baronesse SOPHIE MAGDALENE HOLSTENS Konfirmationssalmebog. L. betyder Lenchen, det Navn, hun almindeligt bar i Familiekredsen.
13. Udskrift af Randers Sct. Mortens Sogns Kirkebog: Den 2den Oktober 1870 konfirmeredes i Sct. Mortens Kirke af Sognepræst Pontoppidan: ADAM CHRISTOPHER v. BERNER, Søn af Ritmester GUSTAV ALEXANDER v. BERNER og Hustru SOPHIE MAGDALENE, f. v. HOLSTEIN, f. paa Langesø, Vigerslev Sogn, 18. Juni 1855, og døbt 20. Juli samme Aar.
Randers 2. Februar 37. sign. C. Ingerslev.
14. Afskrift af Baronens Ridderbiografi paa Langesø.
15. F. Hegermann-Lindencrone: Mine Erindringer 1936, S. 60 og 65.
16. HANS CHRISTIAN THEODOR VALDEMAR NIELSEN, født Nykøbing F. 28. Marts 1867, Søn af Dyrlæge ved de Classenske Fideikommissgodser paa Følster JOHAN LEONHARD NIELSEN og ANDREA SØRENSEN; ~ 23. September 1897 med CHARLOTTE JOHANNE EMILIE RØRDAM-HOLM, født 22. December 1870.
17. Patenter paa Langesø.
18. Om Kjendskab til Vildtets Spor, trykt Ringkøbing 1888. — Standard for Bedømmelsen af Racehunde, udgivet af Dansk Jagtforening, Odense 1889. Sammen med H. CHRISTIANSEN havde Baronen tidligere udgivet »Reglement for dansk Hunde-Stambog«, 1. Udg. Odense 1887, 2. Udg. 1888.
19. Paa Langesø opbevares bl. a. Noder til en Romance nedskrevet af hans Søster Baronesse SOPHIE REEDTZ-THOTT.
20. Mindestøtten blev afsløret 15. August 1918.
21. Middelfart Kirkebog. Konfirmerede 1833—75:
19. Søndag efter Trefoldighed, den 6. Oktober 1872. (Confirmandens Navn: LOUISE ELLA AUGUSTA FANNY CAROLINE QUADE hos Hofjægermester FØNSS paa Hindsgaul. (Forældrene:) Kgl. dansk Gesandt i

Berlin, Kammerherre GEORG JOACHIM QUADE og Hst. CAROLINE AMALIE SELBY. (Alder:) 10. Marts 1856 i Kjøbenhavn.

22. I Baronesse Sophie Magdalene Berner Schilden Holstens Poesialbum (indbundet i lilla Fløjls med Initialerne M. H. under en Krone) paa Langesø, findes — uden Kildeangivelse — Afskrift af et Avisreferat af Indtoget paa Holstenshuus.

23. Faaborg Avis 7. November 1905.

24. Diernisse Kirkebog:

Født: 1886, 30te August. JØRGEN ALEXANDER ADAM BERNER.

Døbt: I Kirken den 18de Oktober 1886.

Forældre: Hofjægermester A. C. BERNER SCHILDEN Baron v. HOLSTEN og Hustru Fru LOUISE BERNER SCHILDEN Baronesse HOLSTEN, f. QUADE, 30 Aar gl., Holstenshuus.

Faddere: 1. Gehejmeraadinde QUADE, Frk. JAC. ESTRUP, Khr. BERNER SCHILDEN HOLSTEN, Gehejmeraad QUADE, Legationsskrt., Kammerjk. QUADE, Stamhusbd. SEHESTEDT JUUL, Grev SCHAFFALITZKY DE MUCKADELL, Grev AHLEFELDT LAURVIG BILLE, Baron HOLCK, Holckenhavn, Baron JUEL BROCKDORFF.

(Navnet Quaae er i Kirkebogen stavet Guaade).

Paa Holstenshuus findes nedenstaaende Fortegnelse, skrevet af Lehnsbaron A. C. Berner Schilden Holsten:

JØRGEN ALEXANDER ADAM BERNER's Faddere:

Baron BERNER SCHILDEN HOLSTEN,
Gehejmeraad QUADE,
Kammerjunker QUADE,
Baron JUEL-BROCKDORFF,
Baron HOLCK-HOLCKENHAVN,
Greve SCHAFFALITZKY DE MUCKADELL,
[Arreskov].

Hofjægermester SEHESTEDT JUUL,
Greve AHLEFELDT-LAURVIG-BILLE.

Gudmoder: Gehejmeraadinde QUADE.

Pigefadder: Frøken I. A. I. ESTRUP — gift NEERGAARD, Faareveile.

25. Vielsesattest:

Ugift Stiftamtmand JØRGEN ALEXANDER ADAM BERNER og ugift LOUISE WEDELL-WEDELLSBORG blev ægteviede i Citadelskirken den 22. Maj 1931, hvilket i Overensstemmelse med Kirkens Ministerialbog herved bevidnes paa Embeds Vegne.

Citadellet, København Ø., den 10. Maj 1933.

sign. Svend Rehling.

Sognepræst.

sign. Alfred Thomsen.

Kordeg.

26. Daabsattest for WEDELL-WEDELLSBORG, LOUISE:

Fødeby, Sogn, Herred og Amt: Kongevejen, St. Mariæ Sogn, Helsingør, Frederiksborg Amt.

Fødselsaar og -Dag: 1906 (N. H. seks) 27 (syvogtyvende) December.

Kirken, hvori Barnet er døbt: Slotskirken paa Kronborg.

Daabsaar og Dag: 1907 (syv) den 10 (tiende) Februar.

Forældrenes Stilling og fulde Navne: Premierløjtnant Baron WEDELL WEDELLSBORG og Hustru LOUISE, født WEDELL WEDELLSBORG.

Overensstemmelsen med Kirkebogen bevidnes.

Helsingør den 20. September 1933.

sign. Johs. Dalsager.

Sognepræst.

Efter Rekvirentens Begæring anføres herved Barnets Faddere:

Komtesse JULIE SCHULIN, København.

Baroness GREGERSINE W.-WEDELLSBORG, Fredensborg.

Skovrider, Baron LUDVIG W.-WEDELLSBORG, Hille-rød.

Forpagter, Baron HENRIK W.-WEDELLSBORG, Søholm.

Premierløjtnant, Baron KARL W.-WEDELLSBORG, København.

Borgmester PETER SKOUENBORG, Faaborg.

Premierløjtnant HOLGER ROTHE, København.

Premierløjtnant KAJ LASSEN, København.

27. Aalborg Vor Frue og Domsognets Daabsprotokol:

ELISABETH MARGRETHE BERNER, født 1932 — 1. Marts, hjemmedøbt 1932 — 22. April og fremstillet i Budolfi Kirke 1932 — 28. August.

Faddere:

Enkelsbaronesse L. BERNER SCHILDEN HOLSTEN, Baroness THALIA WEDELL WEDELLSBORG, Oberst, Baron V. WEDELL WEDELLSBORG, Hofjægermester, Lensbaron H. BERNER SCHILDEN HOLSTEN,

Baron G. WEDELL WEDELLSBORG,

Baron J. WEDELL WEDELLSBORG,

Hofjægermester, Baron T. REEDTZ-THOTT,

Sekretær, cand. jur. P. QUADE,

Hofjægermester N. JUEL.

28. Aalborg Vor Frue og Domsognets Daabsprotokol:

LOUISE BERNER, født 1933 — 3. Juli og døbt i Budolfi Kirke 1933 — 27. August.

Faddere:

Fru S. SKOUENBORG, København,

Baroness S.M. BERNER SCHILDEN HOLSTEN, Langesø,

Kammerherre C. SEHESTEDT JUUL, Ravnholt,

Kontorchef L. H. SCHEEL, København.

Kunstmaler E. BERNER, København,

Premierløjtnant, Baron S. H. WEDELL WEDELLSBORG, København,

Frk. A. THRANE, København,

Godsejer K. JUEL, Havnø, Hadsund.

29. Aalborg Vor Frue Sogns Kirkebog:

GUSTAV ALEXANDER BERNER, født 1935 — 7. Oktober i Aalborg, Vor Frue Sogn, døbt 1935 — 17. November i Aalborg, Budolfi Kirke.

Faddere:

Enkelsbaronesse BERNER SCHILDEN HOLSTEN,

Baroness E. WEDELL WEDELLSBORG,

Kammerherre, Baron V. WEDELL WEDELLSBORG,

Kammerherre, Baron J. WEDELL WEDELLSBORG,

Baron H. WEDELL WEDELLSBORG,

Lensbaron H. BERNER SCHILDEN HOLSTEN,

Greve E. SCHAFFALITZKY DE MUCKADELL,
Forpagter O. SKEEL,
Fuldmægtig N. ESTRUP,
Baron G. D. BERNER SCHILDEN HOLSTEN.

30. Aalborg Vor Frue Sogns Kirkebog:
ANNA SOPHIE BERNER, født 1938 — 8. April i Aalborg,
Vor Frue Sogn, døbt i Aalborg Domkirke 1938 —
22. Maj.
Faddere ere:
Fru TH. ESTRUP, Fjeld,
Frøken REGITZE BERNER, København,
Kammerherre, Baron L. WEDELL WEDELLSBORG,
Hillerød,
Oberstløjtnant, Baron K. WEDELL WEDELLSBORG,
København,
Amtinspektør F. TRESCHOW, Hillerød,
Amtmand P. HOLCK, Randers,
Hofjægermester G. JUEL, Juelsberg,
Stud. polyt. H. BERNER, København.

31. EBBE HELMUTH ADAM BERNER er født paa Hol-
stenshus i Diernisse Sogn 18. Septbr. 1894 som Søn
af Hofjægermester Baron ADAM CHRISTOFFER BER-
NER SCHILDEN HOLSTEN og Hustru LOUISE ELLA
AUGUSTA FANNY CAROLINE QUADE, ægteviede i
Voldum Kirke 6. Novbr. 1880. Døbt af Sogne-
præst FANGEL i Diernisse Kirke 6. November 1894.
Faddere var: Baronesse SOPHIE MAGDALENE PAU-
LINE REEDTZ-THOTT, Comtesse CAMILLE JESSIE
AGNETE AHLEFELDT-LAURVIG BILLE, Greve PE-
TERSdorff, Greve BILLE BRAHE SELBY, Greve WE-
DELL-WEDELLSBORG, Greve BROCKENHUUS-SCHACK,
Greve A. SCHAFFALITZKY DE MUCKADELL, Greve A.
MOLTKE HVITFELDT, Hofjægermester SEHESTEDT
JUUL, Hofjægermester JUEL, Kammerjunker C.
QVADE, Hr. GEORG LOUIS CEDERSCHOLD af
Stokholm, Godsejer A. ESTRUP. Baronessen holdt
Kirkegang 28. Oktober 1894.
Afskriftens Rigtighed og Stavemaade i Overens-
stemmelse med Diernæs Kirkebog attesteres.
Faaborg-Diernisse Pastorat 25. Novbr. 1939.

M. P. Madsen.

Paa Holstenshuus findes nedenstaaende Fortegnelse,
skrevet af Lehnsbaron A. C. Berner Schilden Holsten:

EBBE's Faddere:

Baronesse S. REEDTZ-THOTT,
Comtesse AGNETE AHLEFELDT-LAURVIG-BILLE,
Greve PETERSdorff,
Greve BILLE-BRAHE-SELBY, [Hvedholm].
Greve WEDELL-WEDELLSBORG,
Greve A. MOLTKE-HVITFELDT, [Glorup].
Hofjægermester JUEL, [Hverringe].
Hofjægermester SEHESTEDT-JUUL, [Ravnholt].
Greve A. SCHAFFALITZKY DE MUCKADELL,
[Brobygaard].
Hr. G. L. CEDERSCHOLD,
Godsejer ESTRUP til Faarupgaard,
Kammerjunker QVADE,
Greve L. BROCKENHUUS SCHACK. [Amtmand i
Svendborg].

32. Odense Sct. Knuds Kirkebog. Vielsesattest.
Ungkarl Baron EBBE HELMUTH ADAM BERNER,

København, født den 18. September 1894 paa
Holstenshuus, Diernisse Sogn, og Pige KETTY
DORIS WÄTZOLD CHRISTOPHERSEN, Odense, født
den 15. November 1896 i Odense, Sct. Knuds
Sogn, blev ægteviede i Odense Domkirke, Sct.
Knuds Kirke 15. November 1917, den femten
November nittensyitten, hvilket herved bevidnes
paa Embeds Vegne i Overensstemmelse med Mi-
nisterialbogen.

Sognepræsten

Domkirken Sct. Knuds Kirke, den 27. Februar 1940.
Odense

sign. Johs. Fog-Petersen
sign. Egebæk
Klokker.

33. Daabsattest for CHRISTOPHERSEN, KETTY DORIS
WÄTZOLD.

Fødeby, Sogn, Herred og Amt: St. Knuds Sogn, Odense.
Fødselsaar og -Dag: 15. November 1896 — nitiseks.
Kirken, hvori Barnet er døbt: St. Knuds Kirke, Odense.
Daabsaar og Daabsdag: 3. Januar 1897.

Forældrenes Stilling og fulde Navne: Guldsmed HAG-
BARD SYLVESTER CHRISTOPHERSEN og Hstr. JULIE
ELISABETH AUGUSTA WÄTZOLD.

Overensstemmelsen med Ministerialbogen be-
vidnes.

Odense, den 23. September 1933.

sign.: Johs. Fog-Petersen
Stiftsprovst.

sign. J. Chr. Hæstrup
Kantor og Klokker.

Fadderne:

Forældrene.

Arkitekt C. CHRISTOPHERSEN og Frk. D. WÄTZOLD,
København.

34. Sognepræst i Aarslev og Høring NIELS BERTELSEN
GJØLBYE (1810—83).

35. Som yderligere Vidnesbyrd herom kan nævnes et Brev
til Lehnsbaron H. Berner Schilden Holsten af 26. De-
cember 1937 fra Hotelejer SØREN LUND, Hotel Soreno,
St. Petersburg, Florida, der er født 1872 i Aarslev og
20 Aar gammel gik i Land i New York; Søren Lund,
der nu ejer et af de største Hoteller i Florida, var
1930 paa Besøg i Danmark og omtaler i sit Brev
den Glæde, hvormed han gensaa sit Fødested og
Clausholm. Af Brevet skal anføres:

»Som dreng kan jeg huske Herskabet paa Claus-
holm kjørende igjennem Aarslev, Kammerherinden,
Stamherren ADAM, jeg kan huske som ung Dreng
hans Bryllup, jeg tænker, jeg var 6—7 Aar gammel,
jeg var der, jeg kan huske, da Bryllupsparret kjørte
væk om Aftenen, Jægermester PIND paa Thustrup
brændte tjærefakler, da de kjørte forbi hans ejen-
dom paa vej til Randers, jeg har været paa Claus-
holm mange Gange, jeg kan se alting i mine Tanker,
jeg har staaet mange Gange med min Kasket i
haanden, naar Herskabet kjørte forbi, NISSEN var
Kusk, han blev siden Landpost imellem Randers,
Aarslev, Voldum. Lige med et alting var forbi.
Clausholm var der, men ingen Herskab mere ...«

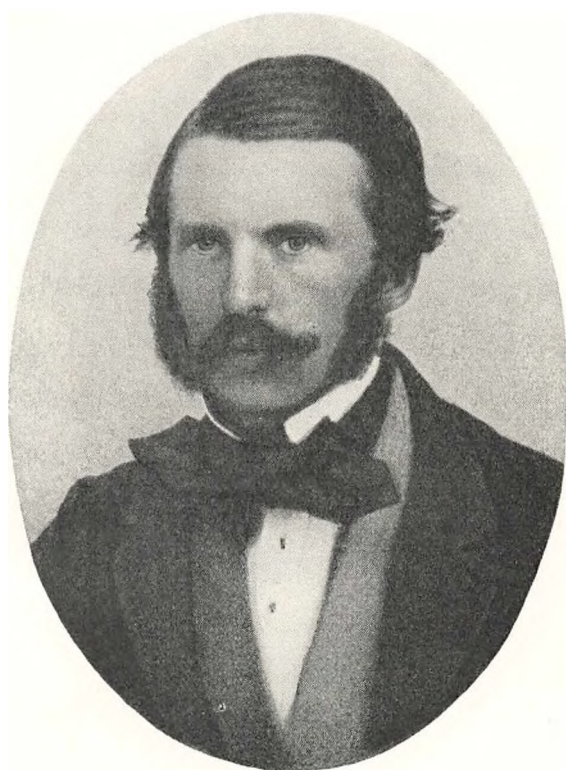
NOTER TIL BILLEDERNE

- Side 63 De to Segl er Aftryk af Signeter paa Holstenshuus.
- Side 67 Om Brystbilledet skriver Stiftamtmand Berner til Baron H. Berner Schilden Holsten i Brev af ³⁰/₆ 1938:
 »Det Maleri, jeg har af Moder, er signeret (meget utydeligt): L. A. W. A. Thornam. Bagpaa staar skrevet: »Baronesse L. Berner Schilden Holsten malet antagelig 1884 af Ludovica Thornam«.
- Billedet blev givet os til vort Bryllup af tidligere Amtmand, Baron Joachim Wedell Wedellsborg. En Selskabsdame i Huset hos ham havde set Billedet hos Frøken Emmy Thornam [Søster til Frøken L. Thornam] og fortalt om det; og da det var til Salg, købte han det til os«.
- Side 67 Interiørbilledet er signeret L. A. W. A. T. [Ludovica Thornam] og et ulæseligt Aars-tal.
- Side 68 Paa Tegningen staar der:
 Til min Ven Ebbe.
 C. Wentorf 1901
- Side 72 Disse to Malerier blev givet som Gave til
 og 73 Gehejmeraad og Gehejmeraadinde Quaades Sølvbryllup den 16de Oktober 1888. Senere ejedes de af Frøken Elisabeth Quaade, der skriver om dem i sit Testamente af 25de Februar 1913:
 Wentorff's Billeder af Hans og Jørgen efterlader jeg til min Søstersøn Baron Hans Berner-Schilden-Holsten«.
- Side 72 Disse to Fotografier er optagne udenfor
 og 73 Hoveddøren paa Holstenshuus den 13de Marts 1890.
 Hesten hed Sorteper og Hunden hed Blanche.
 Baronesse Berner Schilden Holsten, f. Quaade, skriver i sin Dagbog for den 24. Januar 1890:
 »gik ud ad Vejen for at see at møde Hans-Peter m. den lille Hest fra HÆKTOR . . . «
- Da denne Hest var meget gammel, da den kom til Holstenshuus, er det uden Tvivl den samme, om hvilken Godsejer Iacob Estrup i Brev af 12. Marts 1940 skriver, at »Baron BLIXEN (han ∞ Psse. AUGUSTA) sendte i 1865—66 (?) fra Sverige
- ot lille sort Føl embal. i en Kasse (!) til Skafø som Gave til Hector. Da det var udvokset, var Hesten ikke ret meget højere end en højrygget Spisestuestol. Den blev kørt og reden af Hector og senere af Adam, . . . «
- Senere har Godsejer Iacob Estrup redet paa Sorteper og kørt med den. Saavidt erindres kom Hesten fra Holstenshuus til Faarevejle til Brug for PETER og JACOB NEEBGAARD, hvis Moder var Søster til Hestens oprindelige Ejer, HECTOR ESTRUP.
- Side 74 Maleriet fra Clausholm var en Sølvbryllupsgave den 6te November 1905 fra Enkelehnsbaronesse S. M. Berner Schilden Holsten.
- Side 75 Baronens første Underskrift er fra Noder til Romance, dateret Clausholm 1872. Opbevares paa Langesø. Den anden Underskrift er fra Baron H. Berner Schilden Holstens Fødselsdagsbog, Langesø.
- Side 75 Paa den mod Slottet vendende Side af Mindestøtten er der foroven Monogrammet B. S. H. under en Baronkrone, derunder er der den Side 74 gengivne af Dekorationsbilledhugger Chas. Christensen i Randers udførte Medaillon og nederst Inskriptionen:
 Kammerherre
 Lensbaron
 Berner-Schilden
 Holsten
- Paa Bagsiden af Mindestøtten er der en rund Medaillon med Vaabenet Berner Schilden Holsten.
 Derunder Inskriptionen:
 Rejst af
 Forpagtere
 og
 Funktionærer
 1918
- Efter Baronens Ønske er Urnen med hans Aske nedsat ved Foden af Mindestøtten.
- Om Inskriptionen paa den her liggende Granitsten, se Kildehenvisning 3.

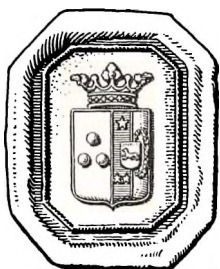
GUSTAV ALEXANDER BARON BERNER SCHILDEN HOLSTEN

OG

SOPHIE MAGDALENE BARONESSE HOLSTEN

4/1 GUSTAV ALEXANDER BARON BERNER SCHILDEN HOLSTEN

er født, medens hans Forældre en Sommer opholdt sig nærved Frederiksdal (Kongens Lyngby Sogn) 5. August 1823 som ældste Søn af Kammerherre, Hofchef GEORGE ALEXANDER BERNER og første Hustru SOPHIE ANNA JULIANE MARGARETHA Comtesse HOLCK-WINTERFELDT. Han blev døbt i Lyngby Kirke 26. September og fik det første af sine Navne efter sin Morfader Greve GUSTAV

HOLCK-WINTERFELDT. Navnet Alexander, ved hvilket han blev kaldt, fik han efter den i Familien Berner gældende Navneskik; baade hans Fader og hans Bedstefader havde dette som Mellelnavn.

Ligesom sin Fader blev GUSTAV ALEXANDER BERNER bestemt for den militære Løbane; knapt 16 Aar gammel blev han 1. Maj 1839 indskrevet paa Kadetskolen, og 1. November 1841 blev han Sekondløjtnant à la suite i Livgarden til Hest med Anciennitet fra 1. November 1839¹². Efter at have gennemgaaet det kongelige militære Gymnastikinstitut¹³

sign. Albinia
[Hagemann] 1847

Clausholm

var han fra 6. December 1841 til 19. Januar 1842 paa Excercerskolen¹⁴, hvorefter han 25. Januar indtraadte i Nummer. 14. September samme Aar fik han endeligt Afgangsbevis fra Excercerskolen efter at have taget Skolens Hovedeksamen med et smukt Resultat¹⁵. 20. Februar 1843 udnævntes han til Kammerjunker, og 26. April 1849 blev der tillagt ham Premierløjtnants Rang og Anciennitet.

4. Oktober 1853 ansøgte Tronfølgeren, Prins Christian (IX) Frederik VII om at faa udnævnt Kammerjunker Berner til sin tjenstgørende Kavalier, hvad Kongen bifaldt under 5. Oktober¹⁶, hvorefter Berner fra 20. Oktober traadte udenfor Nummer. Prins Christians

Bestalling, der først er udstedt i November samme Aar¹⁷, blev efterfulgt af en kongelig Bestalling af 4. December¹⁸.

Kammerjunker Berner forlod dermed den aktive Militærtjeneste, og 1. December 1854 tog han definitivt sin Afsked, hvorved Kongen tillagde ham Ritmesters Karakter¹⁹. Efter Kong Christian IX's Tronbestigelse udnævntes han 24. November 1863 til Kammerherre, og han blev saaledes den første, hvem denne Konge gav Kammerherrenøglen. 23. December 1864 fik han Ridderkorset, 20. Oktober 1880 blev han Dannebrogsmænd, 16. November 1881 Kommandør af anden Grad og endelig 4. Juli 1882 Kommandør af første Grad²⁰.

GUSTAV ALEXANDER BERNERS Tilbagetræden fra Militærtjenesten stod sikkert i Forbindelse med, at han 1853 ægtede Baron HOLSTEN-CARISIUS' Datter Baronesse SOPHIE MAGDALENE HOLSTEN. 1855 opholdt Ægteparret sig paa Holstenshuus²¹, senere boede de paa Ulriksholm, som Baron Holsten-Carisius 1855 købte af Jægermester RASMUS PETERSEN for 125.000 Rdlr²².

Hovedgaarden Ulriksholm var paa godt 31 Td. Hartkorn og godt 1 Td. Skovskyld; til Godset hørte desuden Stedet Rosenlund med lidt over 4½ Td. Hartkorn og et Fæstehus i Kølstrup. Rasmus Petersen havde 1826 købt det meste heraf af Stiftamtmand, Kammerherre POUL ROSENØRN for 24.000 Rdlr. Sølv²². 1855 og 1857 anbragte Baroniet Holstenshuus' Fideikommiss henholdsvis 70.000 og 10.000 Rdlr. i Panteobligationer i Ejendommen.

Ulriksholm — Akeleyernes gamle Hovedsæde Skinnerup, og senere i Familierne Brüggemanns og von Heinens Besiddelse — ligger i Kølstrup Sogn, Odense Amt. Hovedbygningen, der er opført i Renaissancestil af Christian IV, har paa Midten et ottekantet Taarn, som i Slutningen af det 18' Aarhundrede af Kammerherre ROSENØRN blev forhøjet og forsynet med en Kuppel. I Ritmester Berners Tid førtes Taarnet tilbage til sin oprindelige Skikkelse²³.

Efter at Ritmester Berners Hustru 1859 havde tiltraadt Besiddelsen af Clausholm (Det von Schilden-Jydske Fideikommiss), solgte Baron Holsten-Carisius 1863 for 145.000 Rdlr. Ulriksholm og Fæstegods bestaaende af 14 Huse samt 4 Lejehuse med Haver paa Gaardens Grund, til Hofjægermester, Greve FREDERIK VILHELM STEEN DANNESKIOLD-SAMSØE²⁴.

GUSTAV ALEXANDER BERNER blev paa sin Svigerfaders Fødselsdag 3. December 1853 viet paa Langesø (Vigerslev Sogn) til

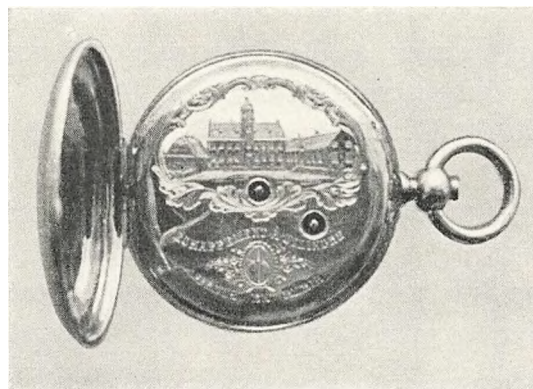
Fotograf i Album paa Langesø, sandsynligvis efter en Tegning

4/2

SOPHIE MAGDALENE BARONESSE HOLSTEN

til Baroniet Holstenshuus og det von Schilden-Jydske Fideikommis (Clausholm m. m.), der fødtes paa Langesø 20. (21) Juli 1830 som ældste Datter af Gehejmekonferensraad ADAM CHRISTOPHER Baron HOLSTEN-CARISIUS og MAGDALENE FRICCIUS VON SCHILDEN. Hun blev døbt hjemme 6. August og opkaldtes efter sin Mormoder SOPHIE MAGDALENE FRICCIUS VON SCHILDEN, født Rigsgravinde RANTZAU (16/8), som holdt hende over Daaben. De øvrige indskrevne Faddere var Mosteren, Stiftsdame i Itzehoe ARMINIA FRICCIUS VON SCHILDEN, Farfaderen Admiral HANS Baron HOLSTEN (16/5), Barnets Moders Morbroder Overskænk, Statsminister CONRAD Rigs greve RANTZAU og Farbroderen Baron FRITZ HOLSTEN. Hendes Kaldenavn var Lenchen.

Faa Aar efter Ægteskabets Indgaaelse tiltraadte Fru Berner, som nævnt, Besiddelsen af det von Schilden-Jydske Fideikommis, der bestod af Clausholm med Schildenseje og Sophie Amaliegaard m. m., et samlet Hartkorn paa 654 Td. som fordelte sig med 146 Td. under Clausholm og Schildenseje, 376 Td. Bøndergods og 131 1/2 Td. Kirke- og Kongetiender, samt en Fideikommiskapital paa 37.904 Rdlr. foruden 3500 i Bankaktier og 3512 i Bankhæftelsesobligationer²⁵. De Schilden'ske Fideikommisser — foruden det nævnte Jydske tillige det Holstenske, der var erigeret af Godserne Haseldorf, Haselau, Heustaken,

GULDUR MED BILLEDE AF ULRIKSHOLM
Har tilhørt Lehnbaronesse S. M. Berner Schilden Holsten,
født Baronesse Holsten * Holstenshuus

ULRIKSHOLM CA. 1851
Fra Prospecter af danske Herregaarde

Hetlingen og Idenburg — var oprettet ved Testamente af 4. August 1810 af Gehejmekonferensraad HANS HEINRICH FRICCIUS VON SCHILDEN HUITFELDT, der levede i et barnløst Ægteskab med FREDERIKKE JULIANE HUITFELDT. Efter Gehejmekonferensraadindens Død i 1819 tiltraadte Erektors Broderdøtre, EMILIE FRICCIUS VON SCHILDEN, der var gift med JOHANN HEINRICH WILHELM VON SCHILDEN til Rodenwalde og Marsow, og ROSALIE FRICCIUS VON SCHILDEN, gift med Kammerherre, Major KARL AUGUST RUDOLPH VON OPPEN til Alt-Gatersleben og Nachterstedt henholdsvis det holstenske og det jyske Fideikommis.

I 1859 var det paa Tale, at EMILIE VON SCHILDEN vilde afstaa det holstenske Fideikommis til sin Søster, der saa paa sin Side maatte aftræde Besiddelsen af det jyske Fideikommis, hvortil hendes ældste Søsterdatter, Fru Berner, var Successor. Forhandlingerne herom var godt i Gang, da EMILIE VON SCHILDEN 15. Maj 1859 afgik ved Døden, og Fru Berner slap derved med en mindre aarlig Afgift, end hun ellers vilde være kommet til at svare, men dog var ikke ubetydelige Omkostninger forbundet med Overtagelsen.

Denne fandt Sted 9. August 1859 pr. 1. Juli samme Aar, og i Overdragelsesdokumentet blev det fastsat, at den nye Besidder skulde respektere Fæste- og Lejeløfter, og at Restancer af Indfæstningen tilhørte Kammerherreinde OPPEN SCHILDEN, ligesom Ulden fra Schæferiet for Aaret 1859. Besætning, Sæd i Jorden og Redskaber skulde overtages af Fru Berner, ligesom en Del af Kammerherre Oppen Schilden opførte Bygninger, væsentligst ved Schildenseje, skulde betales efter Vurdering. Den samlede Vurderingssum beløb sig til 35.598 Rdlr., hvortil kom forskellige mindre Poster, bl. a. Bankhæftelsen, saaledes at hele Overtagessummen beløb sig til 41.052 Rdlr. Der blev udstedt en Obligation med 4 pCt. Rente paa 41.000 Rdlr., som skulde staa uopsagt, saalænge EMILIE VON SCHILDENS efterladte Mand, WILHELM VON SCHILDEN levede; efter hans Død

skulde den indfries med en Femtedel hvert Aars 11. Juni. Endelig skulde Ægteparret BERNER aarlig svare 5.000 RM i to Terminer, første Gang 11. December 1859, saalænge WILHELM VON SCHILDEN var i Live. Denne Forpligtelse kom dog ikke til at tynde ret længe paa Godset, idet WILHELM VON SCHILDEN allerede 11. Juni 1860 afgik ved Døden²⁶.

I Medfør af denne Overtagelse fik Ritmester Berner 11. Juni 1860 Patent paa fremtidig at føre Navnet BERNER SCHILDEN og et dertil svarende Vaaben.

Ægteparret tog nu straks Ophold paa Clausholm, hvor de foretog omfattende og haardt tiltrængte Restaureringsarbejder. Hele Slottet blev forsynet med nyt Tag, Trappen og Hovedportalen ændret, og Østfløjens Kælder, der var meget fugtig, blev drænet og cementeret; langs Gravene blev der opsat Stensætninger, og ogsaa Haven blev reguleret, sumpede Partier blev fyldt op og en ny Køkkenhave anlagt²⁵.

Paa Overgaarden (Avlsgaarden) opførtes en Forpagterbygning, en Mejeribygning og en ny Kostald²⁵.

Af det under Clausholm liggende Bøndergods, blev den langt overvejende Del bortsolgt i Tiden fra midt i 1860'erne til sidst i 70'erne. Skovarealet blev derimod bevaret og omfatter nu omkring 1200 Tønder Land²⁵.

Ved Tiltrædelsen i 1859 var Godset ret forfaldent, men det lykkedes Kammerherre BERNER SCHILDEN i de følgende Aar at op-hjælpe det; de Schæferier — navnlig med spanske Faareracer — som i særlig Grad havde haft Kammerherre OPPEN SCHILDENS Interesse, blev erstattet med Kvægbesætninger, og ogsaa paa andre Omraader gennemførtes tidssvarende Reformer²⁷.

Da Gehejmekonferensraad ADAM HOLSTEN CARISIUS døde 1879 uden at efterlade sig Sønner, tiltraadte Kammerherreinde BERNER SCHILDEN som ældste Datter Baroniet Holstenshuus, og 20. Oktober 1880 fik Kammerherren Patent paa Friherretitlen og Navnet BERNER SCHILDEN HOLSTEN med et dertil svarende Vaaben. Ved kongelig Resolution af 5. Februar 1887 indskrænkedes dette Patent til kun at gælde Besidderen af

Holstenshuus og nærmeste Successorer, medens den øvrige Slægt skal føre Familien BERNERS Navn og Vaaben²⁸.

Baron Berner Schilden Holsten opgav 1885 Beboelsen af Clausholm og tog Ophold paa Langesø. Clausholm har siden da kun i kortere Perioder været beboet af de senere Besiddere.

Foruden den aktive Varetagelse af sine egne Besiddelser udrettede Baron Berner Schilden Holsten et ikke ringe Arbejde i Foreninger til Landbrugets Fremme og i den lokale Administration. I en lang Aarrække var han saaledes Medlem af Randers Amtsraad og Sogne-

raadsformand, og i en Menneskealder var han Formand for »Randers Amts Husholdningsselskab«, der udnævnte ham til Æresmedlem. Han var desuden i gentagne Perioder Tilsynshavende ved Landbohøjskolen, Formand for Haveselskabet og Medstifter af og Formand for »Foreningen til Kulturplanters Forbedring«²⁹.

Ved Siden heraf nærrede han stor Interesse for sociale Opgaver — han var saaledes Medstifter af Voldum Spare-

kasse og af den lokale Sygekasse — og baade privat og offentlig var han meget godgørende²⁹.

Baron ALEXANDER BERNER SCHILDEN HOLSTEN døde paa Langesø 20. Juni 1889, kun knapt 66 Aar gammel, og blev 27. Juni bisat i den Familiebegravelse i Krypten under Langesø Kapel, som var blevet indrettet af hans Svigerfader.

Ved Begravelsen, hvor Kong Christian IX var repræsenteret ved sin Adjutant, daværende Kommandør, senere Viceadmiral HANS HENRIK KOCH, talte dels Pastor RASMUS BALSLEV, dels — efter Jordpaakastelsen — Sognepræst i Herringe, senere i Stillinge, WERNER LUDVIG NANNESTAD, der havde været Huslærer paa Clausholm. Begge Præster nævnedes den afdødes mangeaarige Sygdom og fremhævede hans Taalmodighed i Lidelsen, ligesom hans store Hjælpsomhed og Godhed. Saaledes udtalte Pastor Balslev blandt andet:

»Der er jo Tilfælde, da man roser en Mand, fordi han til sin Død har bevaret sit Skjold blankt, maaske lige til de graa Haar, og dette er visseligt ærefuldt — her har vi et Tilfælde, hvor end ingen findes, som har Lyst til at lede efter Pletter paa hans Skjold, og det er Vidnesbyrd om Højagtelse og om Kjærlighed. Den Anerkendelse, han vandt, den strakte sig lige fra Tronens Fod til dem, hvem hans jevne, naturlige og bramfrie Væsen gjorde Indtryk paa — til dem, de Fattige og Smaa i Samfundet, der tidt i svære Tider have seet hen til ham som den, der, næst Gud, vilde være deres bedste Støtte, og som vidste, at var noget Menneskes Ord paalideligt, da var det hans³⁰.«

I Henhold til Ægtefællernes under 19. November 1854 paa Langesø oprettede reciprokke

Testamente, der tilsikrede den længst levende fuld Dispositionsfrihed over Boet, blev der ikke foretaget Skifte ved Baronens Død.

Af Ægtefællernes Omgangskreds skal foruden de nærmeste Slægtninge særlig nævnes Familien SCHEEL paa Gl. Estrup og Jægermester PIND paa Thustrup, endvidere Familien SCHÖLLER paa Margaard, Frøkenene WEDEL-HEINEN paa Elvedgaard, Pastor RASMUS BALSLEV i Vigerslev, Frøken ANNA CECILIE VON BÜLOW, som i en Aarrække styrede Hus for Baron A. C. HOLSTEN CARISIUS, og Frøken KATHINKA DE RENOUEAU, som havde været Lærerinde for Døtrene SOFFI og LALLA.

Baronessens Fader var vel anskrevet i Hofkredsen³¹ og Baron Berner Schilden Holsten havde som nævnt en Tid været tjenstgørende Kavalier hos den senere Kong Christian IX, og Kongen selv og Dronning LOUISE, saavel som Enkedronning CAROLINE AMALIE vedligeholdt gennem Aarene Interessen for dem og deres Familie, hvorom de andet Steds givne Breve bærer Vidne.

I Begyndelsen af Juli 1882 aflagde Kongefamilien et Besøg paa Fyen, 4. Juli var Heskaberne i Odense St. Knuds Kirke, og derfra tog de med Følge til Langesø, hvor der blev serveret Frokost. Selskabet blev ved Vigerslev Sognegrænse modtaget af ridende Bønder, som eskorterede det til Hovedgaarden, og Kongen skridtede her Fronten af. Under Besøget, der varede en Times Tid, udnævnte Kongen den unge Baron ADAM BERNER SCHILDEN HOLSTEN til Hofjægermester og som en fin Opmærksomhed imod sin gamle Kavalier havde Kongen medbragt Patentet og underskrev det paa selve Stedet³².

I sine sidste Aar tilbragte Baronessen Vinteren i København, hvor hun beboede en Lejlighed i Frederiksgade 9; her saa hun ofte Venner fra gamle Dage hos sig, saaledes bl. a. Barndomsveninden Gehejmekonferensraadinde QUADE (Enke efter 4/3), endvidere Baron og Baronesse CHRISTIAN ROSENKRANTZ CHARISIUS, Comtesse CHRISTINE PETERSDORFF og Frøken MARIE TRÉSCHOW; hun gik en Del i Teatret, ofte som Kronprins Frederik (VIII)'s Gæst. Størstedelen af Aaret var hun dog paa Langesø, det Sted, der af alle var hende kærest; der havde hun — som det blev sagt ved hendes Død — levet et lykkeligt Barndoms- og Ungdomsliv »og paa sine gamle Dage kunde hun slet ikke være borte derfra³³.« Det store Hus var i disse Aar et yndet Samlingssted for de mange Slægtninge og Venner, og Egnens Befolkning satte hende meget højt³⁴. Baronessen — eller for at bruge den Betegnelse, hvorunder hun alle Dage har været omtalt paa Godserne — Kammerherreinden, videreførte efter Baronens Død det sociale Arbejde, som han havde interesseret sig for. »Hun har taget hjertelig Del i mange Menneskers Sorg og Glæde, og det ikke alene med venlige Ord, men med rund Haand, hvor det var fornødent, og var der en eller anden god Sag, der skulde fremmes, da regnedes der aldrig forgæves med hendes værdifulde Støtte. Det var sikkert hendes Livs største Glæde at

kunne hjælpe andre³³.« Vigerslev Sogns Beboere hyldede hende da ogsaa paa hendes 70 Aars Fødselsdag 20. Juli 1900 med et Fakkeltog³³. I Forbindelse med Baronessens Godgørenhed maa nævnes hendes levende Religiositet, om hvilken der findes adskillige Vidnesbyrd i de spredte Optegnelser og Papirer, som findes efter hende. Udentvivl er hun i denne Henseende blevet stærkt paavirket af sin Moder, hvis Traditioner hun videreførte.

Baronessen døde om Aftenen Palmesøndag 8. April 1906 som det sidste Medlem af Slægten Holsten. Efter en kort Højtidelighed i Langesøes Havesal Paaskedags Eftermiddag, 15. April, blev Kisten ført over til Langesø Kapel, hvor den egentlige Bisættelse fandt Sted 18. April under meget stor Deltagelse fra Egnens Befolkning.

I 1890 rejstes i Clausholm Have en Mindestøtte for Baron ALEXANDER BERNER SCHILDEN HOLSTEN af Funktionærer, Forpagtere, enkelte Bekendte fra Egnen og en stor Del Beboere i Omegnens Landsbyer³⁵.

Paa den ene Side af Mindestøtten er der en af Professor BISEN udført Portrætmedaillon og Baronens Navnetræk, paa den anden Side staar følgende Inskription:

Til Minde om Kammerherre, Ritmester
Baron BERNER SCHILDEN HOLSTEN
Commandeur af Dannebrog og Dannebrogsmænd
født den 5. August 1823, død den 20. Juni 1889

Lithograf

Ved Afsløringen 26. September 1890 holdtes den andetsteds gengivne Tale af Pastor Nannestad³⁶, der som nævnt havde været Huslærer paa Clausholm og saaledes havde et godt Kendskab til Baronen. Han anførte i sin Tale, at Baronen havde gjort det gode for det godes Skyld, og at han styrkede sine Venner i Pligt, Sandhed, Trofasthed og Kærlighed. Desuden talte Provst HANS LAURITS LUND, der fra 1882 havde været Sognepræst i Voldum og Rud Sogne; han dvælede særligt ved Baronens Indsats i det sociale Arbejde paa Egnen³⁷.

Bissen fecit

Medaillon fra Mindestøtten

ca. 1890

og paa tredie og fjerde Side er anbragt følgende af Greve CHRISTIAN BENEDICTUS REVENTLOW til Christianslund forfattede Vers:

Dit Blik var aabent for alt skjønt og godt,
Dit ædle Hjerte for de smaa og svage,
Fremad dit Løsen lød, nu lyder blot
En Tak fra os, der end staa her tilbage.

Sig højner Stenen som et ydre Pant,
At dine Ord hos mange Indgang fandt,
Om Vennesind, der skjønnet paa Din Id,
Den vidner stille for en yngre Tid.

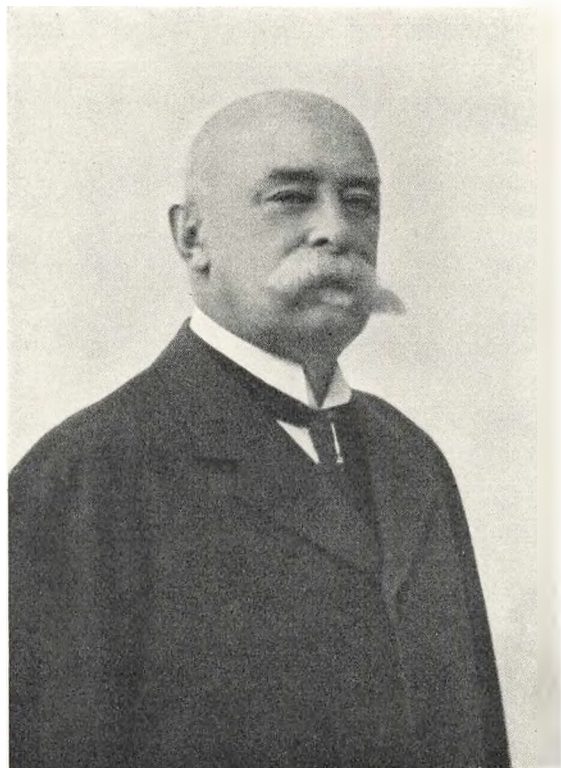
Ægteparret havde følgende tre Børn:

1. ADAM CHRISTOPHER Lehnsbaron BERNER SCHILDEN HOLSTEN til Baroniet Holstenshuus og det von Schilden-Jydske Fideikommis, * paa Langesø 18. Juni 1855, døbt Vigerslev Kirke 20. Juli, † paa Clausholm 25. Maj 1927, Jordpaakastelse paa Clausholm (Voldum Sogn) 31. Maj s. A. Samme Dag ført til Krematoriet i Aarhus. Urnen blev 4. Juli 1928 nedsat ved Foden af Mindestøtten i Clausholm Have.

Kammerherre, Hofjægermester, Ridder af Dannebrog.

~ Voldum Kirke 6. November 1880 LOUISE ELLA AUGUSTA FANNY CAROLINE QUADE (F.: Gehejmekonferensraad GEORGE JOACHIM QUADE og første Hustru CAROLINE AMALIA Baronesse SELBY), * København 10. Marts 1856, døbt Garnisons Kirke 4. Maj. [Holstenshuus].

Se 2/1 og 2/2.

AXEL BARON REEDTZ THOTT
til Biskopstorp
1842—1916

SOPHIE MAGDALENE BARONESSE BERNER SCHILDEN
HOLSTEN 1856—1928
G. m. AXEL BARON REEDTZ-THOTT

2. SOPHIE (SOFFI) MAGDALENE PAULINE Baronesse BERNER SCHILDEN HOLSTEN, * paa Ulriksholm 9. Juli 1856, døbt Kølstrup Kirke 4. Oktober³⁸, † paa Biskopstorp 16. August 1928, bisat i Skellerup Kirke, begr. paa Vejlø Kgd. 21. August³⁹. — Indskrevet i Vallø⁴⁰.

~ Voldum Kirke 3. Juli 1876⁴¹ med Kammerherre, Hofjægmester, Ritmester FREDERIK AXEL LUDVIG AUGUST Baron REEDTZ-THOTT til Biskopstorp (R*, DM.) (F.: Lehnsbaron OTTO REEDTZ-THOTT til Baroniet Gaunø og II Hustru KAREN JULIE FØNSS), * paa Gaunø 12. Oktober 1842, hjemmedøbt s. D., Daabspublikation i Gaunø Kapel 30. November, † København 12. December 1916, begr. paa Vejlø Kgd.

Ægteparret har følgende Descendens:

- A. ADA JULIE ALEXANDRA Baronesse REEDTZ-THOTT, * Hellerup 14. Juni 1877, døbt Hellerup Kirke.

~ 1° Skellerup Kirke 17. Januar 1902 med Hofjægmester FREDERIK (FRITZ) CARL NIELS OTTO AUGUST Lehnsbaron JUEL-BROCKDORFF til Baroniet Scheelenborg og Stamhuset Thorseng (F.: Kammerherre, Ritmester CARL FREDERIK SOPHUS VILHELM Baron JUEL-BROCKDORFF til Baroniet Scheelenborg og Stamhuset Thorseng m. m. og JULIE SOPHIE THORA ANNA CAROLINE Baronesse REEDTZ-THOTT til Hindemae m. m.), * paa Ølstedgaard 16. Februar 1866, døbt Sdr. Broby Kirke, † Hornbæk 13. Oktober 1912, begr. i Kapellet i Bregninge Kirke.

~ 2° Sct. Jørgens Kirke 20. December 1913 med Læge GUSTAV WIGGERS KIÆR (F.: Tandlæge MARINUS PETER JENSEN KIÆR og IDA GEORGIA MARIE WIGGERS), * Svendborg 9. Juli 1882, døbt i Nicolai Kirke 13. August. [Svendborg].

Af første Ægteskab:

- a. VIBEKE Baronesse JUEL-BROCKDORFF, * paa Steenagergaard 30. Oktober 1902, døbt Mesinge Kirke.

~ Kbh. Raadhus 1. Juni 1927 med cand. jur. SVEND LUNØE (F.: Maskinmester CARL WILHELM LUNØE og EULALIA ERIKSEN), * paa Frederiksberg 22. Oktober 1901. [København].

1. JENS IUEL LUNØE, * paa Frederiksberg 6. Februar 1928.

2. NIELS IUEL LUNØE, * Svendborg 19. November 1929.

- b. CARL FREDERIK SOPHUS VILHELM Lehnsbaron JUEL-BROCKDORFF til Scheelenborg og Valdemar Slot, * paa Steenagergaard 27. Juli 1905, døbt Mesinge Kirke.

Hofjægermester.

~ København, St. Ansgars Kirke, 22. Januar 1931 med MAY KATHLEEN (KITSA) HEGEL, * Galway, Irland, 12. August 1909. [Valdemar Slot].

a. PATRICIA JULIE MARGRETHE FREDERIKKE Baronesse JUEL-BROCKDORFF, * København 28. November 1931, døbt Valdemar Slot.

β. NIELS FREDERIK CARL GUSTAV Baron JUEL-BROCKDORFF, * paa Valdemar Slot 4. August 1935, † sst. 20. Oktober s. A.

γ. NIELS KRABBE Baron JUEL-BROCKDORFF, * Hellerup 15. Maj 1938, døbt Valdemar Slot.

Af andet Ægteskab:

- c. IDA (AIDA) SOPHIE KIÆR, * Svendborg 18. November 1918, døbt Sct. Jørgens Kirke.

~ København 28. Januar 1939 med CARL CHRISTIAN BECHGAARD, (F.: Ingeniør CARL AUGUST BECHGAARD og ELLEN PETRA SØLLING WICHMAND), * paa Frederiksberg 13. Marts 1917.

a. CARL GUSTAV BECHGAARD, * Hellerup 29. Oktober 1939, døbt i Svendborg.

- B. JULIE SOPHIE MAGDALENE Baronesse REEDTZ-THOTT, * Hellerup 29. Juni 1878, døbt Hellerup Kirke. Hofdame* hos Hds. M. Dronning Alexandrine.

~ Tostrup Kirke 11. December 1930 med Kammerjunker, Ritmester*, Chef for 3. Udskrivningskreds JENS PETER VON SCHOLTEN (R*, DM.) (F.: PETER CHRISTIAN FREDERIK VON SCHOLTEN og KAREN ANNA ALVILDA THISTED), * paa Nedergaard, Eltang Sogn, 15. December 1882, hjemmedøbt. (Han ~ 1° 17. August 1905 med ASTRID PALSSON, * 6. November 1879; Ægteskabet opløst). [Biskopstorp ved Ullerslev].

- C. KJELD OTTO Baron REEDTZ-THOTT, * paa Biskopstorp 30. Juli 1879, døbt Skellerup Kirke, † Assuan 9. Januar 1910, begr. Vejlø Kgd.

Premierløjtnant, Adjutant hos Generalinspektøren for Rytteriet.

- D. HOLGER GUSTAV TAGE Lehnsbaron REEDTZ-THOTT til Biskopstorp, * paa Biskopstorp 20. Oktober 1881, døbt Skellerup Kirke.

Landbrugskandidat, Hofjægermester, Kaptajn af Forstærkningen ved 4. Artilleriafdeling, Forpagter (R*) (M. T. Kfh.).

~ København, Garnisons Kirke, 21. April 1911 med GERDA IDA GUDRUN HOWDEN-RØNNENKAMP (F.: Kammerherre, Hofjægermester PETER CHRISTIAN HOWDEN-RØNNENKAMP til Næsbyholm, Bavelse og Kjærup og IDA MARIANE CLARA GUDRUN GRÜNER), * paa Næsbyholm 20. Maj 1888, døbt Næsby Kirke. [Merløsegaard].

- a. BIRTE Baronesse REEDTZ-THOTT, * paa Grundemosegaard 22. Januar 1912, døbt Holmstrup Kirke.

- ~ Tostrup Kirke 4. September 1934 med Direktør PETER JOHANSEN CHARLES EUGÉN NEERGAARD (F.: CARL NEERGAARD til Gyldenholm og Kastrup og ANNA HENRIETTE MÜNSTER), * København 17. Maj 1909, døbt Fuglebjerg Kirke. [Lyngby].
- a. CARL HOLGER NIELS NEERGAARD, * København 22. September 1936, døbt Lyngby Kirke.
- β. PETER JOHANSEN NEERGAARD, * København 14. Februar 1939, døbt Tostrup Kirke.
- b. GUDRUN Baronesse REEDTZ-THOTT, * Holbæk 23. Januar 1916, døbt der.
~ Tostrup Kirke 20. Juni 1936 med Kaptajnløjtnant i Marinen, Flyver CHRISTIAN JUUL HAHN HØEGH-GULDBERG (F.: Kaptajn af Artilleriet JOHAN CHRISTIAN HAHN HØEGH-GULDBERG og I Hustru HEDEVIG JUUL), * Sundby 18. Juli 1907, døbt Aarhus Domkirke. [Lyngby].
- α. PEER CLAUS HØEGH-GULDBERG, * København 3. Juli 1937, døbt Tostrup Kirke 7. Oktober.
- β. NIELS CHRISTIAN HØEGH-GULDBERG, * København 29. November 1938, døbt Tostrup Kirke.
- E. CAROLINE Baronesse REEDTZ-THOTT, * paa Langesø 6. August 1882, † sst. 8. August 1882, begr. paa Vigerslev Kgd.
- F. SOPHIE MAGDALENE (LENNA) Baronesse REEDTZ-THOTT, * paa Biskopstorp 6. September 1884, døbt Skellerup Kirke.
~ Skellerup Kirke 6. Juni 1906 med Kammerherre, Hofjægermester CHRISTIAN ERIK JULIUS Greve AHLEFELDT-LAURVIG-LEHN til Hvidkilde m. m. (R*) (F.: Kammerherre, Hofjægermester FREDERIK LUDVIG VILHELM Greve AHLEFELDT-LAURVIG-LEHN til Kjærsgaard og ANNA CHRISTIANE ADELHEID Baronesse ROSENØRN-LEHN til Baroniet Lehn), * paa Kjærsgaard 6. September 1878, døbt Brenderup Kirke. [Lehnshus ved Sørup].
- a. ANNA SOPHIE Comtesse AHLEFELDT-LAURVIG-LEHN, * paa Lehnskov 10. September 1907, døbt Egense Kirke.
~ Egense Kirke 20. Juni 1930 med Godsforvalter JOHAN CASPAR HERMAN Baron WEDEL JARLSBERG (F.: Kammerherre, Hofchef, Hofmarskal, Ordensskatmester PEDER ANKER Baron WEDEL JARLSBERG og HERMINE EGEBERG), * 10. August 1902. [Jarlsberg].
- α. GUSTAV VILHELM Baron WEDEL JARLSBERG, * Jarlsberg Villa 29. Juli 1931, døbt Sem Kirke.
- β. FREDERIK HARTVIG HERMAN Baron WEDEL JARLSBERG, * Jarlsberg Villa 14. August 1933, døbt Sem Kirke.
- γ. ALICE HERMINE LENNA Baronesse WEDEL JARLSBERG, * Tønsberg 23. Maj 1937, døbt Sem Kirke.
- b. FREDERIK LUDVIG VILHELM Greve AHLEFELDT-LAURVIG-LEHN, * paa Lehnskov 16. September 1908, døbt Egense Kirke, † Svendborg 19. April 1937, begr. Egense Kgd.
Forpagter, Løjtnant.
- c. AXEL Greve AHLEFELDT-LAURVIG-LEHN, * paa Hvidkilde 14. August 1910, døbt Egense Kirke. [Hvidkilde].

MICHAEL TRESCHOW
til Samarp
1848—1919

ALEXANDRA BARONESSE BERNER SCHILDEN HOLSTEN
G. m. GODSEJER MICHAEL TRESCHOW
1860—1931

- d. LENNART Greve AHLEFELDT-LAURVIG-LEHN, * paa Hvidkilde 4. Maj 1916, døbt Egense Kirke.
Sekondløjtnant ved Gardehusarregimentet. [København].
- G. TAGE RUDOLPH Baron REEDTZ-THOTT, * paa Biskopstorp 20. August 1886, døbt Skellerup Kirke.
Hofjægermester, Kammerjunker, Ritmester i Nr. ved Forstærkningen ved Gardehusarregimentet, Forpagter. (R*).
- ~ Borup Kirke 8. August 1918 med ELSE LOUISE THALIA Baronesse WEDELL-NEERGAARD (F.: Kammerherre, Hofjægermester JOACHIM Baron WEDELL-NEERGAARD til Svenstrup og HENNY CAROLINE JULIE Comtesse MOLTKE), * paa Svenstrup 10. Juni 1897, døbt Borup Kirke. [Strandegaard ved Fakse].
- a. AXEL GUSTAV TAGE Baron REEDTZ-THOTT til Gaunø m. m., * Aarhus 20. Juni 1920, døbt Viby Kirke. Student.
- b. IVER Baron REEDTZ-THOTT, * Aarhus 7. Juni 1923, døbt Viby Kirke. [Herlufsholm Skole].
- c. HELLE VIBEKE Baronesse REEDTZ-THOTT, * Aarhus 31. Oktober 1924, døbt Slagelse Kirke.
- H. ELISABETH Baronesse REEDTZ-THOTT, * paa Biskopstorp 3. Juli 1890, døbt Skellerup Kirke.
~ København, Citadels Kirke, 23. August 1912 med Kammerherre, Hofjægermester ANDREAS PETER Greve BERNSTORFF-MYLIUS til Katstrup, Besidder af Det Mylius-Raschenbergske Fideikommis (R*, D. M.) (F.: Kammerherre, Hofjægermester ULRICH JOHAN AUGUST Greve BERNSTORFF-MYLIUS til Katstrup og MARIE

LOUISE Comtesse RABEN-LEVETZAU), * paa Montebello 10. Juli 1882, døbt Helsingør, St. Olai Kirke. [Katstrup].

3. ROSALIE ARMINIA REGITZE EMILIE ALEXANDRA (LALLA) Baronesse BERNER SCHILDEN HOLSTEN, * paa Clausholm 16. Januar 1860, døbt Voldum Kirke 17. Maj⁴², † paa Sannarp 24. Juni 1931, begr. Årstad Kirkegaard 27. Juni⁴³. — Indskrevet i Vallø⁴⁰.

~ Voldum Kirke 29. September 1879⁴⁴ med MICHAEL AAGAARD TRESCHOW til Sannarp ved Heberg (Halland) (F.: MICHAEL TRESCHOW til Laurvig, Lyngbæksgaard og Karsholm og FREDERIKKE KOËS), * paa Fritzøehus 17. September 1848, døbt Langestrand Kirke, Larvik, 8. November, † paa Sannarp 10. Februar 1919, begr. Årstad Kirkegaard.

Ægteparret har følgende Descendens:

- A. ELSE TRESCHOW, * paa Sannarp 8. Juli 1880, døbt Årstad Kirke 10. August.

~ Årstad Kirke 15. Oktober 1903 med Oberstløjtnant, Major i Dalregimentets Reserve HENRIK ALEXANDER SEBASTIAN THAM (F.: Kaptajn HENRIK ALEXANDER SEBASTIAN THAM og ANNA CHARLOTTE NAUCKHOFF), * paa Likälle (Skälrum förs.), Västergötland, 8. Februar 1875, døbt der 10. Marts, † Saltsjöbaden 24. Maj 1936, bisat Stockholms Krematorium 30. Maj, Urnen nedsat paa Årstad Kirkegaard 11. August. [Saltsjöbaden].

- a. HENRIK ALEXANDER (ALEX) SEBASTIAN THAM, * paa Sannarp 14. December 1907, døbt der 16. Januar 1908, † Falun 10. Oktober 1925, begr. paa Årstad Kirkegaard 16. Oktober.

- b. MICHAEL RICHARD HENRIK THAM, * Stockholm 20. Maj 1910, døbt Gustaf Wasa Kyrkan 15. Juni 1910.

Studerer ved Handelshøjskolen i Stockholm.

- c. NILS JOHAN CARL-HENRIK THAM, * paa Sommarro, Västerås, 9. November 1912, døbt der 8. December.

Løjtnant i Kungl. Svea Livgardes Reserve. Diplom fra Handelshøjskolen i Stockholm.

~ 9. Januar 1940 med KARIN AMALIA WATTRANG (F.: Major NILS ADOLF WATTRANG og AGNES JOSEFINA ELISABETH Grevinde HAMILTON), * 31. Oktober 1914.

- d. SOPHIE MAGDALENE (MADELEINE) THAM, * paa Sommarro, Västerås, 4. Februar 1915, døbt der 7. Marts.

- e. FREDERIK WILHELM HENRIK THAM, * paa Sommarro, Västerås, 29. August 1917, døbt der 20. September.

Fänrik. Elev ved Tekniska högskolan.

- f. ERIK HENRIK SEBASTIAN THAM, * Falun 20. Maj 1920, døbt Kristinekyrkan 12. Juni.

- B. NIELS TRESCHOW til Hjuleberg og Sannarp, * paa Sannarp 15. August 1881.

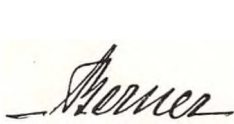
Landbrugskandidat, jourhavende Direktør i Hypothekforeningen, Göteborg.

~ Frederiksberg Kirke 21. Juli 1910 med RAGNHILD Comtesse DANNESKIOLD-SAMSØE (F.: Hofjægermester CHRISTIAN FREDERIK Lehnsgreve DANNESKIOLD-SAMSØE til Grevskabet Samsøe og EMILIE HENRIETTE DAGMAR Comtesse KRAG-JUEL-VIND-FRIJS), * paa Brattingsborg 31. Juli 1882, døbt Tranebjerg Kirke 24. September. [Hjuleberg ved Heberg].

- a. GERT TRESCHOW, * og † Hjuleberg 30. Juli 1911, hjemmedøbt, begr. Abild.

- b. GERT TRESCHOW, * Hjuleberg (Abild) 3. November 1913.

Premierløjtnant ved Skaanske Kavalleriregiment. [Helsingborg].

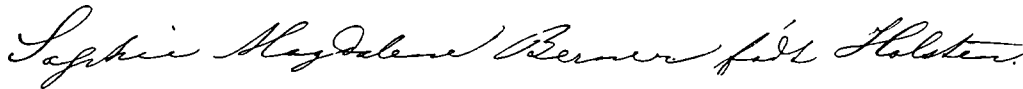
Reciprokt
Testamente
19. Nov. 1854
Langesø Arkiv

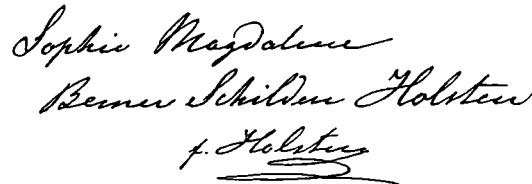
Kontrakt, dat. Clausholm
31. Marts 1879
Clausholm Arkiv

Kontrakt dat. Langesø
20. Maj 1885
Langesø Arkiv

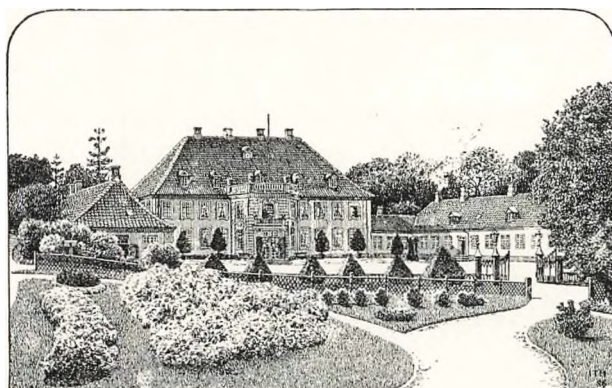
Reciprokt Testamente 19. Nov. 1854

Facsimile under Lithografi

- c. HANS MOGENS TRESCHOW, * Hjuleberg (Abild) 1. Juli 1915.
- C. INGEBORG TRESCHOW, * paa Sannarp 23. September 1882, døbt Årstad Kirke. [Borgen, Kulla Gunnarstorp ved Helsingborg].
- D. MICHAEL TRESCHOW, * paa Sannarp 30. Januar 1884, hjemmedøbt (Årstad).
~ København, Holmens Kirke, 6. Marts 1914 med WANDA Comtesse DANNE-SKIOLD-SAMSØE (F.: CHRISTIAN VALDEMAR Greve DANNESKIOLD-SAMSØE og MARGRETHE CAROLINE AUGUSTA JULIE Baronesse JUEL-BROCKDORFF), * København 5. Juli 1892, døbt Holmens Kirke 11. September. [Dyrehaven ved Nyborg].
- a. FREDERIK-VILLUM TRESCHOW, * paa Steensballegaard 30. November 1914, døbt Vær Kirke.
- b. VALDEMAR MICHAEL TRESCHOW, * paa Steensballegaard 23. Januar 1916, døbt Vær Kirke.
Sekondløjtnant i Livgarden.
~ København, Holmens Kirke, 7. Februar 1940 med HARRIET INGE LOUISE (INGE LISE) WEDEL JARLSBERG HOPPE (F.: CARL IVAR CHRISTIAN HOPPE til Toftholm og HARRIET KATY BLYTMANN), * 9. Juni 1918.
- c. MICHAELA TRESCHOW, * paa Steensballegaard 15. Juni 1919, døbt Vær Kirke.
Konventualinde i Gisselfeld adelige Jomfrukloster.
- E. GUSTAV ALEXANDER FREDERIK TRESCHOW, * paa Sannarp 1. September 1885, døbt Årstad Kirke.
Cand. phil., Amtsinspektør i Assurancekompagniet Baltica.
~ København, Holmens Kirke, 8. Maj 1913 med AMY MARIE SOPHIE CASTEN-SCHIOLD (F.: Kammerherre, Kontorchef CHRISTIAN CASTENSCHIOLD og MARIE ELISABETH Comtesse MOLTKE), * København 4. Februar 1892, døbt Slotskirken. [Hillerød].
- a. SOPHIE MAGDALENE (RIKKE) TRESCHOW, * paa Østrupgaard 20. Juli 1914, døbt Jordløse Kirke.
~ Frederiksborg Slotskirke 5. Juli 1935 med Assistent, cand. phil. NIELS JUEL (F.: Kammerherre, Hofjægermester NIELS JOACHIM GREGERS JUEL til Meilgaard og CLARA ANNA SOPHIE TRESCHOW til Krabbesholm og Lindegaard), * paa

- Meilgaard 31. December 1903, hjemmedøbt 11. Februar 1904, fremstillet i Glæsborg Kirke 26. Juni. [København].
- a. EILER JUEL, * København 28. Marts 1936, døbt Lindevangskirken.
- β. ULRIK JUEL, * København 28. Maj 1938, døbt Lindevangskirken, † Frederiksberg 26. December 1939, begr. Solbjerg Kgd.
- b. CHRISTIAN EILER MICHAEL TRESCHOW, * paa Østrupgaard 12. Oktober 1915, døbt Haastrup Kirke.
Landvæsenselev. [Trollesminde].
- c. NIELS GREGERS TRESCHOW, * paa Østrupgaard 12. Februar 1917, døbt Haastrup Kirke.
Gartner. [København].
- d. BENT TRESCHOW, * Soest 31. Maj 1921, døbt Ensted Kirke.
Kontorelev.
- F. ALEXANDRA TRESCHOW, * paa Sannarp 17. April 1887, † sst. 1. Januar 1888, begr. Fritzø.
- G. SOPHIE MAGDALENE TRESCHOW, * paa Sannarp 9. December 1888, hjemmedøbt (Årstad). [Borgen, Kulla Gunnarstorp].
- H. PETER OLUF TRESCHOW, * paa Sannarp 16. Juli 1890, hjemmedøbt (Årstad).
Cand. jur., Legationsraad, Chargé d'Affaires (R*, D. M.). [Riga].
- I. KIRSTEN TRESCHOW, * paa Sannarp 24. September 1891, døbt Årstad Kirke. [Borgen, Kulla Gunnarstorp].
- K. VIBEKE TRESCHOW, * paa Sannarp 2. Maj 1893, døbt Årstad Kirke. [Borgen, Kulla Gunnarstorp].
- L. FREDERIK WILHELM HERMAN TRESCHOW, * paa Sannarp 19. Februar 1895, døbt Årstad Kirke.
Godsinspektør paa Sperlingsholm.
~ Stockholm, Storkyrkan, 26. Oktober 1932 med HÉLÉNE Baronesse von BUXHOEVEDEN (F.: Marinekaptajn ARNOLD PAUL HERBERT Baron von BUXHOEVEDEN og ELISABETH LAURA ANNA MAGDALENE SEUME), * St. Petersborg 8. April 1907. Ægteskabet opløst. (Hun ~ 2° KENNEDY). [Kistinga ved Trönninge].
- M. ADAM CHRISTOPHER OVE TRESCHOW, * paa Sannarp 13. Oktober 1896, døbt Årstad Kirke.
Sekondløjtnant.

LANGESØ

Originaltegningen 1898 af J. T. Hansen til Trap: Danmark

OM BARON ALEXANDER BERNER SCHILDEN HOLSTEN'S OG BARONESSE
MAGDALENE BERNER SCHILDEN HOLSTEN'S DØD OG BEGRAVELSE

Torsdag den 20de Juni hensov blidt og roligt min kjære Mand, Kammerherre, Ritmester, Baron Berner Schilden Holsten.

Magdalene Berner Schilden Holsten,
født Holsten.

Langensø den 21de Juni.

Begravelsen foregaar i Stilhed fra Langesø Capel Torsdag den 27de Juni Kl. 12.

(Berlingske Tidende, Mandag 24. Juni 1889).

DØDSFALD

Odense 21. Juni.

Kammerherre G. A. Berner Schilden Holsten til Holstenshus og Clausholm er igaar Eftermiddags afgaaet ved Døden paa Hovedgaarden Langesø. Den Afdøde, der var født 1823, var anseet som en meget dygtig Landmand og virkede navnlig tidligere som saadan i Randers Egnen, hvor han bl. a. i en længere Aarrække beklædte Posten som Formand for Randers Amtshusholdningsselskab. Ved Ægteskab i 1853 med Baronesse Sofie Holsten, der overlever ham, erhvervede han Baroniet Holstenshus paa Fyen og Fideikommisgodset Clausholm i Randers Amt. Den Afdøde var dekoreret med Kommandørkorset af Dannebrog af 1ste Grad.

(Fyens Stiftstidende 21. Juni 1889).

TELEGRAM TIL KJØBENHAVN FRA WIESBADEN

Nr. 908 indleveret den 22/6 1889 4. T. 59 M. E.

Conseilspraesident Estrup, Kbhavn.

Med oprigtigste Deltagelse modtager jeg Deres Telegramm med soergelige Budskab om min mangeaarige, trofaste Ven Berners dødelige Afgang. Beklager hjerteligt hans kjære Hustru og Døttre. Mange Hilsener til Deres Frue

Christian.

STATSTELEGRAM TIL ODENSE FRA GMUNDEN

Nr. 622 indleveret den 21/6 1889 9 T... M. E.

Kammerherinde Berner Schilden, Langesø, Odense.

Hvilken Sorg[,] jeg deeler af ganske Hjerte[,] Thyra med[,]

din Louise.

FYENS STIFTSTIDENDE SKRIVER I SIT REFERAT AF BARONENS BEGRAVELSE:

...Den afdøde Kammerherre var — skriver vor Meddeler — en ualmindelig rettænkende, human og elskværdig Mand, der mente det godt med alle Mennesker og saa inderlig gerne vilde komme alle til Hjælp, som trængte dertil. Ikke blot traadte han støttende til i snævrere Kredse, oprettede Sygekasser, Spare- og Laanekasser o. s. v.; men han arbejdede utrættelig paa den store Opgaves Løsning: at fremhjelpe Smaakaarsfolk og lindre Sygdom og Nød, skaffe sunde Boliger, god og billig Kost. Hans ligefremme, imødekommende Væsen og store Naturlighed vandt ham mange Venner trindt omkring, og ikke mindst paa hans Gods i Jylland, Klavsholm, vil hans Minde leve og blive velsignet. I mange Aar var han svag, og alle de Aar, han boede paa Langesø, vare mere eller mindre Lidelsesaar for ham. Men i sine yngre Dage

udfoldede han en betydelig Virksomhed, navnlig som driftig og anset Landmand. Han overtog det von Schildenske Fideicommiss i en temmelig forfalden Tilstand, men han bragte snart Godset i Stand, indførte en fortrinlig Drift og var i mange Aar berømt for sin ypperlige Kvægbesætning. Paa alle Omraader indførte han Reformer, og en Mængde Tillidshverv betroedes ham. Saaledes var han i mange Aar Formand for Randers Amtshusholdningsselskab, Tilsynshavende ved Landbohøjskolen og Formand for »Foreningen til Kulturplanters Forbedring«, samt i en Del Aar Haveselskabets Formand. I alle Stillinger vandt han almindelig Anerkjendelse og Højagtelse, og overalt knyttedes man til ham med Hengivenhed. Han var en varm Fædrelandsven og omfattede med stor Hengivenhed sin Konge, hvem han i sin Tid havde staaet nær, da han som Officer i Hestgarden fungerede som Prins Kristians Adjutant.

(Fyens Stiftstidende 2. Juli 1889).

Kammerherre, Baron
BERNER SCHILDEN HOLSTEN,
Langesø.

Tavst og tyst staaer den gamle Borg,
ej Sol paa dens Tinder funkle,
Sorgen er Gjæst i sit mørke Flor,
og Skyggerne falde saa dunkle!
Bort Du drog paa den lange Færd
og kommer ej mer tilbage;
Mindets Engel med Haand mod Kind
mildt hviker om svundne Dage!

Adelsmand var Du i Ord og Daad,
uplettet Dit Skjold, Din Ære,
agtet og hædret af Høj og Lav,
velsignet i Kredsen af Kjære!
Jevnt og bramfrit Dit hele Liv,
ej højt Du stiled' og tænkte,
Øjet var mildt og Hjertet varmt
for hver, som til Støtte trængte.

Svag af Legem', men stærk af Aand,
i Lidelsens Skole prøvet —,
Dig følge en Tak bag Gravens Rand
for, hvad Du har virket og øvet!
Dig skal følge vor varme Bøn
over Charons de mørke Vande,
Herren lyse Dig mildt i Fred
hjem til de ukjendte Strande!

Digtet findes i et Avisudklip (Fyens Stiftstidende 27. Juni 1889) og talrige haandskrevne Eksemplarer paa Langesø.

TALE VED AFSLØRINGEN AF MINDESMÆRKET FOR KAMMERHERRE, LENSBARON
A. G. BERNER SCHILDEN HOLSTEN

Det var en vemodig Stund, da for Aar og Dag siden Mindet om, hvad afdøde Kammerherre havde været for os, samlede os i Fyen, og det er en vemodig Stund, naar dette samme Minde nu i Dag samler os her i Jylland til denne Fest. Det er vemodigt atter at træffe saa mange Venner fra fordums Dage her paa det gamle Clausholm, naar vi dog ikke længer møde hans milde, venlige Skikkelse eller høre hans Røst, naar han gjæstmildt bød os velkommen. — Ikke desto mindre blander sig i denne Vemod saa megen Glæde og Taknemmelighed for netop de Erindringer, som dette Sted fremkalder, og fordi saa mange Venner just nu og her have villet sætte disse Erindringer et Minde, der skal føre hans Navn ned til sene Slægter. Derfor er denne Stund, trods Vemodet, alligevel en lykkelig Stund. Thi det maa visselig kaldes en Lykke, naar dem, vi holder af, fordi vi ere knyttede til dem ved inderlige Baand, blive forstaaede, naar deres Gjerning, som i al Fald vi have glædet os ved, ogsaa af andre anerkjendes og skattes; ja, man kan vel sige, at den hele Tilfredsstillelse ved at rejse Mindesmærker for vore Medborgere beror derpaa, at vi kan pege paa et saadant Mindesmærke og sige: denne Mand havde den Lykke at blive forstaaet, hans Samtid eller hans Eftertid erkjendte, hvad der i ham boede af sandt, godt og smukt.

Saa skal ogsaa vi om en kort Stund kunne pege paa Mindesmærket af ham, hvis Ihukommelse her forsamler os, og hvor vemodigt end Øjeblikket er, hvor meget hans Nærmeste — hans Hustru, hans Børn, hans Venner endnu savne ham, de skulle dog have den Lykke, naar Dækket, der skjuler hans milde Træk, snart falder, da at kunne pege paa disse og sige: Gud ske Lov: han blev forstaaet, hans Liv, hans Gjer-

ning har ikke været forgjæves, en Kreds, en ikke saa lille Kreds, har kjendt og skattet, hvad vi, der levede i hans Nærhed, saa ofte glædede os ved. Thi vist nok hørte han ikke til de store Aander, der have spredt Lys vide omkring, han hørte end ikke til dem, der i nogen særlig Grad henledede den offentlige Opmærksomhed paa sig. Han tragtede heller ikke derefter. Tværtimod var det hans Glæde og Lyst at leve og virke

MINDESTØTTE FOR BARON G. A. BERNER SCHILDEN HOLSTEN
I CLAUSHOLM HAVE

i Stilhed, ja i det Ubemærkede, og det gamle Ord: »den, der lever i Stilhed, lever vel,« kom i særlig Grad til Anvendelse paa ham.

Men har han end ikke skrevet sit Navn i deres Tal, hvis Liv højner sig over os andre, saa har han skrevet det i manges Hjærter fjern og nær. Thi han var i Sandhed en god Mand. Godheden lyste ud af hans Øjne, laa i hans Ord, prægede hans Færd. Der berettes i vor Børnelærdom om en Mand, at han udsendtes alene med det Hverv: »at styrke sine Venner,« og spørge vi, hvorfor dette Hverv blev overdraget netop ham, da faa vi det lige saa enfoldige som sande Svar: »fordi han var en god Mand.«

Saa vil ogsaa vi, naar man spørger os, hvorfor vi rejste afdøde Kammerherre dette Minde, være op-

rigtige og sande: »fordi han var en god Mand«, en Mand, der gjorde det Gode, ikke for Vindings, Fordels, Æres, Anseelses, Løns — Skyld, men for dets egen Skyld.

Han gjorde det Gode for dets egen Skyld — dette er hans Hæder, og derfor rejse vi ham dette Minde. Thi kun det Gode er den Kilde, hvorfra Kraften hentes til at leve Livet igjennem med, og just derfor staa vi med Taknemlighed overfor hans Minde, fordi vi føle, at i Samlivet med ham delagtiggjordes, ja styrkedes ogsaa vi i det Gode.

Han styrkede os i det herlige Gode, som hedder Pligt, uden hvilken Livet bliver uden Sammenhæng og falder i Stykker. Thi det var i Sandhed styrkende at se den svagelige, ofte trætte, Mand med Iver tidlig og silde at røgte de Hverv, private og offentlige, der vare ham betroede. Han styrkede os i det Gode, som hedder Sandhed, hvilken en slap Tid saa ofte tager forfængelig; thi det var styrkende at se, hvorledes han altid alvorlig stræbte efter at være kun, hvad han var, aldrig at ville synes mere, hverken større eller bedre. Alt usandt, paataget, fremkunstlet, uægte, var ham i højeste Grad imod, og naar han elskede Jylland, og særlig dette Sted, saa var det sikkert ogsaa, fordi de Egenskaber, der repræsenter[er] det Bedste i den jydsk Befolkning — Jævnhed, Ligefremhed, Ærlighed, Ordholdenhed, Trofasthed, Sandhedskjærlighed, fandt saa dybe Berøringspunkter i hans egen Natur. Han styrkede os i det Gode, som hedder Trofasthed — usvigelig Trofasthed mod sin Konge og sit Fædreland, mod Høje og Lave, mod Slægt og Venner, fjern eller nær, trofast ikke blot i Medgang, men der, hvor Trofastheden altid skal staa sin Prøve — i Modgang, og mange ere de, der netop i Modgang, hvor Glemsomhed saa tit og saa smerteligt kommer for Dagen, hvor man i det Højeste har Ord, men ingen Gjerning tilrede, kom til at gjøre den frydelige Erfaring: han havde ikke glemt. Han styrkede os i det Gode, som hedder Kjærlighed, der alle Dage kjendes derpaa, som skrevet staa, at den ikke søger sit eget, men netop glemmer sit eget, kan se bort fra sig selv, kan tænke paa andre — for at gjøre dem glade, ja ofre sig for dem. Her gik han saa tit foran, stille, bramfri, ja, derfor ikke blot tænkte han uafsladelig paa de Smaa og Fortrykte, men var idelig beskæftiget med at lette deres Kaar, udfinde Midlerne dertil, og vi kan vel sige, at hans største Sorg maaske var den, at han ofte ikke kunde bringe Hjælp i den Udstrækning og det Maal, han gjerne vilde.

Han gjorde det Gode for det Godes egen Skyld. Dette er hans Hæder. Men kun en god Mand sætte gode Mænd og Kvinder et Mindesmærke. Saa skal noget af Æren fra dette ogsaa falde tilbage paa disse, der i Tider, hvor der hæve sig Røster, der forkynde, at kun det Overordentlige, det Usædvanlige, det Iøjnefaldende har Krav paa Anerkjendelse, frimodig med dette Mindesmærke have vedkjendt sig: vi hædre det Gode for det Godes egen Skyld, og bekræfte herved lige opmuntrende for nærværende og kommende Slægter Sandheden af det gamle Ord: det Gode bærer Løftet om Løn i sig selv.

Saa lad os da atter skue hans gode, milde, venlige Træk.

Saa falde Dækket for Mindesmærket af Kammerherre Lehnsbaron Alexander Gustav Berner Schilden Holsten.

V. Nannestad.

DØDSANNONCE

Vor kjære Moder og Svigermoder Baronesse BERNER SCHILDEN HOLSTEN døde den 8de ds. paa »Langensø«.

Adam Berner Schilden Holsten
Louise Berner Schilden Holsten
Soffy Reedtz Thott
Axel Reedtz Thott
Alexandra Treschow
Michael Treschow

Begravelsen foregaar i Stilhed.

(Berlingske Tidende Mandag Aften 9. April 1906).

DØDSFALD

I Aftes (Søndag) døde Lehnsbaronesse, Kammerherreinde BERNER SCHILDEN HOLSTEN paa Langesø efter længere Tids Svaghed og et kortere Sygeleje, næsten 76 Aar.

Dette Dødsfald vil — skrives der til os — vække Sorg og Deltagelse vidt omkring, idet der med »den gamle Kammerherreinde« er gaaet en god og ædel Kvinde bort. Sorgen og Savnet vil blive størst hos hendes Slægt og hendes betydelige Stab af Funktionærer, men mange, mange Flere ville savne hende, thi dersom det hører med til et adeligt Sind at være vennensæl og god, da var hun af ægte Adel.

Hun har taget hjertelig Del i mange Menneskers Sorg og Glæde, og det ikke alene med venlige Ord, men med rund Haand, hvor det var fornødent, og var der en eller anden god Sag, der skulde fremmes, da regnedes der aldrig forgæves med hendes værdifulde Støtte. Det var sikkert hendes Livs største Glæde at kunne hjælpe Andre.

Naar Vigerslev Sogns Beboere paa hendes 70 Aars Fødselsdag viste hende en sjelden Opmærksomhed ved et stort Fakkeltog m. m., da var dette med god Grund, og sikkert ogsaa et Udslag af Taknemlighed og Hengivenhed.

Blandt hendes mange Besiddelser var det lille Langesø hende kjærest. Der havde hun levet et lykkeligt Barndoms- og Ungdomsliv, og paa sine gamle Dage kunde hun slet ikke være borte derfra. Nu fik hun da ogsaa Lov til at dø der og vil senere blive bisat i det saa smukt beliggende Langesø Skovkapel.

Sophie Magdalene Berner Schilden Holsten var født den 20de Juli 1830 og ældste Datter af Excellencen Carisius Holsten, hendes Søstre vare Fru Estrup og Fru Sehestedt Juul, Ravnholdt. 1853 blev hun gift med daværende Ritmester Kammerjunkker Berner, som døde paa Langesø 1889. 1859 arvede hun efter mødrene Slægt det Schildenske jydsk Fideikommis (Clausholm m. m. m.) og da hendes Fader døde 1879, overtog hun Baroniet Holstenshuus (Holstenshuus, Nakkebølle, Langesø osv.) Disse Besiddelser gaa nu over til hendes eneste Søn, Hofjægermester, Lehnsbaron Berner Schilden Holsten, Holstenshuus.

Afdødes to Døtre ere gifte henholdsvis med Baron Reedtz Thott, Biskoptorp og Godsejer Treschow i Sverrig.

(Fyens Stiftstidende, Mandag 9. April 1906).

BISÆTTELSEN PAA LANGESØ

Paaskedags Eftermiddag førtes — skrives der til os — Kammerherreinde Berner Schilden Holsten's Lig fra Langesø til Kirken.

Kisten henstod i Herregaardens Havesal omgivet af Laurbærtræer, levende Planter, de yndigste Blomster og Kranse, og bestraalet af de mange tændte Lys i Lysekroner, Kandelabrer og Armstager. Her samledes den Afdødes allernærmeste Slægt, Godsets Funktionærer og enkelte Indbudte. Efter Salmen »Til Himlene rækker Din Miskundhed, Gud«, en kort gribende Tale af Sognepræsten Pastor Balslev, Vigerslev, og Afsyngelsen af »Klokken slaar«, bares Kisten af Afdødes mandlige Slægt over Borggaarden og kjørtes derfra til Kirken (Langesø Skovkapel). Her var bygget Æreport af Godsets Haandværkere, og Kirken var overordentlig fint pyntet med Guirlander, Blomster, Træer og Flor. En Sang blev afsungen af Havrehed Sangforening, og Følget forlod Kirken.

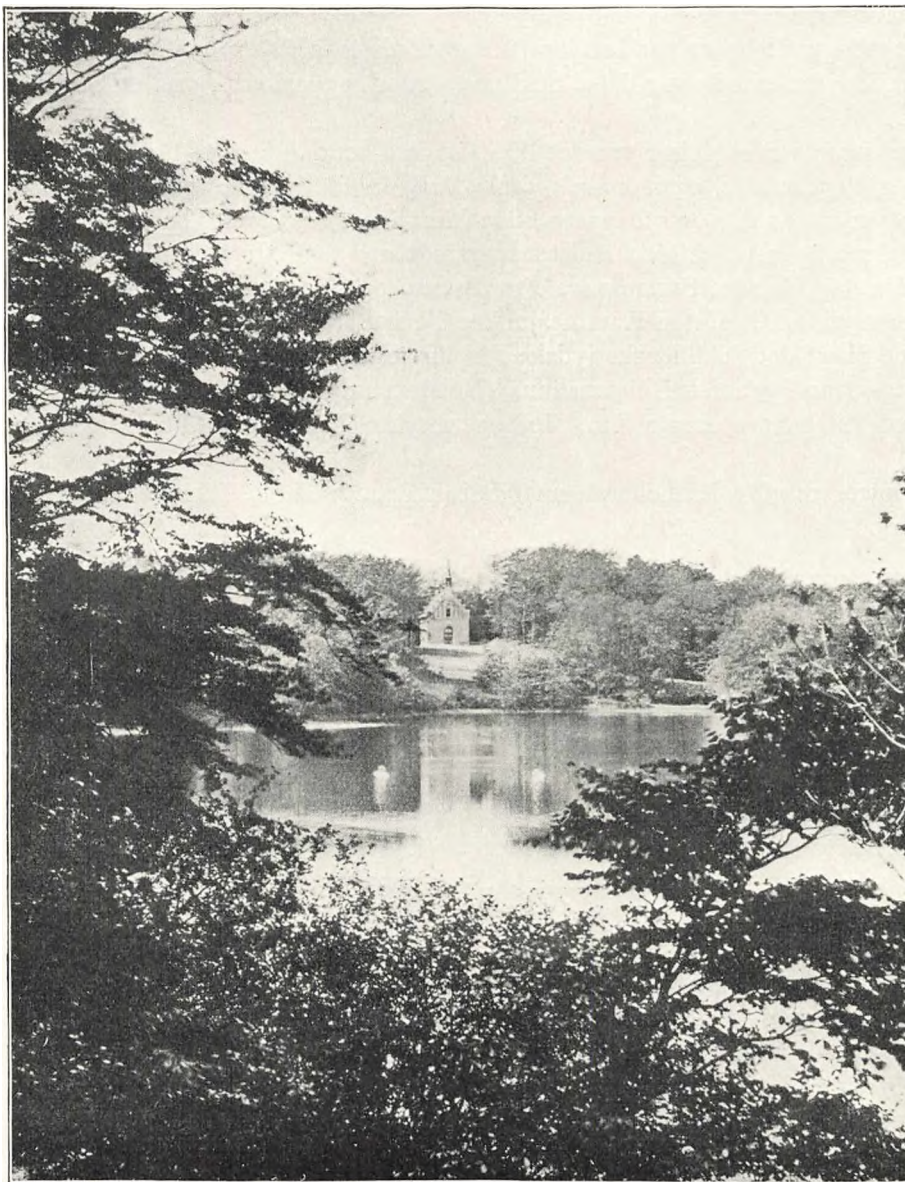
I Forgaars, Onsdag, fandt Bisættelsen Sted og skjønt den skulde foregaa i Stilhed, vistes der dog stor Deltagelse, navnlig fra Vigerslev Sogns Beboere. Paa den store smukke Egetræssarkofag henlaa en

Kong Christian IX's Underskrift paa Friherrepatent af 20. Okt. 1880

Langesø

Mængde Sølvkranse m. m., af hvilke nogle her nævnes: En Sølvkrans af Egeløv fra Vigerslev Sogns Sygekasse og Understøttelsesforening, en meget stor Sølvkrans fra Vigerslev Sogns Beboere, to Sølvpalme-grene fra Godsets Forpagtere og Funktionærer, ligeledes to Bøgegrene i Sølv, hvoraf den ene var fra den Afdødes Børnebørn. Desuden var der et Væld af signerede og andre Kranse. Saaledes: fra Vigerslev Sogne-raad, Vigerslev Sogns Sygeplejeforening, Goodtemplarlogen »Broderhjemmet«, »Kammerherreindens per-sonlige Betjening i 1906«, Voldum Haandgjerningsskole, Godsets Haandværkere osv.

LANGESØ KAPEL

Under Ledsagelse af Orgelmusik lededes Sangen af Kirkens sædvanlige Kor, og efter Salmen »Under Dine Vingers Skygge« talte Pastor Balslev, Vigerslev, smukt om den Afdøde; han fremhævede navnlig det smukke Forhold, der altid havde hersket mellem Herskab og Tyende paa Langesø og dvælede ved, hvad Kammerherreinden havde været for hele Vigerslev Sogn. — Pastoren forrettede derpaa Jordpaa-kastelse og bad Fadervor.

Efter Salmen »Tænk naar engang« bares Kisten ud af Kirken og nedsattes i Gravhvelvingen under Kirkens Kor. Man sang »Krist stod op af Døde«. Lehnsbaron Berner Schilden Holsten, Holstenshuus, takkede for Deltagelse, og den stemningsrige Sørgenhøjtidelighed var forbi.

(Fyens Stiftstidende 20. April 1906).

PRINS CHRISTIAN (IX)'S ANSØGNING OM KAMMERJUNKER, PREMIERLØJTNANT
BERNERS UDNÆVNELSE TIL SIN KAVALER

Prinds Christian til Danmark ansøger Deres Majestæt allerunderdanigst om allernaadigst at erholde Kammerjunker, Premier-Lieutenant A. v. Berner som Cavaleer.

Vi bifalde na[a]deligst, at Eders Kjærlighed antager Kammerjunker, Premierlieutenant af Livgarden til Hest A. v. Berner som Eders Cavaleer.

Christiansborg Slot d. 5te October 1853

Frederik R.

Deres Majestæt

da en Cavaleer i min nuværende Stilling er uundværlig for mig, saa ansøger jeg Deres Majestæt allerunderdanigst, om Kongen allernaadigst behagede at udnævne Kammerjunker, Premier-Lieutenant af Livgarden til Hest A. von Berner i Forening som Adjutant ved den 3die Cavallerie-Brigade til min Cavaleer.

Allerunderdanigst

Christian Prinds til Danmark

Kjøbenhavn,

d. 4de October 1853.

Til

Deres Majestæt.

(Original paa Langesø. Hele Ansøgningen er egenhændig, af Resolutionen er kun Kongens Underskrift egenhændig.)

FIDEICOMMISGODSET CLAUSHOLM

I disse Dage er det, skriver »Randers Amtsavis«, 25 Aar siden, at Kammerherre Baron Berner-Schilden-Holsten og Lensbaronesse Sophie Magdalene Berner-Schilden-Holsten overtog Fideicommissgodset Clausholm, i hvilken Anledning der i Fredags paa det gamle Herresæde havde indfundet sig et stort Antal af Godsets nuværende og tidligere Fæstere, Functionairer, Amtmanden Kammerherre ROSENØRN⁴⁵ og

CLAUSHOLM CA. 1854

Fra Prospecter af danske Herregaarde

Stedets Præst, Provst LUND⁴⁶, samt mange nær og fjern fra, med hvem Kammerherren og Kammerherreinden havde staaet i Forbindelse.

Paa Beboernes Vegne udtalte Provst LUND i et udførligt og hjerteligt Foredrag en varm Tak til Kammerherren og Kammerherreinden for, hvad der i de forløbne 25 Aar var udrettet for Godsets Beboere, der nu for Størstedelen alle vare blevne Selveiere. Særligt dvælede han ved den udstrakte og storartede Godgjørenhed, som Herskabet havde udviist til Ophjælp af den mindre velstillede Deel af Befolkningen, ligesom han ogsaa udtalte en Paaskjønnelse af de store Forbedringer, der var udførte paa selve Clausholm og den udsøgte Skjønheidssands, der var lagt for Dagen ved Ordningen af Gaardens Omgivelser. Han sluttede med at udbringe et Leve for Kammerherren og Kammerherreinden, der besvaredes af de Tilstedeværende med et trefoldigt Hurra.

Medaillon tilhørende
Fru Else Tham f. Treschow

Efterat Kammerherren havde takket for den udviste Hyldest og for den Venlighed og Velvillie, der bestandig var viist ham og hans Familie fra Beboernes Side, til hvem de altid vilde være knyttede med stærke og uudslettelige Baand, indbødes de Tilstedeværende til at indtage en Frokost.

Ved Bordet bragte Stiftamtmand ROSENØRN en inderlig Tak for alt, hvad der fra Kammerherrens Side var udrettet for en videre Kreds, navnlig som mangeaarigt særdeles virksomt Medlem af Randers Amtsraad, af hvilket han for nogle Aar siden var udtraadt af Helbredshensyn, som endnu værende Medlem af Skoledirectionen og som mere end tyveaarig Formand for Randers Amtshuusholdningsselskab, i hvilke Stillinger Kammerherren havde udfoldet en stor og heldbringende Virksomhed.

Derefter fulgte en Række af Skaaler, saaledes af Provst LUND for Børnene og af Forpagter KJØRBO for den tilkommende Besidder, Baron A. BERNER-SCHILDEN-HOLSTEN. Gaardeier SØREN BØDKER af Hvaløse talte for den tidligere Besidder Kammerherre OPPEN-SCHILDEN og dennes Søn, samt den afdøde Datter Prindsesse CAROLATH, der havde udrettet saameget for de Fattige i Pastoratet. Ligeledes bragte CHR. NIELSEN af Voldum Herskabet en Tak fra Gaardmændene, og Indsieder OLE JENSEN udtalte en Paaskjønnelse af den store Velvillie og Godgjørenhed, der var udviist mod Arbejderklassen.

Hele Festen bar Vidne om det sjelden smukke Forhold, der finder Sted mellem Herskabet paa Clausholm og hele Omegnens Beboere.

(Berlingske Tidende 4. August 1884).

UDDRAG AF AVISREFERATER OM KONGEBESØG PAA LANGESØ 1882

Kongefamiliens Rejse til Langesø. Efter endt Besøg i St. Knuds Kirke igaar droge Majestæterne med Følge til Herresædet Langesø for at besøge Ejeren, Kammerherre, Baron BERNER-SCHILDEN-HOLSTEN. Ogsaa paa denne Rejse modtog Majestæterne talrige Beviser paa Befolkningens Loyalitet. Den første Æreport, som Kongetoget kom til, var rejst af Paarup Menighed, og her hilstes Kongehuset af Sognepræsten, Pastor BALSLEV⁴⁷; det næste Sogn, Korup, havde ligeledes rejst en Æreport, og her førtes Ordet af Sognepræsten, Provst SCHMIDT⁴⁸. Ved Vigerslev Sogns Grænse modtoges Toget af ridende Bønder fra Sognet, og ved den af Sognet rejste Æreport talte Sognets Præst, Pastor ROTH⁴⁹; her tilkastede unge Piger de kongelige Herskaber Blomsterbuketter. Idet man nærmede sig Herresædet, saaes Flag paa de mange Høje, som omgive den Dal, hvori det gamle Langesø ligger. Ankommen til Hovedgaarden, opholdt Kongefamilien med Følge sig her omtrent en Time, i hvilken der indtoges en Frokost. De ridende Bønder rede op foran Slottet, og Kongen gik langs med Fronten og hilste takkende paa den frivillige Eskorte. Efter det nævnte Ophold foretoges en Kjøretur til det 1 ½ Mil derfra liggende Padesø. Vejen lagdes forbi det af den forrige Ejer, Baron HOLSTEN-CARISIUS, byggede Kapel ude i Skoven ved Bredden af den lange Sø, hvorefter Gaarden har faaet Navn; i dette Kapel hviler nu ogsaa den meget afholdte »Excellence«. Toget standsede her for at tage den lille Kirke med den aabne Begravelse i Øjesyn. Turen fortsattes derefter ad Omveje igjennem de udstrakte Skove, der høre til Gaarden, og som ere saa rige paa henrivende Udsigter og Naturforhold.

(Fyens Stiftstidende 5. Juli 1882, Nr. 160).

UDDRAG AF FOLKETÆLLINGEN 1855

Svendborg Amt, Salling Herred, Diernisse Sogn.
HOLSTENSHUUS HOVEDGAARD

GUSTAV ALEXANDER V. BERNER	31	gift	Kjøbenhavn	Kammerjunker, Rit- mester, Husfader
MAGDALENE, født Baronesse af HOLSTEEN	25	do.	Langensø Viggerslev Sogn Odense Amt	hans Kone
ANNE M. BRINK	23	ugift	Kjøbenhavn	Kammerjomfru
INGEBORG CHRISTENSEN	23	do.	Faaborg	Tjenestepige
ANNE BANG	24	do.	Tommerup Sogn Odense Amt	do.
NICOLAI NIELSEN	29	do.	Horslunde Sogn Maribo Amt	Kudsk
NIELS ANDERSEN	27	do.	Sevel Sogn Ringkjøbing Amt	Tjener
JØRGEN HANSEN	32	do.	heri Sognet	Tjenestefolk hos Kmh. Baron af Hol- steen Carisius
RASMUS HANSEN	33	do.	Trolleborg Sogn Svendborg Amt	

UDDRAG AF FOLKETÆLLINGEN 1870

for Randers Amt, Galten Herred, Voldum Sogn, Clausholm.

GUSTAV ALEXANDER BERNER SCHILDEN ..	M. 46	G.	Lutheran	Lyngby Sogn Kiøbenhavns A.	Husfader	Kammerherre, Godsbesidder	
SOPHIE MAGDALENE BERNER SCHILDEN ..	K. 39	G.	do.	Wigerslev Sogn Odense Amt	Husmoder		
SOPHIE MAGDALENE POULINE BERNER SCHILDEN	K. 13	U.	do.	Kiølstrup Sogn Odense Amt	} deres Børn		
ROSALIA ARMENIA REGITZE EMILIE ALEX- ANDRA BERNER SCHILDEN	K. 10	U.	do.	Voldum Sogn Randers Amt			
KATHINKA EMILIE ANGEЛИQUE DE RENOU- ARD	K. 33	U.	Reformert	Eckernførde		Tyende	Lærerinde
ANNE KIRSTINE JACOBINE RONNE	K. 43	U.	Lutheran	Hals Kiøbstad	do.	Huusjomfru	
EMILIE LUTHERA STRAND	K. 32	U.	do.	Slagelse	do.	Kiøkkenjomfru	
ANNA THOMASINE TERP	K. 23	U.	do.	Kiøbenhavn	do.	Kammerjomfru	
LYDIE FREDERIKKE JENSEN	K. 20	U.	do.	Odense	do.	do.	
ALMA MARIE SOPHIE JUULMAND	K. 22	U.	do.	Kiøbenhavn	do.	Lærling i Kiøkken	
CHRISTINE MAGR. JACOBINE PAASCH	K. 28	U.	do.	Husum	do.	Stuepige	
ELLEN MARIE OLSEN	K. 26	U.	do.	Faaborg	do.	do.	
LAURENTINE MARIE SOPHIE HANSEN	K. 18	U.	do.	Kiøbenhavn	do.	do.	
KAREN MARIE NIELSEN	K. 24	U.	do.	Wigerslev Sogn Odense Amt	do.	Kokkepige	
NIELSINE BENEDICTE HELENE NIELSEN .	K. 20	U.	do.	Kiøbenhavn	do.	Meierske	
FREDERIKKE ANGREDIUS	K. 29	U.	do.	Sverrig	do.	Vaskepige	
ANE CATHRINE ANDERSEN	K. 66	U.	do.	Faaborg	Besøg	Huusjomfru paa Langesøe, Odense Amt	
SØREN MADSEN	M. 36	U.	do.	Gylling Sogn Ringkiøbing A.	Tyende	Gartner	
CHRISTIAN GUSTAV MARSENIUS SCHOU ...	M. 30	U.	do.	Faxø Sogn Præstøe Amt	do.	Skytte og Skov- foged	
NIELS ANDERSEN	M. 27	U.	do.	Tersløse Sogn Holbek Amt	do.	Jæger	
HANS RASMUSSEN	M. 21	U.	do.	Wigerslev Sogn Odense Amt	do.	Tiener	
JACOB ANDERSEN KLITGAARD	M. 46	G.	do.	Ferring Sogn Ringkiøbing Amt	do.	Materialforvalter og af Pension som afskediget Qvar- teermester ved 5. Dr. R.	

MORTEN HANSEN	M. 43	G.	Lutheran	Søndertranders Aalborg Amt	midlertidig do.	Medhjælper ved Contoirarbejde og af Pension som af- skediget Overser- gent ved 5. Dr. R. Arbejdskarl
THOMAS CHRISTIAN CHRISTENSEN	M. 33	U.	do.	Sønderfelding Ringkiøbing A.	Tyende	
HANS HENRIK MADSEN	M. 18	U.	do.	Kiøbenhavn	do.	Rideknægt
JENS NIELSEN	M. 33	U.	do.	Estruplund Randers Amt	do.	Kudsk
RUDOLF ANDERSEN	M. 18	U.	do.	Voldum Sogn Randers Amt	do.	Hestepasser
NIELS RASMUSSEN	M. 74	G.	do.	Foldby Sogn Aarhus Amt	do.	Svinerøgter
JOHN JONSSON	M. 39	F.	do.	Sverrig	do.	Kjøkkenkarl
LARS SØRENSEN	M. 35	G.	do.	Hobro	paa Arbejde	Saddelmager

UDDRAG AF FOLKETÆLLINGEN 1. FEBRUAR 1880

for Randers Amt, Galten Herred, Voldum Sogn, Clausholm.

TILLÆGSLISTE B: MIDLERTIDIGT FRAVÆRENDE

ALEXANDER BERNER SCHILDEN	M.	G.	Lutheran	Husfader, Besidder af Clausholm	midlert. Oph. st. Langesø
SOPHIE MAGDALENE BERNER SCHILDEN	K.	G.	do.	Hans Hustru	do.
ADAM BERNER SCHILDEN	M.	U.	do.	deres Søn	do.

HØVEDLISTEN

ANNA MAGDALENE BOJE	Kv. 28	Ugift	Lutheran	Villerslev Sogn Odense Amt	Husbestyrer- inde
KAREN MARIE CARSTENSEN	Kv. 21	Ugift	do.	Odense	Husholderske
WILHELM CHRISTIAN EMMELUTH	M. 32	Ugift	do.	Vindinge Sogn Svendborg Amt	Skovfoged
JOHAN FREDERIK HANSEN	M. 23	Ugift	do.	Vester Aaby Sogn Svendborg Amt	Gartner
RUDOLF JOHANSEN ⁵⁰	M. 23	Ugift	do.	Ølst Sogn Randers Amt	Gartnererelev
THOMAS CHRISTIAN CHRISTENSEN	M. 25	Ugift	do.	Skjæved Sogn Hiørring Amt	} Tjenestefolk
CHRISTEN JENSEN	M. 30	Enke- mand	do.	Mygind Sogn Randers Amt	
LARS CHRISTENSEN	M. 48	Enke- mand	do.	Mygind Sogn Randers Amt	
JOHAN HEINRICH MØLLER	M. 14	Ugift	do.	Voldum Sogn Randers Amt	
ANNA SOPHIE FREDERIKSEN	Kv. 20	Ugift	do.	Faaborg	
METTE CHATARINE JØRGENSEN	Kv. 27	Ugift	do.	Dirnesse Sogn Svendborg Amt	
KAREN ELINE MARIE HANSEN	Kv. 19	Ugift	do.	Brenderup Sogn Odense Amt	
METTE MARIE JACOBSEN	Kv. 41	Ugift	do.	Odense	
RASMINE JØRGINE HANSEN	Kv. 27	Ugift	do.	Brenderup Sogn Odense Amt	
JENSINE FRANSDEN	Kv. 22	Ugift	do.	Dirnesse Sogn Svendborg Amt	
MAGDALENE ELISABETH JOAKIME FREDERIKKE VOLFRAM	Kv. 74	Ugift	do.	Kjøbenhavn	forsørges af Herskabet
1. Hus					
LAURITZ NIKOLAI NIELSEN	M. 53	Gift	Lutheran	Haarslund Sogn Maribo Amt	Husfader, Herskabs- kudsk
KJERSTINE NIELSEN	Kv. 51	Gift	do.	Randers	hans Kone

MAGDALENE NIELSEN.....	Kv. 11	Ugift	Lutheran	Voldum Sogn Randers Amt	} deres Børn
ECKARDT NIELSEN	M. 10	Ugift	do.	Voldum Sogn Randers Amt	
LAURENSE CHRESTINE NIELSEN.....	Kv. 8	Ugift	do.	Voldum Sogn Randers Amt	

Af de i Folketællingen 1855 nævnte Mennesker genfindes Kusk NICOLAI NIELSEN — stadig som Kusk — i Folketællingen 1880, hvor han er gift og har 3 Børn.

Det fortælles, at naar Kammerherren stod paa Hovedtrappen paa Clausholm og kaldte paa Nicolai, der boede i et Hus for Enden af Opkørselsalléen, kunde det høres paa Tustrup, der ligger 1850 Meter borte i Luftlinie.

Tjener HANS RASMUSSEN, der ved Folketællingen i 1870 var 21 Aar, er født 29. Oktober 1848 i Stejs Hus under Langesø Gods, hvor hans Fader, RASMUS JØRGENSEN, var Husfæster. Moderen hed ABELONE LARSDATTER.

Hans Rasmussen kom i en Alder af 14—15 Aar i Tjeneste hos Kammerherren paa Clausholm og har vist i nogle Aar tjent Excellencen HOLSTEN.

Han blev den 7. December 1880 gift med MARIE JENSEN, der var født i Rue i Vigerslev Sogn 16. September 1845. De sidste Aar boede hun i Morud og døde i Odense 3. Februar 1929. Hun var Datter af tidligere Kusk hos Excellencen Holsten, senere Gaardejer i Rue og Sognefoged JENS NIELSEN (se Folketællingen 1834 i Excellencens Biografi) og MAREN GUSTAVSDATTER, der havde været Kokkepige hos Excellencen. Marie Jensen havde været Husjomfru og Oldfrue hos Excellencen og havde rejst med ham i Udlandet. Huset Søhøj for Enden af Søen paa Langesø blev opført til Hans Rasmussen, der i en lang Aarrække var Hushovmester og Regnskabsfører paa Langesø og en meget betroet Mand, der var i høj Grad afholdt af hele Familien. Inden Kammerherreindens Død naaede han at fejre sit 40 Aars Jubilæum.

Senere førte han og hans Hustru Tilsyn med Hovedbygningen paa Langesø, og den gamle Hovmester var i flere Aar en nyttig Hjælper paa Godskontoret, da Baron H. Berner Schilden Holsten bestyrede dette uden anden Medhjælp. Hovmesteren har gjort Tjeneste i over 50 Aar og døde paa Søhøj 19. April 1918.

Hans Rasmussen og Peter Tjener paa Holstenshuus har ved det samme Spisebord i den samme Spisestue paa Langesø igennem deres lange Funktionstid opvartet 5 Generationer, begyndende med Excellencen Holsten, der døde 1879.

Den i Folketællingen 1880 nævnte ANNA MAGDALENE BOJE var født i Vigerslev (ikke Villerslev) Sogn den 20. November 1849 som Datter af Skovfoged i Morudskov CHRISTIAN BOJE og KAREN MARIE RASMUSSEN. Hun døde i Odense 13. September 1939 som Enke efter Godsforvalter BARFOED MØLLER, der havde været Godsforvalter over alle Familiens 3 Godser og først havde boet i Godsforvalterboligen paa Langesø og senere i Godsforvalterboligen paa Holstenshuus. Han døde 13. Oktober 1911.

Fru Barfoed Møllers Broder, AXEL BOJE, født i Morudskov 25. Februar 1846, død i Skovens Værn i Langesø Skov 10. December 1927, havde først sin Faders Stilling som Skovfoged i Morudskov, senere boede han i Skovens Værn ved Langesø og var Overskovfoged indtil 1. Oktober 1923. Ialt har han gjort Tjeneste i ca. 45 Aar. Han blev i 1881 i Haarslev Kirke gift med MAGDALENE NIELSEN ANDERSEN fra Gamby, født 13. September 1856, der staar Familien paa Langesø meget nær.

Overskovfoged Bojes Farfader, der, ligesom han, hed AXEL BOJE, har i 1833, medens Familien BARDENFLETH endnu ejede den paagældende Del af Morudskov, modtaget i Fæste det Hus, Jordlod og Have, han hidtil havde beboet og afbenyttet, og samme Axel Boje har den 19. Februar 1813 modtaget Instruks som Skovfoged, saa de 3 Slægtled har været Forstmænd paa Stedet i 110 Aar.

Efter Godsforvalter Barfoed Møllers Død udnævntes hans hidtilværende Fuldmægtig, ARENDT JØRGENSEN, til Godsforvalter over alle tre Godser. Han er født i Aarhus 18. April 1881 og ægtede 19. November 1915 MAREN (MAJA) NIELSEN, der er født i Haastrup 15. Februar 1887. Godsforvalter Jørgensen blev ansat som Godsfuldmægtig paa Holstenshuus 15. April 1907 og som Godsforvalter 14. November 1911.

Fru Barfoed Møllers Farbroder, Skolelærer BOJE i Havrehed i Vigerslev Sogn, havde en Datter, RASMINE BOJE, født 4. Marts 1845 † 17. Januar 1938, der blev gift med Godsforvalter AGERHOLM paa Holstenshuus, der døde 13. August 1896.

En anden Mand, der ogsaa har haft en lang Tjenestetid, nemlig godt 40 Aar, er Skytte LARS JØRGENSEN, der er født i Bredbjerg, Vigerslev Sogn, 20. August 1861. Hans Fader, OLE JØRGENSEN, arbejdede i Langesø Have. Sønnen Lars boede i 4 Aar hos sin Morfader, der var Gartner paa Langesø og boede i det gamle Tinghus, der laa lige ud mod Vejen i den nuværende Godsforvalterboligs Have.

Lars Jørgensen blev ansat som Tjener hos Kammerherren i 1886 og blev Skytte i 1889. I 1927 flyt-

CLAUSHOLM FRA NORD

tede han fra Skytteboligen, Lærkebakken, til en Datter, der er gift i Gamby. I nogle Aar var han Baron H. Berner Schilden Holsten behjælpelig med Arbejdet paa Godskontoret. I 1891 havde han ægtet KAREN LARSEN, der var en Skovfogeddatter fra Fjellebro. Hun var født 8. Jan. 1860 og døde 13. Juli 1904.

Skovfoged WILHELM CHRISTIAN EMMELUTH er født i Vindinge Sogn 2. Maj 1847 som Søn af Skovrider i Kaiberg under Holckenhavn Gods FREDERICH CHRISTIAN EMMELUTH og CAROLINE PHILIPPINE LOUISE MORTENSEN. Den 11. September 1873 kom han til Clausholm som Skytte og Skovfoged, og han gør endnu (1940), trods sine 93 Aar, Tjeneste som Skovfoged i Lund og Dyrehave, foruden at han er Slotsforvalter. Han har saaledes været i Tjeneste i 66 ½ Aar, og han er afholdt og beundret af alle, ikke mindst af den Familie, hvis Interesser han har varetaget i saa ualmindelig langt et Aaremaal. Han er Dannebrogsmænd.

Han ægtede 1ste Gang i Vindinge Kirke 12. December 1880 en Lærerdatter fra Lolland, ANNA STRIGLER, født i Udstolpe 26. Juli 1855 † i Clausholm Mølle 29. Oktober 1883, og 2^{den} Gang i Vindinge Kirke 19. August 1886 VALENTINE BONHEIM, født i Maribo 6. Maj 1853, Datter af en indvandret tysk Tandlæge og Enke efter en tysk Købmand LANDSBERGER.

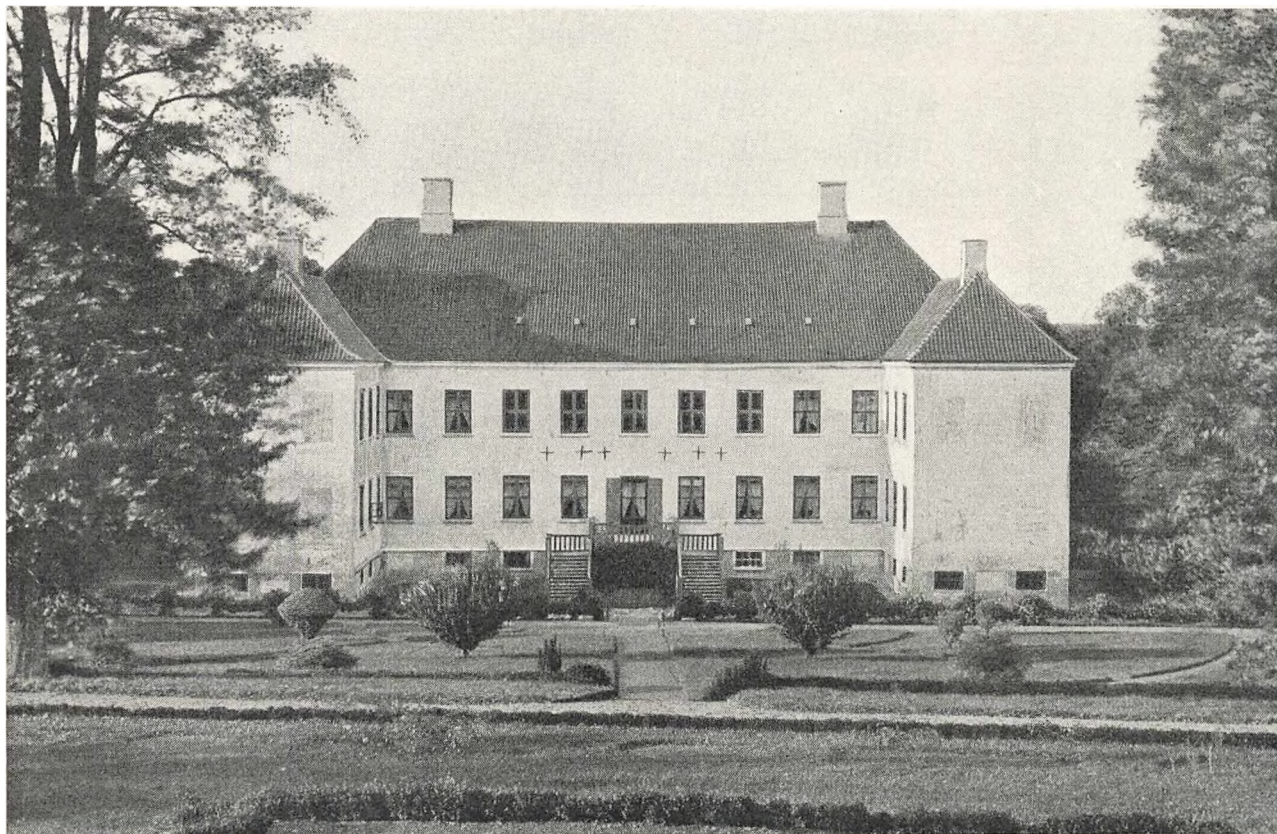
Fru Emmeluth var en Del Aar Oldfrue paa Clausholm og var meget afholdt af Familien. Hun døde i Clausholm Mølle 16. August 1931.

Gartner JOHAN FREDERIK HANSEN er født i Vester Aaby Sogn nær ved Holstenshuus 16. August 1856 som Søn af Husmand i Pejrup HANS JØRGEN FRANDSEN og ANNE MARIE HANSEN. Han var i en Aarrække Materialforvalter og Slotsforvalter og Besidderens befuldmægtigede paa Clausholm Gods. Han døde paa Clausholm 6. Marts 1934 efter at have været knyttet til Stedet fra 6. November 1876, altsaa i over 47 Aar.

Han blev gift 31. Juli 1894 med VALBORG VIBE-KIERULFF, født i Aalborg 1. Januar 1867, Datter af Kaptajn A. S. VIBE-KIERULFF.

Gartnererelev RUDOLF JOHANSEN, der er født 27. September 1856 og døde 13. December 1936, blev senere Gartner paa Holstenshuus. Han var gift med MARGRETHE ERNSTINE DORTHEA HANSEN, født 19. Juli 1846 † 1. December 1931.

CLAUSHOLM FRA SYD

DIVERSE BREVE

1.

ARVEPRINSESSE CAROLINE AF DANMARK TIL BARONESSE SOPHIE MAGDALENE HOLSTEN

Kjøbenh: d. 13de Aug: 1853.

Med den inderligste Deltagelse har jeg imorges modtaget og læst Deres Brev, og saavel Prindsen som jeg ønske Dem al mulig Held og Lykke til Deres Forlovelse.

Vi har tilbragt meget ængstelige, eller rettere sagt, sørgelige Dage i de sidste 6—8 Uger, og naar man seer og hører al den Sorg og Elendighed, den Sygdom har udbredt og efterlader, maa Hjertet bløde⁵¹; imidlertid have vi beholdt Modet hele Tiden, ikke kjent Frygt og haabe ved den strenge Regime og varm Paaklædning at holde os fremdeles (og i god Tid sagt) saa rask som hidtil⁵².

Mange Hilsener fra Prindsen, og fra os begge til Deres gode Fader, Søstre og Kamj: BERNER; og vær selv overbeviist, at skjøndt jeg om føie Tid ei meer tør kalde mig Deres Protectrice⁵³, min Deeltagelse for Dem, dog stedse vil blive den samme.

Caroline.

Udskrift: Baronesse M: Holsten, Holstenshuus.

Bagpaa Konvolutten et Segl med Alliancevaaben under en kongelig Krone. De to Vaabener er nøjagtig ens, med Danmarks og Slesvigs henholdsvis 3 og 2 Løver og Sveriges 3 Kroner. Det samme Dobbeltvaaben er trykt i Guld foroven paa Brevet.

2.

PRINSESSE LOUISE AF SLESVIG HOLSTEN SØNDERBORG GLYKSBOG (SENERE DRONNING LOUISE) TIL BARONESSE SOPHIE
MAGDALENE HOLSTEN *Louisenlund 15. Aug. 53.*

Dit Brev, kjære Lehnchen, har glædet mig meget, og jeg tager strax min Pen frem for at bringe dig min Lykønskning til din Forlovelse. Med Guds Hjelp bliver du lykkelig og tilfreds, og det skall være mig en stor Glæde at see dig som en god og elskverdig ung Kone hos mig.

At din Fader og Søstrene er tilfreds dermed, er mig kjært, thi intet er vel værre end Splid og Strid

LANGESØ FRA SØBAKKEN

Antagelig fra Begyndelsen af 1880'erne

i en Familie over et saa vigtigt Skridt i Livet. Din kjære Mama's Aand er med dig, og jeg er overbevist om, at hun havde holdt af Berner, hvis hun havde seet sin Lehnchens Lykke i hans Haand.

At du tilskriver mig med al Oprigtighed, glæder mig, thi min Interesse for dig og dine Søstere er stedse levende, og har din Moder jo næsten paalagt mig som en Pligt, idet hun altid sagde mig, at hun anbefalede mig hendes Børn, hvor vilde hun nu være lykkelig over dig. Naar skall da Bryluppet være, og den italienske Reise bliver da vel intet af, eller engang med din Mand.

Lt. KAAS⁵⁴ havde sagt mig det allerede i Kiel og paa en saa underlig Maade, at jeg var ganske bekymret over dig, men af dit Brev seer jeg vel, at han ikke har læst dybere ind i dit Hjerte, og det var mig en sand Beroligelse at see, han tog Feil.

Lev vel, min kjære Lehnchen, og endnu en Gang, Gud skjænke dig sin Velsignelse og give dig den Lykke, jeg altid har ønsket dig, at komme i gode Hænder.

Prindsen gratuleerer og glæder sig for Berner.

Hils Papa og Søstrene fra din stedse tro

Veninde Louise.

(Foruden dette Lykønskingsbrev findes ogsaa paa Langesø et overordentligt smukt og hjerteligt Brev fra Prinsessen til Baronesse S. M. Holsten, skrevet i København 2. December 1853, Dagen før Bryluppet).

3.

PRINSESSE JULIANE AF HESSEN-CASSEL TIL BARON ADAM CHRISTOPHER HOLSTEN

Itzehoe le 15. août 1853.

Monsieur!

C'est avec une participation bien sincère, que j'ai appris ce matin, la nouvelle des fiançailles de Mademoiselle votre fille aînée, et je m'empresse de vous offrir mes vœux et félicitations à l'occasion de cet évènement si intéressant pour votre coeur paternel, et auquel je participe du fond de mon âme. Vous priant, Monsieur, d'être l'interprète de ces sentiments, auprès de l'aimable promise, dont j'entends chanter les louanges de toute part, et nommément par mon inoubliable soeur, l'excellente Reine MARIE, qui aussi m'a écrit très favorablement au sujet de vos filles cadettes. Je souhaite aux trois jeunes baronnes tout le bonheur imaginable.

sign.: R. Chr. Langesø 188(4?)

LANGESØ

Langesø

Soyes bien persuadé de l'intérêt sincère que j'ai pris aussi à toutes les pertes que vous avés faite dans ces dernières années, j'ai toujours reçu tant de marques d'amitié des membres de votre famille qu'il m'en restera à jamais un souvenir doux et reconnaissant.

Recevés l'assurance de ma parfaite estime avec laqu'elle je ne cesserais d'être, Monsieur, votre très dévouée

Julie P. de Hesse.

Abesse.

4.

BARONESSE CAROLINE SELBY TIL BARONESSE SOPHIE MAGDALENE HOLSTEN

Kjøbenhavn den 20. August 1853.

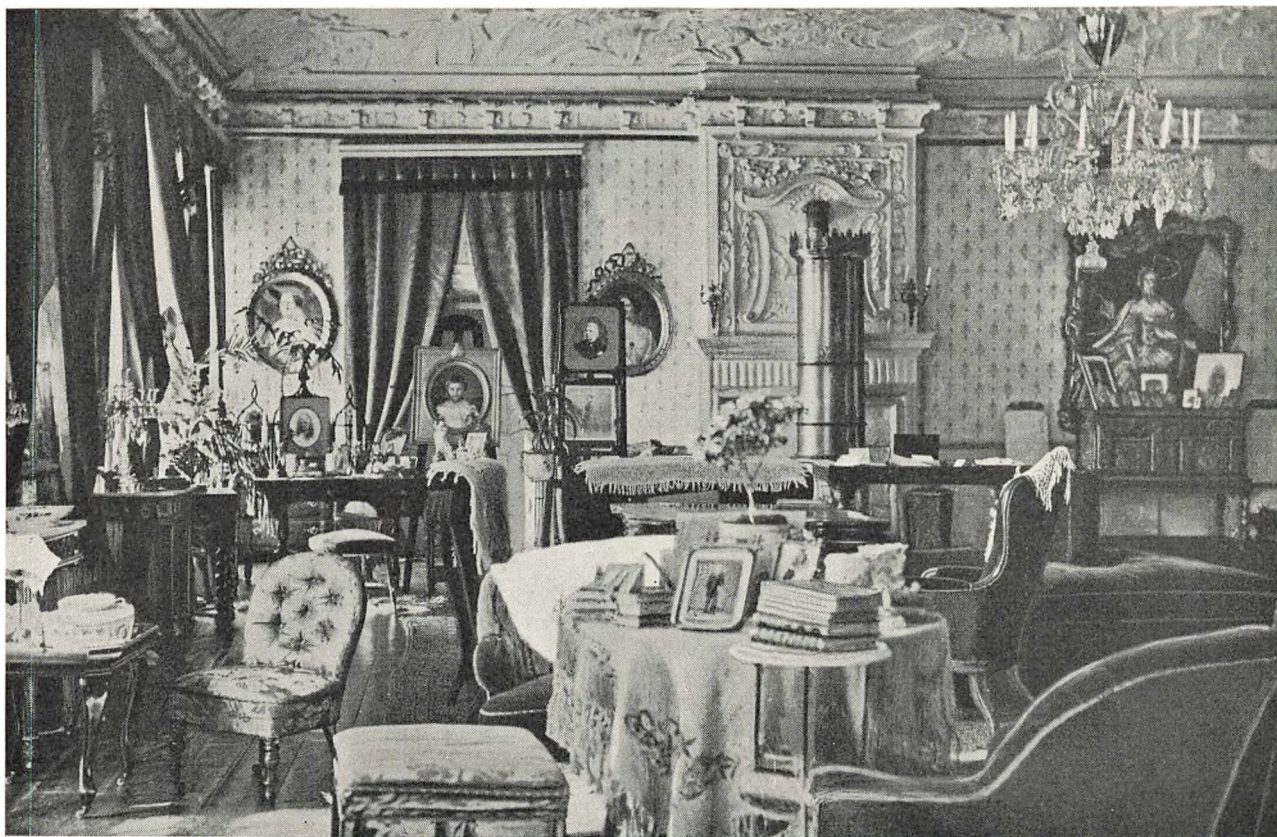
Kjære Lenchen!

Jeg kan ikke modstaae at gribe Pennen for at skrive dig et Par Ord til, for at gratulere dig ret inderligt til din Forlovelse, Gud velsigne dig og gjøre dig lykkelig; først igaar ved et Brev fra ALBINIA⁵⁵ erfarede jeg det med Vished; veed du, det er ikke smukt gjort, at ingen af Eder har skrevet mig det til, du veed dog, hvormegen Deel jeg tager i alt, hvad der angaaer Eder alle. Kammerjunker KJÆR⁵⁶ sagde os, at I alle havde været raske i Sommer; det ere vi ogsaa, skjønt vi have boet i det allerverste Quarteer af Byen, men nu lader det da til, at den gruelige Sygdom⁵¹ dog tager af. Folk begynder nu igjen at komme til Byen; man er ganske glad, naar man paa Gaden møder nogen af sine Bekjente, og at disse ere raske og see tilfredse ud; AMALIAS lille Dreng⁵⁷ er saa sød, det har været en stor Adspredelse for os i Sommer at have

ham og saa den søde lille MARIE⁵⁸. Du kan ikke tænke dig noget yndigere end at see de to Børn sammen, han holder saa meget af Marie, at han ofte græder, naar at hun gaar ud af Stuen, dette morer hende naturligt meget. — Amalia er Gud være lovet rask, kuns kan hun sommetider mærke Gigten i Hænderne. Fra BILLE BRAHES⁵⁹ er der gode Efterretninger, de agte efter fuldendt Badereise at opholde dem en sex Uger i Paris; jeg er saa glad, at Mimi⁵⁹ ikke har været her i Sommer, hun som er saa ængstelig.

AUGUSTA LØVENSKJOLD⁶⁰ er nu aldeles rask, men hun skal see lidt daarlig ud, jeg har ikke seet hende, men hun besøgte Amalia forleden Dag.

Jeg vil nu ikke opholde din Tid længere med mine Kragetær, derfor vil jeg endnu engang ønske dig alt muligt godt, bedste Lenchen, og jeg haaber, at trods du nu bliver Kone, du ikke vil forandre dit Sindelav imod mig. Vil du hilse dine kjære Søstere ret meget fra mig, saa og Kammerjunker BERNER, vil du

HAVESALEN PAA CLAUSHOLM FØR 1885

bede REGITZE ret gratulere ham fra mig. — Vil du anbefale mig til din Fader, og hilse Frue KJÆR⁶¹ mange Gange fra mig.

Og nu farvel min kjære Lenchen; tænk af og til paa din altid hengivne

Caroline.

Amalia kom i dette Øjeblik, og da hun hørte, at jeg skrev til dig, bad hun mig hilse dig tusinde Gange og sige dig, hvor meget hun tænker paa dig, og ønske al mulig Lykke og Tilfredshed til dig fra hende. Hun bad mig ogsaa tilføie mange Hilsner til dine Søstere.

5.

ENKEDRONNING CAROLINE AMALIE AF DANMARK TIL BARONESSE SOPHIE MAGDALENE HOLSTEN

29. Novemb. 1853.

Min kjære Lenchen,

Jeg kan ei modstaae den inderlige Attraae til at ønske Dem Guds bedste Velsignelse til det vigtige Skridt, der forestaaer Dem, og som De for rum Tid var saa venlig at melde mig. At De ret med Alvor maae opfatte, hvad det vil sige at indtræde i Ægteskab. Gud give, dette Ægteskab maae vorde velsignelsesrigt, saa vel for Deres begges jordiske, saa vel som for Deres evige Liv. Der bliver Dem meget betroet,

vær De en god Huusholder over dette meget. Bliv et lysende Exempel som Hustru, efter Guds Ord: ydmyg og Deres Mand underdanig, og senere engang som Borgfrue, hvor De meget med Deres hele Adfærd vil kunne bidrage til at skaffe denne Stilling Højagtelse og Anseelse her i Danmark. Jeg kan ei sige, hvor inderlig jeg ønsker, at dette mit Haab om den kjære Lenchen maae gaae i Opfyldelse.

Og nu omfavner jeg Dem moderlig og nævner mig som
Deres hjertelig hengivne

Caroline Amalie
Enkedronning af Danmark.

HAVESALEN PAA CLAUSHOLM FØR 1885

6.

ARVEPRINSESSE CAROLINE AF DANMARK TIL BARONESSE SOPHIE MAGDALENE HOLSTEN

Kjøbenh. d. 30de Nov: 1853.

Da jeg hører, at Kammerjunker BERNER reiser iaften eller senest imorgen, kan jeg umulig modstaae mit Hjertes Følelse, at skrive Dem nogle Linier i Anledning af Deres nær forestaaende Bryllup og ønske Dem al tænkeligt af Held og Lykke til den ny Stilling, De nu om faae Dage gaaer ind i. Maatte De stedse finde Dem saa lykkelig og tilfreds, som jeg stedse har gjort og daglig gjør i mit huuslige, da er for Dem Intet meere i den Henseende at ønske.

Mange Hilsener fra Prindsen, der forener sine gode Ønsker med mine; og begge bede vi hilse Deres Fader og Søstre.

I det Haab at see Dem ret snart her, forbliver jeg stedse

Deres hengivne

Caroline.

Udskrift: Baronesse M. Holsten.

(Brevet er skrevet paa lysere rød Brevpapir med paatrykt Vaaben, svarende til de ovenfor under Brev Nr. 1 omtalte).

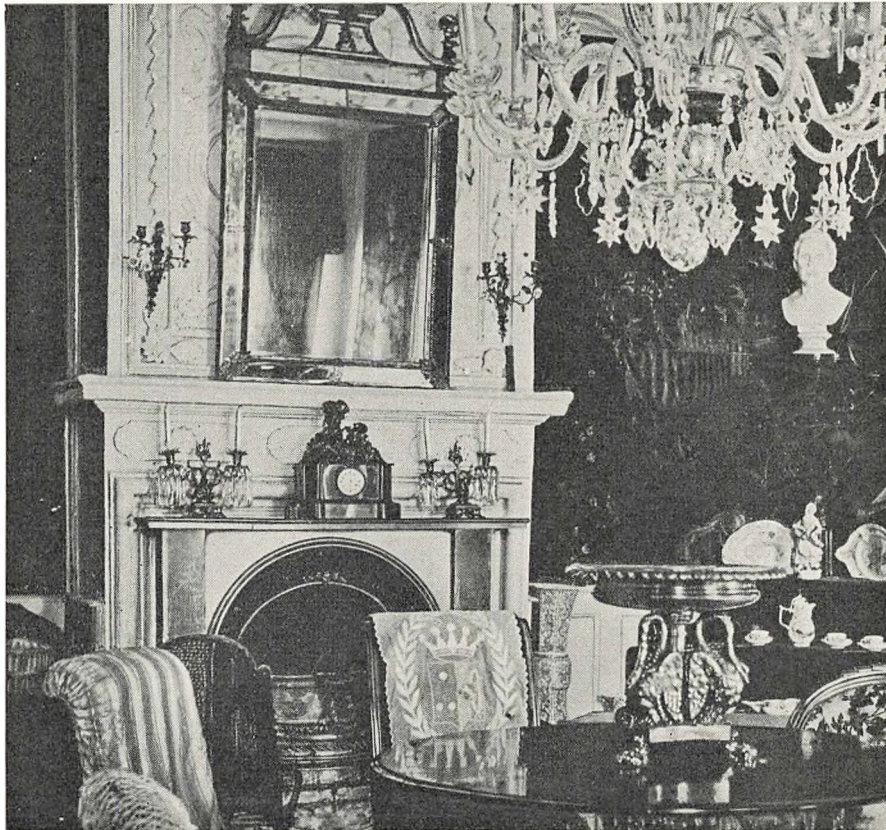
7.

PRINS CHRISTIAN (SENERE KONG CHRISTIAN IX) TIL DANMARK TIL RITMESTER GUSTAV ALEXANDER BERNER

Bernstorff d. 20/6 55.

Gode Berner!

Med oprigtig Glæde og Deeltagelse har jeg i dette Øieblik modtaget Deres Brev med Glædebudskabet om, at Deres Kone har skjænket Dem en Søn, og at baade hun og den tilkommende unge Stamholder befinder dem vel, til hvilken lykkelig Anledning jeg bringer Dem mine bedste Ønsker, og haaber, at Vor Herre ogsaa fremdeles vil holde sin mægtige Haand over Moder og Barn. Vær nu bare forsigtig og lad hende ikke see og tale med for Mange og heller ikke staae for tidlig op, som kan medføre de farligste Følger. —

DAGLIGSTUE PAA CLAUSHOLM FØR 1885

(Gobelinstuen)

Nu haaber jeg, at denne store Glæde vil være Deres bedste Medicin, ligesom den nye, smukke Virkekreds, som der venter Dem paa den nydelige Eiendom, Deres généreuse Svigerfader har kjøbt til Dem, vil forhaabentlig bidrage til, at De ganske gjenvinder Deres Helbred, thi med Beklagelse har jeg hørt, at De foruden Gigt ogsaa har lidt af kold Feber i dette Foraar.

Ofte har jeg havt til Hensigt at have skrevet Dem for at takke for Deres venlige Skrivelse til min Geburtsdag, men De kjender mig som daarlig Correspondent, uagtet De dog ogsaa veed, at jeg tænker med samme Venskab og Erkjendtlighed paa Dem, gamle Berner, som jeg ofte savner. — CASTENSKJOLD⁶² synes jeg forresten i hver Henseende meget godt om, men med Dem var jeg meere paa en venskabelig Fod med, da vi jo kjendtes fra Barndommen af, og sligt Forhold er uerstatteligt. Især savne vi Dem her paa Bernstorff, hvor vi nu siden 14 Dage befinde os, og ofte siger min Kone, »jeg synes, at jeg maae see Berner herude, hvor smukt han dog har indrettet Alt for os«, ligesom ogsaa hvor tjenstagtig og nyttig De var for hende ifjor Efteraar, da hun flyttede til Byen, da jeg var fraværende. Hendes Deeltagelse ved denne glædelige Tildragelse for Dem er derfor ligesaa oprigtig som min, og bede vi Dem begge at bringe vores Hilsener og Lykønskninger til Deres Kone, ligeledes til Deres Svigerfader og Svigerinder beder jeg mig erindret til, og forbliver med uforandret Venskab

Deres

Christian t. D.

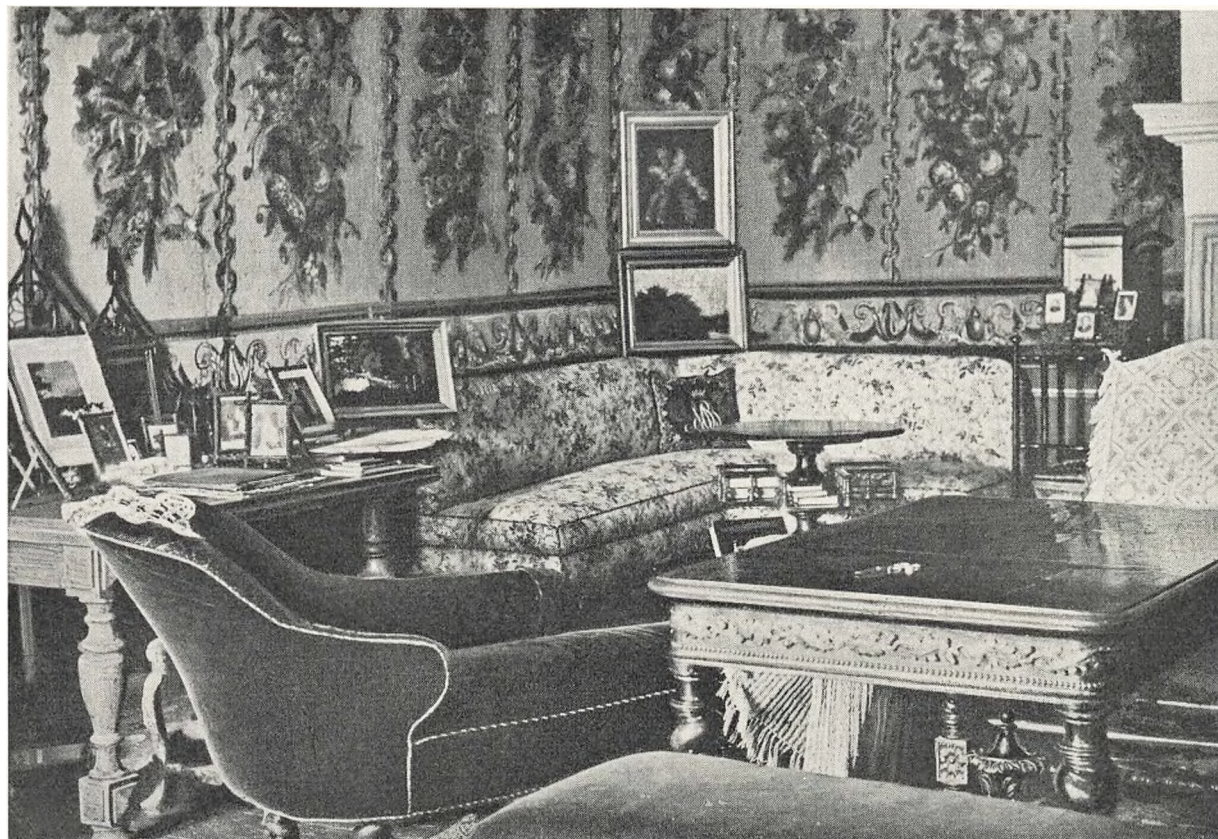
8.

ENKEDRONNING CAROLINE AMALIE AF DANMARK TIL KAMMERHERREINDE SOPHIE MAGDALENE BERNER SCHILDEN

d. 21. October 1879.

Kjære Lenchen,

Med inderlig Deeltagelse erfarede jeg Deres elskede Faders Bortgang; og kommer her for at bevidne Dem min hjertelige Medfølelse. Baron HOLSTEN var en saa kjærlig Fader, og hans tre kjære Døttre var hans høieste Glæde. Jeg føler, hvilken Sorg hans Død vil være for Dem alle tre. Maae jeg bede min kjære Lenchen at være min Tolk hos REGITZE og EMILIE. De vil sige dem, hvor hjertelig jeg deeltager i deres

KAMMERHERREINDENS PAAKLÆDNINGSVÆRELSE PAA CLAUSHOLM FØR 1885

Sorg. Jeg har saa mange smukke Erindringer om Baron Holsten fra Nizza, hvor jeg saae ham og Emilie saa ofte. Hvor det glæder mig, at han endnu oplevede Deres yngste Datters Bryllup⁶³.

Nu Gud med Dem, kjære Lenchen, og med Deres Søstre.

Jeg henlever

Deres kjærlig hengivne

Caroline Amalie.

9.

DRONNING LOUISE TIL DANMARK TIL KAMMERHERREINDE SOPHIE MAGDALENE BERNER SCHILDEN

Gmunden 21. Oct. 1879.

Min inderligste Andeel i din dybe Sorg, kjære Lenchen. Det gjør mig saa ondt for dig især, der dog faaer foruden Sorgen saa meget at overtage, tænke paa og gennemgaae. Kongen paalægger mig og THYRA at sige dig, hvor megen Deel, de tage i din Sorg. Tænk, at din Svigerfader⁶⁴ skulde overleve ham, din raske, ungdommelige Papa, hvoraf er han da død, var han syg? og var han hjemme? Det er vel et Aar siden, han var saa syg og kom sig. Gud sende dig Trøst og Kraft og Mod at savne begge Døttre i sligt Øieblik.

Jeg haaber, Du modtog Thyra[s] og mit Telegram til Lala's Bryllupsdag?⁶³.

Farvel, kjære Lenchen, hils din Mand og Børn

fra din gamle, trofaste

Louise.

10.

KONG CHRISTIAN IX TIL DANMARK TIL KAMMERHERRE GUSTAV ALEXANDER BERNER SCHILDEN

Gmunden d. 3die Novbr. 1879.

Kjære Berner,

Med sand Bekymring har jeg modtaget Efterretningen om Deres gode Svigerfaders, Baron HOLSTEN CARISIUS, dødelige Afgang. Idet jeg takker Dem for Deres Skrivelse med denne sørgelige Meddelelse,

HAVESALEN PAA LANGESØ CA. 1900

bevidner jeg, Dronningen og min yngste Datter vores oprigtige Deeltagelse, og anmode Dem om ligeledes at udtale denne for os til Deres Frue, hvis dybe Hjertens Sorg, vi kan forestille os, da vi jo kjendte ham som den kjærligste Fader for hans tre elskede Døttre.

Ogsaa vilde hans Undergivne paa hans store Eiendomme vistnok med Taknemlighed og Kjærlighed mindes ham for hans store Velgjørenhed og Ædelmod, og er jeg overbeviist om, at De, som hans Efterfølger, vil tage et Exempel af ham og vedblive at virke i hans Aand, dertil give Gud Dem Kraft og Styrke.

Jeg har fundet min elskede Datter Thyra Gud være lovet ved godt Helbred, ligesom ogsaa hendes lille Datter⁶⁵ har det udmærket godt. Bjergluften synes heldigvis at have en meget styrkende Indflydelse paa hendes Befindende, thi hendes Kræfter ere hurtig tilbagevendte, og Feber har der ikke været Tale om.

Jeg jager oftere med Hertugen⁶⁶ i Bjergene som i Begyndelsen faldt mig lidt (svært?), men snart vænnede jeg mig til det og stiger nu med samme Lethed som de øvrige op ad Bjergene.

Veiret har været her i det hele taget smukt, især den 1ste Novbr. havde vi fuldstændigt Sommerveir med 15 Graders Varme R., idag sneer det ikke ubetydeligt, og ere Bjergene bedækkede med Sne.

I det Haab, at De har gode Efterretninger fra Deres yngste Datter, siden hendes Bryllup, beder jeg at hilse Deres Frue ret hierteligt fra mig, og forbliver

Deres meget hengivne

Christian R.

LANGESØ »DET GRØNNE KABINET» CA. 1900
(nu Baronens Arbejdsværelse)

11.

DRONNING LOUISE TIL DANMARK TIL BARONESSE SOPHIE MAGDALENE BERNER SCHILDEN HOLSTEN

Kj. 26. April 89.

Min kjære Lenchen,

Jeg vilde lige til at skrive dig til, og saa kom dit Brev fra igaar, og du har skrevet, medens LOUISE⁶⁷ med de to nydelige Drengene var hos mig. Jeg maatte see baade hende og dem, og det er mig saa kjært, at jeg lod hende hente. . . .

Børnene er jo elskelige og var saa muntere og lystige. Den lille⁶⁸ ligner rigtig ALEXANDER⁶⁹, den ældste⁷⁰ meer Quaades Familie. Kongen saae ham hos RÆGITZE⁷¹ og lader dig sige, at han fandt ham allerkjærest, han havde en Blomst, som han forærede ham, og er en meget loyal lille Undersaat. . . .

Farvel og Gud være med Jer og give Fred.

Din trofaste

Louise

som i Glæde, saa i Sorg.

(Samtlige her gengivne Breve findes i Original paa Langesø).

ENKELEHNSBARONESSE S. M. BERNER SCHILDEN HOLSTEN MED SINE BORNEBØRN I VESTIBULEN PAA LANGESØ
DEN 24. OKTOBER 1892

	Niels Treschow	Holger Reedtz Thott	Hans Berners Schilden Holsten		
			Elisabeth Reedtz Thott	Sophie Magdalene Treschow	Julie Reedtz Thott
	Frederik Treschow	Tage Reedtz Thott	Peter Oluf Treschow	Ada Reedtz Thott	Elsie Treschow
Michael Treschow	Enkelehnbaronessen				
	Kirsten Treschow				
Ingeborg Treschow			Lenna Reedtz Thott	Jørgen Berners	Kjeld Otto Reedtz Thott

(Vibeke, Herman og Ove Treschow og Ebbe Berner var ikke fødte i 1892)

KILDER

1. Lyngby Kirkebog 1806—27:
1823, d. 26. Sept., GUSTAV ALEXANDER.
Kammerjunker ALEXANDER GEORG BERNER og K.
SOPHIE ANE JULIANE MAGRETE HOLCK, Frederiksdal.
b. af Frue BERNER.
Fad: Grev SCHULIN, Grev HOLCK, FOUCAULT, BROUN,
BERNER og Comtesse HOLCK.
født 5. Aug.
At Fødselen ikke, som det kunde sluttes af Daabs-
indførslen og det nære Slægtskab med Frederiksdals
Beboere, fandt Sted paa Slottet, fremgaar af et Brev
fra SUSANNE FENWICK, født BERNER til BETZY BER-
NER, født BROWN af 23. Maj 1823, som vil blive gen-
givet i A. A. Berners Biografi.
2. Vigerslev Begravelsesprotokol 1889—92:
1889, † 20de Juni, begr. 27de Juni.
GUSTAV ALEXANDER BERNER SCHILDEN HOLSTEN.
Kammerherre, Baron, Ritmester, født d. $\frac{5}{8}$ 1823 paa
Frederiksdal, Kjøbenhavns Amt, Søn af Kammer-
herre, Hofchef BERNER.
 $65\frac{3}{4}$ Aar.
3. Ægtefællerne oprettede 19. November 1854 reciprokt
Testamente, Original paa Langesø. 19. Juli 1887
opsatte de en Disposition over Boet, Genpart paa
Langesø.
4. Inskriptionen paa Baronens Kiste lyder:
GUSTAV ALEXANDER
BERNER SCHILDEN HOLSTEN
Kammerherre, Ritmester
Commandeur af Dannebrog
Dannebrogsmænd
født den 5te August 1823
død den 20de Juni 1889.
5. Vigerslev Vielsesprotokol 1842—91:
Kammerjunker, Premierlieutenant GUSTAV ALEXAN-
DER v. BERNER af Kjøbenhavn, 30 Aar.
Baronesse SOPHIE MAGDALENE v. HOLSTEN, Datter af
Baron ADAM CHR. v. HOLSTEN-CARISTUS til Langen-
søe, 23 Aar.
Forlovere: Kammerherre BERNER og Jægermester
BERNER.
Vielsesdagen: 1853, d. 3die December.
Vielsen forrettet i Hjemmet efter Bevilling af 28de
Novbr. s. A.
6. Vigerslev Kirkebog 1826—43:
1830, d. 21. Julii, SOPHIA MAGDALENE v. HOLSTEN,
hiemmedøbt 6. Aug. 1830.
Kammerherre, Baron og Ridder ADAM CHRISTOPHER
v. HOLSTEN og Hustrue, Frue HELLENE v. SCHILDEN
af Langensøe.
Faddere: Kammerherreinde v. SCHILDEN og Stifts-
dame, Frøken ARMINIA v. SCHILDEN af Itzehoe,
Kontraadmiral, Kammerherre Baron v. HOLSTEN
og Overskiænk Greve v. RA[N]TZOU Breitenburg af
Kiøbenhavn og Hofjægermester Baron v. HOLSTEN
af Hvidkilde.
Fødselsdagen er formentlig ikke som i Kirkebogen an-
givet 21. Juli, men 20. Juli, hvilken Dato altid er
blevet fejret, saaledes som det dels endnu erindres
i Familien, dels fremgaar af, at Sønnen Lehnbaron
ADAM CHRISTOPHER BERNER SCHILDEN HOLSTEN
(2/1) er døbt denne Dag.
7. Vigerslev Kirkebog:
Dødsdagen: 1906, den 8. April, Langesø, Vigerslev
Sogn, Skovby Herred.
Begravelsen: 1906, den 18. April, Langesø Skovkapel,
Vigerslev Sogn, Skovby Herred.
Navn: SOPHIE MAGDALENE BERNER-SCHILDEN-HOL-
STEN, født v. HOLSTEN.
Stilling: Enke. Født paa Langesø 21. Juli 1830, Datter
af Kammerherre, Baron ADAM CHRISTOFFER VON
HOLSTEN og Hustru HELENE VON SCHILDEN. Enke
siden 20. Juni 1889 efter Kammerherre, Baron, Rit-
mester GUSTAV-ALEXANDER BERNER-SCHILDEN-
HOLSTEN (gift med samme 3. December 1853).
Sidste fælles Bolig paa Langesø.
Alder: 75 Aar.
Præst: Sog.præst R. BALSLEV i Vigerslev.
8. Se ovenfor under Nr. 3. Skiftet blev foretaget af
Stiftamtmand JONQUIÈRES og Højesteretsadvokat
NELLEMANN.
9. Inskriptionen paa Baronessens Kiste lyder:
SOPHIE MAGDALENE
BERNER SCHILDEN HOLSTEN
f. Baronesse HOLSTEN
født den 20de Juli 1830
død den 8de April 1906
paa
Langensø.

10. Baron Berner Schilden Holstens Vaaben er beskrevet foran i Afsnittet om Vaabenet.
Baron Holstens Vaaben er beskrevet samme Sted.
11. Danmarks Adels Aarbog, LI, 1934, S. 7 (Berner).
Danmarks Adels Aarbog, XLI, 1924, S. 458 (Holsten).
V. Richter: Den danske Landmilitæretat, S. 46.
M. Galschiøtt: Landbrug og Landmænd i Danmark, S. 241.
Om Holstenshuus, Langesø og Clausholm, se de S. 22 givne Henviisninger.
Om Ulriksholm, Kølstrup Sogn, Bjerge Herred, Odense Amt, se Trap: Danmark, 4. Udg., IV, S. 444 f.
Vilh. Lorentzen i Danske Herregaarde ved 1920, II, 1923, S. 422.
12. Originalt Eksamensbevis paa Langesø.
13. I Beviset herfor (Original paa Langesø), som er udstedt af Instituttets Chef, den kendte Gymnastikpædagog FRANZ NACHTGALL, hedder det: »Secondlieutenantens Anlæg ere meget gode, og den af ham under hans Ophold ved Institutet udviste Flid, Subordination og øvrige Forhold bør særdeles anbefales».
14. Afgangsbetegnelse, dateret København, 20. Januar 1842, udstedt af Skolens Chef, Oberstløjtnant SCHIERN. Original paa Langesø. Det hedder heri: han har »under sit Ophold i Skolen udviist roesværdig Flid, meget gode Anlæg, stedse iagttaget Subordinationen og opført sig i enhver Henseende til min særdeles Tilfredshed».
15. Eksamensbevis paa Langesø.
16. Se Ansøgningen S. 129.
17. Original paa Langesø.
18. Original paa Langesø.
19. Original paa Langesø.
20. Richter: anf. St.
21. Folketælling, Svendborg Amt, Salling Herred, Diernisse Sogn, Holstenshuus, 1855. (RA).
22. Bjerge-Aasum Herreders Skøde- og Panteprotokoller Nr. 13, S. 125 f. Saavel Trap som Danske Herregaarde ved 1920 anfører Ritmester Berner som Ejer af Ulriksholm. Forholdet var imidlertid det her — efter Skødeprotokollerne — fremstillede.
Register til Bjerge-Aasum Herreders Skøde- og Panteprot., Litra A., S. 102—04.
23. Danske Herregaarde ved 1920, anf. St.
24. Register til Skøde- og Panteprotokol for Kølstrup Sogn, Bjerge-Aasum Herreder, S. 6.
25. Hof- og Statskalenderen 1860. — Danske Herregaarde ved 1920, Clausholm.
26. Notater tagne af Lehnsbaron H. Berner Schilden Holsten fra Dokumenter i Arkivet paa Haseldorf. Notaterne stammer fra 1910, da Arkivet endnu hella uordnet.
27. Galschiøtt: anf. St.
28. Danmarks Adels Aarbog, LI, 1934, S. 4 f.
29. Galschiøtt: anf. St., jfr. Berlingske Tidende, Aften Udgave, 22. Juni 1889.
30. Afskrifter af Talerne ved Begravelsen ligger sammen med forskellige Avisudklip i et lille Fløjsalbum, mærket M. H. (Magdalene Holsten) under en Krone, blandt Baronesse Sophie Magdalene Berner Schilden Holstens Papirer paa Langesø.
31. Oplysninger herom findes i Breve vekslede mellem Baron Charles Borre Selby (8/7)'s Døtre.
32. Referatet i Fyens Stiftstidende, gengivet S. 130.
33. Fyens Stiftstidende 9. April 1906, jfr. S. 126 f.
34. H. Berner Schilden Holsten i Danske Herregaarde ved 1920, II, 1923, S. 482.
35. Fortegnelse over 131 Bidragydere findes paa Langesø.
36. Grohshennig og Hauch-Fausbøll: Danmarks Præstehistorie, II, 1932, S. 181.
37. Avisudklip paa Langesø.
38. Kølstrup Kirkebog 1837—63:
Født: 1856, d. 9. Juli SOPHIE MAGDALENE POVLINE BERNER, Ulriksholm.
Daabens Datum: Døbt i Kirken d. 4. Octbr. 1856.
Forældre: Ritmester ADAM (sic) ALEXANDER BERNER og Hustru Fru SOPHIE MAGDALENE HOLSTEEN, 26 Aar p. Ulriksholm.
Fadderne: Baronesse HOLSTEEN LEHN, Baronesse EMILIE HOLSTEEN, Kamhre., Generalmajor LEVEZAU, Kamhre. Baron HOLSTEEN CARICIUS, Kamhre. Baron HOLSTEEN LEHN, Kamhre. JUUL til Juelsberg.
39. Dødsattest:
I Henhold til Kirkebog for Vejle Sogn, Hammer Herred, bevidnes, at SOPHIE MAGDALENE POULINE REEDTZ-THOTT, født BERNER SCHILDEN, Baronesse, Enke efter Baron AXEL FREDERIK LUDVIG AUGUST REEDTZ-THOTT, er død paa Biskopstorp, Skellerup Sogn, Fyn, 16de August, og begravet paa Vejle Kirkegaard, Vejle Sogn, Hammer Herred 1892, 21de August.
Vejle, 29. November 1937.
sign: Vald. Jensen.
Sognepræst.
40. Begge Søstre blev af Morfaderen Baron A. C. HOLSTEN-CARICIUS indskrevet i Vallø 9. November 1861. Originale Indtegningsbeviser paa Clausholm.

41. Voldum Kirkebog 1856—84:
Copulerede 1876.
Brudgommen: Lieutenant i Rytteriets Forstærkning, Ungkarl FREDERIK AXEL LUDVIG AUGUST BARON REEDTZ THOTT, født Gaunø 12. October 1842, hjemmedøbt s. D., Daaben publiceret i Gaunø Capel 30. Novbr. 1842, confirmeret Gaunø Capel 8. Mai 1859, Forpagter paa Hellerup i Fyen.
Bruden: Frøken SOPHIE MAGDALENE POULINE BERNER SCHILDEN, født Ulriksholm i Fyen 9. Juli 1856, døbt 4. October s. A., vaccn. 14. Juli 1857 af Arendrup, confirmeret Voldum 7. April 1872. Clausholm.
Forlovere: Kammerherre Baron REEDTZ-THOTT, Besidder af Gaunø, Brudgommens Broder, og Kammerherre BERNER-SCHILDEN til Clausholm, Brudens Fader.
Vielsesdagen: 3. Juli.
I Kirken eller hjemme: i Kirken efter Tillysning, beg. 18. Juni.
42. Voldum Kirkebog 1856—84:
Fødte Qvindekjen 1860, den 16de Januar.
ROSALIA ARMENIA REGITZE EMILIE ALEXANDRA v. BERNER-SCHILDEN.
Døbt i Voldum Kirke den 17. Mai 1860.
Forældre: Hs. Høivelbaarenhed Hr. Kammerjunker og Ritmester GUSTAV ALEXANDER v. BERNER og Hustru SOPHIE MAGDALENE, født Baronesse HOLSTEN — 29 Aar gammel, Besidder af Clausholm m.m.
Fadderne: Hendes Naade Fru ROSALIE v. OPPEN-SCHILDEN, født v. SCHILDEN til Haseldorf (ved Barnets Moder) — Hendes Naade Baronesse EMILIE HOLSTEN fra Langesø i Fyen — H. Hbhd: Hr. Kammerherre, Baron HOLSTEN-CARISIUS, C: af Dbge og Nordstjernen, til Frihersekabet Holstenhuus m. m. — Hs. Hbhd. Hr. Major v. OPPEN-SCHILDEN, Ridder af fl. Ordener, til Haseldorf (ved Barnets Fader) — og Hr. Godseier ESTRUP til Kongsdal & Skafføgaard.
Anmærkning: Mod: introd: ²⁹/₄.
43. Utdrag av Död- och Begravningsbok:
1. ATT Godsäg. änkan ALEXANDRA TRESCHOW, f. BERNER SCHILDEN HOLSTEN
2. FRÅN Sannarp i Årstads FÖRSAMLING i Hall. Län
3. FÖDD den ¹⁹/₁ 1860, avled härstädes den 24. juni år 1931...
Blev här jordfäst den 27. juni 1931 i Svenska kyrkans ordning, blev här begravnen den 27. Juni 1931 å kyrkogården
betygar Årstads församling i Hall. län
den ¹²/₄ år 1937.
Hjalmar Cerim
Kyrkoherde.
44. Voldum Kirkebog 1877—91:
1879 Copulerede
Brudgommen: Ungkarl, Godseier MICHAEL AAGAARD TRESCHOW, født i Laurvig 17d. September, døbt 8. Nvbr. 1848, tydelige Ar efter Vaccination Att. ²⁷/₉ 79 Dr. Philipsen, confirmeret 20. Octobr. 1864. Sannarp i Sverige.
Bruden: Frøken ROSALIA ARMENIA REGITZE EMILIE ALEXANDRA BERNER-SCHILDEN, født 16. Januar, døbt 17. Mai 1860, tydelige Ar efter Vaccin. Att. Læge Møller, confirmeret 4. April 1875. Clausholm.
Forlovere: Godseier M. TRESCHOW til Lyngbækgaard, Kjøbenhavn, Brudgommens Fader, Kammerherre F. W. TRESCHOW, Fritzøhuus, Laurvig, Brudgommens Broder.
Vielsesdagen: 29. September 1879.
I Kirken efter Tillysning beg. 31. August 1879.
45. Gehejmekonferensraad, Stiftamtmand, Indenrigsminister MATHIAS HANS ROSENØRN (1814—1902).
46. Sognepræst i Voldum-Rud, Provst HANS LAURITS LUND (1829—96).
47. Sognepræst i Paarup RASMUS LAURITZ BALSLEV (1833—96).
48. Provst CASPAR NIKOLAI SMITH var Sognepræst i Korup til 1883.
49. Sognepræst i Vigerslev HENRIK ROTH (1812—86).
50. RUDOLF JOHANSEN blev senere Gartner paa Holstenhuus, jfr. S. 135.
51. Den store Koleraepidemi i København, der krævede omtrent 5000 Ofre, varede fra 12. Juni til 1. Oktober 1853.
52. Hvad den »strenge Regime og varm Paaklædning« angaar, falder disse Forebyggelsesmidler godt sammen med et lille Vers fra Koleratiden, der — saa vidt erindres — netop i sin Tid citeredes af Baronesse S. M. BERNER SCHILDEN HOLSTEN:
Lad Frugterne raadne i Haven,
Lad Bryggeren gaa Fallit,
Spænd uldent Bælte om Maven,
Saa bliver Du Kolera kvit.
53. Arveprinsessen var Protektrice for Vallø Stift.
54. Den senere Kammerherre, Oberst FREDERIK CHRISTIAN KAAS (1825—76).
55. (ALBINIA) VILHELMINE JANE LOUISE HAGEMANN (1824—96), gift med Kammerherre, Amtsforvalter VILHELM JOSEPH HENRIK BARON SCHAFFALITZKY DE MUCKADELL (1811—76).
56. Kammerherre FRITZ KLÆR (1825—93).
57. Kammerherre CHRISTIAN FRITZ CHARLES PETER QUADE (1852—1913), Søn af Brevskriverindens Søster Baronesse CAROLINE AMALIA SELBY (1824—62) (4/4) og Gehejmekonferensraad GEORGE JOACHIM QUADE (1813—89) (4/3).
58. Baronesse MARIE LOUISE CHARLOTTE VILHELMINE WEDELL-WEDELLSBORG (1848—76), gift med Kammerherre NIELS BASSE FØNSS (1827—1907) til Stamhuset Hindsgavl.

59. Gehejmekonferensraad FREDERIK (FRITZ) SIEGFRIED Baron BILLE-BRAHE (1799—1871) til Stamhuset Egeskov og MARIE (MIMI) SOPHIE FREDERIKKE CAROLINE VON BÜLOW (1805—69).
60. CHARLOTTE EUGENIE LOUISE AUGUSTA LAGERHEIM (1828—92), gift med Gehejmekonferensraad, Overhofmarskal CARL LUDVIG LØVENSKIOLD (1822—98).
61. ANNA VILHELMINE AUGUSTA RIIS (1827—1905), gift med Kammerherre FRITZ KLÆR.
62. Hofchef, senere Gehejmekonferensraad, Kammerherre, Ordensskatmester LUDVIG CASTENSKIOLD (1823—1905).
63. Baronesse ALEXANDRA BERNER SCHILDEN HOLSTEN var 29. September 1879 blevet viet til Godsejer MICHAEL TRESCHOW.
64. Kammerherre, Hofchef GEORGE BERNER (8/1) døde først 5. Maj 1883, omtrent 90 Aar gammel.
65. Prinsesse MARIE LOUISE AF CUMBERLAND fødtes 11. Oktober 1879, gift 1900 med Prins MAX AF BADEN.
66. Hertug ERNST AUGUST AF CUMBERLAND.
67. Baronesse LOUISE BERNER SCHILDEN HOLSTEN, født QUADE (2/2).
68. Stiftamtmand JØRGEN BERNER.
69. Farfaderen ALEXANDER BARON BERNER SCHILDEN HOLSTEN (4/1).
70. Lehnsbaron HANS BERNER SCHILDEN HOLSTEN (1/1).
71. REGITZE ESTRUP, født Baronesse HOLSTEN (1831—96).

NOTER TIL BILLEDERNE

- Side 105. De to smaa Guldmedailloner, hvori de givne Daguerreotypier findes, blev vist af Baron A. C. BERNER SCHILDEN HOLSTEN givet til hans Søster, Fru ALEXANDRA TRESCHOW, efter hvis Død de overtoges af hendes Søn, Forpagter MICHAEL TRESCHOW, der gav dem til Fru TRESCHOWS Gudsøn, HENRIK BERNER, til hans Konfirmation i 1932.
- Side 107. G. A. BERNER SCHILDENS Segl, Professor STORCKS Seglsamling R. A.
- Side 107. Baronesse S. M. HOLSTENS Segl, Signetring, nu tilhørende Baronesse S. M. BERNER SCHILDEN HOLSTEN, f. 1906.
Baron A. C. HOLSTEN CARISIUS gav sine tre Døtre, da de var ganske unge, tre fuldstændig ens Signetringe med Holstenvaabenet. Baronesse REGITZE HOLSTENS Ring er af hendes Søn, Godsejer IACOB ESTRUP, givet til Baron H. BERNER SCHILDEN HOLSTEN og findes nu paa Langesø. Baronesse EMILIE HOLSTENS Ring findes paa Ravnholt.
- Side 109. Uret er et lille Dameur. Paa Kapselens udvendige Side er indgraveret et Billede af af Langesø.
- Side 110 og 111. De to ovale Billeder er efter Positiver paa Glas.
- Side 121. Underskriften BERNER SCHILDEN HOLSTEN er fra en Lejekontrakt af 20. Maj 1885, hvorved Huset REGITZEHØJ udlejes til SØREN PETER HANSEN, der af hele Familien var kendt under Benævnelsen SØREN SADELMAGER, og var en meget dygtig Hjælper ved forskelligt Arbejde paa Langesø. Lejeren opgav først i December 1935 Lejemaalet og døde kort efter.
- Side 130. Medaillonen sad oprindeligt paa et stort stift Guldarmbaand, som Ritmester BERNER har givet sin Hustru, vist til deres Bryllup den 3. December 1853.
- Side 134 og 135. De to Billeder af Clausholm er efter gamle Fotografier, der sandsynligvis stammer fra Kammerherre og Kammerherreinde BERNER SCHILDENS Tid.
- Side 144. Fotografiet af Kammerherreinden og hendes Børnebørn har tilhørt Frøken HANNE NØRREGAARD, der var i Kammerherreindens Tjeneste i 23 Aar lige indtil dennes Død 1906, den længste Tid som Kammerjomfru; hun viste stor Opofrelse mod den gamle Dame.
Frøken Nørregaards Slægt stammer fra den endnu under Holstenshuus hørende Ejendom, Nørregaard, hvor hendes Farfader, PEDER HANSEN, var Gaardfæster. Faderen hed HANS PEDERSEN og kom i 1867 som Skovfoged til Langesø, hvor han boede i Aarligmarkhuset, indtil han gik af, hvorefter han flyttede til Spejlbjergghus under Langesø Gods, hvor han døde 1907. Hans Hustru hed KAREN JØRGENSEN og var fra Haarby Kirkemark; hun døde 1908.
Den nævnte Datter, JOHANNE PEDERSEN, kaldet NØRREGAARD, fødtes i Diernisse 2. August 1866 og døde 29. Marts 1940 i Rue, hvortil hun og Søsteren, MINE NØRREGAARD, flyttede i 1934 efter at have boet i Spejlbjergghus siden Forældrenes Død.
Frøken Mine Nørregaard har ogsaa tjent nogle Aar paa Langesø og Clausholm. Efter Søsterens Død gav hun det her givne Fotografi tilbage til Langesø.
Sammen med Hanne Nørregaard maa ogsaa nævnes Kammerherreindens trofaste Tjener gennem mange Aar, HENRIK ANDERSEN, der ogsaa gjorde Tjeneste indtil 1906 og viste megen Betænksomhed og Omhu overfor Kammerherreinden.
Han var Søn af Husfæster under Langesø Gods, ANDERS CHRISTENSEN, og fødtes i Komigenhus 22. November 1865. Han ejede Gammel Bækhus i Vigerslev Sogn, hvor han døde 20. August 1937. 8. November 1904 ægtede han KRISTINE KRISTENSEN fra Uggerslev, der var født 8. November 1870 og døde i Bækhus 17. April 1935.

GEORGE ALEXANDER BERNER
OG
SOPHIE COMTESSE HOLCK-WINTERFELDT

GEORGE ALEXANDER BERNER

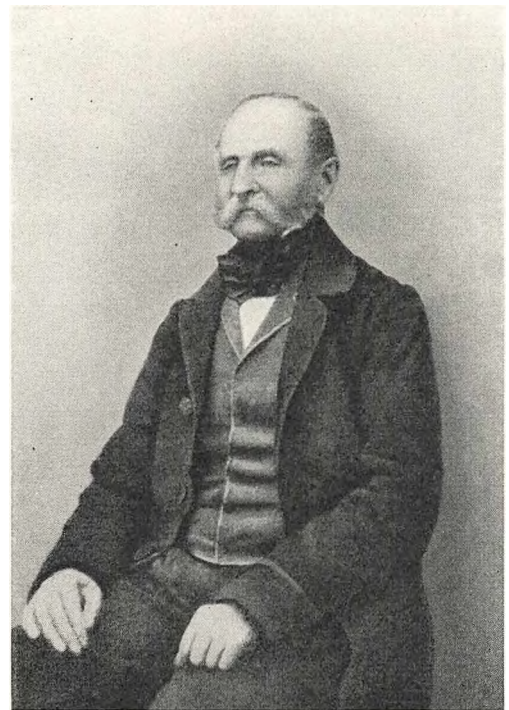
er født i Helsingør Søndagen 23. Juni 1793 og blev 12. Juli døbt i St. Olai Kirke. Han var ældste Søn af Kaptajn i Søetaten, Told- og Konsumtionsinspektør i Helsingør ANDREAS ALEXANDER BERNER i dennes andet Ægteskab med MARGRETHE ELISABETH (BETZY) BROWN.

Navnet Alexander fik han efter sin Farfader og sin Fader, George er han formentlig blevet kaldt efter GEORGE ELPHINSTON, hvis Datter MARGRETHE ELISABETH, gift med NICOLAS BROWN, holdt ham over Daaben. De øvrige Faddere var hans Moster MELIOR ANNA (NANCY) BROWN, hans Morfader, DAVID BROWN ($\frac{32}{3}$), samt Kaptajn BRØER, Assessor SCHOU og Konsul WILLIAM FENWICK. Hans Kaldenavn var George.

Sin Opdragelse fik han i Hjemmet i Helsingør, hvor han ogsaa gik i Skole. Da navnlig hans Moder var stærkt franskinteresseret, var det kun naturligt, at man søgte til den fra Frankrig emigrerede Royalist Abbed LE TELLIER, der havde slaaet sig ned der i Byen og levede af at give Undervisning. Skønt Abbeden paa sin Side var stærkt interesseret i danske Forhold, foregik Undervisningen dog i det franske Sprog. Abbed LE TELLIER var i det hele en meget yndet Lærer i de højere Kredse i Helsingør, som Familien ved Fødsel og Embedsstilling var knyttet til, og Skolen har sandsynligvis været ret eksklusiv. Den senere Konsul NIELS BACHE — Færgemanden LARS BACHES Søn — der gik her sammen med GEORGE BERNER, omtaler det som noget ekstraordinært, at han, Færgemandens Søn, blev optaget i denne Skole.¹²

I en ret ung Alder er GEORGE BERNER derefter kommet ind paa Landkadetakademiet, hvorfra han 1. Januar 1812 dimitteredes som Kadet. Allerede 1808 ses han dog at have gjort Tjeneste som Frikorporal ved Dragonerne i Næstved — i en Alder af 15 Aar.¹³ 18. Marts 1813 udnævntes han til Sekondløjtnant à la suite i Prins Frederik Ferdinands Regiment lette Dragoner, med Anciennitet fra 28. December 1812. Han indtraadte i Nummer 5. September 1814, men havde dog allerede under Felttoget i Holsten i 1813 gjort Tjeneste¹⁴; 15. Januar 1815 blev han forsat til Livgarden til Hest. 31. Juli samme Aar blev han udnævnt til Kammerjunker. Fra 2. Juli 1820 blev der reserveret ham Anciennitet som Premierløjtnant, og som saadan indtraadte han i Nummer 16. Februar 1821. Fra 1. August 1829 fik han Anciennitet som Ritmester, og 30. Maj 1842 bevilgedes hans Afsked fra Militærtjenesten fra 1. Juli samme Aar at regne.

GEORGE BERNER tog fast Ophold i København fra 1815 og boede først i Dronningens Tværgade, Matr. Nr. 279. 1821 ses han at have haft Bolig i Garderkasernen i Frederiksholms Kanal, men efter sit Giftermaal, og da han — som det senere skal omtales — var blevet knyttet til Prinsesse JULIANE SOPHIES Hofstat, lejede han midlertidigt en Lejlighed paa Kongens Nytorv, hvor han dog først flyttede ind i Slutningen af Oktober 1822; der havde de »meget gode Værelser, og deres Ameublement er ogsaa meget næt«¹⁵. Endnu i Slutningen af samme Aar fik Prinsesse JULIANE SOPHIE af Kongen overdraget den tidligere Ryberg'ske Gaard i Store Kongens Gade (Matr. Nr. 41 og 42), hvor Prinseparret indrettede deres Palæ.¹⁶ GEORGE BERNER fik overladt en Etage i Matr. 42, hvor han fik fem Værelser, »som ere noget lave og ikke meget store«.¹⁷ Hertil flyttede han dog antagelig først hen paa Efteraaret 1823¹⁸. GEORGE BERNER boede her, indtil saavel Prinsesse JULIANE SOPHIES som hans Hustrus Død i 1850 ændrede hans Forhold. Hele Perioden igennem sørgede to Tjenere og to Piger for Familiens Opvartning¹⁹.

Samtidig med at GEORGE BERNER passede sin Militærtjeneste, var han — vistnok før 1822 — knyttet til Prinsesse JULIANE SOPHIES Hof²⁰. Prinsessen, der var Datter af Arveprins FREDERIK og saaledes Søster til den senere Kong CHRISTIAN VIII, havde 1812 ægtet Prins WILHELM AF HESSEN-PHILIPSTHAL-BARCHFELD, der var i dansk Militærtjeneste, og som efter Rigsgreve SCHMETTAUS Død i 1823 blev Kommandør for Livgarden til Hest. Da GEORGE BERNERS Tilknytning til Prinsen saaledes var af dobbelt Art, er det ret naturligt, at Prinsen 26. Maj 1825 stod Fadder til hans yngste Søn, der blev kaldt WILHELM (WILLIAM) efter sin fyrstelige Fadder²¹. GEORGE BERNER gjorde først Tjeneste som Prinsessens Hofkavaler, men fra 2. Januar 1836 som Hofchef hos Prinsessen, der 1834 var blevet Enke. I denne Stilling forblev han til Prinsessens Død 1850.

18. Februar 1837 fik Hofchef BERNER Kammerherrenøglen, 28. December 1838 blev han dekoreret med den sachsisk-ernestinske Husorden, og 28. Juni 1840 blev han Ridder af Dannebrog og udnævntes endelig 28. Juni 1847 til Dannebrogsmænd.

Efter Prinsesse JULIANE SOPHIES Død flyttede Kammerherre BERNER til Amaliegade Matr. 151 (Husnr. 17), der da ejedes af Overkammerherre, Greve A. W. MOLTKE til Brengentved²² og herfra flyttede han 1865 til Store Kongensgade, hvor han beboede en seks Værelsers Lejlighed paa 3. Sal i Huset Nr. 77²³. Hans aarlige Husleje var her — i hvert Fald i de senere Aar — 600 Kr.²⁴. Her døde han, omtrent 90 Aar gammel, den 5. Maj 1883, og 11. Maj blev han begravet paa Assistents Kirkegaard fra Garnisons Kirke. Pastor SCHOUSBOE prædikede over ham, og saavel Kongen som Dronningen lod sig repræsentere ved Begravelsen. Kong CHRISTIAN ved sin Adjutant Baron GYLDENKRONE og Dronning LOUISE af Hofchefen, Kammerherre LUDVIG CASTENSCHILD.

Kammerherre BERNER, der, som nævnt, 1850 var blevet Enkemand, ægtede før 1855 JULIANA SOPHIE EMILIA NÆGLER²⁵, der var født i Helsingør og døbt i Kronborg Slotskirke 4. November 1796 som Datter af Kaptajnvagtmester, senere Oberstløjtnant CARL LUDVIG DIDRIK NÆGLER og HELENE MARIE D'AUBERT²⁶. EMILIE NÆGLER ægtede første Gang Grosserer, preussisk Commerceraad og Vicekonsul THEODOR HERMANN JÜTTING, Vielsen fandt Sted i Huset i Helsingør 30. Oktober 1816²⁷. Konsul JÜTTING døde 23. Juli 1833 og blev 29. Juli begravet paa St. Mariæ Kirkegaard i Helsingør²⁸. Bekendtskabet var selvfølgelig ikke af ny Dato, Fru JÜTTING er et Par Gange omtalt i Breve til GEORGE BERNERS Moder, og hun tilhørte jo ogsaa de samme Kredse i Helsingør, som han var udgaaet fra; baade Konsul ALLER og Konsul THALBITZER var Faddere ved hendes Daab²⁹.

Ægteskabet blev dog vistnok en Skuffelse. Ægtefællerne boede endnu sammen i 1860²², men derefter har de foretrukket en frivillig Skilsmisse uden Rettens Medvirken, idet Fru BERNER tog fast Ophold i Travemünde, hvor hun kunde være i Nærheden af sin Svigersøn og sine Børnebørn³. Her døde hun, 69 Aar gammel, efter et langt Sygeleje 14. December 1864²⁹.

EMILIE NÆGLER havde i sit første Ægteskab med Konsul JÜTTING to Børn, en Søn JOHAN CARL JÜTTING, der 1865 var Direktør for Commercial Joint Stock Bank i St. Petersburg, og en Datter HELENE MARIE AUGUSTA JÜTTING, der døde før Moderen, og som i sit Ægteskab med Købmand HEINRICH BEHRENS i Lübeck efterlod seks Børn³⁰. Disse Arvinger overtog

Berner

REGNSKABSOPGØRELSE
FOR APRIL KVARTAL 1870.
Arkivet paa Clausholm

Sophie Berner

BREV AF 14/12 1831 TIL
SVIGERMODEREN,
BETZY BERNER. Arkivet
paa Frederiksdal

efter gældende tysk Ret hendes Bo til privat Skifte og Deling, og det maa formodes, at Kammerherre BERNER ikke har ønsket at tage Arv efter hende³.

Ved Skiftet efter Kammerherren gav Fru Berners Arvinger Afkald paa den ringe Del — ca. 360 Kr. — som vilde være tilfaldet dem³.

GEORGE ALEXANDER BERNER fik 7. Juni 1822 den for Hærens Officerer nødvendige Vielsestilladelse³¹, gjorde samtidig det obligate Indskud i Enkekassen³² og blev 14. Juni 1822 — vistnok efter at have været forlovet i længere Tid³³ — viet i Holmens Kirke af Provst GUTFELD til

^{8/2} SOPHIE ANNA JULIANA MARGARETHA
Comtesse HOLCK-WINTERFELDT,

der var født i København 2. Maj 1798 og hjemmedøbt 5. Juni (tysk-reformerte Menighed) som ældste Datter af Kammerherre, Oberstløjtnant ved Livgarden til Hest GUSTAV Greve HOLCK-WINTERFELDT og CATHARINA MARIA (POLLY) BROWN. Hun fik Navnene Sophie og Anna efter begge sine Bedstemødre, SOPHIE LOUISE Comtesse AHLEFELDT ESKILSMARK og ANNA APPLEBY, Juliana efter sin Faster Comtesse JULIANE MARIE HOLCK-WINTERFELDT; om der foreligger Opkaldelse for Navnet Margrethes Vedkommende er ikke klart, hun kan have faaet dette Navn efter sin Moster ANNA MARGRETHE BROWN, der dog ellers kaldtes Nancy, eller efter sin Moders Kusine MARGRETHE ELISABETH BROWN (^{16/2}). Hendes Kaldenavn var SOPHIE.

Fadderne var Mormoderen ANNA APPLEBY (^{32/8}) og Morfaderen JOHN BROWN (^{32/7}), samt Fasteren JULIANE MARIE Comtesse HOLCK-WINTERFELDT, desuden Hofmarskal HAUCH, Kammerherre KARDORFF, GIEDDE og KROGH, Kam-

merjunkerne FLINDT og VON DER LÜHE, NICOLAS og JAMES BROWN og Lieutenanterne LERCHE og DE NULLY.

Kammerherre BERNER og hans Hustru var Næstsøskendebørn, idet hans Morfader, Guvernør DAVID BROWN (³²/₃) var Broder til hendes Morfader, Grosserer JOHN BROWN (³²/₇).

Deres Omgangskreds var da naturligvis ogsaa den samme, Fadderne for deres to Børn tilhørte den Kreds, der stod Familien Brown nær, og som vil blive omtalt andetsteds. Den ældste Søn, GUSTAV ALEXANDER BERNER (⁴/₁) blev født i Morforældrenes Sommerbolig nær ved Frederiksdal. Barnet blev baaret af Farmoderen BETZY BERNER f. BROWN (¹⁶/₂) og Fadderne var Greve SIGISMUND LUDVIG SCHULIN, der var gift med GEORGE BERNERS Halvsøster, LOUISE BROWN, Morfaderen Greve GUSTAV HOLCK-WINTERFELDT (¹⁶/₃) og den ene af hans Døtre, samt Herrerne BROWN, FOUCAULT — sandsynligvis Greve LOUIS MARIE FLORENT DE FOUCAULT, der var gift med GEORGE BERNERS Halvsøster NANCY BROWN — og EDUARD BERNER³⁴.

Den yngste Søn blev født i København og døbt hjemme. Han blev baaret af Mormoderen, Grevinde POLLY HOLCK-WINTERFELDT (¹⁶/₄) medens Grevinde LOUISE SCHULIN f. BROWN holdt Huen. Foruden som omtalt Prins VILHELM AF HESSEN-PHILIPSTHAL-BARCHFELD var Fadderne Greve GUSTAV HOLCK-WINTERFELDT og hans Broder Greve FLEMMING HOLCK-WINTERFELDT, Major DE NULLY og NICOLAS og EDUARD BROWN²¹.

Kammerherreinde SOPHIE BERNER døde Lillejuleaften 1850 af en »ondartet Sygdom« og blev 28. December begravet fra Tysk-Reformert Kirke paa Assistents Kirkegaard.

HOFJÆGERMESTER WILLIAM BERNER 1825—1887

Da Forholdet mellem GEORGE BERNER og hans Familie vil blive behandlet indgaaende i en anden Sammenhæng, skal det her kun yderligere tilføjes, at den nære Forbindelse, der vedligeholdtes mellem Medlemmerne af denne Kreds, ogsaa gav sig Udslag i, at Kammerherre BERNER — sikkert med den pinlige Nøjagtighed og Samvittighedsfuldhed, der var et fremtrædende Karaktertræk hos ham — tog sig af nærmere og fjernere Slægtningses Pengesager. Det skal saaledes nævnes, at Kammerherren 21. Februar 1840 overtog Kuratelet for CHARLOTTE BROWN³⁵, der i hvert Fald fra 1822 havde været i Huset hos GEORGE BERNERS Moder BETZY BERNER, f. BROWN. At Forholdet til Familien Berners Sidelinier ligeledes forblev godt op gennem Aarene er næsten selvfølgerligt.

Da Kammerherre BERNERS Farbroder, Kammerraad, Toldinspektør LORENTZ BERNERS Enke, METTE ELISABETH BERNER, f. WEDEGE, døde 1850, ses det, at Kammerherren havde bestyret hendes Pengesager, hvorlænge vides ikke, men maaske kun et Aarstid, idet

Kammerraadindens Søn, Regimentskvartermester CHRISTIAN BERNER døde 7. Maj 1849³⁶. 29. September 1851 blev GEORGE BERNER beskikket til Kurator for sin afdøde Broder, Generalkonsul EDUARD BERNERS Søn WALDEMAR BERNER³⁷, der i en ung Alder drog til Rio de Janeiro; dette Kuratel varede endnu 1856³⁸ og er vel først ophørt, da WALDEMAR BERNER blev myndig³⁹.

Det kan efter dette ikke undre, at Kammerherren, der som nævnt boede fast i København, passede Pengesagerne for sin Søn den senere Baron GUSTAV ALEXANDER BERNER SCHILDEN HOLSTEN ($\frac{4}{1}$); med hvilken Omhu og Punktlighed dette skete, er der andetsteds gjort Rede for.

Af de i Tilslutning til Forældrenes Biografi meddelte Breve til Moderen, faar man et tiltalende Billede af den unge GEORGE BERNER; foruden Punktlighed og Samvittighedsfuldhed fremtræder særlig hans kærlige Omsorg og en udviklet Takt; og det samme Billede tegner Kammerherre BERNER af sig selv 30 Aar senere i Breve til Sønnen ALEXANDER BERNER. Tonen i disse Breve er meget hjertelig, og Kammerherren lægger i alle de Smaating, disse Breve omhandler, den samme Omhu for Dagen overfor sin Søn, som overfor sin Moder; de tegner ham tillige som en Mand, der var meget nøjagtig i Pengesager, og han benytter jævnlig Lejligheden til at holde Sønnen for Øje, at »mangen en Skilling gør en Daler«. Hans Omsorg for Sønnen viser sig ogsaa i den levende Interesse, hvormed han forhører sig om en ny Forvalter, om hvordan Kornet staar paa Ulriksholms Marker, og om Kærne trives. Landbrugsvirksomheden var jo den senere Baron BERNER SCHILDEN HOLSTENS Hovedbeskæftigelse, og Kammerherren havde øjensynlig den lykkelige Evne at kunne dele sine Børns Interesser.

Brevene efterlader tillige Indtrykket af en til det yderste nøjsom og beskeden Personlighed. Kammerherre BERNER udtrykte sin Glæde, naar der blev sendt ham Syltetøj og Fjerkræ, Frugt og Grøntsager, men han behøvede jo saa lidt, medens der var mange Munde paa Ulriksholm. Det fremgaar endelig tillige, at det ikke blot var Sønnens rent pekuniære Forhold, GEORGE BERNER passede, han udførte tillige allehaande Kommissioner, købte Kolonialvarer og fornyede Lotterisedler, sørgede for Reparation af Glaslysekroner og for Døre og Kakkelovne, købte Hestedækener og gik paa Gl. Kongevej efter Majs o. s. v., kortsagt han tog sig af stort og smaat⁴⁰.

I Ægteskabet var der to Børn:

1. GUSTAV ALEXANDER Baron BERNER SCHILDEN HOLSTEN * ved Frederiksdal 5. August 1823, døbt Lyngby Kirke 26. September, † paa Langesø 20. Juni 1889, bisat i Familiebegravelsen i Langesø Kapel (Vigerslev Sogn) 27. Juni.

Kammerherre, Ritmester (K¹).

~ paa Langesø (Vigerslev Sogn) 3. De-

HOFJÆGERMESTERINDE MARY BERNER f. Christmas, 1829—1887

HOFJÆGERMESTER WILLIAM BERNER
1825—1887 med Datteren Sophie Berner

cember 1853 med SOPHIE MAGDALENE Baronesse HOLSTEN til Baroniet Holstenshuus og det von Schilden-Jydske Fideikommis, * paa Langesø 20. (21.) Juli 1830, døbt der (Vigerslev Sogn) 6. August, † paa Langesø 8. April 1906, bisat i Familiebegravelsen i Langesø Kapel (Vigerslev Sogn) 18. April.

Se $\frac{1}{1}$ og $\frac{1}{2}$.

2. WILHELM (WILLIAM) BERNER, * København 6. Februar 1825, hjemmedøbt (Tysk-reformerte Menighed) 26. Maj⁴¹, † paa Frederiksberg 2. Marts 1887, begr. der 7. Marts⁴².

Forpagter af Haugaard, Hofjægermester.

~ paa Christiansholm 20. Oktober 1849⁴³ med MARY CHRISTMAS (F: Kontreadmiral, konst. Guvernør i Vestindien JOHN CHRISTMAS og MALVINA BENNERS)⁴⁴ * København 29. April 1829, † paa Frederiksberg 15. Marts 1887, begr. der 21. Marts.

Ægteparret har følgende Descendens:

- A. JOHN GUSTAV GEORGE ALEXANDER BERNER, * paa Dalbygaarden 27. August 1850, hjemmedøbt 27. Oktober, fremstillet i Birket Kirke 4. Maj 1851, † København 14. Marts 1887, begr. Holmens Kirkegaard.

Slagteribestyrer.

~ Odense, Sct. Knuds Kirke, 1. Maj 1884 med CAROLINE (LILI) FREDERIKKE MARIE LANGE (F: Sadelmagermester CARL FREDERICH LANGE og EMMA HANSEN), * Nakskov 7. Januar 1852, † København 24. April 1917, begr. Holmens Kirkegaard. Klasselotterikollektrice.

- B. JOHN SOPHUS BERNER, * paa Dalbygaarden 4. Oktober 1851 (Birket Kb.), † Lausanne 2. Juli 1918, begr. sst.

Løjtnant af Rytteriet, Ejer af et Træskæreri ved Tyrringe Mølle, Sverige, Massør i Lausanne.

- C. MALVINE SOPHIE BENEDICTE AUGUSTA BERNER, * paa Juellinge 21. Oktober 1855, døbt Halsted Kirke 28. November, † København 4. Juli 1904, begr. Garnisons Kirkegaard.

~ paa Haugaard (Utterslev Sogn) 10. Juni 1874 med AXEL GEORG CHRISTIAN SEVERIN RÆDER til Baadesgaard (F.: Generalløjtnant JOHAN PHILIP THOMAS RÆDER og ELISE VICTORINE BAUR), * Altona 4. September 1848, † paa Baadesgaard 31. Oktober 1880, begr. København, Garnisons Kirkegaard.

- a. MARIE ELISE RÆDER, * paa Baadesgaard 24. Juli 1875, døbt Græshave Kirke 16. September. [Ordrup].

- b. ALEXANDRA (LALLA) BENEDICTE RÆDER, * paa Baadesgaard 14. December 1876 (Tvilling), hjemmedøbt 5. Januar 1877, fremst. i Græshave Kirke 17. Juni 1877.

~ København, St. Andreas Kirke, 15. Oktober 1908 med Direktør i Falcks Redningskorps AXEL WILHELM JENSEN, * København 14. Januar 1881, † sst. 5. Marts 1938, begr. Solbjerg Kirkegaard 11. Marts.

AXEL RÆDER TIL BAADESGAARD 1848—1880

SOPHIE RÆDER F. BERNER 1855—1904

- c. MALVINE THERESE RÆDER, * paa Baadesgaard 14. December 1876 (Tvilling), hjemmedøbt 5. Januar 1877, fremst. i Græshave Kirke 17. Juni 1877.
 ~ København Valby, Jesus Kirken, 5. Juni 1900 med Skibsinspektør i København JACOB ALFRED AXEL CARL VON ROSEN (F.: Kammerherre, Oberst JACOB EDUARD KARL VON ROSEN og THERESE CAROLINE AUGUSTA JACOBINE RÆDER), * Aalborg 22. November 1872, † paa Frederiksberg 21. Marts 1930, begr. Solbjerg Kirkegaard. [Lyngby].
- α. JACOB JOHN VON ROSEN, * Geestemünde 21. Oktober 1901, † paa Frederiksberg 11. Juni 1925, begr. Solbjerg Kirkegaard.
 Assistent i Danish Shipping.
- β. OTTO SOPHUS VON ROSEN, * Whitebay, Northumberland, 3. November 1903.
 Landbrugskandidat, Assistent i Landbrugsraadet.
 ~ Vinderslev Kirke 9. Januar 1937 med MARGRETHE (GRETHE) BJØRN (F.: Grosserer JENS ANTON BJØRN og BIRTHE HANSINE WÜRTZ), * Mausing 18. Februar 1903. [København].
 1) ELISABETH VON ROSEN, * København 27. Oktober 1937, døbt Grøndalskirken.
- γ. NELLY MARGARETE VON ROSEN, * Hamburg 2. Juli 1905.
 Eksamineret Børnehave lærerinde. [Lyngby].
- δ. THEODOR EDUARD VON ROSEN, * Frederikshavn 9. April 1908.
 Disponent. Korrespondent. [København].
- d. HELENE VICTORIA (DORA) RÆDER, * paa Baadesgaard 18. Maj 1878, døbt Græshave Kirke 21. Juli.
 ~ København Valby, Jesus Kirken, 31. Maj 1899 med Diplomingeniør, Do-cent ved Bjergværksskolen i Bochum SIGISMUND ADAM FREDERIK CARL VON

ROSEN (F.: Kammerherre, Oberst JACOB EDUARD KARL VON ROSEN og THERESE CAROLINE AUGUSTA JACOBINE RÆDER), * Aalborg 7. Juni 1871, † 4. Februar 1938, bisat 8. Februar i Krematoriet i Dortmund, Urnen nedsat i Familiebegravelsen i Segeberg. [Bochum, Westfalen].

a. AXEL JACOB VON ROSEN, * Zellerfeld a. H. 25. Oktober 1900, † Leipzig 14. Maj 1925.

Stud. phil., Fanejunker.

β. HELENE MARIE VON ROSEN, * Methler, Westfalen, 31. Maj 1902.

Kunstindustri-Faglærerinde. [Bochum].

γ. THERESE (RESI) ELFRIEDE SOPHIE VON ROSEN, * Bochum 9. September 1908.

~ Stuttgart 6. August 1938 med Diplomingeniør FRITZ ALBERT SIEFER

(F.: Oberst SIEFER, Lindau).

¹⁾ DAGMAR VIKTORIA SIEFER, * Rinteln 2. September 1939.

e. PHILIP GEORG WILLIAM FRITZ RÆDER, * paa Baadesgaard 11. Juli 1879, døbt Græshave Kirke 21. September.

Diplomingeniør. Ingeniør ved A/S Hans Schourup, Aarhus. Direktør for »Gas-accumulators«, Aabyhøj.

~ Karlsruhe 12. Juli 1907 med MARIE KATHARINA ANTONETTE (LOTSCHEN) KLÜTGENS (F.: Købmand JOSEF KLÜTGENS og MARIA KATHARINA DE GEER), * Eichweiler 13. Juli 1882. [Brabrand].

Gravsted paa Assistents Kirkegaard i København

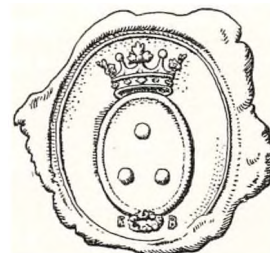
BREVE FRA G. A. BERNER TIL GREVE SIGISMUND LUDVIG SCHULIN.

1.

Flensborg, den 26. December 1813.

Gode Svoger og Søster,

Da jeg ei har megen Tid tilovers, saa maa jeg skrive til Dem og Louisa et Brev, desuden naar man sender saa mange Breve, saa kommer de dog ikke til deres Bestemmelses Sted, det kan jeg erfare, at mine Breve, som jeg skrev fra Colding, ei er ankommet til Dem, der var et til min Moder og et til Dem. — Vi ligger nu i Flensborg, det er en meget behagelig Bye, da alle vores Verter veed ikke alt det godt, de vil bringe os, saa vi lever ret i et Paradis, jeg har allerede i den korte Tid været paa 2 Baller, 2 Concerter og 3 Comedier, De kan deraf see, at man lever ret et lystigt Liv. Men nu vil vi vende Bladet om, hver 4de Nat paa Feldtvagt i 24 Timer og det under aaben Himmel, men det er dog et lystigt Liv, Cosakkerne sværme her omkring og plyndrer, de har været i Husum og requireret Munderinger til 300 Cosakker, som skal være færdige til Keiser af Ruslands Fødselsdag⁴⁵, men der bliver ikke noget af, saa længe vi er her. Man siger, de har adskillige Steder taget de kongelige Kasser, det er ei godt at faae fat paa Cosakkerne, thi de ere alle Vegne og ingen Steder, dog har de lært, at de Danske kan ogsaa slaaes, af de Tropper, som ligger i Rendsbourg, thi som De nok har læst i Aviserne, at vores Kavallerie har udmærket sig meget⁴⁶.

Seglet findes paa det her gengivne Brev

Prindsen⁴⁷ har forladt sit Hovedquarteer i Kiel og har forflyttet det til Itsehoe; det Mørnerske Husar Regiment skal være, og det er bestemt ganske ødelagt ved den sidste Affaire (førend Vaabenstilstanden), og de har tabt tillige henimod 3000 Mand. — Man siger her, at den russiske og østerrigske Keiser ganske er imod, at Prinds Pontocorvo er rykket ind i Holsteen, og at de nu vil lade ham forsvare sig selv, er det sandt, skal vi snart knække hans Stolthed. Han har været yderst uartig imod RØMLING⁴⁸, som har været hos ham som Parlamentair-Officeer. Lieutenant FLINDT⁴⁹ ved vores Regiment, som er ved Husar Corpset, er fanget eller ogsaa død, da man ei veed, hvor han er. Han laae i Neumünster med Munderinger til Husar Corpset den Nat, Byen blev overrumplet og taget af Fienden. Pontocorvo har nu ladet Rensborg blokere og tillader kun meget lidt Fødevarer. Man fører ind i Fæstningen kun, hvad der er høyst nødvendigt, men alt Fourage, som kommer, lægger han Beslag paa og beholder det, man kan see heraf, at han holder godt Vaabenstilstanden.

Kammerh. HEDEMANN⁵⁰ er taget til Fange, dog det er ogsaa skeet ved den sidste Officeer førend Vaabenstilstanden. Frederiksort er besat af Fjenden⁵¹. De kan nok tænke, at man ei har noget nyt endnu, førend vi begynder at operere imod hverandre, dog er her saa mange Rygter, og det bedste er, at det ene modsiger det andet. Ligesom Rygterne krydser hinanden, saaledes krydser ogsaa Courerne hverandre. Jeg har modtaget Moders og Nancys Brev med Lieutenant MUNCK.

I Dag forlader vi Byen igjen, da vi fik Marchordre strax at forlade Byen, saa kan jeg ei faae Tid at skrive dette Brev om, jeg beder derfor at undskylde, at jeg sender Claden. Jeg skal hilse fra Ritmester RECKE⁵², som tog igiennem i Gaar, og fra Hr. Petersen, som jeg talte med et Øjeblik. RUMMELHOFF⁵³ beder ogsaa at hilse, tillige med Hilsninger til Moder, Fader, Søstre, Broder og hele Familien fra Deres hengivne

(Underskrift mangler)

Udskrift: Til Greve af Schulin, paa Frederiksdahl ved Lyngbye, pr. Kiøbenhavn

Postmst (?) ombedes at besørges snarest mueligt.

afsendt fra Lieutenant Berner H. kgl. Høihed Pr. Ferdinands Dragoner.

2.

Roma, den 24de Januar 1822.

Aldrig havde jeg drømt at tilskrive Dem fra denne store Stad, men intet skal forsværges i denne Verden.

Gode Schulin,

Jeg takker Dem ret meget for Deres kjerkomne Brev, har hver Dag havt isinde skrive Dem til, men bestandig er der kommet noget i Veien, thi Tiden er saaledes beadt her i Roma, man maa tage Natten til Hielp for at kunde komme ud af det, tillige viste jeg, De læste mine Breve, deraf seet hvorledes det gaar mig, naar jeg undtager dygtig Længsel, finder jeg Roma et ganske behageligt Opholdssted, dog sandelig ei saa meget, som det udraabes for, men saaledes gaar det med alt, naar man i Forveien har

hævet en Ting op til Skyerne, denne Begeistring er kommet fra H. H. Prinds CHRISTIAN og hans Følge, er gaaet igien over paa min Prinds⁵⁴ og Baronessen⁵⁵, men ei i saa høi Grad hos mig; thi jeg haver den Troe, at disse Antiquarer fortæller undertiden Ting, de i Virkelighed ei hved, men hved saa ofte at gientage det for Reisende er blevet dem en Vished, hvad forhen var kun en Gisning, dog er det mærkeligt at see, i mange af disse Ruiner staaer Muurene ganske friske, som jeg allerede har beskrevet i mine forrige Breve. Hvad Italien selv angaaer, da er Landet ei smukt, Byerne slet bygget, naar der undtages enkelte Paladser og Kirker. Der er i Roma ei en eneste smuk og lige Gade, derimod er her en Samling af de skjønneste Vandspring paa Pladserne, hvor der tillige paa hver Plads staaer Obelisker fra Egypten, ogsaa andre uhyre høie Støtter (??) fra under til over udarbejdet med Basrelief. — De kan troe, det er en stor Behagelighed at besøge Thorvaldsens Atelier, hvor der ret er en skjøn Samling, som dog ei staaer i nogen Orden, tillige arbejdes i forskiellige Huuse, jeg vilde ret ønske, De kunde sammenligne de 2 Kunstnere, nemlig THORVALDSEN og CANOVA, da vilde De sikkert give den første Fortrinet, som da rigtignok de fleste gjør, dog siges, at Canovas Fruentimmere er smukkere, den førstes Mænd, thi hvad Basrelief angaaer, da er ingen Spørgsmaal underkastet, og alles Mening, Thorvaldsen bærer Fortrinet. — Nu igien lidt om Italien, Folket er daarlig og i høieste Grad poltron, De skulde ei troe, hvad her er for Historier, som passerede i Uroeligheder med Østrigerne, thi hvor der kun viste sig Tropper i Østrigs Uniform, strakte de strax Gevehr eller løb deres Vei. Fæstningen Alexandria overgav sig strax paa en eneste Opfordring af en Haandfuld Østriger, commanderet af en Major, der havde gjort et lille Strejftog, og langtfra tænkte paa at erobre Fæstninger, saaledes er der saa mange.

Nu lidt til Levemaade, [den] er ligeledes i høieste Grad daarlig, de fornemste Familier lever ganske stille, i deres store Paladser sees ingen Mennesker, de som holder Selskaber ere meget faae, til en Forsamling af Mennesker, der saaledes sees hos dem, giver de hverken vaadt eller tørt, endnu haver vi ei bivaanet slikt et Selskab, haver det altsaa kun af Beskrivelse. I Besøg haver vi dog været hos en Marquise MASIMO, født Prinses af SAXEN⁵⁶, hvor vi igiennem 5 store smudsige Værelser, hver oplyst med en lille Lampe, formodentlig er det, for at de 4 à 5 Lys, man finder i Modtagelses Værelset skal tage sig bedre ud, her finder man da alt i den farligste Uorden, paa Sophaen sidder Fruen i Huuset med en stor Hat og Slør paa ligesom færdig at gaae ud, paa ingen af Meublerne er Puder, men formodentlig maa de italienske Damer været indrettet til de haarde Sæder . . . I mit Brev til Sophie har De vel seet, at en østrigsk Oberst var bleven taget af Røverne, den commanderende General havde bestemt ei at betale, men derimod at befrie ham, lod derfor rykke 1200 Jægere op i Bjergene, enhver troede den stakkels Mand tabt, da formodentlig Røverne dræbte ham strax, men da de frygtede for Følgerne, trak de dem tilbage hved den første Salve og overlod Obersten til sine Landsmænd, der nu er lykkelig og vel hos sin Famillie. Aarsagen, hvorfor man ei vilde betale, var, at Røverne vilde søge at snappe de andre Officeere, og de nødvendig maatte gaae den Vei. Naar vi engang skal til Neapel, faaer vi formodentlig en sterk Bedækning, thi behagelig var det sandelig ei at gjøre et lille Ophold i Bjergene, hvor det skal være dygtig koldt. Veiret har paa den senere Tiid været ret gunstig, om Formiddagen i Solen endog meget varmt, men saasnart Solen er gaaet ned, opstiger en Taage og Kulde, der er meget skadelig for Sun[d]heden, man siger, at om Vinteren skal Opholdet her være meget sund i Særdeleshed for Brystet, jeg befinder mig ogsaa særdeles vel, derimod siges, Sommeren skal være ganske det modsatte, med en forskrækkelig trykkende Hede, da tager alle Fremmede til Neapel, enhver Fremmed, der bliver i Roma over et Aar er udsadt for en Feber, der næsten aldrig undgaaes, er undertiden meget farlig. Førend jeg glemmer det, vil jeg spørge Dem, gode Schulin, om der skulde være en eller anden Ting, De ønskede, jeg skulde besørges hiembragt for Dem, skal det med Fornøielse blive udført, jeg haaber, De derom underretter mig om i det næste Brev, som jeg gjør mig Haab om, De vil tilskrive mig, venter da tillige et Pr. Ord fra Søster LOUISA, som jeg beder meget at hilse tillige med Miss DÆ VOSS, alle Børnene og samtlige Famillie og gode Venner fra Deres meget hengivne Svoger

G. A. Berner

Udskrift: Monsieur, Monsieur le Comte de Schulin, Frederiksdahl, Lyngby pr. Copenhague.

3.

U. St. og Dato [antagelig 1826, for 3. April].

Gode Schulin,

Hermed sender jeg Dem den omtalte Hest, som De sikkert vil blive tilfreds med, da den er et meget godt og stærkt Dyr. Efter Aftale giver De mig 100 Rbd. for den, som jeg vil bede Dem ved Leilighed vil betale til Hestehandler og Dyrlæge SKIØN i Kiøge, som er Overbringeren heraf.

Vi længes meget efter at høre, hvorledes De er kommet hjem, og haaber De alle ere vel. SIGISMUND, som er her for Øjeblikket, befinder sig vel, og i Dag redet til Frederiksdahl med en af sine Venner.

SOPHIE beder tilligemed jeg at hilse alle Deres omgivende og forbliver

Deres hengivne og forbundne Svoger

i største Hast
Løverdags Middag.

G. A. Berner.

Udskrift: Høivelbaarne Hr. Greve, Kammerherre Schulin, Petersgaard.
Hermed følger en Hest.

4.

Kiøbenhavn, den 3de April 1826.

Gode Schulin,

Jeg takker Dem for Deres kjerkomne Brev, hvori det glæder mig at see, De og alle Deres ere frisk og vel, mit Herskab haver fleere Gange spurgt, om der ingen Efterretning var fra Petersgaard.

Jeg vilde ønske, Deres Bestilling til Bordeaux var kommet noget før, thi det er allerede en Maaned siden, jeg skrev dertil, og venter hver Dag at erholde Underretning, det er afsendt, dog skal jeg overlade Dem saa meget som mueligt, hvad Hofholdningen kan undvære, De kan derfor faae 1 Oxehoved rød Viin, et Anker Coniach og, om De ønsker, 100 til 150 Flasker ung Graves Viin, som koster 2 ½ rede Sølv foruden Flasken. Coniachen kan De faae enten paa Flasker eller paa Anker. — Jeg ønsker nu snarest mueligt Svar herpaa, ligeledes hvorledes De vil have det tilsendt, og hvor jeg skal henvende mig for at faa Penge, thi naar Varerne kommer, da bliver Vexelen strax betalt, og desuden er der Udgifter ved Ankomsten med Transporten og Tolden, da jeg ei haver Penge liggende, og af Kassen ønsker og vil jeg ei tage, saa maa De undskyldte mig, gode Schulin, jeg siger det saa frit ud. Til Prindsen haver jeg allerede sagt, jeg havde overladt Dem et af Oxehovederne, følgelig staaer det nu for Deres Regning.

Klæderne skal blive besørget, jeg formoder Kirseiet⁵⁷ skal tages hos Hr. Petersen, til hvem jeg skal henvende mig endnu i Dag.

Af Nyheder har jeg intet betydeligt, Frue ST. SIMON⁵⁸ venter sin Mand hiem igien en af Dagene, altsaa alle Rygterne om hans Tilbagekaldelse ere falske.

I Dag haver jeg modtaget Brev fra DAVID BROWN⁵⁹, og seer deraf, at der kommer med de andre Ting et større Quantitet Viin Ædike, end vi behøver, ønsker De derfor noget deraf, saa underret mig derom. Priisen er meget ringe, og det er noget, som er nødvendig i enhver Huusholdning, LOUISA vil kunde sige Dem, at Qualiteten er fortrinlig. Af Olie haaber jeg, De ligeledes kan faa noget af, dog vel ei saa meget, som De forlanger.

Jeg takker Dem for Hestens Betalning, og haaber sikkert, De skal blive tilfreds med den, Hestens eneste Feil, om man vil saaledes kalde det, har været, at inden jeg fik den, sadt den lidt i Krybben, men med den Rem med Jerngitter, som blev spændt om Halsen, ophørte det ganske, altsaa i fleere Maaneder hos mig har den aldrig gjort det, men skulde den begynde igien, da maa der kun spændes en bred Rem om Halsen.

Klokken slaaer i dette Øjeblik 12, saa jeg maa søge Sengen, og slutte dette Brev, beder derfor at hilse Louisa, Madem.e de Voss og alle Deres Børn fra Sophie og Deres hengivne Svoger

G. A. Berner.

Sophie vil en af Dagene svare Louisas Brev.

Udskrift: Høivelbaarne Hr. Grev af Schulin, Kammerherre og Amtmand, Petersgaard pr. Præstøe.
Originalerne, der tidligere opbevaredes paa Frederiksdal, findes nu paa Langesø.

UDSKRIFT AF SKIFTET EFTER KAMMERHERREINDE BERNER, f. NÆGLER

Von dem unterzeichneten Obergerichte wird nach angestellter Prüfung auf Grund beigebrachter Urkunden und beeidigter Zeugen Aussage hiedurch obrigkeitlich attestirt, daß die am 14. Decbr. 1864 in Travemünde verstorbene JULIANE SOPHIE EMILIE geb. VON NÆGLER, des Kammerherrn GEORG ALEXANDER VON BERNER in Copenhagen Ehefrau, vorher verwittwete JÜTTING, welche eingezeugtermaßen

als faktisk von ihrem Ehemann von Berner getrennt lebend zur Zeit ihres Todes ihren Wohnsitz in Travemünde gehabt hat, als nächste und alleinige gesetzliche Erben hinterlassen hat:

1. ihren, in erster Ehe mit dem Kaufmann THEODOR HERMANN JÜTTING in Holsigør gezeugten Sohn namens JOHAN CARL JÜTTING, Direktor der Commercial Joint Stock Bank in St. Petersburg
2. Ihrer vor ihr verstorbenen gleichfalls in erster Ehe erzeugten Tochter HELENE MARIE AUGUSTE geb. JYTTING, des Kaufmanns HEINRICH BEHRENS hieselbst Ehefrau, sechs eheliche Kinder nämlich: EMILIE ELISABETH, THEODOR, ADOLPH, SOPHIE, EMILIE HENRIETTE und CARL, Vollgeschwister BEHRENS.
3. Ihr Ehemann zweiter Ehe, den Kammerherrn GEORG ALEXANDER VON BERNER in Copenhagen.

Lübeck, den 16. Decbr. 1865

Das Obergericht
der freien und Hansestadt Lübeck

Zur Begläubigung der Ausfertigung

³⁰/₇ 83

Dr. Achilles
Amtsgerichtsprkr.

(Bilag til Kbhvn.s Skifterets Dokumenter 1883 1. F. 1/123).

UDDRAG AF FOLKETÆLLINGERNE FOR KØBENHAVN.

1840. HOFETATEN. PALAIET STORE KONGENSGADE 41 & 42.

GEORGE ALEXANDER BERNER	46	gift	Kammerherre, Hofchef
SOPHIE HOLK WINTERFELDT	41	gift	hans Kone
GUSTAV ALEXANDER BERNER	16	ugift	} deres Børn
WILLIAM BERNER	15	ugift	
JOHAN CHR. MOGENSEN	31	ugift	} Tjenestefolk
JENS JØRGENSEN	39	Enkemand	
NICOLINE CHRISTINE BLANGSTED	30	ugift	
CHRISTINE MARGRETHE MIKKELSEN	35	ugift	

1855. ST. ANNÆ ØSTER KVARTER AMALIEGADEN NO. 151. STUEN.

GEORG ALEXANDER BERNER	61	gift	Helsingør	Kammerherre, pens. Hofchef og Ritmester, Ridder af Dannebr. og Dbrmd., Husfader	Lutheran
JULIANE SOPHIE EMILIE BERNER	59	gift	Helsingør	hans Kone	ditto
CHRISTINE MARIE BRAASTRUP ..	32	ugift	Kjøbenhavn	Huusjomfru	ditto
KAREN NIELSEN	29	ugift	Fejøe, Maribo Amt	Tjenestepige	ditto
HANS HANSEN	27	ugift	Kildebrønde Sogn, Kjøbenhavn havs Amt	Tjener	ditto

1880. ST. ANNÆ VESTER KVARTER. ST. KONGENSGADE 77.

Forhuus, 3die Sal.

GEORGE ALEXANDER BERNER	M.	86	E.	Lutheran	Helsingør	Kammerherre, pens. Hofchef og Ritmester
CHRISTINE MARIE BROSTRUP	Kv.	56	U.	—	Kjøbenhavn	Huusjomfru
CAROLINE JOHANSEN	Kv.	30	U.	—	SandbySogn, Maribo Amt	Enepige

Huslejens Størrelse for et halvt Aar 300 Kr. Antal Værelser: 6.

KAMMERHERRE GEORGE ALEXANDER BERNERS
REGNSKABER FOR SØNNEN
KAMMERHERRE BERNER SCHILDEN PAA CLAUSHOLM.

Af H. BERNER SCHILDEN HOLSTEN.

I den lange Aarrække fra 1855—1882 havde Kammerherre BERNER SCHILDEN i sin gamle Fader en god og omhyggelig Hjælp til alle Slags Forretninger i København.

Den gamle Kammerherres sirlige Regnskaber over alt, hvad han besørgede for Sønnen, opbevares endnu paa Clausholm ordnede med den største Nøjagtighed i ensartede aflange blaa Konvolutter, uden paa hvilke der staaar skrevet f. Eks. »I København 1860« eller »Min Fader 1882«.

Opgørelserne for 1855—59 (Slutningen af Ulriksholms Perioden) ligger samlede i een Konvolut, men fra 1860 til 1882 rummer hver Konvolut 1 Aars Opgørelser, ofte opgjorte kvartalsvis, og de vidner foruden om stor Akkuratess ogsaa om, at den gamle Herre har haft grumme meget at gøre med at ordne sin Søns Pengesager, særlig ved Betaling af Renter i Terminerne, ved at betale en Uendelighed af Regninger og ved at besørge smaa og store Indkøb og sørge for Reparationer.

Allerede i December Termin 1859 giver Overtagelsen af Clausholm sig Udslag i, at der til det Huitfeldtske Fideikommis betales 1740 Rd. i Renter af Prioriteten 87.000 Rd. Det er 4 %, der senere forhøjes til 5 %, der saa erlægges med 2175 Rdl. I 1876 betales der et stort Afdrag paa denne Prioritet, der herefter er paa 110.000 Kr., ganske som den Dag i Dag. Den halvaarlige Rente betales saa med 2750 Kr.

Der betales ogsaa Renter bl. a. til Kammerherre BERNER SCHILDENS Fætre, LOUIS og WALDEMAR BERNER, til Baron HOLSTEN CARISIUS, Comtesse HOLCK WINTERFELDT og til en Bank.

Blandt de Firmaer, hvis Regninger betales i Terminerne, træffer man mange af de store Forretninger, der har været kendte indtil den nyere Tid, eller som endnu eksisterer.

Saa tidligt som 1860 møder man Navne som MICHELSEN, BEEN, DAHLMAN, PORCELÆNS FABRIKKEN og MITCHEL, senere TIDEMAN, Hofsnedker LUND (der har lavet mange af Møblerne paa Clausholm), SALOMONSEN, HIRSCHSPRUNG, Glashandler GRAVE og Drejer SCHWARTZ.

Ofte købes Vin fra Bordeaux, undertiden sammen med andre, og saa tidligt som i Foraaret 1864 anføres: »Regning Brown Vin fra Bordeaux 157 Rd. 13 Sk.«. Indehaverne af Vinfirmaet Brown i Bordeaux stammer fra Guvernør David Brown. Paa Grund af Familieskabet har de været Leverandører af Vin til mindst 3 Slægtled af Familien Berner, der saa sent som i 1929 har modtaget Vin fra den nuværende Indehaver af Firmaet, Monsieur DANIEL BROWN, med hvem Forbindelsen stadig vedligeholdes ved Besøg og Korrespondance.

Allerede Kammerherre Berner Schilden skaffede, som hans Søn og Sønnesøn, Vin fra Slægtningene i Bordeaux til Venner og Bekendte herhjemme. I Regnskaberne nævnes saaledes Ritmester SEHESTEDT JUUL, Grev AHLEFELDT, Baron REEDTZ THOTT, Grevinde HOLCK og Fru PIND. I 1881 købtes fra Bordeaux større Vinforsyninger for ialt over 4200 Kr. til Clausholm, Langesø og Holstenshuus, deraf mest til Clausholm og mindst til Holstenshuus.

Det var Forretninger af alle Arter, der besørgedes af den gamle Kammerherre, fra store Betalinger helt ned til de mindste Ubetydeligheder. Rentebetaling og Fornylse af Lotterisedler kan følges fra sidst i 50'erne og til 1882. Han købte Alterlys og betalte 18 Kr. for Forsølvning af Døbefadene.

Der kan ellers nævnes: LENCHEN en Haar Fletning 2 Rdl., Blomsterfrø, Kameluld, 1 Flaske Pletvand, Brillen istandsat, 1 Æske Kinderpulver, 1 Dusin Tandbørster, 6 Æsker Tandpulver, 3 Dusin Sæbe til Børnene, 300 Klemmer til Vadske, Brevpapir og Konvolutter i store Mængder, engang ialt 4000 Konvolutter, 50 trykte Balkort, og jævnlige Visitkort og Vaabenknapper. Endvidere et Rør til Lampers Udslukning 50 Øre, 12 Pund Avispapir og 20 Pund Berlingske Aviser til Indpakning og ALEXANDRAS Sax istandsat.

Selv Ting, der laa helt udenfor en Mands Omraade, maatte Kammerherren besørge, som 1 Stk. Gulvkludetøj, 6 Dusin Gulvskrupper, 2 smaa Syltekrukker, Papir og Seglgarn til Krukker, Brændevin til Syltetøjet, Kalvebrisler, 2 Skinker og 3 Oxetunger, og da han var over 89 Aar anfører han Stativet til Lygten istandsadt. I 1875 besørger han et Bundt Børster til Kusken Nicolai paa Clausholm.

Det er morsomt gennem Indkøbene at følge de opvoksende Generationer, ligefra der i September 1856 købtes 2 Par Støvler til ADAM, der dengang var 1 $\frac{1}{4}$ Aar gammel. I November 1860 købes 2 Billedbøger til SOPHIE og i 1863 betales 4 Rdl. i Syløn for Adams 6 Skiorter, og Adams Pistol istandsættes,

foruden at der købes for 2 Rdl. Sukkersager til Børnene. I December 1863 gives for 15 Rdl. 4 Mk. Foræring til GUSTAV, JOHN og SOPHIE, der var Børn af WILLIAM BERNER.

I Marts 1866 anskaffes 3 Træskovle til Børnene, og Adam klippes for 1 Mk. og i 1869 nævnes 1 Par Handsker Alexandra og i 1871: 2 Alen Tøj til Adams Flipper. I Apr. 1871 staar der: Det halve for 1 Droske til og fra Beriderne Adam og jeg 2 Mk., og man kan forestille sig den Glæde, det har været for den da næsten 78 aarige gamle Mand at gaa i Cirkus med sin Sønnesøn. I Dec. samme Aar købes Legetøj til Estrups Børn.

Man mærker Udviklingen, naar der i Mai 1872 staar: 2 Barber Knive (Adam) slebet 1 Rd., i Marts 1874: 100 Visitkort til Sophie og i Sept. 1875: Et Ridetegn til Fælleden Adam 4 Kr.

Fra 1876 og i de nærmest følgende Aar ser man store Regninger paa Udstyr til Datteren SOPHIE, der blev gift med Baron REEDTZ THOTT den 3. Juli 1876, og næste Aar mærkes den næste Generation i Regnskaberne ved Indkøbet i Juli Maaned af en Barnevogn. Baronesse Reedtz Thotts ældste Datter fødtes 14. Juni 1877. Fru Treschows ældste Datter fødtes 8. Juli 1880, og en Maanedstid efter købes: 2 selvvirkende Patteflasker med Tilbehør til Sannarp 2 Kr., medens der først i Oktober for 28 Kr. købes en Barnevogn, som der var god Brug for, da den lille Pige med sine Forældre var paa Clausholm til sin Morbroders Bryllup den 6. November.

Aaret efter, den 18. Juli, fødtes den ældste Sønnesøn, og allerede den 26. købes: 1 Barnevogn Holstenshuus med Fragten 29 Kr. Yderligere anføres: den 10. Nov. s. A. 1 Barnevogn afsendt til Clausholm 30 Kr. Man mindes derved Fortællingen i Familien, at der engang paa Clausholm samtidig var 3 Vugger i Brug for de 3 i 1881 i Tiden fra $18/7$ til $20/10$ fødte Børnebørn.

Det kan endnu nævnes, at der i Juni 1881 staar: Indsat Sparekassen for A. og I. R. T., — de 2 ældste Børn paa Biskopstorp.

Mærkelig nok synes Begivenheder i Familien ellers næsten ikke at afspejle sig i Regnskaberne. Udover Indkøb af Udstyr mærkes der egentlig ikke noget videre til de 3 Bryllupper paa Clausholm i Aarene 1876 til 1880, ikke engang Beens og Salomonsens Regninger bliver paafaldende store i de Perioder.

Straks efter Excellencen Holstens Død den 19. Okt. 1879 nævnes lidt Sørgetøj og sortrandede Visitkort og Konvolutter. Først paa Aaret 1881 betales 44 Kr. for et nyt Signet med Vaabenet, 16 Kr. for 4 Dusin Vaabenknapper, og desuden staar der: Forandringen af Stemplet en ny Plade, 1 Flaske Sværte.

Dette er sikkert det Navnestempel, der endnu benyttes af Langesøes nuværende Ejer efter at være undergaaet en ny Forandring, dog kun som Adressestempel med trykte Bogstaver.

Overtagelsen af Holstenshuus viser sig ved, at der allerede i Dec. 1879 indgaar 5000 Kr. fra Godsinspektør PADE paa Holstenshuus, og i den følgende Januar maa den 86-aarige Kammerherre udvide sin Virksomhed til ogsaa at betale de 50 Kr. for Admiral HOLSTENS Gravsted paa Holmens Kirkegaard.

Kammerherren besørgede ogsaa nogen Velgørenhed og Betaling af Kontingenter som f. Eks. til Landhusholdningsselskabet, og han udlægger i Maj 1864 1 Rdl. til Budet i Ordenskapitlet for Kammerherre Nøglen, hvad der var mærkelig sent, da Sønnen allerede Aaret forud fik sin Udnævnelse.

Der nævnes ogsaa Insektpulver og hvidt Tøj til Uniformer.

Af Opgørelserne kan ses, at der blev bidraget med 50 Rd. til en Sølvbryllupsgave til Grevinde DAN-NEMANDS Sølvbryllup, der var blevet fejret den 13. Juni 1870, og at der den 22. April 1882 betaltes 16 Kr. 40 Øre for Ligkrandsen til Egeskov, hvis Besidder, Baron PRÆBEN BILLE BRAHE, var død den 14. April.

Kammerherren har udlagt en Del af Udgifterne — f. Eks. Skatterne — vedrørende den Villa i København, som en Tid i 70'erne beboedes af Familien fra Clausholm.

Til andre Tider maa Familien ved Besøg i Hovedstaden have boet hos Kammerherreindens Farbroder, Baron HOLSTEN LEHN paa Maglegaard. F. Eks. den 3. Juli 1872 anføres: Vogn til Maglegaard for at afhente Rejsetøjet med Drikkepenge og Bompenge 2 Rd. 3 Mk.

Et Bevis paa den pinlige Orden og Akkuratesse, hvormed Regnskabet er ført, har man i følgende Post fra Marts 1876:

»Det halve Bidrag til en Postqwitterings Bog til Penge, anbefalede Breve, Pakker, Sølv og Guld Forsendelser 50 Øre«, og fra Januar 1870: afsendt Regnskabet for f. A. Porto 8 Sk.

Af Kommentarer og Bemærkninger er der meget lidt. I Juni 1859 er der følgende Tilføjelse: »De qvitterede Regninger tager jeg med mig, naar jeg kommer«.

Hvis man efter det Indtryk, som disse Regnskaber giver, vil skønne om de økonomiske Forhold paa

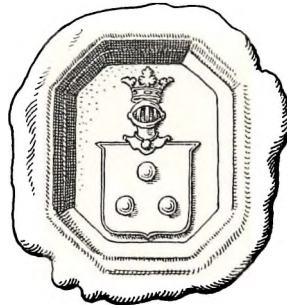
Clausholm, synes de vel at være gode og at tillade store Udgifter, særlig for saa vidt angaar selve Husførelsen.

Men der er dog intet, der tyder paa den store Velstand, der burde være fulgt med Besiddelsen af det store Gods, fra hvis Skove der netop i de Aar har været solgt saa store Mængder Træ, at der endnu tales derom paa Stedet.

Særlig undres man over, at der ikke er gjort Udveje for at afbetale de forskellige smaa Laan, og at det har været nødvendigt flere Gange at betale de Handlendes Regninger afdragsvis.

Der er en forbløffende Ensartethed over alle de 28 Aars økonomiske Mellemværende mellem Fader og Søn. Regnskaberne er ført paa næsten nøjagtig samme Maade, kun er i de sidste Aar den ellers saa smukke og faste Skrift lidt rystende. Opgørelserne omfatter alle væsentligst den samme Art Forretninger, hvis Antal dog naturligvis stiger efterhaanden som de beskedne Forhold paa Ulriksholm forandres til Livet paa det store Clausholm, hvortil i 1879 kommer Overtagelsen af det store fynske Baroni.

Man kan ikke lade være med at føle Beundring for den Orden, Samvittighedsfuldhed og Konservatisme, der præger disse Regnskaber, som er førte fra den gamle Herre var 61 Aar og til han var over 89.

SIGNET PAA LANGESO

KILDER

1. Helsingør St. Olai Kirkes Daabsprotokol:
1793, Fredagen den 12te Julii
Hr. Capitain ANDREAS ALEXANDER BERNER og Frue MARGRETHA ELISABETH, født BROWN, deres Søn ALEXANDER GEORGE er født Søndagen den 23de Junii og døbt ovenmeldte Dato.
Fadderne var Fru M. E. BROWN, Frøken NANCEY BROWN, Hr. Guverneur BROWN, Hr. Capitain BROER, Hr. Assessor SCHOOU, Hr. Consul WILLIAM FENWICK.
  2. København Garnisons Kirkes Begravelsesprotokol, Mænd 1878—89:
1883 (Dødsdag) $\frac{5}{6}$ (Begravelsesdag) $\frac{11}{6}$ GEORGE ALEXANDER BERNER, Enkemand, Kammerherre, Ritmester, fhv. Hofchef. Store Kongensgade 77. 89 Aar.
Berlingske Tidende 9. Maj 1883:
Den 5te Mai døde vor kjære, gamle Fader Kammerherre, Ritmester G. A. BERNER, næsten 90 Aar gammel.
Hans efterladte Sønner.
Begravelsen finder Sted Fredag den 11te Maj Kl. 12 fra Garnisons Kirke.
Berlingske Tidende 12. Maj 1883.
Jordefærd.
Forhenv. Hofchef, Kammerherre, Ritmester G. A. BERNERS Jordefærd fandt Sted igaar fra Garnisons Kirke. Hs. Maj. KONGEN var repræsenteret ved sin Adjutant, Baron GÜLDENCRONE. Hds. Maj. DRONNINGEN af Hofchef, Kammerherre CASTENSKIOLD. I Følget saaes bl. a. Ds. Excell. CONSEILS-PRÆSIDENTEN og UDENRIGSMINISTEREN. Talen blev holdt af Pastor SCHOUSBOE.
  3. Skiftet efter Kammerherre BERNER findes i Københavns Byrets Skifteret under 1883, 1. F. 1/123. Boets Indtægt var Kr. 2.613,50, hvorfra gik diverse Omkostninger og Lehnsbaron G. A. BERNER SCHILDEN HOLSTENS Udlæg, ialt Kr. 1.499,37. Boet ekstraderedes 20. Maj 1884 de to Sønner.
  4. Paa Gravstedet paa Assistentens Kirkegaard i København findes en Granitsten med et hvidt Marmorkors og et hvidt Marmorrelief af Thorvaldsens Natten. Inskriptionen lyder:
Herunder hviler
Kammerherre, Ritmester
GEORG ALEXANDER BERNER
F. 23. Juni 1793 — D. 5. Mai 1883
og Hustru
SOPHIE BERNER
født Comtesse HOLCK WINTERFELDT
F. 2. Mai 1798 — D. 23. December 1850
Fred være med deres Støv.
- Ved Foden ligger en hvid Marmortavle med Inskriptionen:
JENNY HOLCK WINTERFELDT
Født 13. Juni 1803, Død 17. Dec. 1864.
MARIANE HOLCK WINTERFELDT
Født 22. Marts 1805, Død 13. Septbr. 1866.
(Comtesseerne var Søstre til Kammerherreinde Berner).
5. København Holmens Kirkes Vielsesprotokol 1820—26:
GEORGE ALEXANDER v. Comtesse ANNE JULI-BERNER Kammerjun- ANE MAGRETHE HOLCK-ker, Prem. Lieutenant WINTERFELDT
i Livgarden til Hest
.. Aar .. Aar
For Brudgommen .... For Bruden ....
(viet) d/ 14de Junij 1822. Vielsen forrettedes af Hr. Provst GUTFELD.
  - 6 Tysk Reformert Kirkes Protokol 1794—1875 (hos Kirkens Præst):
Nr. 13 1798
den 5te Junij hat der Prediger MAURENBRECHER in der Eltern Wohnung getauft der Eheleute Herrn Grafen GUSTAV v. HOLCK WINTERFELDT und seiner Ehegattin CATHARINA MARIA geb/ BROWN Tochter SOPHIE ANNA JULIANA MARGARETHA, geb. d. 2. Maj d. J. Nachm. 7 Uhr.
Taufzeugen: Frau Gen. Kr. Comm. A. BROWN und Comtesse J. M. HOLCK-WINTERFELDT, die Herren Gen. Kr. Comm. J. BROWN, Hofmarschall HAUCH, Kammerh. HARDORF (o: KARDORF), Kammerh. GIEDDE, Kher v. KROOG, Kammerj. FLINDT, Kammerj. VON DER LÜHE, Consul BROWN, Lieutn. LERCHE, Lieutn. DE NULLY, Grossirer JAMES BROWN.
  7. Tysk Reformert Kirkes Protokol 1794—1875 (hos Kirkens Præst):
1850
Am 28te Dec. Wurde auf dem Assistentskirchhof beerdigt: die Kammerherrin SOPHIE ANNA JULIANE MAGRETHE VON BERNER, geb. Comtesse HOLCK-WINTERFELDT. Sie starb am 23ten December in einem Alter von 52 Jahren.
Københavns Begravelsesvæsens Protokol 1792—1850:
Fru SOPHIE ANNA JULIANE MARGRETHE BERNER fød HOLCK WINTERFELT, 52 Aar, død $\frac{23}{12}$ 1850. Ondartet Sygdom, begr. $\frac{28}{12}$ Tysk reformert. Amaliegade 151. (Gravsted) Nr. 12 Litra A. Eget Gravsted.
Berlingske Tidende 30. December 1850:
At Kammerherreinde BERNER, født Comtesse HOLCK WINTERFELDT ved Døden er afgaaet den

- 23de Decembris bekjendtgjøres sørgeligst for fraværende Slægt og Venner.
8. Københavns Skifterets Hvidebog 1850—51 (LA):
Fol. 244 Nr. 1615
Herved skal jeg ikke undlade at anmelde for Skifte Retten, at min Hustru SOPHIE ANNA MARGRETHE JULIANE, født Comtesse HOLCK-WINTERFELDT ved Døden er afgaaet d. 23de d. M., og at det er mit Ønske at forblive siddende i uskiftet Bo efter hende.
Det bemærkes, at hun kun har levet i dette ene Ægteskab, af hvilket hun efterlader efterfølgende Børn, der ere hendes eneste Livsarvinger, samtlige myndige, nemlig GUSTAV ALEXANDER BERNER, Kammerjunker, Premierlieutenant i Garden tilhest, 27 Aar, WILLIAM BERNER, Jægermester, 25½ Aar, og forlanger desaaarsag intet Skifte afholdt efter hende.
Kiøbenhavn d/ 24. Decembris 1850.
Ærbødigst
BERNER
Kammerherre.
9. Se ovenfor under Nr. 4.
10. Slægten Berners Vaaben er beskrevet i Artiklen om Vaabenet.
Greverne Holck-Winterfeldt førte følgende Vaaben: Skjoldet delt: 1° (Det grevelige Holck'ske Vaaben) firdelt af 1: en Sparre af syv røde Teglstene i Sølv; 2: en rød Bjælke i Sølv; 3: en tretindet rød Mur i Sølv; 4: et Sølv Marekors i blaåt. 2° (Det friherrelige Winterfeldt'ske Vaaben) firdelt med Hjerteskjold, hvori en over to Guld Kornneg springende Sølv Ulv i blaåt. 1: og 4: en springende Sølv-Hest i rødt; 2: og 3: en af en Sølv Sky kommende naturligfarvet Arm med draget Kaarde i Guld. — Paa Skjoldet: en Grevekrone. Skjoldet hviler paa en tolvoddet Guld-Stjerne.
11. Danmarks Adels Aarvog LI, 1934, S. 6 f (Berners).
Danmarks Adels Aarvog XLII, 1925, S. 444 (Holck-Winterfeldt).
Th. Hauch-Fausbøll: Af Slægten Browns Historie, 1918. Hirsch: Danske og norske Officerer.
V. Richter: Den danske Landmilitæretat I, S. 46.
12. Clausen og Rist: Memoirer og Breve II. Den helsingørske Færgemand Lars Bache. S. 148.
13. Breve til ANDREAS ALEXANDER BERNER fra VON OERTZ, Næstved 29. Oktober og 6. Decembris 1808. Langesø Arkiv.
14. G. A. Berner til Greve S. L. SCHULIN 26. Decembris 1813, se S. 159.
15. EDUARD BERNER til BETZY BERNER 10. Decembris 1822 og GEORGE BERNER til samme 7. Oktober 1822, se Biografien ^{16/1}.
16. Diverse Vejvisere. Syns- og Vurderingsforretning, St. Annæ Vester Kvarter Matr. 41 & 42 (Stads A.).
17. EDUARD BERNER til BETZY BERNER 10. Decembris 1822, GEORGE BERNER til samme 7. Oktober 1822 og SOPHIE BERNER til samme 18. Decembris 1822, se Biografien ^{14/1}.
18. EDUARD BERNER til samme 10. Decembris 1822.
19. Kbh. Folketælling 1840 og 1845, Hofetaten. (1834 mangler), 1850 St. Annæ Vester Kvarter Nr. 42.
20. I Hof- og Statskalenderen opføres GEORGE BERNER først fra 1825 som Hofkavaler hos Prinsesse JULIANE SOPHIE; at han har været knyttet til hendes Hof tidligere fremgaar dog af Breve til Moderen (se Biografien ^{16/1}), ligesom det formentlig har været af samme Grund, at han i Januar 1822 var i Rom.
21. Tysk Reformert Kirkes Protokol 1794—1875, S. 90. (Hos Kirkens Præst).
22. Kbh. Folketælling 1855 og 1860 St. Annæ Øster Kvarter Nr. 151.
23. samme 1870 og 1880, Store Kongensgade 77.
24. Blandt Lehnsherrn G. A. BERNER SCHILDEN HOLSTENS ovenfor under Nr. 3 omtalte Udlæg opføres Faderens Husleje med Kr. 300,— for et halvt Aar.
25. Vielsen er forgæves eftersøgt i de Helsingørske og Københavnske Kirkebøger. Der ses ikke at være betalt Kopulationsgebyr i København. Hun opføres som hans Hustru i den ovenfor under Nr. 22 citerede Folketælling 1855.
26. Helsingør St. Mariæ Kirkebog 1733—1814:
Nov. 4 1796
JULIANE SOPHIA EMILIA in der Schloßkirche auf Cronb/, war vorher zu Hause getauft. Parent: Hr. Capt. Wachtmeister v. NÆGLER und die Frau v. NÆGLER, geb. D'AUBERT. Gev: Die Frau v. BOYE, Jungfr. DODT, den H. Oberst und Commandant v. ARIKER, Hr. Consul VAN ALLER, Hr. Consul THALBITZER, Hr. Rathman ESTRUP, Hr. Lieutenant D'AUBERT, Hr. Lieutenant v. EICHLER.
27. Helsingør St. Mariæ Kirkebog 1814—38.
28. Helsingør St. Mariæ Kirkes Begravelsesprotokol 1832—80.
29. Berlingske Tidende 21. Decembris 1864:
Efter et langt og smertefuldt Sygeleje døde i Travemünde den 14de Decembris 1864 Fru Kammerherreinde BERNER, født VON NÆGLER i hendes 69de Aar, dybt beklaget af hendes efterladte.
30. Jfr. den S. 161 gengivne Skifteudskrift.
31. Personalhistorisk Tidsskrift 6. Rk. V, 1914, S. 6.
32. Enkekassebilag Nr. 12547. Som Indlæg opbevares kun en af Regimentskirurg HJELMDROP udstedt Lægeerklæring af 10. Juni 1822.
33. EDUARD BERNER til BETZY BERNER 8. April 1823.
34. Lyngby Kirkebog, jfr. S. 145.
35. Th. Hauch-Fausbøll: Af Slægten Browns Historie, 1918, S. 252, Jfr. Skiftet efter EDUARD BERNER, Københavns Skiftekommission 1843, Dokumenter ^{1/43}.
36. Kbh. Skiftekommission, Forsegingsprotokol I, 1850, Fol. 9, Nr. 6.
37. Original Beskikkelse i Arkivet paa Clausholm.
38. Dokument udstedt af WALDEMAR BERNER 18. Januar 1856 i Rio de Janeiro, hvor han døde 6. Maj 1881. Arkivet paa Clausholm.
39. WALDEMAR BERNER er i følge Attest, produceret i Anledning af Kuratorbeskikkelsen, født 20. September 1833. Fødselsaaret er tidligere fejlagtigt antaget at være 1834. (DAA, LI, 1934 S. 8).
40. Breve fra GEORGE BERNER til G. A. BERNER SCHILDEN HOLSTEN paa Langesø.
41. Tysk Reformert Kirkes Ministerialbog 1794—1875 (Hos Kirkens Præst):
1825 Am 26. Mai. WILHELM, ehel. Sohn des Herren Kammerjunkers und Premierlieutenant in

- der königlichen Garde zu Pferde ALEXANDER GEORGE VON BERNER und dessen Gemahlin SOPHIE, geborene Comtesse HOLCK-WINTERFELDT. Er ist geboren d/ 6. Februar und wurde in der Eltern Wohnung getauft. Taufzeugen waren: 1. Se. Durchlaut. der Prinz WILHELM VON HESSEN-PHILIPPSTHAL-BARCHFELD, 2. der Graf CHRISTIAN HOLCK-WINTERFELDT, Kammerherr und Major in der königl. Leibgarde zu Pferde. 3. der Graf FLEMING HOLCK-WINTERFELDT. 4. Hr. Major DE NULLY. 5 & 6 die Herren NICOLAUS und EDUARD BROWN 7. die Gräfin HOLCK-WINTERFELDT 8. die Gräfin SCHULIN.
42. Frederiksberg Begravelsesprotokol 1884—87: 1887, 2. Marts (begr.) 7. Marts WILLIAM BERNER, gift; Hofjægermester, Kingosgade 15 St., 60 (Aar).
43. Vielsen ses ikke indført i Gjentogte eller Reformert Kirkes Protokoller.
44. Elvius og Hiort-Lorenzen: Patriciske Slægter I, 1891, S. 71 f.
45. Kejser Alexander I's Fødselsdag var 23. December.
46. Kavalleriet udmærkede sig saavel ved Bornhöved 7. December som ved Sehested 10. December.
47. Føreren for Auxiliærkorpset Prins FREDERIK AF HESSEN forlod Kiel 9. December og gik til Rendsborg.
48. formentlig den senere Kammerherre, Generalmajor HANS HENRICH RØMELING (1770—1840).
49. Premierløjtnant, senere Generalmajor CARL LUDVIG HENRIK FLINDT (1792—1856).
50. Kammerherre, Oberst, senere Generalmajor BERNHARD OTTO HEDEMANN (1763—1818) blev haardt saaret taget tilfange ved Sehested.
51. Frederiksort overgav sig 19. December.
52. senere Major ERNST DAVID RECKE (1785—1836).
53. formentlig den senere Major IVER COUCHERON RUMMELHOFF (f. 1762).
54. Prins WILHELM AF HESSEN-PHILIPPSTHAL-BARCHFELDT.
55. Baronesse MARIE ELISE PECHLIN var Hoffrøken hos Prinsesse Juliane.
56. Prinsesse CHRISTINE, Datter af Prins XAVIER AF SACHSEN, var gift med Prince Don CAMILLO MAXIMILIEN MASSIMO, Grandmaitre des postes pontif.
57. en Slags Uldtøj.
58. Marquis DE SAINT-SIMON var fransk Gesandt i København.
59. DAVID BROWN (1793—1877), Søn af JOHN LEWIS BROWN i Bordeaux.

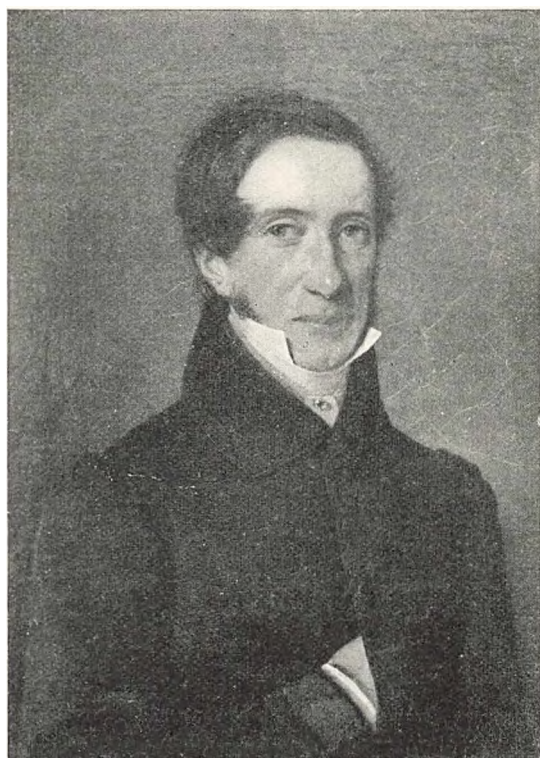
NOTER TIL BILLEDERNE

- Side 149.   Gengivelse efter Fotografier paa Langesø.
- Side 151.   Seglet findes paa et Brev af $\frac{3}{4}$ 1826 til Grev S. L. SCHULIN. Opbevaredes tidligere paa Frederiksdal og nu paa Langesø.
                   Signetet ejes nu af Stiftamtmand BERNER i Aalborg.
- Side 151.   Portrættet er gengivet efter et Fotografi, som tilhører Greve FREDERIK AHLEFELDT LAURVIG, hvis Mormoder, Grevinde BENEDICTE KRAG JUEL VIND FRIJS, født Comtesse REVENTLOW, var Fru SOPHIE BERNERS Søsterdatter.
- Side 153.   Gengivet efter et Fotografi, som er foræret Lehnbaron H. BERNER SCHILDEN HOLSTEN af Frøken MARIE RÆDER.
- Side 161.   Om Signetet til Seglet med Bogstaverne G. B. skriver Frøken MARIE RÆDER den 13. Marts 1936 til Stiftamtmand JØRGEN BERNER:
                   » . . . jeg har altid bestemt, at naar Du fik en Søn, som kom til at hedde noget med G., skulde han have indlagte Signet, som har tilhørt min Morbroder GUSTAV, GEORG ALEXANDER BERNER . . . »
                   Signetet tilhører altsaa nu Stiftamtmandens Søn GUSTAV ALEXANDER BERNER.
- Side 165.   Signetet til det her gengivne Segl er en stor ciceleret Guldring med en gul Sten, som nu findes paa Langesø. Frøken MARIE RÆDER erindrer, at den har tilhørt hendes Oldefader, Kammerherre G. A. BERNER.
                   Ringene har tilhørt Fru VICTORIA v. ROSEN født RÆDER og overlodes Baron A. C. BERNER SCHILDEN HOLSTEN i Bytte for et lille Krystal Signet med det Rosenske Vaaben, der fandtes paa Holstenshuus og i sin Tid var fundet i Haven paa Langesø, hvor Fru v. ROSENS Svigerfader, Oberst v. ROSEN, havde tabt det paa en Udflugt fra Odense.

ADAM CHRISTOPHER BARON HOLSTEN-CARISIUS

OG

MAGDALENE FRICCIUS VON SCHILDEN

sign. W B[ændz] 1831

Langesø

Malet af W. Bændz

Langesø

ADAM CHRISTOPHER BARON HOLSTEN-CARISIUS TIL BARONIET HOLSTENSHUUS OG DET CHARISISKE FIDEIKOMMIS

er født i København 3. December 1793 som ældste Søn af Admiral HANS Baron HOLSTEN til Baroniet Holstenshuus, og REGITZE SOPHIE KAAS. Ved Daaben i Hjemmet 5. Januar 1794 fik han Navnene Adam Christopher efter sin Farfader, Gehejmerraad ADAM CHRISTOPHER Baron HOLSTEN (32/9), Baroniets Erektor. Faddere var Barnets Morfader, Admiral

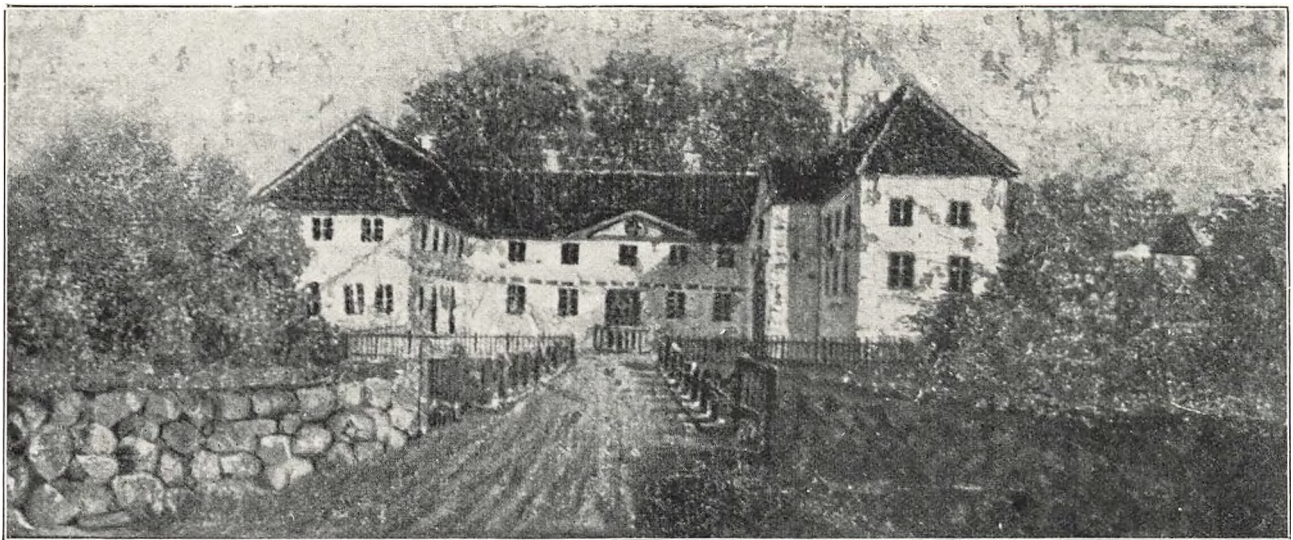
FREDERIK CHRISTIAN KAAS (32/11), dennes Broder, Admiral ULRICH CHRISTIAN KAAS, sidstnævntes Svigersøn, Fabrikmester ERNST WILHELM STIBOLT, Barnets Farbroder, Baron CAY HOLSTEN, Kaptajn EBERLIN, Admiralinde EDELE SOPHIE KAAS, Morfaderens anden Hustru, og Mosteren Baronesse KIRSTEN STAMPE; desuden er indskrevet en Baron JUEL, som maaske kan antages at være den senere Kammerherre, Oberstløjtnant OVE HEN-

RIK Baron JUEL AF RYSENSTEEN, samt en Hr. KRABBE, utvivlsomt identisk med cand. jur. JOHAN LUDVIG VILHELM KRABBE, der senere ejede Sophiesminde i Skibet Sogn.

Hans Kaldenavn var ADAM.

Hans Uddannelse blev lagt an paa at gøre ham skikket til den praktiske Statstjeneste, ganske naturligt, da Faderen jo som yngre Søn ikke paa dette Tidspunkt havde nogen Udsigt til at succedere i Baroniet. Sin Skoleuddannelse fik han i Basedows Institut, og i Oktober 1811 tog han Artium med bedste Karakter, hvorefter han 5. November som privat dimitteret blev indskrevet ved Københavns Universitet, hvor han valgte Professor FREDERIK THEODOR HURTIGKARL som Privatpræceptor.¹² Efter fire Aars Universitetsstudium tog han

HOLSTENSHUUS FRA ØST

Tidligere Skafogaard, nu Langeso

Malet ca. 1840, sandsynligvis af Baronesse M. Holsten, f. Schilden, paa Laaget af en Træeske. Sikkert Kopi efter et ældre Billede

1815 juridisk Embedseksamen med bedste Karakter saavel til den theoretiske som til den praktiske Prøve,¹³ og 20. December samme Aar fik han Bestalling som surnumerær Protokolsekretær i Højesteret.¹⁴ Han gik derefter over i Diplomatiets Tjeneste og blev 7. August 1816 udnævnt til Legationssekretær i Madrid;¹⁴ denne Post kom han dog ikke til at tiltræde, idet han under 1. November 1816 fik Meddelelse om, at Beslutningen var ændret, og at han i Stedet skulde begive sig til Legationen i Stockholm,¹⁵ hvor han fungerede i syv Aar, tildels som Chargé d'Affaires. Under Opholdet i Stockholm har han overværet Kong Carl XIV

Dat. Langesøe d. 30. Septb. 1817

LANGESØ

Nationalmuseet

Johans Kroning, der fandt Sted i Stockholm 11. Maj 1818. 1823 blev han forflyttet til det preussiske Hof, hvor han gjorde Tjeneste, indtil han i 1825 tog Orlov for at ordne sine private Sager, for derefter at søge endelig Afsked.¹⁶ 1816 var han blevet udnævnt til Kammerjunker, 12. September 1819 fik han Ridderkorset,¹⁷ 1828 Kammerherrenøglen, og 1836 blev han Dannebrogsmænd. Kommandørkorset fik han 1841 af Kong Christian VIII, og 1866 udnævntes han til Gehejmekonferensraad; endelig fik han 23. Juni 1877 tildelt Storkorset.¹⁸ Den svenske Konge hædrede ham 25. September 1848 med Nordstjerneordenens Kommandørkors.¹⁸

Som det er omtalt andetsteds, succederede Admiral Hans Holsten efter sin barnløse Broders, Baron DITLEV HOLSTEN's Død 1825 i Baroniet Holstenshuus, men da Admiralen ikke ønskede at forlade sin Embedsvirksomhed i Hovedstaden, gav han under 28. Marts 1827 sin ældste Søn, Baron A. C. HOLSTEN, Generalfuldmagt til at bestyre Godset. A. C. Holsten opgav derfor definitivt sin diplomatiske Karrière og helligede sig nu med stor Iver og Interesse Styrelsen af Besiddelserne.

Ved Baron Ditlev Holstens Død hvilede der paa Baroniet Skatterestancer til et Beløb af omtrent 13.000 Rdlr., som det i Løbet af de følgende to Aar lykkedes den nye Besidder, Admiral Holsten, at nedbringe til henved det halve.¹⁹ Den resterende Sum ca. 7.000 Rdlr. tilbød Admiralens Svigerdatter MAGDALENE VON SCHILDEN at betale, hvorfor Admiralen 28. Marts 1827 overlod hende alt Indboet paa Holstenshuus og Langesø med Undtagelse af de faa Ting, der ifølge Erektionspatentet skulde følge Baroniet.²⁰

Denne Overenskomst blev samme Dag bekræftet i det Dokument, hvorved Admiralen

Dat. Langesø 30. Septb. 1817

LANGESØ

Nationalmuseet

overlod sin Søn Godsernes Bestyrelse. A. C. Holsten skulde af Baroniets Indtægter svare sin Fader 2.000 Rbdl. Sølv hver Juni og December Termin, og heraf skulde Admiralen afholde Udgifterne til Enkepension til sin Svigerinde Baronesse SOPHIE DOROTHEA MAGDALENE HOLSTEN, født RANTZAU med 1.200 Rbdl. aarlig, og desuden svare Kollateralafgiften, der skulde erlægges i fem Aar. Admiralen forbeholdt sig tillige Ret til at bo paa hvilken af Gaardene, han maatte ønske.¹⁹

I Gehejmerraad ADAM CHRISTOPHER BARON HOLSTEN'S (32/9) Biografi er der gjort nærmere Rede for Godsets Udvikling i hans Besiddelsestid; det vil blive skildret der, hvorledes Udskiftningen blev foretaget i nøje Overensstemmelse med Samtidens ledende Principper, og hvorledes Reformerne her som andre Steder gik i Staa. Under Baron DITLEV HOLSTEN, Gehejmerraadens ældste Søn og Baroniets Besidder fra 1801—25, skete der ingen væsentlige Ændringer i Forholdene; først Baron A. C. Holsten kom — i sin Faders Navn — til at føre sin Bedstefaders Værk videre.

Den første Opgave, som naturligt meldte sig, var Fuldførelsen af Udskiftningen. 1826

ophævedes Fællesskabet i Landsbyen Vester Aaby, og seks af dens tolv Gaarde blev udflyttet, samtidig med at der blev taget Jord fra til tolv Gadehuse.²¹ Desuden manglede endnu Øen Bjørnø, hvis Fællesskab først blev hævet 1832; paa Øen boede seks Gaardmænd og to Husmænd, hvortil ved Udskiftningen yderligere kom fire nye Husmandsbrug.²¹

Hoveriets Afløsning maatte — efter at der var kommet Gang i Udskiftningen — blive det næste Punkt, hvorpaa der skulde sættes ind, og A. C. Holsten begyndte da ogsaa herpaa kort Tid efter, at han havde overtaget Administrationen.²¹

Maleri

HOLSTENSHUUS FRA SYD

Har tilhørt Forpagter Johannes Mackeprang

22. August 1826 indgik Baron en Overenskomst med Bønderne, hvorved det Pligtarbejde, der hidtil var ydet til Holstenshuus, skulde afløses, fra 1. November samme Aar at regne, med en aarlig Korn- og Pengeydelse;²² dog forbeholdt Baron sig endnu nogle faa Kørselsægter.²³

Fra 1. Maj 1844 ophævedes ogsaa Kørslerne, dog saaledes, at Bønderne gik ind paa som hidtil frivilligt at yde Kørsel til Vejenes Vedligeholdelse, samt Arbejde i Tilfælde af Ildebrand enten paa Hovedgaarden eller paa Bøndergodset.²³

For Husmændenes Vedkommende ophævedes Hoveriet fuldstændigt 31. August 1848, saaledes at de egentlige Arbejdsdage blev afløst med en Pengeafgift paa ret favorable Vilkaar, medens Klapjagthoveriet blev eftergivet.²⁴

Paa Grund af Hoveriets Ophævelse blev det ved kongelig Bevilling af 5. Marts 1845 tilladt at indtage 202 Tønder Land, boniteret Jord til Takst 24, af det tilliggende Bønder-

gods under Holstenshuus og Langesø, og i Tidsrummet 1845—71 indtoges henved 150 Td. under Holstenshuus. Størstedelen af dette blev lagt under Bjørnemosegaard, der oprettedes som ny Avlsgaard.²⁵

I Spørgsmaalet om Fæsteforholdet var Baron Holsten forud for de fleste af sin Samtids Godsejere; allerede 23. Maj 1845 opnaaede han kongelig Bevilling til i Løbet af 10 Aar at afhænde og meddele Arvefæste paa de under Baroniet hørende Gaarde og Bolsteder mod en Købesum af 200 Rdlr. og en aarlig Afgift paa 1 Td. Rug, 2 Td. Byg og 1 Td. Havre pr.

Maleri af Mackeprang 1856

LANGESØ FRA NORD

Har tilhørt Forpagter Johannes Mackeprang

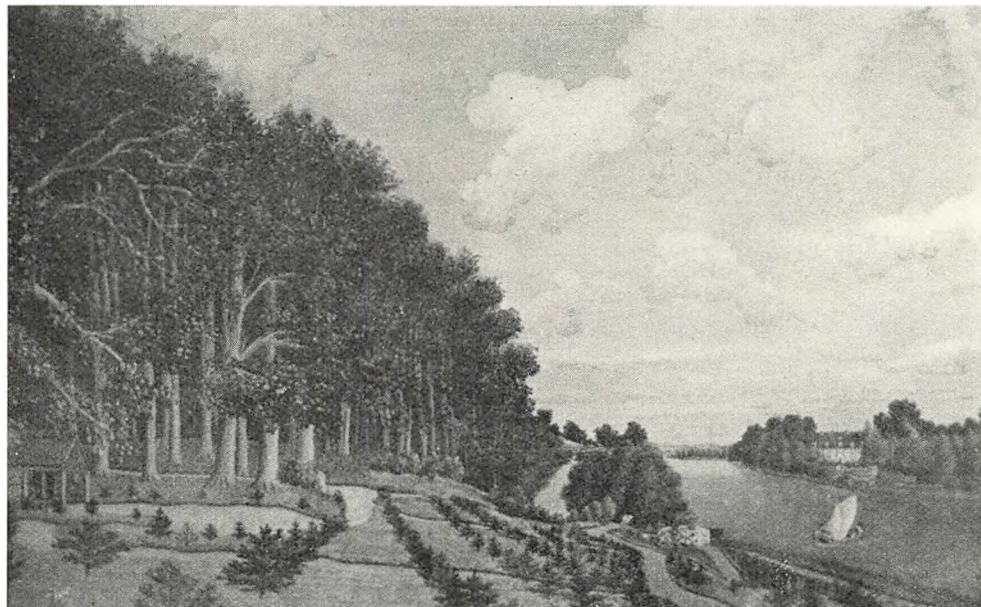
Tønde Hartkorn, og paa disse Betingelser bortsolgte i 1845 syv, 1846 enogtredive og i 1847 seksogtredive Tønder Hartkorn, men da Beboerne fandt den aarlige Afgift for højt ansat og hellere vilde give en noget højere Købesum mod at faa Afgiften sat ned, søgte Baron Holsten derfor og opnaaede 24. September 1847 Tilladelse til at forhøje Købesummen til 300 Rdlr. og nedsætte Afgiften til 1 Tønde af hver af de tre Kornsorter. I Aarene indtil 1855 afhændedes derpaa ialt 176 Tønder Hartkorn fra Holstenshuus, 140 Tønder fra Nakkebølle og 127 Tønder fra Langesø, alt til Arvefæste med Ret til at sælge og pantsætte.²⁵

En ny Bevilling til Bort salg af Bøndergods opnaaedes ved justitsministeriel Resolution 18. August 1867 paa Betingelse af, at hvert Fæstested udbragte i det mindste 950 Rdlr. pr. Tønde Hartkorn inkluderet den aarlige Kornafgift.²⁵

Ved Erektionspatentet var det blevet fastsat, at Langesø kunde udskydes, naar andet og mere bekvemt beliggende Jordegods kunde erhverves, men da denne Lejlighed tilbød

sig, foretrak Besidderen dog — til Baroniets Fordel — at beholde denne Ejendom og i Stedet optage et Laan. Den omtalte Lejlighed kom i 1828, da det viste sig, at Ejeren af Nakkebølle Gaard og Gods GERHARD VAN DEURS, som i 1821 havde købt Godset paa Auktion, ikke var i Stand til at holde det længere i disse for Landbruget saa trange Kriseaar.

Til Nakkebølle hørte en Hovedgaard paa ca. 500 Tønder Land, som var ansat til 54 Td. 5 Skp. 3 Fdk. 1 Alb. Hartkorn fri Hovedgaardstakst, samt 3 Td. 3 Skp. $\frac{1}{3}$ Alb. kontribuerende Hartkorn Ager og Eng, som blev drevet under Hovedgaarden; desuden 228 Td. 1 Fdk. Htk. Bøndergods, bestaaende af 39 Gaarde, 37 Huse med og 13 Huse uden Jord, og 2 Td. 4 Skp. Mølleskyld, foruden Konge- og Kirketienden af Ulbølle Sogn, som var matrikuleret for 33

Akvarel fra ca. 1830

LANGESØ

Holstenshuus

Td. Htk. med godt 480 Td. tiendeydende Hartkorn. Høavlen angaves til mellem 300 og 400 Læs aarlig. Blandt Gaardens Herligheder fremhæves Dyrehaven og den betydelige Lyst- og Frugthave. Godset var saa bekvemt beliggende Jordegods som vel muligt, idet en Del af Bøndergodset var blandet imellem Holstenshuus' Bøndergods,

og Admiral Holsten ønskede derfor — velsagtens paa Sønnens Initiativ — at benytte Lejligheden til at erhverve det, saa meget mere som han antog at kunne købe Godset med Holælænderi, Besætning og Inventar for ca. 80-90.000 Rbdl. Sølv, medens Vurderingen i det nævnte Aar havde ansat dets Værdi til 101.048 Rbdl. Sedler. Efter Ansøgning fik han ved kongelig Resolution af 3. September 1828 Tilladelse til at købe Nakkebølle med det Formaal for Øje at inkorporere det i Baroniet, og saaledes, at 60.000 Rbdl. Sølv skulde blive staaende med Pant i Ejendommen, medens han yderligere paa hele Baroniets Substans fik Tilladelse til at optage et Laan paa indtil 30.000 Rbdl. Sølv til Betaling af den resterende Del af Købesummen. Bevillingen hertil, som udfærdiges under 10. September samme Aar, blev tinglæst 17. Maj 1830.

Ved 4de Auktion 29. Oktober 1828 blev Godset derefter tilslaaet Admiral Hans Holsten for et Bud paa 77.100 Rbdl. Sølv; med Omkostninger kom Beløbet op paa 78.500, men laa dog saaledes endda under, hvad han havde været forberedt paa at komme til at betale. Som Besætning medfulgte 4 Heste, 114 Mejerikøer, 6 Tyre, 32 Stk. Ungkvæg, 4 Svin og 11 Faar, og desuden Inventaret til Mejeriet.²⁶

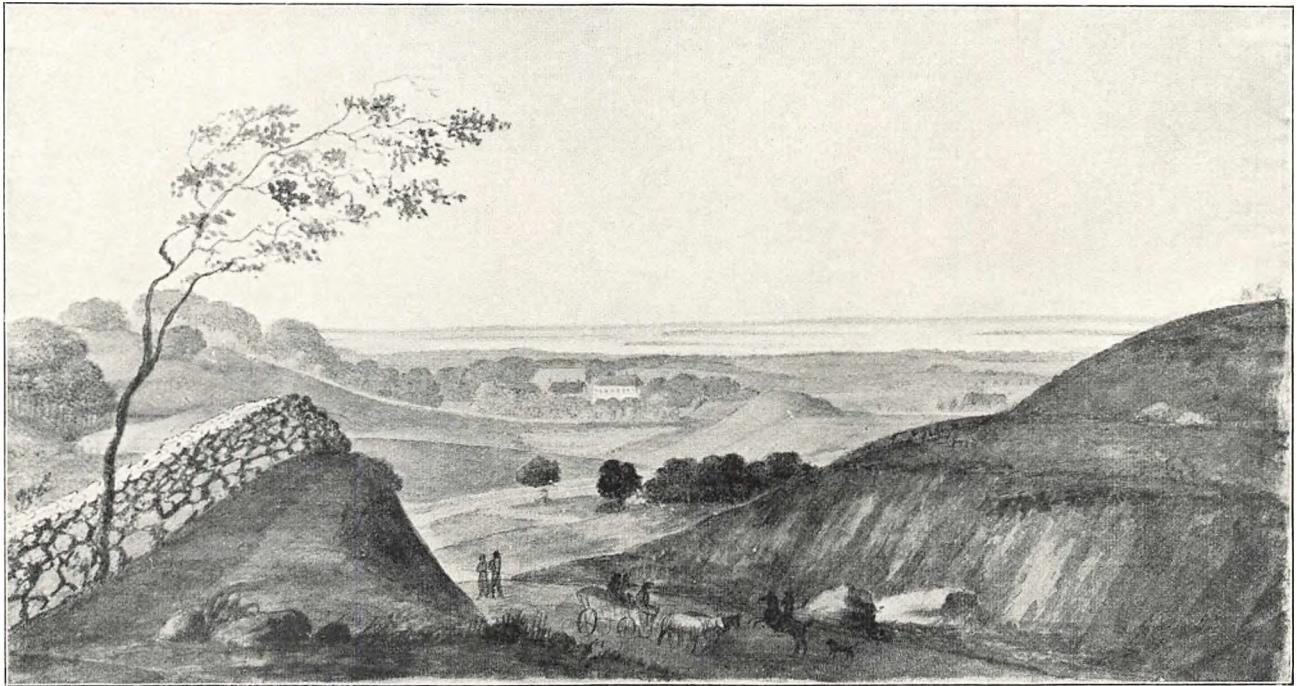
Til delvis Indfrielse af den ved Købet stiftede Gæld blev det 4. Juni 1830 bevilget at afhænde en Del af Baroniets Strøgods. Som Følge heraf solgtes 70 Td. 3 Skp. Bøndergods, foruden Haarby Mølle. 15. April 1835 solgtes ifølge Bevilling yderligere Svaninge Kirke med tilhørende Konge- og Kirketiende for 22.000 Rdlr. til Grevskabet Brahesminde. For denne

Sum købtes af Familien BARDENFLETH, der tidligere havde ejet Harridslevgaard, til Indlemmelse i Baroniet en Del af Morudskov ved Langesø, ialt 175 Tønder Land; Skødet herpaa er udstedt 1836, og i 1843 købtes endnu en Del af samme Skov af Fru AMALIE SIMONSEN, født EVERS, Enke efter Proprietær BENDT SIMONSEN til Ruggaard.²⁵

1855 erhvervede Baron Holsten-Carisius, som andetsteds omtalt, Hovedgaarden Ulriks-holm, hvor hans ældste Datter og Svigersøn fik Bolig. Baronen beholdt dette Gods til 1863, da han videresolgte det til Greve FREDERIK DANNESKIOLD-SAMSØE.²⁷

Landbruget som saadant tog Baron A. C. Holsten sig ikke af, alle tre Hovedgaarde var

Gammel Akvarel

UDSIGT FRA VEJEN VED KONGEHØJEN VED HOLSTENSHUUS

Windings Samling. Kgl. Bibl.

stedse bortforpagtede, den længste Tid til Medlemmer af Familien MACKEPFRANG, der har haft deres store Andel i Godsernes fortrinlige Drift.²⁸

Derimod nærde Baron en levende Interesse for Skovbruget, som i hans Tid blev drevet adskilligt mere rationelt end tidligere. Allerede i hans Bedstefader Gehejmraadens Tid var Fredningen blevet iværksat, men til Trods herfor gav Skovene endnu ved Admiralens Tiltrædelse i 1825 kun ringe Overskud, idet der ved for store Udvisninger, Græsning m. v. var lagt mange Hindringer i Vejen for et ordentligt Udbytte. Der blev nu ansat en forstkyndig Mand som Skovrider; Bøndernes Udvisningsret blev afløst, Hegn opførtes, hvor saadanne manglede, og Fredningen blev effektivt gennemført. Aabne Pletter blev taget under Kultur, og baade af Hovedgaardsjorden og af Fæstegodsets Jord blev nye Arealer indtagne til Beplantning. I 1825 udgjorde Skovarealet ved Holstenshuus ca. 430 Tønder Land, der ved Købet af Nakkebølle yderligere forøgedes med 92 Tønder Land. Omkring 1870 udgjorde Arealet her 1002 Tønder Land.²⁹

Skovene ved Langesø var fra gammel Tid splittet i mange Smaapartier, og udgjorde i 1825 henved 700 Tdr. Land; omkring 1870 var Arealet her vokset til ca. 1100 Tønder. Der laa saaledes ialt 2.100 Tønder Land Skov til Baroniet, hvoraf Bøgen med omkring 900 Td. indtog langt den største Plads, derefter kom Naaletræerne med 590 og Egen med ca. 220 Tønder Land.³⁰

Da Baron Holsten i 1851 kom i Besiddelse af det Charisiske Fideikommis, satte denne store Indtægtstilvækst ham i Stand til at ofre endog betydelige Summer, dels til Havearbejder, dels til omfattende Bygningsarbejder. Saaledes anvendtes i Tiden 1862—72 langt over 100.000 Rdlr. paa Nybygninger og Restaureringer. Foruden Avlsbygninger og Funktionærboliger ved Holstenshuus og Nakkebølle og et Teglværk ved Holstenshuus, istandsatte Baronnen i Aarene 1868—69 Diernisse Kirke, efter at han de foregaaende Aar havde bygget Kirketaarnet op fra Grunden.³⁰

Blyantstegning af Baronesse M. Holsten, f. Schilden

Fra et lille Album, tidligere paa Ravnholt, nu paa Langeso

HOLSTENSHUUS FRA ØST

Det mest omfattende af hans Byggeforetagender var dog Ombygningen af Holstenshuus' Hovedbygning i Aarene 1863—68.

Under Ledelse af Arkitekt HAUGSTED³¹ fra Odense blev de gamle maleriske Bindingsværksfløje beklageligvis nedrevne, medens man bevarede og forlængede den grundmurede Hovedbygning, der stod fra JØRGEN SCHULT's (512/77) Tid. Der blev nyopført et Par kortere Sidefløje i sydlig Retning, og saavel disse som Hovedbygningens fremspringende Midterparti blev forsynet med takkede Gavle. Omkostningerne herved androg ialt 38.860 Rdlr.³²

Efter Hovedbygningens Restaurering blev der taget fat paa Haven, der for Størstedelens Vedkommende blev ført tilbage til den franske Havestil, som i det 18. Aarhundrede havde præget den; dog bevarede sine Steder den engelske Stil, hvorved der opnaedes en smuk Vekselvirkning. Haven blev endvidere noget udvidet, idet Mølle dammen blev inddraget i den.³³

Endvidere begyndte Baron Holsten-Carisius at indhegne den store Dyrehave, der er omtrent en Mil i Omkreds. Den tidligere mindre Dyrehave ved Nakkebølle blev opgivet, og

Dyrene herfra flyttedes til Holstenshuus.³⁴ I dette saa naturskønne Terræn, hvor den ene Bakke hæver sig over den anden, dvælede Excellencen — som Egnens Folk kaldte ham — gerne, her opførte han paa Emiliehøj en 4—5 Alen høj, rund Stenhøj, der aabnede Udsigten over Træernes Kroner udover Faaborg og Smaaøerne udenfor. Paa den store Bakke i Dyrehaven blev opført en temmelig stor Pavillon, hvorfra man har en ualmindelig pragtfuld Udsigt over det meste af det sydlige Fyen fra Hundstrup og Vester-Aaby med Taasinge og Langeland i Baggrunden. Mod Syd ligger hele det fyenske Arkipelag udbredt i al sin straalende Skønhed, og Als' Kyster fortøner sig i Horisonten.

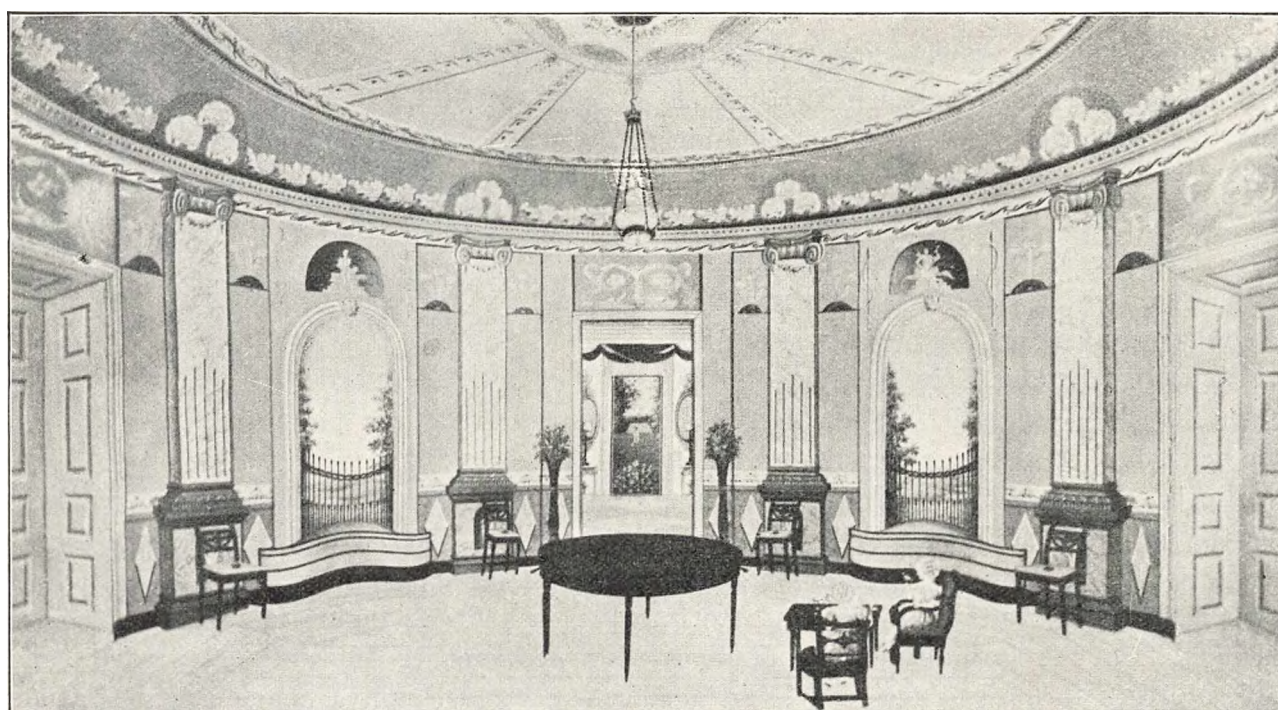
Ved Nakkebølle foretoges ligeledes omfattende Restaureringer baade ved Hovedbygningen og Ladebygningerne, ligesom Ulbølle Kirke blev istandsat.³⁵

Maleri

LANGESO. NORDVESTRE HJØRNEVÆRELSE
Vistnok midt i 19. Aarhundrede

Holstenshuus

Akvarel fra ca. 1835

VESTIBULEN PAA LANGESO

Holstenshuus

I Aarene 1866—70 blev der med en Bekostning af 36.708 Rdlr. ved Inddæmning af Nakkebølle Fjord indvundet et ikke ringe Stykke Land; dette Areal led dog betydeligt under Stormfloden 13. November 1872, da Dæmningen langs hele Stranden blev skyllet bort.³⁵

Ligesom ved Holstenshuus og Nakkebølle blev der ogsaa ved Langesø opført forskellige Funktionærboliger.

Vigerslev Sogn, som er baade meget stort og langstrakt i Formen, er gammelt Skovland, som først i sen Tid er blevet taget under Plov. Dette Forhold har bevirket, at Vigerslev Kirke har faaet sin Plads i den nordligste Ende af Sognet, saaledes at Beboerne i den sydlige Del havde en lang og særlig om Vinteren meget besværlig Kirkevej. For at befri Befolkningen fra denne Gøne, lod Excellencen for Enden af Langesø opføre en lille Anekskirke — Skovkapellet kaldet — hvortil Arkitekt HAUGSTED leverede Tegningen. Kapellet blev indviet til Gudstjeneste Allehelgens Søndag 6. November 1870, Kl. 1. Før Gudstjenesten blev afsunget en af Overlærer STRØM forfattet Cantate, hvorefter

Miniatur

Skaføgnaard

Fyens Biskop, Dr. theol. CHRISTIAN THORNING ENGELSTOFT holdt Indvielsestalen. Prædikenen blev holdt af Vigerslev Sognepræst H. ROTH, der talte over Bjergprædikenen Tekst (Matth. 5, 1—13). Ved Indvielsen benyttedes Salmerne »Guds Menighed, syng for vor Skaaber i Løn« — »O, store Gud, hvem Himlen ej slutte kan i Baand« — »I din Herlighed, du Evighøje« — »Vor Gud, han er saa fast en Borg« og »Amen raabe hver en Tunge«.³⁶

I Krypten under Choret lod Baronen, som andetsteds omtalt, indrette en Familiebegravelse.

Om Baron A. C. Holsten-Carisius' Stilling til de politiske Spørgsmaal, som var levende i hans Tid, foreligger der ikke meget oplyst. Aktivt synes han ingensinde at have taget Del i det politiske Liv, dog skal det nævnes, at han i 1856 var Medlem af den Deputation fra Godsejerne, som bragte det da paany diskuterede Spørgsmaal om Tvangsafløsning af Fæstegods til Standsning. Rigsdagen havde i Samlingen 1855—56 behandlet et Forslag til Afløsning, som J. A. HANSEN indbragte, og de Forhandlinger, der da førtes, endte med et Kompromis, hvorved J. A. Hansen trak sit Forslag tilbage og i Stedet fik Folketinget til at vedtage en Udtalelse, der opfordrede Regeringen til selv at løse dette brændende indenrigspolitiske Spørgsmaal, og som angav de Retningslinier, et saadant Forslag maatte indstilles paa for at kunne forvente Vedtagelse i Tinget. Da der samtidig i Landstinget blev vedtaget en lignende Dagsorden, som A. V. MOLTKE — omend med Betænkeligheder — støttede, syntes Sagen godt i Gænge, men blev saa standset ved, at et større Antal Godsejere, der tilsammen repræsenterede over

Litograf

100.000 Td. Hartkorn, vedtog en »Protest og Retsforvaring«, som i Juni 1856 blev overrakt Kongen. Deputationen bestod af Kammerherre JOHANNES FREDERIK JØRGEN GREVENKOP-CASTENSCHIOLD til Frederikslund, Kammerherre, Kommandør JOHAN VILHELM CORNELIUS KRIEGER til Vosnæs, Kammerherre PETER BRØNNUM SCAVENIUS til Gjorslev, EDVARD TESDORPF til Ourupgaard og Baron HOLSTEN-CARISIUS. At Baronen ikke alene medunderskrev Adressen, men endog yderligere pointerede sit Standpunkt ved sin Deltagelse i Overrækkelsen, vil nemt medføre den Slutning, at han i Fæstesagen havde stillet sig paa den reaktionære Godsejerlinie, men en Betragtning af hans Forhold overfor sine egne Fæstebønder vil dog hurtigt vise en saadan Slutnings ringe Berettigelse. Det er givet, at han var Modstander af enhver Tvangsafføsning, der almindeligt af Godsejerne blev betragtet som en Krænkelse af Ejendomsretten, og som ikke mindst paa et Tidspunkt, hvor Jordpriserne var stigende, og Pengenes Værdi omvendt synkende, blev anset for uheldig, men derimod var han i høj Grad Tilhænger af den frivillige Afløsning til Arvefæste med Ret til at sælge og pantsætte. De i det foregaaende nævnte Tal viser, at han i Tiaaret 1845—55, altsaa før denne Protest mod Tvangsloven, frivilligt havde afløst

Langeso

ca. 1140 Td. eller omtrent $\frac{2}{5}$, et ikke ringe Fremskridt, ikke mindst paa Fyen, hvor selv den frivillige Afløsning ellers var omtrent gaaet i Staa.³⁷

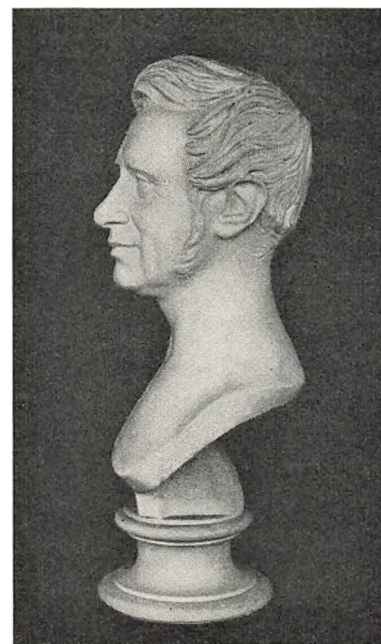
For at forebygge alle Misforstaaelser med Hensyn til Successionen indenfor Baroniet oprettede Admiral HANS HOLSTEN sammen med sine to Sønner under 17. Marts 1842 et Dokument, hvorved han i Overensstemmelse med Lehnsbrevets og Stamhusbrevets Ordlyd, samt hvad han vidste at have været Baroniets Erektors — Gehejmeraad ADAM CHRISTOPHER HOLSTENS — Vilje og Hensigt, fastslog, at Arvefølgen skulde være den lineal-cognatiske, saaledes at en Lehnsbesidders Døtre altid skulde gaa forud for hans yngre Broder. Dokumentet opnaaede kongelig Stadfæstelse 8. April 1842.³⁸

Herimod protesterede imidlertid Admiralens Brodersøn, Amtmand FREDERIK CHRISTIAN BARON HOLSTEN paa sine egne og sin ugifte Søsters, Baronesse EDELE SOPHIE ELISABETH HOLSTENS Vegne ved et Andragende til Danske Kancelli af 8. Decbr. 1845.³⁹

Da Kancelliet havde underrettet Admiral Holsten om denne Protest, udtog Admiralen sammen med sine Sønner, Kammerherre, Baron ADAM CHRISTOPHER HOLSTEN — samt dennes tre Døtre — og Hofjægermester, Baron FREDERIK CHRISTIAN HOLSTEN-LEHN en Højesteretsstævning af 6. Maj 1846.⁴⁰

Paa Citanternes Vegne førtes Sagen af Højesteretsprokuratorerne SPORON og BLECHINGBERG, medens Højesteretsprokurator LIEBENBERG førte Sagen for de indstævnte.⁴⁰

Liebenberg paastod principalt Sagen afvist, idet den først vilde blive aktuel, naar Ad-

Langeso

Busten er mærket: 3. April 53

miralens Mandslinie var uddød, subsidiært krævede han de indstævnte frifundne og Dokumentet af 1842 kendt ugyldigt, hvorimod Citanternes Sagførere paastod, at der allerede ved Protesten forelaa et tilstrækkeligt Grundlag for en retslig Afgørelse.⁴⁰

Ved Højesteretsdom af 10. Januar 1848 fik Citanterne Medhold, idet Dommen gik ud paa, at »de fra Citanten, Hr. Admiral Hans Baron af Holsten nedstigende Liniers ægte Descendenter af Mand eller Qvindekjøn bør være successionsberettigede til Baroniet Holstenshuus med Tilliggende fremfor de Indstævnte«. Processens Omkostninger ophævedes.⁴¹

Ved Admiralens Død i 1849 overtog Baron A. C. HOLSTEN Baroniet i sit eget Navn, og 1851 tiltraadte han den for Stamhuset Constantinsborg substituerede Fideikommiskapital, hvortil han var successionsberettiget gennem sin Moder. 10. Maj 1852 fik han Bevilling paa at føre Navnet HOLSTEN-CARISIUS og Baron Marselis' Vaaben i Forbindelse med sit eget. Fideikommiskapitalen udgjorde 193.251 Rdlr.⁴²

Gehejmekonferensraad, Baron ADAM CHRISTOPHER HOLSTEN-CARISIUS døde paa Langesø om Morgenen den 19. Oktober 1879, omtrent 86 Aar gammel. 27. Oktober afholdtes en Sørgehøjtidelighed paa Slottet, hvor Biskop ENGELSTOFT talte, og hvor man sang Salmerne »Lær mig, o Skov, at visne glad« og »Dejlig er Jorden«, hvorefter Kisten førtes til den egentlige Bisættelse i Kapellet. Her talte Vigerslevs Sognepræst, Pastor H. ROTH og Salmerne »Vor Gud, han er saa fast en Borg« og »Saa samles vi til vore Fædre« blev afsunget. Kongen og Kronprinsen havde begge ladet sig repræsentere ved Begravelsen, som fandt Sted under meget stor Deltagelse fra Egnen; fra Faaborg, hvor Baronens som andet Steds nævnt var Æresborger, mødte Byraadet in pleno og desuden Deputationer fra forskellige af Byens Institutioner, saaledes var Musikforeningen repræsenteret af en Dobbeltkvartet, som afsang en Sørgesang ved Graven; Ligfølget anslaaes i Avisreferaterne til mellem 2 og 3000 Mennesker, og det erindres endnu paa Egnen, at der i Anledning af Begravelsen var samlet 16 Firspand paa Langesø.

Gehejmekonferensraad Holsten-Carisius opnaaede ved sin Virksomhed gennem mere end 50 Aar og sin udstrakte Hjælpsomhed en ikke ringe Popularitet, især paa Holstenshuus, og endnu medens han levede — i Begyndelsen af 1870'erne — foranstaltede Egnens Befolkning i Stilhed en Indsamling med det Formaal at rejse ham en Mindestøtte i Holstenshuus' Have. Ved Afsløringen — der fandt Sted paa Aarsdagen for Stavnsbaandets Løsning 20. Juni — 1873 blev Talen holdt af Møller PEDER PEDERSEN i Kaleko Mølle, en af Godsets Fæstere.⁴³

Paa en Hjemrejse fra Berlin i Foraaret 1826⁴⁴ stiftede A. C. Holsten Bekendtskab med sin senere Hustru

8 4

MAGDALENE FRICCIUS VON SCHILDEN

til hvem han blev viet paa Slottet Breitenburg ved Itzehoe 4. August 1826.

Hun var født i Itzehoe 16. November 1797 som ældste Datter af Kammerherre, Landraad, Amtmand over Steinburg Amt CHRISTIAN FRIEDRICH FRICCIUS VON SCHILDEN til Haseldorf, og hans anden Hustru SOPHIE MAGDALENE Rigsgrevinde RANTZAU af Huset Breitenburg. Ved Daaben i Hjemmet 21. November blev hun baaret af sin Mormoder Grevinde FRIEDERICA LOVISA AMOENE RANTZAU, født Grevinde CASTELL-REMLINGEN, medens Gehejmeraadinde FRIEDERICA JULIANA VON SCHILDEN, født HUITFELDT, Faderens Svigerinde, og Grevinde SOPHIE RANTZAU, født Grevinde BOTHMER, der var gift med Morbroderen, Grev AUGUST RANTZAU, stod hos. Navnet fik hun utvivlsomt efter sin Moder.

Fotografi efter Maleri

I Album paa Langesø

Før Ægteskabets Indgaaelse blev der 4. Juli 1826 i Kiel opsat en Ægtepagt, hvorved hver af Ægtefællerne fik Særeje. Til Brudens Udstyr var anvendt 4.800 Rbd. Sølv, som hun i Tilfælde af, at hun blev Enke, forlods maatte udtage af Boet, medens denne Sum skulde tilfalde Baron, saafremt hun døde først uden

Akvarel. Miniatur Tidligere Skaføgaard, nu Langesø

Livsaringer. Endelig sikrede Ægtepagten Bruden en aarlig Enkepension paa 1.000 Rdlr., selvom Baron skulde dø før sin Fader, i hvilket Tilfælde hun ellers som eventuel anden Enke kun vilde faa 500 Rdlr.⁴⁵

Ægteparret boede fortrinsvis paa Langesø, men har ogsaa jævnlig besøgt Holstenshuus, hvor Excellencen vistnok mest opholdt sig efter Ombygningen.

Desuden tilbragtes en Del af Aaret i Odense, hvor Sønnen Hans fødtes 1829. Her købte Baronessen 15. Oktober 1832 en Gaard paa Flakhaven (Nr. 194) af Købmand JUDA SALOMONS Enke ELLINE. Købesummen androg 7.000 Rdlr. og heri var indbefattet Halvdelen

af den under Matr. Nr. 617 i Kirkestræde liggende Vognremise. Gaarden blev afhændet igen til Paa-ske 1842 for den samme Sum til Odense Realskoles Forstanderskab; dog beholdt Baronessen Remisen, til hvilken Skolen fik Forkøbsret for 200 Rdlr. Gaarden var ved

Lille Akvarel, sign. Ed. Lehmann 1841

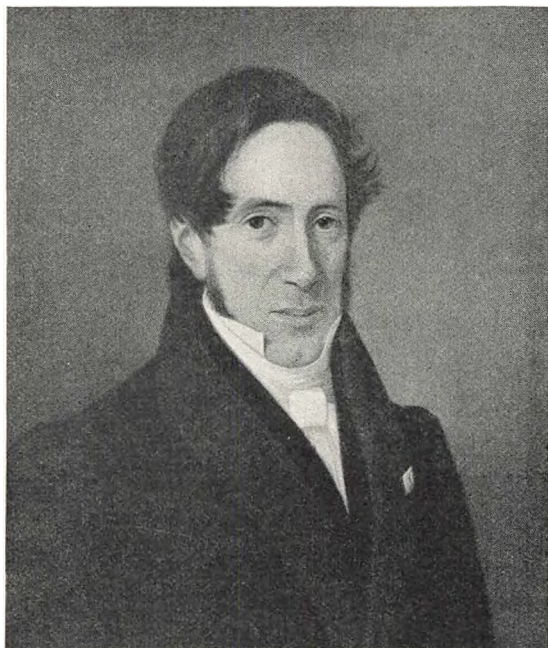
Langesø

Blyantstegning. Ligger løst i et lille Album, der tidligere var paa Ravnholt, nu paa Langesø.

Salget udlejet til Stiftamtmand, Kammerherre, CARL CASTENSCHOLD, der betalte 400 Rdlr. i Leje.⁴⁶

Endvidere tilbragte Ægteparret ogsaa en Del af Vinteren i København, i hvert Fald saa længe Admiral Holsten levede. I denne Forbindelse kan det nævnes, at Baron Holsten i 1841 — efter Aftale med Kronprins Frederik (VII) — fik Ordre til at ledsage denne til Mecklenburg-Strelitz og overvære Formælingen. Kronprinsen havde jo fra 1839 været Guvernør over Fyen og boede paa Odense Slot. Som et Vidnesbyrd om, at Prinseparret hyppigere har besøgt Baron Holstens, hænger endnu paa Langesø et Litografi af Kronprinsessen med Dedikationen: »Zur Erinnerung der hübschen Stunden in Langesø«.⁴⁷

Malet af W. Bendz Dateret 8. -3 - 1831 Holstenshuus

Malet af W. Bendz Dateret 20.-3. 1831 Holstenshuus

Ægteparret holdt meget af at rejse, og har jævnlig været i Besøg hos Baronessens holstenske Slægtninge; den senere Fru ESTRUP er saaledes født i Itzehoe. Til langt op i sin høje Alder foretog Baron en aarlig Rejse til Italien — en Del af Vinteren tilbragte han i Nizza — for atter at vende tilbage, som Rasmussen-Søkilde skriver, »naar Skovene grønnes og Engen staar i Blomster. Hans Komme ventes længselsfuldt hvert Foraar af Høje og Lave, og det er ingen tom Talemaade, at Baroniets Beboere nære den mest ubegrænsede Højagtelse og Kjærlighed til deres alderstegne Godsherre«.⁴⁸

Fra sine Rejser hjembragte Baron Holsten-Carisius talrige Kunstsager, og 1863 lod han i München forfærdige den store Glasrude, der bærer hans Navn og Vaaben, samt Valgsproget: »Brama assai, poco spera, nulla chiede«.⁴⁹ Ruden, der i hans Levetid sad i det lille Kabinet paa Holstenshuus, er senere flyttet og sidder nu i den Holstenske Familiebegravelse i Diernisse Kirke. Den reddedes derved fra Tilintetgørelsen ved Branden paa Holstenshuus i 1908.

Foruden sin Sans for Naturskønhed og Kunstsager havde Excellencen mange litterære og historiske Interesser; han var saaledes Medlem af Fyens Stifts litteraire Selskab⁵⁰ og af Historisk Forening, og i 1870—71 foranledigede han Udgravningen af den gamle Findstrup Kirkes Fundament.⁵¹ 16. Februar 1877 blev han livsvarigt Medlem af Det danske geografiske Selskab.⁵² I mange Aar var han tillige Medlem af de danske Vaabenbrødres Afdeling

i Faaborg, der 29. Juni 1873 gav ham Emblem som eneste Æresgæst⁵² samme Aar som Faaborg By kaarede ham til Æresborger.⁵² En Gade i Faaborg bærer hans Navn.

Som Faddere for Ægteparrets Børn forekommer væsentlig Medlemmer af Familiekredsen. 1830 blev SOPHIE MAGDALENE Baronesse HOLSTEN baaret af sin Mormoder Kammerherreinde SOPHIE MAGDALENE FRICCIUS VON SCHILDEN, født Rigsgrevinde RANTZAU (16/8), medens Mosteren, Stiftsdame Frøken ARMINIA FRICCIUS VON SCHILDEN stod hos. Mandsfadderne var Farfaderen Admiral, Baron HANS HOLSTEN (16/5), Kammerherreinde Schildens Broder, Gehejmestatsminister Greve CONRAD RANTZAU til Breitenburg og Barnets Farbro-

sign. I. Vilhelm Gertner 1866

Langesø

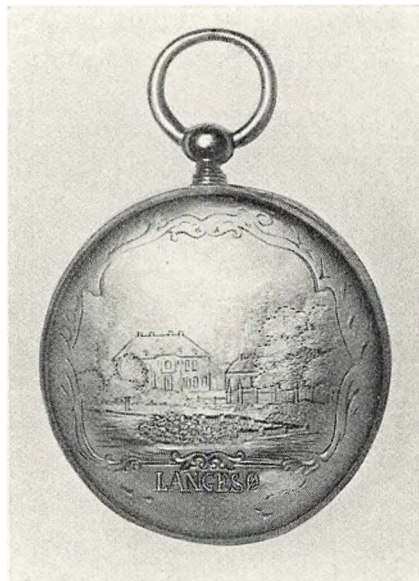
sign. C. A. Jensen pinx. 1826

Langesø

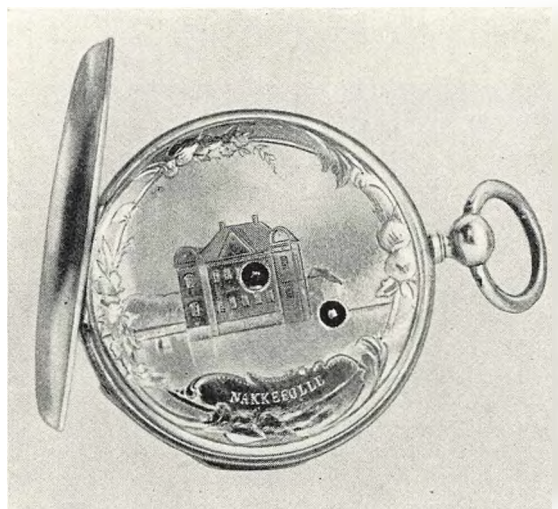
der Baron FRITZ HOLSTEN. Ved den senere Fru ESTRUPS Daab i Itzehoe 1831 blev indskrevet Baronesse Holstens Morbrødre, Statsminister, Grev CONRAD RANTZAU og Oberst, Kammerherre, Greve CARL RANTZAU, samt Barnets Farfader Admiral HOLSTEN. Barnets Gudmoder var Admiralinde REGITZE HOLSTEN (16/6), medens Frøken ARMINIA FRICCIUS VON SCHILDEN stod hos. I 1834, da den senere Fru SEHESTEDT JUUL blev døbt, blev hun baaret af Baron DITLEV HOLSTENS Enke, Baronesse SOPHIE MAGDALENE DOROTHEA HOLSTEN, født RANTZAU, og Mosteren Fru VON SCHILDEN til Haseldorf og Faderens Faster Baronesse SOPHIE DOROTHEA HOLSTEN stod hos. Mandsfaddere var Admiral Holsten og hans Søn Baron Fritz Holsten, Greve FREDERIK ADOLPH HOLSTEIN til Holsteinborg — hvis Moder, Grevinde FRIDERICA CHRISTIANE MARIE HOLSTEIN, født Rigsgrevinde RANTZAU var Søster til Kammerherreinde Schilden — Kammerherre, Ritmester CHRISTIAN WIND til Sanderumgaard og Kammerjunker CHRISTIAN BENZON til Lønborggaard.

Baronesse Magdalene — eller Helene, som hun selv yndede at kalde sig⁵³ — der som ung havde været Konventualinde i det adelige Frøkenkloster i Itzehoe, var et meget religiøst Gemyt og skildres som »en letbevægelig (men ogsaa noget uligevægtig) Natur«. ⁵⁴ Hun blev i sin Kristendom stærkt paavirket af Sognepræsten, den bekendte herrnhutisk-sindede

Provst JENS FREDERIK BØESEN i Vigerslev, sammen med hvem hun gjorde et stort Arbejde for »at holde Liv paa Fyen i den døende eller sovende Kristendom«. ⁵³ Dette Billede af Baronessen harmonerer fuldstændig med det, man faar af hende gennem den nu paa Langesø bevarede Korrespondance mellem hende og Baron Holsten — Breve, der navnlig hidrører fra de faa Forlovelsesmaaneder. De interessanteste Dele af denne Brevveksling vil

Excellencen Holstens Guldur

Tidligere Fjeld, nu Langesø

findes i Tillæget; her skal det blot nævnes, at Magdalene Schilden har været en meget følsom Natur, stærkt poetisk-romantisk indstillet, Anlæg som er blevet yderligere udviklet gennem Læsning af meget romantiske eller opbyggelige Romaner af den tyske og ogsaa for en stor Del fra den engelske Litteratur. Hun synes tillige at have været i Besiddelse af et vist Sprog-nemme, foruden sit Modersmaal og Engelsk og Fransk, lærte hun sig hurtigt Dansk og tog ogsaa Undervisning i Italiensk.

Adam Holstens Billede er ikke saa udpræget i de paagældende Breve, han viser dog heri stor Omsorg og Takt ikke alene overfor sin Forlovede, men ogsaa overfor hendes, som for sin egen, Familie, og det rige Lune, som han har været i Besiddelse af, og hvorom Godsejer Estrups andetsteds gengivne Erin-dringer bærer Vidne, fornægtede sig naturligvis heller ikke her.

Om Baron Holstens Sans for Humor fortælles forskellige Anekdoter, som f. Eks. følgende:

Under et Besøg, som Frederik VII som Konge af-lagde paa Holstenshuus, udtalte Kongen, da han sam-men med Excellencen stod paa en da ikke navngiven og ikke fuldført Kampestenhøj i Skoven nord for Dyre-haven, at han ønskede Højen kaldt Louisehøj (efter Grevinde Danner), hvortil Baron Holsten smilende svarede: »Den hedder allerede Kongens Høj, Deres Majestæt!«

Langesø

Foruden Kongehøjen er der i Baron A. C. Holsten-Carisius' Tid anlagt forskellige andre Høje paa de smukkeste Udsigtssteder, Emiliehøj er allerede nævnt i det foregaaende, og en anden Høj fik Navnet Regitzehøj efter Baronens næstældste Datter. Baron Adam Berner Schilden Holsten fortalte for Spøg, at Regitzehøj kaldtes »Rigi«, og da Excellencen engang i et Selskab udtalte, at han nu havde to Høje opkaldt efter sine yngre Døtre, og gerne vilde

Adam Holsten

Langesø
Brev af 29/8 1826 til Froken M. v. Schilden

Helene Schilden

Langesø
Brev af 29/8 1826 til Baron A. Holsten

*Frøken Caroline
v. Grundtvig*

Adam Berner Schilden

Brev af 19/8 1868 til Adam Berner Schilden Langesø

Helene Holsten

Mie v. Schilden

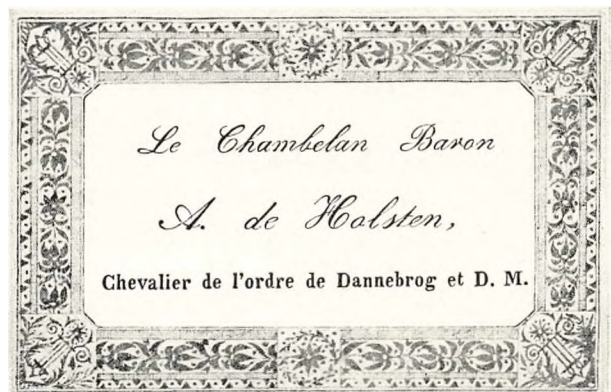
Langesø
Koncept eller Afskrift dateret Breitenburg 4/8 1826 til
Prinsesse Juliane af Hessen-Cassel

have en tredje opkaldt efter sin ældste Datter, foreslog en af de Tilstedeværende ham at kalde Thepavillonen for »Berner Oberland«. En Sophie-Magdalene-Høj blev dog først lavet kort før Baronesse SOPHIE MAGDALENE BERNER SCHILDEN HOLSTENS Død i 1906.

Efter Baronen selv er Adamshøj i Enemærket opkaldt, og af andre Opkaldelser skal endnu nævnes den efter Baronesse Berner Schilden Holsten, f. Quaade's Moder og Stedmoder opkaldte Caroline-Amaliehøj i Nørreskov.

Baronessen døde ikke fyldt 49 Aar af et apoplektisk Tilfælde paa »hendes kiære Langesø«⁵⁵ 16. Juni 1846 om Aftenen Kl. 10¹/₂ og blev bisat 22. Juni i Familiekapellet i Vevlinge Kirke, hvorfra hendes Lig efter Baron Holsten-Carisius' Død i 1879 15. November blev overført til Langesø Kapel, ved hvilken Lejlighed hendes og hendes lille Søns Lig blev lagt i nye Kister, hvorefter de gamle Kister blev brændt i Sømosen. Disse to Kister, samt Excellencens Kiste, stod en Tid inde i selve Skovkapellet, førend de blev hensat i Krypten under dennes Kor.⁵⁶

Efter Baronessens Død forblev Baron A. C. Holsten siddende i uskiftet Bo; han opgav ved denne Lejlighed Værdien af Boets Ejendele til 16.350 Rdlr. Da han i 1879 selv var afgaaet ved Døden, udviste Boet en Beholdning paa 1.335.696 Kr., hvorfra gik forskellige Udgifter og Gældsposter, saaledes at der blev ialt 1.034.806 Kr. til Deling; denne enorme Formueforøgelse samtidig med Baronens store Udgifter til Ombygninger, Istandsættelser og Anskaffelser af Kunstgenstande viser, selv naar man tager i Betragtning, at hans Indkomster fik en betydelig Tilvækst gennem det Charisiske Fideikommis, at han maa have

Visitkort

Langesø

disponeret fortrinligt og haft overordentlig store Indtægter af Godserne. Dette sidste bekræftes da ogsaa af de Opgørelser, som blev foretaget i Anledning af Baroniets Vurdering af Hensyn til Arveafgiften. Paa Grundlag af de sidste fem Aars Regnskaber ansattes Kapitalværdien med en Rentefod af 4 % af Holstenshuus med Nakkebølle og af Langesø til henholdsvis 2.246.175 og 837.425, ialt 3.083.600 Kr., hvortil kom Løsøret til en Værdi af 5.000 Kr., Bygninger, samt Jagt- og Fiskerirettigheder m. v., der ansloges til 150.000 og Fideikommiskapitaler til en Værdi af 146.700, saaledes at Baroniets samlede Kapitalværdi androg 3.385.300 Kr. Af den andetsteds gengivne Oversigt vil det fremgaa, at de største Indtægter ved Holstenshuus og Nakkebølle — naar bortses fra Udgifterne — hid-

11 København den 11 November 1879

Werner Schilden *Schubert & Junck*

Excellensens Dødsbo

Holstenshuus Arkiv

København og Raarholt
den 27 Februar 1892.

Werner Schilden Holsten *Schubert & Junck*

Excellensens Dødsbo

Holstenshuus Arkiv

rørte fra Jordbruget, idet den frie Jord og Fæstegodset tilsammen indbragte gennemsnitlig 80.000 Kr. aarlig, medens Skovenes Indtægt var 36.835 Kr., hvorimod denne sidste Post for Langesø's Vedkommende var den dominerende med 43.100 Kr. imod Jordbrugets kun 15.770. Fradrages Administrationsudgifterne gav Skovene ved Holstenshuus og Nakkebølle et aarligt Overskud af 15.286 Kr. eller godt 17% af disse Godsers Overskud, medens Langesø Skove gav 16.832 Kr. i Overskud, eller 50% af dette Gods' Udbytte.

Af Boets Udgiftsposter skal her kun nævnes, at Begravelsen med alle Omkostninger beløb sig til 8.400 Kr., hvoraf Halvdelen skulde udredes af den tiltrædende Besidder. Efter Afdødes Bestemmelser tilstilledes der »Stiftelsen af 2. Januar i Faaborg« et Beløb paa 5.000 Kr., og desuden pensioneredes alle Tjenestefolk med over 5 Aars Tjenestetid med 60 Kr. om Aaret, medens de, som havde tjent over 10 Aar, fik 100 Kr.; det aarlige Pensionsbeløb androg til Tjenestefolkene 960 Kr. og desuden af nogle særlige Pensioner 2.500 Kr., ialt 3.460 Kr. aarlig. Til disse Pensioner blev saaledes baandlagt en Kapital paa 86.500 Kr. regnet efter 4%. Den sidste af Pensionisterne døde først 1934.

Blandt de særligt tillagte Pensioner var et Beløb paa Kr. 2.000 aarligt til Frøken ANNA CECILIE VON BÜLOW, som i en lang Aarrække havde styret Hus for Baronen og derved var blevet knyttet nær til Familien, med hvis ældre og yngre Medlemmer hun stod i jævnlig Kontakt indtil sin Død 22. Juni 1910.

Ægteparret havde følgende fire Børn:

1. HANS Baron HOLSTEN, * Odense 3. Marts 1829, hjemmedøbt (St. Knuds Sogn) s. D., † Odense 8. Marts s. A., begr. i Vevlinge Kirke⁵⁷, Kisten flyttedes 1879 til Langesø Skovkapel.⁷
2. SOPHIE MAGDALENE Baronesse HOLSTEN til Baroniet Holstenshuus og det von Schilden-Jydske Fideikommis, * paa Langesø 20. (21.) Juli 1830, døbt der (Vigerslev Sogn) 6. August, † paa Langesø 8. April 1906, bisat i Langesø Skovkapel (Vigerslev Sogn) 18. April.
~ paa Langesø (Vigerslev Sogn) 3. December 1853 med Kammerherre, Ritmester GUSTAV ALEXANDER Baron BERNER SCHILDEN HOLSTEN (K¹. D.M. E.M.), * ved Frederiksdal 5. August 1823, døbt Kongens Lyngby Kirke 26. September, † paa Langesø 20. Juni 1889, bisat i Langesø Skovkapel (Vigerslev Sogn) 27. Juni.

Se ⁴/₁ og ⁴/₂.

3. REGITZE CHARLOTTE CONRADINE ARMINIE Baronesse HOLSTEN (Gb.E.T.), * Itzehoe 21. August 1831, hjemmedøbt der 10. September,⁵⁸ † paa Bregentved 20. Maj 1896, bisat København, Garnisons Kirke 26. Maj, begravet paa Ondløse Kirkegaard 27. Maj s. A.⁵⁹
~ paa Langesø (Vigerslev Sogn) 3. September 1857⁶⁰ med Konseilspræsident, Finansminister JACOB BRØNNUM SCAVENIUS ESTRUP til Kongsdal og Skaføgaard (R.E., S.K., D.M., Gb.E.T.) (F.: Direktor, Etatsraad HECTOR FREDERIK JANSON ESTRUP til Kongsdal og I. Hustru JACOBINE SCAVENIUS), * Sorø 16. April 1825, døbt der 23. Maj, † paa Kongsdal 24. December 1913, Ligbrænding i København 30. December, Urnen nedsat paa Ondløse Kirkegaard i Juni 1914.

Ægteparret har følgende Descendens:

- A. MAGDALENE (MAGDA) REGITZE ANNA EMILIE ESTRUP, * paa Skaføgaard 8. November 1858, døbt Hvilsager Kirke, † Hellerup 21. Juli 1928, begravet 28. Juli fra Bregentved Kapel i Familiebegravelsen ved Frerslev Kirke.
~ København, Citadels Kirke 2. Juni 1881 med Kammerherre, Hofjægermester FREDERIK CHRISTIAN Lehns greve MOLTKE til Bregentved (S.K., D.M.) (F.: Kammerherre, Udenrigsminister FREDERIK GEORG JULIUS Lehns greve MOLTKE til Grevskabet Bregentved og CAROLINE VON DER MAASE), * paa Thurebyholm 20. August 1854, døbt Tureby Kirke 4. Oktober, † Bregentved 23. Oktober 1936, begravet 29. Oktober fra Bregentved Kapel i Familiebegravelsen ved Frerslev Kirke. — Ingen Børn.
- B. HECTOR ESTRUP til Kongsdal og Friisholt (Ormstrup), * paa Skaføgaard 28. Maj 1860, døbt Hvilsager Kirke 16. Juli, † paa Kongsdal 27. Maj 1914, begravet paa Ondløse Kirkegaard 30. Maj.
Cand. jur. Kammerherre, Hofjægermester (R., D.M.).
~ i Huset paa Hverringe 19. Juni 1889 med MATHILDE LOUISE ELISABETH JUEL til Kongsdal (F.: Kammerherre NIELS RUDOLF JUEL til Stamhuset Hverringe og MARIE AMALIE FREDERIKKE RUDOLFINE Baronesse WEDELL-WEDELLSBORG), * paa Hverringe 7. Februar 1866, døbt Viby Kirke 1. Juli [Kongsdal ved Mørkøv]. — 2 Sønner:
  - a. JAKOB ESTRUP, * Ormstrup 17. Juli 1897, døbt Sahl Kirke.
Cand. phil., Hofjægermester, Inspektør for Kongsdal Gods fra 1923.
~ Aaby Kirke 22. August 1923 med INGER SKEEL (F.: Hofjægermester JØRGEN ERIK FREDERIK SKEEL til Stamhuset Birkelse og FANNY ELISABETH Baronesse GYLDENKRONE til Birkelse), * paa Skeelslund 2. Oktober 1895, døbt Aaby Kirke. [Kongsdal ved Mørkøv]. — Søn:

Akvarel, sign. Eduard Lehmann 1841
Langeso
SOPHIE MAGDALENE, REGITZE og EMILIE HOLSTEN

Tegning
Langeso
MAGDALENE BARONESSE HOLSTEN f. FRICCTUS v. SCHILDEN
med sine 3 Døtre.

- a. JACOB ESTRUP, * København 18. August 1925, døbt Ondløse Kirke.
- b. NIELS RUDOLF ESTRUP til Fjeld & Skaføgaard, * Ormstrup 6. Februar 1899, døbt Sahl Kirke.

Cand. jur., Ekspeditionssekretær u. f. Nr. i Ministeriet for Landbrug og Fiskeri.

~ Viby Kirke 6. December 1932 med THALIA LOUISE Baronesse WEDELL WEDELLSBORG (F.: Kammerherre, Oberst VILHELM Baron WEDELL-WEDELLSBORG og LOUISE Baronesse WEDELL-WEDELLSBORG), * København 9. August 1905. [Fjeld ved Pindstrup]. — 3 Sønner:

- a. HECTOR ESTRUP, * København 16. Januar 1934, døbt Vor Frelsers Kirke

- β. VILHELM ESTRUP, * København 17. Maj 1936, døbt Vor Frelsers Kirke 12. Juli.
 γ. CHRISTIAN ESTRUP, * Fjeld 18. Marts 1939, døbt Marie Magdalene Kirke 4. Juni.
 C. JACOBINE ADAMINE JEANINA ESTRUP, * Skaføgaard 31. Juli 1862, døbt Hvilsager Kirke, † København 24. Marts 1937, begravet Skrøbelev Kirkegaard 31. Marts.

~ København, Garnisons Kirke 30. August 1887 med Hofjægermester, Kammerjunker WENZEL PETER CARL FREDERIK FLACH DE NEERGAARD til Faarevejle og Seinhus (R.) (F.: Kammerjunker PETER POUL FERDINAND DE NEERGAARD til Faarevejle og HILLEVID CHRISTINA WENDELA SOPHIE AUGUSTA FLACH), * Sofienborg 6. Januar 1864, døbt Tjæreby Kirke 28. Februar, † paa Seinhus 11. April 1919, begravet Førslev Kirke.

SOPHIE MAGDALENE
BERNER, f. HOLSTEN
I en lille dobbelt
Medaillon

REGITZE ESTRUP
f. HOLSTEN
Tidligere Skaføgaard,
nu Langesø

Ægteskabet opløst. (Han ~ 2° 22. December 1916 med JULIE VIVEKE WIGGERS MØHL, f. KJÆR [Roskilde].) — 2 Sønner:

- a. PETER POUL FERDINAND JACOB DE NEERGAARD, * paa Skovsbo 24. September 1888, † Faarevejle 19. November 1902, begravet Skrøbelev Kirkegaard.
 b. JACOB DE NEERGAARD til Faarevejle, Tølløse og Hjortholm, * København 21. Februar 1891, † Hjortholm 14. December 1932, begravet Skrøbelev Kirkegaard.
 Cand. phil., Kammerjunker.

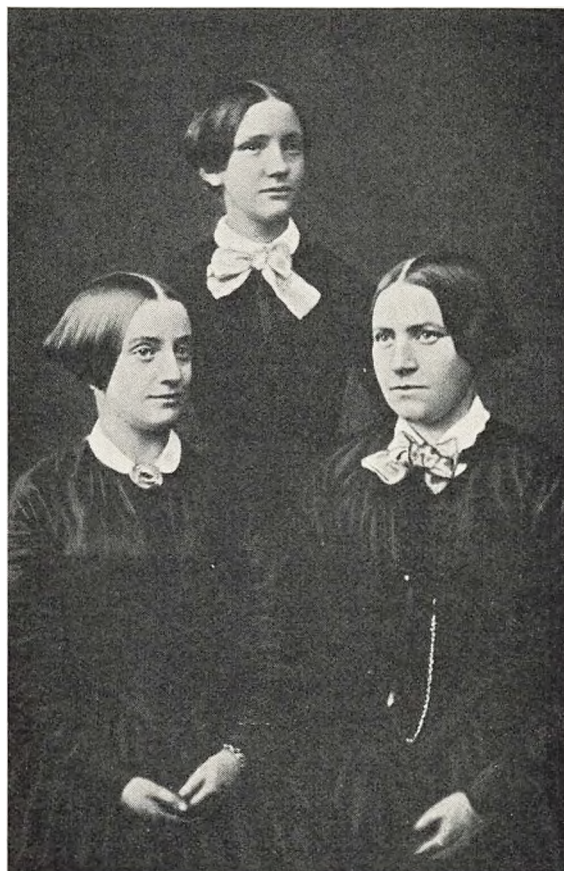
~ 1° København, Garnisons Kirke 16. December 1913 med JULIA CHARLOTTE VILHELMINE BORNEMANN (F.: Kammerherre COSMUS BORNEMANN og JULIANE LOUISE ANKER), * København 19. September 1891. — Ægteskabet opløst. — (Hun ~ 2° 9. April 1919 med Direktør HARALD WALTERSTORFF [London].) — 1 Datter.

~ 2° København, Citadels Kirke 24. Juli 1918 med AASE Comtesse KRAG JUEL VIND FRIJS (F.: Hofjægermester JENS CHRISTIAN Greve KRAG JUEL VIND FRIJS til Baroniet Juellinge og AGNES SOPHIE LOUISE Comtesse AHLEFELDT-LAURVIGEN), * paa Juellinge 27. Marts 1892, døbt Halsted Kirke. — Ægteskabet opløst. — [Klampenborg.] — 2 Børn.

~ 3° 24. Juli 1932 paa Hjortholm med CÆCILIE MARIE FOLSACH (F.: Hofjægermester HANS FREDERIK JOHANNES PETER FOLSACH til Gjessinggaard & Ristrup og VILHELMINE HENRIETTE INGERSLEV), * 31. August 1870. [København.]

Af første Ægteskab:

- α. JULIEREGITZEJEANINA DE NEERGAARD, * København 7. September 1914.

Daguerreotypi

SOPHIE MAGDALENE, EMILIE og REGITZE HOLSTEN

sign. A. Schiøtt 1854 (?) Langeso
 ADAM CHRISTOPHER BARON HOLSTEN-CARISIUS
 til Holstenshuus 1793—1879

sign. A. Schiøtt 1853 Langeso
 SOPHIE MAGDALENE BARONESSE HOLSTEN
 1830—1906,
 g. 1853 m. Gustav Alexander Baron Berner Schilden Holsten

Af andet Ægteskab:

- β. PETER JOHANSØN FERDINAND JACOB DE NEERGAARD, * paa Faarevejle 4. December 1921, døbt Skrøbelev Kirke.
 γ. MAGDA FREDERIKKE AGNES WENDELA CHARLOTTE AMALIE DE NEERGAARD, * Faarevejle 31. Januar 1923, døbt Skrøbelev Kirke.
 D. ADAM PEDER ESTRUP til Fjeld, * paa Skaføgaard 25. August 1864, døbt i Hvilsager Kirke, † paa Fjeld 16. Marts 1934, begravet Aaby Kirkegaard (Kjær Hrd.).
 Kammerherre.

~ Aaby Kirke 31. Juli 1890 med ELLEN SKEEL (F.: Kammerherre, Hofjægmester SOPHUS FREDERIK ERIK OTTO SKEEL til Stamhuset Birkelse og ERIKKA JOSEPHINE ELEONORE Baronesse SCHAFFALITZKY DE MUCKADELL), * paa Skeelslund 22. Januar 1866, † paa Faarupgaard 24. September 1893, begravet Aaby Kirkegaard. — 2 Døtre:

- a. ERIKKA ELLEN ESTRUP, * paa Faarupgaard 15. Juni 1891, døbt i Jelling Kirke. — [København.]

~ paa Bregentved 10. September 1912 med JØRGEN CARL Lehnsgreve SCHEEL til Gl. Ryomgaard & Hjelm (F.: Hofjægmester CHRISTEN Lehnsgreve SCHEEL til Gl. Estrup og INGEBORG BRØCHNER), * paa Mariendal 18. August 1874. — Ægteskabet opløst. — (Han ~ 2° GERDA ELISABETH LUND.) — 6 Børn:

- α. ELLEN ELÉ Comtesse SCHEEL, * paa Gl. Ryomgaard 2. November 1913, hjemmedøbt, fremstillet i Marie Magdalene Kirke. Kontorist i Ministeriet for Landbrug og Fiskeri. [København].

sign. A. Schiott 1854

Langeso

REGITZE BARONESSE HOLSTEN
1831—1896 g. 1857 m. Konseilspræsident J. B. S. Estrup

sign. A. Schiott 1854

Langeso

EMILIE BARONESSE HOLSTEN
1834—1882 g. 1860 m. Kammerherre Ove Schestedt Juul

- β. KRESTEN FREDERIK ADAM Greve SCHEEL, * paa Gl. Ryomgaard 4. Februar 1915, døbt i Marie Magdalene Kirke. Løjtnant af Reserven ved Livgarden.
~ Borreby Kapel 12. December 1939 med ANNE MARIE CASTENSCHIOLD (F.: Hofjægermester ADOLF FREDERIK HOLTEN CASTENSCHIOLD til Borreby og II Hustru MARIE LOUISE CASTENSCHIOLD), * paa Overgaard 4. Juni 1921. [København].
- γ. JØRGEN JACOB Greve SCHEEL, * paa Gl. Ryomgaard 9. Februar 1916, døbt i Marie Magdalene Kirke. Premierløjtnant ved Livgarden.
~ København, Messiaskirken, 15. Juli 1939 med ANNE-SOPHIE EMERENTZE Baronesse GYLDENKRONE (F.: HOLGER EMERENTZ Lehnsbaron GYLDENKRONE og II Hustru RIGMOR MARIE JÜRS) * i København 14. December 1919, døbt Citadels Kirken. [Charlottenlund].
1) Datter * Frederiksberg 11. Juni 1940.
- δ. INGEBORG REGITZE Comtesse SCHEEL, * paa Gl. Ryomgaard 22. Maj 1917, døbt i Marie Magdalene Kirke.
- ε. CARL GUSTAV Greve SCHEEL, * Aarhus 13. August 1919, døbt i Marie Magdalene Kirke. Kornet i Infanteriet. Landmand.
- ζ. ULRİK Greve SCHEEL, * paa Gl. Ryomgaard 20. Marts 1922, døbt i Marie Magdalene Kirke.
- b. REGITZE ESTRUP, * paa Faarupgaard 8. Juni 1893, døbt Jelling 31. Juli. [Aarhus].
~ Bregentved Kapel 12. Oktober 1920 HOLGER MUNTHE (F.: Oberst, Slotsforvalter HJALMAR EDOUARD LEVY MUNTHE og MINNA JULIE BREDO VON MUNTHE AF MORGENSTIERNE). — Ægteskabet opløst. — (Han ~ 2° 15. Maj 1933 HENRIETTE CAROLINE GUSTAVE HELENE Baronesse PLESSSEN). [Java.]

KONSEILSPRÆSIDENT J. B. S. ESTRUP
til Kongsdal og Skaføgaard 1825—1913

FRU REGITZE ESTRUP
f. Baronesse Holsten 1831—1896

E. EMIL THEODOR CHRISTIAN VALDEMAR ESTRUP, * paa Skaføgaard 6. Juni 1867, døbt Hvilsager Kirke 20. Juli, † paa Ebberødgaard 2. Juni 1924, begravet sst.

F. IACOB ESTRUP til Skaføgaard (1907—39), * paa Skaføgaard 27. September 1870, døbt Hvilsager Kirke 11. November.
Cand. theol. [Skaføgaard.]

4. MARIE FREDERIKKE EMILIE Baronesse HOLSTEN, * paa Langesø 4. Oktober 1834, døbt i Huset 17. November⁶¹, † paa Ravnholt 6. Januar 1882, begravet Herrested Kirkegaard.⁶²

~ Vigerslev Kirke 21. August 1860⁶³ med Kammerherre, Johannitterridder OVE SEHESTEDT JUUL til Stamhuset Ravnholt & Willestrup (F.: Kammerherre, Major CHRISTIAN SEHESTEDT JUUL til Stamhuset Ravnholt og I. Hustru AMALIE CONRADINE ANNETTE SOPHIE VON DER MAASE), * København 5. November 1830, hjemmedøbt (Garnisons Sogn) 15. Januar 1831, † paa Madeira 3. December 1882, begravet Herrested Kirkegaard.

Ægteparret har følgende Descendens:

A. CHRISTIAN SEHESTEDT JUUL til Ravnholt, Hellerup & Lykkesholm, * paa Ravnholt 12. September 1867, døbt sst.

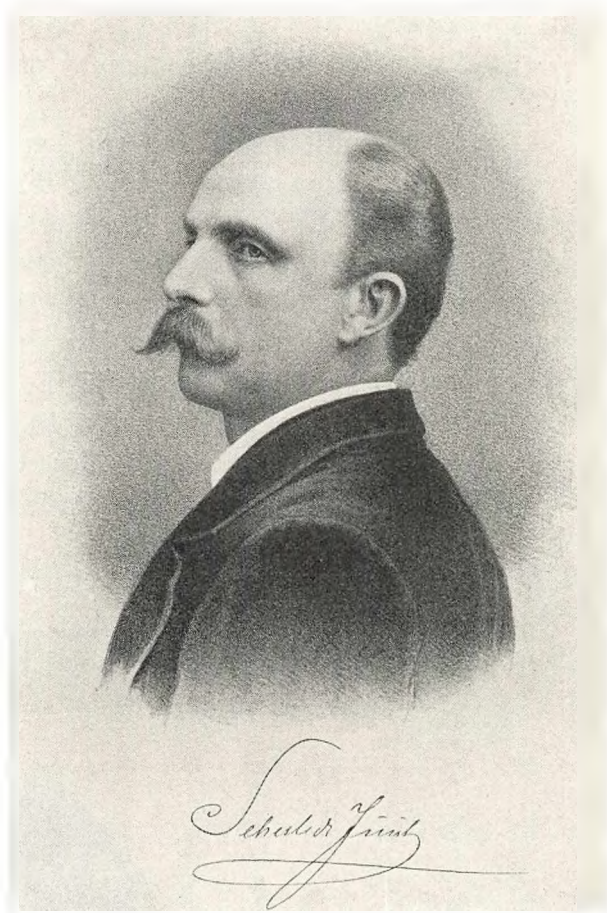
Kammerherre, Hofjægermester. (R., D.M.)

~ Holtug Kirke 18. September 1889 med ELISE JULIE HELENE VALENTINER

Litograf

KAMMERHERREINDE EMILIE SEHESTEDT JUUL
f. Baronesse Holsten 1834 - 1882

Litograf

KAMMERHERRE OVE SEHESTEDT JUUL
til Ravnholt og Willestrup 1830 - 1882

(D. r. K.) (F.: Forpagter CARL FREDERIK VALENTINER og ELISABETH OLINE THORBALL), * paa Gjorslev 16. Februar 1867, døbt Holtug Kirke. [Ravnholt ved Ørbæk.] — 4 Børn:

a. ELSE SEHESTEDT JUUL, * paa Ravnholt 8. Juli 1890, døbt Kristi Kapel paa Ravnholt.

~ Herrested Kirke 22. Juni 1915 med Oberstløjtnant af Forstærkningen ved Livgarden THORKIL THAULOW (R., D. M.) (F.: Oberstløjtnant SOPHUS LEOPOLD THAULOW og ALVILDA FRANTZEN), * Viborg 14. Januar 1882, døbt Domkirken. [København.] — 1 Søn:

a. PER THAULOW, * København 20. August 1916, døbt Kristi Kapel paa Ravnholt. Stud. jur.

b. OVE SEHESTEDT JUUL, * paa Ravnholt 11. Oktober 1892, døbt Kristi Kapel paa Ravnholt.

Hofjægermester, Forpagter. [Lykkesholm ved Ellested].

~ København, Garnisons Kirke, 3. Maj 1917 med DAGMAR MARIE LOUISE DU PLESSIS DE RICHELIEU (F.: Viceadmiral, Kammerherre ANDREAS DU PLESSIS DE RICHELIEU og DAGMAR LERCHE), * Bangkok 8. Maj 1895. — Skilt 1938. — [København]. 2 Sønner:

a. CHRISTIAN OVE SEHESTEDT JUUL, * paa Lykkesholm 29. Juni 1918, døbt Ellested Kirke.

Student,

- β. ESGER IVER JUUL, * paa Lykkesholm 3. August 1924, døbt Ellested Kirke.
 c. AXEL JUUL til Willestrup, * paa Ravnholt 15. Januar 1896, døbt Kristi Kapel paa Ravnholt.

Sekondløjtnant ved Gardehusar-Regimentet.

~ København, Holmens Kirke 15. Oktober 1924 med THYRA INGEBORG SCHMIEGELOW (F.: Direktør i Østasiatisk Kompagni CHRISTIAN SCHMIEGELOW og THYRA INGEBORG VIOLA MEYER), * København 10. Oktober 1905, døbt Holmens Kirke. [Willestrup ved Arden]. — 3 Børn:

- α. ANNE JUUL, * paa Willestrup 16. Juni 1925, døbt Astrup Kirke.
 β. CRISTENCE ELISE JUUL, * paa Willestrup 4. August 1926, døbt Astrup Kirke, † paa Ravnholt 15. Oktober 1926, begravet Herrested Kirkegaard.
 γ. IFVER JUUL, * paa Willestrup 11. Marts 1928, døbt Astrup Kirke.
 d. MOGENS JUUL, * paa Ravnholt 4. Januar 1903, døbt Kristi Kapel paa Ravnholt. Cand. phil., Forpagter.

~ Kristi Kapel paa Ravnholt 29. Januar 1938 med EBBA CAROLINE MATZEN (F.: CARL NICOLAI MATZEN og METTE FREDERIKSEN), * Vejle 30. September 1906, døbt St. Nikolaj Kirke. [Hellerup ved Pederstrup].

sign. P. Gaslini 1860   Miniature paa Ravnholt
 FRU EMILIE SEHESTEDT JUUL
 født Baronesse Holsten

KRYPTEN I LANGESØ KAPEL

Som omtalt S. 112 lod Gehejmekonferensraad A. C. Holsten-Carius i det af ham opførte Langesø Kapel indrette en Familiebegravelse i Krypten.

LANGESØ KAPEL

I Væggen modsat Indgangen er indmuret tre Marmorplader med følgende Inskription: (fra venstre):

TIL DET FARVEL VI NU DIG BRINGE,
EN HJERTENS TAK VI KNYTTE HER
FOR BRAMFRI FÆRD MOD HØJE, RINGE
FOR RETSIND ØVET MOD ENHVER,
DIN ÆRES SKJOLD ER UDEN SKAAR,
DIT MINDE SMUKT OG ELSKET STAAR.

MENS DAGENE RINDE, TIDERNE SVINDE
VIL LEVE I HJERTER VELSIGNET DIT MINDE
OG TUSINDE TUNGER VIL TAK DIG FREMBÆRE
DIN BORTGANG MED GRAADEN I BLIKKET VI ÆRE
NU BØN VI OPSENDE: DU FADER I HIMMEL,
O, GIV HAM EN PLADS I DE SALIGES VRIMMEL.

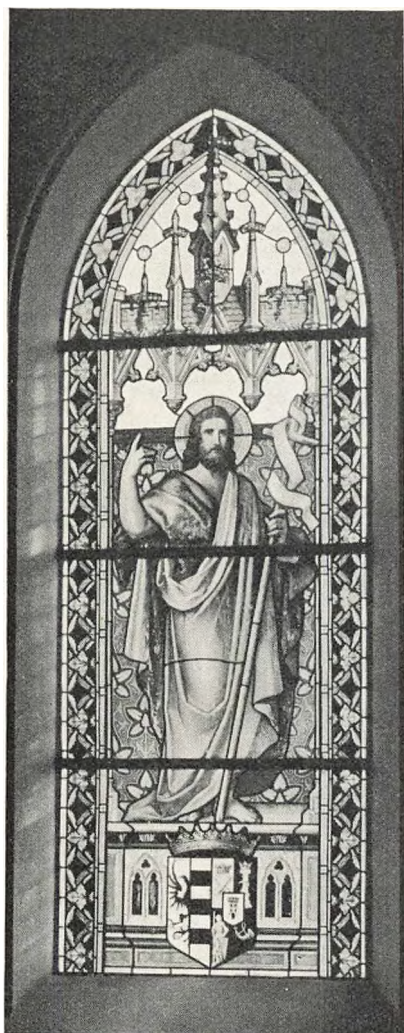
PAA SIDSTE REJSE TAG DA MED
 FARVEL FRA TUSIND HJERTER VARME
 SOM BRINGE TAK FOR KJÆRLIGHED
 DER BLEV UDVIST MOD RIGE, ARME
 DU ÆDELMAND VI VANDT SAA KJÆR
 DU SAVNES VIL AF MANGE HER.

Ifølge Optegnelser af Baronesse S. M. Berner Schilden Holsten i et paa Langesø opbevaret lilla Fløjsalbum har Vers 2 været anbragt over Æreporten ved Kapellet, Vers 3 over en Æreport i Alléen.

Krypten rummer nu fem Kister, nemlig fra venstre: Kammerherre, Baron Gustav Alexander Berner Schilden Holsten og Hustru Sophie Magdalene f. Baronesse Holsten, Gehejmekonferensraad Adam Christopher Baron Holsten-Carisius og Hustru Magdalene f. Friccius v. Schilden, samt Baron Hans Holsten, Gehejmekonferensraadens eneste Søn. Indskrifterne paa de to førstnævnte Kister er meddelt S. 145.

Gehejmekonferensraadens Kiste er af Egetræ og bærer paa Hovedendestykket Vaabenet Holsten-Carisius udskaaret. Paa højre Side fra Hovedet findes udskaaret et Billede af Holstenshuus, som det kom til at se ud 1863, paa venstre et Billede af Langesø.

Paa tre ovale Sølvplader paa Kistens Laag staar:

Vindue i Kapellets Kor med Vaabenet
 Holsten-Carisius

1.
 Adam Christopher
 Baron Holsten Carisius
 til
 Baroniet Holstenshuus og det Carisiuske
 Fideikommiss
 Geheimeconferensraad, Kammerherre
 Storkors af Dannebrog, Dannebrogsmænd
 Commandeur af Nordstjernen
 født den 3die December 1793
 død den 19de October 1879

2.
 Minde
 Excellence Lehnsbaron
 Holsten Carisius
 I taknemlig Erindring og sand
 Hengivenhed
 fra
 Langesø Tjenestetyende
 d. 3. Dcbr. 1879.

3.
 Mindet om
 Geheimeconferensraad Lehnsbaron
 Adam Christopher Holsten Carisius
 i Højagtelse og Hengivenhed
 tilegnet af
 Veflinge Sogns Beboere.

Vindue i Kapellets Kor med Vaabenet Friccius
 v. Schilden

Hustruens Kiste er Pendant til denne og bærer paa Hovedendestykket Vaabenerne Holsten og Schilden udskaaret, paa højre Side fra Hovedet et Billede af Langesø, paa venstre et af Holstenshuus, som det saa ud før Ombygningen 1863, Paa to Plader paa Laaget findes følgende Indskrifter;

LANGESØ KAPEL

1.

Her hviler Støvet af
Magdalene Baronesse Holsten
født v. Schilden
født i Itzehoe den 16de November 1799
død paa hendes kiære Langensø d. 16. Juni 1846
en højt bedaget Moder og 3 kjærlige Døttre
staae nedbøiede ved hendes Baare og
begræde med hendes utrøstelige Ægtefælle
dette uerstattelige Tab

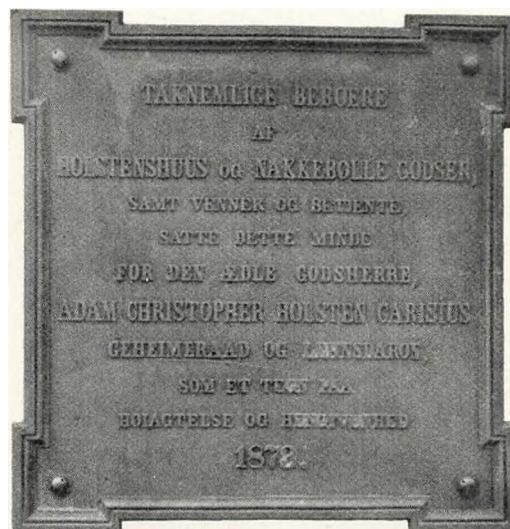
Græd saa sagselig over den Døde
for hun er kommen til Rolighed.
Sir. 22,12

2.

Magdalene
Baronesse Holsten
født von Schilden
af Huset Haseldorf i Holsteen
gift 4de August 1826
med
Adam Christopher Baron Holsten
født 16de November 1799
død 16de Juni 1846

Paa den lille Barnekiste findes Indskriften:

Hans
Baron Holsten
Søn af Adam Christopher
Baron Holsten Carisius
og
Magdalene Baronesse Holsten
født von Schilden
født i Odense 3die Marts 1829
død i Odense 9de Marts 1829

INSKRIFTION PAA MINDESTØTTEN

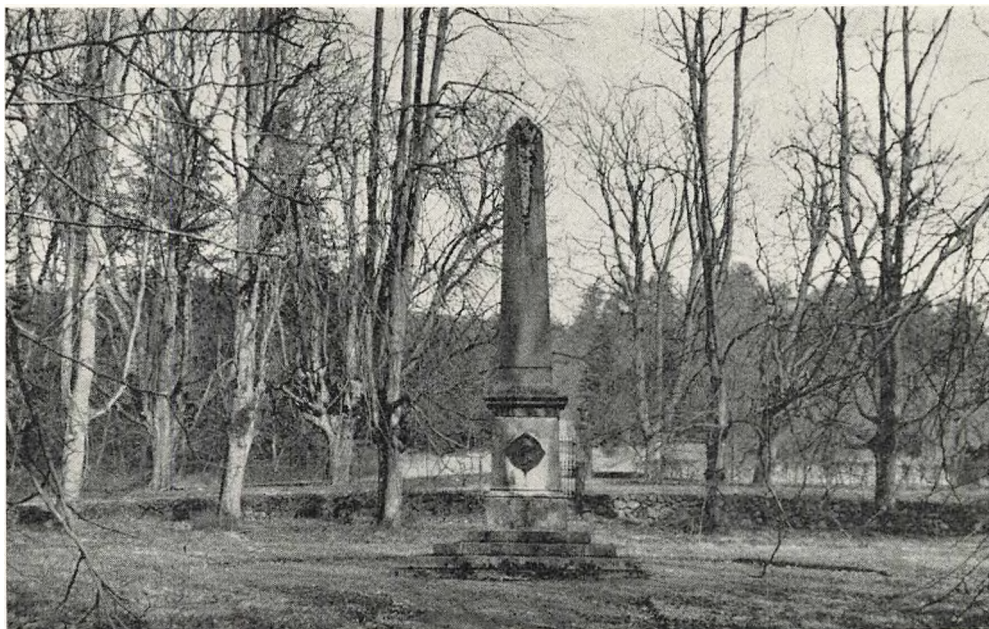
OBELISKEN I HOLSTENSHUUS HAVE

Mindestøtten er rejst ved frivillige Bidrag fra 493 Bidragydere, dels Fæstere og Arvefæstere under Godset Holstenshuus, dels saadanne fra Nakkebølle, samt Medlemmer af Skytteforeningerne i Faaborg og endelig Folk, der mere eller mindre fast var knyttet til Excellencens Tjeneste.

Af Korrespondancen fremgaar det, at Billedhugger L. VIETH i København havde hele Sagen i Kommission, han skulde skaffe Granitblokken fra Sverige og ved Bolværket i København levere Obeliskens færdig til Opstilling.

Stenen, der var i 17 Stykker, vejede i Følge Opgørelse 36.990 Pd., men ved et Brev til Gartner ERNST GJERSTRUP (19. Decbr. 1872) forhøjede Vieth dette med ca. 900 Pd., saaledes at Vægten er ca. 37.900 Pd. eller omtrent 19 Tons.

Der indkom ialt 1480 Rdlr. 2 $\frac{1}{2}$ i Bidrag. Udgifterne androg 1300 Rdlr. til Vieth (for Stenen og hans

MINDESTØTTEN I HAVEN PAA HOLSTENSHUUS

eget Arbejde), 100 Rdlr. for Transporten fra København til Faaborg og endelig 132 Rdlr. 5 $\frac{1}{2}$ 8 $\frac{1}{2}$ for Arbejdet ved Opstillingen, osv. Der var saaledes et Underskud paa ialt 52 Rdlr. 3 $\frac{1}{2}$ 8 $\frac{1}{2}$, som dækkedes ved Ekstrabidrag.

Obeliskens bærer paa Sydsiden Gehejmekonferensraadens Portrætmedaillon, sign. L. Vieth, 1872. Paa Nordsiden er der følgende Inskription:

Taknemlige Beboere
af
Holstenshuus og Nakkebølle Godser
samt Venner og Bekjendte
satte dette Minde
for den ædle Godsherre
Adam Christopher Holsten Carisius
Geheimeraad og Lehnsbaron
som et Tegn paa
Højagtelse og Hengivenhed
1873

(Holstenshuus Arkiv: Pakke XXIV, Nr. 1: Akter vedr. Mindestøtten).

OM BARONESSE HOLSTENS DØD

Et tungt Slag af Skjæbnen har for faae Dage siden ramt den ædle Holstenske Familie, idet Kammerherreinde, Baronesse v. Holsten, fød von Schilden, ved Døden borttrykkedes paa Langensøe i sit Livs kraftfuldeste Alder. Hun havde tilsyneladende overstaaet en svær Sygdom, og hendes Familie glædede sig allerede ved Haabet om hendes fuldkomne Helbredelse; dog Livets og Dødens Herre havde besluttet det anderledes, thi Herrens Tanker ere ikke som vore Tanker, og hans Veie ere ikke som vore Veie. Hvad hendes Mand og Børn have tabt ved hendes Død, er umuligt at beskrive. Kun den, som har seet, med hvilken opoffrende Kjerlighed, Hjertensgodhed og Omhyggelighed hun omfattede dem alle, kun den kan gjøre sig et Begreb om Familiens Smerte, kun den kan føle, at hendes Bortgang i Sandhed er et for dem uerstatteligt Tab. Dog ikke blot af sin Familie og sine Paarørende bliver Baronesse Holsten begravet. Nei, Sorgen over hendes Død strækker sig langt videre, ja, man oplever sjældent et Dødsfald, der fremkalder saa almindelig Beklagelse som hendes. Overalt, hvor man i denne Tid kommer hen i Nærheden af hendes Hjem hører man Beviser herpaa i Udraab, som beklage den gode Baronesses tidlige Bortgang, og som vise, hvor elsket hun var af enhver, der kjendte hende. Og hun fortjente i høi Grad denne Kjerlighed og disse Taarer, som nu efter hendes Død saa rigelig skjænkes hende. Hvor mange Fattige har hun ikke klædt! Hvor mange Hungrige har hun ikke mættet! Hvor mangen Syg har hun ikke bekostet Medicin og Lægehjælp! Hvor mange Ulykkelige har hun ikke trøstet og hjulpet! Hvor mange Andre har hun ikke beredt Glæder! Ikke blot til hendes Gemals Godser strakte hendes velsignende Haand, men selv Nødlidende fra fjernere Egne henvendte sig til hende, og vist ikke een Eeneste gik utrøstet eller uhjulpet bort fra hende. Græder derfor kun over hende, I Fattige, Syge og Nødlidende, hvem hun saa ofte har understøttet, trøstet og hjulpen. Græder kun over hende, Alle I Andre, i hvis Hjem hun saa ofte fremkaldte Glæder, hun var sikkert Eders Taarer værd. Ja! Baronesse Holsten var en ædel Qvinde i Ordets fuldeste Betydning, hvis Navn derfor skal være os helligt, og hvis Minde skal leve til Velsignelser! Gid din gode Aand, du Ædele! omsvæve dine Efterladte, i hvis Hjerter Herren gyde sin lindrende Trøst.

(I et lille i lyserødt Glanspapir indbundet Album, der paa Forsiden bærer Bogstaverne M. v. H. i Guldtryk, har Baronesse Sophie Magdalene Berner Schilden Holsten indført ovenstaaende om sin Moders Død; dateret og underskrevet: Holstenshuus den 20 Juli 1846, Lenchen Holsten. Det paagældende Stykke maa formodes at være taget fra en Avis, men indeholder ingen Kildeangivelse.

Albumet opbevares paa Langesø.)

ODENSE. Igaar (Mandag) stededes de jordiske Levninger af den forevige Kammerherreinde og Baronesse Holsten til Hvile i Familiens Begravelseskapel i Weflinge Kirke. Den Afdøde var ualmindelig

elsket saavel for sin herlige Charakter som og for sit blide og i høi Grad godmodige Væsen, hvor af Godhed udtalte sig af ethvert Øiekast og enhver Mine. Efterretningen om hendes Død opvakte derfor almindelig Sorg og Deeltagelse, der igjen særdeles viste sig paa Begravelsesdagen. Et overordentligt talrigt Liigfølge havde uindbudet indfundet sig for at bevise den Afdøde den sidste Ære. Ikke alene fra den nærmeste Omegn, men selv fra langt fraliggende Egne havde Man samlet sig ved den Ædles Baare. Iblandt Liigfølget bemærkedes samtlige Beboere paa Langensøe Gods, der frivilligen havde indfundet sig for at ledsage deres afdøde, af dem saa elskede, Herskerinde til hendes sidste Hvilested, og af hvilke hun bares fra Sørgehuset til Liigvognen og igjen fra Liigvognen til Kirken. I selve Sørgehuset holdt Sognepræsten for Wigerslev Menighed, Hr. Pastor LUND, en saare skjøn Tale, hvori den begavede Taler, selv øiensynlig dybt bevæget, med ligesaa skjønne som sande Ord, tolkede Familiens Smerte og den Foreviges sjeldne Værd som Ægtefælle, Moder, Datter og Menneske, samt til Slutningen nedlagde en Taknemligheds-Krands paa hendes Kiste ved, med rørende Ord, at omtale de Manges Følelser ved hendes Bortgang, hvis Velgjørerinde hun i Stilhed og uden Bram havde været. Efter Talen satte Liigtoget sig i Bevægelse til Weflinge, passerende et Stykke af Ruggaards Landevei. Hvor elsket den Afdøde var, viste sig igjen her, derved at mange af de i Nærheden af Landeveien Bosiddende, hvoriblandt Flere, som ikke hørte til Langensøe Gods, havde bestrøet Veien med Grønt og Blomster, for saaledes at give den Hensovede det sidste Beviis paa deres Kjærlighed og Agtelse. Ankommen til Weflinge, holdt Sognepræsten der, Hr. Pastor BOESEN, en hjertelig og rørende Tale, i hvilken han med dyb Sandhed skildrede den Saliges fortræffelige Egenskaber og den almindelige Bedrøvelse over hendes Død. Særdeles passende anvendte Hr. Boesen Jesu Ord: Matth. 25: »Jeg var hungrig og I gav mig at spise«, hvilke Ord i høi Grad fandt Anvendelse om den Afdøde, der paa saa mangfoldige Maader havde været de Fattiges og Lidendes Tilflugt og Trøst; hvorhos Taleren trøstede de nedtrykte Efterladte ved at erindre om vor Frelasers skjønne Ord: »Kommer hid I min Faders Velsignede og arver det Rige, som Eder er beredt fra Verdens Grundvold blev lagt«; og at den Forklarede, efter Jesu Tilsagn, nu i en bedre Verden nød Lønnen for al den Kjærligheds-Gjerning, hun her i Verden havde udført. — Flere af Omegnens Skolelærere gave ligeledes den ædle Afdøde et Beviis paa deres Høiagtelse, ved aldeles uopfordrede i Kirken særdeles smukt at udføre flere Psalmer fiirstemmig. Dersom oprigtig Deltagelse kan lindre Sorgen, da kan den sørgende Familie være forsikkret om, at samme i rigeligt Maal er bleven den tildeel. Flere af de Tilstedeværende yttrede, at de aldrig havde seet en Liigskare saa talrig og derhos saa umiskjendelig bevæget, som Kammerherreinde Holstens. — Den dybt sørgende Familie, for hvem det skjønne Langensøe nu er bleven et Sorgens Hjem, og hvor enhver Plet erindreren om sit Tab, er strax efter Begravelsen afreist til Holstenshuus. — Gud skjænke denne brave og ædle Familie sin rige Trøst og Velsignelse.

(Fyens Stiftstidende. No. 133. 23 Juni 1846.)

UDSKRIFT AF LUNDE, SKAM OG SKOVBY HERREDERS SKIFTEPROTOKOL.

1846 Onsdagen den 17. Juni anmeldtes, at Kammerherre Baron v. HOLSTENS Hustru, Baronesse MAGDALENE v. HOLSTEN, født v. SCHILDEN af Langensø ved Døden var afgaaet sammesteds den 16de d. Md. efterladende Enkemanden og 3de umyndige Døttre, SOPHIE MAGDALENE v. HOLSTEN, REGITZE CHARLOTTE CONRADINE ARMENIA v. HOLSTEN og MARIE FREDERIKKE EMILIE v. HOLSTEN.

1846 Tirsdagen den 21. Juli blev til Skifteprotokollen fremlagt en Skrivelse fra Forvalter PADE paa Langensø, hvorefter han paa Kammerherre Baron A. C. v. Holstens Vegne anmelder, at Kammerherren i Anledning af hans Hustrue Magdalene v. Holsten fød v. Schildens Dødsfald, som hertil er anmeldt den 17de f. Md., attraaer at forblive hensiddende i uskiftet Bo i Henhold til Forordningen af 21. Maj 1845 § 18 og derhos til Regel for det Skifteretten tilkommende Gebyhr efter bemeldte Anordnings § 32 opgiver Boets Eiendele til en Værdi af 16.350 Rdlr.

Udskriftens Rigtighed bekræftes
(Lunde og Skam Herreders Stempel)

19. Novbr. 1881

Aug. Jørgensen

(Holstenshuus Arkiv: Pakke LXVII, 33, Skiftevesen.)

AVISUDDRAG VEDRØRENDE BARON HOLSTEN-CARISIUS

I Anledning af 100-Aarsdagen for Baroniets Oprettelse offentliggjorde Faaborg Avis en Artikel, hvori man gennemgik Godsets Historie — utvivlsomt ikke uden Forbindelse med Rasmussen-Søkilides Fremstilling. Den paagældende Artikel slutter med følgende:

Hs. Exc. Gehejmekonferensraad HOLSTEN-CARISIUS, som den 3die December fylder 86 Aar, har altid været omfattet med stor Hengivenhed af Bønderne paa sine Godser, og de have ved mere end en Lejlighed givet ham Prøver herpaa. Da han i Aaret 1863 nedrev de gamle Buebygninger*), som vare opførte af KNUD VENSTERMAND og JØRGEN SCHULT og næsten smuldrede hen af Ælde, da man begyndte at røre ved dem, og derefter 1863—68 opførte den prægtige Slotsbygning, gav Bønderne ham en velvillig Haandsrækning, og den 20de Juni 1873 rejste de i Haven lige for Hovedbygningen en smuk Æresstøtte til Minde om Stavnsbaandets Løsning. . . .

Hs. Excellence Baron Holsten Carisius har altid vist sig meget venlig imod Faaborg, idet han ikke alene har stillet den lille Skov Princes Have til Borgernes Raadighed, men, hvad der er vigtigere for Byen, stadigt benyttet dens Haandværkere og derved væsentligt bidraget til Haandværkets Fremme i Faaborg. Byens Borgerskab søgte efter Evne at give sin Taknemlighed og Højagtelse for Hs. Excellence tilkjende ved, da den omtalte Støtte afsløredes i 1873, at meddele ham Diplom som Æresborger i Faaborg, hvis Beboere nære de hjerteligste Ønsker om Lykke og Held for Hs. Excellence og hans Slægt.

(Faaborg Avis, 16. September 1879.)

DØDSFALD. Som kortelig meddeelt i vort Morgennummer er Hs. Exc. Geheimeconferensraad, Kammerherre A. C. Baron HOLSTEN CARISIUS til Baroniet Holstenshuus igaar Morges afgaaet ved Døden paa den til Baroniet hørende Hovedgaard Langesø paa Fyen. Den Afdøde, en Søn af Admiral HANS HOLSTEN, var født i 1793 og overtog i en Alder af 32 Aar Bestyrelsen af Baroniet Holstenshuus, til hvilket han et Par Aar efter ved Kjøb fœiede Nakkebølle Hovedgaard med tilhørende Bøndergods m. m. Af Godsernes Forbedring, navnlig med Hensyn til Skovculturens Fremme har han indlagt sig store Fortjenester, ligesom han ogsaa gjorde meget for at forbedre Bøndernes Kaar. I Hensyn til erhvervet Bevilling er der allerede fra Aaret 1845 og fremdeles senere blevet afhændet en betydelig Del af Bøndergodset. Den Afdøde, som opnaaede en Alder af henved 86 Aar, var Storkors af Dannebrog og Dannebrogsmænd. Han efterlader ingen Sønner, og Baroniet gaar nu over til hans ældste Datter, som er gift med Kammerherre, Ritmester BERNER-SCHILDEN til Clausholm i Jylland. Den Afdødes næstældste Datter er gift med Hs. Exc. Conseilspræsident ESTRUP og den yngste med Kammerherre SEHESTEDT-JUUL til Ravnholt.

(Berlingske Tidende, Mandag den 20. Oktober 1879, Nr. 244.)

Faaborg, den 20de Oktober. DØDSFALD. Hs. Excellence Baron HOLSTEN CARISIUS til Baroniet Holstenshuus og Langesø er i Gaar afgaaet ved Døden. Endskjøndt dette Dødsbudskab efter den afdødes Alder ikke kan komme uventet, er det dog lige smerteligt for de mange, der have haft Lejlighed til nærmere at kjende den Afdødes Elskværdighed og ridderlige Karakter. I Anledning af Stamhusets Hundredaarsfest, som fandt Sted i September, have vi omtalt hans Virksomhed som Embedsmand og Lehnbesidder og have hertil kun at føje, at han lige til det sidste nærede en varm Interesse for alt, hvad der kunde gavne det almene Vel. Det sidste Bevis paa dette Sindelag gav han i Jernbanesagen, som han ønskede fremmet for Egnens Skyld.

Det er ikke alene de mange, som nød godt af Baronens Velgjørenhed, der ville savne ham og beklage hans Bortgang, men enhver, der er kommen i Berøring med den afdøde, vil med Bedrøvelse erfare hans Død, fordi det er en ædel Sjæl, der har omskiftet Tiden med Evigheden.

Baroniet gaar nu over til Baronens Svigersøn, Hr. Kammerherre BERNER-SCHILDEN til Clausholm. [sic.] (Faaborg Avis, 20. Oktober 1879.)

*) maaske Fejl for Stuebygninger.

MEDAILLON PAA MINDESTØTTEN

BISÆTTELSE: Faaborg, den 28de Octbr. (B. A.). Igaar bisattes, som allerede omtalt, Geheimeraad, Baron HOLSTEN CARISIUS paa Langesø under megen Deeltagelse fra Befolkningens Side, idet Ligfølget vistnok talte 2—3000 Deeltagere. Hs. MAJ. KONGEN repræsenteredes af Hofmarskal LØVENSJOLD og Hs. KGL. H. KRONPRINDSEN af Kammerherre NÆGLER. I Hjemmet holdt Biskop ENGELSTOFT Ligtalen og en Dobbeltkvartet af Faaborg Sangforening sang derpaa en Søragesang. I Capellet holdt Stedets Præst Talen, og efter denne sang den nævnte Dobbeltkvartet et Farvel.

(Berlingske Tidende, Onsdag den 29. Oktober 1879, Nr. 252).

Faaborg, den 27. Oktober. BISÆTTELSE. I Dag bisættes Hs. Exc. Baron HOLSTEN CARISIUS til Holstenshus og Langesø. Faaborg, hvis Æresborger den Afdøde var, viser sin Deltagelse, dels ved almindelig Flagning paa halv Stang, dels ved at det samlede Byraad og forskellige Deputationer følge den Afdøde til Graven. Musikforeningen repræsenteres ved en dobbelt Kvartet, der synger en Søragesang ved Kisten.

(Faaborg Avis, 27. Oktober 1879.)

†

Geheimeraad, Lehnsbaron

HOLSTEN-CARISIUS

Storkors af Danebroge, Danebrogsmand

Æresborger i Faaborg.

Højt lyder Kirkeklokkernes Klang,
Til Graven Din Aske de bære,
Vemodigt lyder den Søragesang,
Der synges Dit Minde til Ære.

Herfra Du kaldtes til Fredens Havn,
Frigjort blev Din Aand fra dens Fængsel,
Blidt sov Du ind i Frelserens Navn,
Nu kjender Du Sorg og Længsel.

Mildt var Dit Hjerte, og lys var Din Aand,
Hjerter forstod Du at vinde,
Gavmild og aaben var stedse Din Haand,
Velsignet skal være Dit Minde.

—nn.

(Faaborg Avis, 27. Oktober 1879.)

†

Baron HOLSTEN CARISIUS

død paa Langesø den 19de Oktbr. 1879.

1.

Gubben med det lyse Sind
Og det milde Øje
Er nu stille sovet ind
Bort fra Livets Møje.
Ak, den Skikkelse saa kjær
See vi aldrig mere her.

2.

Født til Gods og Borg han var,
Jordisk Glans og Ære,
Værned godt om Alt han her,
Kunde Lykken bære.
Hensynsfuld i al sin Færd,
Havde ægte Borgerværd.

3.

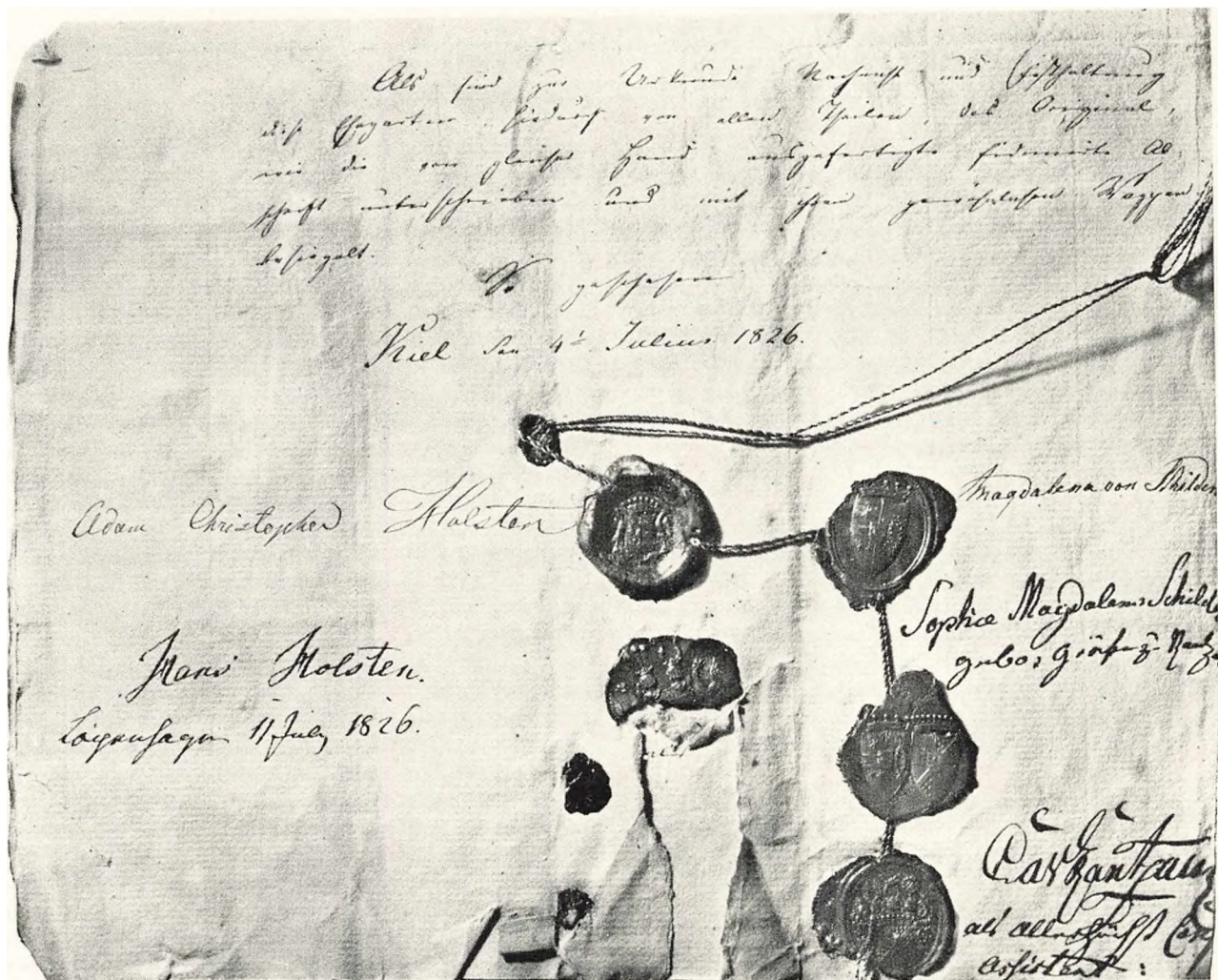
Smukt at nyde han forstod
Og med Andre dele,
Var en Herre, kjærlig, god,
Takked' for det Hele.
Hist i Skovens stille Ly
Templet hæver sig mod Sky.

4.

Livet randt i Kjærlighed,
Mindet staaer tilbage,
Kaster skjønt sin blide Fred
Over svundne Dage.
Arven den er rig og stor,
Slægten følge vil hans Spor.

(Fyens Stiftstidende, 27. Oktober 1879.)

BARON A. C. HOLSTENS OG FROKEN M. v. SCHILDENS ÆGTESKABSKONTRAKT DATERET KIEL 4. 7. 1826

BARON FRITZ HOLSTENS SAMTYKKE

Dem Wunsche meines Bruders A. v. Holsten zufolge erkläre ich hiermit, daß ich als nächster Agnat nichts dagegen habe, wenn mein Bruder seiner Braut, Helene von Schilden, im Falle seines Todes vor dem meines Vaters, 1000 Rbthaler, schreibe ein Tausend Reichsbankthaler Silber jährlich von der Baronie verspricht, so wie ich mich auch verpflichte binnen 3 Monathe die königliche Confirmation zu ersuchen, daß sie in diesem Falle von einem jeden Besitzer der Baronie die obengenannte Summa jährlich ausgezahlt benommen soll, und wenn meine Tante,

Sophie v. Holsten, mit dem Tode abgehen sollte, als zweite Wittve mit einem Gehalte von 1000 Rbthaler Silber angesehen werden soll, so lange sie unverheiratet bleibt. — Es ist eine Selbstfolge, daß dieses auch gelten wird, wenn mein Bruder als wirklicher Besitzer der Baronie mit dem Tode abgehen sollte, obgleich ihr, nach der Erection als zweite Wittve, nur 500 Rbthaler jährlich gebührt.

Hwidkilde d. 30sten Junii 1826

Fritz v. Holsten
(L. S.)

(Original i Holstenhuus Arkiv: LXXXI, Nr. 2.)

OVERENSKOMST MELLEM ADMIRAL HANS HOLSTEN OG MAGDALENE
HOLSTEN, FØDT VON SCHILDEN

Da min inderlig elskte Svigerdatter, min ældste Sønns Kone, Magdalene fød Schilden, af egen Drivt og af Kjærlighed til sin Mand og mig, vil gjøre den Opofrelse af sin egen Formue at betale den Gjæld, der ved Skatterestancer imod Erectionen i min Formands Tid er paadraget Baroniet Holstenhuus, og som jeg ikke ved Laan, der ey maae gjøres paa Baroniet, kan afbetale, hvorimod der ved kongelig Resolution af 6te Januar d. A. er forundt mig Til-

ladelse til i fem Aar successive at afbetale bemeldte Gjæld, saa tilstaaer jeg herved, imod at foranførte hendes Forpligtelse opfyldes, fuld Raadighed og uindskrænket Ejendomsret over Alt, hvad der befindes af Guld, Sølv, Meubler, Linned, Sengeklæder, Porcellain, pp og iøvrigt mig tilhørende Losøre, af hvad Navn nævnes kan, som findes paa begge Hovedgaardene Holstenhuus og Langensøe, med Undtagelse af de faa Ting, der efter Erections-Patentet

UDDRAG AF BREVVEKSLINGEN MELLEM BARON ADAM HOLSTEN
OG HANS FORLOVEDE OG SENERE HSTRU
HELENE VON SCHILDEN

1.

HELENE VON SCHILDEN TIL ADAM HOLSTEN

Mittwoch, den 17ten May 1826. Abends 11 Uhr.

..... Ein Siegelring habe ich schon in Hamburg für dich bestellt und hoffe die selbigen recht bald senden zu können — lieber brächte ich ihn dir selbst. Mutter hat dich recht lieb, mein Adam, und spricht täglich von dir.....

ADAM HOLSTEN TIL HELENE VON SCHILDEN

2.

à Copenhague ce 20 Mai 1826.

..... Mes parents sont, on ne peut plus, heureux de mon choix. Il est impossible de décrire la joie qu'ils en éprouvent et le vif désir qu'ils ont de faire bientôt ta connaissance.....

HELENE VON SCHILDEN TIL ADAM HOLSTEN

3.

(fortsat Søndag 21. Maj)

Itzehoe, den 20ten May 1826, Abends 11 Uhr.

..... Nun schickte er (Oberst Levetzau)⁶⁴ sich an, mir ein treues Bild deiner Familie zu entwerfen, und ich läugne dir nicht, mein geliebter Adam, daß ich für dies Beginnen zitterte, und die

Klokkestreng, broderet af Perler. Efter Udsagn af den i 1918 afdøde Hushovmester Rasmussen skal Broderiet være udført af Baronesse Holsten f. Schilden

LEVETZAU'sche Bosheit fürchtete — doch Gottlob übertraff hier die Wirklichkeit die Bildungen der Phantasie, den[n] der gute Levetzau redete mit Entzücken von deiner Mutter, die er als die trefflichste Frau der Welt schilderte, und bat mich ihr ganz zu vertrauen, da sie die treue Freundin ihrer Freunde sei, und man ihren trefflichen Charakter nicht genug loben könne, welcher wie ihr Zartgefühl sich schon so oft bewährt habe. Dein Vater beschrieb er als ein biederer, klugen, liebenswürdigen, aber sehr zerstreuten Mann, der die allgemeine Achtung genieße. Dein Bruder Fritz sei herzens gut, aber nicht sehr interessant, Emiel aber ein monstrum von Liebenswürdigkeit. — Dein Onkel⁶⁵ stellte er mir wie ein trefflicher, aber nicht so klugen Mann, wie dein Vater, deine Tante aber etwas langweilig vor.⁶⁶ — Die Gräfin Dannskiold⁶⁷ nante er la reine de sa famille und behauptete, ihr betrachtet sie als solche, doch warnte er mich für ihrem Stolz und Intriguengeist. — Deine unverheiratete Tante erhob er sehr,⁶⁸ und was wirklich rührend von

Halskæde med Kors af Jærnfligran, som har tilhørt Baronesse Magdalene Holsten, der bærer dette Smykke paa C. A. Jensens Materi af hende.
Tidligere Skaføgaard, nu Langese

ihm war, schein(!) und(!) seine Warnung für seine Schwiegermutter,⁶⁹ die gleich suchen würde, mich an sich zu ziehen, und bei der er mich sehr bäte, nie ohne deine Mutter oder eine Dame de considération zu erscheinen, da er leider die Bille am besten kenne, que pensez-vous, mon bien-aimé, Adam, de votre oncle manqué. L'arrivé de la princesse⁷⁰ mit un terme à cette belle conversation. — Sie war ausserordentlich freundlich u. besonders gnädig ist sie, nicht genug konnte sie mir erzählen, wie schön Langensee sei, und wie die Königin dich in ihrem letztem Briefe gelobt habe und unsere Verbindung so passend, so vortrefflich finde. Der Prinzessin gefällt du ganz besonders, aber doch nie mand so wie deine Braut.

(fortsat Dienstag d. 23ten).

..... Von mein. theuren Onkel Conrad⁷¹ habe ich dann auch ein so lieben Brief gehabt⁷², wo für ich ihn innig durch dich, mein geliebter Adam, danke. Auch Onkel schreibt mir nur liebes und gutes von dir, die Königin scheint besonders deine Gönnerin, doch hat so gar der König ihm etwas über unsere Verbindung gesagt..... Dein Wunsch ist auch der meinige, und so wünsche auch ich die eine Amtmannsstelle, fürchte aber heimlich, daß die vielen Geschäfte dich mir und der Häuslichkeit entziehen, oder daß dan kein Zeit ist zu unsere beiderseitige Eltern zu reisen, und eine theure Mutter u. Schwester werden doch stets eine Sehnsucht[?] in Anspruch nehmen. ....

4.

SAMME TIL SAMME

Itzehoe, Donnerstag den 8ten Juny 1826.

..... (fortsat 9. Juni) ..... Heute ist es grade ein Monat, daß ich mit dir verlobt bin, siehe nur in dein Ring⁷³, gestern war der verhängnißvolle Nachtigal Abend — wie habe ich die Nachtigal so gewünscht. — Feierst du nicht den heutigen Tag, den du doch gewiss nich[t] vergeßen hast. ....

5.

ADAM HOLSTEN TIL HELENE VON SCHILDEN

(Langeso) le vendredi, 9. Juin 1826 à 8 heures du matin.

..... Te [Tu] verras, au reste, que le bon père est disposé à tout faire pour nous. Nous avons fait un arrangement par écrit, par lequel il m'a donné la libre disposition de toute la Baronie et tous les revenus, moyennant quelque rétribution annuelle que je suis parvenu à déterminer à une somme fixe, qui, avec le douaire de ma tante⁷⁴ y compris, ainsi que toutes les autres prestations, ne dépassent aucunement la moitié des revenus. — Ma mère ne pouvait pas encore finir ses affaires domestiques à Copenhague, mais elle me rejoindra dans 8 à 10 jours ici à Langensé, pour arranger tout pour la réception de ma chère Hélène. — Tu trouveras la maison assez-bien fournie en tout, à l'exception, comme je t'ai dit, du linge et du nappage d'argenterie. Il-y-a toujours assez pour le moment et mes parens et moi nous en avons donc eu assez(!) l'année passée; mais mon père croiht[!], comme j'avais cru moi-même, que les revenus annuels ne suffirent pas pour faire des achats. Au reste la somme qu'il faut pour cela n'est pas considérable et ce sont des choses qui conservent leur valeur. — J'aime souvent à faire la distribution des chambres ici, de manière que nous pouvons nous y plaire tous. — Il faut te dire d'abord que les plus jolis appartemens sont au rez-de-chaussée; un vestibule, qui donne sur une cour couverte de gravier, ouvre le chemin par trois portes à toute la maison celle vis-à-vis de la porte d'entrée donne une issue à une jolie salle qui donne sur le jardin et qui est de plein pied avec celui-ci. Le jardin tout-à-fait dans le genre du LANDSCAPE-GARDENING des anglais c. à. d. qu'on ne sait point si c'est un parc ou un jardin et offre des sites assez beaux & variés bien qu'un peu enfermé, ce qui donne un caractère d'hermitage paisible à tout ce qui entoure cette maison. A droite de la salle de jardin est un cabinet qui touche au salon et à une chambre à coucher en vert, qui vraiment est extrêmement jolie et donne également sur le jardin. Cette chambre & le cabinet pourra convenir à Ta mère & à Army, et quand elles n'y sont pas, peut-être à toi-même. De l'autre coté de la salle de jardin est une piece, qui correspond au cabinet; celle-ci sera très-jolie pour Toi et je désirerais beaucoup, que tu m'envoyasse[s] le joli papier et les bordures dont Tu me parles pour pouvoir faire arranger cela avant Ton arrivée. Il faut pour la tapisserie 88 AUNES CARRÉES ET 199 AUNES DE BORDURES. Il-y-a deux portes. Si vous voulez quelques ornements au dessus des portes, vous pourrez chercher quelques paysages ou autre chose, ou si cela ne Te convient pas peut être aussi du même papier que le reste. — J'écrirai à Ahlhusen, Hotel du nord à Kiel, pour le prier de le faire parvenir par la première occasion à Faabourg. Ce cabinet est contigu à une chambre, qui sera bonne pour chambre à coucher à coté de laquelle est ma garde-robe et ma chambre à écrire. Nous serions alors très-près l'un de l'autre, et nous aurons par la l'avantage d'être dans le voisinage de Ta mère & d'Arminie, quand elles viennent ici. Il faut terminer aujourd'hui comme je dois aller à Odense où la tante⁷⁴ m'attend à dîner.

à 11 heures du soir

De retour ici dans ce moment-ci je n'ai pu me défendre de faire une tourné(!) dans le jardin qui est délicieux par le beau temps qu'il fait. Ah, mon Hélène que n'est tu point ici? Il ne peut manquer, que Tu ne trouve Langensé joli. — J'ai trouvé la Tante de très bonne humeur.....

Blyantstegning af Baronesse M. Holsten f. Schilden

Fra lille Album, tidligere Ravnholt, nu paa Langesø

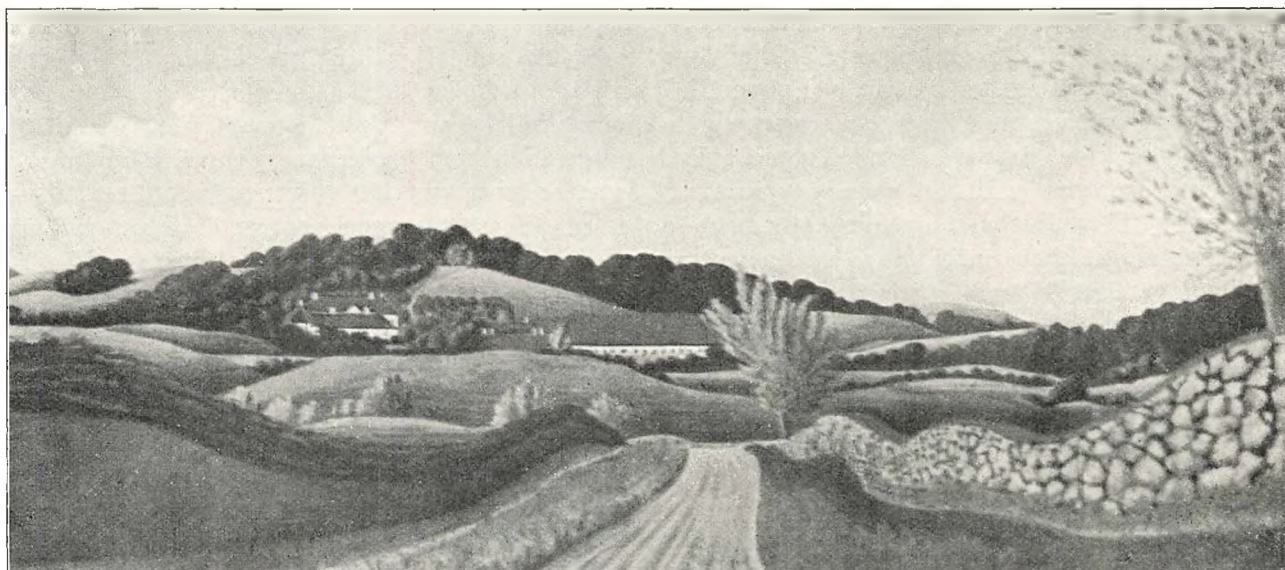
HOLSTENSHUUS FRA NORDVEST

S. L. Lange 1800

HOLSTENSHUUS FRA SYD

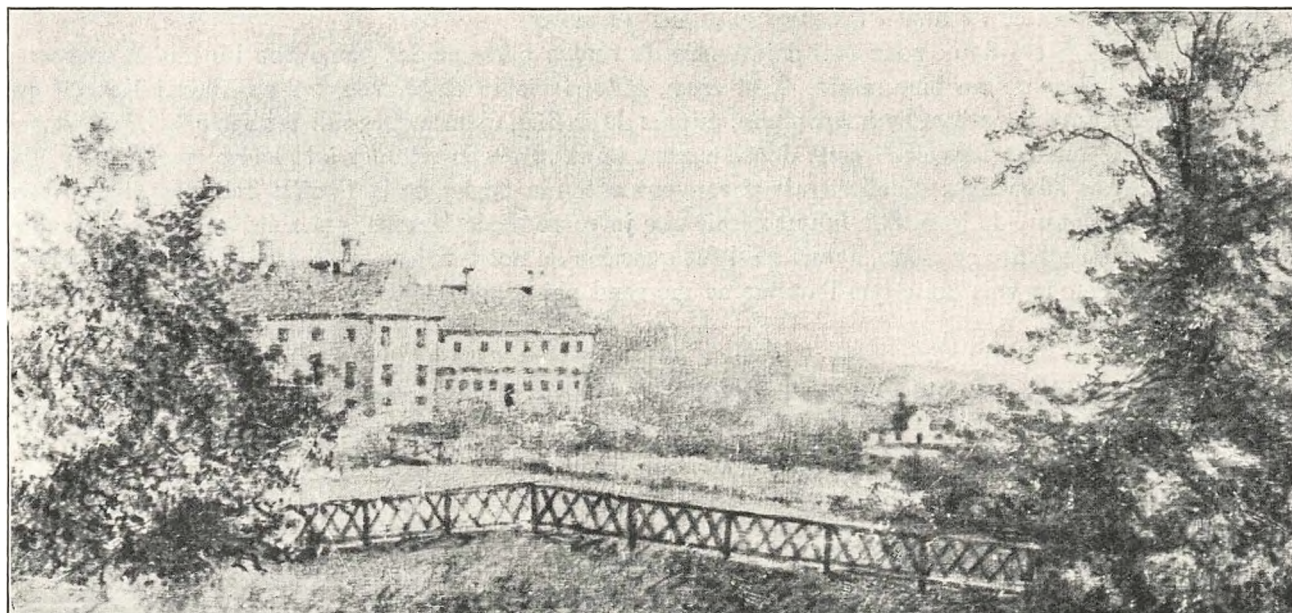
Det kongelige Bibliotek

Gouache

FRA KATTERØDVEJEN

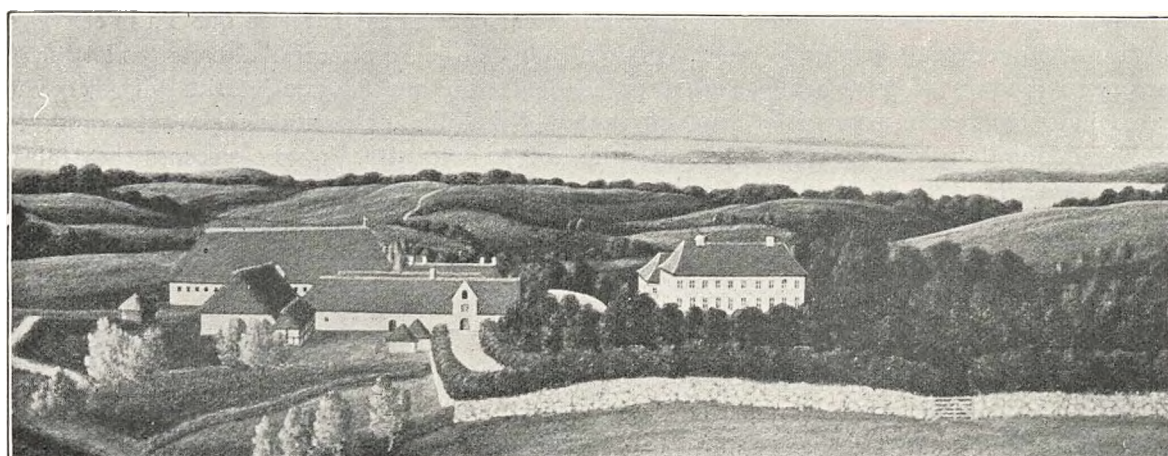
Holstenshuus

Tegning paa en Træeske

HOLSTENSHUUS, SET FRA GROTTEN

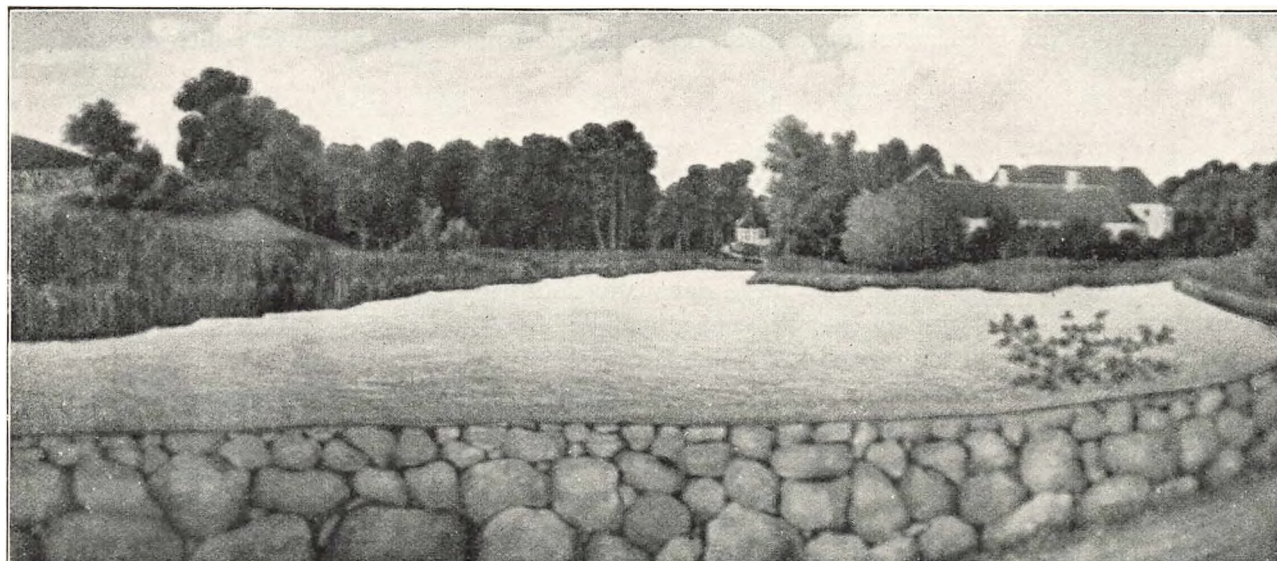
Langesø

Gouache fra ca. 1840

UDSIGT FRA DYREHAVEN

Nationalmuseet

Gouache

MØLEDAMMEN OG DET GAMLE HOLSTENSHUUS

Holstenshuus

(fortsat) Le Samedi, 10 Juin à 6 heures & demie du matin.

..... Qu'il est doux pour moi d'entendre de toutes parts et des personnes les moins suspectes d'exagération, l'éloge de ma bien-aimée. C'est ainsi, qu'une vieille tante, veuve d'un amiral Kaas,⁷⁵ qui depuis quelques années est établie à Apenrade, auprès de sa fille, épouse du bailli Stemann⁷⁶ et belle-soeur de la dame d'Honneur à Itzehoe,⁷⁷ écrit dernièrement à ma mère, en reponce à la lettre, par laquelle elle lui annoncé(!) nos fiançailles; qu'elle avait si souvent entendu parler de la famille Schilden et que tout le monde en disait tant de bien. Son hôtesse était une juive nommée Marens, qui a été autrefois à Itzehoe et qui avait dit en mainte occasion, avant qu'il fût question de notre union: und besonders Fräulein Lehnchen ist ein Engel. Je vois donc que l'amour ne me rend point aveugle et que tout le monde admire ce que j'idolatre.

à midi

Me voila de retour d'une tournée que j'ai faite dans le bois où il-y-a eu avant-hier un encan de chênes, et où les acheteurs sont venus aujourd'hui chercher ce qu'ils ont acheté. J'ai erré ensuite seul dans les délicieuses forêts de hêtres.

..... au bord de notre joli lac, couronné de bois qui vraiment, à ce qu'on m'a dit, rappelle les rives de lac du Genève; .....

Mon projet est de quitter bientôt cette jolie campagne, pour aller à Holstenshuus, où j'ai des affaires qui m'y appellent et aussi pour faire la connaissance de Ta cousine WILHELMINE HOLSTEIN⁷⁸ et renouveler celle de son époux. Ceux-la Te connaissent pourtant. Ici il-n'y-a personne avec qui je pourrai parler de toi, bien que tout le monde surtout les paysans désirent tant Te voir. Je ne crois pourtant pas que cela puisse se faire avant la fin de la semaine prochaine. J'attendrai par conséquent la lettre que Tu m'écriras peut-être mardi prochain encore à Odense le Jeudi. Vendredi prochain je Te prierai d'adresser tes lettres à Holstenshuus par Faabourg. — Je ne sais pas si j'ai oublié de Te dire que Pauline & Fritz qui ont quitté Copenhague 4 jours avant moi, sont arrivés sains & saufs à Hvidkilde, où on les a reçu avec une espèce de fête; une procession de paysans à cheval doit être allée à leur rencontre. Toute ces scenes théatrales sont faites pour amuser Pauline. L'essentiel est qu'elle se porte assez bien. Fritz viendra à Odense un de ces-jours-ci. Je compte l'amener avec moi lorsque mon heureuse étoile me conduira la prochaine fois dans le Holstein. .... Fais, je T'en pris, mille complimens à Ton excellante mère & à ma bonne & douce soeur Arminie. Tu ne sauras leur dire trop de belle choses de ma part. ....

6.

HELENE VON SCHILDEN TIL ADAM HOLSTEN

Mittwochen den 14ten Juny [1826] Nachmittags 4½ Uhr.

..... Heute habe ich nun endlich dein Siegelring erhalten u. wollte ihn mit ein[er] klein[en] Arbeit, die ich für dich mit großer Freude gearbeitet habe, senden, doch da erfahre ich so eben, daß vor nächsten Dienstag kein fahrende Post nach Fühnen geht, mit der ich dir den auch wieder schreiben werde, hoffentlich sagst du mir noch zu vor, ob ich mein Packschen nach Foburg oder Odensee adressiren soll? . . .

7.

ADAM HOLSTEN TIL HELENE VON SCHILDEN

Holstenshuus, ce 19 Juin 1826

..... Ma mère a eu une audience de la Reine avant que de partir. Elle a beaucoup parlé de Toi et a dit, que sa soeur à Itzehoe⁷⁹ aimait beaucoup Toi & Ta famille et lui dit tant de bien nommément de Toi. La Reine lut une lettre de sa soeur à ma mère, dans laquelle il paraissait que la Princesse voit d'un oeuil gracieux notre union et dit en même temps aussi un peu de bien de moi, ce que je dois entièrement à Toi mon amie & à l'amour que tous ceux qui Te connaissent, Te portent. Quelle bonté ne me montrent pas tous Tes parens. La lettre cordiale me fait vraiment désirer de faire la connaissance de ta bonne soeur Emma.⁷⁹ — Je suis bien fâché d'avoir manqué Ton cousin Holstein à Trollebourg. Il était parti la veille de mon arrivée ici. La cause de son départ précipité était que son épouse ne l'avait point accompagné ici. De sorte que je n'ai pu faire la connaissance de l'aimable Wilhelmine.⁷⁸ — I'était tellement troublé lors de l'expédition de Ta dernière lettre, que j'ai oublier de repondre à plusieurs questions que Tu me fis entr'autres, par rapport à Ta femme de chambre. — Celle-ci a eu auparavant sa chambre dans le corps de logis même, au dessus de la chambre à coucher que je proposais pour Ta mère & Army, ou quand Elles

n'y sont pas, pour Toi. — Si nous avons chez nous ces chers parens, il-y-a une petite chambre dans un entresol tout près de la nouvelle piece que j'espère pouvoir être tapissée pour ton arrivée et hélas je crains que l'on pourrait tapisser toute la maison avant que cela n'aura lieu. — N'ayant pas le talent du dessin et non plus son faible remplaçant, celui du genre descriptif, je tacherai pourtant d'ébaucher tant bien que mal le site de cette maison de campagne, qui, au dire de tout le monde offre des beautés peu communes ici. La maison, un peu délabrée et exigeant pour pouvoir être habitée durant la saison rigoureuse, une grande réparation ce qui dépasserait pour le moment beaucoup mes moyens, consiste en trois ailes, dont deux sont très vieilles, la troisième de la quelle je T'ecris ces lignes est assez solide quant aux murs. Le tout ressemble à un vieux château de chasse. — Au bout de cette aile sont trois pieces, qui sont très gaies, et si Tu veux, même jolies par les belles vues, qu'il-y-a de tous les cotés. Ce sont un salon avec deux petits cabinets vraiment charmans dont l'un a la vue sur la mer et l'île d'Ærøe assez près, l'autre sur le jardin qui est assez joli et sur une colline où pait toujours un troupeau de daims, et dont le sommet est couronné de vieux hêtres. Cette hauteur qui est un des points les plus élevés dans notre île et qui sert aussi de marque aux navigateurs, présente une des plus belles vues que je dois avouer avoir jamais trouvées surtout dans nos pays ordinairement plats et peu coupés. Mais ici Vous avez adossée à une foret épaisse cette colline ordinairement couverte de daims puis encore dans la proximité, au pied de la hauteur, le jardin, la maison, puis un terrain ondoyant et boisé, d'un coté, une vaste vue sur une plaine qui ferme l'horizon, et qu'une trentaine d'églises & de maisons de campagne vivifient d'une manière agréable; devant vos yeux se déploie de l'autre coté la mer qui ceint pour ainsi dire cette presque île coupée de bois et de champs. — Une quantité d'îlots avec les îles d'Aerøe & d'Als qui ne sont qu'à 2 milles de la côte et où par conséquent on peut discerner les objets variés, rend ce paysage, qui mérite le nom de panorama, un des plus riens & des plus variés que l'on puisse s'imaginer. La ville de Faabourg & le Château de Hvedholm, demeure de Bille Brahe, embellissent aussi comme points de vue cette contrée. Je suis sûr que Tu ne trouveras point ma description ébauchée, au dessus de la réalité. Et souvent, étant à Holstenshuus, je ne sais pas si je devais me décider pour y rester toujours, aussi à cause de l'agréable voisinage; mais tout bien considéré, la balance penche vers Langensé, ou le CONFORT et la belle distribution de la maison, le site paisible et riant surtout pour ce qui concerne les entours les plus proches de la maison, doivent nécessairement l'emporter pour un séjour prolongé. Mais cela n'empêche pas que nous pourrons de temps en temps faire un séjour à Holstenshuus ce qui est très facile sans déplacer le ménage, car il-y-a ici la femme de Jardinier, qui a été anciennement cuisinière et qui s'en acquitte à merveille et beaucoup mieux que l'insupportable ménagère à Langensé, que je T'ai dit que nous ne pouvons garder que cet été et qu'alors Tu pourras Toi même mieux voir de Tes propres yeux ce qui Te convient et ma mère Te sera à cet égard un excellent guide surtout s'il fut possible que Tu vinsses ici pendant que la bonne mère y est encore. — ...

8.

HELENE VON SCHILDEN TIL ADAM HOLSTEN

Itzehoe, Donnerstag dem 22e. [Juni 1826] Abends 11 Uhr.

..... (fortsat Freitag Morgen) ..... Wahrscheinlich reisen wir den 2ten July nach Kiel, und ich zweifele gar nicht, daß du mich nicht dort empfangen, oder daß so gleich zu uns reisen wirst. — Du weist, wie so gerne ich immer in Kiel war, u. wie viel froher werde ich noch dort sein — mit welcher Freude werden wir das Zimmer des alten Kammerherrin R[antzau] betreten, wo wir uns zuerst ERKANNTEN. ....

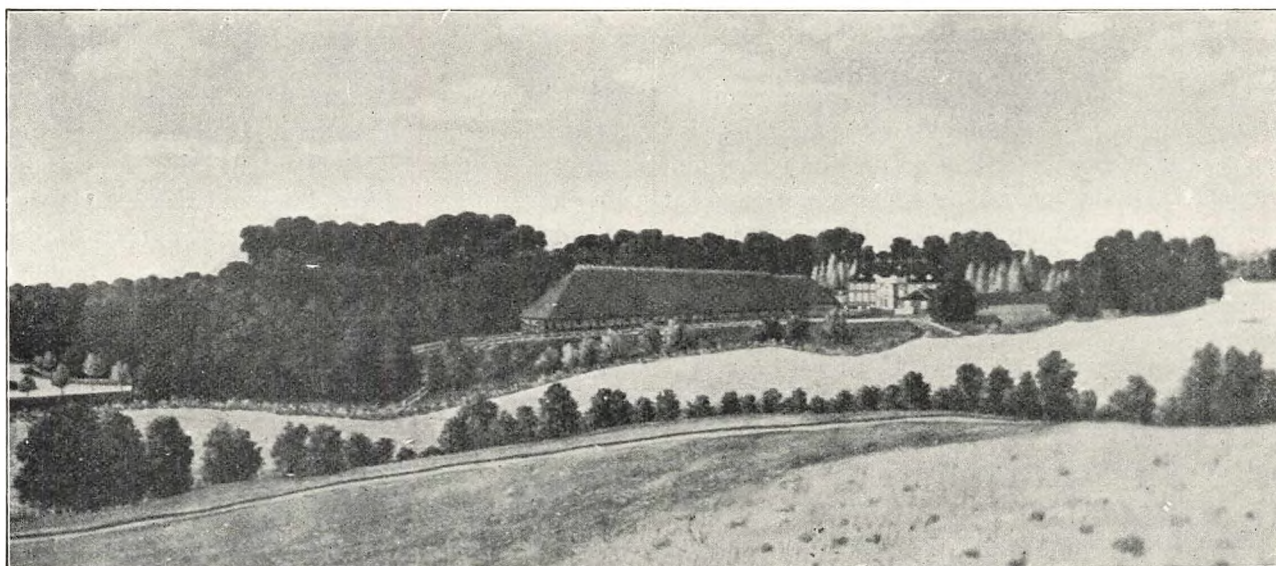
Wie freundlich du über meine Mutter schreibst, davon auch erkenn ich dein mildes Herz und deine Liebe zu mir, denn noch ein mal wiederholle ich dir, was du ihr thust, thust du auch mir, und in ihr kanst du auch mich lieben, da ich mit kindlicher Anhänglichkeit an sie henge. — Freilich, ich läugne es dir nicht, muß man bei ihr das Gefühl unter ein etwas rauhen Außenseite suchen, ihre Lebensansicht ist nicht die meine, und ihr Character swingt sich ebenso wenig zur Phantasie noch zur Esthetick, deren verschönenden Farben sie gänzlich verschmählt. — Doch ist sie darum nicht weniger vortrefflich, und je mehr du sie kenst, je mehr muß du sie ehren, ohne darum ihre Fehler zu übersehen. ....

9.

ADAM HOLSTEN TIL HELENE HOLSTEN, FØDT VON SCHILDEN

Copenhagen, 31 Octobre 1828.

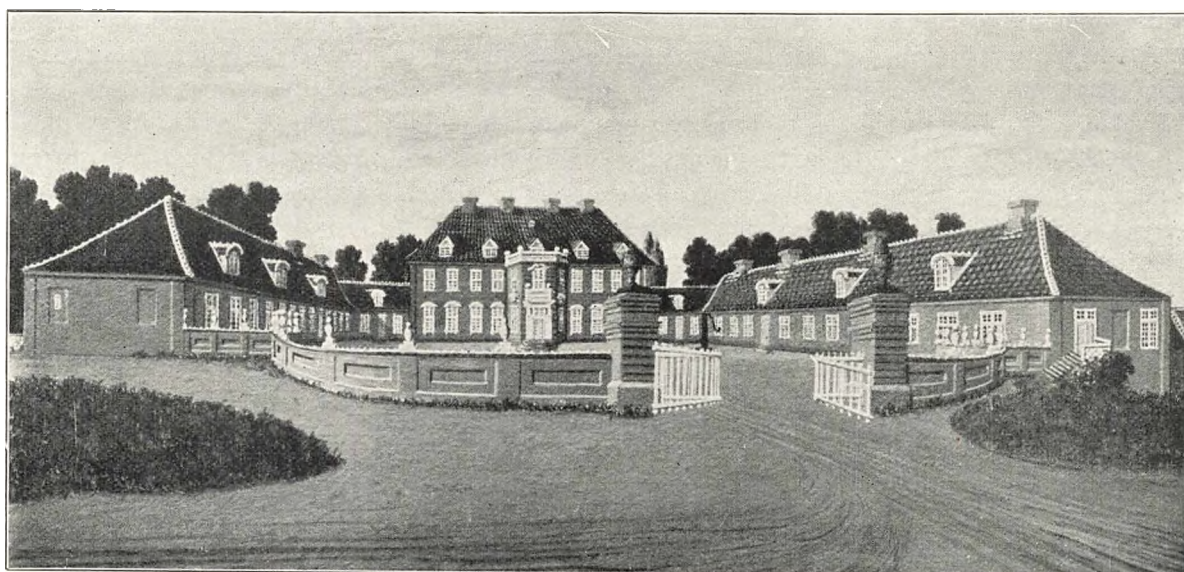
..... Tu sauras sans doute déjà, que le Roi m'a donné aujourd'hui la clef avec dix à douze autres, entr'autres C. Schimmelmann,⁸⁰ le veneur Bülow de Pinneberg⁸¹ — Heindr, Holstein a été fait

Akvarel fra ca. 1830

LANGESØ

Holstenshuus

Gouache fra ca. 1830

LANGESØ

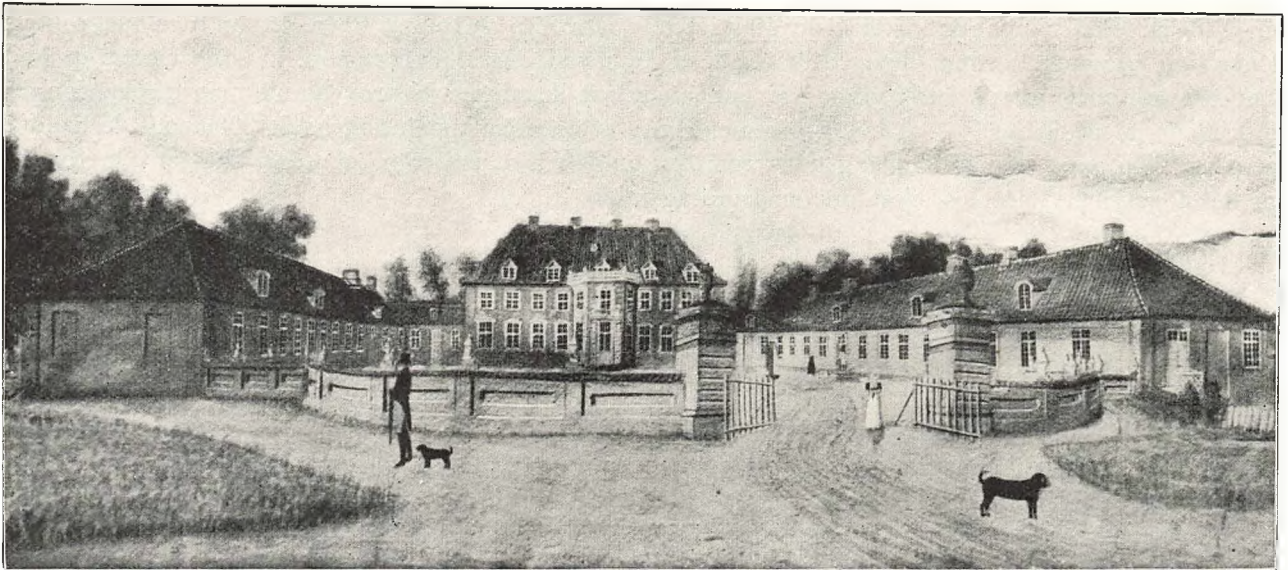
Nationalmuseet

Akvarel

LANGESØ FRA ØST

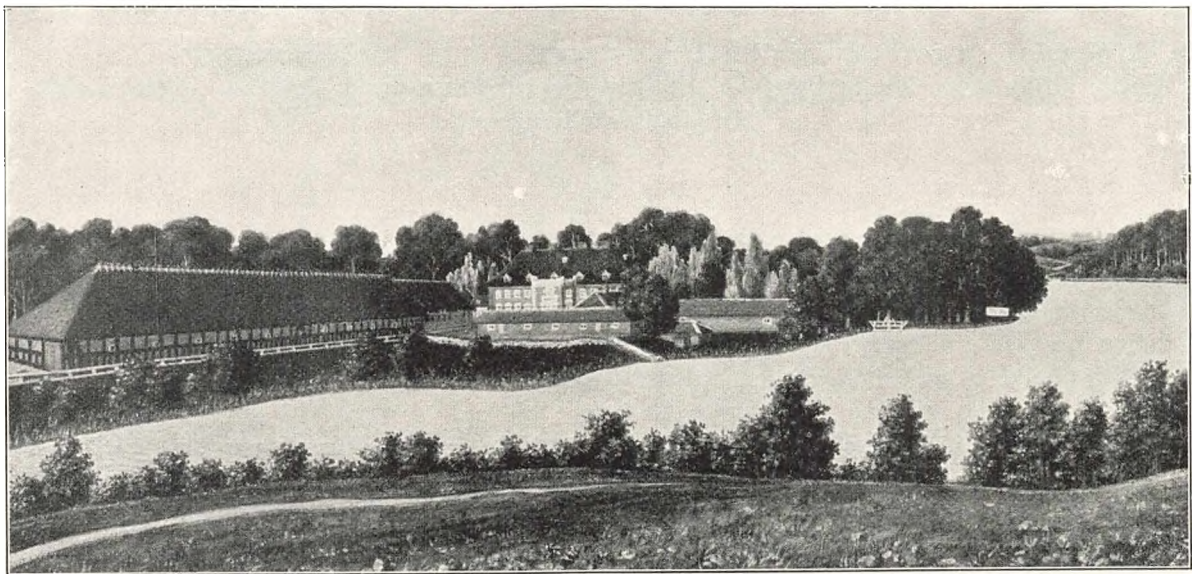
Windings Samling. Kgl. Bibl.

Akvarel fra ca. 1830

LANGESO

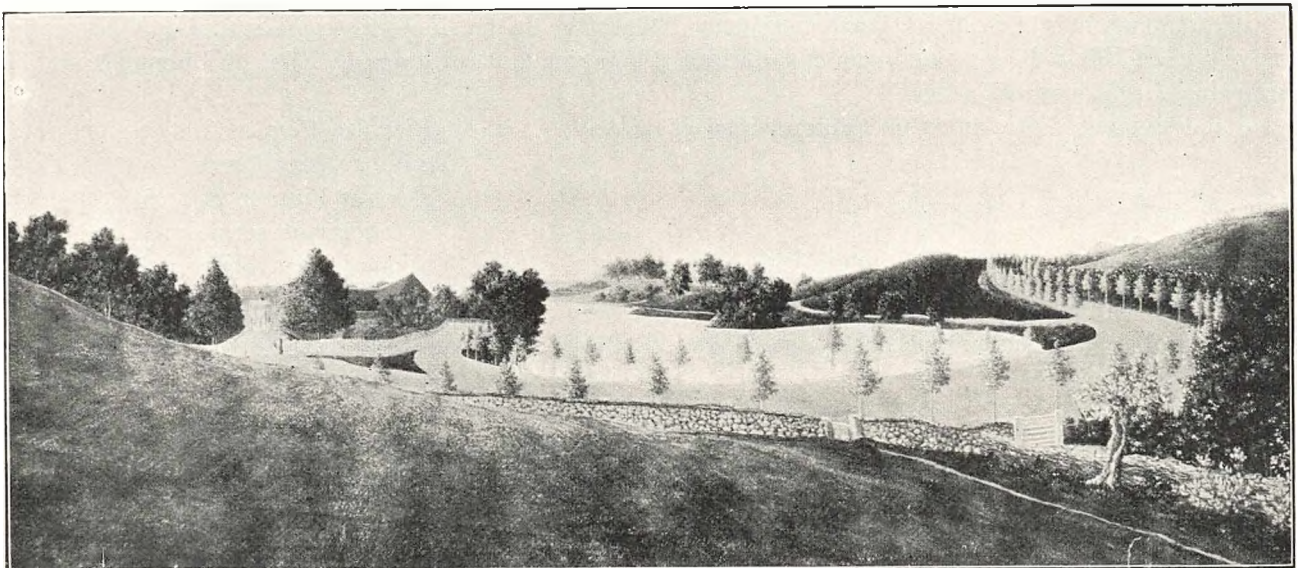
Holstenshuus

Gouache fra ca. 1830

LANGESO

Nationalmusæet

Akvarel

LANGESO FRA ØST

Langeso

veneur de la Cour⁸² comme Kronstein⁸³ qui était ici sans pouvoir paraître à la Cour sans un titre quel conque. Il n'y-a-eu que deux cordons bleu, le Prince F. d'Augustenbourg⁸⁴ et Stemann.⁸⁵ — La charge qu'on a donnée à ton oncle est une plus grande faveur, quand on l'examine de près, que le nom d'échanson mit en droit de le considérer.⁸⁶ — Car premièrement on y attache les appointemens de 3000 ecus de banque, en second lieu on a voulu indiquer par là, combien on désire sa présence ici, sans pourtant le fixer ici par des fonctions véritables, c'est une sinécure agréable. . . . .

(Originaler paa Langesø.)

DIVERSE BREVE

1.

GEHEJMESTATSMINISTER NIELS ROSENKRANTZ TIL BARON A. C. HOLSTEN

à Coph. ce 14. Decembre 1818.

J'ai été fort aisé, Monsieur, de pouvoir contribuer à q[uel]que soulagement pour Vous en faisant valoir Votre application & Votre sage conduite auprès du Roi. En continuant comme Vous avés commencé Vous pouvés être sûr de faire honneur à Votre nom & plaisir à Vos parents.

J'y prendrai la part la plus sincère.

Ma femme n'a point reçu de lettre de la part de Mad. de Suckleben. Veuillez lui faire agréer mes hommages.

Mr. de Krabbe⁸⁷ est censé être parti le 17. du courant.

N. Rosenkrantz.

Udskrift: à Monsieur, Mr. le Baron de Holsten, Gentilhomme de la Chambre, à Stockholm.

(Original paa Langesø.)

2.

BARON A. C. HOLSTEN TIL STATSMINISTER GREVE ERNST SCHIMMELMANN

A Copenhague ce 8. Septembre 1825.

Monsieur le Comte,

La bienveillance, dont Votre Excellence m'a déjà donné tant de marques m'encourage à réclamer son intercession gracieuse auprès du Roi notre auguste maître pour appuyer ma très humble demande d'un congé prolongé jusqu'à l'arrangement définitif d'affaires de famille qui exigent indispensablement ma présence personnelle.

Ce n'est qu'un motif d'une telle urgence qui puisse m'engager à solliciter une dispensation momentanée du service du Roi. Dix années que j'ai eù l'honneur de servir dans la carrière diplomatique en qualité de secrétaire de légation à Stockholm et à Berlin où l'absence des ministres m'a souvent fourni l'occasion de gérer les affaires de la légation me font espérer que Sa Majesté le Roi daignera agréer ma demande de m'employer de nouveau dans cette carrière que les circonstances m'empêchent de poursuivre pour le moment.

Je prends la liberté d'offrir à Votre Excellence l'hommage de ma sincère reconnaissance de l'indulgence avec laquelle Elle a bien voulu juger mes faibles efforts pendant le temps que j'ai eù l'honneur de Lui adresser de relations officielles.

J'ai l'honneur d'être avec un profond respect

Monsieur le Comte

de Votre Excellence

le très humble & très

obéissant serviteur

Adam Holsten

A Son Excellence

Monsieur le Comte de Schimmelmann.

(Original i Schimmelmann'ske Papirer, Pakke 17. Breve til Ernst Schimmelmann fra danske Diplomat. (RA).)

3.

RIGSGREVE CARL ÆMILIUS RANTZAU TIL RASTORFF TIL BARON A. C. HOLSTEN

à Rastorff ce 16 de Mai 1826.

Monsieur le Baron.

Je vous prie d'agréer l'assurance de ma vive reconnaissance d'avoir bien voulu me donner la nouvelle de Votre union avec Mademoiselle Schilden. — J'ose me flatter que mon aimable cousine soit bien con-

vaincue, que moi et tous les habitants de Rastorff, prennent la plus vive part à son bonheur, qu'elle vient d'assurer, en s'unissant à Vous, Monsieur le Baron.

Je Vous prie en même tems, Monsieur, de recevoir mes félicitations les plus sincères, en Vous persuadant que ma famille saura apprécier l'honneur de Vous compter parmi ses membres.

C'est avec la plus haute considération que j'ai l'honneur d'être, Monsieur le Baron,

Votre très humble et très
obéissant Serviteur

C. Rantzau.

(Original paa Langesø.)

4.

KAMMERHERRREINDE S. M. FRICCIUS V. SCHILDEN, FØDT RIGSGREVINDE RANTZAU TIL ADMIRAL, BARON HANS HOLSTEN

Itzehoe den 18. Mai 1826.

Ihr gütiges Brief Herr Kammerherr! hat meinen mütterlichen Herzen sehr wohl gethan. Ihre und Ihrer Frau Gemahlin gütige Zustimmung zu der Verbindung Ihres Herren Sohns mit meiner Tochter erhöht und begründet das künftige Glück dieser beiden jungen Leute um vieles. Ich kann mich nur zufrieden fühlen zu dieser Verbindung, da gegenseitige Liebe und Zuneigung dieses Band knüpfte. Obzwar ich garnicht das Glück habe, Ihren Herren Sohn genau zu kennen, so verspricht der gute Ausdruck seines Gesichtes — und die Grundsetze, welche er äussert, mir viel von der Güte und Redlichkeit seines Characters.

Von meiner Tochter darf ich hoffen, daß auf ihrer Seite sie alles thun wird, um den Mann, welcher mit ihr Freude und Leid tragen wird, glücklich zu machen.

Ich fühle mich sehr glücklich und geschmeichelt, meine Tochter in den Händen eines liebenden Vaters und einer sorgsamen Mutter übergeben zu können, für denen ich unbekannter Weise viele Hochachtung hege. Seien Sie, Herr Baron und Ihre Frau Gemahlin, meiner Tochter das, waß ich ihr bis jetzt war, eine treuer Rahtgeber; in der neuen Lage, worin sie treten wird, bedarf sie dis; — und nur dieser Gedanke kann mich bei dem Gedanken der Trennung beruhigen.

Gewiß wird sich meine Tochter bemühen, sich Ihrer beiderseitigen Liebe würdig zu machen, und sie wird suchen, die Eltern ihres Mannes das Leben so sehr, wie es in ihren Kräften steht, zu versüßen.

Unbekannterweise bitte ich mich Ihrer Frau Gemahlin zu empfehlen, und versichert zu sein, daß ich immer mit vieler Hochachtung verbleiben werde Ihre ergebene Diener

M. v. Schilden

geboh: Gräfin zu Rantzau.

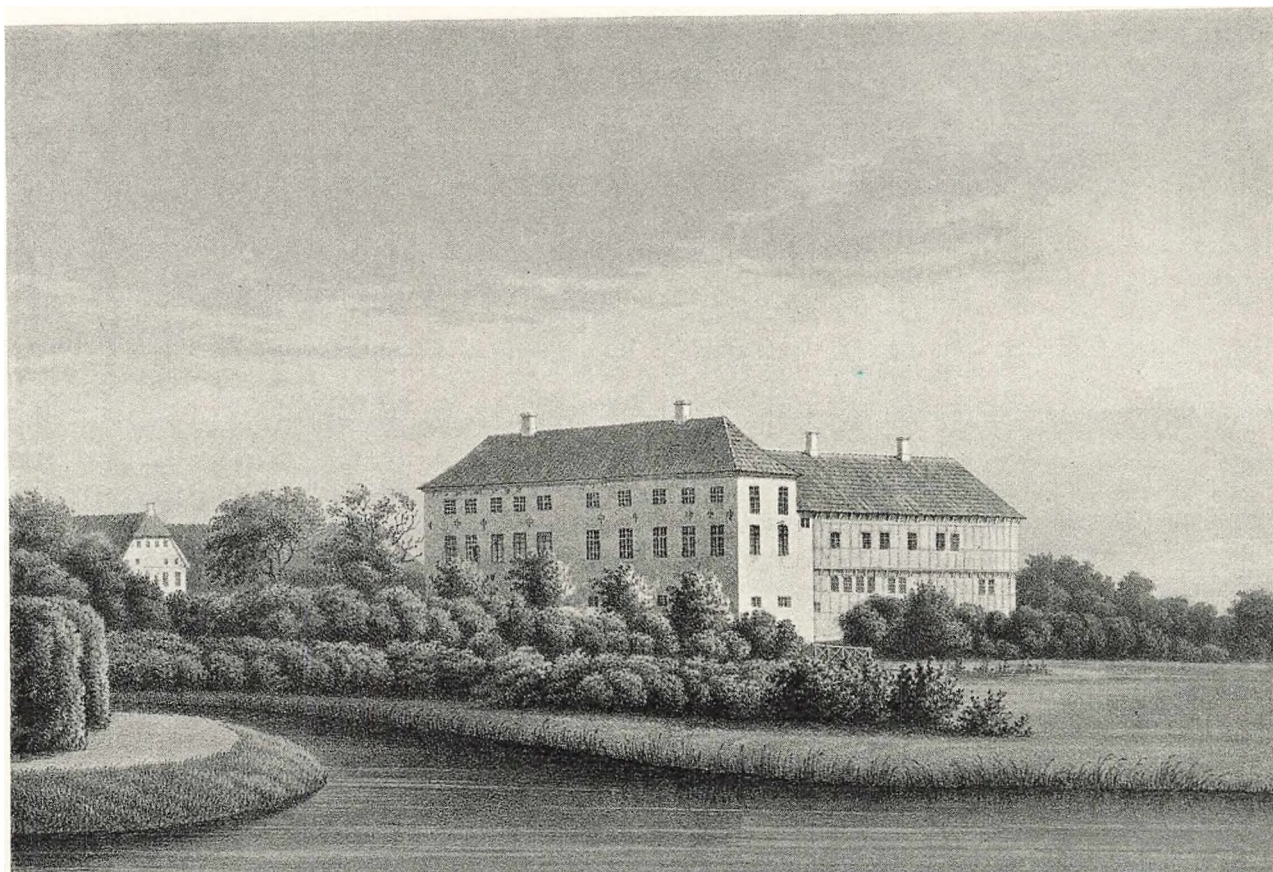
(Original paa Langesø.)

5.

STATSMINISTER, GREVE CONRAD RANTZAU TIL MAGDALENE FRICCIUS VON SCHILDEN

Kopenhagen d/20. Mai 1826.

Wenige Augenblicke, mein bestes Lenchen, sind mir hier übrig aber eine dieser wenigen sey dir gewidmet, um dir meine innige Freude über deinen lieben Brief u. meinen herzlichen Glückwunsch auszudrücken. Ich hoffe, du wirst es bei deiner guten Mutter entschuldigen, daß ich ihre beiden lieben Briefe erst später beantworte. Gestern Abend habe ich deinen Baron von der Zollbude, wo er ans Land stieg, nach seiner Wohnung gebracht u. mich über seine herzliche u. aufrichtige Liebe zu dir innig gefreut. Gott wird geben, daß Ihr beide recht glücklich werdet, denn Ihr beide werdet, jede auf seiner Weise, thun, was dazu erforderlich ist, um glücklich zu werden. Ist doch der Entschluß Euer eigener freier Wille, u. seydt Ihr beide ganz gewiß völlig geeignet, um Euch einander glücklich zu machen. Hier ist Jedermann über Eure Verbindung sehr erfreut, da der junge Mann allgemein geliebt u. geachtet ist. Die Königin hat mir sehr freundlich darüber gesprochen u. sogar der König hat mir ein Wort darüber gesagt. Alles was ich sonst in Hinsicht deiner Verbindung u. der Sicherstellung deiner Lage hier thun kann, werde ich mit großem Vergnügen besorgen; kann doch nichts in der Welt mir so sehr am Herzen liegen als dein Glück, mein bestes Lenchen. Möchte ich doch nun auch bald für Arminchen gleiche Freude erleben, u. erfahren, daß Eure gute Mutter im Genuß Eurer Glückseligkeit auch selbst recht glücklich würde. Mit mir geht es hier sehr gut; alle Herrschaften überhäufen mich mit Güte u. Huld, weit mehr wie ich verdiene, u. Jedermann erzeigt mir hier ausgezeichnete Höflichkeit. Dabei werde ich aber wahrhaft gehetzt, denn

Fra Prospecter af Danske Herregaarde ca. 1859

HOLSTENSHUUS

Fra Prospecter af Danske Herregaarde ca. 1853

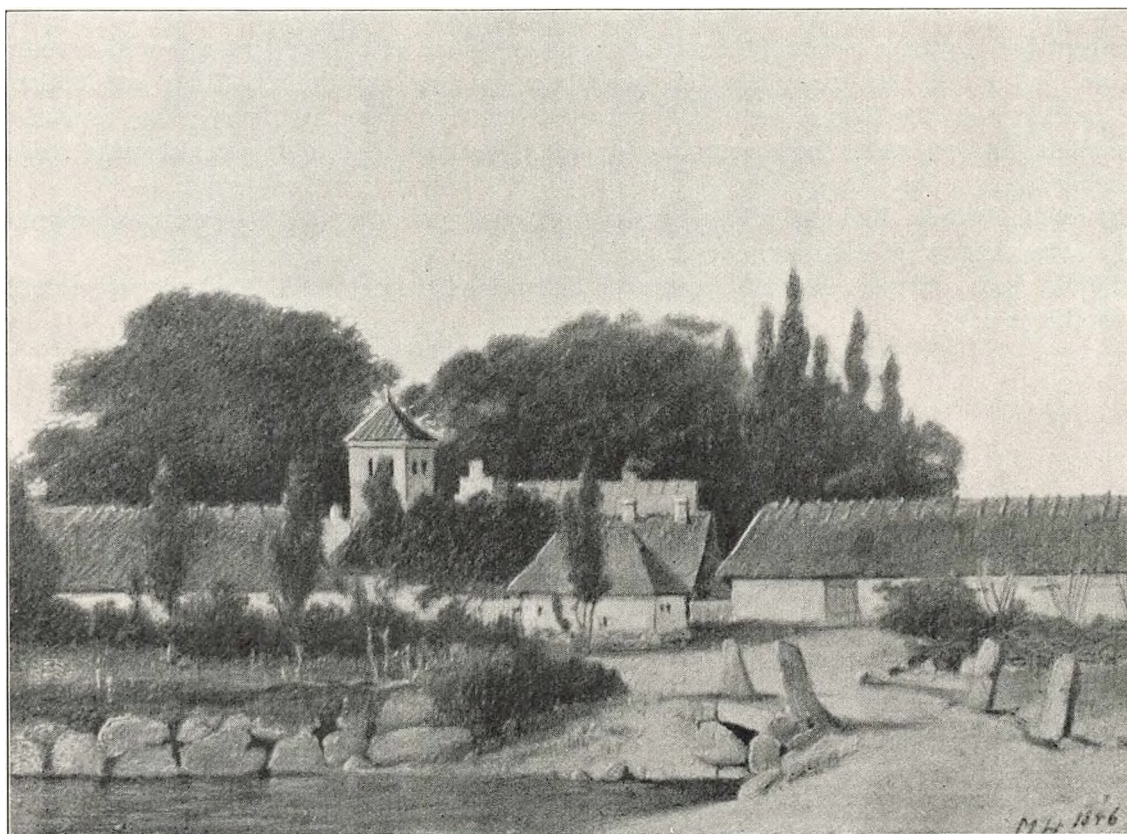
LANGESØ

Blyantstegning af Baronesse M. Holsten f. Schilden

Fra et lille Album, tidligere Ravnholt, nu paa Langesø

DIERNISSE KIRKE OG HOSPITALSBYGNINGERNE

sign. M. H. (Magdalene Holsten) 1846. Lille Maleri

VIGERSLEV KIRKE

Skafogaard

da noch alle Reiseanstalten bis zu unserer Ankunft ausgesetzt waren, so giebt es nun auch d[er] kleineren u. größeren Geschäfte [in] Menge. Mein kleiner Prinz gefäl[lt] mir recht gut u. ist sehr freundlich gegen mich. Allernechst[?] wird die Confirmation seyn, ich werde aber erst mein Amt kurz vor der Abreise antretten, was mir sehr angenehm ist⁸⁸. Grüße herzlich deine Mutter, Arminchen, Fräulein Mathilde, Eckhof⁸⁹ u. alle, die an mich denken, der Prinzes⁷⁰ meinen Respect. Ich umarme dich mit aufrichtiger Liebe, der deinige

Rantzau.

(Original paa Langesø.)

6.

ENKEGREVINDE HENRIETTE DANNESKIOLD-SAMSØE, FØDT KAAS, TIL MAGDALENE VON SCHILDEN

Mademoiselle!

ce 29 Mai 1826.

C'est avec un vif sentiment de reconnaissance, que j'ai reçu l'aimable lettre, que vous avez bien voulu m'adresser, je ne vous dirai pas, qu'elle est venue ajouter aux idées flatteuses, que j'avais déjà conçues de vous, car d'après la description que mon neveu m'en a faite, et que j'ai entendu avec tant de plaisir, je savais vous apprécier; mais je suis charmée qu'elle me prouve, l'occasion de vous exprimer combien nous nous félicitons tous, et moi particulièrement de l'heureux évènement, qui en assurant le bonheur de notre cher Adam, repandra tant d'agrément dans notre famille. —

Agréez donc, Mademoiselle, mes sincères félicitations et croyez moi déjà

Votre

bien dévouée

Henriette Danneskiold Samsøe

(Original paa Langesø.)

7.

BARONESSE MAGDALENE HOLSTEN, FØDT SCHILDEN TIL PRINSESSE JULIANE AF HESSEN-CASSEL

Breitenbourg, le 4 août 1826.

Madame!

A la veille de partir je m'empresse d'adresser ce peu de mots à Votre Altesse, qui, quoique bien faiblement, doivent Lui exprimer mes humble remerciements de toutes les bontés dont Elle a bien voulu m'honorer et qui ont embelli mes jours en m'en laissant le souvenir le plus doux. — Bien que l'union que je viens de contracter m'offre l'assurance d'un bonheur aussi parfait qu'on le trouve ici bas, ce n'est qu'avec des regrets bien sincères que je remets aux pieds de Votre Altesse, l'ordre de notre chapitre, qui m'étant remis par Ses mains m'est devenu bien cher et qui jusqu'à présent a fait ma gloire. —

Ayant rendu l'ordre à Madame la Prieure je n'ai pu résister un désir de me recommander aux bonnes grâces de Votre Altesse, et d'implorer Sa bienveillance qui me comblera de bonheur. —

Je supplie, Votre Altesse, d'agréer l'assurance du profond respect et de la plus haute considération avec la quelle je suis,

Madame,

de Votre Altesse

la très humble, très obéissante

et très soumise servante

Helene Holsten

née de Schilden.

(Koncept eller Afskrift paa Langesø.)

8.

BARON A. C. HOLSTEN TIL RIGSGREVE CONRAD RANTZAU

Odense den 4ten März 1829.

Ich beeile mich, Ihnen das für uns so glückliche Ereigniß von der glücklichen Entbindung meines geliebten Lehnchens gestern Abend um 10 anzuzeigen. Lehnchen ist nach den Umständen recht wohl und der kleine Junge sehr gesund und groß; obgleich die lange Zeit, worin sie litt und die Nothwendigkeit ärztliche Hülfe anzuwenden, das Gegentheil einen Augenblick befürchten ließ. — Daß dieses eine große

Freude für meine Schwiegermutter ist, können Sie sich gewis vorstellen. Ihr ist auch kein Opfer zu groß, wenn sie helfen kann — durch diese sorgfältige Pflege und durch Ruhe hoffe ich, daß meine Frau sich bald wieder erholen kann.

Eine Bitte erlaube ich mir, wenn es sich sonst mit Ihren Reiseplänen vereinigen ließe, und meine Bitte Ihnen nicht zu unbescheiden vorkommen mögte, nemlich, daß Sie Zeuge der Taufe meines Söhnchens seyn wollten.

Ihre Absicht im Frühjahr nach Breitenburg zu reisen, und da Sie die Wasserreisen nicht gern mögen, die Reise über Fühnen und Alsen als die bequemste, geben mir die Hofnung, daß Sie vielleicht auch dadurch dem Wunsch Ihrer Schwester, Sie wiederzusehen gewähren wollten und dann unser Haus als ein Ruhepunkt ansehen würden. Ist Ihre theure Gegenwart nicht möglich, bitte ich mir doch die Erlaubniß aus, Ihren Namen als Gevatter in das Kirchenbuch eintragen zu lassen. Die Hochachtung, die ich immer für Sie selbst gehabt habe und die Anhänglichkeit, die meine Frau an ihren geliebten Onkel hat, haben uns bewogen, diese Bitte bey Ihnen zu wagen. —

Meine Eltern zeige ich es auch heute an und habe sie gebeten allen Verwandten und Freunden davon Nachricht zu geben.

In Eile mit der größten Hochachtung

Ihr ganz gehorsamer

Adam Holsten

Paaskrift af Conrad Rantzau: Erhalt. d. 10. Mtz. 1829.

(Original i Arkivet paa Breitenburg, Gruppe M, Nr. 21).

9.

KONG CHRISTIAN VIII'S BEFALING TIL BARON A. C. HOLSTEN OM AT LEDSAGE KRONPRINSEN TIL MECKLENBURG-STRELITZ

At Vi efter dit Ønske som samstemmer med Vor høitelskede Søn, Kronprindsens, beordre dig til imod Slutningen af denne Maaned at indfinde dig her for i Hans Kongelige Høihed Kronprindsens Suite at følge til Mecklenborg-Strelitz og overvære Formælingen, meddeles dig herved allernaadigst og har du her-
efter dig allerunderdanigst at rette.

Befalende dig Gud.

Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn d. 14de Mai 1841.

Christian R.

Til

Os elskelig Kammerherre, Baron Adam Holsten,
Ridder af Dannebrog og Dannebrogsmænd.

(Original paa Langesø).

10.

PRINSESSE LOUISE AF SLESVIG HOLSTEN SØNDERBORG GLÜCKSBORG (SENERE DRONNING LOUISE) TIL BARONESSE
MAGDALENE HOLSTEN, FØDT SCHILDEN udat. (mellem 1843 og 1846).

Wie gütig, liebe Baronin, mir eine so allerliebste kleine Malerei gemalt zu haben, Sie glauben nicht wie dankbar ich Ihnen dafür bin, und wie Sie mir dadurch erfreut haben.

Es minnt mich an Ho[l]stenhuus, und wird mir desshalb stets ein liebes Andenken dieses Tages, den ich dort so froh bei Ihnen zubrachte, sein.

Einer dieser Vormittage werde ich versuchen, Ihnen mündlich meinen Dank zu sagen, und bei der Gelegenheit Ihnen u[nd] Ihrer Frau Mutter meinen kleinen Sohn⁹⁰ presentieren.

Auf Wiedersehen von Herzen

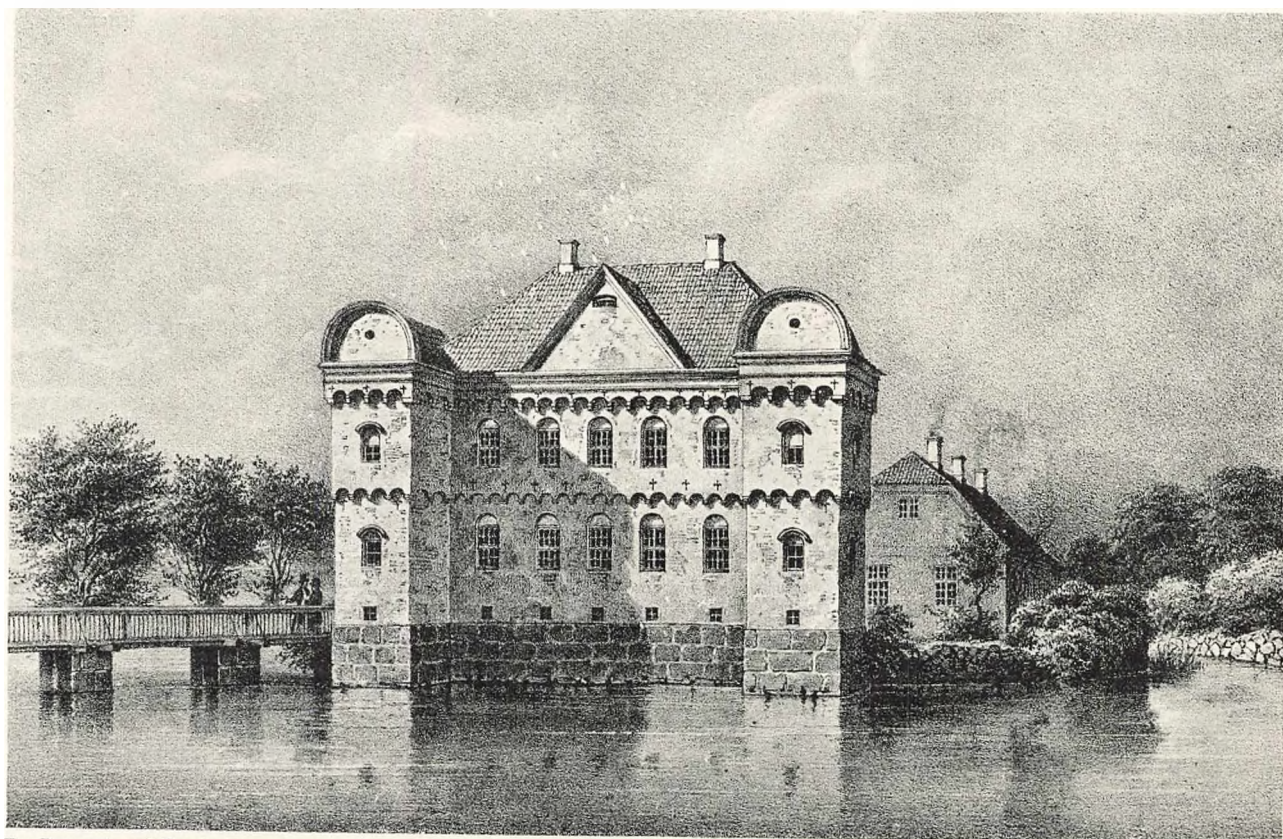
Ihre Louise Pr. v. H.

Udskrift: Madame, Madame la Baronne de Holsten, née de Schilden,

(Original paa Langesø.)

NAKKEBØLLE
Efter Ombygningen i 1880'erne.

Fra Prospector af Danske Herregaarde

NAKKEBØLLE ca. 1850

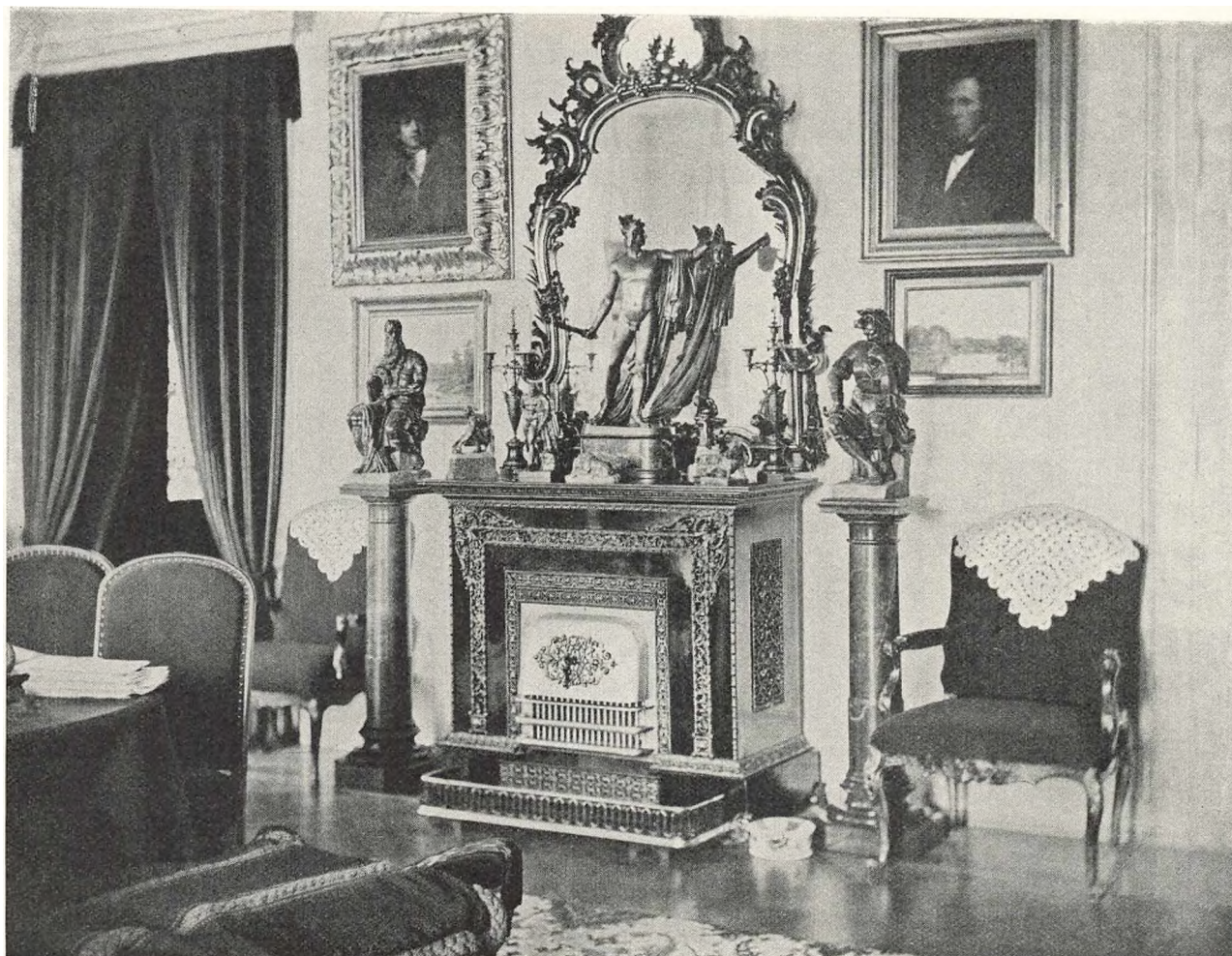
11.

DRONNING CAROLINE AMALIE TIL KAMMERHERREINDE S. M. FRICCIUS V. SCHILDEN

Liebe Frau Kammerherin Schilden!

Bernstorff den 20. Juni 1846.

Mit blutendem Herzen gedenke ich Ihnen, welches mir Bedürfnis ist, Ihnen auszusprechen. Gestern erfuhren wir durch den Admiral Holsteen, welchen Schlag Sie getroffen, nach dem wir vor etliche Tage erfahren hatten, wie sehr das Leben Ihrer geliebten Tochter bedroht war. Gott stärke Sie, arme gebeuchte u. tief erschütterte Mutter, welcher Verlust! So kurz nach dem des geliebten Bruders! Gott stärke u. tröste Sie Alle, die um die geliebte Tochter, Gattin, Mutter u. Herrin weinen u. trauern. Vertreten Sie mich

DAGLIGSTUE PAA HOLSTENSHUUS (det nordostre Hjørneværelse).

gütigst bei Ihrem lieben Herrn Schwiegersohn, sagen Sie ihm, wie viel ich seiner gedächten? und wie ich niemals die vielen Beweise von Liebe u. Anhänglichkeit der Verewigten vergessen würde!

Drücken Sie alle die lieben, mutterlosen Waisen in meinem Namen an Ihr Herz. Die armen Kinder, sie haben viel Liebe verloren! Wie wird es mit der Confirmation? Gerne wüste ich, wie es Ihnen Allen geht! Der König theilt meine innigen Empfindungen u. läst Sie alle herzlich grüssen.

Ergebenst

Caroline Amalie

(Original paa Langesø.)

UDDRAG AF KONCEPT TIL A. C. HOLSTENS PETITUM

Summo Jurisconsultorum Collegio,

S.

Natus ego Adamus Christophorus Holsten Hafniæ die III^{to} Decembris MDCCLXXXIII patre Johanne Holsten, libero barone, clavigero regio & summo collegio rei navalis adscripto, nec non matre Sophia Regitza Kaas, quos adhuc salvos veneror parentes. In excolenda a prima inde pueritia animi indole

neque operam nec impensas reliquere solliciti parentes, qui literis consecratum inter privata parietes elementis primis scholasticis inbuendum tradebant Nicolao Knudsen, philosophiæ candidato. Tribus adhinc annis a Jacobo Thomsen hodierno tabulæ civilis administratore dimissum, postquam examen, quod vocant artium feliciter & cum laude sustinueram, nostra inter civium numerum Academia recipiebat. In examine philologico & philosophico, quod utrumque anno dehinc sequente sustinebam publico contridgebat ornari encomio.

(Derefter følger en Redegørelse for hvilke Forelæsninger, han har fulgt).

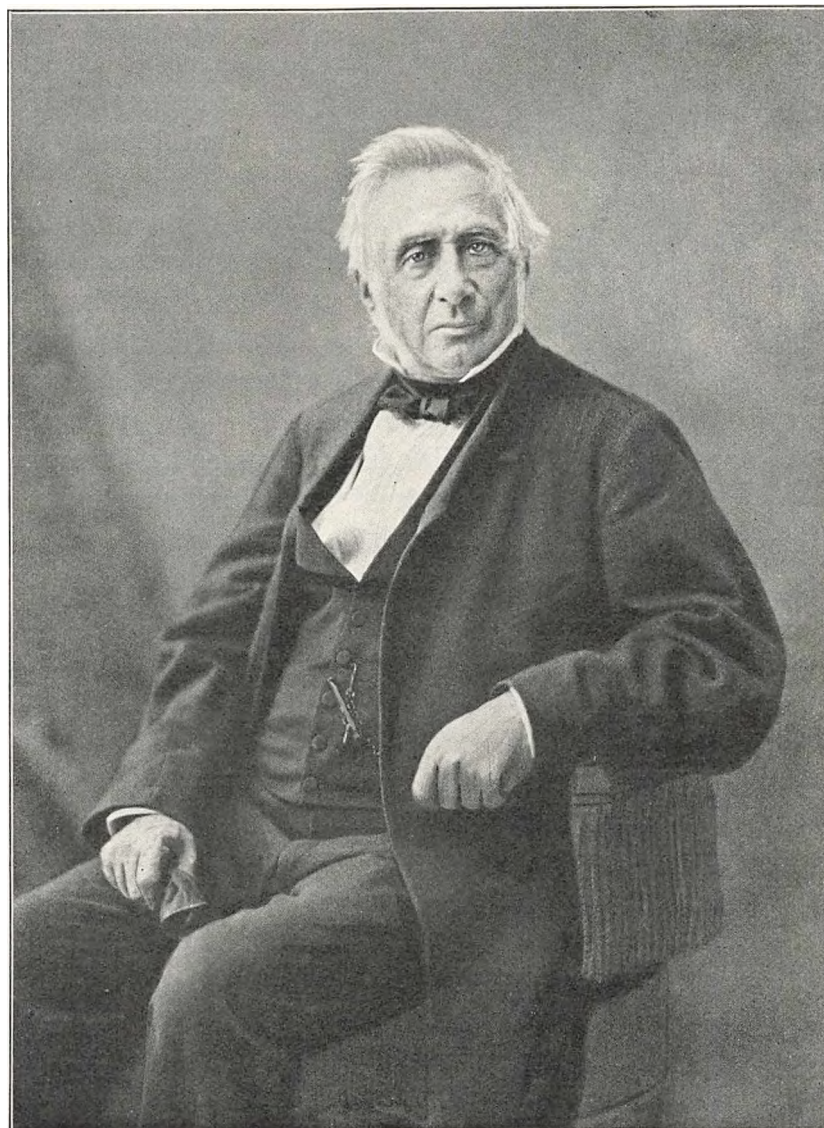
(Koncept, dateret 3. December 18. . , i Arkivet paa Langesø).

FORAN HOVEDDØREN PAA HOLSTENSHUUS ca. 1876

Froken Anna Bilow	Kammer- herreinde Berners Schilden	Excellencen Holsten Carisius	maaske tidl. Hus- lærer paa Claus- holm, cand.theol. W. L. Nannestad	Adam Berners Schilden
Premier- lejtant Hans Kiær	Frøken Louise Wimpffen	Alexandra Berners Schilden	Soff Berners Schilden	Frøken Fanny Wimpffen

Stort farvelagt Fotograf

ADAM CHRISTOPHER BARON HOLSTEN CARISIUS

Langeso

OPTEGNELSER OM FAMILIEN HOLSTEN

af Godsejer Iacob Estrup.

Admiral, Baron HANS HOLSTENS Hjem i København (i 1820'erne i Badstuestræde, senere paa Sct. Annæplads, »Prs. Vilhelms Palæ«) blev ført, som et borgerligt Embedsmandshus blev ført i de Tider: Aftensbordet blev dækket i Dagligstuen paa Bordet foran den store Sofa med det sorte »Hestehaars«betræk, paa Bordet stod Themaskinen, og Familiens Yngste og Yndling, Sønnen EMIL, kom farende med det friskbagte Brød fra Bagerens Bod — saadan beskrives det i Breve fra CHR. WILSTER til FRITZ HOLSTEN, Husets Søn No. 2.

Men selv om HANS HOLSTEN vel ikke, inden han ved Broderens Død 1825 tiltraadte

Langeso
ADAM CHRISTOPHER BARON HOLSTEN CARISIUS

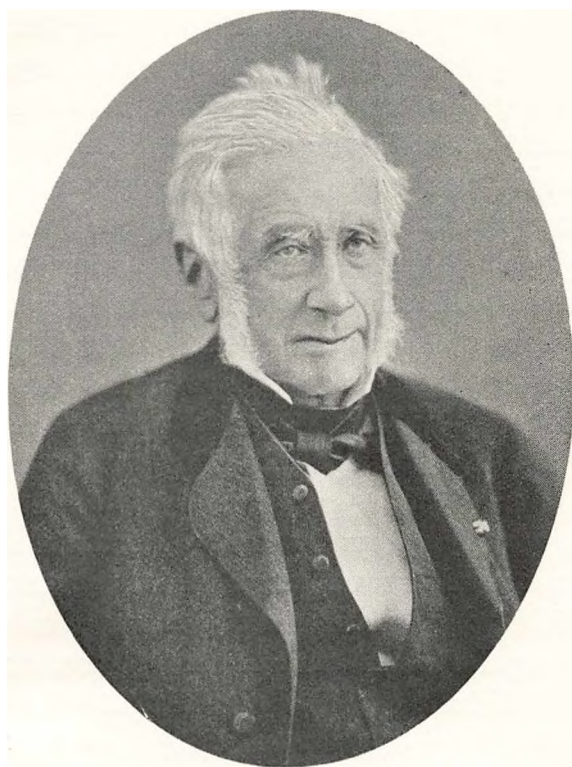
»Friherreskabet« Holstenshuus, havde haft synderlig mere at føre Hus for og opdrage sine Sønner med end sin Embedsmandsgage (hans Hustru REGITZE ud af »Marinedynastiet« KAAS havde næppe bragt ham synderligt, thi selv om hendes Fader synes en Tid at have haft Midler til Raadighed, da han blev Ejer af Østergaard med Gods ved Aarhus, var der mange Børn til at dele den Velstand) blev Huset ikke holdt i fattig eller spartansk Maade: der blev lavet megen og god Mad, og den var vidt bekendt, og Husets gamle Kokkepige Jfr. HYLD ligesaa. Gode kulinariske Opfindelser er udgaaede derfra: Ramkins (Ostekasser) t. Eks. De skulde serveres i runde Æsker eller Kasser af kruset eller opkreppet Papir, men da Papir i de Tider var en kostbar Vare, der ikke ødsledes med, anvendte Jomfruen Admiralens Rapporter fra Toldbodbommen til den Servering, og Husets Gæster kunde saaledes, naar de havde nydt Kassernes rare Indhold, berige deres Aand med Nyt ude fra den store Verden, saa som: »Laber

Kuling af V.N.V.«, »3 Brødre af Svendborg for udgaaende« osv. — Smaa Kræmmerhuse blev lavet af samme Slags Papir, i hvert blev lagt en 4-Skilling; Kræmmerhusene blev opstillede i Række og Geled paa Admiralens Skrivebord, rede til at overrækkes de talrige Tiggere, der i de Tider bankede paa Dørene baade paa Land og i By. — Admiralen satte ikke stor Pris paa Bordets Glæder, men hver Gang han »hævede Bordet« i sit eget Hus, sagde han: »Gud give hver kristen Sjæl nu var saa mæt som jeg«, — hans Takkebøn. — Den Interesse for god Mad, der kendtes hos hans to Sønner, navnlig hos FRITZ, der havde et ingenium over for Madlavning, stammede fra Moderen*). Fra hende maa ogsaa den store Sans for al Slags Humor være kommen, som de to Brødre var i Besiddelse af: de nød Humor'en i det virkelige Liv som den paa Scenen (begge var de ivrige Theatergængere, og Holberg holdt de af, endnu 1883 var FRITZ til Festforestillingerne i Anledning af Holberg-Jubilæet; da var han 87 Aar gammel, han der var født i Holbergs Aarhundrede, kun 40 Aar efter hans Død, og som havde set Holberg spillet for Chr. VII) »gode Historier« nød de, gengav dem fint med Pointe (ADAM helst de franske og italienske, som det ikke var Hvermands Sag at forstaa) og rappe og pudsige kunde deres Svar falde i Samtale — kendt er ADAMS Samtale med Grevinde L. DANNEMAND, f. SCHULIN, da han mødte hende efter hendes Hjemkomst fra »Lehns greve-Toget« til Karl d. XV af Sverige (op-

Skafogaard
ADAM CHRISTOPHER BARON HOLSTEN
CARISIUS

*) Den Interesse var hendes Søster paa Gisselfeld, den dygtige og agtede Grevinde DANNESKIOLD, ogsaa i Besiddelse af, og den gik igen hos hendes Datter Grevinde HOLCK paa Rosendal.

Langeso
ADAM CHRISTOPHER BARON HOLSTEN CARISIUS

bevaret i Traps Erindringer). Jeg siger, at Sønnernes Humor maa stamme fra Moderen, thi Faderen var fuldkommen blottet derfor, naar nogen, hans Sønnedatter Regitze t. Eks., hun der i fuldeste Maal havde faaet den Gave at kunne skabe, opfatte og gengive med Humor, sagde eller skrev et eller andet til Admiralen, til hvis Forstaaelse, der krævedes Humor-Opfattelse, svarede han ufravigelig: »Jeg forstaaer slet ikke, hvad Du mener«. — Endog i skriftlige Svar paa Breve, der maa have indeholdt saadant: Ordspil, Udtryk med »dobbelt Bund« o. l., gør han sig den Umage at gentage det med Bemærkning: »Jeg forstaaer ikke«. — Han var en elskelig Mand, retfærdig og dog mild, et dybt Indtryk deraf fik de unge Mænd, der arbejdede under ham, det fik hans Adjutant (senere) Kommandør MATT. SECHER (en Søn fra Skafø), det fik Admiral CARSTENSEN (senior), da han som ung Lieutenant stededes for ham (han har fortalt mig derom).

Han var agtet i sit Fag, hvori han arbejdede til han blev 90 Aar. Dyb Agtelse udtrykker CHR. VIII for ham i sine egenhændige Breve til HOLSTEN*), men her maa man dog bemærke, at den Monark ikke talte eller skrev et Ord uden med Tanke paa, at det som »Kongeord« vilde blive opbevaret. — Han var ogsaa en beskeden Mand, vel bar han gjerne den Uniform, han havde baaret i 70—80 Aar, og Guldmedaillen fra »Slaget paa Rheden«, men han lod sig ikke mærke med, at han var en af »Heltene« fra hin Dag — saaledes som han betegnedes paa de populære Træsnits Gengivelse af hans og hans Fællers Ansigtstræk, og der var meget Postyr i Huset, da den gamle Mand skulde puttes i Elefantordenens prunkende Ridderdragt, da han ved Chr. VIII's Kroning i Frederiksborg-Slotkirke skulde bære en af Baldakinstøtterne, mens Kongen efter Ceremonien skred fra Alteret ned ad Kirkegulvet under Baldakinen.

I Holstens Hjem kom bl. a. Gæster ogsaa de to Brødre: Prinserne af Augustenborg, af hvilke den ældste: CHR. AUGUST 1820 havde ægtet en af Admiralindens Søsterdøtre paa Gisselfeld, og den yngre: FREDERIK CHR. (senere kaldet Nör) 9 Aar senere ægtede en anden af Comtesserne paa Gisselfeld.

En stor Sorg var det for det gamle Ægtepar Holsten, da den af dem, af Brødrene, ja,

Maleri. Helstenshuus
FRITZ BARON HOLSTEN LEHN CHARISIUS 1796—1888

*) Skænkede 1897 af mig til Rigsarkivet.

af alle Slægtens Venner højt elskede Søn EMIL gik bort 1828. (WILSTER blev aldrig træt af at tale om EMIL og hans Digt til Forældrene ved EMILS Død er kønt og følt). Den unge Officer døde af Brystsyge (Tuberkulose), men da han synes at have »levet stærkt«, har den Omstændighed vel fremskyndet Sygdommen. En Vinteraften 1887 sad jeg i FRITZ HOLSTENS Dagligstue i St. Kongensgade 77, København. F. H. sad, som han plejede, ved sit eget Bord og læste en fransk Roman, hans gamle Husbestyrerinde, LISE BØRGESSEN, sad med mig ved det egentlige Dagligstuebord og underholdt mig om »Baronens Broder EMIL, der var saa køn, men det var hans Ulykke, for Fruentimmerne kunde ikke lade ham i Fred, og han døde af det«. Alt det blev fortalt mig hviskende, men dog højt nok til at den 91-aarige, der sandelig ikke manglede noget paa Sanserne, omgaaende protesterede ved med høj Røst at udtordne: »Dumt Sludder af Lise. Sligt dør man ikke af, saadan noget har Lise ikke Forstand paa«. Broder Emils Ære skulde reddes og jeg 17-aarige beskærmes mod slig forargelig Vranglære.

Emil var, som sagt, hele Familiens Kæledægge, men efter ham holdt Moderen mest af Fritz, som hun synes at have forkælet, han var ogsaa den af Børnene, der lignede Kaaserne mest (ogsaa opkaldt efter Bedstefader Kaas) baade i Indre og Ydre (Gyldenkrønernes Træk var fremme hos ham). Om hans Forkælelse som Dreng denne Historie: 10 Aar gl. besøgte han (alene) en Tante. »Vil Du ikke blive til Middag, lille Fritz?« — »Hvad skal I ha'e?« »Kørvelsuppe« — »Er der Æg paa?« — »Ja«, — »Saa bliver jeg« — og han lagde Tøjet. — Han paa sin Side slap aldrig Kærligheden til Moderen. Hen mod hans Død spillede den Tanke rundt i hans Hovede (skønt han ikke lagde Skjul paa, at han ikke troede paa Sjælens Udødelighed), om han ikke kunde faa sin Moder at se igen — og paa hende kaldte han, den Dag han døde, d. 1. Decbr. 1888.

Den 17. Novbr. 1840 fejrede Admiralen og Hustru med Ære deres Guldbryllup, de havde levet et lykkeligt og kærligt Ægteskab, Slægten var samlet og Sange blev sunget. Et uforglemmeligt Syn var det for deres lille Sønnedatter Regitze den Dag at se de to gamle værdige Mennesker sidde og vandre med hinanden i Haanden. De var som to venlige Smaaafgule, der ikke kunde undvære hinanden, naar de sad der i deres Dagligstue ganske nær hinanden i de to ens læderbetrukne Lænestole, som deres Sønner hver tog en af efter Admirals Død: Adams Stol er nu paa Langesø, Fritz' paa Skaføgaard. — De gamle Mennesker var paa den Tid begge lidt invalide, hver havde brækket et Ben, og de bevægede sig ved Krykkestokke. Aaret efter døde Admiralinden, mens Manden levede endnu i otte Aar. Han var fuldkommen aandsfrisk, men med Gangen blev det daarligere og Aaret før sin Død tog han sin Afsked, men trods sin Afgang fulgte han stadig med i Alt, Marinen vedrørende, førte bl. a. Skibslisterne à jour. Det maa have været et tungt Slag for den fædrelandskærlige Mand at opleve al den Agitation, der i de Aar samlede sig omkring det sønderjydske Spørgsmaal fra det »slesvig-holstenske« Partis Side, og at se det hele resultere i et Oprør mod Danmark, som hans Hustrus Søsterdøtres Mænd, der havde haft deres Gang i hans Hus, stod i Spidsen for.

I Foraaret 1849 boede hans Søn Adam med Familie, som sædvanlig i Vintermaanederne, hos ham og i April laa Adam betænkelig syg der. Desuden boede Familiens Bekendt: Majorinde ELISABETH (LISE) HOHLENBERG, f. SCHOU, hvis Mand var i Krigen i Sønderjylland, i Huset.

En Dag var Sønnedatteren REGITZE paa Charlottenborg-Udstillingen, og der blev den store Ulykke, som var overgaaet den danske Flaadeafdeling i Egernførde-Fjord Skærtorsdag d. 5. April meddelt hende. Fortvivlet ilede hun hjem — det stod til hende, den 17-aarige unge Pige, at melde det til gamle Grandpapa (Helten fra en anden Skærtorsdag), til den

dødssyge Fader — og til Major HOHLENBERGS Enke, thi Majoren var den eneste, der ikke fik sig reddet bort fra Chr. VIII, inden Skibet sprang i Luften*). Da REGITZE fortalte Admiralen Ulykken, sagde han: »Giv mig mine Krykker, Regitze«. Saa humpede han hen til sit Skrivebord, stregede »Chr. VIII« og »Gefion« ud i Skibslisten, og sagde: »Den Skam for Danmarks Flaade overlever jeg ikke;« han gik derpaa lige ind i Seng, stod ikke mere op fra den, og døde d. 13. April**). Der var ikke Svig i den Mand, og saaledes som Maler (HORNEMANN og GERTNER), Stikker og Billedhugger (THORVALDSEN) har overgivet hans ikke regelmæssig

Tegning, formentlig af F. V. Heuer

MUSIKERSELSKAB PAA HVIDKILDE OMKRING 1837

Frederiksborg

kønne Ansigtstræk til Eftertiden, lyser Ærlighed og Redelighed ud af hans Ansigt. Naar J. B. S. ESTRUP Søndag Morgen trak »Admiralens Uhr« op (et Uhr i Empire-Mahognikasse, der, købt paa FRITZ HOLSTENS Auktion, nu staar paa Skafø) saa han med et stille, glad Smil op paa Thorvaldsens Buste af Admiralen, der kroner Uhret, og sagde hen for sig: »Ham vilde jeg gerne have kendt«.

Saaledes var det Hjem, fra hvilket ADAM og FRITZ HOLSTEN udgik. Den Aldersforskel paa 3 Aar, der var imellem dem, holdt dem, baade i Skole og ved Universitet, fjærnede fra hinanden. Adam blev Student og Cand. jur. (til 2. Eksamen blev han »indkaldt« dvs. fik ug) 3 Aar før Fritz (da jeg 1888 præsenterede mig for Fritz med min flunkende nye Studenterhue, sagde han: »Ja, min lille Dreng, iaar har jeg været Student i 75 Aar og jur. Cand. i 70 Aar«) og begge fik de fine Eksamener, men man fik det Indtryk af dem som gamle Mænd,

*) HOHLENBERG var den sidste, der naaede hen til Faldrebstappen, hans Kammerater raabte: »H. Skynd dig«, men han sagde: »Jeg har glemt min Kikkert«, vendte om mod Kahytten — og saa sprang han i Luften med Skibet.

***) Jfr. V. Heise: Brevvexling mellem B. S. Ingemann og Fru J. C. Rosenørn, Kbh. 1881, S. 69, hvor Fru Rosenørn i et Brev af 16. April 1849 omtaler, at Admiralen tog sin Død over Ulykken i Eckernførde, og at man ikke havde turdet meddele ham Hohlenbergs Fald.

at denne Aldersforskel, og den derfra stammende Forskel i Ungdomsudvikling havde haft betydelig Indflydelse paa deres indbyrdes Forhold hele Livet igennem: thi da de lignede hinanden overordentlig meget, vilde de, om de havde staaet hinanden nærmere i de modtagelige Aar, ogsaa være groede ganske anderledes sammen end Tilfældet blev, uvenlige var de ikke mod hinanden, men dyb broderlig Følelse prægede ikke deres Samvær.

Begge havde de en skarp, logisk Forstand, begge var de (som før nævnt) i Besiddelse af stor Humor, og det Humor overfor den samme Slags Foreteelser, begge var de kunstinteresserede (herom mere senere) osv. — og dog — stærkt Baand kunde alt det ikke knytte

Langeso
FRITZ BARON HOLSTEN LEHN CHARISIUS
1796—1888

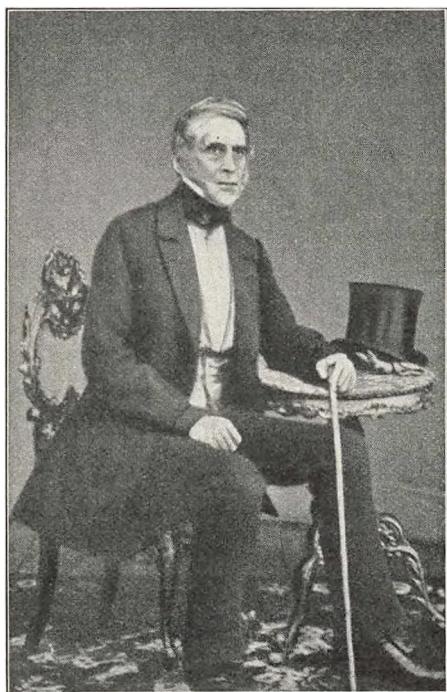
imellem dem. — I deres Forhold optraadte Fritz altid som den ældre ellers gør, og han var saaledes ikke fri for at hovmesterere og kommandere Adam. Efter min Mening havde det sin Oprindelse fra to Ting: 1) Fritz var gennem sit Ægteskab kommen tidligere til Velstand end Adam (engang mens Adam sad smaat i det paa Holstenshuus, besøgte Fritz ham der og med et Blik paa Buffet'en sagde han: »Naa, der har Du alt dit Pletskidt«. Adam blev fortvivlet, turde ikke ripostere, men da han efter Fritz' Bortkørsel fik Luft for sin Harme, rev han sig, som han plejede, naar han var vred, i sine dejlig tykke Lokker, og udbrød fortvivlet: »og det siger han til mig, den Sølvpop«. Hentydning til, at Fritz kun havde at passe sin Kones Sølvtoj) og derved havde erhvervet sig en vis Overlegenhed over Broderen, — og 2) Fritz var vel nok et noget hurtigere Hovede end Adam, og i hvert Fald var han hurtigere til at lade baade Ord og Gærning følge paa Tanke,

end Adam, og da han, som den Slags Mennesker almindelig er, blev utaalmodig, naar Adam eller andre ikke løb ligesaa hurtig hen ad Tankevejen som han (Adams store Døvhed, der ogsaa irriterede Fritz, sinkede jo naturligvis hans Følgen med), buldrede han i saadanne Tilfælde løs paa Adam.

Begge Brødre var, som sagt, kunstinteresserede, hovedsagelig i to Retninger: for den bildende Kunst og for Musik. — Begge holdt de meget af Maleri og Skulptur, dog vel nok Adam mest. Han havde gennem sine aarlige lange Ophold i Paris og Italien (han tilbragte fra 1850'erne til sin Død hver Vinter i Italien og Frankrig, hvor han i en Aarrække ejede Hus i Nizza) skærpet sin Sans herfor; han var, som faa, kendt med alle Samlinger i Paris, Firenze, Milano og Rom, et levende Katalog over deres Indhold, og han hjembragte mange, mere eller mindre lødige, Gengivelser af deres Kunstværker.

Ogsaa af dansk Malerkunst havde han en stor Samling, i hvilken MELBY'ERNE, HEINR. HANSEN, BLOCH, gl. SKOVGAARD, KLÆRSCHOU, SCHIØDT, RASM. EILERSEN, RØRBYE, FR. SØRENSEN, ECKARDT, AAGAARD o. fl. var repræsenterede med noget af det bedste, disse Kunstnere har frembragt. En stor Del af disse Malerier blev i hans Bo udtagne af hans Datter Regitze, og de blev efter hendes Mands Død solgte ved Auktion i 1914.

Fritz havde en Tid ogsaa samlet paa danske Maleres Arbejder, men skønt ogsaa han ejede en Del »gode« Malerier, havde man gennem hans Samling Indtrykket af, at hans Lyst til at hjælpe unge Kunstnere frem, havde spillet en saa stor Rolle, at han havde erhvervet Kunstværkerne mere af Hensyn hertil end for at tilfredsstille sin personlige Smag; thi han hjalp mange Kunstnere og Kunstarbejdere (Sølvsmede, t. Eks. ANTON MICHELSEN, BUMBECH)

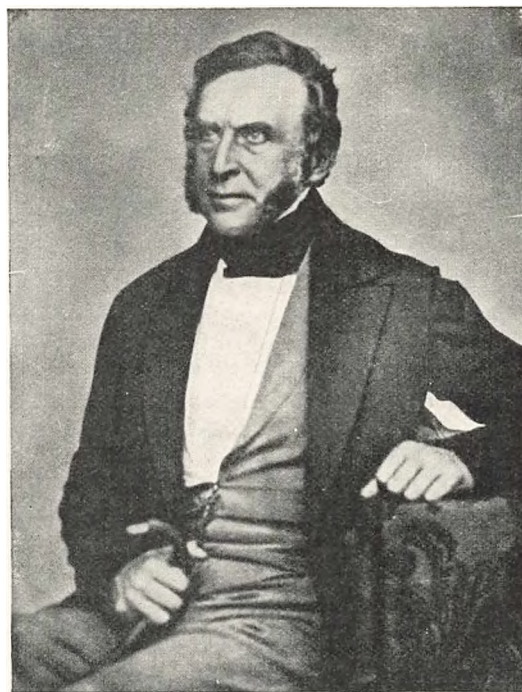

STIFTAMTMAND
CHRISTIAN BARON HOLSTEN 1804—1885

og ofrede til Tider store Summer herpaa (i hans sidste Aar kostede en Sangerindes Uddannelse i Paris ham Tusender). Hans Malerier, saavel som hans hele rige Indbo, solgte hans Arvinger ved Auktion i 1889.

Begge Brødre havde Interesse for Arkitektur, for Byggeri, men paa det Omraade viste Fritz langt bedre Smag end Adam, hvis Ombygning af Holstenshuus og Restaurering af Nakkebølle ikke var saa heldig, medens Fritz' Opførelse af den store Villa »Maglegaard« ved Strandvejen (i Gentofte Sogn), som han byggede som Bolig for Ejerne af denne store Lystejendom (ca. 60 Tdr. Land) efter min Mening var næsten mønstergyldig, baade i dens Ydre (nu er Forholdene i Bygningen ødelagte ved en Forhøjelse af Huset), der giver en Slags italiensk Renaissance, og i dens Indre: man skal lede om saa vel-proportionerede, herskabelige, luftige og indbyrdes saa vel afstemte Rum, som de der findes (eller fandtes, thi hvorledes de nu er, ved jeg ikke) paa Maglegaard, hvor Fritz boede om Sommeren i mere end 25 Aar, og hvor alle

Døre altid stod aabne for hans Familie, for hans Venner og hans Venners Venner i alle Ugens Dage; ikke mindst om Søndagen faldt Masser af Mennesker ind til den gæstfrie Mand, der var lykkelig, naar hans Gæster lod hans berømte Køkken vederfares Retfærdighed — og roste det. Om hans Interesse for Mad har jeg talt ovenfor; i manges Bevidsthed stod han som en Fraadser, hvad han aldeles ikke var. Han kunde »komponere« alenlange Middage for Fraadsere (berømt eller berygtet er hans Spiseseddel til Middag paa Hvidkilde for Chr. VIII) og naturligvis havde han Smag for Delikatesser (ægte Skildpadde t. Eks., som han efter Sigende graderede efter som den kom af »Slagtepadde« eller »Krukkepadde« — Fejsthjort, o. l.) og han sparede ikke Udgifter for at komme i Besiddelse af saadanne (store levende Skildpadder, der laa i Badekar i Maglegaards Have, og hvis Slagtning og Tilberedelse udkrævede stor Erfaring, kinesiske Svalereder, som han ansaa det for sin Pligt at prøve at kunne lide), men det kunde ikke indfalde ham at tilberede sligt for sig selv alene; saa mange som muelig af ligesindede skulde med til disse Nydelser for at faa en Glæde, han spiste ikke til Overmaal, og hans Nydelse ved disse Lejligheder bestod lige saa meget i at se andres Velvære, som selv at føle det, og han nød i lige saa høj Grad en jævn borgerlig Spise: Grøn-Langkaal, kogt Oksekød eller hvad det nu kunde være, naar den var tilberedt, som han vilde (Gulerødder paa Suppe skulde flækkes paa langs for at bevare Saften, ikke skæres paa tværs osv.) som den dyreste Mad.

Daguerreotypi Falsters Minder, Nykøbing
STIFTAMTMAND CHRISTIAN BARON HOLSTEN
1804—1885

Begge Brødrene var som ovfr. sagt, musikalske, (dog lagde Adams tiltagende Døvhed ham Hindringer i Vejen for at nyde Musik) men kun Fritz var udøvende. Paa Hvidkilde samlede han om Sommeren en Del af det kgl. Theaters Kunstnere (STAGE, FOERSOM osv.) og Musikere (SCHRAM i Kapellet o. a.) og ogsaa hans Ven WEYSE (af hvem han havde et fortræffeligt Pastelmaleri) var hans Gæst, og nu gik det løs med Skuespilopførelse og Udførelse af hele Koncerter, som Fritz dirigerede. Han ejede en stor Tegning, der gengav en saadan Koncertudførelse (den blev ved hans Død skænket til Frederiksborgmuseet) og paa den ses mange af Datidens Musikberømtheder, hver med sit Instrument, Fritz i Midten ved Klaveret, mens Adam indtager en beskedent Plads i Baggrunden.

Hans Broderdatter Regitze plejede at sige, at hun aldrig havde en saa forstaaende og fin Akkompagnatør til sit Operarepertoire som »Onkel Fritz«.

Mærkeligt var det at se den urgamle Mand sidde ved sit Klaver (over hvilket W. Tornøes Maleri af Mignon): som han i det hele gjorde et grovt og materielt Indtryk, bidrog hans Mavesværhed ikke mindst dertil, og denne Sværhed hindrede ham i at komme Klaviaturet nærmere, end at han maatte strække Armene ud i fuld Længde for at kunne naa det, men baade Armene og de kunstnerisk formede Hænder og Fingre var saa lange, at det lykkedes, og med Brillerne skudt op paa Panden, og den uundværlige Cigar dinglede i Mundvigen (han røg mere end 20 Cigarer om Dagen, og desuden et Par Piber, store Mer-skumspiber stoppede med Shag) spillede han blødt og betagende, fuldendt musikalsk.

Han holdt meget af Kortspil, var bekendt som en af de fineste Whistspillere, og samlede Københavns Berømtheder paa det Omraade ved sit Spillebord; spillede en Mand en god Whist (han nedlod sig ikke til at spille Whist med andre Damer end med Grevinde DANNE-MAND, f. SCHULIN) saa var vedkommendes Rang og Stand ham ganske ligegyldig, saa havde han Adgangskort til hans Hus.

Men fandt han Fejl hos sine Medspillere, saa sagde han det ogsaa uden at tage Hensyn til vedkommendes Stilling: som da han paa Maglegaard spillede med CHR. IX, med Kronprins FREDERIK og med JACOB HOLMBLAD, og, da han havde Kongen til Makker, i en skarp Tone sagde: »Der spillede Makker ganske galt«.

Med Broder Adam yndede Fritz ikke at spille, Adam brød sig ikke tilstrækkelig om Spillets Finesser, der skulde efter hans Smag være Fart i Spillet, Spænding; og med deres »Helfætter Stiftamtmand CHR. HOLSTEN vilde ingen af dem spille. I det Hele saa de begge (ganske uden Grund) lidt ned paa denne lidt yngre Fætter: »Christian Major«, som de kaldte ham, vel fra en Tid, hvor CHR. HOLSTENS Fader var Major eller Generalmajor.

Denne brave, retliniede Mand fortiente et helt Kapitel for sig selv, men det faar vente, her skal kun siges, at han var en dygtig Embedsmand, der med Rette var naaet saa langt frem, som han var, paa Embedsbanen; J. B. S. ESTRUP vidnede om ham, at han ubetinget var den dygtigste af de Amtmænd, som E. forefandt i Embede, da han (E) overtog Indenrigsministeriet; samt at han, som sagt, som Menneske var i Besiddelse af udmærkede Egenskaber: en kærlig Søn overfor Moderen, der som Enke levede i hans Hus (hans Moder kaldtes i Familien paa Holstenshuus: Tante Fikke, hun betragtedes som noget enfoldig, men højagtedes paa Grund af hendes Kunstfærdighed i Stramajbroderi) og en lige saa kærlig Broder overfor den ugifte Søster, der ogsaa levede sammen med ham. Skønt han ikke havde haft megen Privatformue, og hovedsagelig var henvist til at skulle leve af og føre repræsentativt Hus for sin Gage, sparede han sig dog en Del Midler sammen, som han, da hans eneste nære Slægtning, ovennævnte Søster, var død et Par Aar før han, ikke vilde efterlade til nogen bestemt: »Jeg har intet imod nogen af min Familie, hverken mod Fritz, mod Adams

Døtre, mod Fætrene Danneskjold eller nogen, — og derfor vil jeg dø intestat«, — hvad han ogsaa gjorde, og Resultatet blev, at en Mængde Mennesker — til deres Overraskelse fik Del i hans lille Formue; blandt dem hans Morfaders Tip-Oldebarn, den senere Kejser Wilhelm II's Hustru, der arvede 72 Kr., for hvilken Sum hendes Ægtefælle, den Gang Arveprins, maatte kvittere til Boet.

Skønt selv Jurist med fin Eksamen kunde han ikke lide »latinske« Jurister, og hans Fuld-

LANGESØ. VESTIBULEN. ca. 1874
Det er Excellencens Hat, der ligger paa Bordet.

mægtige tog han altid ud af »danske« Jurister. Han var nær knyttet til Biskop CHR. ENGELSTOFT i Odense, de var blevne privat dimit., begge manuducerede af H. F. J. ESTRUP, for hvem han nærede en dyb Agtelse, men hans egen Biskop i Nykøbing F. (og derved Kollega som »Stiftsøvrighed«). D. G. MONRAD kunde han ikke fordrage — og, som han nu engang var, saa kunde han ikke dølge det — end ikke overfor Manden selv. Jeg har hørt ham fortælle, at han engang var saa uheldig at komme i Kupé med M., da de begge skulde fra København til Nykøbing, og saa sagde M. bl. a., da Talen faldt paa M.s Svigermoder, Fru TUTEIN: »Ja, hun er en besynderlig Kvinde, hun har bl. a. den mærkelige Idé, at hun ikke kan lide mig«, hvortil Holsten henrykt udbrød: »Er det ikke det, jeg altid har sagt: Fru T. er et fortræffeligt, et klogt Menneske.« Det er forstaaeligt, at Chr. Holsten med den redelige og aabne Karakter følte sig frastødt af Monrads Natur og Væsen.

Walter Scott var Chr. Holstens Yndlingsforfatter (som Bulwer var Fritz Holstens), og

det er betegnende synes jeg, at det var den sunde skotske Lairds ligetil og friske Produktion, som han fandt saa stort Behag i, at han gennemlæste den Gang efter Gang.

Da disse tre Mænd døde: ADAM 1879, CHRISTIAN 1885 og FRITZ 1888, var den gamle Holsten-Slægt ogsaa dødsdømt, men det skyldtes Tilfældigheder, at det blev saa — sandelig ikke det, at Slægten ebbede ud gennem Degeneration; thi man skal lede om mere levedygtige, aands- og legemskraftige Individuer end disse tre; selv da de var i den Alder, da jeg kendte dem saaledes, at jeg kunde skønne over deres Egenskaber, dvs. paa et Tidspunkt, da de var over de 80 Aar, havde de saadanne aandelige og legemlige Kræfter, at mange Mænd paa kun 50 Aar kunde misunde dem. Den Podagra, der til Tider plagede de to Brødre, var det eneste Degenerationstegn — om den Syge da kan regnes til saadanne.

Nej, det skyldes, som sagt tilfældige Omstændigheder, at Ætten udsluktes: Christian var ugift, jeg antager, at Hensynet til Moder og Søster, til hans pekuniære Stilling, og endelig hans store Beskedenhed har faaet hans Tanker vendte fra Ægteskab. Jeg mener, at jeg i min Barndom har hørt noget om, at han engang i Tidernes Morgen havde været ved at forlove sig — men jeg tør ikke sige det for vist.

Inden jeg slutter Skildringen af de to Brødre, ADAM og FRITZ vil jeg forsøge at tegne et Par Billeder, i hvilke de staar som Hovedfigurerne, Billeder fra deres Hjem paa bestemte Tider, der nu ligger saa langt, langt tilbage, men som dog staar skarpt i min Erindring. — Det ene Billede er fra Langesø: en Septembormorgen (saa skøn, saa solfyldt og solskarp, som kun September kan give os den) i Aaret 1877; Moder og jeg var, ledsaget af »Stine«, de eneste Gæster paa Langesø. Vi boede i »Großmutter« Værelser, tidlig var jeg bleven klædt paa, og straks listede jeg 7-aarige Menneskespire ud paa Eventyr: ned ad den prægtige Egetræstrappe, som jeg ellers, paa Grund af dens Bredde og mørkt bonede Trin, var saa ræd for at befare endog under Ledsagelse, og ned i den imponerende Flisegang med de gamle Linnedkister, og der stod jeg og tittede ind i den dejlige, høje og højtidelige Vestibule. Den laa badet i Sollys, der strømmede ind ad de høje Vinduer og ind ad Døren til Gaarden, hvis Fløje begge stod vidtaabne. Jeg skulde vel have været ogsaa derind, men da Gartneren (GIERSTRUP?) netop gik der og puslede med Blomsterarrangementerne, vandede dem osv., saa blev jeg, der ikke var saa lidt menneskesky, staaende ved Indgangen. Saa kom Husets gamle Herre ind ad Døren fra Gaarden, Hatten (den store, bløde, graa Hat, han altid bar hjemme) holdt han i Haanden, og Solen skinnede, ja lyste i hans kridhvide, tætte Haar. Han gik over det bonede Parketgulv hen mod det flerkantede Egetræsbord foran Patéen, og Solen velsignede stadig hans hvide Hovede, ja saa intenst lyste den paa hans Ryg, at jeg syntes, at den lyste ogsaa paa hans milde, gamle Ansigt, det ejendommelig stærke Ansigt, rødlig sprængt, glat barberet, kun brudt af de hvide »Whiskers« og de hvide buskede Øjenbryn over de Øjne, hvis Udtryk altid skiftede: fra Latter til dybeste Fortvivlelse (en »god« Historie kunde give Latteren, en tynd Suppe kunde nedstyrte ham i Fortvivlelsens Dyb). Men i Dag laa der lys Fred og stille Glæde som over hans Skikkelse og Ansigt, saa ogsaa over hans Øjne, og mens han lagde Hat og Stokken med Elfenbenskrykken paa Bordet, og afdrog den eneste Handske, han bar, den han aldrig trak helt paa, vel fordi hans højre Haands Langfinger var stiv af den Vane, at han lagde den over Stokkekrykken og ikke fattede med den, nikkede han med sit velsignet gode Smil til Gartneren og sagde, ja, blot de Ord: »En velsignet Morgen, min Gode«. — Ja, det er det hele. Men den Scene, de dagligdags Ord, der faldt for snart 50 Aar siden, hvor tænker jeg tit paa det: baade naar Livet er graat, og naar det er lyst.

Det var le Grand-Seigneur de l'ancien régime (Marquis'en, som hans Samtid kaldte ham),

der ved Ord og ved Glæden og Freden i Smilet takkede Himmelen for den Skønhed, som den lagde over den Plet paa Jorden, som ogsaa han og hans Fædre havde været med til at gøre rig og skøn.

Og ikke paa mig alene har hans kærlige Smil virket, naar hans Samtid skrev om hans Beredvillighed til at lade andre glæde sig over hans smukke Haver, glemte de ikke at skrive om det Smil, hvormed den gamle Mand ledsagede den venlige Hilsen, han gav hver en Havegæst paa Holstenshuus og paa Langesø.

Mit næste Billede er ikke betydeligere end dette. Det er 10 Aar senere; jeg gaar i ældste Klasse i »Borgerdydskolen paa Chr.havn«, bor i mit Hjem paa Toldbodvej, men skal jeg sidde flere Dage i den kønne Sommertid ene der i det store Hus, saa falder det mig ofte trangt, jeg pakker saa min Randsel og »farer« med Dampsporvognen (hvor var den langsom) ud til Maglegaard, hvor baade Onkel Fritz og Lise Børgesen gæstfrie og venlige tog imod mig, hvor et Værelse, køligt i Sommertiden og stille i Lektielæsningsstunden, altid stod til min Tjeneste. — Der blev jeg saa i to eller tre Dage, indtil min Fader vendte tilbage til København fra sine Smaarejser til Skafø og Kongsdal.

Nedskrevet omkr. 1926, dels efter Moders Meddelelser, dels efter egne Oplevelser.

I. Estrup.

EXCELLENCENS BORNEBØRN

Alexandra
Berners
Schilden

Hector
Estrup

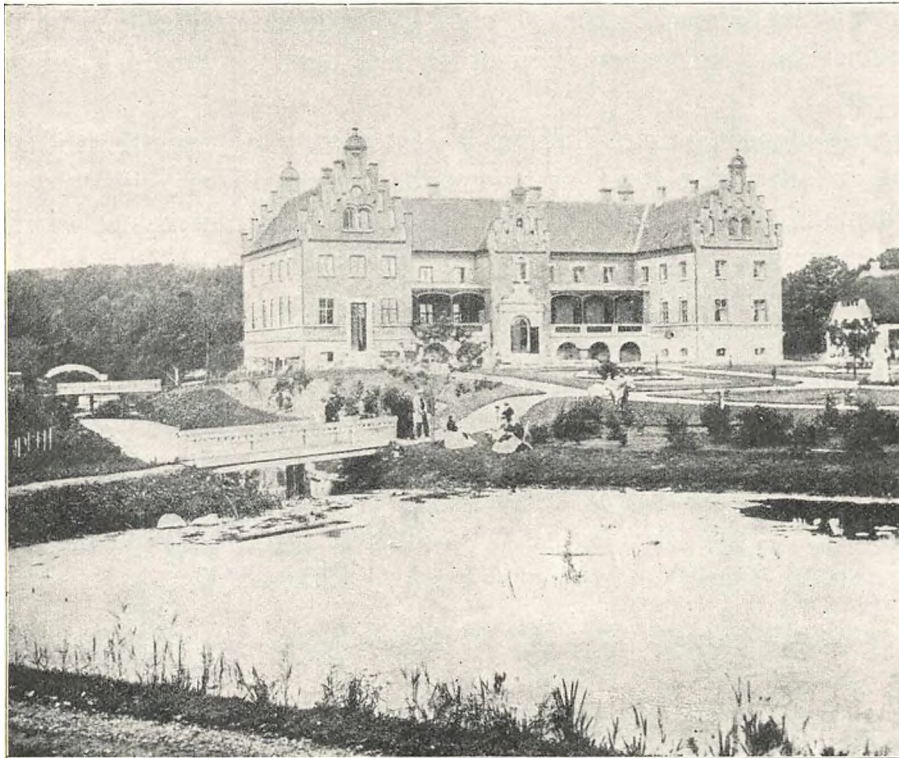
Adam
Berners
Schilden

Christian
Sehesteds
Juil

Magda
Estrup

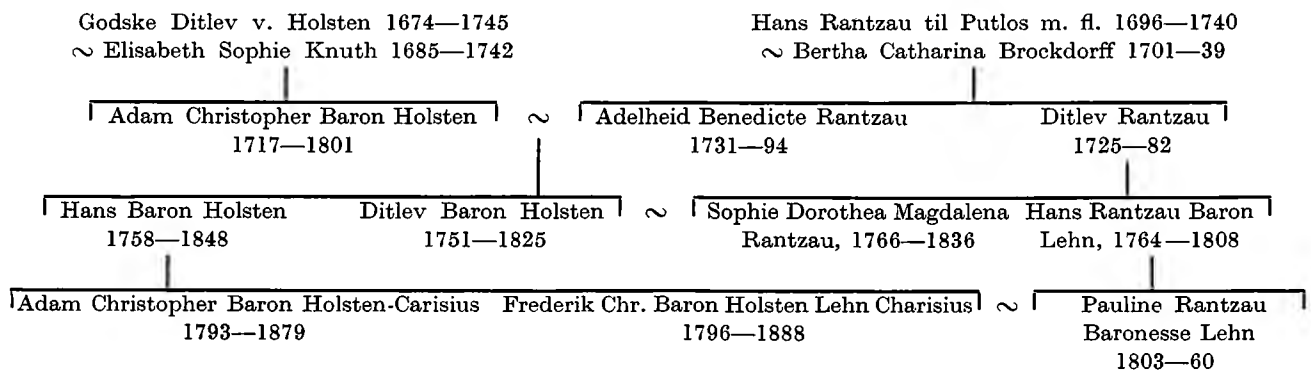
Iacob,
Emil
og
Adam
Estrup

Soff
Berners
Schilden
Jacobine
Estrup

HOLSTENSHUUS 1863—1889

SLÆGTSKABSFORBINDELSER HOLSTEN—RANTZAU

STAMHUSET CONSTANTINSBORG OG DET FOR DETTE SUBSTITUEREDDE

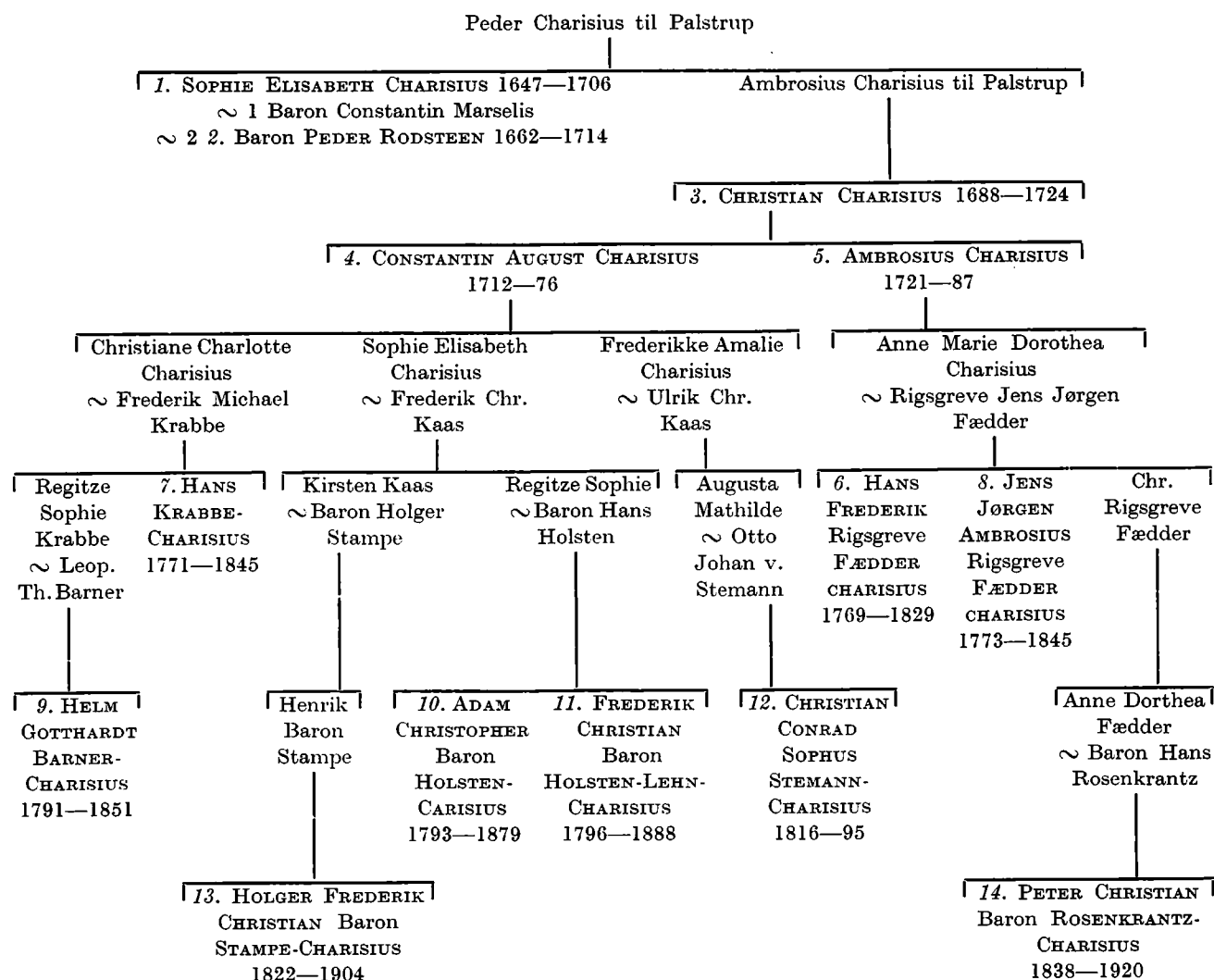
FIDEIKOMMIS' BESIDDERE

Stamhuset Constantinsborg blev oprettet af Stadsgaard med Bygning, Hovedgaardsjord, Skov og al Herlighed, underliggende Bøndergods, samt Kirker og Tiender af SOPHIA ELISABETH CHARISIUS (1647—1706), der var Enke efter Baron CONSTANTIN MARSELIS (1647—99), saaledes som det havde været hans »Forsæt og Villie«. Erektionsbrevet, der er dateret København 9. Februar 1703, og som 20. Februar samme Aar opnaaede kongelig Konfirmation, fastsatte følgende Arvegang. Stamhuset skulde først tilfalde den senere Gehejmeraad, Stiftamtmand Baron PEDER RODSTEEN (1662—1714) — under Forudsætning af, at det »nu ved Forlovelse begyndte Ægteskab« med Erekrice blev fuldbyrdet — og derpaa deres fælles Livsarvinger. I Tilfælde af, at Ægteparret ingen Børn fik, skulde Stamhuset, saaledes som det ogsaa skete, efter Baron Rodsteens Død tilfalde Erekrices Brodersøn CHRISTIAN

CHARISIUS (128/43) og hans mandlige Agnater efter Primogenituren. Efter denne Linies Uddøen skulde Stamhuset gaa over til den mandlige agnatiske Descendens efter Christian Charisius' Døtre, og derefter til hans Søstre ANNA BARBARA SOPHIA og MARIA DOROTHEA CHARISIUS' mandlige Agnater. Endelig skulde Stamhuset — naar disse Linier ikke var til — tilfalde den ældste mandlige Descendent af Christian Charisius og hans to nævnte Søstre uden Hensyn til »Linier eller Grader efter ovenommeldte Kiønnets og Alders Condition«, og var disses Descendens fuldkommen uddød, skulde først Peder Rodsteens Descendenter og derefter CONSTANTIN MARSELIS LILLIENCRONS Descendenter succedere.

Da Peder Rodsteen ikke efterlod sig Livsarvinger med Eretricen, tilfaldt Stamhuset ved hans Død 1714 Christian Charisius, hvis Mandslinie uddøde 1787 med AMBROSIUS CHARISIUS. Efter dennes Død gik Stamhuset over til HANS FREDERIK RIGSGREVE FÆDDER CHARISIUS (1769—1829), Søn af Ambrosius Charisius Datter ANNE MARIE DOROTHEA CHARISIUS, gift med RIGSGREVE JENS JØRGEN FÆDDER, hvorved Bestemmelsen om den ældste mandlige Descendent af Christian Charisius traadte i Kraft, idet hans Søstres Descendens da var uddød.

HANS FREDERIK RIGSGREVE FÆDDER-CHARISIUS fik 26. Oktober 1796 Bevilling til at substituere en Fideikommiskapital og 1799 gik Substitutionen i Orden. Den baandlagte Kapital udgjorde 193.251 Rdlr.

Efter Loven om Len, Stamhuses og Fideikommissers Overgang til fri Ejendom afløstes Substitutionen 1920 af PETER CHRISTIAN BARON ROSENKRANTZ-CHARISIUS.

Baron Rosenkrantz-Charisius, der tiltraadte 1904, opstillede Aaret efter en Fortegnelse over de dalevende successionsberettigede til Substitutionen. Listen omfattede da 72 Personer, af hvilke den ældste var Forstmeister EBERHARD OTTO VON COSSEL, Barlohe, der var født 28. Oktober 1843, den yngste FREDERIK HOLSTEN VON BUCHWALD, født 16. Maj 1905. Hofjægermester Baron ADAM CHRISTOPHER BERNER SCHILDEN HOLSTEN, født 18. Juni 1855 var paa dette Tidspunkt Nr. 7 af de berettigede, medens hans Sønner Baron HANS HEINRICH ADAM BERNER SCHILDEN HOLSTEN (f. 18. Juli 1881), JØRGEN ALEXANDER ADAM BERNER (f. 30. August 1886) og EBBE HELMUTH ADAM BERNER (f. 18. September 1894) var henholdsvis Nr. 30, Nr. 46 og Nr. 60.

Besidderne og deres Slægtskabsforhold til Stamhusets Erekrice fremgaar af omstaaende Oversigtstavle.

BARONIETS VÆRDIANSÆTTELSE 1879

Efterfølgende Vurdering af Baroniet til en samlet Kapitalværdi af 3.385.300 Kr. blev foretaget af Hensyn til Arveafgiften ved Baroniets Overgang til Baron A. C. Holsten-Carisius' ældste Datter. Vurderingen fremkom ved Kapitalisering efter 4 pCt. af Gennemsnitsudbyttet for de sidste fem Aar. Nakkebølle var inkluderet under Holstenshuus. Arveafgiften androg 1 pCt. af Værdien, altsaa 33.853 Kr.

	Indtægter:			Kapitalværdi
	Holstenshuus	Langesø	Ialt	
Fæstegods.....	40.203	9.015	49.218	1.230.450 Kr.
Tienden.....	9.361	9.260	18.621	465.525 -
Skovene.....	36.835	43.100	79.935	1.998.375 -
Den frie Jord.....	39.799	6.755	46.554	1.163.850 -
Diverse.....	2.211	86	2.297	57.425 -
Løsoret.....				5.000 -
Bygninger, Jagt- og Fiskeriret, m. v.				150.000 -
Fideikommiskapitaler.....				146.700 -
				5.217.325 Kr.
	Udgifter:			Kapitalværdi
	Holstenshuus	Langesø	Ialt	
Skovenes Administration....	21.549	26.268	47.817	1.195.425 Kr.
Tienden.....	2.826	2.116	4.942	123.550 -
Skatter og Afgifter.....	7.199	1.262	8.461	211.525 -
Vedligeholdelse.....	2.726	1.000	3.726	93.150 -
Godsadministration.....	2.930	2.900	5.830	145.750 -
Pensioner m. v.	1.332	1.173	2.505	62.625 -
				1.832.025 Kr.

(Langesø Arkiv: Skiftet efter Baron A. C. Holsten-Carisius.)

UDDRAG AF FOLKETÆLLINGEN

1834. ODENSE KØBSTAD, FLAKHAVEN NR. 194 (3. DISTRIKT):

Kammerherre, Baron		MAREN GERTRUGEN (sic)	18 ugift Tieneste
ADAM V. HOLSTEEN	40 gift Gods Eier	MAREN JØRGENSEN Døvtum	19 ugift
SOPHIE (sic) SCHILDEN	35 gift hans Kone	HENRIETTE SCHAFFRATH	25 ugift Medemoselle
Baroness(e) SOPHIE MAGD.		STINE STINESEN	17 ugift Tienestepige
HOLSTEEN	3 Datter	CHRISTEN HOLST	35 ugift Tienere
REGIT(z)E CAROLINE (sic)		JON PHILLIPSEN	30 ugift Jæger
HOLSTEEN	2 Datter	JENS NIELSEN	24 ugift Kudsk
ELISE HØRUP	24 ugift Jomfru	POUL JØRGENSEN	33 ugift Gaardskarl
TRINE ANDERSEN	31 ugift Tienestepige	ALEXANDER H. P. JØRGENSEN	14 ugift Tiæner
KAREN NIELSEN	40 ugift Tienestepige		

KILDER

1. København, Holmens Kirkes Daabsprotokol 1793—1805:
1794
Januarius   Fad: HANS DE HOLSTEN, Baron,
5te   Kammerjunker, og Premier
ADAM   Lieut. i Søs Etaten.
CHRISTOPHER   Mod: REGIZA SOPHIE KAAS

hiemedøbt

(Faddere):   Vice Admiral F. C. KAAS, Contre
                          Admiral ULRICH KAAS, Com-
                          mandeur ERNST STIBOLDT,
                          Baron JUEL, Baron CAY HOL-
                          STEN, Capt. EBERLIN, Hr.
                          KRABBE, Admiralinde EDLE
                          SOPHIE KAAS, Frue STAMPE.
2. Vigerslev Begravelsesprotokol 1839—89:
                          Mænd
1879
    (død) d. 19de Oktober, begr. d. 27de Oktober
    ADAM CHRISTOFFER VON HOLSTEN CARISIUS
    Geheimkonferentsraad, Kammerherre, Stor-
    kors af Dbg. Dbrgmd. 85 Aar, 11 Md.

    Berlingske Tidende 1879, Nr. 246, 22. Oktober 1879:
    Døde.
    Geheimkonferentsraad, Lehnsbaron HOLSTEN
    CARISIUS er imorges afgaaet ved Døden.
    Langesø, den 19. October.
    Hans Børn og Svigerbørn.
3. Skiftet findes i Holstenshuus Arkiv.
4. Indskriften paa hans Kiste er gengivet S. 198. Om
    Mindesmærket i Holstenshuus Have, se S. 201 f.
5. Itzehoe, Copulationsregister 1796—1837.
                          1826
    August 4.
    Wegen des Privilegiums der Ritterschaft ohne
    Proclamation ADAM BARON VON HOLSTEN zur Frey-
    herrschaft Holsteenhuus und Erbherr auf Langen-
    see, des Kammerherrn und Deputirten in dem kö-
    niglichen Admiralitäts- und Commissariats-Collegio
    in Kopenhagen HANS BARON VON HOLSTEN und RE-
    GINA (sic.) gebornen VON KAAS ehelichen Sohn, mit
    MAGDALENA VON SCHILDEN, Conventualin des adl-
    ichen Convents zu Itzehoe, des weiland Kammer-
    herrn, Landraths und Amtmanns zu Steinburg CHRIS-
    TIAN FRIEDRICH VON SCHILDEN und SOPHIA MAG-
    DALENA, gebornen Reichsgräfin zu RANTZAU auf
    Breitenburg ehelichen Tochter
    Sind nach dem hier an dem Klosterprediger, Kü-
    ster u. Organisten die Copulations-Gebühren bezahlt
    worden von Pastor KALL aus Münsterdorf auf Brei-
    tenburg copulirt.
6. Itzehoe, Taufregister 1789—1826.
    1797, geb. 16. Nov. get. 21. Nov.
    MAGDALENA, des königlichen Cammerherrn, Land-
    rath und Amtmann zu Steinburg, Herrn CHRISTIAN
    FRIEDRICH VON SCHILDEN und SOPHIA MAGDALE-
    NA, gebohrne Reichs-Gräfin zu RANTZAU BREITEN-
    BURG eheleibliche Fräulein Tochter von d. Hr.
    Probsten BURDORFF im Hause.
    Gevattern: 1. die Frau Geheime Räthin FRIEDE-
    RICA LOUISA AMOENA Reichs-Gräfin zu RANTZAU
    BREITENBURG, gebohrnen Reichs-Gräfin VON CA-
    STELL, 2. die Frau Geheime Räthin FRIEDERICA
    JULIANA VON SCHILDEN, gebohrne VON HUITFELD
    auf Haseldorff, 3. die Frau Reichs-Gräfin SOPHIA zu
    RANTZAU, gebohrne Gräfin VON BOTHEMER in Eutin.
7. Vigerslev Kirkebog (Præstens Eksemplar) tilført ved
    Slutningen af 1846. Indførselen findes ikke i Kontra-
    ministerialbogen.
    1846 (død) d. 16. Juni (begr.) d. 22. Juni. Baronesse
    MAGDALENE v. HOLSTEN, f. v. SCHILDEN. Anm.:
    Det bemærkes, at Kammerherre, Baron v. HOL-
    STENS Hustru, MAGDALENE, født v. SCHILDEN, som
    døde paa Langesø d. 16. Juni 1846, ikke blev jor-
    det her i Sognet, men bisat i Capellet ved Veflinge
    Kirke d. 22. s. M. (Anmærkningen tilført 15. Novem-
    ber 1879): Dags Dato blev hun bisat i Langesø
    Skovkapels Gravkapel tilligemed sin Søn. Deres Ki-
    ster vare Dagen før fløttede til Kapellet fra Veflinge
    Kirke, hvor de først vare bisatte.

    Berlingske Tidende 1846, Nr. 140 22. Juni 1846.
    Døde.
    Tirsdagen den 16de d. M. om Aftenen Kl. 10½
    behagede det den Alvise ved en stille og rolig Død
    at bortkalde til et bedre Liv min elskte Hustru,
    mine Børns ømme Moder, MAGDALENE HOLSTEN,
    født v. SCHILDEN, efter i længere Tid at have været
    lidende og efter et Sygeleie af 14 Dage.
    En høit bedaget Moder og 3 Døttre staae tillige
    med mig hendes utrøstelige Ægtefælle nedboiede ved
    den Uforglemmeliges Baare.
    Langensø, den 18de Juni 1846.
    A. HOLSTEN.
8. Om Skiftet, se S. 202.
9. Indskriften paa hendes Kiste er gengivet S. 199.
10. Baron Holstens Vaaben er beskrevet i Artiklen om
    Vaabenet.
    Baron Holsten-Carisius' Vaaben er beskrevet samme
    Sted.
    Vaabenet Friccius von Schilden er beskrevet samme
    Sted.
11. Danmarks Adels Aarvog XLI, 1924, S. 458 (Holsten).
    Lengnicks Stamtavler: von Holsten
    Freiherr Karl v. Bothmer: Die niedersächsische Fa-
    milie v. Schilden (Særtryk af Vierteljahrsschrift für
    Wappen-, Siegel u. Familienkunde, 1930) S. 18.
    Danmarks Adels Aarvog XLIII, 1926, II S. 49.
    (Schilden).
    V. Richter: Juridisk Stat, 1881, S. 141.
    Om Holstenshuus og Langesø, se de S. 22 givne Hen-
    visninger.
    Om Nakkebølle, Aastrup Sogn, Salling Herred, Svend-
    borg Amt, se Trap: Danmark 4. Udg. IV, S. 721;
    N. Rasmussen-Søkilde: Holstenshuus og Nakkebølle;

- H. Berner Schilden Holsten: Danske Hørregaarde ved 1920 II, S. 119.
12. Clausen og Rist: Memoirer og Breve XLII, I. C. Werlauffs Erindringer, S. 79. Jfr. Birket-Smith: Universitetsmatriklen, III, 1909, S. 568.
13. Originalt Eksamensbevis, dat. 20. Juli 1815, paa Langesø.
14. Original Bestalling paa Langesø.
15. Kongelig Skrivelse herom 1. November 1816 paa Langesø.
16. V. Richter: anf. Sted, jfr. det Side 216 gengivne Brev til Greve Schimmelmann.
17. Meddelelse om Udnævnelsen paa Langesø.
18. Originalcertifikater i den i Odense Landsarkiv deponerede Del af Holstenshuus Arkiv.
19. Overenskomst mellem Admiral Hans Holsten og A. C. Holsten, jfr. Side 207.
20. Overenskomst mellem Admiral Holsten og Magdalene Holsten, f. von Schilden, jfr. S. 206 f.
21. N. Rasmussen-Søkilde: anf. Arb. S. 208.
22. samme S. 102.
23. samme S. 103.
24. Hempels Avis 1848, Nr. 217, 4. September (sic.) 1848. Samtlige Holstenshuus Godsdes Huusmænd kaldtes idag, den 31. October (sic) til Hovedgaarden og bleve der af vort Herskab Hr. Kammerherre, Baron A. C. v. HOLSTEN, underrettede om, at med denne Sommers Ophør skulle ogsaa Huusmændenes Hovdage ophøre; Klapjagtsdagene uden Vederlag, de øvrige mod Erstatning af 16 β for hver. Denne forekommende Godhed fortæner saameget mere vor Paaskiønnelse, som vi forud skulde betale 24 β for hver efterladt Hovdag, og ingenlunde havde ventet et saadant Tilbud vilde kunne blive os gjort. Vi følge en dybtfølt Trang, naar vi herved offtentlig bevidne Hr. Kammerherre v. Holsten vor varmeste Tak for den Velgierning, han saaledes uopfordret har ladet os blive til Deel. Denne Veldaad vil bevares i vore taknemmelige Hjærter, og vore Efterkommere ville ikke mindre end vi, ved at nævne Adam Christopher v. Holsten føle deres Hjærter opfyldte med den inderligste Taknemmelighed. Paa samtlige Holstenshuus Godsdes hoveripligtige Huusmænds Vegne.
RASMUS HANSEN BILL   NIELS LARSEN
Da Avisen er af 4. September, maa den anførte Dato 31. Oktober afgjort være en Fejl for 31. August.
25. N. Rasmussen-Søkilde: anf. Arb. S. 209 f. — Jfr. de i den i Odense Landsarkiv deponerede Del af Holstenshuus Arkiv bevarede 26 Skøder.
26. samme S. 268; jfr. Bobé, Graae og West: Danske Len, 1916, S. 310 f. og Holstenshuus Arkiv, Skiftevesen LXVII, A. Nr. 42, Læg Nr. 5.
27. se nærværende Arbejde S. 108.
28. N. Rasmussen-Søkilde: anf. Arb. S. 110. Edv. og Emil Mackeprang: Stamtavle over den danske Familie Mackeprang, 1929.
29. N. Rasmussen-Søkilde: anf. Arb. S. 215.
30. samme S. 213.
31. HANS ANDREAS VILHELM HAUGSTED var meget benyttet som Arkitekt ved sydfyenske Hørregaarde, saaledes foruden Holstenshuus paa Brahetrolleborg, Arreskov, Nakkebølle og Ravnholt. Han byggede ligeledes Mausolæet paa Haseldorf (vil blive omtalt senere) jfr. Weilbach: Nyt Dansk Kunstnerleksikon, I, 1896, S. 405 f. Foruden Kapellet paa Langesø har han opført Fialkirken i Stige og Paddesø Kirke, ligesom flere store Bygninger i Odense.
32. N. Rasmussen-Søkilde: anf. Arb. S. 144.
33. samme S. 137.
34. samme S. 212.
35. samme S. 214.
36. Karl Hansen: Danske Ridderborge, S. 200. Jfr. Tale og Prædiken ved Langesø Skovkapels Indvielse den 6te November 1870. Af Biskop, Dr. theol. Engeltoft og H. Roth, Sognepræst i Vigerslev, Odense 1871. (Tilegnet Baron A. C. Holsten-Carisius). Ved Indvielsen af Capellet ved Langesø Søndagen den 6te November 1870, Odense u. A. — Om Højtideligheden ved Kapellets 50-Aars Jubilæum, se S. 13.
37. Neergaard: Under Juni-Grundloven, II, 1916, S. 255 ff., særlig S. 262.
38. Danske Kancelli: 4 Dept. Forestillingsprotokol 1842, Nr. 52. Sagen er ikke indført i Registranten, og dens Akter beror ikke længere under det Journalnummer (419/1842), hvorunder den er journaliseret. Det skyldes maaske Admiralens Embedsstilling som Formand for Admiralitetskollegiet, at Sagen er behandlet lidt formløst i Kancelliet. I Journalen er tilføjet: indløst hos Cassereren 15. April, og Akterne er maaske da blevet udleveret.
39. Danske Kancelli 4. Dept. Journal 1845.
40. Højesterets Akter, Sag 53/1847, paadømt 10. Januar 1848.
41. Højesterets Domprotokol 1847, Litra A. Nr. 53.
42. N. Rasmussen-Søkilde: anf. Arb. S. 211.
43. samme, S. 219. Jfr. Inskriptionen Side 201.

44. samme, S. 207.
45. jfr. S. 205.
46. Holstenshuus Arkiv, XXIV, Nr. 7.
47. Det paagældende Stik er det i Strunk: Portraiter af det danske Kongehus Nr. 1064 beskrevne.
48. N. Rasmussen-Søkilde: anf. Arb. S. 219.
49. samme S. 145.
50. Fyenske Samlinger, III, S. 250.
51. N. Rasmussen-Søkilde: anf. Arb. S. 137.
52. Dokumenter herom findes i den i Odense Landsarkiv deponerede Del af Holstenshuus Arkiv.
53. Godsejer IACOB ESTRUP til Lehnsbaron H. Berner Schilden Holsten 29. September 1931.
54. samme til samme 6. December 1931. Godsejer Estrup fortsætter Omtalen af sin Mormoder saaledes: »hun var Kunstner, hvad Nutidens Kunstnere dømmer hende til at være efter hendes Arbejder, hun var »litterær«, Schiller, Goethe, etc., med den sidste stod Großmutter (Kammerherreinde Schilden) i Korrespondance, Onkel Conrad (Grev C. Rantzau) havde jo været Minister i Weimar, et Vidnesbyrd om hendes »Romantik« finder jeg deri, at hun — skønt hendes Mand var vred derover — næsten altid signerede sig »Helene«. Moder sagde, at hun havde tegnet Udkastene til Alterkander til Baroniets Kirker (altsaa dem med Korset), og derfra havde de saa bredet sig udover Landet, var blevet normerede.
55. Kistepladen, se S. 199.
56. Meddelt af den daværende Kirkeværges Datter, Frøken Hanne Nørregaard.
57. I Familiebiblen paa Langesø ligger en Daabsattest af følgende Indhold:
 HANS VON HOLSTEN
 Søn af Kammerherre, Baron ADAM CHRISTOPHER v. HOLSTEN til Holstenshuus og Langesø og Hustru MAGDALENE født SCHILDE, er født i St. Knuds Sogn i Odense den 3die Marts 1829 (tredie — atten Hundrede og ni og tyve) og hjemmedøbt og død den 8d. Marts samme Aar.
 Dette bliver herved efter St. Knuds Kirkes Ministerialbog attesteret.
 Odense den 19. Marts 1885.
 Carl Larsen,
 Chordegner og Klokker.
- I Kirkebogen er yderligere anført:
 hjemmedøbt af Faderen selv, død før det kom i Kirke. Faddere nævnes ikke.
- Odense Sct. Knuds Kirkebog Daab 1827—31:
 (Nr.) † 78 (født) 1829, d. 3. Marts (Navn) HANS v. HOLSTEN (døbt) 1829, d. 8. Marts, hjemmedøbt af Faderen selv. (Forældre) Kammerherre Baron Ridder ADAM CHRISTOPHER v. HOLSTEN til Holstenshuus og Langesø og Hustrue MAGDALENE født SCHILDEN, paa Torvet. Død før det kom i Kirke. Odense Sct. Knuds Kirkebog, Begravede.
 (Nr.) 55 (Dødsdag) 1829, d. 8. Marts (Begravelsesdag) 1829, d. 12. Marts (Navn) HANS v. HOLSTEN, Søn af Kamhr. Baron og Ridder A. C. HOLSTEN til Holstenshuus og Langesø (Alder) 4 Dage (Anmærkning) Bisat i Bisættelses Kapellet for siden at føres bort til Familie Begravelsen. Begravelsen er ikke indført i Vevlinge Kirkebog.
58. Itzehoe Taufbuch 1827—61 (Itzehoe-Kirchenkasse): 1831.
 geb. 21. August, get. 10. Septbr.
 REGITZE CHARLOTTE CONRADINE ARMINIE, des Kammerherrn und Baron ADAM CHRISTOPHER von HOLSTEN und MAGDALENE, geb. von SCHILDEN eheliche Tochter von mir im Hause. Zeugen: die Frau Admiralin REGITZE von HOLSTEN in Copenhagen, die Conventualin des adelichen Stifts zu Itzehoe ARMINIA von SCHILDEN. Se. Excellenz der Herr Geheime Staatsminister Graf CONRAD zu RANTZAU von Breitenburg, der Herr Kammerherr und Oberst Graf CARL RANTZAU BREITENBURG. Der Herr Contre-Admiral, Baron von HOLSTEN zur Freiherrschaft zu Holstenshuus.
59. Dødsattest:
 (Navn): REGITZE CHARLOTTE CONRADINE ARMINIA ESTRUP, født Baronesse HOLSTEN
 (Stilling): Gift med Godsejer.
 (Dødssted): Bregentved, Hasle Sogn, Ringsted Herred, Sorø Amt.
 (Dødsdag): 1896, 20' Maj (Atten H. nitiseks — tyvende)
 (Begravelsesdag): 1896, 27' Maj.
 Ovenstaaende bevidnes efter Undløse Ministerialbog. Ondløse-Søndersted Pastorat, den 4. Juli 1939.
 (sign.) S. Bernsteen, Sognepræst.
60. Vigerslev Kirkebog. Copulerede 1842—91.
 Ungkarl Godsejer JACOB BRØNNUM SCHAVINIUS ESTRUP til Skaffergaard i Jylland, 32 Aar. Baronesse REGITZE CHARLOTTE CONRADINE ARMINIA v. HOLSTEN, Datter af Kammerherre Baron ADAM CHRISTOPHER v. HOLSTEN CARISIUS til Holstenshuus og Langensø, 26 Aar gl.
 Forloverne: Kammerherre, Baron HOLSTEN CARISIUS og Etatsraad, Borgermester ESTRUP af Odense. Vielsesdagen: 1857 d. 3. de September.
 Vielsen forrettet i Hjemmet ifølge Bevilling af 5. te August 1857.
61. Vigerslev Kirkebog:
 Født 1834, d. 4. Octob. MARIE FREDERIKKE EMILIE v. HOLSTEN døbt hjemme i Huuset uden Daabens Bekiendtgjørelse i Kirken efter Kongel. Bevilling af 8. Nov. 1834. — Daaben foretoges d. 17. Nov.
 Forældre: Hr. Kammerherre Baron ADAM CHRISTOPHER v. HOLSTEN og Frue HELLENE v. SCHILDEN af Langensø.

- Fadderne: Enkebaronesse, Kammerherrinde SOPHIE v. HOLSTEN, født RANTZAU, Frue EMILIA v. SCHILDEN, født SCHILDEN til Hasseldorf, Baronesse SOPHIE DOROTHEA v. HOLSTEN Conventualinde i Roeskilde adelige Frøken Kloster. — Kammerherre og Contre Admiral, Baron v. HOLSTEN til Frieherskabet Holstenshuus, Kammerherre, Greve FREDERICH HOLSTEIN til Grevskabet Holsteinborg, Hofjægermester Baron FREDERIK CHRISTIAN v. HOLSTEN til Frieherskabet Lehn, Kammerherre og Ritmester CHRISTIAN WIND til Sanderungaard, og Kammerjunkker CHRISTIAN BENZON til Lønborggaard.
62. Herrested Kirkebog, Begravede 1879—91:
(Nr.) 1 (Dødsdag) 1882, 6. Januar (Begravelsesdag) 1882, 14. Januar (Navn) EMILIE FREDERIKKE MARIE SEHESTEDT-JUUL, født Baronesse HOLSTEN (CARISIUS), Kammerherre OVE SEHESTEDT-JUULS Hustru til Ravnholt, født . . . (Alder) 47 (Anmærkninger) Død af Difteritis.
63. Vigerslev Kirkebog, Copulerede 1842—91.
Ungkarl, Ritmester i østerrigsk Tjeneste Hr. OVE SEHESTED JUEL af Hellerup, 30 Aar. Baronesse MARIE FREDERIKKE EMILIE HOLSTEN, Datter af Hr. Kammerherre, Baron HOLSTEN CARISIUS til Holstenshuus, 26 Aar.
Forlovere: Kammerherre, Baron HOLSTEN CARISIUS til Langensø og Kammerherre, Major SEHESTED JUEL til Ravnholt.
Vielsesdagen: 1860 d. 21. de August.
Vielsen forrettet i Kirken.
64. Oberst HANS FREDERIK HANNIBAL LEVETZAU (1777—1861), senere Generalmajor, gift med THALIA AMALIE BILLE (1792—1820).
65. Generalmajor DITLEV CAI BARON HOLSTEN (1762—1834).
66. Formentlig Baronesse SOPHIE ELISABETH HOLSTEN, født KAAS (1773—1857).
67. Grevinde JOHANNE HENRIETTE VALENTINE DANNE-SKIOLD-SAMSØE, født KAAS (1776—1843).
68. Formentlig ULRIKKE MATHILDE KAAS (1767—1850).
69. Levetzau's Svigermoder var FREDERIKKE VILHELMINE BILLE, f. BORNEMANN (1771—1851).
70. Prinsesse JULIANE af Hessen-Cassel (1773—1863), der som Abbedisse i Itzehoe beboede det tidligere af Kammerherre Schilden ejede Hus »Prinzessinhof«.
71. Statsminister Greve CONRAD RANTZAU (1773—1845).
72. utvivlsomt det S. 217 gengivne Brev af 20. Maj 1826.
73. I hendes Ring staar A. H. d. 9t' May 1826. Ringen er en Slange, der bider sig selv i Halen; den findes nu paa Langesø som Gave fra Godsejer Iacob Estrup.
74. Baronesse SOPHIE DOROTHEA MAGDALENE HOLSTEN, født RANTZAU (1766—1836).
75. FREDERIKKE AMALIE CHARISIUS (1749—1828), Enke efter Admiral ULRIK CHRISTIAN KAAS (1729—1808). Datteren AUGUSTA MATHILDE ANDREA KAAS (1777—1865) var gift med Amtmand STEMANN.
76. Kammerherre, Amtmand OTTO JOHAN STEMANN (1774—1865).
77. DOROTHEA ELEONORE ISABELLA STEMANN (1783—1858) var Hofdame hos Prinsesse Juliane.
78. Grevinde WILHELMINE JULIANE HOLSTEIN, født Comtesse REVENTLOW (1788—1868), gift med Greve FREDERIK ADOLPH HOLSTEIN (1784—1836), som var kødelig Fætter til Magdalene Holsten f. Schilden.
79. Kammerherre Schildens Datter af første Ægteskab.
80. Greve JOSEPH FREDERIK CARL SCHIMMELMANN til Ahrensburg (1787—1833), blev Kammerherre 1828.
81. Overførster GOTTLIEB FRIEDRICH WILHELM VON BÜLOW.
82. Greve HEINRICH CHRISTOPH HOLSTEIN til Gaartz og Waterneverstorff (1786—1842).
83. GABRIEL FRIEDRICH AUGUST SCHREIBER VON CRONSTERN til Nehnten, Marutendorf og Hohenschulen (1783—1869).
84. Prins FREDERIK af Slesvig Holsten Sønderborg Augstenborg, Prinsen af Nør (1800—65).
85. Gehejmestatsminister PAUL CHRISTIAN VON STEMANN (1764—1855).
86. Greve Conrad Rantzau blev udnævnt til Overskænk 1828.
87. Gehejmekonferensraad HANS KRABBE-CARISIUS (1771—1845) var fra 1814 Gesandt i Stockholm.
88. Greve Conrad Rantzau havde paataget sig at ledsage Prins Frederik (VII) til Genève.
89. sikkert Dr. med. JOHANN WILHELM MARTIN ECKHOFF (1787—1852), der ægtede ARMINIA FRICCIUS v. SCHILDEN.
90. den senere Kong Frederik VIII.
- Som et Vidnesbyrd om, hvilke Vanskeligheder, der undertiden er forbundet med Fremskaffelsen af de nødvendige Attester, selv for ret nære Ahners Vedkommende, kan det anføres, at man for Baronesse Magdalene Holsten, f. Friccius v. Schildens (8/4) Vedkommende til at begynde med havde hendes Fødselsaar angivet til 1799, dels i Familiebibelen paa Langesø, dels paa hendes Kiste, samt i Folketællingen, alle Steder som Vidnesbyrd om,

at den Tradition, der lige til vore Dage har vidst, at hun var død 1846 i en Alder af 46 Aar, gik tilbage til hende selv, eller hendes nærmeste Kreds. I Kroghs Danske Majorater S. 174 og i Stammbaum der Familie Friccius angives Fødselsdatoen til 16. Nov. 1797, og Navnet angives at være Augusta Magdalene. Denne Usikkerhed nødvendiggjorde en omhyggelig Gennemgang af Itzehoes Kirkebøger, som viste, at 1797 var det rigtige Fødselsaar, og at hun kun var døbt Magdalene. Det blev konstateret, at Kammerherre Schilden ikke har faaet nogen Datter af dette eller disse Navne døbt i Itzehoe senere end 1797, saaledes at Familietraditionen altsaa var forkert, og dermed ogsaa Indførslen i Familiebiblen og Inskriptionen paa Kisten. Tilfældet er et godt Eksempel paa, hvorledes selv absolut samtidige og primære Kilder kan svigte.

Fremskaffelsen af Baronesse Holstens Dødsattest havde ogsaa visse Vanskeligheder, idet Dødsfaldet ikke fandtes tilført Kontraminiestrialbøgerne for Vigerlev og Vevlinge Kirker i Landsarkivet i Odense. Ved Baron H. Berner Schilden Holstens Besøg hos Præsten i Vigerslev viste det sig, at man 15. Nov. 1879 ved Kistens Overførelse fra Vevlinge Kapel, hvor den havde staaet siden Begravelsen, til Langesø Skovkapel, havde opdaget Fejlen. Den daværende Præst har derefter tilført eller ladet tilføre en Notits om Begravelsen i Vevlinge 1846 og Overførelsen til Langesø Skovkapel i 1879 ved Slutningen af Aaret 1846 i Vigerslev Hovedministerialbog.

Betydeligt vanskeligere har Forholdene dog stillet sig ved Baronesse Magdalene Holstens Moder, Sophie Magdalene Rigsgrevinde Rantzau (16/8). Her vidste man for Fødselens Vedkommende blot fra Danmarks Adels Aarbog, 1930, II, S. 133, at hun var født i Bergen. Da det syntes udelukket, at der kunde være Tale om Bergen i Norge, og da dette Stednavn oftere forekommer i Tyskland, blev der rettet Forespørgsel til Bergen bei Celle, Bergen a. d. Dumme, Bergen, Kreis Hanau, og Bergen paa Rügen, altsammen forgæves. Først en Forespørgsel til Pastor Frank i Münsterdorf gav det forønskede Resultat. Hun var — som man ogsaa kunde vente det — født paa Breitenburg. Den forkerte Angivelse i DAA.

skyldes en Forveksling med hendes Svigerinde Louise Seel — gift med Rigsgreve Hans Rantzau — der var født i Bergen i Norge i 1766.

Hvad hendes Vielse til Kammerherre Schilden angaar, da blev denne forgæves eftersøgt i Münsterdorf og Itzehoe. Den fandtes endelig ved Rigsgreve Hans Caspar Rantzau Breitenburgs Mellemløst indført i Breitenbergs Kirkebøger, efter at det ved Fremdragelsen af Ægtepagten fra Haseldorfs Arkiv var blevet fastslaaet, at Vielsen maatte have fundet Sted paa Breitenburg, idet Ægtepagten var opsat her Vielsesdagen.

Det ved ogsaa først ved Rigsgreve Rantzaus imødekommende Hjælp, at det lykkedes at finde Kammerherreinde Schildens Dødsattest. Hun angives i Karl Freiherr von Bothmers Stamtavle over Familien Schilden at være død paa Breitenburg, men fandtes ikke begravet i Münsterdorf eller Itzehoe, og herimod talte ogsaa Traditionen i den danske Efterslægt om, at hun tilbragte sin sidste Levetid hos Datteren og Svigersønnen paa Langesø. Begravelsen kunde dog heller ikke findes i Vigerslev eller Vevlinge Kirkebøger, og nogen Dødsannonce fandtes ikke indrykket i de danske Aviser, saalidt som i Altonaer Merkur. Paa en Forespørgsel til Rigsgreve Rantzau, om hendes Kiste skulde staa i Breitenburgs Slotskapel, oplyste Greven, at dette ikke var Tilfældet, men at hun ifølge en Optegnelse bag paa en Miniatur havde levet sine sidste Aar hos Datteren Justitsraadinde Eckhoff, der boede i Lübeck, og her fandtes Dødsfaldet ogsaa indført.

Det vides, at Kammerherreinde Schilden har levet en Aarrække hos Familien paa Langesø, og det maa derfor antages, at hun først efter Baronesse Holstens Død i 1846 er flyttet til Lübeck; hun har dog ogsaa efter denne Tid besøgt sin Svigersøn og sine Børnebørn, idet hun vides under Krigen 1848—49 at have besøgt Lazaretterne paa Fyen. (Meddelt af Godsejer I. Estrup). Sandsynligvis drejer det sig her om Lazaretter i Faaborg, idet et Herregaardslazaret — med 110 Senge og Bolig for Overlæge, Underlæge, Lazaretforvalter og Økonom — først omkring 1. Juni 1850 blev indrettet paa Holstenshuus. (Godsforvalter P. Madsen til A. C. Holsten 1. Juni 1850, Arkivet paa Langesø).

NOTER TIL BILLEDERNE

Side 171. Segl med Holsten-Carisius Vaaben efter Signet paa Langesø.

Segl med Friccius von Schilden Vaaben. Paa Ægteskabskontrakt af 4. Juli 1826. Holstenshuus Arkiv.

Billedet af Holstenshuus. I et Brev fra Skafø 14. Jan. 1917 skriver Godsejer Iacob Estrup til Baron H. Berner Schilden Holsten: ».....Hermed sender jeg Dig Moders Æske; jeg er glad ved, at Du skal eje den, saa frelses dens Historie dog lidt længere fra den Forglemmelse, der truer alle den Slags Ting, end om den var bleven »fundet« her efter min Død.....Moder ejede den fra sin Moders Død af; hun holdt

meget af den Æske, der i 50 Aar troelig fulgte hende over alt, hvor hun var, stoppet med Smykker, Naale o. desl. — Efter hendes Død har den staaet her paa Skafø i hendes Paaklædningsstue.»

Side 174 og 175. J. MACKEFRANG har været Forpagter af Nakkebølle; hans Fader var Forpagter paa Holstenshuus og Bjørnemosgaard og hans Farfader paa Langesø.

Side 179. De to smaa Piger, der sidder i Vestibulen, er utvivlsomt SOPHIE MAGDALENE og REGITZE HOLSTEN, fødte henholdsvis 1830 og 1831. — De to Blomstestativer, der ses i Baggrunden, findes stadig paa Langesø.

- Side 180. Paa Ravnholt findes en Tegning, efter hvilken Litografiet maa antages at være udført.
- Side 183. Bagpaa det foroven gengivne ovale Fotografi har Baron H. Berner Schilden Holsten for mange Aar siden — vistnok efter Oplysning fra sin Fader — skrevet: Baronesse HOLSTEN, f. SCHILDEN. Efter Maleri, som tilhørte Fru ARMINIA ECKHOF, f. SCHILDEN.
Miniaturakvarellen er malet af LEHMANN 1841, samme Aar som han malede den paa Langesø værende Akvarel af Baronessens tre Døtre (gengivet S. 190). — Billedet er omkring 1930 givet Baron H. Berner Schilden Holsten af Mejeribestyrer POULSENS Hustru, Rue Mejeri. Fru Poulsen havde faaet Billedet fra sin Moder, der var gift med Købmand JØRGENSEN i Rue.
- Side 184. Dateringerne er skrevne med Blyant bagpaa Blændrammerne.
- Side 186. Excellencens Guldur. I Brev, dateret Enebo 5. Dec. 1922, skriver Kammerherre Adam Estrup til Baron H. Berner Schilden Holsten: »...Jeg troer, at jeg en Gang har sagt Dig, at der i mit Testamente staaer, at Du skal have din Oldefaders Uhr, naar jeg en Gang er faret heden, men nu har jeg faaet den Tanke, at vi begge to vil have mere Fornøjelse af, at Du faaer det allerede, medens jeg endnu færdes i denne Jæmmerdal, og jeg sender det derfor nu. Jeg har gaaet med det fra din Oldefaders Død til jeg fik min Faders Uhr efter hans Død [1913]. . . .«
- Side 194. Billedet af Fru Estrup er efter et Fotografi, som efter hendes Død af Excellencen Estrup blev givet til Baron H. Berner Schilden Holsten. Bag paa Fotografiet har Excellencen skrevet: »Til Erindring om Tante Regitze«.
- Side 197. Vignetten øverst paa Siden er fra en Middagsindbydelse »i Anledning af Langesø Skovcapels Indvielse, der finder Sted Søndagen den 6. November Kl. 1«.
- Side 210, 211, 214 og 215. Nogle af de her gengivne Gouache- og Akvarelbilleder er sendt til Baron A. C. Berner Schilden Holsten af hans Moders Kusine, Frøken LEHNCHEN ECKHOFF, der boede i Graz.
- Side 215. Det nederste paa Siden gengivne Billede er sammen med et gammelt Billede af Holstenshuus 30. Juni 1914 givet til Baron H. Berner Schilden Holsten af Forpagter FREDERIK GJERSTERUP, hvis Fader havde været Gartner paa Holstenshuus. — I Følgeskrivelsen anmodes Baronnen om »at ville give dem en Plads paa Langesø og lade dem forblive der.«
- Side 229. Om Tegningen af Musikerselskabet skriver Museumsdirektør Andrup i Brev af 16. Juni 1938 til Lehnsbaron H. Berner Schilden Holsten:
. . . . .
- Side 233. Det er skænket os af JACOB HOLMBLAD, som var Exekutor i Baron F. C. HOLSTEN LEHN'S Bo.
og i Brev af 20. November 1939 til samme:
. . . . .
Ang. Hvidkilde-Billedet sender jeg vedlagte Resultat af vor sidste Undersøgelse. De har maaske faaet en tidligere Skrivelse, men denne Fortolkning holder vi mest paa.
. . . . .
Selskabet opgives at foregaa paa Hvidkilde, som tilhørte Baron F. C. HOLSTEN LEHN CHARISIUS, 1796—1888. Han var udekoreret. Jeg antager, at det er Værten ved Klaveret. Hans Broder, A. C. HOLSTEN CHARISIUS, 1793—1879, var 1819 blevet Ridder og 1836 Dannebrogsmænd. Samme Dekorationer havde Kaptajn, Toldinspektør F. C. DICKMANN 1788—1872, og KNUD LINDE, Kommandørkaptajn og Overlods, 1789—1872, Ridder 1809, Dannebrogsmænd 1812. Der er kun to saaledes dekorede, og jeg vil tro, at det er de to Officerer; Dickmann staaende; Lensbaronen staaer længst tilvenstre, hans Bryst er skjult.
Manden mellem Lensbaronen og Dickmann har Ridderkorset; det maa være Byskriveren, Stabskaptajn C. J. F. A. MOLTKE, 1787—1845. Han blev 1810 Ridder. Udenfor Musikernes Kreds findes endnu to Herrer i Baggrunden tilhøjre, det maa være Stiftsphysikus i Odense, CHRISTIAN ANCHER WILHELM GULDBRANDT, 1780—1847, og Kirurg CARL CHRISTIAN ØRNSTRUP 1793—1850. Af Aldershensyn skulde jeg tro, at den siddende er Stiftsphysikus.
Blandt Musikerne vilde jeg tro, at den hos Baronnen siddende Herre er Concertmester BREDAL, 1800—1864, Billedet hos Eckersberg synes mig at ligne ham mest. Der er til højre i Billedet tre Musikere. F. SCHRAM, der var Ørnstrups Søstersøn, nævnes 1839 som Violinisteleve i Kapellet. Det er da maaske ham, der staaer mellem de to Læger. P. F. RAUCH nævnes samtidig som Violoncellisteleve. Det maa være Manden i Forgrunden Tilbage bliver da den staaende Herre ved Baron Holsten Lehns venstre Side, som sikkert er og har megen Lighed med WEXSCHALL.
Navnefortegnelsen nævner endnu en Person, Strodtmann. Det er formentlig Musiklærer CHR. STRODTMANN, som døde 1839 iflg. Fyens Stiftstidende. De andre musicerende synes ikke at have en Alder, der passer til den Violinist, der sidder længst tilvenstre. Det er da formentlig Strodtmann.
Det er WEYSES Portræt, der hænger paa Væggen.
Forpagter Gjersterup har fortalt, at det er Excellencens Hat, som ligger paa Bordet. Dette ovale Bord staaer stadig i Vestibulen paa Langesø, hvor det uden Tvivl har staaet uafbrudt i over 60 Aar.